

OCT 19
DATE DUE
1985

SCRIPTORVM CLASSICORVM
BIBLIOTHECA OXONIENSIS

OXONII
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO

DEMOSTHENIS

ORATIONES

RECOGNOVIT

BREVIQVE ADNOTATIONE CRITICA INSTRVXIT

S. H. BUTCHER

IN VNIVERSITATE EDINEVGENSI LITTERARVM GRAECARVM OLIM PROFESSOR

TOMVS I

Public Library

OCT 29 1982

Dallas, Texas

OXONII

E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO

Oxford University Press, Walton Street, Oxford OX2 6DP

OXFORD LONDON GLASGOW

NEW YORK TORONTO MELBOURNE WELLINGTON

IBADAN NAIROBI DAR ES SALAAM CAPE TOWN

KUALA LUMPUR SINGAPORE JAKARTA HONG KONG TOKYO

DELHI BOMBAY CALCUTTA MADRAS KARACHI

ISBN 0 19 814518 7

FIRST PUBLISHED 1903

REPRINTED 1910, 1920, 1923, 1932, 1938, 1949, 1955, 1958
1961, 1966, 1970, 1978

PRINTED IN GREAT BRITAIN BY

BILLING & SONS LIMITED, GUILDFORD, LONDON AND WORCESTER

PRAEFATIO

TEXTVS Demosthenici origines quam altissime repetentibus illud satis liquet, Alexandriae (ibique primum, ut videtur) adhibitis optimae notae exemplaribus in unum corpus redactas esse orationes titulosque in Callimachi catalogo sive *πίναξιν* inscriptos. Et ordo quidem orationum, quamvis in codicibus aliquatenus discrepet, is est hodie ut restet commune aliquid quod ad *πίνακας* illos revocetur. Eodem spectat ratio stichometrica; nam versuum numerus, qui *στίχοι* appellantur, singulis orationibus subscriptus ex Alexandrinis exemplaribus primo desumptus, deinde in alia descriptus usque ad undecimum saeculum paene incolumis permansit¹. Sed huius recensiois, unde tota nostra, nisi fallor, pendet *παράδοσις*, deficiunt testimonia quibus fortunas persequamur.

Constat alias compluris exstitisse antiquis temporibus recensioes, sicut *Ἀττικιανὰ* (sc. *ἀπόγραφα*) illa, de quibus multa disputaverunt viri doctissimi, certatim enisi ut optimos nostros codices, Parisinum S et Laurentianum L, huius memoriae testis esse ostenderent. Tenui sane freti indicio rem magnam conficere voluerunt; nihil enim fere est cur praestantius

¹ W. Christ, *Die Attikusaussgabe des Demosthenes*, München, 1882; Usener, *Unser Platontext*, Götting. Nachrichten, 1892, pp. 192 sqq.

PRAEFATIO

aliquid Atticianis illis, aut in Demosthene, aut in Aeschine, aut in Platone tribuamus; et si vel maxime in perpaucis ab Harpocrate citatis locis cum S conspirarent, non continuo in eius familiam essent adsciscenda¹. At quomodo res se habet? Earum, quas S sibi proprias habet lectiones, unam tantum eamque dubiam (ἐκπολεμῆσαι i 7 et iii 7) Atticiana confirmant; semel (xxiv 11) cum codicibus omnibus consentiunt; reliquo in loco (xxii 20) neque exemplaria illa neque codices sententiae satisfaciunt. Restat orationis undecimae subscriptio in F B servata —διώρωται ἐκ (?) δύο Ἀττικιανῶν,—quae quantum in hoc argumento valeat optime docuerunt Buermann² et Lipsius.

Alia prorsus quaestio est quatenus fuerit ἡ ἀρχαία (sc. ἔκδοσις), quam scholiasta ad Midianae locum § 147 commemorat ('ἱερά' μόνον ἡ ἀρχαία ἔχει), editioni vulgari, ut videtur, oppositam (cf. § 33 schol. ἡ δημώδης). In § 147 vulgo legitur ἱερὰν ἐσθῆτα: veram procul dubio lectionem ἱερά tuentur ἡ ἀρχαία et codex S. Hos testis quodam modo inter se adfinis fuisse per se probabile est, nullo modo demonstrari potest.

Itaque ad codices nostros veniamus, quos ab uno archetypo fluxisse multis indiciis apparet. Quid enim aliud sibi vult in codicibus (S L F) manca in fine oratio *contra Zenothemim* (xxxii) et in eisdem verbis praecisa? quid tot errores omnibus communes? quid illud denique, quod lectiones aliquot, quas ab Harpocrate servatas laudavit Dindorf (Dem. ed. 3, p. iv.

¹ Cf. J. H. Lipsius, *Zur Textgeschichte des Demosthenes*, Berichte über die Verhandlungen der Kön. Sächsischen Gesellschaft der Wiss., pp. 12-17. Leipzig, 1893.

² Hermes xxi. 1886, pp. 39-40.

PRAEFATIO

Lipsiae 1871), omnis ad unum libri tacitas relinquunt? Archetypum vero quando exaratum sit valde incertum; quinto sextove saeculo id factum esse putat Blass: serioribus certe Romani imperii temporibus adsignandum est.

Vtunque ea res iudicanda ceteris codicibus longe Parisinus S antecellit; quocum coniungendus est consimilis ac consanguineus Laurentianus L, sive ab eodem quo S parente ortus, sive, quod veri similis iam videtur¹, ab S vel eius apographo descriptus. In eo autem potissimum cernitur codicis S praestantia quod languida illa vel redundantia, quae in vulgaribus exemplis reperiuntur, plerumque aspernatus vim suam Demostheni nervosque reddit, pressius ac concitatus loquentem exhibet. Rara sunt quae per imprudentiam inrepserunt glossemata²; multo rariora quae augendi atque ornandi studio rhetores interpolaverunt. Hodierni quidem nonnulli, ut nimii fortasse sunt in glossematis indagandis, permulta huius generis vel in ipso S delitescere suspicantur; meo tamen iudicio perpauca habet S supervacanea; desunt saepius vocabula unum et alterum, in ceteris reperta, quibus aegre caremus³. Insignem hanc inter S et ceteras familias discrepantiam alii ita explicaverunt ut duas a Demosthenis manu profectas esse recensiones existimarent, alteram breviorē, ab S (L) servatam, longiorem alteram; et in una certe oratione, Philip-

¹ E. Drerup, *Antike Demosthenesausgaben*. Leipzig, 1899.

² e. g. ix 25 πέμπτον, xviii 33 τοῖς Φωκεῦσι, xix 314 πρώην. Contra reicit S glossemata, e. g. ix 45 δωροδοκοῦντας, xvi 18 βοηθούτων, xviii 174 φίλων, 262 τραύματα, xix 136 ὄχλος.

³ e. g. xviii 102 τὰ ὄντ', 168 αὐτὰ τὰ, 175 καταπλήξαι, 205 εὐτυχῶς, 213 δίκην, 271 αἰτίαν, 279 καὶ πᾶσαν ἔχει κακίαν, 290 οὐ τῷ . . . κατορθοῦν. xix 136 ὁ μὲν, 178 αἴτιον.

PRAEFATIO

pica tertia, id evera evenisse evicerunt, ut opinor, Spengel et Weil. Quam tamen explicationem in ceteras cadere vix credideris; amplificandi enim rationem si quae et qualis sit perpenderis, quare congrua interpolatorum indoli; si porro ista in singulis codicibus crescentia velis scrutari, haud dubium fore credo quin correctorum additamenta esse censeas, non oratori paulo fusius dicenti imputes.

Lectiones probas, quae vel ab S solo vel ab S L servatae sunt, longum erat enumerare¹. Nec vero quicquam magis proprium sibi S habet quam verborum conlocationem, qua cum concinnior alioqui et numerosior fit oratio, tum vocalium concursus evitatur syllabaeque breves continuatae; quotiens autem peccavit librarius, ipse operam plerumque dedit ut rectum ordinem restitueret. Denique cum ceterorum codicum in diversis orationibus diversa sit aestimatio, solius S fides est paene in omnibus eadem. Sed non virtutibus tantum sed peccandi quoque genere S memorabilis; ipsa enim quae mendose leguntur non tam lectionis vitia esse solent quam scripturae², et certioribus nos saepe vestigiis ad sinceram memo-

¹ Haec ex hoc uno volumine exempla sint: iii 31 ἀνδρεϊάτατον, iv 18 καιρόν, iv 37 μέλλεται, xiv 2 λελύσεται, 26 οὐχικὰν (= οὐχὶ κὰν), xvi 12 οὐ γάρ, xviii 162 αἰσθάνει, xviii 208 Μαραθῶνι, 210 ἐπέι, xix 137 κατέπεμψεν, 167 δὴ πρόφασιν, 284 ἡτιμώσεται.

² Huiusmodi mendis S refertus est, e.g. cum barbarismo iii 1 πεισώμεθα, iii 22 χαρίσομαι, v 14 προαξώμεθα, xiv 33 et xviii 160 ἀκούσετε, xviii 168 συμπνεύσοντας: cum prava syntaxi ii 2 δόξωμεν, iii 2 σώσωμεν, iii 6 βοηθήσητε, iv 42 δοκῇ, 43 κωλύση, viii 2 ἐπίσχωσιν, viii 41 δημοκρατεῖσθε, viii 46 συμμένοι, 68 οὔτε γενοίμην, x 11 καταλύση, xiv 4 τούτους πολεμῆιν, xiv 39 οὐκ ἂν ποιήσετε, xviii 178 & βουλώμεθα, xix 341 ἂν . . ποιήσοντας: perperam divisio syllabis vii 8 ὁμολογοῦμεν ὥς, vii 40 σκέψασθ' ὥς ἂν, viii 7 λέγουσιν ἰδίως (= λέγουσι νῆ Δ' ὥς), xi 18 καὶ τὰς φωνὰς αὐτῶν (= καὶ τὰ σφῶν αὐτῶν), xviii 68 ὑπόμνημα θεωροῦσι (= ὑπομνήμαθ' ὀρῶσι), xviii 257 οὐκ ἀλλαγῆναι (= οὐ καλὰ γ' ἔν δ'). Cf. Cobet, *Misc. Crit.* viii sqq.

PRAEFATIO

riam revocant quam codices qui emendatricem manum perpersi sunt ¹.

Omnium igitur iam consensu Parisinus S principatum obtinet; ne id tamen committamus ut huic uni vel codici vel codicum familiae dediti et quasi addicti ceteros neglegamus. Fuerunt qui huius libri lectiones pro sacrosanctis habuerunt; hunc ducem etiam reclamante Graeci sermonis usu secuti sunt; si qua autem exciderant vocabula prorsus necessaria, his omissis tam contorte tam perplexe Demosthenem loqui voluerunt ut ne in Thucydide quidem id ferri potuerit. Sane ubi dubitari potest, codicis S momento res inclinatur, nec ideo unquam S deserendus quod adversantur testes numero praepollentes; immo sescentiens huius unius auctoritas contra ceteros valet. Testi tamen quamvis locupleti non utique credendum est, nec cum de eo agitur quid in unoquoque loco legendum sit, res in universum tantum modo spectanda est, sed in singulis integro uti iudicio oportet.

Codicum qui praeter S L prope ducenti exstant ita inter se discrepant familiae ut magna tamen sit omnium similitudo si cum S contuleris. Inter quos eminet Augustanus primus (A), qui, quamvis ipse integram persaepe servet lectionem, eam familiam ducit quae veterem memoriam—'vulgatam' fortasse antiquam dixeris—tradidit a Parisino S alienam multaque interpolantium opera auctam. Marcianus F et Parisinus Y, aliarum familiarum duces, cum multa habeant cum A communia, vinculo olim artiore cum

¹ e. g. iv 40 οὐδενὸς δ' ἀπολείπετε, xvi 5 τε γενήσονται, xviii 32 ἀπώμεν, xviii 91 πάντε.

PRAEFATIO

S fuisse coniuncti videntur; cuius cognationis etiam nunc indicia supersunt non modo externa quaedam a Drerupo commemorata, quae in ordine orationum, in stichometria, in signis criticis posita sunt, sed etiam alia quae ad textum ipsum pertinent; cum codicibus tamen ex eodem unde A fonte derivatis contaminati easdem fere interpolationes exhibent. Codices tam inter se permixtos suae quemque familiae vix possis adsignare. Rem per se difficilem difficiliorem reddit illud quod alia est in aliis orationibus singulorum inter se codicum ratio. Proxime ad S accedit interdum A, ut in *de Corona*; consentiunt interdum S F in orationibus pluribus privatis; interdum, ut in contionibus, hi magis inter se dissident, consentiunt magis F A. In Philippicae tertiae parte priore F ita amplificatus est ut cum A fere conspiraret; in posteriore brevioris Parisini S recensionem sequitur. Iam vero Y quam arte in nonnullis orationibus cum S cohaereat ostendunt verba vel etiam versus ab utroque omissi (ut in xix 86, lix 87-8, lx 17); contra Y P in or. xxii, xxiii, xxiv et Y O P in insigni loco xxi 133 ab S dissentiunt¹. Nimirum interioris aliquid et reconditoris habent codicum inter se adfinitates quam ut in ordinem rite digeras, nedum stemma conficias. Quodsi in classis quasdam vel familias—si latius ea vox usurpanda—infra dispositos vides, non exactae rem partitionis esse memineris.

Magna nuperrime rei criticae subsidia accesserunt, fragmenta dico papyracea quae in Aegypto reperta sunt, quorum unum primi A.C. saeculi esse videtur, alia nonnulla secundi P.C. Quodsi nulla fere lectio-

¹ J. H. Lipsius, *op. cit.*, pp. 19-20.

PRAEFATIO

num novitate haec splendent non ideo tamen nihil inde addisci potest. Illud primum non mediocre movet studium quod antiquissimae memoriae auctores iam habemus a libris nostris diversae; neque enim cum codice ullo aut codicum familia plane congruunt; modo his modo illis suffragantur, modo ab omnibus pariter dissident; neque desunt loci ubi veram lectionem unice tuentur. Itaque nostris testimoniis hic illic locupletiora nacti admonemur ne ipsius S auctoritati nimium confidamus. Non quo vetustissima quaeque et integerrima sint, quod vel illud unum refellit Phaedonis Platonici fragmentum papyraceum, saeculo, ut videtur, A.C. tertio scriptum, Bodleiano idem codice noni P.C. saeculi multo deterius; sed Demosthenica haec cum vetustate commendantur tum per se fidem plurimam faciunt. Alterum est quod vel magis admiremur. Vt singulis in lectionibus codicum quivis a papyro discrepat, ita si rem totam respexeris mirum in modum cum optimis libris consentit papyrorum testimonium. Vsque adeo post millesimum fere annum aut nihil aut admodum paululum damni cepisse textus videtur. Vitiosa sane multa invexerunt aliquando sive interpretes male seduli sive librariorum incuria inculcantium quae in margine adscripta erant, nec raro horum manifesta vestigia tenemus. Non tamen Romanis id demum temporibus sed potius Alexandrinis accidisse arbitrandum, vel etiam ipsius oratoris aetati propioribus. Neque in dies magis crevisse malum videtur, sed cum maxime rhetorum scholae vigerent Demosthenem lectitantium, interpretantium, ediscentium, atque ingens pateret corruptelae locus, cessavisse industriam

PRAEFATIO

perversam interpretantium ac paene constitisse putandum est; quo quid potuit insperatius evenire? Quid vero interpolator ille, Byzantinus magistellus, quem exagitaverunt critici? Hic quoque si non insons iudicandus, at non capitis damnandus. Idem docent aliorum scriptorum fragmenta papyracea vel infimae aetatis homines haud indiligenter tradita conservasse.

Habemusne alia ad textum recensendum adminicula, eos quos vel rhetores citaverunt locos vel imitati sunt sophistae? Has enim memoriae Demosthenicae reliquias undelibet petitas admirabili cura ac diligentia conlegit Blass. At vereor ne in re nimis lubrica versatus sit vir doctissimus; nam illud primum quaerendum librumne ante oculos rhetor habuerit an locum memoriter citaverit; antiqui enim paulo liberiore utebantur citandi genere, memoriae magis quam scriptis confisi¹. Sin autem—quod perraro fit—exploratum habebis ex libro verba ipsa esse exscripta, porro de libro qualis fuerit potest ambigi; nam vel deterrima exemplaria iam tum in manibus erant. Accedit ut locus idem bis vel saepius ab eodem citatus diversam formam induat, sive citantis errore sive fluctuante codicum lectione, sicut Philippicae tertiae initium quater a Dionysio Halicarnassensi citatum ter diverse legitur. Aliud quoque est in quo iure haereas, quod ad Demosthenis textum vulgo receptum refingi solebat et adcommodari rhetoris textus qui citata exhibet. Quodsi parciore ex his fructus potest percipi, multo minus adiumenti habent orationes illae quibus Aristides, Libanius, Isidorus Pelusiota Demosthenem

¹ Cf. Aristid. ii. 516 (Dind.) qui citato loco or. xviii 222 addit οὕτως πως· οὐ γὰρ ἀκριβῶς μέμνημαι τὰ ῥήματα.

PRAEFATIO

tanquam aemuli imitati sunt; nam aliena ita mutabantur ut et sua immiscerent; quo quidque igitur referendum sit, non facilis est diiudicatio, nec nisi cum imitatio fit paene servilis, sicut Libanii in declamationibus, Isidori interdum in epistulis, quicquam ad rem criticam lucrari possis.

Restat res alia quam summatim attingam. De hiatu inter vocalis, de brevium syllabarum concursu, de re rhythmica, praeclare Blass disseruit; quaerendum autem an norma inde petenda sit ad quam Demosthenica possint exigi, detegi aut emendari depravata. Quo in genere Demosthenes quamvis rei agenda intentus non operarii in modum sed summi in dicendo artificis verborum compositioni invigilabat; hiatum tamen non anxie ille, sicut Isocrates, videtur evitasse, nec si quando hiatus apparet, certa inde negligentia, ne corruptelam dicam, argui potest. Subest tamen suspicionis nonnihil; hiatum enim parcius exhibent libri meliores; usus autem frequentior, ut in Timocratea, indicium haud leve est oratoris manum extremam non accessisse operi. Neque illud praetermittendum saepe fieri ut tollatur hiatus si in clausula aliqua vel vocabulo vox paululum immoretur. Deteriori igitur codici hiatum respuenti libentius obtemperamus quam meliori recipienti¹. Quodsi hiatum vix ausis ipse corrigendo remove, vel magis esset temerarium brevibus syllabis coacervatis opitulari. Plurium enim quam duarum concursum cum non admet Demosthenes, rei tamen necessitati vel suo commodo adeo multum lar-

¹ e. g. his locis S hiatum exhibet, iii *το ἱκανοὶ ὑμῖν*, xviii *ὑποληφθῆ οὗτος ἐλάττων*, 222 *τῇ πόλει ἐπαιρόμενος*, evitant alii codices.

PRAEFATIO

gitur, ut crebris exceptionibus paene obruatur regula¹. Denique de numeris oratorii quid dicendum? Nova quidem multa Blass protulit ex intima rei rhythmicæ cognitione hausta, sed nescio an huius doctrinae arcana nondum aperuerit, immo vero aperire nemo possit. Etsi enim periodi Demosthenicæ structura est in primis artificiosa, sentiri magis numeros puto quam certis legibus definiri; nec nisi textui vi adlata vel oratorie pronuntiandi neglecta ratione effici potest ut rhythmī inter se prorsus respondeant, sive membra membrīs conferas, sive nexu quodam multiplici, choricorum ritu, implicatas esse periodos statuas.

Sed haec hactenus. Quantum in textu recensendo iis debeam qui huic scriptori operam dicaverunt—Reiskio Bekkero Voemelio Dindorfio—vix possim referre, vix quid Weilio potissimum quocum ipse saepissime consentio, cuius tanta est iudicii elegantia quanta in cetera Graecæ antiquitatis cognitione eruditio. Dobraeum etiam et Cobetum, viros in re critica omnium sagacissimos, libet nominare. Blassio denique, viro et mihi amicissimo et horum studiorum magistro ac paene coryphaeo, praecipuae mihi grates sunt agenda. Quodsi ab eo duce saepius descivi, id vel ipse fortasse comprobabit, qui veri amantissimus non docendo magis quam dedocendo nobis profuit et cautius euntibus prae-munivit viam. Non omnia quidem sicut a Demosthene scripta sunt salva ad nos pervenerint; quidlibet ad-

¹ e. g. (ut paucissimis utar exemplis) iv 7 τὰ κατερραθυμημένα πάλιν ἀναλήψεσθε, 42 τοῦ πλείονος ὀρεγόμενος ἴσως, vi 29 ἀφεστηκότα τὰ τότε λεγόμενα, xviii 203 αἰῶνα διατετέλεκε, 230 ἐπτακόσια στάδι' ἀπό, 239 εἴπερ ἐνεδέχετο παρά, xix 154 διὰ τὸ προκατακεχρησθαι, 210 ἐπελαμβάνοντο γὰρ αὐτῆς, 226 πρὸς ἑκάτερ' αἴσθησιν, 305 Φίλιππον ἀποκαλῶν, 308 αὐτὸν ἀποκαλοῦντας.

PRAEFATIO

dendo peccaverint librarii; menda adhuc nonnulla criticorum aut oculos fefellerint aut arti restiterint; at perpauca tamen iam sunt quibus coniectura possis mederi. Nova supellectili opus est si emendatiora aliquanto requiruntur; nec deest quidem spes fore ut ex Aegyptia tellure, quae tot tantisque nos donis locupletavit, papyrorum messis uberior proveniat.

S. H. B.

Scribebam mense Octobri M DCCC III

ORATIONVM ORDO

TOMVS I

- I. Ὀλυνθιακὸς α. II. Ὀλυνθιακὸς β. III. Ὀλυνθιακὸς γ.
 IV. Κατὰ Φιλίππου α. V. Περὶ τῆς Εἰρήνης. VI. Κατὰ
 Φιλίππου β. VII. Περὶ Ἀλοννήσου. VIII. Περὶ τῶν ἐν
 Χερρονήσῳ. IX. Κατὰ Φιλίππου γ. X. Κατὰ Φιλίππου δ.
 XI. Πρὸς τὴν Ἐπιστολήν. XII. [Φιλίππου] Ἐπιστολή.
 XIII. Περὶ Συντάξεως. XIV. Περὶ τῶν Συμμοριῶν.
 XV. Ὑπὲρ τῆς Ῥοδίων Ἐλευθερίας. XVI. Ὑπὲρ Μεγαλο-
 πολιτῶν. XVII. Περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον Συνθηκῶν.
 XVIII. Περὶ τοῦ Στεφάνου. XIX. Περὶ τῆς Παραπρεσβείας.

TOMVS II

- Pars Prior* XX. Πρὸς Λεπτίνην. XXI. Κατὰ Μειδίου.
 XXII. Κατὰ Ἀνδροτίωνος. XXIII. Κατὰ Ἀριστοκράτους.
 XXIV. Κατὰ Τιμοκράτους. XXV. Κατὰ Ἀριστογείτονος α.
 XXVI. Κατὰ Ἀριστογείτονος β.
Pars Altera XXVII. Κατὰ Ἀφόβου α. XXVIII. Κατὰ
 Ἀφόβου β. XXIX. Πρὸς Ἀφοβον. XXX. Πρὸς
 Ὀνήτορα α. XXXI. Πρὸς Ὀνήτορα β. XXXII. Πρὸς
 Ζηνόθεμιν. XXXIII. Πρὸς Ἀπατούριον. XXXIV. Πρὸς
 Φορμίωνα. XXXV. Πρὸς Λάκριτον. XXXVI. Ὑπὲρ Φορ-
 μίωνος. XXXVII. Πρὸς Πανταίνετον. XXXVIII. Πρὸς
 Ναυσίμαχον. XXXIX. Πρὸς Βοιωτὸν περὶ τοῦ Ὀνόματος.
 XL. Πρὸς Βοιωτὸν περὶ Προικὸς Μητρῶας.

TOMVS III

- XLI. Πρὸς Σπουδίαν. XLII. Πρὸς Φαίνιππον. XLIII.
 Πρὸς Μακάρτατον. XLIV. Πρὸς Λεωχάρη. XLV. Κατὰ
 Στεφάνου α. XLVI. Κατὰ Στεφάνου β. XLVII. Κατὰ
 Εὐέργου καὶ Μνησιβούλου Ψευδομαρτυριῶν. XLVIII.
 Κατὰ Ὀλυμπιοδώρου. XLIX. Πρὸς Τιμόθεον. L. Πρὸς
 Πολυκλέα. LI. Περὶ τοῦ Στεφάνου τῆς Τριηραρχίας. LII.
 Πρὸς Κάλλιππον. LIII. Πρὸς Νικόστρατον. LIV. Κατὰ
 Κόνωνος. LV. Πρὸς Καλλικλέα. LVI. Κατὰ Διονυ-
 σοδώρου. LVII. Πρὸς Εὐβουλίδην. LVIII. Κατὰ
 Θεοκρίνου. LIX. Κατὰ Νεαίρας. LX. Ἐπιτάφιος.
 LXI. Ἐρωτικός. Προοίμια. Ἐπιστολαί.

CODICVM CATALOGVS

QVI PRAECIPVI FERVNTVR

FAMILIA PRIMA

S vel 2. *Parisinus* 2934, membranaceus, saec. x ineuntis. Continet orationes sexaginta, Prooemia, Epistulas quinque primas: desunt Philippi Epistula (xii) et orationis septimae decimae pars extrema. Orationes Prooemia Epistulae hoc ordine leguntur, Or. i-iv, viii, vii, v, vi, ix, x, xi, xxii, xxiv, xxiii, xx, xxi, xviii, xix, xxv, xxvi, lix, xxxvi, xlv, xlvi, xxxvii, xxxviii, xxxii-xxxiv, Prooemia, Epistulae quinque (i, iv, ii, v, iii), Or. xxvii-xxxi, liv, lvi, xlviii, xlvii, lv, l, li, liii, xlix, lii, xxxix-xliv, lvii, lviii, lxi, lx, xiii, xiv, xvi, xv, xvii. Orationibus duabus et viginti adscripta sunt argumenta; versuum (στίχων) numerus plerumque subscriptus; in margine addita sunt scholia quae saec. xi esse videntur et lectionis varietates permultae. Ipsi se librario corrigenti magna fides habenda est, non item ceteris correctoribus.

Codex minusculis scriptus; codicis exemplum uncialibus scriptum fuisse liquet. Huius praestantiam primus intellexit Bekker (*Oratores Attici*, Oxon. 1822-1823). Codicem heliographice expressum edidit E. Leroux Paris, 1892.

L. *Laurentianus* plut. lvi. 9. 136, partim chartaceus, partim bombycinus: pleraeque orationes saec. xiii vel xiv. Orationes continet hoc ordine collocatas i, ii, iii (manu recenti scriptas), viii, vii, vi, ix, x (desunt quaedam inde a ix. 70 'ἰσως' usque ad x. 2 'ταύτης ἐκείνου,' quae supplevit manus recentissima), xi, xxii, xxiv (tribus manibus scriptam, duabus saec. xiv §§ 1-174, postrema saec. xv, ut videtur, §§ 175 sqq.), xx, xviii, xix, xxiii (non eadem quidem manu, sed omnes eadem fere aetate scriptas, saec. xiii vel xiv), xii (manu recentiore).

CODICVM CATALOGVS

Huius codicis partes antiquiores, contiones praesertim, Parisino S simillimae. Schultz, qui primus eum investigavit (*de Codicibus Quibusdam ad Orationem Philippicam Tertiam nondum adhibitis*, Berolini), non ex S pendere censuit, sed ex eodem atque S archetypo derivatum esse; ceteri deinde suffragati sunt; sed vide de iis quae gravissime Drerup disputavit (*Antike Demosthenesausgaben*, Leipzig, 1899).

Vind. 1. *Vindobonensis* 70, chartacei pars prima, saec. xv. Parisini S, ut videtur, apographus. Continet orationes i, iii, ii, iv, vi, ix, x, v, viii, vii, xi, xii, xiii, xiv, xv.

FAMILIA SECVNDA

A vel Aug. I. *Augustanus* primus, nunc Monacensis 485, membranaceus, saec. x. Continet orationes quinquaginta quattuor hoc ordine conlocatas, iv, i (ab initio mancam), ii, iii (iii cum Libanii argumento, utramque mancam), v (cum Anonymi argumento)—ix, xi, x (xi et x cum traiciendi signis), xxii, xxi, xxiii, xviii, xix, xxiv, xx, xxv, xxvi, liv, lv, xlviii, lvi, xxvii, xxviii, xxix (in fine mancam), xxx, xxxi, xxxvii, xxxv, xxxviii, xxxiv, xxxii, xxxvi, xxxiii, xliii, xiv, xvi, xv, xviii, li (post l repetitam ex alio et emendatiore codice), xliii, xliv, xxxix, xl (deest magna pars), xli, xlix, liii, xlii, l, li, lvii, lviii, xlvii (mutilam): desunt xii, xlv, xlvi, xlvii (pars maxima), lii, lix, lx, lxi, Prooemia et Epistulae.

Suae hic familiae codex est princeps; interpolatione non caret quidem, medium tamen aliquid inter SL et deteriores libros praebet. Varie de eo iudicaverunt viri docti; acquiescendum, opinor, in Andr. Spengelii sententia qui, lectionibus quas in contionibus prima manus dedit accuratius excussis, secundas ei post SL deferendas esse confirmavit. (*Über die Handschrift cod. Augustanus I Monac.*, München, 1872.) Correctorum doctiorum, ut ait Dindorf, saepius manus prodit. Hoc fundamento nititur editio Reiskiana.

Fiusdem familiae praeter alios sunt—

xviii

CODICVM CATALOGVS

- Vrb. *Vrbinas* 113, membranaceus, saec. xi. Continet orationes quindecim. 'Varia codicis manus et lectio referri potest ad familiam Y' (Voemel).
- s. *Parisinus* 2940, bombycinus, saec. xiii. Continet orationes sedecim.
- k. *Parisinus* 2998 (olim 264 et 2766), bombycinus, saec. xiv ineuntis. Continet orationes septemdecim.
- r. *Parisinus* 2936 (olim 380 et 2188), membranaceus, saec. xiv ineuntis. Continet orationes quinquaginta septem et Prooemia a decimo incipientia. Pars certe posterior ab A derivata est.

FAMILIA TERTIA

- Y vel Υ. *Parisinus* 2935, membranaceus, saec. x vel xi. Continet Prolegomena de Vit. Dem., Libanii argumenta, orationes viginti novem hoc ordine conlocatas i-xxi, xxiii, xxii, xxiv-xxvi, lix, lxi, lx, et Prooemia.
- O vel Ω. *Antverpiensis* 43, nunc Bruxellensis, chartaceus, saec. xv. Continet Libanii Vit. Dem. et argumenta complura, orationes easdem quas Y et eodem ordine. Cetera cum Y plerumque conspirant.
- P vel Π. *Laurentianus* plut. lix. 9, membranaceus, saec. x vel xi manu scriptus eadem qua Aristophanes Ravennas. Inerant olim orationes sedecim, desunt octo. Orationes continet xix (cuius orationis prima 18 folia manus recentior supplevit), lx, xx, xxi, xxiii, xxii, xxiv, xxv. Insunt et argumenta nonnulla et scholia varia.
- v. *Parisinus Coislinianus* 339, membranaceus, saec. xv. Orationes insunt eaedem quae in Y et Prooemia.
- u. *Parisinus Coislinianus* 324, chartaceus, saec. xv. Continet Libanii Vit. Dem. et orationes tredecim. Consentit cum O.

FAMILIA QVARTA

Huius familiae dux est—

- F vel M. *Marcianus* 416, membranaceus, saec. x. Continet
xix

CODICVM CATALOGVS

Libanii argumenta, orationes sexaginta unam, Prooemia, Epistulas, Epistularumque indicem. Ordo orationum idem est qui in libris editis. Diversis manibus textus est correctus; scholia multa sunt in margine.

Huius familiae tribus codicibus, non iis tamen qui sunt optimi, F et B, nititur editio Aldina, 1504.

B. olim *Bavaricus*, nunc Monacensis 85, bombycinus, saec. xiii.

Continet Libanii argumenta (non omnia), orationes sexaginta unam, et Epistulas. Plane inter se congruunt F et B. Ordo orationum idem; idem, si a minimis recesseris, textus; eadem fere adscriptae lectiones; simillima et scholia et signa critica, et ratio stichometrica. Erravit interdum codicis B librarius male intellectis quae in exemplari invenit. B vel ex F descriptum esse vel ita ex eo derivatum ut non nisi unus codex intercesserit, mihi quidem probaverunt Buermann, Lipsius, Drerup.

Q vel Φ. *Marcianus* 418, saec. x. Continet orationes triginta duas hoc ordine conlocatas, xviii, xix, xxxii-lxi, Prooemia, et Epistulas. Orationibus praefiguntur Demetrii Phalerei τύποι ἐπιστολικοί. Textus Marciano F simillimus neque ita tamen ut ex eo pendeat; suas sibi habet praeclaras aliquot lectiones, e. g. xlv 8, xlv 22; marginalia quoque nonnulla aliunde quam ex F petita; numeros denique stichometricos aliquanto quam in F copiosiores.

D. *Ambrosianus* D 112, membranaceus, saec. x vel xi. Continet orationes triginta duas, xxix-lix, lxi, et Prooemia, eodem quo F ordine. Codici Q simillimus est, neuter autem ex altero pendet.

X. *Laurentianus* plut. lix. 27, bombycinus, saec. xiv. Continet Libanii argumenta complura et orationes septemdecim: xx, xxi, xxiii, xxiv, xxv, xxvi, lix, lxi, lx, xxvii, xxviii, xxix, xxx, xxxi, xxxii, xxxiii, xxxiv.

FRAGMENTA PAPYRACEA

Olynth. II §§ 10 et 15; saec. i vel ii p. C. Rossall School Library. Kenyon, *Class. Rev.* vi. 430.

CODICVM CATALOGVS

- de Pace* §§ 21-23; saec. ii vel iii ineuntis P.C. *Oxyrhynchus Papyri*, iii. 116.
- Philipp.* III §§ 38-40; saec. ii P.C. Grenfell & Hunt, *Fayûm and other Papyri*, 1900, p. 95.
- de Corona* §§ 7-8; saec. iii P.C. *Oxyrhynchus Papyri*, iii. 117.
- de Corona* §§ 17-19; saec. ii P.C. *Oxyrhynchus Papyri*, iv. 156.
- de Corona* §§ 25-28; saec. iii P.C. *Oxyrhynchus Papyri*, iii. 118.
- de Corona* §§ 40-47; saec. ii P.C. *Oxyrhynchus Papyri*, ii. 128.
- de Corona* §§ 227-229; saec. i vel ii ineuntis P.C. *Oxyrhynchus Papyri*, ii. 130.
- de Corona* § 244; saec. iii P.C. *Oxyrhynchus Papyri*, i. 52.
- de Falsa Legatione* § 10; saec. i vel ii P.C. Grenfell & Hunt, *Greek Papyri*, ii. 4. Bodl. MS. Gr. class. f. 46 (P).
- contra Leptinem* §§ 84-91; saec. i vel ii P.C. Berl. Pap. 5879. Wilcken, *Tafeln* 1891.
- in Midiam*, Lexicon. Rainer Coll.
- in Midiam*, Hypothesis et commentarii pars; saec. i P.C. Mus. Brit. Pap. 131 verso. Kenyon 'Αθηναίων Πολιτεία, ed. 3, App. i.
- in Midiam* §§ 41-42; saec. iv vel v P.C. *Proceedings of Society of Biblical Archaeology*, xv. 86.
- in Aristocratem*, Lexicon; saec. v (?) P.C. Berl. Pap. Blass, *Hermes*, xvii. 148.
- in Aristocratem* §§ 110-119; saec. iii P.C. *Oxyrhynchus Papyri*, iii. 112.
- in Timocratem* §§ 53-54, 56-58; saec. ii vel iii ineuntis P.C.: §§ 145-146, 150; saec. iii. *Oxyrhynchus Papyri*, ii. 132.
- in Timocratem* §§ 63-65; saec. ii vel iii ineuntis P.C. *Oxyrhynchus Papyri*, iv. 158.
- contra Phormionem* §§ 5-7; saec. ii P.C. Bodl. MS. Gr. class. f. 47 (P). Grenfell & Hunt, *Greek Papyri*, ii. 10.

CODICVM CATALOGVS

contra Boeotum §§ 52-53 ; saec. ii P.C. *Oxyrhynchus Papyri*,
iv. 159.

Prooemia 26-29 ; saec. i vel ii P.C. Grenfell & Hunt,
Oxyrhynchus Papyri, i. 53.

Epist. III ; saec. i A.C. Mus. Brit. Pap. 133, Kenyon, *Class.*
Texts, p. 56.

FRAGMENTA MEMBRANACEA

de Falsa Legatione §§ 10-32 ; saec. ii P.C. (Fragmentum
Grafianum). Mus. Brit. Add. MS. 34473 (1).

in Aristogit. I §§ 63-67 ; Brit. Mus. Add. MS. 34473 (2).

CORRIGENDA ET ADDENDA

IN ADNOTATIONE CRITICA

(*Mense Februario MCMX*)

- I 8 l. 15 ADD. ἡμᾶς A : ὑμᾶς S vulg.
- II 23 l. 11 ADD. τοῖς om. S O
- III 27 l. 16 ANTE secl. Dobree ADD. om. r corr. (Par. 2936) :
29 l. 27 ADD. εχηι S
- IV ὑπόθ. l. 11 ADD. ἐτησίως B Γ (Par. 2936)
17 l. 27 ADD. ὀρμήσετε S
ADD. ποιήσετε S
22 l. 2 POST Dobraeo ADD. : τοὺς στρατευομένους (ἐνίοις) Richards
- V 21 l. 2 ADD. κέρδος εἶναι scripsi : κερ Oxyrh. Pap. : κέρδος ἦν
ταῦτα] Grenfell et Hunt : ἐδόκει εἶναι codd. : δοκεῖ εἶναι
Sauppe : ἐδόκει (πλέον) εἶναι Reiske : δοκεῖ (πλέον)
εἶναι Blass : δοκεῖ περιεῖναι Slameczka
- VI 4 l. 29 ADD. ἔχειν S L A F O
13 l. 10 ADD. Λακεδαιμονίους S A : Λακεδαιμονίοις vulg.
23 l. 12 DEL. NOT. ET LEG. εἰ σωφρονεῖτε SL : ἂν σωφρονῇτ' vulg.
δῆ SL : μὴ (cum ἰδεῖν) r (Par. 2936), recte puto
- VII 31 l. 25 ADD. , cf. xix 42
- VIII 75 l. 1 ADD. τὰ δὲ βέλτισθ' ἂν ἐπιστηθῇ λέγειν coni. Deuerling
- IX 39 l. 4 POST S¹ ADD. Pap. m. pr.
l. 7 PRO soli LEG. Pap. m. pr.
40 l. 9 PRO soli LEG. Pap.
45 l. 14 ADD. μὴ vulg. : εἰ μὴ S (? ἢ μὴ m. pr.) L¹ A
- X 20 l. 12 ADD. ἂν om. S
42 l. 10 POST εὐπόροις ADD. . . . χρωμένοις (i in rasura)
55 l. 25 ADD. οἴονται S corr. vulg. : οἶοντε S¹ ut vid., sed utique
cum spir. leni : οἶόν τε F
71 l. 6 ADD. δεῖν S Vind. i
72 l. 8 ADD. αὐτῆς S
l. 10 ADD. περιεργάσθ S
76 l. 8 POST κολακεία ADD. (vel ? κολακείας)
- XIII 4 l. 14 ANTE προσόντα ADD. προσιόντα vulg. S γρ. :
8 l. 9 ADD. ὑμεῖς S : om. vulg.
l. 10 PRO ἐφοδεύουσιν . . . S corr. LEG. ἐφοδεύουσιν A corr. m.
pr. : ἐφεδεύουσιν S¹ : ἐφεδρεύουσιν S corr. (? m. pr.)
13 l. 2 DEL. NOT. ET LEG. εἴθισθε S in marg. : συνεισθε S (punctis
supra positis) : συνελθισθε vulg.
- XV 10 l. 24 DEL. NOT. ET LEG. ὦν (τῶν S¹, corr. ead. man.) ἐλαττοῦνται
codd. : ὦν ἂν ἐλαττωῦνται Stobaeus Flor. liv 33 : τῶν,
ἂν ἐλαττωῦνται, Blass
- XVIII 3 l. 26 ADD. ἀκούειν om. S¹ L¹
7 l. 22 ADD. ὑμῶν ἕκαστος Oxyrh. Pap.
l. 23 POST vulg. ADD. Pap.
18 l. 27 ADD. ἴσχυον οὕτως Oxyrh. Pap.
l. 29 ADD. alterum παρὰ S L A : om. vulg.

CORRIGENDA ET ADDENDA

- XVIII 19 l. 7 ADD. γένηται S¹ (ut vid.) A
 25 l. 3 ADD. ἐπὶ τοὺς τόπους om. S¹
 29 l. 16 ADD. Αἰσχίνης om. S L F
 30 l. 26 ADD. ὑμῶν S
 37 l. 20 ADD. ταῦθ' ἅπαντ' (sic) ὑμῖν ἔσται S : ἅπαντα ταῦτα ἔσται
 ὑμῖν A : ὑμῖν ἅπαντα ταῦτ' ἔσται F
 38 l. 7 ADD. Ἄφνιδα S L F
 ADD. εἶπε Καλλισθένης Φαληρεὺς om. S L¹
 l. 11 ADD. δὴ] δ' αὐτήν A
 39 l. 17 ADD. λαβόντας S
 l. 20 ADD. εἰρήνην ἦν S L F
 41 l. 4 ADD. οὗτός ἐστι S corr. : οὗτος S¹ ut vid.
 49 l. 15 ADD. ἀπολώλειτουργοι S A F¹
 56 l. 1 ADD. οἶομαι ante διώκει add. S¹, cf. paulo infra οἶμαι
 228 l. 8 ADD. νῦν γ' S L Pap. (fortasse νῦν Pap.) : om. A
 229 l. 11 ADD. οὐ] οὐχί Pap.
 l. 15 ADD. ἄμα om. Pap.
 262 l. 14 POST seclusi ADD. sed fortasse βαρυστόνοις potius quam
 ἐκείνοις secludendum
- XIX 87 l. 17 ADD. τὴν ante παρασκευάσαντα add. vulg. : om. S Y
 173 l. 23 ADD. ἀ δ'] ἀλλ' S¹ ut vid.

SIGLA

S = cod. Parisinus 2934	saec. x
L = cod. Laurentianus plut. LVI. 136	saec. xiii vel xiv
A = cod. Augustanus primus, nunc Monacensis 485	saec. x
F = cod. Marcianus 416	saec. x
B = cod. Bavaricus, nunc Monacensis 85	saec. xiii
Q = cod. Marcianus 418	saec. x
Y = cod. Parisinus 2935	saec. x vel xi
O = cod. Antverpiensis 43, nunc Bruxellensis	saec. xv
P = cod. Laurentianus plut. LIX. 9	saec. x vel xi
X = cod. Laurentianus LIX. 27	saec. xiv

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΤΠΟΘΕΣΕΙΣ

ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ.

Ἐπειδὴ, κράτιστ' ἀνθυπάτων Μόντιε, κατὰ τὸν Ὀμηρικὸν [1]
Ἀστεροπαῖον περιδέξιος τὰ εἰς λόγους ὦν πρωτεύεις μὲν ἐν τῇ
Ῥωμαίων φωνῇ καὶ τῆς παρ' ἐκείνοις παιδείας ὁμολογουμένως
τὸ πρεσβεῖον ἀνῆρρησαι, ἀμελεῖς δ' οὐδὲ τῆς Ἑλληνικῆς, ἅτε καὶ
5 ἐν αὐτῇ διὰ τὸ τῆς φύσεως μέγεθος ὑπερέχειν δυνάμενος, ἀλλὰ
περί τε τοὺς ἄλλους διατρίβεις καὶ περὶ τὸν τελεώτατον τῶν
Ἑλληνικῶν ῥητόρων, τὸν Δημοσθένην, καὶ δὴ καὶ ἡμᾶς ἐβουλήθης
τὰς ἰποθέσεις τῶν τούτου λόγων ἀναγράψασθαί σοι· δεχόμεθα
μὲν ἄσμενοι τὸ πρόσταγμα (ἴσμεν γὰρ ὅτι πλείω τὴν τιμὴν ἢ
10 πόνον ἔχει), ἀρξόμεθα δὲ τοῦ συντάγματος ἀπὸ τοῦ βίου τοῦ
ῥήτορος, οὐχ ὅλον αὐτὸν διεξιόντες (περιττὸν γὰρ τοῦτο), ἀλλὰ [2]
τοσούτων μνημονεύοντες ὅσα δοκεῖ καὶ πρὸς κατάληψιν ἀκριβε-
στέρα τῶν λόγων συντελεῖν.

Δημοσθένει τοίνυν τῷ ῥήτορι πατὴρ ἦν Δημοσθένης, ἀνεπί- 2
15 ληπτος τῷ γένει δοκῶν, ὥς καὶ Αἰσχίνης ἐχθρὸς ὦν μαρτυρεῖ·
εἴρηται γοῦν οὕτως αὐτοῖς ῥήμασι 'τούτῳ πατὴρ μὲν ἦν Δημο-
σθένης ὁ Παιανιεύς, ἀνὴρ ἐλεύθερος· οὐ γὰρ δεῖ ψεύδεσθαι·
ἐργαστήριον δ' οἰκετῶν μαχαιοποιῶν κεκτημένος ἐντεῦθεν τὴν
τοῦ μαχαιοποιοῦ κλῆσιν ἔλαβε. τὸ μέντοι μητρῶον γένος τοῦ
20 ῥήτορος οὐκ ἦν, ὥς φασι, καθαρῶς Ἀττικόν, Γύλωνος τοῦ πάππου
τοῦ Δημοσθένους φυγόντος μὲν ἐξ Ἀθηνῶν ἐπὶ προδοσίας ἐγκλή-
ματι, οἰκήσαντος δὲ περὶ τὸν Πόντον, κακεῖ γυναῖκ' ἀγαγομένου
Σκύθιν τὸ γένος, ἐξ ἧς ἦν τοῦ Δημοσθένους ἡ μήτηρ Κλεοβούλη.
εἰς τοῦτο γοῦν ἄλλοι τε λελοιδορήκασιν καὶ Αἰσχίνης, εἰπὼν ὥς
25 ἄρ' εἶη Σκύθης, βάρβαρος ἐλληνίζων τῇ φωνῇ. περὶ μὲν οὖν 3
τοῦ γένους αὐτοῦ τοσαῦτ' εἰρήσθω· ὀρφανὸς δὲ καταλειφθεὶς ὑπὸ
τοῦ πατρὸς κομιδῇ νέος ἦν μὲν, ὥς φασιν, ἀσθενὴς τῷ σώματι

καὶ νοσώδης, ὥστε μὴδ' εἰς παλαιόστραν φοιτῆσαι, καθάπερ πάντες οἱ τῶν Ἀθηναίων παῖδες εἰώθεσαν. ὅθεν καὶ ἀνδρωθεὶς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν εἰς μαλακίαν ἐσκώπτετο καὶ Βάταλος ἐπωνυμίαν ἔσχεν· ἰστορήται γάρ τινα Βάταλον Ἐφέσιον αὐλητὴν γενέσθαι, ὃς πρῶτος ὑποδήμασι γυναικείοις ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐχρήσατο καὶ μέλεσι 5 κατεαγόσι, καὶ ὅλως τὴν τέχνην ἐμάλλαξεν· ἀπὸ τούτου δὲ τοὺς ἐκλύτους καὶ ἀνάνδρους Βατάλους ἐκάλουν.

- 4 Λέγεται δὲ τὸν Δημοσθένην τὴν πολλὴν καὶ σφοδρὰν ἐπὶ λόγους ὀρμὴν ἐντεῦθεν σχεῖν. Καλλίστρατος ἦν Ἀθηναῖος ῥήτωρ [3] ἐνδοξός· οὗτος ἔμελλε δημοσίαν τιὰ δίκην ἀγωνίζεσθαι, φασίν, 10 οἶμαι, τὴν περὶ Ὀρωποῦ. ὁ τοῖνυν Δημοσθένης παῖς ὢν ἐδεῖτο τοῦ ἐφεστῶτος οἰκέτου συγχωρῆσαι παραβαλεῖν αὐτῷ τῇ δίκῃ· καὶ ὃς ἐπέτρεψεν. ἀκούσας δ' οὕτω διετέθη ὥστ' ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας πάντα πάρεργα πρὸς τοὺς λόγους θέσθαι. διδασκάλῳ δὲ χρησάμενος Ἰσαίῳ, μάλα δεινῷ ῥήτορι, εἰς ἄνδρας ἐγγραφείς 15 εὐθὺς ἀγῶνα κατὰ τῶν ἐπιτρόπων ἐνεστήσατο, κακῶς διωκηκότων τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. καὶ εἶλε μὲν αὐτούς, οὐ μὴν ἡδυνήθη πάντ' 5 ἀπολαβεῖν ὅσ' ἀπολωλέκει. τοὺς δὲ λόγους τοὺς ἐπιτροπικούς εἰσὶν οἱ φασίν Ἰσαίου καὶ οὐ Δημοσθένους εἶναι, διὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ ῥήτορος ἀπιστοῦντες (ὀκτωκαίδεκα γὰρ ἔτων ἦν ὅτε πρὸς 20 τούτους ἡγωνίζετο), καὶ ὅτι δοκοῦσιν οἱ λόγοι τὸ τοῦ Ἰσαίου πῶς ἐπιφαίνειν εἶδος. ἕτεροι δὲ νομίζουσι συντετάχθαι μὲν ὑπὸ Δημοσθένους, διωρθῶσθαι δ' ὑπὸ τοῦ Ἰσαίου. οὐδὲν δὲ θαυμαστόν, εἰ ὁ Δημοσθένης ἡδύνατο μὲν κάπ' ἐκείνης τῆς ἡλικίας συγγράφειν τοιούτους λόγους (ἡ γὰρ ὕστερον ὑπεροχὴ καὶ τοῦτο 25 πιστοῦται), ἀπὸ δὲ νεαρᾶς ἔτι τῆς ἀσκήσεως τῆς ὑπὸ τῷ διδασκάλῳ τὸν ἐκείνου χαρακτῆρα πολλαχῇ μεμίμηται. μετὰ μέντοι τούτους τοὺς ἀγῶνας βραχὺ τῇ ἡλικίᾳ προελθὼν σοφιστεύειν ἐνεχείρησεν, εἴτ' ἀπαλλαγεὶς τούτου συνηγόρησεν ἐν δικαστηρίῳ. τούτοις δ' ὥσπερ γυμνασίοις χρησάμενος ἐπὶ τὸ δημαγωγεῖν καὶ τὰ τῆς 30 πόλεως πράττειν ἦλθεν.
- 6 Ἔτι κακείνων μνημονευτέον, ὅτι τραυλὸς μὲν ἦν τὴν γλώτταν ἐκ φύσεως, τὸ δὲ πνεῦμ' ἀτονώτερος· ἐξ ὧν ἀμφοτέρων συνέβαινε φαυλοτάτην αὐτὸν τὴν ὑπόκρισιν παρεχόμενον οὐκ εὐδοκιμεῖν τὸ κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τοῖς λόγοις. διὸ καὶ πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα 'τί 35 ἔστι ῥητορικὴ;' ἀπεκρίναθ' ὅτι ὑπόκρισις, δυσχεραίνων ὅτι διὰ [4] ταύτην τῶν χειρόνων ἡττων ἐφαίνετο. ἀλλὰ καὶ ταῦτα μελέτη κατῴρθωσε καὶ ὅσ' ἄλλ' αὐτῷ πρὸς δημαγωγίαν ὑπὴν ἐλαττώματα. καὶ γὰρ δειλὸς ἦν τὸ πρῶτον πρὸς τοὺς τοῦ δήμου θορύβους καὶ εὐκατάπληκτος, ὥστ' εὐθὺς ἐξίστασθαι. διὰ δὲ τοῦτό φασιν 40 αὐτὸν ἄνεμον ῥαγδαῖον τηροῦντα καὶ κινουμένην σφοδρῶς τὴν

θάλατταν παρὰ τοὺς αἰγιαλοὺς βαδίζοντα λέγειν, καὶ τῷ τῆς
θαλάττης ἤχῳ συνεθίζεσθαι φέρειν τὰς τοῦ δήμου καταβοάς.
μνημονεύονται δ' αὐτοῦ καὶ οἰκήσεις κατάγειοι καὶ ξυρήσεις 7
ἀπρεπεῖς, ἵνα δι' αἰσχύνην μὴ προῖοι τοῦ τῆς οἰκίας δωματίου,
5 καὶ ὡς οὐδὲ τὰς νύκτας ἐκάθευδεν, ἀλλὰ διεπονεῖτο πρὸς φῶς περὶ
λόγους. ὅθεν καὶ Πυθέας σκώπτων ἔφη τοὺς λόγους τοῦ Δημο-
σθένους λύχνων ἀπόζειν. πρὸς ὃν ὁ Δημοσθένης ἀστεῖως ἅμα
καὶ πικρῶς 'οἶδ' εἶπεν 'ὅτι σε λυπῶ λύχνον καίων' διεβέβλητο
γὰρ ὡς λωποδυτῶν νύκτωρ ὁ Πυθέας. καὶ μὴν ὅτι γ' ὕδωρ ἐπετή-
10 δευε πίνειν, ἵν' ἐγρηγορυῖαν μᾶλλον παρέχεται τὴν διάνοιαν,
ἅπασιν ὡμολόγηται. παρειλήφαμεν δὲ κάκεῖνο, ὡς καὶ ξίφος
ποτ' ἐκ τῆς ὀροφῆς ἀπήρτησε καὶ ἰστάμενος ὑπὸ τοῦτ' ἔλεγεν.
ἐποίει δὲ τοῦτο δι' αἰτίαν τοιαύτην. ἐν τῷ λέγειν ἀπρεπῶς τὸν
ὦμον εἰώθει κινεῖν· ὑπερεκρέμασεν οὖν τοῦ ὦμου τὸ ξίφος ἐν χρῶ,
15 καὶ οὕτω τῷ δέει τῆς πληγῆς ἠδυνήθη κατασχεῖν ἑαυτὸν ἐπὶ τοῦ
πρέποντος σχήματος.

Ἀναγκαῖον δὲ διηγήσασθαι καὶ ὅπως εἶχε τά τε τῶν Ἑλλήνων 8
καὶ τῶν Ἀθηναίων πράγματα, ὅτ' ἐπὶ τὸ δημαγωγεῖν ἦλθε
Δημοσθένης. Θεβαῖοι Λακεδαιμονίους ἄρχοντας τῶν Ἑλλήνων
20 καὶ μεγίστην δύναμιν ἔχοντας ἐν Λεύκτροις τῆς Βοιωτίας μάχῃ
νικήσαντες αὐτοὶ προῆλθον εἰς ἰσχύν, καὶ μετ' ὀλίγον πρὸς
Φωκέας πόλεμον ἐξήνεγκαν. ἦσαν δ' οἱ Φωκεῖς ἔθνος ὁμορον τῇ
Βοιωτίᾳ, πόλεις ἔχον δύο καὶ εἴκοσιν. οὗτοι καταλαβόντες τὸν [5]
τοῦ Πυθίου ναὸν πλησίον ὄντ' ἐσύλησαν· ἀνθ' ὅτου καὶ οἱ Θεβαῖοι
25 πόλεμον ἐξήνεγκαν πρὸς αὐτοὺς. ἐπολέμουν δὲ καὶ Ἀθηναῖοι
τὸν συμμαχικὸν κληθέντα πόλεμον. Χῖοι γὰρ καὶ Ῥόδιοι καὶ
Βυζάντιοι πάλαι ποτ' ὄντες ὑπήκοοι Ἀθηναίων, τότε μετ' ἀλλήλων
συστάντες καὶ συμμαχίαν ποιησάμενοι, πρὸς αὐτοὺς ἐπολέμουν.
καὶ οὕτω μὲν ἡ Ἑλλὰς εἰς πολλὰ μέρη διήρητο, Ἀθηναίων πολε-
30 μούντων πρὸς τοὺς προειρημένους καὶ Θεβαίων πρὸς Φωκέας καὶ
Λακεδαιμονίων πρὸς Πελοποννησίους. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν 9
Φίλιππος ὁ Ἀμύντου παῖς εἰς τὴν Μακεδόνων βασιλείαν παρήλθεν.
Ἀμύντα γὰρ τῷ Μακεδονίας βασιλεῖ τρεῖς ἐγένοντο παῖδες ἐξ
Εὐρυδίκης τῆς Ἰλλυρίδος, Ἀλέξανδρος, Περδίκκας, Φίλιππος.
35 τούτων ὁ μὲν πρεσβύτατος Ἀλέξανδρος δολοφονηθεὶς ἐτελεύτησεν,
ὁ δὲ Περδίκκας πρὸς Ἰλλυριοὺς μαχόμενος· Φίλιππος δ' ὁ νεώτατος
ἐτύγχανε μὲν ἐν Θήβαις ὁμηρεῦν, ὡς δ' ἐπύθετο τὸν Περδίκκου
θάνατον, ὑπεξελθὼν λάθρα καὶ ὀξέως εἰς Μακεδονίαν ἀφικόμενος
κατέσχε τὴν ἀρχήν. Ἀθηναῖοι δ' ἄρ' ἕτερόν τινα, γένους μὲν
40 ὄντα τοῦ βασιλικοῦ, φυγάδα δ' ἐκ Μακεδονίας, ἐπὶ βασιλείαν
κατήγον μετὰ πολλοῦ πλήθους στρατιωτῶν. τούτοις ὁ Φίλιππος

[5] ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

ἐπιθέμενος ἐνίκησε μάχῃ· καὶ ὅσους συνελαβεν αἰχμαλώτους τῶν Ἀθηναίων, ἀφῆκεν ἄνευ λύτρων, οὐ κατ' εὐνοίαν τῆς πόλεως οὐδὲ δι' ἐπιείκειαν τρόπου . . .

[6] ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΤΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ.

Τῆς ῥητορικῆς μέρη τρία, ἐπιδεικτικόν, δικανικόν, συμβουλευ- 5
 τικόν. τοῖν μὲν οὖν δυοῖν ἄκρος ἀγωνιστὴς γέγονε, τοῦ τε
 δικανικοῦ καὶ τοῦ συμβουλευτικοῦ· ἐπιδεικτικούς δ' οὐκ ἔχομεν
 αὐτοῦ λόγους. τοὺς γὰρ φερομένους οὐ πιστευτέον εἶναι Δημο-
 σθένους, τὸν ἐπιτάφιον καὶ τὸν ἐρωτικόν· πολὺ γὰρ τῆς ἐκείνου
 δυνάμεως ἀπολείπονται. καὶ οὐχ ἡμετέραν γνώμην λέγομεν, ἀλλὰ 10
 καὶ Διονυσίῳ τῷ Ἀλικαρνασσέϊ τοῦτο συνδοκεῖ. ὅτι μὲν γὰρ
 εἶπεν ἐπιτάφιον λόγον Δημοσθένους ὡμολόγηται· οὐ μὲν τοῦτον
 εἰκὸς εἶναι τὸν ὑπ' ἐκείνου ῥηθέντα, πάνυ φαύλως καὶ ἀσθενῶς
 ἔχοντα. τῶν δὲ συμβουλευτικῶν αὐτοῦ λόγων οἱ μὲν αὐτὸ τοῦτ' 15
 ἔχουσιν ἐπίγραμμα, συμβουλευτικοί, οἱ δ' οὐδὲν μὲν ἡττόν εἰσι
 συμβουλευτικοί, Φιλιππικοὶ δ' ἐπιγράφονται, ἐκ τοῦ περὶ τῶν τοῦ
 Φιλίππου πραγμάτων εἰρῆσθαι τὴν κλήσιν λαχόντες. καὶ τῶν
 Φιλιππικῶν ἕκαστος ἰδίαν τιν' ἐπιγραφὴν ἔχει κατὰ τὴν τῶν
 πραγμάτων ἐκάστων ιδιότητα.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Α

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ὀλυνθος ἦν πόλις ἐπὶ Θράκης, Ἑλληνικὸν δὲ ταύτῃ τῶν
 ἐνοικούντων τὸ γένος, ἀπὸ Χαλκίδος τῆς ἐν Εὐβοίᾳ· ἡ δὲ Χαλκὶς [7]
 Ἀθηναίων ἄποικος. πολλοὶ δὲ πόλεμοι καὶ ἑνδοξοὶ τῆς Ὀλύνθου.
 Ἀθηναίοις τε γὰρ ἐπολέμησεν ἄρχουσι τῶν Ἑλλήνων τὸ παλαιὸν
 5 καὶ αὖθις Λακεδαιμονίοις· χρόνῳ τ' εἰς δύναμιν προῆλθε μεγάλην
 καὶ τῶν συγγενῶν πόλεων ἐπήρχεν· ἦν γὰρ ἐπὶ Θράκης πολὺ τι
 γένος Χαλκιδικόν. Φιλίππῳ δὲ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ συμμαχίαν 2
 οἱ Ὀλυνθιοὶ ποιησάμενοι, καὶ πολεμοῦντες μετ' αὐτοῦ πρὸς Ἀθη-
 ναίους τὸ κατ' ἀρχάς, καὶ τοῦτο μὲν Ἀνθεμουῖντα παρὰ τοῦ
 10 Μακεδόνος εἰληφότες, πόλιν ἀμφισβητήσιμον Μακεδόσι καὶ
 Ὀλυνθίοις, τοῦτο δὲ Ποτεΐδαιαν, ἣν Ἀθηναίων ἐχόντων ἐκπο-
 λιορκήσας ὁ Φίλιππος Ὀλυνθίοις παρέδωκεν, ὕστερον ὑποπτεύειν
 ἤρξαντο τὸν βασιλέα, ὀρώντες αὐτοῦ ταχεῖαν καὶ πολλὴν τὴν
 αὔξησιν, οὐ πιστὴν δὲ τὴν γνώμην. ἀποδημοῦντα δὲ τηρήσαντες
 15 αὐτόν, πέμψαντες πρέσβεις πρὸς Ἀθηναίους κατελύσαντο τὸν
 πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, ποιοῦντες τοῦτο παρὰ τὰς συνθήκας τὰς
 πρὸς Φίλιππον· συνετέθειντο γὰρ καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς Ἀθη-
 ναίους, κὰν ἄλλο τι δόξῃ, κοινῇ σπεύσασθαι. ὁ δὲ Φίλιππος 3
 πάλαι μὲν προφάσεως ἐπ' αὐτοὺς δεόμενος, τότε δὲ ταύτην λαβών,
 20 ὥς τὰς συνθήκας παραβεβηκόσι καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τοὺς
 ἑαυτοῦ φιλίαν ἐσπείσμενοις πόλεμον ἐπήνεγκεν. οἱ δὲ πεπόμενασι
 πρέσβεις εἰς Ἀθήνας περὶ βοηθείας, οἷς ὁ Δημοσθένης συναγορεύει,
 βοηθεῖν κελεύων τοῖς Ὀλυνθίοις. καὶ φησι τὴν Ὀλυνθίων σωτη-
 ρίαν ἀσφάλειαν εἶναι τῶν Ἀθηναίων· σφζομένων γὰρ τῶν Ὀλυν-
 25 θίων οὐδέποθ' ἤξειν εἰς τὴν Ἀττικὴν Φίλιππον, ἀλλὰ τοῖς
 Ἀθηναίοις ἐξουσίαν ἔσσεσθαι πλεῖν ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν κἀκεῖ [8]
 ποιεῖσθαι τὸν πόλεμον· εἰ δ' ὑπὸ Φιλίππῳ γένοιθ' ἡ πόλις αὕτη,
 ἀνείσθαι τὴν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ὁδὸν τῷ βασιλεῖ. φησὶ δ' (οὐδὲ)

δύσμαχον εἶναι τὸν Φίλιππον οὕτως (ὥς) ὑπείληπται, θαρσύνων ἐπ' αὐτὸν τοὺς Ἀθηναίους.

- 4 Διείλεκται δὲ καὶ περὶ τῶν δημοσίων χρημάτων, συμβουλευόντων αὐτὰ ποιῆσαι στρατιωτικὰ ἀντὶ θεωρικῶν. καὶ τὸ ἔθος οὐ πρόδηλον ὄν, ᾧ ἐχρῶνθ' οἱ Ἀθηναῖοι, ἀνάγκη σαφηνίσαι. οὐκ ὄντος τὸ 5 παλαιὸν θεάτρου λιθίνου παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ ξυλίνων συμπηγνυμένων ἱκρίων, καὶ πάντων καταλαμβάνειν τόπον σπενδόντων, πληγαὶ τ' ἐγίνοντο καὶ πον καὶ τραύματα. τοῦτο κωλῦσαι βουλευθέντες οἱ προεστῶτες τῶν Ἀθηναίων ὠνητοὺς ἐποίησαντο τοὺς τόπους, καὶ ἕκαστον ἔδει δίδοναι δὴ ὀβολοὺς καὶ καταβαλόντα θεῖαν ἔχειν. 10 ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν οἱ πένητες λυπεῖσθαι τῷ ἀναλώματι, ἐκ τοῦ δημοσίου λαμβάνειν ἕκαστον ἐτάχθη τοὺς δὴ ὀβολοὺς. ἐντεῦθεν μὲν οὖν τὸ ἔθος ἤρξατο, προῆλθε δ' εἰς τοῦτο, ὥστ' οὐκ εἰς τοὺς τόπους μόνον ἐλάμβανον, ἀλλ' ἀπλῶς πάντα τὰ δημόσια χρήματα 15 διενέμοντο. ὅθεν καὶ περὶ τὰς στρατείας ὀκηροὶ κατέστησαν. 15 πάλαι μὲν γὰρ στρατευόμενοι μισθὸν παρὰ τῆς πόλεως ἐλάμβανον, τότε δ' ἐν ταῖς θεωρίαις καὶ ταῖς ἑορταῖς οἴκοι μένοντες διενέμοντο τὰ χρήματα· οὐκέτ' οὖν ἤθελον ἐξιέναι καὶ κινδυνεύειν, ἀλλὰ καὶ νόμον ἔθεντο περὶ τῶν θεωρικῶν τούτων χρημάτων, θάνατον ἀπειλοῦντα τῷ γράψαντι μετατεθῆναι ταῦτ' εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν καὶ 20 γενέσθαι στρατιωτικά. διὰ τοῦθ' ὁ Δημοσθένης εὐλαβῶς ἀπτεται τῆς περὶ τούτου συμβουλῆς, καὶ ὑπερωτήσας ἑαυτὸν ὅτι 'σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά;' ἐπιφέρει 'μὰ Δὶ οὐκ ἔγωγε.' 25 τοσαῦτα μὲν περὶ τῶν θεωρικῶν.

- 6 Διείλεκται δ' ὁ ῥήτωρ καὶ περὶ πολιτικῆς δυνάμεως, ἀξίων 25 αὐτοὺς στρατεύεσθαι, καὶ μὴ διὰ ξένων, ὥσπερ εἰώθεσαν, ποιῆσθαι τὴν βοήθειαν· τοῦτο γὰρ αἴτιον εἶναι φησι τοῦ τὰ πράγματ' ἀπόλλυσθαι.

Ἀντὶ πολλῶν ἄν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς ἐλέσθαι νομίζω, εἰ φανερόν γενοίτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ 30 πόλει περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. ὅτε τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλευεῖν· οὐ γὰρ μόνον εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἦκει τις, τοῦτ' ἄν ἀκούσαντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρήμ' ἐνίοις 35 ἄν ἐπελθεῖν εἰπεῖν, ὥστ' ἐξ ἀπάντων ῥαδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἴρεσιν γενέσθαι.

Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρός, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ ²
 λέγει φωνὴν ἀφιεῖς ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς
 ἀντιληπτέον ἐστίν, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε·
 ἡμεῖς δ' οὐκ οἷδ' ὄντινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς
 5 αὐτά. ἔστι δὴ τά γ' ἐμοὶ δοκοῦντα, ψηφίσασθαι μὲν ἤδη
 τὴν βοήθειαν, καὶ παρασκευάσασθαι τὴν ταχίστην ὅπως
 ἐνθένδε βοηθήσετε (καὶ μὴ πάθητε ταῦτόν ὅπερ καὶ πρότερον),
 πρεσβείαν δὲ πέμπειν, ἥτις ταῦτ' ἐρεῖ καὶ παρέσται τοῖς ^[10]
 πράγμασιν· ὥς ἔστι μάλιστα τοῦτο δέος, μὴ πανούργος ὢν ³
 10 καὶ δεινὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἰκῶν, ἡνίκ'
 ἂν τύχῃ, τὰ δ' ἀπειλῶν (ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο),
 τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλων καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν,
 τρέψηται καὶ παρασπάσῃται τι τῶν ὅλων πραγμάτων. οὐ ⁴
 μὴν ἀλλ' ἐπιεικῶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ' ὁ δυσμαχώτατόν
 15 ἐστὶ τῶν Φιλίππου πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν· τὸ γὰρ
 εἶναι πάντων ἐκείνον ἐν' ὄντα κύριον καὶ ῥητῶν καὶ ἀπορ-
 ρήτων καὶ ἅμα στρατηγὸν καὶ δεσπότην καὶ ταμίαν, καὶ
 πανταχοῦ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ
 τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι πολλῷ προέχει,
 20 πρὸς δὲ τὰς καταλλαγάς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιτ' ἄσμενος
 πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει. δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ὀλυν- ⁵
 θίοις ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολε-
 μοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος,
 καὶ ἴσασιν ἅ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ
 25 τὴν πόλιν καὶ Πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμένους· καὶ ὅλως
 ἄπιστον, οἶμαι, ταῖς πολιτείαις ἢ τυραννίς, ἄλλως τε καὶ
 ὁμορον χώραν ἔχωσι. ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες ⁶
 Ἀθηναῖοι, καὶ τᾶλλ' ἃ προσήκει πάντ' ἐνθυμουμένους φημὶ
 δεῖν ἐβελῆσαι καὶ παροξυνθῆναι καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν

7 βοηθήσετε Palatinus 142: βοηθήσητε cett. 10 ἄνθρωπος Bekker: ἄνθρωπος (vel ἄνως) codd.

13 τρέψηται secl. Blass: ἀνατρέψῃ τε Dobree coll. xxv 28: κλέψῃ τε Cobet: εὐτρεπίσσηται Bake 20 ποιή-
 σαιτο Dresdensis S γρ. F γρ.: ποιήσῃται S vulg. 22 πολεμοῦσιν

codd.: κινδυνεύουσιν Maximus Planudes v 471 (cf. schol. Dem. p. 43.

εἴπερ ποτὲ καὶ νῦν, χρήματ' εἰσφέροντας προθύμως καὶ
αὐτοὺς ἐξιόντας καὶ μηδὲν ἐλλείποντας. οὐδὲ γὰρ λόγος
οὐδὲ σκῆψις ἔσθ' ὑμῖν τοῦ μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπο-
7 λείπεται. νυνὶ γάρ, ὃ πάντες ἐθρύλουν τέως, Ὀλυνθίους
[II] ἐκπολεμῶσαι δεῖν Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον, καὶ ταυτ' 5
ὥς ἂν ὑμῖν μάλιστα συμφέροι. εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ὑμῶν
πεισθέντες ἀνείλουντο τὸν πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμαχοι καὶ
μέχρι του ταυτ' ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως· ἐπειδὴ δ' ἐκ τῶν
πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσι, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἐχθραν
8 αὐτοὺς ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται καὶ πεπόνθασιν ἔχειν. οὐ δεῖ 10
δὴ τοιοῦτον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραπεπτωκότα καιρὸν
ἀφεῖναι, οὐδὲ παθεῖν ταῦτόν ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον
πεπόνθατε. εἰ γάρ, ὅθ' ἤκομεν Εὐβοεῦσιν βεβοηθηκότες καὶ
παρῆσαν Ἀμφιπολιτῶν Ἰέραξ καὶ Στρατοκλῆς ἐπὶ τουτὶ τὸ
βῆμα, κελεύοντες ἡμᾶς πλεῖν καὶ παραλαμβάνειν τὴν πόλιν, 15
τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ' ἡμεῖς ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν
ἦν περ ὑπὲρ τῆς Εὐβοέων σωτηρίας, εἶχετ' ἂν Ἀμφίπολιν
τότε καὶ πάντων τῶν μετὰ ταυτ' ἂν ἦτ' ἀπηλλαγμένοι
9 πραγμάτων. καὶ πάλιν ἡνίκα Πύδνα, Ποτεΐδαia, Μεθώνη,
Παγασαί, τᾶλλα, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγων διατρίβω, 20
πολιορκούμεν' ἀπηγγέλλετο, εἰ τότε τούτων ἐνὶ τῷ πρώτῳ
προθύμως καὶ ὥς προσήκεν ἐβοηθήσαμεν αὐτοί, ῥᾶον καὶ
πολὺ ταπεινοτέρῳ νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ. νῦν δὲ τὸ
μὲν παρὸν αἰεὶ προϊέμενοι, τὰ δὲ μέλλοντ' αὐτόματ' οἰόμενοι
σχῆσειν καλῶς, ηὐξήσαμεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον 25
ἡμεῖς καὶ κατεστήσαμεν τηλικούτου ἡλίκος οὐδεὶς πω βασι-
λεὺς γέγονεν Μακεδονίας. νυνὶ δὴ καιρὸς ἦκει τις, οὗτος
ὁ τῶν Ὀλυνθίων, αὐτόματος τῇ πόλει, ὃς οὐδενός ἐστιν
10 ἐλάττων τῶν προτέρων ἐκείνων. καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις ἂν, ὧ

4 ἐθρύλουν τέως Reiske : ἐθρύλλουν τέως Palatinus 142 Harleianus :
ἐθρύλλουν τε S γρ. B γρ. : ἐθρυλεῖτε ὡς S F Y 5 ἐκπολεμῶσαι vulg. :
ἐκπολεμῆσαι S¹ et exemplaria Ἀττικιανὰ (Harpocr. s. v. ἐκπολεμῶσαι),
cf. iii 7 14 παρῆσαν codd. : παρῆσαν Dobree 21 τῷ S
vulg. : τῷ Y 27 νυνὶ δὴ B : νῦν ἤδη S solus : νυνὶ δὲ vulg. : νυνὶ
δὲ δὴ G. H. Schaefer 29 προτέρων] πρότερον S

ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιος λογιστὴς τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν [12]
 ὑπηρεγμένων καταστάς, καίπερ οὐκ ἔχόντων ὥς δεῖ πολλῶν,
 ὅμως μεγάλην ἂν ἔχειν αὐτοῖς χάριν, εἰκότως· τὸ μὲν γὰρ
 πόλλ' ἀπολωλεκέναι κατὰ τὸν πόλεμον τῆς ἡμετέρας ἀμελείας
 5 ἂν τις θεῖη δικαίως, τὸ δὲ μήτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι
 πεφηνέναι τέ τι' ἡμῖν συμμαχίαν τούτων ἀντίρροπον, ἂν
 βουλόμεθα χρῆσθαι, τῆς παρ' ἐκείνων εὐνοίας εὐεργέτημ' ἂν
 ἔγωγε θεῖην. ἀλλ', οἶμαι, παρόμοιόν ἐστιν ὅπερ καὶ περὶ τῆς 11
 τῶν χρημάτων κτήσεως· ἂν μὲν γάρ, ὅς' ἂν τις λάβῃ, καὶ
 10 σφῶσι, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν, ἂν δ' ἀναλώσας
 λάθῃ, συνανήλωσε καὶ τὸ μεμνήσθαι [τὴν χάριν]. καὶ περὶ
 τῶν πραγμάτων οὕτως οἱ μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς,
 οὐδ' εἰ συνέβῃ τι παρὰ τῶν θεῶν χρηστὸν μνημονεύουσι·
 πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκβὰν ἕκαστον τῶν πρὶν ὑπαρξάντων
 15 κρίνεται. διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τῶν λοιπῶν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, φροντίσαι, ἵνα ταῦτ' ἐπανορθωσάμενοι τὴν ἐπὶ
 τοῖς πεπραγμένοις ἀδοξίαν ἀποτριψόμεθα. εἰ δὲ προησόμεθ', 12
 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους, εἴτ' Ὀλυνθον
 ἐκεῖνος καταστρέψεται, φρασάτω τις ἑμοὶ τί τὸ κωλύον ἔτ'
 20 αὐτὸν ἔσται βαδίζειν ὅποι βούλεται. ἄρα λογίζεται τις
 ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον δι' ὃν
 μέγας γέγονεν ἀσθενὴς ὢν τὸ κατ' ἀρχὰς Φίλιππος; τὸ
 πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβών, μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν
 Ποτειδαίαν, Μεθώνην αὖθις, εἴτα Θετταλίας ἐπέβῃ· μετὰ 13
 25 ταῦτα Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν, πάνθ' ὃν ἐβούλετ'
 εὐτρεπίσας τρόπον ὥχεται εἰς Θράκην· εἴτ' ἐκεῖ τοὺς μὲν [13]
 ἐκβαλὼν τοὺς δὲ καταστήσας τῶν βασιλέων ἡσθένησε· πάλιν
 ῥάσας οὐκ ἐπὶ τὸ ῥαθυμεῖν ἀπέκλινεν, ἀλλ' εὐθύς Ὀλυνθίοις
 ἐπεχείρησεν. τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας αὐτοῦ

2 ὑπηρεγμένων S γρ. B γρ. : ὑπηρετημένων SFB 8 ὅπερ codd. :
 del. Blass : ὥσπερ Dobree 11 καὶ τὸ μεμνήσθαι secl. Blass τὴν
 χάριν SB : τῇ τύχῃ τὴν χάριν vulg. : secl. Cobet 14 πρὶν ὑπαρ-
 ξάντων S : προὑπαρξάντων vulg. : ὑπαρξάντων Y 15 ὥς τὰ πολλὰ
 ante κρίνεται add. vulg. : om. S¹ B¹ 20 γε post ἄρα add. vulg. :
 om. S 28 ῥάσας Herwerden : ῥαῖσας codd.

καὶ πρὸς Ἀρύββαν καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι παραλείπω
στρατείας.

- 14 Τί οὖν, ἂν τις εἴποι, ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν; ἵνα γνῶτ',
ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἰσθησθ' ἀμφοτέρω, καὶ τὸ προτεσθαι
καθ' ἕκαστον ἀεί τι τῶν πραγμάτων ὡς ἀλυσιτελές, καὶ τὴν 5
φιλοπραγμοσύνην ἣ χρήται καὶ συζῇ Φίλιππος, ὑφ' ἧς οὐκ
ἔστιν ὅπως ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις ἡσυχίαν σχήσει.
εἰ δ' ὁ μὲν ὡς ἀεί τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων δεῖ πράττειν
ἐγνωκὼς ἔσται, ἡμεῖς δ' ὡς οὐδενὸς ἀντιληπτέον ἐρρωμένως
τῶν πραγμάτων, σκοπεῖσθ' εἰς τί ποτ' ἐλπίς ταῦτα τελευτήσαι. 10
- 15 πρὸς θεῶν, τίς οὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν ὅστις ἀγνοεῖ τὸν
ἐκεῖθεν πόλεμον δευρ' ἥξοντα, ἂν ἀμελήσωμεν; ἀλλὰ μὴν, εἰ
τοῦτο γενήσεται, δέδοικ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τὸν αὐτὸν
τρόπον ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ῥαδίως ἐπὶ τοῖς μεγάλοις
[τόκοις] μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων 15
ἀπέστησαν, οὕτω καὶ ἡμεῖς [ἂν] ἐπὶ πολλῷ φανώμεν ἐρραθυ-
μηκότες, καὶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες πολλὰ καὶ χαλεπὰ
ὦν οὐκ ἐβουλόμεθ' ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ
κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.
- 16 Τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν ἴσως φήσαι τις ἂν ῥάδιον καὶ παντὸς 20
εἶναι, τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων ὃ τι δεῖ πράττειν ἀποφαί-
νεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβούλου. ἐγὼ δ' οὐκ ἀγνοῶ μὲν, ὧ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ' ὅτι πολλάκις ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτίους,
[14] ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῇ
ποιεῖσθε, ἂν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῇ· οὐ μὴν οἶμαι δεῖν 25
τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοποῦνθ' ὑποστείλασθαι περὶ ὧν ὑμῖν
17 συμφέρειν ἡγοῦμαι. φημὶ δὴ διχῇ βοηθητέον εἶναι τοῖς
πράγμασιν ὑμῖν, τῷ τε τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυνθίοις σῶξιν
καὶ τοὺς τοῦτο ποιήσοντας στρατιώτας ἐκπέμπειν, καὶ τῷ τὴν

1 ἀρύββαν S¹ B¹ (cf. C. I. A. ii 115) : ἀρύμβαν vulg. 3 ἂν τις
εἴποι vulg. : τις ἂν εἴποι S B Y O : del. Cobet 6 πρὸς ἅπαντας ante
χρήται add. vulg. (cf. x 2, xxi 1) : om. S A B Y 14 ἐπὶ τοῖς
μεγάλοις τόκοις codd. : τόκοις om. Priscian. xviii 295 : secl. L. Spengel :
ἐπὶ τόκοις μεγάλοις Weil 16 ἂν secl. Dobree

ἐκείνου χώραν κακῶς ποιεῖν καὶ τριήρεσι καὶ στρατιώταις
 ἑτέροις· εἰ δὲ θατέρου τούτων ὀλιγώρησετε, ὁκνῶ μὴ μάταιος 18
 ἡμῖν ἡ στρατεία γένηται. εἴτε γὰρ ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς
 ποιοούντων, ὑπομείνας τοῦτ' Ὀλυνθον παραστήσεται, ῥαδίως
 5 ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν ἀμυνεῖται· εἴτε βοηθησάντων μόνον
 ὑμῶν εἰς Ὀλυνθον, ἀκινδύνως ὄρων ἔχοντα τὰ οἴκοι, προσ-
 καθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει τοῖς πράγμασι, περιέσται τῷ
 χρόνῳ τῶν πολιορκουμένων. δεῖ δὴ πολλὴν καὶ διχῆν τὴν
 βοήθειαν εἶναι.

- 10 Καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γινώσκω· περὶ δὲ 19
 χρημάτων πόρου, ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήμαθ' ὑμῖν,
 ἔστιν ὅσ' οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων [στρατιωτικά]· ταῦτα
 δ' ὑμεῖς οὕτως ὡς βούλεσθε λαμβάνετε. εἰ μὲν οὖν ταῦτα
 τοῖς στρατενομένοις ἀποδώσετε, οὐδενὸς ἱμῖν προσδεῖ πόρου,
 15 εἰ δὲ μή, προσδεῖ, μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. 'τί
 οὖν;' ἂν τις εἴποι, 'σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά;' μὰ
 Δί' οὐκ ἔγωγε. ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι στρατιώτας δεῖν κατα- 20
 σκευασθῆναι [καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά] καὶ μίαν σύνταξιν
 εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα,
 20 ὑμεῖς δ' οὕτω πως ἄνευ πραγμάτων λαμβάνειν εἰς τὰς ἐορτάς.
 ἔστι δὴ λοιπόν, οἶμαι, πάντας εἰσφέρειν, ἂν πολλῶν δέη, [15]
 πολλά, ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. δεῖ δὲ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων
 οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλους
 τινας ἄλλοι πόρους, ὧν ἔλεσθ' ὅστις ὑμῖν συμφέρειν δοκεῖ·
 25 καὶ ἕως ἐστὶ καιρός, ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων.

Ἄξιον δ' ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι τὰ πράγματ' ἐν 21
 ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ Φιλίππου. οὔτε γάρ, ὡς δοκεῖ καὶ
 φησείε τις ἂν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐτρεπῶς οὐδ' ὡς ἂν
 κάλλιστ' αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχει, οὔτ' ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν

5 ἀμυνεῖται] ἀμῦναι S'

οὐδέσι Dindorf, cf. v 5 στρατιωτικά secl. Madvig, Cobet 18 καὶ

... στρατιωτικά secl. Dobree ταῦτ' secl. Bekker 20 λαμβάνειν

S FB¹: λαμβάνετε vulg. 24 συμφέρειν δοκεῖ S BY: ἂν συμφέρειν

δοκῇ vulg. 28 εὐτρεπῶς S B: εὐπρεπῶς vulg. 29 ἔχει Aug. 3:

ἔχει S vulg.: ἔχει al.

- ποτε τούτου ἐκείνος, εἰ πολεμεῖν ᾤήθη δεήσειν αὐτόν, ἀλλ' ὥς ἐπιὼν ἅπαντα τότ' ἤλπιζε τὰ πράγματ' ἀναιρήσεσθαι, κατὰ διέψευσται. τούτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταράττει παρὰ γνώμην γεγονὸς καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει, εἴτα τὰ
- 22 τῶν Θετταλῶν. ταῦτα γὰρ ἄπιστα μὲν ἦν δῆπου φύσει καὶ 5 αἰεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις, κομιδῇ δ', ὥσπερ ἦν, καὶ ἔστι νῦν τούτῳ. καὶ γὰρ Παγασᾶς ἀπαιτεῖν αὐτόν εἰσιν ἐψηφισμένοι, καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν. ἤκουον δ' ἔγωγέ τινων, ὥς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τὰ Θετταλῶν ἀπὸ τούτων 10 δέοι διοικεῖν, οὐ Φίλιππον λαμβάνειν. εἰ δὲ τούτων ἀποστερήσεται τῶν χρημάτων, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς
- 23 τοῖς ξένοις αὐτῷ καταστήσεται. ἀλλὰ μὴν τόν γε Παίονα καὶ τὸν Ἰλλυριὸν καὶ ἅπλως τούτους ἅπαντας ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἢ καὶ ἐλευθέρους ἢ δούλους εἶναι· καὶ 15 γὰρ ἀήθεις τοῦ κατακούειν τινὸς εἰσι, καὶ ἄνθρωπος ὑβριστής, ὥς φασι.
- [16] καὶ μὰ Δί' οὐδὲν ἄπιστον ἴσως· τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται· διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τὰγαθὰ 24 τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες 20 Ἀθηναῖοι, τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου καιρὸν ὑμέτερον νομίσαντας ἐτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβενομένους ἐφ' ἃ δεῖ καὶ στρατενομένους αὐτοὺς καὶ παροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους, εἰ Φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, 25 πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθ' ἐτοίμως ἐφ' ὑμᾶς ἐλθεῖν; εἴτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μὴδ' ἃ πάθοιτ' ἂν, εἰ δύναιτ' ἐκείνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες οὐ τολμήσετε;
- 25 Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθανέτω, ὅτι νῦν αἴρεσίς ἐστιν ὑμῖν πότερ' ὑμᾶς ἐκεῖ χρὴ 30

11 εἰ . . . ἀποστερήσεται Y : εἰ . . . ἀποστερηθήσεται SB : ἂν . . . ἀποστερηθῇ vulg. 16 ἄνθρωπος Bekker : ἄνθρωπος codd. 28 οὐ codd. et Hermog. iii 152, 155 : οὐ (vel μὴδὲ supr. 27) secl. Cobet coll. xxi 57

- πολεμεῖν ἢ παρ' ὑμῖν ἐκείνον. ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχῃ τὰ τῶν
 Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε καὶ τὴν ἐκείνου κακῶς
 ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκίαν ταύτην ἀδεῶς
 καρπούμενοι· ἂν δ' ἐκεῖνα Φίλιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν
 5 κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; Θηβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ἦ— 26
 καὶ συνεισβαλοῦσιν ἐτοίμως. ἀλλὰ Φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκίαν
 οὐχ οἷοί τε ὄντες φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσῃθ' ὑμεῖς. ἢ
 ἄλλος τις; ἀλλ', ὦ τᾶν, οὐχὶ βουλήσεται. τῶν ἀτοπωτάτων
 μέντ' αὖν εἴη, εἰ ἂ νῦν ἄνοιαν ὀφλισκάνων ὅμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα
 10 δυνηθεῖς μὴ πράξει. ἀλλὰ μὴν ἡλίκ' αὖ γ' ἐστὶν τὰ διάφορ' 27
 ἐνθάδ' ἢ ἐκεῖ πολεμεῖν, οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἡγοῦμαι. εἰ γὰρ
 ὑμᾶς δεήσειεν αὐτοὺς τριάκονθ' ἡμέρας μόνας ἕξω γενέσθαι,
 καὶ ὅσ' ἀνάγκη στρατοπέδῳ χρωμένους τῶν ἐκ τῆς χώρας
 λαμβάνειν, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ πολεμίου λέγω, πλείον' ἂν [17]
 15 οἶμαι ζημιωθῆναι τοὺς γεωργοῦντας ὑμῶν ἢ ὅσ' εἰς ἅπαντα
 τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον δεδαπάνησθε. εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις
 ἦξει, πόσα χρὴ νομίσαι ζημιώσεσθαι; καὶ πρόσσεθ' ἢ ὕβρις
 καὶ ἔθ' ἢ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας
 τοῖς γε σώφροσιν.
- 20 Πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἅπαντας βοηθεῖν καὶ 28
 ἀπωθεῖν ἐκείσε τὸν πόλεμον, τοὺς μὲν εὐπόρους, ἵν' ὑπὲρ
 τῶν πολλῶν ὦν καλῶς ποιοῦντες ἔχουσι μίκρ' ἀναλίσκοντες τὰ
 λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς, τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τὴν τοῦ πολεμεῖν
 ἐμπειρίαν ἐν τῇ Φιλίππου χώρα κτησάμενοι φοβεροὶ φύλακες
 25 τῆς οἰκείας ἀκεραίον γένωνται, τοὺς δὲ λέγοντας, ἵν' αἱ τῶν
 πέπολιτευμένων αὐτοῖς εὐθυναὶ ῥάδιαι γένωνται, ὥς ὅποι'
 ἂντ' ἂν ὑμᾶς περιστῇ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν
 πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. χρηστὰ δ' εἶη παντὸς εἵνεκα.

5 Θηβαῖοι; . . . ἦ—] Θηβαῖοι νῆ Δία· κἀν πικρὸν εἰπεῖν ἦ, Richards οἱ
 ante μὴ add. Baiter, Dindorf εἰ ante μὴ add. Dindorf ex codd. duobus
 ἦ del. Dindorf 7 ὑμεῖς ἢ ἄλλος τις. interpunct Blass secutus rhetoras
 (item cod. A) 12 μόνας S vulg. : om. Y : μόνον O 14 πολεμίου]
 πολέμου Palatinus 113, 142 πλείον' Blass : πλέον codd. 16 πό-
 λεμον codd. : χρόνον Blass secutus Rh. Gr. iv 762 17 ζημιώσεσθαι S :
 ζημιωθήσεσθαι vulg. 18 ζημίας SY : ζημία vulg. 23 ἀδεῶς ante
 καρπῶνται Y al. : post καρπῶνται S vulg. 27 ὑμᾶς codd. : ὑμῖν Baron

In S subscriptum

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Α

Η Η Δ Δ Π

II

ΟΛΤΝΘΙΑΚΟΣ Β

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Προσῆκαντο μὲν τὴν πρεσβείαν τῶν Ὀλυνθίων οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς κεκρίκασιν· μέλλουσι δὲ περὶ τὴν ἔξοδον καὶ δεδιόσιν ὥς δυσπολεμήτου τοῦ Φιλίππου, παρελθὼν ὁ Δημοσθένης πειρᾶται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ἐπιδεικνὺς ὡς ἀσθενῇ τὰ τοῦ Μακεδόνα πράγματα. καὶ γὰρ τοῖς συμμάχοις ὑποπτον αὐτὸν 5 εἶναί φησι καὶ κατὰ τὴν οἰκείαν δύναμιν οὐκ ἰσχυρόν· τοὺς γὰρ Μακεδόνας ἀσθενεῖς εἶναι καθ' ἑαυτούς.

[18] Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἂν τις ἰδεῖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μοι τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὐνοίαν φανεράν γιγνομένην τῇ πόλει, οὐχ ἥκιστα δ' ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασι· τὸ γὰρ τοὺς πολεμή- 10 σοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι καὶ χώραν ὁμορον καὶ δύναμιν τινα κεκτημένους, καὶ τὸ μέγιστον ἀπάντων, τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας ὥστε τὰς πρὸς ἐκείνους διαλλαγὰς πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἴτα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος νομίζειν ἀνάστασιν, δαιμονία τινὶ καὶ θείᾳ παντάπασιν ἔοικεν 15 2 εὐεργεσίᾳ. δεῖ τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη σκοπεῖν αὐτούς, ὅπως μὴ χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι δόξομεν τῶν ὑπαρχόντων, ὥς ἔστι τῶν αἰσχυρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχύιστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων ὧν ἡμῶν ποτε κύριοι φαίνεσθαι προῖεμένους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων 20 συμμάχων καὶ καιρῶν.

9 γιγνομένην SFB: γενομένην vulg. 10 πολεμήσοντας S: πολεμήσαντας vulg. 17 αὐτοὺς post σκοπεῖν vel post ἡμᾶς delere vult Dobree δόξομεν Bekker: δόξαμεν codd.

Τὸ μὲν οὖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν Φιλίππου ῥώμην 3
 διεξιέναι καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προτρέπειν τὰ δέοντα
 ποιεῖν ὑμᾶς, οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι. διὰ τί; ὅτι μοι
 δοκεῖ πάνθ' ὅς' ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνῳ μὲν ἔχειν
 5 φιλοτιμίαν, ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπραῆχθαι. ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ
 πλείον' ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὴν αὐτοῦ, τοσοῦτ' θαυ-
 μαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται· ὑμεῖς δ' ὅσῳ χεῖρον ἢ
 προσήκε κέχρησθε τοῖς πράγμασι, τοσοῦτ' πλείον' αἰσχύνην
 ὠφλήκατε. ταῦτα μὲν οὖν παραλείψω. καὶ γὰρ εἰ μετ' [19]
 10 ἀληθείας τις, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοποῖτο, ἐνθένδ' ἂν αὐτὸν 4
 ἴδοι μέγαν γεγεννημένον, οὐχὶ παρ' αὐτοῦ. ὧν οὖν ἐκείνος
 μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν
 δὲ δίκην προσήκει λαβεῖν, τούτων οὐχὶ νῦν ὀρῶ τὸν καιρὸν
 τοῦ λέγειν· ἃ δὲ καὶ χωρὶς τούτων ἔνι, καὶ βέλτιόν ἐστιν
 15 ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς, καὶ μεγάλ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατ'
 ἐκείνου φαίνουσιν ἂν ὀνειδῆ βουλομένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν,
 ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι.

Τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον κάπιστον καλεῖν ἄνευ τοῦ τὰ πε- 5
 πραγμένα δεικνύναι λουδορίαν εἶναι τις ἂν φήσειε κενὴν
 20 δικαίως· τὸ δὲ πάνθ' ὅσα πώποτ' ἔπραξε διεξιόντα ἐφ' ἅπασι
 τούτοις ἐλέγχειν, καὶ βραχέος λόγου συμβαίνει δεῖσθαι, καὶ
 δυοῖν ἐνεχ' ἡγοῦμαι συμφέρειν εἰρῆσθαι, τοῦ τ' ἐκείνου, ὅπερ
 καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθαι, καὶ τοὺς ὑπερεκπε-
 πληγμένους ὡς ἄμαχόν τινα τὸν Φίλιππον ἰδεῖν ὅτι πάντα
 25 διεξελέλυθεν οἷς πρότερον παρακρουόμενος μέγας ἠϋξήθη,
 καὶ πρὸς αὐτὴν ἥκει τὴν τελευταίην τὰ πράγματ' αὐτῷ. ἐγὼ 6
 γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρ' ἂν ἡγοῦμένην καὶ αὐτὸς
 φοβερὸν τὸν Φίλιππον καὶ θαυμαστόν, εἰ τὰ δίκαια πράτ-
 τουθ' ἐώρων ἠϋξημένον· νῦν δὲ θεωρῶν καὶ σκοπῶν εὐρίσκω
 30 τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν τὸ κατ' ἀρχάς, ὅτ' Ὀλυνθίους

4 εἴποι S vulg. : εἶπν O   τινὰ ante ἔχειν add. A : post φιλοτιμίαν
 add. vulg. : om. S¹   13 τούτων ante οὐχὶ add. vulg. : om. S¹ : ὑπὲρ
 τούτων F Y   23 τοῦ ante τοὺς add. vulg. : om. S   26 αὐτῷ
 vulg. : αὐτοῦ S

- ἀπήλανυόν τινες ἐνθένδε βουλομένους ὑμῖν διαλεχθῆναι, τῷ
 τὴν Ἀμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν καὶ τὸ θρυλούμενόν
 7 ποτ' ἀπόρρητον ἐκεῖνο κατασκευάσαι, τούτῳ προσαγαγό-
 μενον, τὴν δ' Ὀλυνθίων φιλίαν μετὰ ταῦτα τῷ Ποτείδαιαν
 [20] οὔσαν ὑμετέραν ἐξελεῖν καὶ τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους 5
 [ὑμᾶς] ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δ' ἐκείνοις, Θετταλοὺς δὲ νῦν
 τὰ τελευταῖα τῷ Μαγνησίαν παραδώσειν ὑποσχέσθαι καὶ
 τὸν Φωκικὸν πόλεμον πολεμήσειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέξασθαι.
 ὅλως δ' οὐδεὶς ἔστιν ὄντι· οὐ πεφενάκις ἐκεῖνος τῶν αὐτῷ
 χρησαμένων· τὴν γὰρ ἐκάστων ἄνοιαν ἀεὶ τῶν ἀγνοούντων 10
 8 αὐτὸν ἐξαπατῶν καὶ προσλαμβάνων οὕτως ἠϋξήθη. ὥσπερ
 οὖν διὰ τούτων ἦρθη μέγας, ἡνίχ' ἕκαστοι συμφέρον αὐτὸν
 ἑαυτοῖς ᾤοντό τι πράξειν, οὕτως ὀφείλει διὰ τῶν αὐτῶν τού-
 των καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' εἵνεχ' ἑαυτοῦ
 ποιῶν ἐξελλήλεγκται. καιροῦ μὲν δή, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 15
 πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ πράγματα· ἢ παρελθὼν τις
 ἐμοί, μᾶλλον δ' ὑμῖν δεῖξάτω, ἢ ὥς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ
 λέγω, ἢ ὥς οἱ τὰ πρῶτ' ἐξηπατημένοι τὰ λοιπὰ πιστεύ-
 σουσιν, ἢ ὥς οἱ παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν δεδουλωμένοι
 [Θετταλοὶ] νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιοντ' ἄσμενοι. 20
 9 Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἡγείται,
 οἶεται δὲ βίᾳ καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα τῷ τὰ χωρία καὶ
 λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἶεται.
 ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συστήῃ καὶ πᾶσι
 ταῦτα συμφέρῃ τοῖς μετέχουσιν τοῦ πολέμου, καὶ συμπονεῖν 25
 καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς καὶ μένειν ἐθέλουσιν ἄνθρωποι·
 ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τις ὥσπερ οὗτος ἰσχύσῃ,
 ἢ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα ἅπαντ' ἀνεχαίτισε
 10 καὶ διέλυσεν. οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

2 τὸ S F : τῷ vulg.

Y O 6 ὑμᾶς del. Blass (cf. schol. SP)

om. cett., cf. xl 60

S B Y O : ταῦτα vulg.

οἱ ἄνθρωποι vulg.

29 καὶ διέλυσεν codd. : om. Rh. Gr. ii 232 : secl. Cobet

3 κατασκευάσαι S F¹ vulg. : κατασκευάσειν

20 Θετταλοὶ secl. Rosenberg

25 ταῦτα

26 ἄνθρωποι Bekker : ἄνθρωποι S F Y O :

28 μικρὸν codd. : τὸ τυχὸν F B γρ., cf. xi 7

17 ἢ add. S :

ἀδικοῦντα κάπιορκοῦντα καὶ ψευδόμενον δύναμιν βεβαίαν
κτῆσασθαι, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτ' εἰς μὲν ἅπαξ καὶ βραχὺν χρόνον [21]
ἀντέχει, καὶ σφόδρα γ' ἤνθησ' ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχη,
τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται καὶ περὶ αὐτὰ καταρρεῖ. ὥσπερ γὰρ
5 οἰκίας, οἶμαι, καὶ πλοίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ
κάτωθεν ἰσχυρότατ' εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς
ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει.
τοῦτο δ' οὐκ ἔνι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ.

Φημὶ δὴ δεῖν ἡμᾶς τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν, καὶ ὅπως 11
10 τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει μοι· πρὸς
δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἣ τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα,
τοὺς δὲ παροξυνεῖ· καὶ γὰρ νῦν εἰσιν ἐψηφισμένοι Παγασὰς
ἀπαιτεῖν καὶ περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι. σκοπεῖσθε 12
μέντοι τοῦτ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσιν
15 μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν
ἔξουσιν ἐξεληλυθότων ὑμῶν ἀξίως τῆς πόλεως καὶ ὄντων
ἐπὶ τοῖς πράγμασιν, ὥς ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πρά-
γματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν, μάλιστα δ' ὁ παρὰ
τῆς ἡμετέρας πόλεως· ὅσῳ γὰρ ἐτοιμότατ' αὐτῷ δοκοῦμεν
20 χρῆσθαι, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάντες αὐτῷ. πολλὴν 13
δὴ τὴν μετάστασιν καὶ μεγάλην δεικτέον τὴν μεταβολήν,
εἰσφέροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἐτοίμως, εἴπερ τις
ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν. καὶ ταῦτ' ἐτελήσθητ' ὥς προσήκει
καὶ δὴ περαίνειν, οὐ μόνον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμ-
25 μαχικὰ ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται Φιλίππῳ,
ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντ' [22]
ἐξελεγχθήσεται.

Ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ ἐν μὲν 14
προσθήκῃ μερίς ἐστὶ τις οὐ μικρά, οἷον ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν
30 ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους· πάλιν αὖ πρὸς Ποτεῖδαια·

17 πράγματα] ἔργα AY   20 αὐτῷ secl. Rosenberg   21 τὴν
μεταβολήν secl. Cobet: tuetur Isidor. iv 18   24 δὴ S corr. pr. m.:
δεῖ S vulg.   29 προσθήκῃ μερίς SFB: προσθήκης μερίε vulg., cī
xi 8

- Ὀλυνθίοις ἐφάνη τι τοῦτο συναμφότερον· νυνὶ δὲ Θεττα-
 λοῖς νοσοῦσι καὶ τεταραγμένοις ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν
 ἐβοήθησεν· καὶ ὅποι τις ἂν, οἶμαι, προσθῇ καὶ μικρὰν
 δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ· αὐτὴ δὲ καθ' αὐτὴν ἀσθενὴς καὶ
 15 πολλῶν κακῶν ἐστὶ μεστή. καὶ γὰρ οὗτος ἅπασιν τούτοις, 5
 οἷς ἂν τις μέγαν αὐτὸν ἡγήσαιοτο, τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς
 στρατείαις, ἔτ' ἐπισφαλεστέραν ἢ ὑπῆρχε φύσει κατε-
 σκεύακεν αὐτῷ. μὴ γὰρ οἴεσθ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς
 αὐτοῖς Φίλιππόν τε χαίρειν καὶ τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ὁ μὲν
 δόξης ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦτ' ἐζήλωκε, καὶ προήρηται πράττων 10
 καὶ κινδυνεύων, ἂν συμβῇ τι, παθεῖν, τὴν τοῦ διαπράξασθαι
 ταῦθ' ἂ μὴδεὶς πρόποτ' ἄλλος Μακεδόνων βασιλεὺς δόξαν
 16 ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς ῥημένους· τοῖς δὲ τῆς μὲν φιλοτι-
 μίας τῆς ἀπὸ τούτων οὐ μέτεστι, κοπτόμενοι δ' αἰεὶ ταῖς
 στρατείαις ταύταις ταῖς ἄνω κάτω λυποῦνται καὶ συνεχῶς 15
 τάλαιπωροῦσιν, οὗτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις οὗτ' ἐπὶ τοῖς αὐτῶν
 ἰδίοις ἑώμενοι διατρίβειν, οὗθ' ὅσ' ἂν ποιήσωσιν οὕτως ὅπως
 ἂν δύνωνται, ταῦτ' ἔχοντες διαθέσθαι κεκλειμένων τῶν
 17 ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον. οἱ μὲν οὖν
 πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἂν τις 20
 [23] σκέψαιτ' οὐ χαλεπῶς· οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι καὶ
 πεζέταιροι δόξαν μὲν ἔχουσιν ὥς εἰσὶ θαυμαστοὶ καὶ συγ-
 κεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου, ὥς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ
 χώρᾳ γεγεννημένων τιwδς ἤκουον, ἀνδρὸς σὺδαμῶς οἴου τε
 18 ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶν βελτίους. εἰ μὲν γὰρ τις ἀνὴρ 25
 ἐστὶν ἐν αὐτοῖς οἷος ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους
 μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάνθ'
 αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι τάργα (πρὸς γὰρ αὐτοῖς ἄλλοις καὶ

1 Ὀλυνθίοις· interpunxit Madvig deleto commate post συναμφότερον
 δὲ om. S¹ solus

2 νοσοῦσι Cobet, cf. schol. p. 92. 15 : νοσοῦσι
 καὶ στασιάζουσι vulg., cf. ix 12 : στασιάζουσι SB (veram lectionem
 glossema expulit)

3 ἐβοήθησεν vulg. : secl. Weil : ἐβοήθησαν
 ? S¹ F¹ B Vind. 1 καὶ ante ὅποι add. vulg. : om. S¹ solus 15 post

ἄνω add. τε καὶ vulg. : καὶ al. : om. SB, cf. iv 41 17 ποιήσωσιν
 SFB : πορίσωσιν vulg.

τὴν φιλοτιμίαν ἀνυπέρβλητον εἶναι)· εἰ δέ τις σώφρων ἢ
 δίκαιος ἄλλως, τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου καὶ μέθην
 καὶ κορδακισμοὺς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεῶσθαι καὶ ἐν
 οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον. λοιποὺς δὴ περὶ αὐτὸν 19
 5 εἶναι ληστὰς καὶ κόλακας καὶ τοιοῦτους ἀνθρώπους οἷους
 μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦθ' οἷ' ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς
 ὀνομάσαι. δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ· καὶ γὰρ οὐδ'
 ἐνθένδε πάντες ἀπήλαννον ὥς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν
 ἀσελγεστέρους ὄντας, Καλλίαν ἐκείνον τὸν δημόσιον καὶ
 10 τοιοῦτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων καὶ ποιητὰς αἰσχροῦ
 ἁσμάτων, ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν εἵνεκα τοῦ γελα-
 σθῆναι, τούτους ἀγαπᾷ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει. καίτοι ταῦτα, 20
 καὶ εἰ μικρά τις ἡγεῖται, μεγάλ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δει-
 γματα τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς εὖ
 15 φρονοῦσιν. ἀλλ', οἶμαι, νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις τὸ
 κατορθοῦν· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δεινὰ συγκρύνψαι τὰ τοιαῦτ'
 ὀνειδῆ· εἰ δέ τι πταίσει, τότε' ἀκριβῶς αὐτοῦ ταῦτ' ἐξετα-
 σθήσεται. δοκεῖ δ' ἔμοιγ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεῖξιν οὐκ [24]
 εἰς μακράν, ἂν οἷ τε θεοὶ θέλωσι καὶ ὑμεῖς βούλησθε.
 20 ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν, τέως μὲν ἂν ἐρρωμένος ἢ τις, 21
 οὐδὲν ἐπαισθάνεται, ἐπὰν δ' ἀρρώστημά τι συμβῇ, πάντα
 κινεῖται, κὰν ῥήγμα κὰν στρέμμα κὰν ἄλλο τι τῶν ὑπαρ-
 χόντων σαθρὸν ἢ, οὕτω καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων,
 ἕως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς
 25 ἐστίν, ἐπειδὰν δ' ὁμορος πόλεμος συμπλακῇ, πάντ' ἐποίησεν
 ἔκδηλα.

Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον εὐτυ- 22

1 τὰνδρὸς post φιλοτιμίαν add. vulg. : om. SFB 3 παρεῶσθαι
 S A F B Y : παρεωρᾶσθαι vulg., cf. xxiii 105 13 καὶ εἰ S A : εἰ
 καὶ vulg. 16 καὶ συσκιᾶσαι post συγκρύνψαι add. vulg. : om. S B,
 cf. xi 13 17 πταίσει S A F B Y : πταίσειε vulg. ταῦτ' S B O :
 πάντα A suppl. : ταῦτα πάντα A 20 τέως codd. : ἕως Dind.
 21 τῶν καθ' ἕκαστα σαθρῶν post ἐπαισθάνεται add. vulg. : om. S¹ solus,
 cf. xi 14 23 σαθρὸν vulg. : σαθρῶν S¹ (δ superscripsit ead.
 m.) al.

χούνηθ' ὁρῶν ταύτη φοβερὸν προσπολεμήσαι νομίζει, σώ-
 φρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρήται· μεγάλη γὰρ ῥοπή,
 μᾶλλον δὲ τὸ ὅλον ἢ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώ-
 πων πράγματα· οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη,
 τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἀν' ἐλοίμην, ἐθελόντων ἂν 5
 προσήκει ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρόν, ἢ τὴν ἐκείνου·
 πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν
 23 εὐνοίαν ἔχειν ὁρῶ ὑμῖν ἐνούσας ἢ 'κείνῳ. ἀλλ', οἶμαι,
 καθήμεθ' οὐδὲν ποιοῦντες· οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντ' οὐδὲ
 τοῖς φίλοις ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μή τί γε δὴ 10
 τοῖς θεοῖς. οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν, εἰ στρατευόμενος καὶ
 πονῶν ἐκείνος αὐτὸς καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι καὶ μήτε καιρὸν
 μήθ' ὥραν παραλείπων ἡμῶν μελλόντων καὶ ψηφισιζόμενων
 καὶ πυνθανομένων περιγίγνεται. οὐδὲ θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ·
 τοῦναντίον γὰρ ἀν' ἣν θαυμαστόν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς 15
 25 ὦν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει τοῦ πάντα ποιοῦντος περιῆμεν.
 [25] ἀλλ' ἐκείνο θαυμάζω, εἰ Λακεδαιμονίοις μὲν ποτ', ὧ ἄνδρες
 24 Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων ἀντήρατε, καὶ πόλλ'
 ἰδίᾳ πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξὸν οὐκ ἠθελήσατε, ἀλλ'
 ἔν' οἱ ἄλλοι τύχῳσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν ἀνη- 20
 λίσκετ' εἰσφέροντες καὶ προκινδυνεύετε στρατευόμενοι, νυνὶ
 δ' ὀκνεῖτ' ἐξιέναι καὶ μέλλετ' εἰσφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων
 αὐτῶν κτημάτων, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε πολλάκις
 πάντας καὶ καθ' ἓν αὐτῶν ἐν μέρει, τὰ δ' ὑμέτερ' αὐτῶν
 25 ἀπολωλεκότες κάθησθε. ταῦτα θαυμάζω, καὶ πρὸς τού- 25
 τοις, εἰ μηδεὶς ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύναται λογίσασθαι
 πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ, καὶ τί ποιοῦντων ὑμῶν
 ὁ χρόνος διελήλυθεν οὗτος. ἵστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι
 μελλόντων αὐτῶν, ἐτέρους τινὰς ἐλπίζόντων πράξειν, αἰτιω-

3 τὸ ὅλον vulg. : ὅλον S et Dionys. Hal. 1089 R, cf. xi 15   8 ἐνού-
 σας codd. : οὔσας G. H. Schaefer, cf. vi 12   12 μήτε . . . μήθ'
 Blass : μηδὲ . . . μηδὲ SFB : μηδένα . . . μηδὲ vulg.   16 ἂν δεῖ
 post ποιοῦντος add. vulg. : om. S' solus   24 καὶ ante καθ' om. S
 ἕκαστον post αὐτῶν add. vulg. : om. S   29 αὐτῶν S : ὑμῶν cett. :
 om. G. H. Schaefer

μένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐλπίζόντων, σχεδὸν ταῦθ'
 ἄπερ νυνὶ ποιοούντων, ἅπας ὁ χρόνος διελήλυθεν. εἴθ' οὕτως 26
 ἀγνωμόνως ἔχετ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε δι' ὧν ἐκ χρη-
 στῶν φαῦλα τὰ πράγματα τῆς πόλεως γέγονεν, διὰ τούτων
 5 ἐλπίζετε τῶν αὐτῶν πράξεων ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ
 γενήσεσθαι; ἀλλ' οὐτ' εὖλογον οὐτ' ἔχον ἐστὶ φύσιν τοῦτό
 γε· πολὺ γὰρ ῥᾶον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάντα
 πέφυκεν. νῦν δ' ὁ τι μὲν φυλάξομεν, οὐδέν ἐσθ' ὑπὸ τοῦ
 πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον, κτήσασθαι δὲ δεῖ. αὐτῶν
 10 οὖν ἡμῶν ἔργον τοῦτ' ἤδη. φημὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρή- 27
 ματα, αὐτοὺς ἐξιέναι προθύμως, μηδέν' αἰτιάσθαι πρὶν ἂν
 τῶν πραγμάτων κρατήσητε, τηνικαῦτα δ' ἀπ' αὐτῶν τῶν
 ἔργων κρίναντας τοὺς μὲν ἀξίους ἐπαίνου τιμᾶν, τοὺς δ'
 ἀδικούντας κολάζειν, τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν καὶ τὰ καθ' [26]
 15 ὑμᾶς ἐλλείμματα· οὐ γὰρ ἐστὶ πικρῶς ἐξετάσαι τί πέπρακται
 τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ
 δέοντα. τίνος γὰρ εἵνεκ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε 28
 τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας ὅσους ἂν ἐκπέμψῃτε
 στρατηγούς, ἰδίους δ' εὕρισκεν πολέμους, εἰ δεῖ τι τῶν
 20 οὐτῶν καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν; ὅτι ἐνταῦθα μὲν
 ἐστὶ τᾶθλ' ὑπὲρ ὧν ἐστὶν ὁ πόλεμος ὑμέτερα ('Αμφίπολὶς
 γ' ἂν ληφθῇ, παραχρῆμ' ὑμεῖς κομεισθε), οἱ δὲ κίνδυνοι τῶν
 ἐφεστηκότων ἴδιοι, μισθὸς δ' οὐκ ἐστίν· ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι
 μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν
 25 στρατιωτῶν, Λάμψακος, Σίγειον, τὰ πλοῖ' ἂν συλῶσιν. ἐπ'
 οὖν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς ἕκαστοι χωροῦσιν. ὑμεῖς δ', ὅταν 29
 μὲν εἰς τὰ πράγματ' ἀποβλέψῃτε φαύλως ἔχοντα, τοὺς
 ἐφεστηκότας κρίνετε, ὅταν δὲ δόντες λόγον τὰς ἀνάγκας
 ἀκούσητε ταύτας, ἀφίετε. περίεστι τοίνυν ὑμῖν ἀλλήλοις
 30 ἐρίζειν καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ

1 ταῦτὰ Mounteney: ταῦτα codd.   2 ἅπας ante ὁ χρόνος S:
 post ὁ χρόνος vulg.   5 τῶν αὐτῶν πράξεων secl. Cobet, cf. xi 21:

πράξεων secl. Gebauer   21-22 Ἀμφίπολὶς γ' ἂν Deuerling: Ἀμφί-
 πολὶς κἂν codd.: Ἀμφίπολιν, κἂν Dindorf: Ἀμφίπολις secl. Madvig

ταῦτα, τὰ κοινὰ δ' ἔχειν φαύλως. πρότερον μὲν γάρ, ὧς
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ συμμορίας εἰσεφέρετε, νυνὶ δὲ πολι-
 τεύεσθε κατὰ συμμορίας. ῥήτωρ ἡγεμῶν ἐκατέρων, καὶ
 στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ καὶ οἱ βοησόμενοι, οἱ τριακόσιοι· οἱ
 δ' ἄλλοι προσενέμνησθε οἱ μὲν ὥς τούτους, οἱ δ' ὥς ἐκεῖ- 5
 30 νους. δεῖ δὴ ταῦτ' ἐπανέντας καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν
 γενομένους κοινὸν καὶ τὸ βουλευέσθαι καὶ τὸ λέγειν καὶ
 [27] τὸ πράττειν ποιῆσαι. εἰ δὲ τοῖς μὲν ὥσπερ ἐκ τυραννίδος
 ὑμῶν ἐπιτάττειν ἀποδώσετε, τοῖς δ' ἀναγκάζεσθαι τριη-
 ραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι, τοῖς δὲ ψηφίζεσθαι κατὰ 10
 τούτων μόνον, ἄλλο δὲ μηδ' ὅτιοῦν συμπονεῖν, οὐχὶ γενή-
 σεται τῶν δεόντων ἡμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἡδίκημένον
 αἰεὶ μέρος ἐλλείψει, εἴθ' ὑμῖν τούτους κολάζειν ἀντὶ τῶν
 31 ἐχθρῶν ἐξέσται. λέγω δὴ κεφάλαιον, πάντας εἰσφέρειν
 ἀφ' ὅσων ἕκαστος ἔχει τὸ ἴσον· πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος, 15
 ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσησθε· πᾶσι τοῖς παριούσι λόγον
 διδόναι, καὶ τὰ βέλτισθ' ὧν ἂν ἀκούσῃθ' αἰρεῖσθαι, μὴ ἂν
 ὁ δεῖν' ἢ ὁ δεῖν' εἴπῃ. κἂν ταῦτα ποιήτε, οὐ τὸν εἰπόντα
 μόνον παραχρῆμ' ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστε-
 ρον, βέλτιον τῶν ὅλων πραγμάτων ὑμῖν ἐχόντων. 20

2 κατὰ συμμορίας ante εἰσεφέρετε Cobet coll. xiii 20 : post εἰσεφέρετε codd.

4 οἱ τριακόσιοι Bekker cum codd. perpaucis : τριακόσιοι cett.

7 τὸ βουλευέσθαι καὶ τὸ λέγειν S : τὸ λέγειν καὶ τὸ βουλευέσθαι cett.

14 ἐξέσται S F B¹ O : περιέσται vulg.

In S subscriptum

ΟΛΤΝΘΙΑΚΟΣ Γ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἐπεμψαν βοήθειαν τοῖς Ὀλυνθίοις οἱ Ἀθηναῖοι, καί τι κατ' ὀρθοῦν ἔδοξαν δι' αὐτῆς, καὶ ταῦτ' αὐτοῖς ἀπηγγέλλετο. ὁ δὲ δῆμος περιχαρὴς, οἳ τε ῥήτορες παρακαλοῦσιν ἐπὶ τιμωρίαν Φιλίππου. δέδοικε τοίνυν ὁ Δημοσθένης μὴ θαρρήσαντες, ὥς τὰ
 5 πάντα νενικηκότες καὶ ἱκανὴν βοήθειαν πεποιημένοι τοῖς Ὀλυνθίοις, τῶν λοιπῶν ὀλιγωρήσωσι. διὰ τοῦτο παρελθὼν ἐπικόπτει τὴν ἀλαζονείαν αὐτῶν καὶ πρὸς εὐλάβειαν σώφρονα τὴν γνώμην μεθίστησι, λέγων οὐ περὶ τῆς Φιλίππου τιμωρίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμάχων σωτηρίας. οἶδε γὰρ ὅτι [28]
 10 καὶ Ἀθηναῖοι καὶ ἄλλοι πού τινες τοῦ μὲν μὴ τὰ οἰκεία προέσθαι ποιοῦνται φροντίδα, περὶ δὲ τὸ τιμωρήσασθαι τοὺς ἐναντίους ἡττον σπουδάζουσιν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ τῆς περὶ τῶν 2 θεωρικῶν χρημάτων συμβουλῆς φανερώτερον ἄπτεται, καὶ ἀξιοῖ λυθῆναι τοὺς νόμους τοὺς ἐπιτιθέντας ζημίαν τοῖς γράψασιν αὐτὰ
 15 γενέσθαι στρατιωτικά, ἢν' ἀδεῆς ᾗ τὸ συμβουλευεῖν τὰ βέλτιστα. παραινεῖ δὲ καὶ ὅλως πρὸς τὸν τῶν προγόνων ζῆλον ἀναστήναι καὶ στρατεῦεσθαι σώμασιν οἰκείοις, καὶ ἐπιτιμήσει πολλῇ κέχρηται κατὰ τοῦ δήμου θ' ὥς ἐκκελυμένου καὶ τῶν δημαγωγῶν ὥς οὐκ ὀρθῶς προῖσταμένων τῆς πόλεως.

20 Οὐχὶ ταῦτ' ἀρίστα μοι γινώσκειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅταν τ' εἰς τὰ πράγματ' ἀποβλέψω καὶ ὅταν πρὸς τοὺς λόγους οὕς ἀκούω· τοὺς μὲν γὰρ λόγους περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον ὀρώ γιγνομένους, τὰ δὲ πράγματ' εἰς τοῦτο προήκοντα, ὥσθ' ὅπως μὴ πεισόμεθ' αὐτοὶ πρό-
 25 τερον κακῶς σκέψασθαι δέον. οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν

- οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες ἢ τὴν ὑπόθεσιν, περὶ ἧς βουλευέσθε,
 2 οὐχὶ τὴν οὖσαν παριστάντες ὑμῖν ἀμαρτάνειν. ἐγὼ δέ, ὅτι
 μέν ποτ' ἐξῆν τῇ πόλει καὶ τὰ αὐτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς καὶ
 Φίλιππον τιμωρήσασθαι, καὶ μάλ' ἀκριβῶς οἶδα· ἐπ' ἐμοῦ
 γάρ, οὐ πάλαι γέγονεν ταῦτ' ἀμφοτέρω· νῦν μέντοι πέπει- 5
 [29] σμαι τοῦθ' ἱκανὸν προλαβεῖν ἡμῖν εἶναι τὴν πρώτην, ὅπως
 τοὺς συμμάχους σώσομεν. ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ,
 τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τιμωρήσεται τις καὶ ὃν τρόπον ἐξέσται
 σκοπεῖν· πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον
 ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὀντινοῦν ποιεῖσθαι λόγον. 10
 3 Ὅ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς, εἴπερ ποτέ, πολλῆς φροντίδος
 καὶ βουλῆς δεῖται· ἐγὼ δ' οὐχ ὅ τι χρὴ περὶ τῶν παρόντων
 συμβουλευεῖσθαι χαλεπώτατον ἡγοῦμαι, ἀλλ' ἐκεῖν' ἀπορῶ,
 τίνα χρὴ τρόπον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν
 εἰπεῖν. πέπεισμαι γὰρ ἐξ ὧν παρὼν καὶ ἀκούων σύννοια, 15
 τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ἡμᾶς ἐκπεφευγῆναι τῷ μὴ βού-
 λεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν ἢ τῷ μὴ συνιέναι. ἀξιῶ δ' ὑμᾶς,
 ἂν μετὰ παρρησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομένειν, τοῦτο
 θεωρῶντας, εἰ τάλῃθ' ἔγω, καὶ διὰ τοῦτο, ἵνα τὰ λοιπὰ
 βελτίω γένηται· ὁρᾶτε γὰρ ὥς ἐκ τοῦ πρὸς χάριν δημηγορεῖν 20
 ἐνίοις εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα.
 4 Ἀναγκαῖον δ' ὑπολαμβάνω μικρὰ τῶν γεγεννημένων πρῶ-
 τον ὑμᾶς ὑπομνήσαι. μέμνησθ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ'
 ἀπηγγέλεθ' ὁ Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θράκῃ τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος
 τοῦτ' Ἑραιοὺς τείχος πολιορκῶν. τότε τοίνυν μὴν μὲν ἦν 25
 μαιμακτηριῶν· πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου
 παρ' ὑμῖν ἐψηφίσασθε τετταράκοντα τριήρεις καθέλκειν καὶ
 τοὺς μέχρι πέντε καὶ τετταράκοντ' ἔτων αὐτοὺς ἐμβαλναι

6 ἡμῖν ante εἶναι S: post εἶναι vulg.

S vulg., cf. ii 2

8 τιμωρήσεται τις ἐκεῖνον vulg.

add. vulg.: om. S solus

SB: εἴπερ τίς ποτε Cobet

Isidor. x 126

add. vulg.: om. SB

7 σώσομεν FY: σώσωμεν

8 τιμωρήσεται τις καὶ ὃν τρόπον SFB: τρόπον

11 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι post καιρὸς

καὶ νῦν post εἴπερ ποτέ add. vulg.: om.

15 καὶ ante παρὼν add. Blass ex

21 πράγματα post παρόντα

καὶ τάλανθ' ἐξήκοντ' εἰσφέρειν. καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος 5
τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου ἑκατομβαιῶν, μεταγεινιῶν, βοηδρομιῶν·
τούτου τοῦ μηνὸς μόγισ μετὰ τὰ μυστήρια δέκα ναὺς ἀπε-
στείλατ' ἔχοντα κενὰς Χαρίδημον καὶ πέντε τάλαντ' ἀργυρίου. [30]
5 ὥς γὰρ ἡγγέλθη Φίλιππος ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς (ἦλθε γὰρ
ἀμφότερα), οὐκέτι καιρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νομίσαντες
ἀφεῖτ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ἀπόστολον. ἦν δ' οὗτος
ὁ καιρὸς αὐτός· εἰ γὰρ τότε' ἐκεῖσ' ἐβοηθήσαμεν, ὥσπερ
ἐψηφισάμεθα, προθύμως, οὐκ ἂν ἡνώχλει νῦν ἡμῖν ὁ Φίλιππος
10 σωθεῖς.

Τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντ' οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· νῦν δ' 6
ἐτέρου πολέμου καιρὸς ἤκει τις, δι' ὃν καὶ περὶ τούτων ἐμνή-
σθην, ἵνα μὴ ταῦτα πάθητε. τί δὴ χρησόμεθ', ὧ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, τούτῳ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ σθένει
15 κατὰ τὸ δυνατόν, θεάσασθ' ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐστρατηγη-
κότες πάντ' ἔσεσθ' ὑπὲρ Φιλίππου. ὑπῆρχον Ὀλύνθιοι 7
δύναμιν τινα κεκτημένοι, καὶ διέκειθ' οὕτω τὰ πράγματα·
οὔτε Φίλιππος ἐθάρρει τούτους οὔθ' οὗτοι Φίλιππον. ἐπρά-
ξαμεν ἡμεῖς κάκεινοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην· ἦν τοῦθ' ὥσπερ
20 ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλίππῳ καὶ δυσχερές, πόλιν μεγάλην
ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς διηλλαγμένην πρὸς ἡμᾶς.
ἐκπολεμῶσαι δεῖν ὥόμεθα τοὺς ἀνθρώπους ἐκ παντὸς τρόπου,
καὶ ὃ πάντες ἐθρύλουν, πέπρακται νυνὶ τοῦθ' ὅπως δῆποτε.
τί οὖν ὑπόλοιπον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἐρρω- 5
25 μένως καὶ προθύμως; ἐγὼ μὲν οὐχ ὀρώ· χωρὶς γὰρ τῆς
περιστάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθυφείμεθά τι τῶν
πραγμάτων, οὐδὲ τὸν φόβον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν
ὀρώ τὸν τῶν μετὰ ταῦτα, ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσι Θηβαίων

4 κενὰς ante Χαρίδημον S : post Χαρίδημον vulg. 7 ἀφεῖτε A Y :
ἀφέετε S : ἀφήκατε vulg. 10 σωθεῖς S B : τότε σωθεῖς vulg : secl.
Cobet 14 βοηθήσετε vulg. : βοηθήσητε S 22 ἐκπολεμῶσαι
vulg. : ἐκπολεμήσαι S' solus, cf. i 7 23 ἅπαντες (corr. δὲ πάντες)
ἐθρύλουν (τοῦτο eraso) πέπρακται νυνὶ τοῦτο S : δὲ πάντες ἐθρύλουν
τέως, τοῦτο πέπρακται νυνὶ vulg., cf. i 7 : ἅπαντες ἐθρύλουν τοῦτο·
πέπρακται νυνὶ τοῦθ' Blass

- ἡμῖν, ἀπειρηκότων δὲ χρήμασι Φωκέων, μηδενὸς δ' ἐμποδῶν
 ὄντος Φιλίππῳ τὰ παρόντα καταστρεψαμένῳ πρὸς ταῦτ'
 [31] ἐπικλῖναι τὰ πράγματα. ἀλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτ'
 9 ἀναβάλλεται ποιήσειν τὰ δέοντα, ἰδεῖν ἐγγύθεν βούλεται τὰ
 δεινά, ἐξὸν ἀκούειν ἄλλοθι γιγνόμενα; καὶ βοηθοὺς ἑαυτῷ 5
 ζητεῖν, ἐξὸν νῦν ἑτέροις αὐτὸν βοηθεῖν· ὅτι γὰρ εἰς τοῦτο
 περιστήσεται τὰ πράγματα, ἂν τὰ παρόντα προώμεθα,
 σχεδὸν ἴσμεν ἅπαντες δῆπου.
- 10 Ἄλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν, εἴποι τις ἄν, πάντες ἐγνώ-
 καμεν, καὶ βοηθήσομεν· τὸ δ' ὅπως, τοῦτο λέγε. μὴ τοίνυν, 10
 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαυμάσητε, ἂν παράδοξον εἴπω τι τοῖς
 πολλοῖς. νομοθέτας καθίσατε. ἐν δὲ τούτοις τοῖς νομο-
 θέταις μὴ θῆσθε νόμον μηδένα (εἰσὶ γὰρ ὑμῖν ἱκανοί), ἀλλὰ
- 11 τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλάπτοντας ὑμᾶς λύσατε. λέγω τοὺς
 περὶ τῶν θεωρικῶν, σαφῶς οὕτως, καὶ τοὺς περὶ τῶν 15
 στρατευομένων ἐνίους, ὧν οἱ μὲν τὰ στρατιωτικὰ τοῖς οἴκοι
 μένουσι διανέμουσι θεωρικά, οἱ δὲ τοὺς ἀτακτοῦντας ἀθρόους
 καθιστᾶσιν, εἴτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομένους
 ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε καὶ τὴν
 τοῦ τὰ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν παράσχητ' ἀσφαλῆ, τηνικαῦτα 20
- 12 τὸν γράψουθ' ἂ πάντες ἴσθ' ὅτι συμφέρει ζητεῖτε. πρὶν δὲ
 ταῦτα πρᾶξαι, μὴ σκοπεῖτε τίς εἰπὼν τὰ βέλτισθ' ὑπὲρ ὑμῶν
 ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται· οὐ γὰρ εὐρήσετε, ἄλλως
 τε καὶ τούτου μόνου περιγίγνεσθαι μέλλοντος, παθεῖν ἀδίκως
 τι κακὸν τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα, μηδὲν δ' ὠφελῆσαι 25
 τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτ' ἢ νῦν τὸ
 τὰ βέλτιστα λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι. καὶ λύειν γ', ὦ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους δεῖ τούτους τοὺς αὐτοὺς ἀξιοῦν
- 13 οἷπερ καὶ τεθήκασιν· οὐ γάρ ἐστι δίκαιον, τὴν μὲν χάριν, ἣ
 [32] πᾶσαν ἔβλαπτε τὴν πόλιν, τοῖς τότε θεῖσιν ὑπάρχειν, τὴν 30

12 καθίσατε Bekker, cf. xxiv 25, 26, 27, 29 : καθιστᾶτε S vulg. : καθίστατε al.

13 ὑμῖν ante ἱκανοί vulg. : post ἱκανοί S solus

14 post λέγω add. δὲ vulg. : add. δὴ Y : om. S

24 τοῦ ante παθεῖν add. vulg. : om. S solus

δ' ἀπέχθειαν, δι' ἧς ἂν ἅπαντες ἄμεινον πράξαιμεν, τῷ νῦν
τὰ βέλτιστ' εἰπόντι ζημίαν γενέσθαι. πρὶν δὲ ταῦτ' εὐτρε-
πίσαι, μηδαμῶς, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδέν' ἀξιούτε τηλι-
κούτου εἶναι παρ' ὑμῖν ὥστε τοὺς νόμους τούτους παραβάντα
5 μὴ δοῦναι δίκην, μηδ' οὕτως ἀνόητον ὥστ' εἰς προὔπτον
κακὸν αὐτὸν ἐμβαλεῖν.

Οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὧς ἄνδρες Ἀθη- 14
ναῖοι, ὅτι ψήφισμ' οὐδενὸς ἀξιὸν ἐστίν, ἂν μὴ προσγένηται
τὸ ποιεῖν ἐθέλειν τά γε δόξαντα προθύμως [ὑμᾶς]. εἰ γὰρ
10 αὐτάρκη τὰ ψηφίσματ' ἦν ἢ ὑμᾶς ἀναγκάζειν ἃ προσήκει
πράττειν ἢ περὶ ὧν γραφείη διαπράξασθαι, οὗτ' ἂν ὑμεῖς
πολλὰ ψηφίζόμενοι μικρά, μᾶλλον δ' οὐδὲν ἐπράττετε τού-
των, οὔτε Φίλιππος τοσοῦτον ὑβρίκει χρόνον· πάλαι γὰρ
ἂν εἴνεκά γε ψηφισμάτων ἐδεδώκει δίκην. ἀλλ' οὐχ οὕτω 15
15 ταῦτ' ἔχει· τὸ γὰρ πράττειν τοῦ λέγειν καὶ χειροτονεῖν
ὕστερον ὢν τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει καὶ κρεῖττόν
ἐστίν. τοῦτ' οὖν δεῖ προσεῖναι, τὰ δ' ἄλλ' ὑπάρχει· καὶ
γὰρ εἰπεῖν τὰ δέοντα παρ' ὑμῖν εἰσιν, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
δυνάμενοι, καὶ γινῶναι πάντων ὑμεῖς ὀξύτατοι τὰ ῥηθέντα,
20 καὶ πράξαι δὲ δυνήσεσθε νῦν, ἔαν ὀρθῶς ποιήτε. τίνα γὰρ 16
χρόνον ἢ τίνα καιρόν, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ παρόντος
βελτίῳ ζητεῖτε; ἢ πόθ' ἃ δεῖ πράξετ', εἰ μὴ νῦν; οὐχ
ἅπαντα μὲν ἡμῶν προεἶληφε τὰ χωρὶ' ἄνθρωπος, εἰ δὲ καὶ
ταύτης κύριος τῆς χώρας γενήσεται, πάντων αἰσχιστα πεισό-
25 μεθα; οὐχ οὕς, εἰ πολεμήσαιεν, ἐτοίμως σώσειν ὑπισχνού-
μεθα, οὔτοι νῦν πολεμοῦσιν; οὐκ ἐχθρός; οὐκ ἔχων τὰ
ἡμέτερα; οὐ βάρβαρος; οὐχ ὅ τι ἂν εἴποι τις; ἀλλὰ πρὸς
θεῶν πάντ' ἑάσαντες καὶ μόνον οὐχὶ συγκατασκευάσαντες
αὐτῷ, τότε τοὺς αἰτίους οἵτινες τούτων ζητήσομεν; οὐ γὰρ

[33]
17

9 ὑμᾶς secl. Cobet

11 γραφείη S' (corr. γραφῇ, deinde m.

recentissima ἂν γραφῇ): γράφει vulg.: ἂν γραφῇ A suppl. 18 εἰσιν]

om. S' 23 προεἶληφε ante τὰ χωρία S: post τὰ χωρία vulg. ἄν-

θρωπος S: ἄνθρωπος vulg. 25 πολεμήσαιεν] πολεμήσειεν ἐκεῖνος A

suppl.: πολεμήσαιεν ἐκείνῳ Y 26 πολεμοῦσιν S' B': πολεμοῦνται

vulg. 29 εἰσι post οἵτινες add. vulg.: om. S solus

αὐτοί γ' αἴτιοι φήσομεν εἶναι, σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ. οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις τῶν φυγόντων οὐδεὶς ἐαυτοῦ κατηγορεῖ, ἀλλὰ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν πλησίον καὶ πάντων μᾶλλον, ἡττηνται δ' ὁμῶς διὰ πάντας τοὺς φυγόντας δῆπου· μένειν γὰρ ἐξῆν τῷ κατηγοροῦντι τῶν ἄλλων, εἰ δὲ 5
 18 τοῦτ' ἐποίει ἕκαστος, ἐνίκων ἄν. καὶ νῦν, οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα· ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω, μὴ τοῦτον αἰτιάσθω. ἕτερος λέγει τις βελτίω· ταῦτα ποιεῖτ' ἀγαθῇ τύχῃ. ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα· οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ—πλήν εἰ δέον εὔξασθαι παραλείπει. εὔξασθαι μὲν γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθη- 10
 ναῖοι, ῥάδιον, εἰς ταῦτ' ὅσα βούλεται τις ἀθροίσαντ' ἐν ὀλίγῳ· ἐλῆσθαι δ', ὅταν περὶ πραγμάτων προτεθῇ σκοπεῖν, οὐκέθ' ὁμοίως εὔπορον, ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστ' ἀντὶ τῶν
 19 ἡδέων, ἂν μὴ συναμφότερ' ἐξῆ, λαμβάνειν. εἰ δέ τις ἡμῖν ἔχει καὶ τὰ θεωρικὰ ἔαν καὶ πόρους ἐτέρους λέγειν στρατιω- 15
 τικούς, οὐχ οὗτος κρείττων; εἴποι τις ἄν. φήμ' ἔγωγε, εἴπερ ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλὰ θαυμάζω εἴ τῷ ποτ' ἀνθρώπων ἢ γέγονεν ἢ γενήσεται, ἂν τὰ παρόντ' ἀναλώσῃ πρὸς ἅ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων εὐπορῆσαι πρὸς ἅ δεῖ. ἀλλ', οἶμαι, μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγοις ἢ παρ' ἐκάστου 20
 βούλησις, διώπερ ῥᾶστον ἀπάντων ἐστὶν αὐτὸν ἐξαπατῆσαι· ὃ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἶεται, τὰ δὲ πράγματα
 [34] 20 πολλάκις οὐχ οὕτω πέφυκεν. ὁρᾷτ' οὖν, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, ταῦθ' οὕτως, ὅπως καὶ τὰ πράγματ' ἐνδέχεται καὶ δυνήσεσθ' ἐξιέναι καὶ μισθὸν ἔξετε. οὗτοι σωφρόνων οὐδὲ 25
 γενναίων ἐστὶν ἀνθρώπων, ἐλλείποντάς τι δι' ἐνδειαν χρη-
 μάτων τῶν τοῦ πολέμου εὐχερῶς τὰ τοιαῦτ' ὀνειδῆ φέρειν, οὐδ' ἐπὶ μὲν Κορινθίους καὶ Μεγαρέας ἀρπάσαντας τὰ ὅπλα πορεύεσθαι, Φίλιππον δ' ἔαν πόλεις Ἑλληνίδας ἀνδραποδί-
 ζεσθαι δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατευομένοις. 30

1 αὐτοί γ' vulg. : αὐτοῖς γ' S¹ : αὐτοῖς F¹ B 2 φυγόντων S :
 φευγόντων vulg. 4 φυγόντας S : φεύγοντας vulg. 6 ἐποίει
 codd. : ἐποιοῦν Benseler 10 γάρ om. S Y, cf. § 21 11 ἐν
 ὀλίγῳ S vulg. : ἐν ἐνὶ λόγῳ codd. aliquot : ἐνὶ λόγῳ Brodaeus : ἐν ὀλίγῳ
 χρόνῳ A Y 26 ἐλλείποντας vulg. : λείποντας S solus

Καὶ ταῦτ' οὐχ ἵν' ἀπέχθωμαί τισιν ὑμῶν, τὴν ἄλλως 21
 προήρημαι λέγειν· οὐ γὰρ οὕτως ἄφρων οὐδ' ἀτυχής εἰμ'
 ἐγὼ ὥστ' ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων·
 ἀλλὰ δικαίου πολίτου κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν
 5 ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἰρεῖσθαι. καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ
 τῶν προγόνων ἡμῶν λέγοντας ἀκούω, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς,
 οὓς ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες, μιμοῦνται δ' οὐ
 πάνυ, τούτῳ τῷ ἔθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας χρῆσθαι,
 τὸν Ἀριστείδην ἐκείνουν, τὸν Νικίαν, τὸν ὀμόνυμον ἐμαντῷ,
 10 τὸν Περικλέα. ἐξ οὗ δ' οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς οὗτοι πεφήνασι 22
 ῥήτορες 'τί βούλεσθε; τί γράψω; τί ὑμῖν χαρίσωμαι;' [35]
 προπέποται τῆς παραντίκα χάριτος τὰ τῆς πόλεως
 πράγματα, καὶ τοιαυτὸ συμβαίνει, καὶ τὰ μὲν τούτων πάντα
 καλῶς ἔχει, τὰ δ' ὑμέτερ' αἰσχροῦς. καίτοι σκέψασθ', ὦ 23
 15 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἃ τις ἂν κεφάλαι' εἰπεῖν ἔχοι τῶν τ' ἐπὶ
 τῶν προγόνων ἔργων καὶ τῶν ἐφ' ὑμῶν. ἔσται δὲ βραχὺς
 καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ λόγος· οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν χρωμέ-
 νοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εὐδαί-
 μοσιν ἔξεστι γενέσθαι. ἐκείνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' 24
 20 οἱ λέγοντες οὐδ' ἐφίλουν αὐτοὺς ὥσπερ ὑμᾶς οὗτοι νῦν, πέντε
 μὲν καὶ τετταράκοντ' ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἠρξαν ἐκόντων,
 πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντ' εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον, ὑπή-
 κουε δ' ὁ ταύτην τὴν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασιλεύς, ὥσπερ
 ἐστὶ προσήκον βάρβαρον Ἑλλησι, πολλὰ δὲ καὶ καλὰ καὶ
 25 περὶ καὶ ναυμαχοῦντες ἔστησαν τρόπαι' αὐτοὶ στρατευόμενοι,
 μόνοι δ' ἀνθρώπων κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν
 φθονούντων κατέλιπον. ἐπὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἦσαν 25
 τοιοῦτοι· ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν θεάσασθ' ὅποιοι,
 ἔν τε τοῖς κοινοῖς καὶ τοῖς ἰδίοις. δημοσίᾳ μὲν τοίνυν

5 γὰρ om. S, cf. § 18

S: παρόντες vulg.

11 χαρίσωμαι Y F marg.: χαρίσομαι S vulg.

χάριτος om. S A B Y: add. vulg.

vulg. S γρ.

6 ἀκούω vulg.: ἀκούων S¹

7 παριόντες

9 ἐμαντῷ S vulg.: τὸν ἐμαντοῦ A suppl.

12 ἡδονῆς καὶ ante

22 ἀνήγαγον S B Y: συνήγαγον

- οἰκοδομήματα καὶ κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν
 ἡμῖν ἱερῶν καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μηδενὶ τῶν
 ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖσθαι· ἰδίᾳ δ' οὕτω σῶφρονες
 26 ἦσαν καὶ σφόδρ' ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἡθει μένοντες, ὥστε
 τὴν Ἀριστείδου καὶ τὴν Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν 5
 οἰκίαν εἴ τις ἄρ' οἶδεν ὑμῶν ὅποια ποτ' ἐστίν, ὅρᾳ τῆς τοῦ
 γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν· οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν
 ἐπράττετ' αὐτοῖς τὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὖξιν
 ἕκαστος ᾤετο δεῖν. ἐκ δὲ τοῦ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ
 δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς ἴσως διωικεῖν 10
 27 μεγάλην εἰκότως ἐκτήσαντ' εὐδαιμονίαν. τότε μὲν δὴ τοῦ-
 του τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματ' ἐκείνοις, χρωμένοις οἷς
 εἶπον προστάταις· νυνὶ δὲ πῶς ἡμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν τού-
 [36] των τὰ πράγματ' ἔχει; ἄρά γ' ὁμοίως ἢ παραπλησίως; οἷς
 —τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν, ἀλλ' ὅσης 15
 ἅπαντες ὁρᾷτ' ἐρημίας ἐπειλημμένοι, [καὶ] Λακεδαιμονίων
 μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δ' ἀσχόλων ὄντων, τῶν δ' ἄλλων
 οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω περὶ τῶν πρωτείων ἡμῖν ἀντιτά-
 ξασθαι, ἐξὸν δ' ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν
 28 καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βραβεύειν, ἀπεστερήμεθα μὲν 20
 χώρας οἰκείας, πλείω δ' ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντ'
 ἀνηλώκαμεν εἰς οὐδὲν δέον, οἷς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους
 ἐκτησάμεθα, εἰρήνης οὔσης ἀπολωλέκασιν οὗτοι, ἐχθρὸν δ'
 ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικούτου ἡσκήκαμεν. ἢ φρασάτω τις
 ἐμοὶ παρελθών, πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γέγονεν ἢ παρ' ἡμῶν 25
 29 αὐτῶν Φίλιππος. ἀλλ', ὦ τᾶν, εἰ ταῦτα φαύλως, τὰ γ' ἐν
 αὐτῇ τῇ πόλει νῦν ἄμεινον ἔχει. καὶ τί ἂν εἰπεῖν τις ἔχοι;
 τὰς ἐπάλξεις ἅς κοιῶμεν, καὶ τὰς ὁδοὺς ἅς ἐπισκευάζομεν,
 καὶ κρήνας, καὶ λήρους; ἀποβλέψατε δὴ πρὸς τοὺς ταῦτα
 πολιτευομένους, ὧν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασιν, 30

4 ἐν om. S
 vulg.

13 τούτων A Y Hermog. p. 252, 350: τῶν νῦν S
 14 ἢ A Y, cf. xix 63, 307: καὶ S vulg. οἷς S al.: om.
 Sauppe, cf. Dionys. Hal. vi p. 1017: καὶ A Y: οἱ Dindorf 16 καὶ
 secl. Dobree 19 δὲ om. Bekk. Anecd. p. 136, Dionys. l. c.

οἱ δ' ἐξ ἀδόξων ἔντιμοι, ἔνιοι δὲ τὰς ἰδίας οἰκίας τῶν δημο-
σίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας εἰσὶ κατεσκευασμένοι, ὅσῳ
δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονεν, τοσοῦτ' αὖ τὰ τούτων
ἡϋξῆται.

- 5 Τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον τούτων, καὶ τί δὴ ποθ' ἅπαντ' 30
εἶχε καλῶς τότε, καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; ὅτι τότε μὲν πράττειν
καὶ στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος δεσπότης τῶν πολι-
τευομένων ἦν καὶ κύριος αὐτὸς ἀπάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ
ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δήμου τῶν ἄλλων ἐκάστῳ καὶ τιμῆς
10 καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος μεταλαβεῖν· νῦν δὲ τοῦναντίον [37]
κύριοι μὲν οἱ πολιτευόμενοι τῶν ἀγαθῶν, καὶ διὰ τούτων 31
ἅπαντα πράττεται, ὑμεῖς δ' ὁ δῆμος, ἐκνευρισμένοι καὶ
περιηρημένοι χρήματα, συμμάχους, ἐν ὑπηρετοῦ καὶ προσθή-
κης μέρει γεγέννησθε, ἀγαπῶντες ἂν μεταδιδῶσι θεωρικῶν
15 ὑμῖν ἢ Βοηδρόμια πέμψωσιν οὗτοι, καὶ τὸ πάντων ἀνδρείο-
τατον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσοφείλετε. οἱ δ' ἐν
αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες ὑμᾶς ἐπάγουσ' ἐπὶ ταῦτα καὶ
τιθασεύουσι χειροῇθεις αὐτοῖς ποιοῦντες. ἔστι δ' οὐδέποτε', 32
οἶμαι, μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν μικρὰ καὶ φαῦλα
20 πράττοντας· ὅποι' ἄττα γὰρ ἂν τὰπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώ-
πων ἦ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημ' ἔχειν. ταῦτα μὰ
τὴν Δήμητρ' οὐκ ἂν θαυμάσαιμ' εἰ μείζων εἰπὸντι ἐμοὶ γέ-
νοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι·
οὐδὲ γὰρ παρρησία περὶ πάντων αἰὲ παρ' ὑμῖν ἔστιν, ἀλλ'
25 ἔγωγ' ὅτι καὶ νῦν γέγονεν θαυμάζω.

Ἐὰν οὖν ἀλλὰ νῦν γ' ἔτι ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν 33

4 ἡϋξῆται (vel εὔξῆται) vulg.: ἡϋξῆκεν S F¹ B¹, cf. iv 11 6 τότε
Hermog. iii 266: τὸ codd. πράττειν Rehdantz, cf. § 33, ii 15:
πρῶτον codd.: πρότερον Sauppe 13 καὶ ante συμμάχους add.
A Y: om. S F B O 14 μεταδιδῶσι S vulg.: μεταδῶσι A Y
θεωρικῶν S B¹: θεωρικὸν A¹ F B corr. 15 Βοηδρόμια S F B O
Harpocr.: βοῖδια vulg. S γρ. B γρ. O γρ., ita iam Dionys. Hal. et
Hermog. Vitramque lectionem agnoscit schol. ἀνδρείοτατον S
solus et schol. p. 134, 27: ἀνανδρότατον O S γρ. Dionys. Hal.
22 ἐμοὶ S vulg.: μοι Palatinus 142 Dionys. Hal. 23 ἢ post βλάβη
add. S: om. vulg.

ἐθῶν ἐβελήσητε στρατεύεσθαι τε καὶ πράττειν ἀξίως ὑμῶν
 αὐτῶν, καὶ ταῖς περιουσίαις ταῖς οἴκοι ταύταις ἀφορμαῖς ἐπὶ
 τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρῆσθαι, ἴσως ἂν, ἴσως, ᾧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσασισθ' ἀγαθὸν καὶ τῶν
 τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς [ἀσθενούσι] παρὰ 5
 τῶν ἱατρῶν σιτίοις [διδόμενοις] ἔοικε. καὶ γὰρ ἐκεῖν' οὐτ'
 ἰσχὺν ἐντίθησιν οὐτ' ἀποθυήσκειν ἐᾷ· καὶ ταῦθ' ἃ νέμεσθε
 νῦν ὑμεῖς, οὐτε τοσαῦτ' ἐστὶν ὥστ' ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ
 διαρκῆ, οὐτ' ἀπογνόντας ἄλλο τι πράττειν ἐᾷ, ἀλλ' ἔστι
 [38] ταῦτα τὴν ἐκάστου ραθυμίαν ὑμῶν ἐπανξάνοντα. οὐκοῦν σὺ 10
 34 μισθοφορὰν λέγεις; φήσκει τις. καὶ παραχρημὰ γε τὴν
 αὐτὴν σύνταξιν ἀπάντων, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἵνα τῶν κοι-
 νῶν ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτου δέοιθ' ἢ πόλις, τοῦθ'
 ὑπάρχοι. ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν· οἴκοι μένων βελτίων, τοῦ
 δι' ἔνδειαν ἀνάγκη τι ποιεῖν αἰσχροὺς ἀπηλλαγμένους. συμ- 15
 βαίνει τι τοιοῦτον οἶον καὶ τὰ νῦν· στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρ-
 χων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμάτων, ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον
 ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἔστι τις ἔξω τῆς ἡλικίας ὑμῶν· ὅς'
 οὗτος ἀτάκτως νῦν λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ, ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει
 λαμβάνων πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν ἃ χρὴ πράττεσθαι. 20
 35 ὅλως δ' οὐτ' ἀφελὼν οὐτε προσθεῖς, πλὴν μικρῶν, τὴν
 ἀταξίαν ἀνελὼν εἰς τάξιν ἡγαγον τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν τοῦ
 λαβεῖν, τοῦ στρατεύεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ' ὅ
 τι καθ' ἡλικίαν ἕκαστος ἔχει καὶ ὅτου καιρὸς εἴη, τάξιν
 ποιήσας. οὐκ ἔστιν ὅπου μηδὲν ἐγὼ ποιούσι τὰ τῶν ποι- 25
 ούντων εἶπον ὡς δεῖ νέμειν, οὐδ' αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν καὶ

3 χρῆσθαι A Y O : χρήσησθε S vulg.

4 κτήσησθε S

5 ἀσθε-

νοῦσι secl. F. A. Wolf, Cobet

6 διδομένοις secl. Cobet coll.

Proem. 53

10 τὰ post ταῦτα add. Dobree

13 τοῦθ' ὑπάρχοι

S F B : τοῦτο παρέχῃ (v. l. παρέχοι) Dionys. Hal. v 609 : εἰς τοῦτο

ἔτοιμος ὑπάρχῃ A Y : εἰς τοῦθ' ἑτοίμως χρήσιμον αὐτὸν παρέχοι vulg.

14 εἰ ante βελτίων add. vulg. : post βελτίων add. Dionys. Hal. : om.

S B

19 ὠφελεῖ vulg. : ὠφελεῖται S F

20 λαμβανέτω vulg. :

λαμβάνων S F

21 μικρῶν S corr. pr. m. B corr. A O : μικρόν

S' B' : μικρῶ Dionys. Hal.

25 ποιούντων S' (ut videtur) A :

ποιησόντων vulg.

σχολάζειν καὶ ἀπορεῖν, ὅτι δ' οἱ τοῦ δαίμονος νικῶσι ξένοι,
 ταῦτα πυνθάνεσθαι· ταῦτα γὰρ νυνὶ γίγνεται. καὶ οὐχὶ 36
 μέμφομαι τὸν ποιοῦντά τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ
 ὑμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀξιῶ πράττειν ταῦτ' ἐφ' οἷς ἑτέρους
 5 τιμᾶτε, καὶ μὴ παραχωρεῖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς τάξεως,
 ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς μετὰ πολλῶν καὶ καλῶν
 κινδύνων κτησάμενοι κατέλιπον.

Σχεδὸν εἴρηχ' ἃ νομίζω συμφέρειν· ὑμεῖς δ' ἔλοισθ' ὅ τι
 καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασι συνοίσειν ὑμῖν μέλλει.

[39]

In S subscriptum

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Γ
 Η Η Η Δ Δ Π

IV

ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Α

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Κακῶς ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Φίλιππον οἱ Ἀθηναῖοι φερόμενοι συνεληλύθασιν εἰς ἐκκλησίαν ἀθυμοῦντες. ὁ τοῖνυν ῥήτωρ τὴν τ' ἀθυμίαν πειράται παύειν, λέγων οὐδὲν εἶναι θαυμαστὸν εἰ ῥαθυμοῦντες κεκράτηνται, καὶ εἰσηγεῖται πῶς ἂν ἄριστα τῷ πολέμῳ προσενεχθεῖεν. κελεύει δὲ δύο δυνάμεις παρασκευάσασθαι, μίαν 5 μὲν μείζω, πολιτικὴν, ἣτις οἴκοι μένουσα πρὸς τὰς κατὰ καιρὸν χρείας ἔτοιμος ὑπάρξει, ἑτέραν δ' ἐλάττω, ξένων ὄντων τῶν στρατευομένων, παραμεμιγμένων δὲ καὶ (πολιτῶν. ταύτην δὲ) κελεύει τὴν δύναμιν μὴ Ἀθήνησι μένειν μηδ' ἐκ τῆς πόλεως ποιεῖσθαι τὰς βοηθείας, ἀλλὰ περὶ τὴν Μακεδονίαν ἀναστρέφεισθαι 10 πολεμοῦσαν ἀδιαλείπτως, ἵνα μὴ τοὺς ἐτησίας πνέοντας ἐπιτηρήσας ὁ Φίλιππος ἢ καὶ τὸν χειμῶνα, ἥνικ' Ἀθήνηθεν εἰς Μακεδονίαν πλεῖν οὐ δυνατόν, ἐπιχειρῇ τοῖς πράγμασι καὶ παρὰ τὴν ἀπουσίαν τὴν τῶν Ἀθηναίων ἀπάντων κρατῇ, ἀλλ' ἐγγὺς ἢ πρὸς αὐτὸν ἀντιταξομένη δύναμις ὑπάρχη.

15

[40] Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προτίθεται, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγειν, ἐπισχὼν ἂν ἕως οἱ πλείστοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφώνησαντο, εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ὑπὸ τούτων ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον, εἰ δὲ μή, τότε ἂν καὶ αὐτὸς ἐπειρώμην ἂ γινώσκω λέγειν· ἐπειδὴ δ' ὑπὲρ ὧν πολλάκις 20 εἰρήκασιν οὗτοι πρότερον συμβαίνει καὶ νυνὶ σκοπεῖν, ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς εἰκότως ἂν συγγνώμης τυγχάνειν. εἰ γὰρ ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου τὰ δέονθ' οὗτοι συνεβούλευσαν, οὐδὲν ἂν ὑμᾶς νῦν ἔδει βουλεύεσθαι.

8 πολιτῶν. ταύτην δὲ add. Sauppe
A Y et S in Prooem. 1 : om. S vulg.

19 καὶ ante αὐτὸς add.
20 ὑπὲρ S A Y : περὶ vulg.

Πρῶτον μὲν οὖν οὐκ ἀθυμητέον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 2
 τοῖς παροῦσι πράγμασιν, οὐδ' εἰ πάνν φαύλως ἔχειν δοκεῖ.
 ὃ γάρ ἐστι χεῖριστον αὐτῶν ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου,
 τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τί οὖν ἐστι
 5 τοῦτο; ὅτι οὐδέν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν δεόντων ποιούντων
 ὑμῶν κακῶς τὰ πράγματ' ἔχει· ἐπεὶ τοι, εἰ πάνθ' ἃ προσήκε
 πραττόντων οὕτως εἶχεν, οὐδ' ἂν ἐλπίς ἦν αὐτὰ βελτίω
 γενέσθαι. ἔπειτ' ἐνθυμητέον καὶ παρ' ἄλλων ἀκούουσι καὶ 3
 τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς ἀναμνησκόμενοις, ἡλικίην ποτ' ἐχόντων
 10 δύναμιν Λακεδαιμονίων, ἐξ οὗ χρόνος οὐ πολὺς, ὥς καλῶς
 καὶ προσηκόντως οὐδὲν ἀνάξιον ὑμεῖς ἐπράξατε τῆς πόλεως,
 ἀλλ' ὑπεμείναθ' ὑπὲρ τῶν δικαίων τὸν πρὸς ἐκείνους πόλεμον.
 τίνας οὖν εἵνεκα ταῦτα λέγω; ἴν' ἴδῃτ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [41]
 καὶ θεάσησθε, ὅτι οὐδὲν οὔτε φυλαττομένοις ὑμῖν ἐστιν
 15 φοβερόν, οὔτ', ἂν ὀλιγορῇτε, τοιοῦτον οἶον ἂν ὑμεῖς βού-
 λαισθε, παραδείγμασι χρώμενοι τῇ τότε ῥώμῃ τῶν Λακεδαι-
 μονίων, ἧς ἐκρατεῖτ' ἐκ τοῦ προσέχειν τοῖς πράγμασι τὸν
 νοῦν, καὶ τῇ νῦν ὕβρει τούτου, δι' ἣν ταραττόμεθ' ἐκ τοῦ
 μηδὲν φροντίζειν ὧν ἐχρήν. εἰ δέ τις ὑμῶν, ὧ ἄνδρες 4
 20 Ἀθηναῖοι, δυσπολέμητον οἶεται τὸν Φίλιππον εἶναι, σκοπῶν
 τό τε πλήθος τῆς ὑπαρχούσης αὐτῷ δυνάμεως καὶ τὸ τὰ
 χωρία πάντ' ἀπολωλέναι τῇ πόλει, ὀρθῶς μὲν οἶεται, λογι-
 σάσθω μέντοι τοῦθ', ὅτι εἵχομέν ποθ' ἡμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, Πύδναν καὶ Ποτεῖδαιαν καὶ Μεθώνην καὶ πάντα τὸν
 25 τόπον τοῦτον οἰκεῖον κύκλῳ, καὶ πολλὰ τῶν μετ' ἐκείνου
 νῦν ὄντων ἔθνων αὐτονομούμενα κάλεῦθερ' ὑπῆρχε, καὶ
 μᾶλλον ἡμῖν ἐβούλετ' ἔχειν οἰκείως ἢ κείνῳ. εἰ τοίνυν ὁ 5
 Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, ὥς χαλεπὸν πολεμεῖν
 ἐστὶν Ἀθηναίοις ἔχουσι τοσαῦτ' ἐπιτειχίσματα τῆς αὐτοῦ
 30 χώρας ἔρημον ὄντα συμμάχων, οὐδὲν ἂν ὧν νυνὶ πεποίηκεν

6 τοι εἰ Bekker (ex ix 5): εἴ τοι S B F: τοι γε εἰ vulg. 12 Ἑλλη-
 νικῶν ante δικαίων add. A Y: om. S O, cf. ii 24, xv 29 13 ἴδῃτε
 Blass: εἰδῇτε codd. 15 βούλοισθε G. H. Schaefer: βούλησθε
 codd.

ἔπραξεν οὐδὲ τοσαύτην ἐκτῆσατ' ἂν δύναμιν. ἀλλ' εἶδεν, ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο καλῶς ἐκείνος, ὅτι ταῦτα μὲν ἐστὶν
 ἅπαντα τὰ χωρὶ' ἄθλα τοῦ πολέμου κείμεν' ἐν μέσῳ, φύσει
 δ' ὑπάρχει τοῖς παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων, καὶ τοῖς ἐθέλουσι
 6 πονεῖν καὶ κινδυνεύειν τὰ τῶν ἀμελούντων. καὶ γὰρ τοι 5
 ταύτῃ χρησάμενος τῇ γνώμῃ πάντα κατέστραπται καὶ ἔχει,
 τὰ μὲν ὥς ἂν ἐλών τις ἔχοι πολέμῳ, τὰ δὲ σύμμαχα καὶ
 [42] φίλα ποιησάμενος· καὶ γὰρ συμμαχεῖν καὶ προσέχειν τὸν
 νοῦν τούτοις ἐθέλουσιν ἅπαντες, οὓς ἂν ὀρώσι παρεσκευα-
 7 σμένους καὶ πράττειν ἐθέλοντας ἂ χρή. ἂν τοίνυν, ὧ ἄνδρες 10
 Ἀθηναῖοι, καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐθελήσητε γενέσθαι
 γνώμης νῦν, ἐπειδήπερ οὐ πρότερον, καὶ ἕκαστος ὑμῶν, οὐ
 δεῖ καὶ δύναιτ' ἂν παρασχεῖν αὐτὸν χρήσιμον τῇ πόλει,
 πᾶσαν ἀφείς τὴν εἰρωνεῖαν ἕτοιμος πράττειν ὑπάρξῃ, ὁ μὲν
 χρήματ' ἔχων εἰσφέρειν, ὁ δ' ἐν ἡλικίᾳ στρατεῦεσθαι,— 15
 συνελόντι δ' ἀπλῶς ἂν ὑμῶν αὐτῶν ἐθελήσητε γενέσθαι,
 καὶ παύσῃσθ' αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἕκαστος ποιήσῃν ἐλπίζων,
 τὸν δὲ πλησίον πάνθ' ὑπὲρ αὐτοῦ πράξειν, καὶ τὰ ὑμέτερ
 αὐτῶν κομιεῖσθ', ἂν θεὸς θέλῃ, καὶ τὰ κατερραθυμημένα
 8 πάλιν ἀναλήψεσθε, κἀκείνον τιμωρήσεσθε. μὴ γὰρ ὥς θεῶ 20
 νομίζετ' ἐκείνῳ τὰ παρόντα πεπηγέναι πράγματ' ἀθάνατα, ἀλλὰ
 καὶ μισεῖ τις ἐκείνον καὶ δέδιεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ φθονεῖ,
 καὶ τῶν πάνυ νῦν δοκούντων οἰκείως ἔχειν· καὶ ἅπανθ' ὅσα
 περ κὰν ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις ἔνι, ταῦτα κὰν τοῖς μετ'
 ἐκείνου χρή νομίζειν ἐνεῖναι. κατέπτηχε μέντοι πάντα 25
 ταῦτα νῦν, οὐκ ἔχοντ' ἀποστροφὴν διὰ τὴν ὑμετέραν βραδυ-
 9 τῆτα καὶ ῥαθυμίαν· ἣν ἀποθέσθαι φημὶ δεῖν ἤδη. ὁρᾶτε γάρ,
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ πρᾶγμα, οἳ προελήλυθ' ἀσελγείας
 ἀνθρωπος, ὃς οὐδ' αἴρεσιν ὑμῖν δίδωσι τοῦ πράττειν ἢ ἄγειν

1 ἂν add. A suppl. Y : om. S vulg. εἶδεν SB : οἶδεν vulg. : ᾗδειν
 Cobet, cf. vi 8 7 ἔχοι om. Aug. 3 : del. Blass (praeunte
 Krügero) coll. Aristid. i 465 14 τὴν om. Dionys. Hal. Ant.
 Rom. vii 292 : del. Blass coll. xxiv 49 16 ἀπλῶς om. A suppl. :
 secl. Cobet : ἀπλῶς εἰπεῖν BYO 25 πάντα ταῦτα S : ταῦτα πάντα
 vulg. : πάντα Y 29 ἄνθρωπος S solus : ἄνθρωπος vulg.

ἡσυχίαν, ἀλλ' ἀπειλεῖ καὶ λόγους ὑπερηφάνους, ὥς φασι,
λέγει, καὶ οὐχ οἷός ἐστιν ἔχων ἃ κατέστραπται μένειν ἐπὶ
τούτων, ἀλλ' αἰεὶ τι προσπεριβάλλεται καὶ κύκλω πανταχῇ [43]
μέλλοντας ἡμᾶς καὶ καθημένους περιστοιχίζεται. πότ' οὖν, 10
5 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πόθ' ἃ χρὴ πράξετε; ἐπειδὴν τί γένηται;
ἐπειδὴν νῆ Δί' ἀνάγκη τις ᾗ. νῦν δὲ τί χρὴ τὰ γιγνόμεν'
ἡγέισθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶομαι τοῖς ἐλευθέροις μεγίστην
ἀνάγκην τὴν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων αἰσχύνην εἶναι. ἢ βού-
λεσθ', εἰπέ μοι, περιούντες αὐτῶν πυνθάνεσθαι, 'λέγεται τι
10 καινόν;' γένοιτο γὰρ ἂν τι καινότερον ἢ Μακεδὼν ἀνὴρ Ἀθη-
ναίους καταπολεμῶν καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων διοικῶν; 'τέθνηκε
Φίλιππος;' 'οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ἀσθενεῖ.' τί δ' ὑμῖν διαφέρει; 11
καὶ γὰρ ἂν οὗτός τι πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιππον
ποιήσετε, ἅνπερ οὕτω προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν.
15 οὐδὲ γὰρ οὗτος παρὰ τὴν αὐτοῦ ρώμην τοσοῦτον ἐπηύξηται
ὅσον παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν. καίτοι καὶ τοῦτο· εἴ τι 12
πάθοι καὶ τὰ τῆς τύχης ἡμῖν, ἥπερ αἰεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν
αὐτῶν ἐπιμελούμεθα, καὶ τοῦτ' ἐξεργάσαιο, ἴσθ' ὅτι πλησίον
μὲν ὄντες, ἅπασιν ἂν τοῖς πράγμασιν τεταραγμένοις ἐπι-
20 στάντες ὅπως βούλεσθε διοικήσαιο, ὥς δὲ νῦν ἔχετε,
οὐδὲ διδόντων τῶν καιρῶν Ἀμφίπολιν δέξασθαι δύναισθ' ἂν,
ἀπηρτημένοι καὶ ταῖς παρασκευαῖς καὶ ταῖς γνώμας.

Ὡς μὲν οὖν δεῖ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλοντας ὑπάρχειν 13
ἅπαντας ἐτοίμως, ὥς ἐγνωκότων ὑμῶν καὶ πεπεισμένων,
25 παύομαι λέγων· τὸν δὲ τρόπον τῆς παρασκευῆς ἣν ἀπαλ-
λάξαι ἂν τῶν τοιούτων πραγμάτων ὑμᾶς οἶομαι, καὶ τὸ

2 οἷός S : οἷός τ' vulg.

citat Harpocraton

tis ᾗ om. schol. p. 150, 1

9 post πυνθάνεσθαι add. κατὰ τὴν ἀγοράν vulg., schol. p. 150, 12 : om.

SFB, [Longin.] περὶ ὕψους 18

S F¹ B¹, cf. iii 29

17 τὰ S vulg. : τὸ A suppl. Y F corr.

ἡμῖν add. ὑπάρξει (vel ὑπάρξῃ) vulg. : ὑπάρξαι S marg. : om. S solus

18 καὶ τοῦτ' ἐξεργάσαιο del. Dindorf, servato ὑπάρξαι supr. 17

20 διοικήσαιο] διοικήσεσθε S B O

A F¹ Y

24 ἐτοίμως] ἐτοίμους S corr.

26 οἶομαι SFB : ἡγοῦμαι vulg.

4 περιστοιχίζεται] v. l. περισχοινίζεται

6 tis ᾗ vulg., cf. viii 51, x 27 : tis om. S :

7 οἶομαι SB Vind. 1 : οἶμαι vulg.

15 ἐπηύξηται vulg. : ἐπεύξηκεν

post

17 τὰ S vulg. : τὸ A suppl. Y F corr.

ἡμῖν add. ὑπάρξει (vel ὑπάρξῃ) vulg. : ὑπάρξαι S marg. : om. S solus

18 καὶ τοῦτ' ἐξεργάσαιο del. Dindorf, servato ὑπάρξαι supr. 17

20 διοικήσαιο] διοικήσεσθε S B O

24 ἐτοίμως] ἐτοίμους S corr.

26 οἶομαι SFB : ἡγοῦμαι vulg.

- πλήθος ὅσον, καὶ πόρους οὕστωας χρημάτων, καὶ τᾶλλ' ὥς
 ἄν μοι βέλτιστα καὶ τάχιστα δοκεῖ παρασκευασθῆναι, καὶ
 δὴ πειράσομαι λέγειν, δεηθεῖς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 [44] τοσοῦτον. ἐπειδὴν ἅπαντ' ἀκούσητε κρίνατε, μὴ πρότερον
 14 προλαμβάνετε· μὴδ' ἂν ἐξ ἀρχῆς δοκῶ τινι καινὴν παρα- 5
 σκευὴν λέγειν, ἀναβάλλειν με τὰ πράγμαθ' ἡγείσθω. οὐ γὰρ
 οἱ 'ταχὺ' καὶ 'τῆμερον' εἰπόντες μάλιστ' εἰς δέον λέγουσιν
 (οὐ γὰρ ἂν τά γ' ἤδη γεγενημένα τῇ νυνὶ βοηθείᾳ κωλύσαι
 15 δυνηθεῖμεν), ἀλλ' ὅς ἂν δείξῃ τίς πορισθεῖσα παρασκευὴ καὶ
 πόση καὶ πόθεν διαμεῖναι δυνήσεται, ἕως ἂν ἡ διαλυσώμεθα 10
 πεισθέντες τὸν πόλεμον ἢ περιγενώμεθα τῶν ἐχθρῶν· οὕτω
 γὰρ οὐκέτι τοῦ λοιποῦ πάσχοιμεν ἂν κακῶς. οἶμαι τοίνυν
 ἐγὼ ταῦτα λέγειν ἔχειν, μὴ κωλύων εἴ τις ἄλλος ἐπαγγέλ-
 λεται τι. ἡ μὲν οὖν ὑπόσχεσις οὕτω μεγάλη, τὸ δὲ πρᾶγμ'
 ἤδη τὸν ἔλεγχον δώσει· κριταὶ δ' ὑμεῖς ἔσεσθε. 15
- 16 Πρῶτον μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριήρεις πεντή-
 κοντα παρασκευάσασθαι φημι δεῖν, εἴτ' αὐτοὺς οὕτω τὰς γνώμας
 ἔχειν ὥς, ἐάν τι δέῃ, πλευστέον εἰς ταύτας αὐτοῖς ἐμβάσιν.
 πρὸς δὲ τούτοις τοῖς ἡμίσεσιν τῶν ἱππέων ἱππαγωγούς
 17 τριήρεις καὶ πλοῖ' ἱκανὰ εὐτρεπίσαι κελεύω. ταῦτα μὲν 20
 οἶμαι δεῖν ὑπάρχειν ἐπὶ τὰς ἐξαίφνης ταύτας ἀπὸ τῆς οἰκείας
 χώρας αὐτοῦ στρατείας εἰς Πύλας καὶ Χερρόνησον καὶ
 Ὀλυνθον καὶ ὅποι βούλεται· δεῖ γὰρ ἐκείνφ τοῦτ' ἐν τῇ
 γνώμῃ παραστήσαι, ὥς ὑμεῖς ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης τῆς
 ἄγαν, ὥσπερ εἰς Εὐβοίαν καὶ πρότερόν ποτέ φασιν εἰς 25
 'Αλιάρτον καὶ τὰ τελευταῖα πρώην εἰς Πύλας, ἴσως ἂν
 [45] ὀρμήσαιτε—οὗτοι παντελῶς, οὐδ' εἰ μὴ ποιήσαιτ' ἂν τοῦτο,
 18 ὥς ἔγωγέ φημι δεῖν, εὐκαταφρόνητόν ἐστιν—ἵν' ἡ διὰ τὸν
 φόβον εἰδὼς εὐτρεπεῖς ὑμᾶς (εἴσεται γὰρ ἀκριβῶς· εἰσὶ γάρ,

2 δοκεῖ A suppl. B Y O : δοκῇ S vulg., cf. § 42 6 ἀναβάλλειν
 SB, cf. Prooem. 21, 4 : ἀναβάλλεσθαι vulg. 10 ἕως S vulg. : τέως
 FB, cf. Prooem. 21 13 κωλύων] καταλύων S : κατακωλύων conl.
 Weil 17 παρεσκευάσθαι Blass coll. § 19 : παρασκευάσθαι O¹ :
 παρασκευάσασθαι S vulg. 24 παραστήσαι S : παραστήναι cett.

εἰσὶν οἱ πάντ' ἐξαγγέλλοντες ἐκείνῳ παρ' ἡμῶν αὐτῶν
 πλείους τοῦ δέοντος) ἡσυχίαν ἔχῃ, ἣ παριδὼν ταῦτ' ἀφύ-
 λακτος ληφθῇ, μηδενὸς ὄντος ἐμποδῶν πλεῖν ἐπὶ τὴν ἐκείνου
 χώραν ὑμῖν, ἂν ἐνδῶ καιρόν. ταῦτα μὲν ἐστὶν ἃ πᾶσι 19
 5 δεδόχθαι φημὶ δεῖν καὶ παρεσκευάσθαι προσήκειν οἴομαι·
 πρὸ δὲ τούτων δύναμιν τιν', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φημὶ
 προχειρίσασθαι δεῖν ὑμᾶς, ἣ συνεχῶς πολεμήσει καὶ κακῶς
 ἐκείνον ποιήσει. μὴ μοι μυρίους μηδὲ δισμυρίους ξένους,
 μηδὲ τὰς ἐπιστολιμαίους ταύτας δυνάμεις, ἀλλ' ἣ τῆς πόλεως
 10 ἔσται, κἂν ὑμεῖς ἓνα κἂν πλείους κἂν τὸν δεῖνα κἂν ὄντιν οὖν
 χειροτονήσητε στρατηγόν, τούτῳ πείσεται καὶ ἀκολουθήσει.
 καὶ τροφὴν ταύτῃ πορίσαι κελεύω. ἔσται δ' αὕτη τίς ἡ 20
 δύναμις καὶ πόσις, καὶ πόθεν τὴν τροφὴν ἔξει, καὶ πῶς
 ταῦτ' ἐθελήσει ποιεῖν; ἐγὼ φράσω, καθ' ἕκαστον τούτων
 15 διεξιὼν χωρὶς. ξένους μὲν λέγω—καὶ ὅπως μὴ ποιήσῃθ' ὁ
 πολλάκις ὑμᾶς ἐβλαψεν· πάντ' ἐλάττω νομίζοντες εἶναι τοῦ
 δέοντος, καὶ τὰ μέγιστ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν αἰρούμενοι, ἐπὶ
 τῷ πράττειν οὐδὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε· ἀλλὰ τὰ μικρὰ ποιήσαν-
 τες καὶ πορίσαντες τούτοις προστίθετε, ἂν ἐλάττω φαίνεται.
 20 λέγω δὴ τοὺς πάντας στρατιώτας δισχιλίους, τούτων δ' Ἀθη- 21
 ναίους φημὶ δεῖν εἶναι πεντακοσίους, ἐξ ἧς ἂν τινος ὑμῖν
 ἡλικίας καλῶς ἔχειν δοκῇ, χρόνόν τακτὸν στρατευομένους,
 μὴ μακρὸν τοῦτον, ἀλλ' ὅσον ἂν δοκῇ καλῶς ἔχειν, ἐκ
 διαδοχῆς ἀλλήλοις· τοὺς δ' ἄλλους ξένους εἶναι κελεύω.
 15 καὶ μετὰ τούτων ἱππέας διακοσίους, καὶ τούτων πεντήκοντ'
 Ἀθηναίους τοῦλάχιστον, ὥσπερ τοὺς πεζοὺς, τὸν αὐτὸν
 τρόπον στρατευομένους· καὶ ἱππαγωγὸς τούτοις. εἰεν· τί [46]
 πρὸς τούτοις ἔτι; ταχείας τριήρεις δέκα· δεῖ γάρ, ἔχοντος 22
 ἐκείνου ναυτικόν, καὶ ταχειῶν τριήρων ἡμῖν, ὅπως ἀσφαλῶς
 30 ἡ δύναμις πλέῃ. πόθεν δὴ τούτοις ἡ τροφὴ γενήσεται; ἐγὼ

4 καιρόν S: καιρός cett.

5 παρεσκευάσθαι FS corr.: παρασκευ-

άσθαι S: παρασκευάσασθαι vulg.

6 πρὸ δὲ τούτων SFB: πρὸς δὲ

τούτοις vulg.

14 ἐθελήσει S solus: ἐθελήσετε vulg.

15 ποιήσετε

Bekker: ποιήσητε codd.

καὶ τοῦτο φράσω καὶ δείξω, ἐπειδὴν, διότι τηλικαύτην ἀπο-
 χρῆν οἶμαι τὴν δύναμιν καὶ πολίτας τοὺς στρατευομένους
 εἶναι κελεύω, διδάξω.

23 Τοσαύτην μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διὰ ταῦτα, ὅτι οὐκ ἐν
 νῦν ἡμῖν πορίσασθαι δύναμιν τὴν ἐκείνῃ παραταξομένην, 5
 ἀλλὰ ληστεύειν ἀνάγκη καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τοῦ πολέμου
 χρῆσθαι τὴν πρώτην· οὐ τοίνυν ὑπέρογκον αὐτὴν (οὐ γὰρ
 ἔστι μισθὸς οὐδὲ τροφή), οὐδὲ παντελῶς ταπεινὴν εἶναι δεῖ.

24 πολίτας δὲ παρεῖναι καὶ συμπλεῖν διὰ ταῦτα κελεύω, ὅτι καὶ
 πρότερόν ποτ' ἀκούω ξενικὸν τρέφειν ἐν Κορίνθῳ τὴν πόλιν, 10
 οὗ Πολύστρατος ἡγείτο καὶ Ἰφικράτης καὶ Χαβρίας καὶ ἄλλοι
 τινές, καὶ αὐτοὺς ὑμᾶς συστρατεύεσθαι· καὶ οἶδ' ἀκούων ὅτι
 Λακεδαιμονίους παραταπτόμενοι μεθ' ὑμῶν ἐνίκων οὗτοι οἱ
 ξένοι καὶ ὑμεῖς μετ' ἐκείνων. ἐξ οὗ δ' αὐτὰ καθ' αὐτὰ τὰ
 ξενικὰ ὑμῖν στρατεύεται, τοὺς φίλους νικᾷ καὶ τοὺς συμμά- 15
 χους, οἱ δ' ἐχθροὶ μείζους τοῦ δέοντος γεγόνασιν. καὶ παρα-
 κύψαντ' ἐπὶ τὸν τῆς πόλεως πόλεμον, πρὸς Ἀρτάβαζον καὶ

[47] πανταχοῖ μάλλον οἴχεται πλέοντα, ὃ δὲ στρατηγὸς ἀκολουθεῖ,
 25 εἰκότως· οὐ γὰρ ἔστιν ἄρχειν μὴ διδόντα μισθόν. τί οὖν
 κελεύω; τὰς προφάσεις ἀφελεῖν καὶ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν 20
 στρατιωτῶν, μισθὸν πορίσαντας καὶ στρατιώτας οἰκέλους
 ὥσπερ ἐπόπτας τῶν στρατηγουμένων παρακαταστήσαντας·
 ἐπεὶ νῦν γε γέλως ἔσθ' ὥς χρώμεθα τοῖς πράγμασιν. εἰ γὰρ
 ἔροιτό τις ὑμᾶς, 'εἰρήνην ἄγετ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι;' 'μὰ
 Δί' οὐχ ἡμεῖς γ', εἴποιτ' ἄν, 'ἀλλὰ Φιλίππῳ πολεμοῦμεν.' 25
 26 οὐκ ἐχειροτονεῖτε δ' ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δέκα ταξιάρχους καὶ
 στρατηγούς καὶ φυλάρχους καὶ ἱππάρχους δύο; τί οὖν οὗτοι
 ποιούσιν; πλὴν ἐνὸς ἀνδρός, ὃν ἂν ἐκπέμψητ' ἐπὶ τὸν
 πόλεμον, οἱ λοιποὶ τὰς πομπὰς πέμπουσιν ὑμῖν μετὰ τῶν
 ἱεροποιῶν· ὥσπερ γὰρ οἱ πλάττοντες τοὺς πηλίνους, εἰς τὴν 30

2 τοὺς στρατευομένους codd.: συστρατευομένους Voemel praeceunte
 Dobraeo, cf. § 24 22 στρατηγουμένων codd.: δρωμένων Blass
 secutus Liban. iii, p. 318 28 ἐκπέμψητε S vulg., cf. xv 9: πέμψητε
 A suppl. Y Patm. schol.

ἀγορὰν χειροτονεῖτε τοὺς ταξιάρχους καὶ τοὺς φυλάρχους, οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον. οὐ γὰρ ἐχρῆν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 27 ταξιάρχους παρ' ὑμῶν, ἱππαρχον παρ' ὑμῶν, ἄρχοντας οἰκείους εἶναι, ἢν' ἦν ὡς ἀληθῶς τῆς πόλεως ἡ δύναμις; ἀλλ' εἰς 5 μὲν Λῆμνον τὸν παρ' ὑμῶν ἱππαρχον δεῖ πλεῖν, τῶν δ' ὑπὲρ τῶν τῆς πόλεως κτημάτων ἀγωνιζομένων Μενέλαον ἱππαρχεῖν. καὶ οὐ τὸν ἄνδρα μεμφόμενος ταῦτα λέγω, ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν ἔδει κεχειροτονημένον εἶναι τοῦτον, ὅστις ἂν ᾖ.

Ἴσως δὲ ταῦτα μὲν ὀρθῶς ἡγείσθε λέγεσθαι, τὸ δὲ τῶν 28 χρημάτων, πόσα καὶ πόθεν ἔσται, μάλιστα ποθεῖτ' ἀκοῦσαι. τοῦτο δὴ καὶ περαίνω. χρήματα τολύν· ἔστι μὲν ἡ τροφή, σιτηρέσιον μόνον, τῇ δυνάμει ταύτῃ τάλαντ' ἐνευήκοντα καὶ μικρόν τι πρὸς, δέκα μὲν ναυσὶ ταχείαις τετταράκοντα 15 τάλαντα, εἴκοσιν εἰς τὴν ναὺν μυαὶ τοῦ μηνὸς ἐκάστων, [48] στρατιώταις δὲ δισχιλίοις τοσαῦθ' ἕτερα, ἵνα δέκα τοῦ μηνὸς ὁ στρατιώτης δραχμὰς σιτηρέσιον λαμβάνῃ, τοῖς δ' ἱππεῦσι διακοσίοις οὖσιν, ἔαν τριάκοντα δραχμὰς ἕκαστος λαμβάνῃ τοῦ μηνός, δώδεκα τάλαντα. εἰ δέ τις οἴεται μικρὰν ἀφορμὴν 29 εἶναι, σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις ὑπάρχειν, οὐκ ὀρθῶς 10 ἔγνωκεν· ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς ὅτι, τοῦτ' ἂν γένηται, προσποριεῖ τὰ λοιπὰ αὐτὸ τὸ στράτευμ' ἀπὸ τοῦ πολέμου, οὐδένα τῶν Ἑλλήνων ἀδικοῦν οὐδὲ τῶν συμμάχων, ὥστ' ἔχειν μισθὸν ἐντελῆ. ἐγὼ συμπλέων ἐθελοντῆς πάσχειν ὅτιοῦν ἔτοιμος, ἔαν μὴ ταῦθ' οὕτως ἔχῃ. πόθεν οὖν ὁ πόρος τῶν χρημάτων, 25 ἂ παρ' ὑμῶν κελεύω γενέσθαι; τοῦτ' ἤδη λέξω.

ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ.

Ἄ μὲν ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεδυνήμεθ' εὐρεῖν ταῦτ' 30 ἔστιν· ἐπειδὴ δ' ἐπιχειροτονήτε τὰς γνώμας, ἂν ὑμῖν

3 ἱππαρχον S: ἱπάρχους cett. 11 περαίνω S: περανῶ cett.
 12 τοῖς στρατευομένοις post σιτηρέσιον add. vulg.: om. S solus, cf. § 29
 19 εἶναι SF: om. vulg. 20 προσποριεῖ codd.: προσποριεῖται Dobree
 25 γενέσθαι S: γενήσεται cett. 27 οὖν post μὲν add. Y: om. cett.
 28 ἐπιχειροτονήτε codd., cf. xxiv 26: ἐπιχειροτονῇ τις coni. Blass nescio an recte, coll. xxi 3: ἐπιχειροτονήση (sc. ὁ πρύτανης) Tournier & ante
 25 ἂν add. codd.: del. Dobree, cf. ix 70, xiv 14, Prooem. 29

ἀρέσκη, χειροτονήσετε, ἵνα μὴ μόνον ἐν τοῖς ψηφίσμασι καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς πολεμήτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις.

- 31 Δοκεῖτε δέ μοι πολὺ βέλτιον ἂν περὶ τοῦ πολέμου καὶ ὅλης τῆς παρασκευῆς βουλευσασθαι, εἰ τὸν τόπον, ᾧ ἄνδρες 5 Ἀθηναῖοι, τῆς χώρας, πρὸς ἣν πολεμεῖτε, ἐνθυμηθεῖν, καὶ λογίσαισθ' ὅτι τοῖς πνεύμασιν καὶ ταῖς ὥραις τοῦ ἔτους τὰ πολλὰ προλαμβάνων διαπράττεται Φίλιππος, καὶ φυλάξας τοὺς ἐτησίας ἢ τὸν χειμῶν' ἐπιχειρεῖ, ἥνικ' ἂν ἡμεῖς μὴ
- 32 δυνάμεθ' ἐκεῖσ' ἀφικέσθαι. δεῖ τοίνυν ταῦτ' ἐνθυμουμένους 10
- [49] μὴ βοηθείαις πολεμεῖν (ὕστεριον γὰρ ἀπάντων), ἀλλὰ παρασκευῇ συνεχεῖ καὶ δυνάμει. ὑπάρχει δ' ὑμῖν χειμαδίῳ μὲν χρῆσθαι τῇ δυνάμει Λήμνῳ καὶ Θάσῳ καὶ Σκιαθῳ καὶ ταῖς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις, ἐν αἷς καὶ λιμένες καὶ σῖτος καὶ ἡ χρὴ στρατεύματι πάνθ' ὑπάρχει· τὴν δ' ὥραν τοῦ ἔτους, 15 ὅτε καὶ πρὸς τῇ γῇ γενέσθαι ῥάδιον καὶ τὸ τῶν πνευμάτων ἀσφαλές, πρὸς αὐτῇ τῇ χώρᾳ καὶ πρὸς τοῖς τῶν ἐμπορίων στόμασιν ῥαδίως ἔσται.†
- 33 Ἄ μὲν οὖν χρήσεται καὶ πότε τῇ δυνάμει, παρὰ τὸν καιρὸν ὁ τούτων κύριος καταστὰς ὑφ' ὑμῶν βουλεύεται· ἃ 20 δ' ὑπάρξαι δεῖ παρ' ὑμῶν, ταῦτ' ἐστὶν ἀγὼ γέγραφα. ἂν ταῦτ', ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πορίσητε, τὰ χρήματα πρῶτον ἃ λέγω, εἴτα καὶ τᾶλλα παρασκευάσαντες, τοὺς στρατιώτας, τὰς τριήρεις, τοὺς ἱππέας, ἐντελὴ πᾶσαν τὴν δύναμιν νόμῳ κατακλείσῃτ' ἐπὶ τῷ πολέμῳ μένειν, τῶν μὲν χρημάτων 25 αὐτοὶ ταμίαι καὶ ποριστὰι γιγνόμενοι, τῶν δὲ πράξεων παρὰ τοῦ στρατηγοῦ τὸν λόγον ζητοῦντες, παύσεσθ' αἰεὶ περὶ τῶν
- 34 αὐτῶν βουλευόμενοι καὶ πλεον οὐδὲν ποιοῦντες, καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ πρῶτον μὲν, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μέγιστον τῶν

1 χειροτονήσετε S¹ F B : χειροτονήσατε vulg. ἐν om. A Y 2 ἐν post alterum καὶ add. S : om. cett. 10 δυνάμεθα S F¹ B : δυνώμεθα vulg. 18 ῥαδίως ἔσται] locus varie sollicitatus necdum, ut opinor, sanatus 23 ἃ ante λέγω add. vulg. : om. S solus 27 ζητοῦντες codd. : ἀπαιτοῦντες Cobet

ταῦτα μέλλεται, προαπόλωλεν τὸ ἐφ' ὃ ἂν ἐκπλέωμεν· τὸν γὰρ τοῦ πράττειν χρόνον εἰς τὸ παρασκευάζεσθαι ἀναλί-
σκομεν, οἱ δὲ τῶν πραγμάτων οὐ μένουσι καιροὶ τὴν ἡμετέραν
βραδυτῆτα καὶ εἰρωνείαν. ἄς δὲ τὸν μεταξὺ χρόνον δυνάμεις
οἴομεθ' ἡμῖν ὑπάρχειν, οὐδὲν οἶαί τ' οὔσαι ποιεῖν ἐπ' αὐτῶν 5
[51] τῶν καιρῶν ἐξελέγχονται. ὁ δ' εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἐλήλυθεν
ὥστ' ἐπιστέλλειν Εὐβοεῦσιν ἤδη τοιαύτας ἐπιστολάς.

ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ.

- 38 Τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἀνεγνωσμένων ἀληθῆ
μέν ἐστι τὰ πολλά, ὥς οὐκ ἔδει, οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως οὐχ ἡδέ' 10
ἀκούειν. ἀλλ' εἰ μὲν, ὅς' ἂν τις ὑπερβῇ τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ
λυπήσῃ, καὶ τὰ πράγμαθ' ὑπερβήσεται, δεῖ πρὸς ἡδονὴν
δημηγορεῖν· εἰ δ' ἡ τῶν λόγων χάρις, ἂν ἡ μὴ προσήκουσα,
ἔργῳ ζημία γίγνεται, αἰσχρὸν ἐστι φενακίζειν ἑαυτούς, καὶ
ἅπαντ' ἀναβαλλομένους ἂν ἡ δυσχερῆ πάντων ὑστερεῖν τῶν 15
39 ἔργων, καὶ μηδὲ τοῦτο δύνασθαι μαθεῖν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς
πολέμῳ χρωμένους οὐκ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ'
αὐτοὺς ἔμπροσθεν εἶναι τῶν πραγμάτων, καὶ τὸν αὐτὸν τρό-
πον ὥσπερ τῶν στρατευμάτων ἀξιώσειε τις ἂν τὸν στρατηγὸν
ἡγεῖσθαι, οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων τοὺς βουλευομένους, ἵν' ἂν 20
ἐκείνοις δοκῇ, ταῦτα πράττηται καὶ μὴ τὰ συμβάντ' ἀναγ-
40 κάζωνται διώκειν. ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλείστην
δύναμιν ἀπάντων ἔχοντες, τριήρεις, ὀπλίτας, ἱππέας, χρη-
μάτων πρόσδοτον, τούτων μὲν μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας
οὐδενὶ πώποτ' εἰς δέον τι κέχρησθε, οὐδὲν δ' ἀπολείπετε, 25
ὥσπερ οἱ βάρβαροι πυκτεύουσιν, οὕτω πολεμεῖν Φιλίππῳ.

1 μέλλεται S: μέλλετε cett. προαπόλωλεν codd.: προαπόλετ'
Blass τὸ ἐφ' ὃ S: ἐφ' ὃ cett. 3 οὐ μένουσι καιροὶ S: καιροὶ οὐ
μένουσι vulg.: καιροὶ οὐκ ἀναμένουσι A Y 4 εἰρωνείαν SB: ῥαθυμίαν
vulg. 15 ἂν] ἂ ἂν S: ὅσα ἂν cett. ὑστερεῖν S: ὑστερίζειν
cett. 20 βουλευομένους S solus: εἰ βουλευομένους ἡγεῖσθαι χρή
vulg. 25 εἰς δέον τι SFB: ἐν δέοντι vulg. οὐδὲν δ' ἀπολείπετε
Dobree: οὐδενὸς δ' ἀπολείπετε S solus: οὐδενὸς δ' ἀπολείπεσθε vulg.
26 δὲ post ὥσπερ add. vulg.: om. S' solus πολεμεῖν S¹: πολεμεῖτε
cett.

καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ πληγεὶς ἀεὶ τῆς πληγῆς ἔχεται, καὶ
 ἐτέρωσε πατάξῃ τις, ἐκεῖσ' εἰσὶν αἱ χεῖρες· προβάλλεσθαι
 δ' ἢ βλέπειν ἐναντίον οὔτ' οἶδεν οὔτ' ἐθέλει. καὶ ὑμεῖς, ἂν 41
 ἐν Χερρονήσῳ πύθησθε Φίλιππον, ἐκεῖσε βοηθεῖν ψηφίζεσθε,
 5 ἂν ἐν Πύλαις, ἐκεῖσε, ἂν ἄλλοθί που, συμπαραθεῖτ' ἄνω [52]
 κάτω, καὶ στρατηγείσθ' ὑπ' ἐκείνου, βεβούλευσθε δ' οὐδὲν
 αὐτοῖς συμφέρον περὶ τοῦ πολέμου, οὐδὲ πρὸ τῶν πραγμάτων
 προορᾶτ' οὐδέν, πρὶν ἂν ἡ γεγενημένον ἢ γιγνόμενόν τι
 πύθησθε. ταῦτα δ' ἴσως πρότερον μὲν ἐνῆν· νῦν δ' ἐπ'
 10 αὐτὴν ἥκει τὴν ἀκμήν, ὥστ' οὐκέτ' ἐγχωρεῖ. δοκεῖ δέ μοι 42
 θεῶν τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς γιγνομένοις ὑπὲρ τῆς
 πόλεως αἰσχυρόμενος τὴν φιλοπραγμοσύνην ταύτην ἐμβα-
 λεῖν Φιλίππῳ. εἰ γὰρ ἔχων ἂ κατέστραπται καὶ προείληφεν
 ἡσυχίαν ἔχειν ἤθελε καὶ μηδὲν ἔπραττεν ἔτι, ἀποχρῆν ἐνίοις
 15 ὑμῶν ἂν μοι δοκεῖ, ἐξ ὧν αἰσχύνην καὶ ἀνανδρίαν καὶ πάντα
 τὰ αἰσχιστ' ὠφληκότες ἂν ἦμεν δημοσίᾳ· νῦν δ' ἐπιχειρῶν
 ἀεὶ τινι καὶ τοῦ πλείονος ὀρεγόμενος ἴσως ἂν ἐκκαλέσαιθ'
 ὑμᾶς, εἴπερ μὴ παντάπασιν ἀπεγνώκατε. θαυμάζω δ' ἔγωγε, 43
 εἰ μηδεὶς ὑμῶν μήτ' ἐνθυμείται μήτ' ὀργίζεται, ὁρῶν, ὦ
 20 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν μὲν ἀρχὴν τοῦ πολέμου γεγενημένην
 περὶ τοῦ τιμωρῆσασθαι Φίλιππον, τὴν δὲ τελευταίην οὔσαν
 ἤδη ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν κακῶς ὑπὸ Φιλίππου. ἀλλὰ μὴν
 ὅτι γ' οὐ στήσεται, δῆλον, εἰ μή τις κωλύσει. εἴτα τοῦτ'
 ἀναμενοῦμεν; καὶ τριήρεις κενὰς καὶ τὰς παρὰ τοῦ δέινος
 25 ἐλπίδας ἂν ἀποστείλητε, πάντ' ἔχειν οἴεσθε καλῶς; οὐκ 44
 ἐμβησόμεθα; οὐκ ἔξιμεν αὐτοῖς μέρος γέ τινι στρατιωτῶν
 οἰκείων νῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον; οὐκ ἐπὶ τὴν ἐκείνου πλε-

2 πατάξῃ τις vulg. : πατάξῃς S solus, cf. xxi 33 5 καὶ post ἄνω
 add. vulg. : om. S solus, cf. ii 16 7 αὐτοὶ SA Y : αὐτοῖς vulg.
 πρὸ S : περὶ vulg. 9 ἐνῆν SA : ἐνῆν ποιεῖν YO : ἦν ποιεῖν FB
 15 δοκεῖ Palatinus 113 : δοκῇ S vulg. 18 post ἀπεγνώκατε add. ἐαν-
 τῶν AFY : αὐτῶν B et Bekk. Anecd. : om. S 19 μήτ' ὀργίζεται
 SA Y : μήτε λογίζεται vulg. 22 ἀλλὰ μὴν . . . κωλύσει post ἀπε-
 γνώκατε (supra 18) conlocandum putat Blass 24 παρὰ] ἀπὸ AY
 25 καλῶς secl. Wecklein, cf. Aristid. i 791 26 ἐμβησόμεθα SA O¹ :
 ἐκβήσομεθα vulg. 27 πλευσόμεθα S¹ Y : πλευσούμεθα vulg.

- σόμεθα; ποῖ οὖν προσορμιούμεθ'; ἤρετό τις. εὐρήσει τὰ
 [53] σαθρά, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἐκείνου πραγμάτων αὐτὸς
 ὁ πόλεμος, ἂν ἐπιχειρῶμεν· ἂν μέντοι καθώμεθ' οἴκοι, λοι-
 δορουμένων ἀκούοντες καὶ αἰτιωμένων ἀλλήλους τῶν λεγόν-
 45 των, οὐδέποτε· οὐδὲν ἡμῖν μὴ γένηται τῶν δεόντων. ὅποι 5
 μὲν γὰρ ἂν, οἶμαι, μέρος τι τῆς πόλεως συναποσταλῇ, καὶ
 μὴ πᾶσα, καὶ τὸ τῶν θεῶν εὐμενὲς καὶ τὸ τῆς τύχης συνα-
 γωνίζεται· ὅποι δ' ἂν στρατηγὸν καὶ ψήφισμα κενὸν καὶ
 τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας ἐκπέμψητε, οὐδὲν ὑμῖν τῶν
 δεόντων γίγνεται, ἀλλ' οἱ μὲν ἐχθροὶ καταγελῶσιν, οἱ δὲ 10
 46 σύμμαχοι τεθνᾶσι τῷ δέει τοὺς τοιούτους ἀποστόλους. οὐ
 γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν ἔν' ἄνδρα δυνηθῆναί ποτε ταῦθ' ὑμῖν
 πρᾶξαι πάνθ' ὅσα βούλεσθε· ὑποσχέσθαι μέντοι καὶ φῆσαι
 καὶ τὸν δεῖν αἰτιάσασθαι καὶ τὸν δεῖν ἔστι, τὰ δὲ πράγματ'
 ἐκ τούτων ἀπόλωλεν· ὅταν γὰρ ἡγῇται μὲν ὁ στρατηγὸς 15
 ἀθλίῳ ἀπομίσθων ξένων, οἱ δ' ὑπὲρ ὧν ἂν ἐκείνος πράξῃ
 πρὸς ὑμᾶς ψευδόμενοι ῥαδίως ἐνθάδ' ὧσιν, ὑμεῖς δ' ἐξ ὧν
 ἂν ἀκούσῃθ' ὅ τι ἂν τύχητε ψηφίσησθε, τί καὶ χρῆ προσ-
 δοκᾶν;
 47 Πῶς οὖν ταῦτα παύσεται; ὅταν ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθη- 20
 ναῖοι, τοὺς αὐτοὺς ἀποδείξῃτε στρατιώτας καὶ μάρτυρας τῶν
 στρατηγουμένων καὶ δικαστὰς οἵκαδ' ἐλθόντας τῶν εὐθυνῶν,
 ὥστε μὴ ἀκούειν μόνον ὑμᾶς τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ
 παρόντας ὁρᾶν. νῦν δ' εἰς τοῦθ' ἥκει τὰ πράγματ' αἰσχύνης
 ὥστε τῶν στρατηγῶν ἕκαστος δις καὶ τρὶς κρίνεται παρ' 25
 ὑμῖν περὶ θανάτου, πρὸς δὲ τοὺς ἐχθροὺς οὐδεὶς οὐδ' ἀπαξ
 αὐτῶν ἀγωνίσασθαι περὶ θανάτου τολμᾷ, ἀλλὰ τὸν τῶν
 ἀνδραποδιστῶν καὶ λωποδυτῶν θάνατον μᾶλλον αἰροῦνται
 [54] τοῦ προσήκοντος· κακούργου μὲν γάρ ἐστι κριθέντ' ἀποθα-
 48 νεῖν, στρατηγοῦ δὲ μαχόμενον τοῖς πολεμίοις. ἡμῶν δ' οἱ 30

1 οὖν S : δὴ cett. : δὲ Blass

5 οὐ ante μὴ add. vulg. : om. S¹

A Y 7 παρῇ ante πᾶσα add. vulg. : om. S solus

15 ἡγῇται

S A Y : ἡττηται vulg.

16 ἐκείνος S B : ἐκείνος ἐκεῖ vulg. : ἐκεῖ

Blass secutus schol.

18 τύχητε S : τύχη cett. ῥαδίως post τύχη

add. vulg. : om. S B, cf. § 32

27 περὶ θανάτου secl. Cobet

μὲν περιούντες μετὰ Λακεδαιμονίων φασὶ Φίλιππον πράττειν
 τὴν Θηβαίων κατάλυσιν καὶ τὰς πολιτείας διασπᾶν, οἱ δ'
 ὥς πρέσβεις πέπομφεν ὥς βασιλέα, οἱ δ' ἐν Ἰλλυριοῖς
 πόλεις τειχίζειν, οἱ δὲ λόγους πλάττοντες ἕκαστος περιερ-
 5 χόμεθα. ἐγὼ δ' οἶμαι μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νῆ τοὺς 49
 θεοὺς ἐκείνον μεθύειν τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων καὶ
 πολλὰ τοιαῦτ' ὄνειροπολεῖν ἐν τῇ γνώμῃ, τὴν τ' ἐρημίαν
 τῶν κωλυσόντων ὀρώντα καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐπλημένον,
 οὐ μέντοι μὰ Δί' οὕτω γε προαιρεῖσθαι πράττειν ὥστε τοὺς
 10 ἀνοητοτάτους τῶν παρ' ἡμῖν εἰδέναι τί μέλλει ποιεῖν ἐκεῖνος·
 ἀνοητότατοι γάρ εἰσιν οἱ λογοποιοῦντες. ἀλλ' ἂν ἀφέντες 50
 ταῦτ' ἐκεῖν' εἰδῶμεν, ὅτι ἐχθρὸς ἄνθρωπος καὶ τὰ ἡμέτερ'
 ἡμᾶς ἀποστερεῖ καὶ χρόνον πολὺν ὑβρίζει, καὶ ἅπανθ' ὅσα
 πῶποτ' ἡλπίσαμεν τινα πράξειν ὑπὲρ ἡμῶν καθ' ἡμῶν εὖρη-
 15 ται, καὶ τὰ λοιπὰ ἐν αὐτοῖς ἡμῖν ἐστί, καὶ μὴ νῦν ἐθέλωμεν
 ἐκεῖ πολεμεῖν αὐτῷ, ἐνθάδ' ἴσως ἀναγκασθυσόμεθα τοῦτο
 ποιεῖν, ἂν ταῦτ' εἰδῶμεν, καὶ τὰ δέοντ' ἐσόμεθ' ἐγνωκότες
 καὶ λήγων ματαίων ἀπηλλαγμένοι· οὐ γὰρ ἅττα ποτ' ἔσται
 δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ' ὅτι φαῦλα, ἂν μὴ προσέχητε τὸν νοῦν καὶ
 20 τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλητε, εὖ εἰδέναι.

Ἐγὼ μὲν οὖν οὕτ' ἄλλοτε πῶποτε πρὸς χάριν εἰλόμην 51
 λέγειν ὅ τι ἂν μὴ καὶ συνοίσειν πεπεισμένος ὦ, νῦν θ' ἀ
 γιγνώσκω πάνθ' ἀπλῶς, οὐδὲν ὑποστειλάμενος, πεπαρρη-
 σίασμαι. ἐβουλόμην δ' ἂν, ὥσπερ ὅτι ὑμῖν συμφέρει τὰ
 25 βέλτιστ' ἀκούειν οἶδα, οὕτως εἰδέναι συνοίσον καὶ τῷ τὰ [55]
 βέλτιστ' εἰπόντι· πολλῷ γὰρ ἂν ἥδιον εἶχον. νῦν δ' ἐπ'
 ἀδήλοισι οὖσι τοῖς ἀπὸ τούτων ἐμαντῷ γενησομένοις, ὅμως
 ἐπὶ τῷ συνοίσειν ὑμῖν, ἂν πράξῃτε, ταῦτα πεπεῖσθαι λέγειν
 αἰροῦμαι. νικῶν δ' ὅ τι πᾶσιν μέλλει συνοίσειν.

9 γε add. post οὕτω Cobet, cf. xlix 38 : post μέντοι S vulg. : om. A Y
 12 ἄνθρωπος Bekker : ἄνθρωπος S : ἄνθρωπος vulg. 22 ὑμῖν post
 συνοίσειν add. vulg. : ante συνοίσειν O¹ : om. S solus 24 ὅτι om.
 A Y συμφέρει S vulg., cf. Prooem. 23 : συμφέρον Y 26 εἶχον
 S, cf. Prooem. 23 : εἶπον cett. 29 ὑμῖν post πᾶσιν add. vulg. : om.
 S solus

In S subscriptum

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Μηκνυομένου τοῦ πολέμου τοῦ περὶ Ἀμφιπόλεως εἰρήνης ἐπεθύμησαν ὃ τε Φίλιππος καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι κακῶς ἐν τῷ πολέμῳ φερόμενοι, ὁ δὲ Φίλιππος βουλόμενος ἅ ὑπέσχετο Θερταλοῖς τε καὶ Θηβαίοις ἐπιτελέσαι. ὑπέσχετο δὲ τοῖς μὲν Θηβαίοις Ὀρχομενὸν παραδῶσειν καὶ Κορώνειαν, πόλεις 5 Βοιωτίας, ἀμφοτέροις δὲ τὸν Φωκικὸν καταλύσειν πόλεμον. τοῦτο δ' ἦν ἀδύνατον αὐτῷ πολεμίων ὄντων Ἀθηναίων· καὶ γὰρ πρότερον βουλευθεὶς εἰσβαλεῖν εἰς τὴν Φωκίδα, τῶν Ἀθηναίων περιπλευσάντων ταῖς ναυσὶν εἰς τὰς καλουμένας Πύλας, ὑπ' ἐνίων δὲ 2 Θερμοπύλας, ἀπεκρούσθη τῆς εἰσόδου. νῦν τοίνυν εἰρήνην 10 ποιησάμενος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, μηδενὸς κωλύοντος παρελθὼν εἴσω Πυλῶν, τὸ Φωκῆων ἔθνος ἀνάστατον πεποίηκε, καὶ τὴν Φωκῆων ἐν τοῖς Ἀμφικτύοσι χώραν καὶ τὰς ἐκείνων ἐν τῷ συνεδρίῳ ψήφους παρὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἔλληφε. πέπομφε δὲ καὶ [56] πρὸς Ἀθηναίους πρέσβεις, ἀξίων καὶ αὐτοὺς ταῦτα συγχωρεῖν. 15 καὶ ὁ Δημοσθένης παραινεί συγχωρεῖν, οὐ τῷ πράγματι συνιστάμενος ὡς ὀρθῶς ἔχοντι, οὐδὲ δίκαιον εἶναι λέγων μετέχειν Ἑλληνικοῦ συνεδρίου τὸν Μακεδόνα, ἀλλὰ δεδιέναι φάσκων μὴ καταναγκασθῶσι κοινὸν πόλεμον πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἑλληνας ἔχειν. προσκεκρουκέναι γὰρ λέγει τοῖς Ἀθηναίοις ἄλλους δι' ἄλλας τινὰς αἰτίας· 20 τούτους δὴ κοινῇ πολεμήσειν, εἰ αὐτοῖς δώσομεν, φησί, κοινὴν αἰτίαν ταύτην καθ' ἡμῶν, ὅτι μόνοι τοῖς τῶν Ἀμφικτυόνων ἐνιστάμεθα δόγμασιν· ὥστε κάλλιον τὴν εἰρήνην τηρεῖν, καὶ ταῦτα Φιλίππου παρεληλυθότος εἴσω Πυλῶν καὶ ἐπελθεῖν δυναμένου τῇ Ἀττικῇ, ἣ περὶ μικροῦ τηλικούτου κίνδυνον ἄρασθαι. 25

3 Οὗτος δ' ὁ λόγος παρεσκευάσθαι μὲν, οὐ μὴν εἰρῆσθαί μοι δοκεῖ. κατηγορῶν γὰρ ὁ ῥήτωρ Αἰσχίνου καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ διαβάλλει, ὅτι συνεβούλενε Φίλιππον Ἀμφικτύον' εἶναι ψηφίσασθαι, μηδενὸς ἄλλου τολμῶντος τοῦτ' εἰσηγγέσασθαι,

μηδὲ Φιλοκράτους τοῦ πάντων ἀναιδεστάτου. οὐκ ἂν οὖν αὐτὸς περὶ τούτων συμβεβουλευκὼς τὸν Αἰσχίνην ἐπ' αὐτοῖς διέβαλλεν, ἀλλὰ δηλονότι τὴν ὑπόνοιαν ἔδεισε, μὴ δόξῃ φιλιππίζειν καὶ χρήμασιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως πεισθεὶς τοιαύτην γνώμην ἀποφύ-
 5 νασθαι, ἐπεὶ καὶ ἐν τῷ λόγῳ πρὸς τοιαύτην τιν' ὑπόνοιαν ἰστά-
 μενος φαίνεται, συνιστὰς ἑαυτὸν ὥς εὖνουν τῇ πόλει καὶ ἀδωροδόκητον.

Ὅρῳ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ παρόντα πράγματα [57]
 πολλὴν δυσκολίαν ἔχοντα καὶ ταραχὴν οὐ μόνον τῷ πολλὰ
 10 προεῖσθαι καὶ μηδὲν εἶναι προὔργου περὶ αὐτῶν εἶπὲν λέγειν,
 ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ὑπολοίπων κατὰ ταῦτα μηδὲ καθ' ἐν τὸ
 συμφέρον πάντας ἡγεῖσθαι, ἀλλὰ τοῖς μὲν ὠδὶ, τοῖς δ' ἐτέ-
 ρως δοκεῖν. δυσκόλου δ' ὄντος φύσει καὶ χαλεποῦ τοῦ 2
 βουλευέσθαι, ἔτι πολλῷ χαλεπώτερον ὑμεῖς αὐτὸ πεποιήκατ',
 15 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι πρὸ
 τῶν πραγμάτων εἰώθασιν χρῆσθαι τῷ βουλευέσθαι, ὑμεῖς δὲ
 μετὰ τὰ πράγματα. ἐκ δὲ τούτου συμβαίνει παρὰ πάντα
 τὸν χρόνον ὃν οἶδ' ἐγώ, τὸν μὲν οἷς ἂν ἀμάρτητ' ἐπιτιμῶντα
 εὐδοκιμεῖν καὶ δοκεῖν εἶπὲν λέγειν, τὰ δὲ πράγματα καὶ περὶ
 20 ὧν βουλευέσθ' ἐκφεύγειν ὑμᾶς. οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ τούτων 3
 οὕτως ἐχόντων οἶομαι καὶ πεπεικὼς ἑμαυτὸν ἀνέστηκα, ἂν
 ἐθελήσητε τοῦ θορυβεῖν καὶ φιλονικεῖν ἀποστάντες ἀκούειν,
 ὥς ὑπὲρ πόλεως βουλευομένοις καὶ τηλικούτων πραγμάτων
 προσήκει, ἔξειν καὶ λέγειν καὶ συμβουλεύειν δι' ὧν καὶ τὰ
 25 παρόντ' ἔσται βελτίω καὶ τὰ προειμένα σωθήσεται.

Ἀκριβῶς δ' εἰδώς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ λέγειν περὶ 4
 ὧν αὐτὸς εἰπέ τις καὶ περὶ αὐτοῦ παρ' ὑμῖν αἰεὶ τῶν πάν-
 λυσιτελούντων τοῖς τολμῶσιν ὅν, οὕτως ἡγοῦμαι φορτικὸν
 καὶ ἐπαχθὲς ὥστε ἀνάγκην οὔσαν ὁρῶν ὁμῶς ἀποκινῶ. νο- [58]

10 προεῖσθαι vulg.: προέσθαι S¹ 11 τῷ ante περὶ add. vulg.:
 om. SA 18 ἂν ante ἀμάρτητε om. S, cf. iv 46 19 εἶπὲν λέγειν
 vulg.: εὐλογεῖν S¹ (ἐ super o m. ant.) 23 τῆς ante πόλεως add.
 B: om. S vulg., cf. xxii 64 25 προειμένα vulg.: προειρημένα S
 corr.

- μίζω δ' ἄμεινον ἂν ὑμᾶς περὶ ὧν νῦν ἐρῶ κρίναι, μικρὰ τῶν
 5 πρότερόν ποτε ῥηθέντων ὑπ' ἐμοῦ μνημόνεύσαντες. ἐγὼ
 γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρῶτον μὲν, ἡνίκ' ἔπειθόν τινες
 ὑμᾶς, τῶν ἐν Εὐβοίᾳ πραγμάτων ταραττομένων, βοηθεῖν
 Πλουτάρχῳ καὶ πόλεμον ἄδοξον καὶ δαπανηρὸν ἄρασθαι, 5
 πρῶτος καὶ μόνος παρελθὼν ἀντεῖπον, καὶ μόνον οὐ διε-
 σπάσθην ὑπὸ τῶν ἐπὶ μικροῖς λήμμασιν πολλὰ καὶ μεγάλ'
 ὑμᾶς ἁμαρτάνειν πεισάντων· καὶ χρόνου βραχείος διελ-
 θόντος, μετὰ τοῦ προσοφλεῖν αἰσχύνην καὶ παθεῖν οἷα τῶν
 ὄντων ἀνθρώπων οὐδένας πώποτε πεπόνθασ' ὑπὸ τούτων οἷς 10
 ἐβοήθησαν, πάντες ὑμεῖς ἔγνωτε τὴν τε τῶν τότε ταῦτα
 6 πεισάντων κακίαν καὶ τὰ βέλτιστ' εἰρηκότ' ἐμέ. πάλιν
 τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατιδὼν Νεοπτόλεμον τὸν ὑπο-
 κριτὴν τῷ μὲν τῆς τέχνης προσχήματι τυγχάνοντ' ἀδείας,
 κακὰ δ' ἐργαζόμενον τὰ μέγιστα τὴν πόλιν καὶ τὰ παρ' ὑμῶν 15
 διοικούντα Φιλίππῳ καὶ πρυτανεύοντα, παρελθὼν εἶπον εἰς
 ὑμᾶς, οὐδεμιᾶς ἰδίας οὔτ' ἔχθρας οὔτε συκοφαντίας ἔνεκα,
 7 ὥς ἐκ τῶν μετὰ ταῦτ' ἔργων γέγονεν δῆλον. καὶ οὐκέτ' ἐν
 τούτοις αἰτιάσομαι τοὺς ὑπὲρ Νεοπτολέμου λέγοντας (οὐδὲ
 εἷς γὰρ ἦν), ἀλλ' αὐτοὺς ὑμᾶς· εἰ γὰρ ἐν Διονύσου τραγω- 20
 δοὺς ἐθεᾶσθε, ἀλλὰ μὴ περὶ σωτηρίας καὶ κοινῶν πραγμάτων
 ἦν ὁ λόγος, οὐκ ἂν οὕτως οὔτ' ἐκείνου πρὸς χάριν οὔτ'
 8 ἐμοῦ πρὸς ἀπέχθειαν ἠκούσατε. καίτοι τοῦτό γ' ὑμᾶς οἶμαι
 νῦν ἅπαντας ᾔσθησθαι, ὅτι τὴν τότε ἄφιξιν εἰς τοὺς πολε-
 [59] μίους ποιησάμενος ὑπὲρ τοῦ τὰ κεῖ χρήματ' ὀφειλόμεν', ὥς 25
 ἔφη, κομίσας δεῦρο λητουργεῖν, καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ πλείστῳ
 χρησάμενος, ὥς δεινὸν εἴ τις ἐγκαλεῖ τοῖς ἐκείθεν ἐνθάδε
 τὰς εὐπορίας ἄγουσιν, ἐπειδὴ διὰ τὴν εἰρήνην ἀδείας ἔτυχεν,

4 πραγμάτων ante ταραττομένων SAY: post ταραττομένων vulg.
 5 ἄδοξον] καὶ ἄδοξον S¹ 11 τότε add. S: om. cett. 15 ὑμῶν
 S: ὑμῖν vulg. 17 ἰδίας . . . ἔνεκεν S: ἔνεκα . . . ἰδίας cett.
 21 ἐθεᾶσθε AS corr., Herodian. p. 438: ἐθεάσασθε S¹ vulg.
 23 ἠκούσατε SAY: ἠκούετε vulg. 24 νῦν ἅπαντας ᾔσθησθαι
 S vulg: γιγνώσκειν AY 25 ποιησάμενος Tournier: ἐπαίησατο
 vulg.: om. S¹

ἦν ἐνθάδ' ἐκέκτητ' οὐσίαν φανεράν, ταύτην ἐξαργυρίσας πρὸς
 ἐκεῖνον ἀπάγων οἴχεται. δύο μὲν δὴ ταῦθ' ὦν προείπον 9
 ἐγὼ μαρτυρεῖ τοῖς γεγενημένοις λόγοις ὀρθῶς καὶ δικαίως,
 οἷά περ ἦν, ἀποφανθένθ' ὑπ' ἐμοῦ· τὸ τρίτον δ', ὧ ἄνδρες
 5 Ἀθηναῖοι, (καὶ μόνον ἐν τοῦτ' εἰπὼν ἔτι καὶ δὴ περὶ ὦν
 παρελήλυθ' ἐρῶ,) ἡνίκα τοὺς ὅρκους τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης
 ἀπειληφότες ἤκομεν οἱ πρέσβεις, τότε Θεσπιάς τινων καὶ 10
 Πλαταιᾶς ὑπισχνουμένων οἰκισθήσεσθαι, καὶ τοὺς μὲν Φω-
 κέας τὸν Φίλιππον, ἃν γένηται κύριος, σώσειν, τὴν δὲ
 10 Θηβαίων πόλιν διοικεῖν, καὶ τὸν Ὠρωπὸν ὑμῖν ὑπάρξειν,
 καὶ τὴν Εὐβοίαν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ἀποδοθήσεσθαι, καὶ
 τοιαύτας ἐλπίδας καὶ φευακισμούς, οἷς ὑπαχθέντες ὑμεῖς
 οὔτε συμφόρως οὔτ' ἴσως καλῶς προείσθε Φωκέας, οὐδὲν
 τούτων οὔτ' ἐξαπατήσας οὔτε σιγήσας ἐγὼ φανήσομαι, ἀλλὰ
 15 προειπὼν ὑμῖν, ὥς οἶδ' ὅτι μνημονεύετε, ὅτι ταῦτ' οὔτ' οἶδα
 οὔτε προσδοκῶ, νομίζω δὲ τὸν λέγοντα ληρεῖν.

Ταῦτα τοίνυν ἄπανθ', ὅσα φαίνομαι βέλτιον τῶν ἄλλων 11
 προορῶν, οὐδ' εἰς μίαν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὔτε δεινότητ'
 οὔτ' ἀλαζονείαν ἐπανοίσω, οὐδὲ προσποιήσομαι δι' οὐδὲν
 20 ἄλλο γιγνώσκειν καὶ προαισθάνεσθαι πλὴν δι' ἃν ὑμῖν εἴπω,
 δύο· ἐν μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δι' εὐτυχίαν, ἣν συμπάσης
 ἐγὼ τῆς ἐν ἀνθρώποις οὔσης δεινότητος καὶ σοφίας ὀρῶ [60]
 κρατοῦσαν· ἕτερον δέ, προῖκα τὰ πράγματα κρίνω καὶ λογί- 12
 ζομαι, καὶ οὐδὲν λῆμμ' ἂν οὐδεὶς ἔχοι πρὸς οἷς ἐγὼ πέπολί-
 25 τευμαι καὶ λέγω δεῖξαι προσηρητημένον. ὀρθὸν οὖν, ὃ τι
 ἂν ποτ' ἀπ' αὐτῶν ὑπάρχη τῶν πραγμάτων, τὸ συμφέρον
 φαίνεται μοι. ὅταν δ' ἐπὶ θάτερ' ὥσπερ εἰς τρυτάνην ἀρ-
 γύριον προσενέγκης, οἴχεται φέρον καὶ καθείλκυκε τὸν

2 ἀπάγων] ἀπὼν Cobet οἴχεται S F¹ B¹: ὄχετο vulg. 4 τὸ ante
 τρίτον om. vulg.: add. S solus 10 διοικεῖν A Y¹ Harpocr. (duo
 codd. διοικεῖν): διοικεῖν S vulg. 12 ὑπαχθέντες vulg.: ἐπαχθέντες
 S solus, cf. viii 62 13 συμφόρως S: συμφερόντως cett. οὔτε
 post ἴσως add. vulg. S corr. m. ant.: om. S¹, cf. vi 4 19 οὐδὲ] οὔτε
 S solus 23 ὅτι post δὲ add. vulg.: om. S solus 28 καθείλκυκε
 S F B: καθείλκυσε vulg.

λογισμὸν ἐφ' αὐτό, καὶ οὐκ ἂν ἔτ' ὀρθῶς οὐδ' ὑγιῶς ὁ τοῦτο ποιήσας περὶ οὐδενὸς λογίσαιτο.

- 13 Ἐν μὲν οὖν ἔγωγε πρῶτον ὑπάρχειν φημὶ δεῖν, ὅπως, εἴτε συμμάχους εἴτε σύνταξιν εἴτ' ἄλλο τι βούλεται τις κατασκευάζειν τῇ πόλει, τὴν ὑπάρχουσαν εἰρήνην μὴ λύων 5 τοῦτο ποιήσει, οὐχ ὥς θανμαστὴν οὐδ' ὥς ἀξίαν οὔσαν ὑμῶν· ἀλλ' ὑποία τίς ποτ' ἐστὶν αὕτη, μὴ γενέσθαι μᾶλλον εἶχε τοῖς πράγμασι καιρὸν ἢ γεγεννημένη νῦν δι' ἡμᾶς λυθῆναι· πολλὰ γὰρ προείμεθα, ὧν ὑπαρχόντων τότε ἂν ἢ νῦν
- 14 ἀσφαλέστερος καὶ ῥᾶων ἦν ἡμῖν ὁ πόλεμος. δεύτερον δ', 10 ὁρᾶν ὅπως μὴ προαξόμεθ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς συνελθλυθότας τούτους καὶ φάσκοντας Ἀμφικτύονας νῦν εἶναι εἰς ἀνάγκην καὶ πρόφασιν κοινοῦ πολέμου πρὸς ἡμᾶς. ἐγὼ γάρ, εἰ γένοιθ' ἡμῖν πρὸς Φίλιππον πάλιν πόλεμος δι' Ἀμφίπολιν ἢ τι τοιοῦτον ἐγκλημ' ἴδιον, οὐ μὴ μετέχουσι 15 Θετταλοὶ μὴδ' Ἀργεῖοι μὴδὲ Θηβαῖοι, οὐκ ἂν ἡμῖν οἴομαι
- 15 τούτων οὐδένας πολεμήσαι, καὶ πάντων ἥκιστα (καὶ μοι μὴ θορυβήσῃ μὴδεὶς πρὶν ἀκοῦσαι) Θηβαίους, οὐχ ὥς ἡδέως [61] ἔχουσιν ἡμῖν, οὐδ' ὥς οὐκ ἂν χαρίζοντο Φιλίππῳ, ἀλλ' ἴσασιν ἀκριβῶς, εἰ καὶ πάνυ φησὶ τις αὐτοὺς ἀναισθήτους 20 εἶναι, ὅτι, εἰ γενήσεται πόλεμος πρὸς ὑμᾶς αὐτοῖς, τὰ μὲν κακὰ πάνθ' ἔξουσιν αὐτοί, τοῖς δ' ἀγαθοῖς ἐφεδρεύων ἕτερος καθεδεῖται. οὐκ οὖν προοῖντ' ἂν αὐτοὺς εἰς τοῦτο, μὴ κοινῆς
- 16 τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς αἰτίας οὔσης τοῦ πολέμου. οὐδέ γ' εἰ πάλιν πρὸς τοὺς Θηβαίους πολεμήσαιμεν δι' Ὠρωπὸν ἢ τι 25 τῶν ἰδίων, οὐδὲν ἂν ἡμᾶς παθεῖν ἡγοῦμαι· καὶ γὰρ ἡμῖν κακείνοις τοὺς βοηθοῦντας ἂν οἶμαι, εἰς τὴν οἰκείαν εἴ τις

4 συμμάχους εἴτε σύνταξιν SA : σύνταξιν εἴτε συμμάχους vulg. ἄλλο τι] om. τι SA Y : agnoscit Libanius 6 ποιήσει SA Y : ποιήσῃ vulg. 7 τίς post ὁποῖα om. vulg. : add. S solus 8 γεγεννημένη S vulg. : γεγεννημένην Palatinus 113 Vind. 1 Cobet 11 προαξόμεθα YO : προαξώμεθα S' A' vulg. 17 οὐδένας Herwerden : οὐδένα codd. 18 ἀκοῦσαι SA Y : ἀν ἀκούσῃ FB : ἀν ἀκούσαι O 20 φησὶν S solus : φήσει AY : φήσειε vulg. 21 αὐτοῖς S marg. vulg. : αὐτοὺς SFB 27 βοηθοῦντας S : βοηθήσοντας vulg.

ἐμβάλοι, βοηθεῖν, οὐ συνεπιστρατεύσειν οὐδετέροις. καὶ
γὰρ αἱ συμμαχίαι τοῦτον ἔχουσι τὸν τρόπον, ὧν καὶ φρον-
τίσειεν ἄν τις, καὶ τὸ πρᾶγμα φύσει τοιοῦτόν ἐστιν· οὐκ 17
ἄχρι τῆς ἴσης ἕκαστός ἐστιν εὖνους οὔθ' ἡμῖν οὔτε Θηβαίοις,
5 σὼς τ' εἶναι καὶ κρατεῖν τῶν ἄλλων, ἀλλὰ σὼς μὲν εἶναι
πάντες ἂν βούλοινθ' ἕνεχ' αὐτῶν, κρατήσαντας δὲ τοὺς ἐτέ-
ρους δεσπότης ὑπάρχειν αὐτῶν οὐδὲ εἰς. τί οὖν ἡγοῦμαι
φοβερὸν καὶ τί φυλάξασθαι δεῖν ἡμᾶς; μὴ κοινὴν πρόφασιν
καὶ κοινὸν ἔγκλημ' ὁ μέλλων πόλεμος πρὸς ἅπαντας λάβῃ.
10 εἰ γὰρ Ἀργεῖοι μὲν καὶ Μεσσήνιοι καὶ Μεγαλοπολῖται καὶ 18
τινες τῶν λοιπῶν Πελοποννησίων, ὅσοι ταῦτα τούτοις φρο-
νοῦσι, διὰ τὴν πρὸς Λακεδαιμονίους ἡμῖν ἐπικηρυκίαν
ἐχθρῶς σχήσουσι καὶ τὸ δοκεῖν ἐκδέχεσθαι τι τῶν ἐκείνοις
πεπραγμένων, Θηβαῖοι δ' ἔχουσι μὲν, ὡς λέγουσιν, ἀπεχθῶς,
15 ἔτι δ' ἐχθροτέρως σχήσουσιν, ὅτι τοὺς παρ' ἐκείνων φεύ-
γοντας σφύζομεν καὶ πάντα τρόπον τὴν δυσμένειαν ἐνδεικνύμεθ'
αὐτοῖς, Θετταλοὶ δ', ὅτι τοὺς Φωκέων φυγάδας σφύζομεν, 19
Φίλιππος δ', ὅτι κωλύομεν αὐτὸν κοινωνεῖν τῆς ἀμφικτυο-
νίας, φοβοῦμαι μὴ πάντες περὶ τῶν ἰδίων ἕκαστος ὀργιζό- [62]
20 μενος κοινὸν ἐφ' ἡμᾶς ἀγάγωσι τὸν πόλεμον, τὰ τῶν Ἀμ-
φικτυόνων δόγματα προστησάμενοι, εἴτ' ἐπισπασθῶσιν
ἕκαστοι πέρα τοῦ συμφέροντος ἑαυτοῖς [ἡμῖν πολεμῆσαι],
ὥσπερ καὶ περὶ Φωκέας. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι νῦν 20
Θηβαῖοι καὶ Φίλιππος καὶ Θετταλοί, οὐχὶ ταῦθ' ἕκαστοι
25 μάλιστ' ἐσπουδακότες, ταῦτα πάντες ἔπραξαν· οἷον Θηβαῖοι
τὸν μὲν Φίλιππον παρελθεῖν καὶ λαβεῖν τὰς παρόδους οὐκ
ἐδύναντο κωλύσαι, οὐδέ γε τῶν αὐτοῖς πεπονημένων ὕστατον
ἐλθόντα τὴν δόξαν ἔχειν· νυνὶ γὰρ Θηβαίοις πρὸς μὲν τὸ 21
τὴν χώραν κεκομίσθαι πέπρακται τι, πρὸς δὲ τιμὴν καὶ

5 σὼς τ' Reiske: ὥστε (ωστ S) codd. 7 αὐτῶν secl. Rosenberg
8 φημι post φυλάξασθαι add. vulg.: om. S solus ὅπως ante μὴ add.
vulg.: om. S solus 19 ἕκαστος ὀργιζόμενος S: ἕκαστος ὀργιζό-
μενοι AY: ἕκαστοι ὀργιζόμενοι Cobet: ἕκαστοι [ὀργιζόμενοι] Weil
22 ἡμῖν πολεμῆσαι secl. Blass coll. schol. p. 164 29 πέπρακται τι
S: κάλλιστα πέπρακται cett.

- δόξαν αἰσχιστα· εἰ γὰρ μὴ παρήλθε Φίλιππος, οὐδὲν ἂν αὐτοῖς κέρδος εἶναι. ταῦτα δ' οὐκ ἐβούλοντο, ἀλλὰ τῷ τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Κορώνειαν λαβεῖν ἐπιθυμεῖν, μὴ
 22 δύνασθαι δέ, πάντα ταῦθ' ὑπέμειναν. Φίλιππον τοίνυν τινὲς μὲν δῆπον τολμῶσι λέγειν ὡς οὐδ' ἐβούλετο Θηβαίους ὅτι Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν παραδοῦναι, ἀλλ' ἠναγκάσθη· ἐγὼ δὲ τούτοις μὲν ἐρρώσθαι λέγω, ἐκεῖνο δ' οἶδ', ὅτι οὐ μᾶλλον γε ταῦτ' ἔμελ' αὐτῷ ἢ τὰς παρόδους λαβεῖν ἐβούλετο καὶ τὴν δόξαν τοῦ πολέμου τοῦ δοκεῖν δι' αὐτὸν κρίσιν εἰληφέναι, καὶ τὰ Πύθια θεῖναι δι' αὐτοῦ, καὶ ταῦτ' ἦν ὧν
 23 μάλιστ' ἐγλίχeto. Θετταλοὶ δέ γ' οὐδέτερ' ἐβούλοντο τούτων, οὔτε Θηβαίους οὔτε τὸν Φίλιππον μέγαν γίγνεσθαι (ταῦτα γὰρ πάντ' ἐφ' ἑαυτοὺς ἡγούντο), τῆς πυλαίας δ' ἐπε-
 [63] θύμουν καὶ τῶν ἐν Δελφοῖς, πλεονεκτημάτων δυοῖν, κύριοι γενέσθαι· τῷ δὲ τούτων γλίχεσθαι τάδε συγκατέπραξαν. 15 τῶν τοίνυν ἰδίων ἔνεχ' εὐρήσεθ' ἕκαστον πολλὰ προηγμένον ὧν οὐδὲν ἐβούλετο πρᾶξαι. τοῦτο μέντοι, τοῦτ' ἔστιν φυλακτέον ἡμῖν.
- 24 Τὰ κελευόμεν' ἡμᾶς ἄρα δεῖ ποιεῖν ταῦτα φοβουμένους; καὶ σὺ ταῦτα κελεύεις; πολλοῦ γε καὶ δέω. ἀλλ' ὡς οὔτε 20 πρᾶξομεν οὐδὲν ἀνάξιον ἡμῶν αὐτῶν οὔτ' ἔσται πόλεμος, νουν δὲ δόξομεν πᾶσιν ἔχειν καὶ τὰ δίκαια λέγειν, τοῦτ' οἶμαι δεῖν ποιεῖν. πρὸς δὲ τοὺς θρασέως ὀτιοῦν οἰομένους ὑπομεῖναι δεῖν καὶ μὴ προορωμένους τὸν πόλεμον, ἐκεῖνα βούλομαι λογίσασθαι. ἡμεῖς Θηβαίους ἐῷμεν ἔχειν 25 Ὀρωπόν· καὶ εἴ τις ἔροιθ' ἡμᾶς, κελεύσας εἰπεῖν τάληθῇ,

2 vide Corrigenda

5 οὐδ' SFB: οὐκ vulg.

8 ἔμελεν SAY:

ἔμελλεν vulg.

9 τοῦ δοκεῖν codd., cf. xiv 1: τὸ δοκεῖν Blass coll.

xxii 74

13 εἶναι post ἡγούντο add. vulg.: om. S Pap.

16 ἔνεχ'

εὐρήσετε ἕκαστον SAY: ἔνεκα ἕκαστον εὐρήσετε vulg.

eis τὰ ante

πολλὰ add. vulg.: om. SAY

17 μέντοι τοῦτ' Rehdantz, cf.

Prooem. 29, Aristid. i 589: μέντοι (μέν τοι pr. m.) ὅτι τοῦτ' S solus:

μέντοι ὅτι τοιοῦτον B: μὲν τοίνυν ὅτι τοιοῦτον vulg.

22 δὲ S:

τε cett.

23 δεῖν ποιεῖν S: δείξειν vulg.: δεῖξαι A οὐδ' ante

δοτιοῦν add. Cobet fort. recte

24 ὑπομεῖναι SA: ὑπομένειν vulg.

διὰ τί; ἵνα μὴ πολεμῶμεν, φαῖμεν ἄν. καὶ Φιλίππῳ νυνὶ 25
κατὰ τὰς συνθήκας Ἀμφιπόλεως παρακεχωρήκαμεν, καὶ
Καρδιανοὺς ἐώμεν ἔξω Χερρουνησιτῶν τῶν ἄλλων τετάχθαι,
καὶ τὸν Κᾶρα τὰς νήσους καταλαμβάνειν, Χίον καὶ Κῶν καὶ
5 Ῥόδον, καὶ Βυζαντίους κατάγειν τὰ πλοῖα, δῆλον ὅτι τὴν
ἀπὸ τῆς εἰρήνης ἡσυχίαν πλειόνων ἀγαθῶν αἰτίαν εἶναι
νομίζοντες ἢ τὸ προσκρούειν καὶ φιλονικεῖν περὶ τούτων.
οὐκοῦν εὖηθες καὶ κομιδῇ σχέτλιον, πρὸς ἐκάστους καθ' ἓν
οὔτῳ προσενηνεγμένους περὶ τῶν οἰκείων καὶ ἀναγκαιοτάτων,
10 πρὸς πάντας περὶ τῆς ἐν Δελφοῖς σκιᾶς νυνὶ πολεμῆσαι.

α τὰς ante συνθήκας om. S A' Bekk. Anecd. : add. vulg.
In S subscriptum

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ
Η Η Η Π Ι

VI

ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Β

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

- [64] Παραινεί διὰ τούτου τοῦ λόγου τοῖς Ἀθηναίοις ὁ ῥήτωρ πολέ-
μιον ὑποπτεύειν τὸν Φίλιππον καὶ τῇ εἰρήνῃ μὴ πάνυ πιστεύειν,
ἀλλ' ἐγείρεσθαι καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς πράγμασι καὶ
εὐτρεπίζεσθαι πρὸς πόλεμον· ἐπιβουλεύειν γὰρ αἰτιάται καὶ τοῖς
Ἀθηναίοις καὶ πᾶσι τοῖς Ἑλλήσι τὸν Φίλιππον, καὶ τοῦτ' αὐτοῦ 5
καταμαρτυρεῖν τὰς πράξεις φησίν. ἐπαγγέλλεται δὲ καὶ ἀποκρί-
σεις δώσειν πρὸς τινὰς πρέσβεις ἡκοντας, ἀποροούντων τῶν Ἀθη-
ναίων ὃ τί ποτ' ἀποκρίνασθαι δεῖ. πόθεν δ' οὗτοι καὶ περὶ τίνων
ἡκουσιν, ἐν τῷ λόγῳ μὲν οὐ δηλοῦται, ἐκ δὲ τῶν Φιλιππικῶν
ἱστοριῶν μαθεῖν δυνατόν. κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν καιρὸν ἔπεμψε 10
πρέσβεις ὁ Φίλιππος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, αἰτιώμενος ὅτι διαβάλ-
λουσιν αὐτὸν μάτην πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὡς ἐπαγγελλάμενον
αὐτοῖς πολλὰ καὶ μεγάλα, ψευδάμενον δέ· οὐδὲν γὰρ ὑπεσχῆσθαι
φησιν οὐδ' ἐψεύσθαι, καὶ περὶ τούτων ἐλέγχους ἀπαιτεῖ. ἔπεμψαν
δὲ μετὰ Φιλίππου καὶ Ἀργεῖοι καὶ Μεσσηνῖοι πρέσβεις εἰς 15
Ἀθήνας, αἰτιώμενοι καὶ οὗτοι τὸν δῆμον ὅτι Λακεδαιμονίοις
καταδουλουμένοις τὴν Πελοπόννησον εὖνους τ' ἐστὶ καὶ συγκροτεῖ,
αὐτοῖς δὲ περὶ ἐλευθερίας πολемоῦσιν ἐναντιοῦται. ἀποροῦσιν
οὖν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ πρὸς τὸν Φίλιππον ἀποκρίσεως καὶ πρὸς τὰς
πόλεις· πρὸς μὲν τὰς πόλεις, ὅτι εὖνοι μὲν εἰσι Λακεδαιμονίοις 20
καὶ τὴν τῶν Ἀργείων καὶ Μεσσηνίων μετὰ Φιλίππου σύστασιν
[65] καὶ μισοῦσι καὶ ὑποπτεύουσιν, οὐ μὴν ἀποφῆνασθαι δύνανται
δίκαια πράττειν τοὺς Λακεδαιμονίους· πρὸς δὲ τὸν Φίλιππον, ὅτι
διημαρτήκασι μὲν ὧν ἠλπισαν, οὐ μὴν ὑπ' ἐκείνου γ' αὐτοῦ
δοκοῦσιν ἐξηπατῆσθαι· οὔτε γὰρ ταῖς ἐπιστολαῖς ἐνέγραψεν ὁ 25
Φίλιππος ἐπαγγελίαν οὐδεμίαν, οὔτε διὰ τῶν ἰδίων πρέσβεων
ἐποιήσατό τιν' ὑπόσχεσιν, ἀλλ' Ἀθηναίων τινὲς ἦσαν οἱ τὸν
δῆμον εἰς ἐλπίδα καταστήσαντες ὡς Φίλιππος Φωκέας σώσει καὶ
4 τὴν Θηβαίων ὕβριν καταλύσει. διὰ τοῦθ' ὁ Δημοσθένης τῶν

ἀποκρίσεων μνησθεὶς ἐπαγγέλλεται μὲν αὐτὰς δώσειν, φησὶ δ' ὅτι
 δίκαιον ἦν τοὺς τὴν δυσχέρειαν πεποιηκότας, ἐκείνους καὶ τὰς
 ἀποκρίσεις ἀπαιτεῖσθαι, τοὺς ἀπατήσαντας, φησί, τὸν δῆμον καὶ
 ἀνοίξαντας Φιλίππῳ Πύλας. ταῦτα δ' εἰς τὸν Αἰσχίνην αἰνίττεται,
 5 προκατασκευαζόμενος, ὥς φασι, τὴν κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν τῆς
 παραπρεσβείας, ἣν ὕστερον ἐνεστήσατο, καὶ προδιαβάλλων αὐτὸν
 πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

Ὅταν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγοι γίνωνται περὶ ὧν
 Φίλιππος πράττει καὶ βιάζεται παρὰ τὴν εἰρήνην, αἰεὶ τοὺς
 10 ὑπὲρ ἡμῶν λόγους καὶ δικαίους καὶ φιланθρώπους ὀρώ φαι-
 νομένους, καὶ λέγειν μὲν ἅπαντας αἰεὶ τὰ δέοντα δοκοῦντας
 τοὺς κατηγοροῦντας Φιλίππου, γιγνόμενον δ' οὐδὲν ὥς ἔπος
 εἰπεῖν τῶν δεόντων, οὐδ' ὧν εἵνεκα ταῦτ' ἀκούειν ἄξιον. [66]
 ἀλλ' εἰς τοῦτ' ἤδη προηγμένα τυγχάνει πάντα τὰ πράγματα 2
 15 τῇ πόλει, ὥσθ' ὅσῳ τις ἂν μᾶλλον καὶ φανερώτερον ἐξε-
 λέγχῃ Φίλιππον καὶ τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην παραβαίνοντα
 καὶ πᾶσι τοῖς Ἑλλήσιν ἐπιβουλεύοντα, τοσοῦτῳ τὸ τί χρῆ
 ποιεῖν συμβουλευσαὶ χαλεπώτερον. αἴτιον δὲ τούτων, ὅτι 3
 πάντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς πλεονεκτεῖν ζητοῦντας
 20 ἔργῳ κωλύειν καὶ πράξεσιν, οὐχὶ λόγοις δέον, πρῶτον μὲν
 ἡμεῖς οἱ παριόντες τούτων μὲν ἀφέσταμεν καὶ γράφειν καὶ
 συμβουλεύειν, τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀπέχθειαν ὀκνοῦντες, οἷα ποιεῖ
 δ', ὥς δευῶ, καὶ τοιαῦτα διεξερχόμεθα· ἔπειθ' ὑμεῖς οἱ
 καθήμενοι, ὥς μὲν ἂν εἴποιτε δικαίους λόγους καὶ λέγοντος
 25 ἄλλου συνείητε, ἅμεινον Φιλίππου παρεσκεύασθε, ὥς δὲ
 κωλύσαιτ' ἂν ἐκείνῳ πράττειν ταῦτ' ἐφ' ὧν ἐστι νῦν, παν-
 τελῶς ἀργῶς ἔχετε. συμβαίνει δὴ πρᾶγμ' ἀναγκαῖον, οἶμαι, 4
 καὶ ἴσως εἰκός· ἐν οἷς ἐκότεροι διατρίβετε καὶ περὶ ἃ σπου-
 δάζετε, ταῦτ' ἅμεινον ἐκατέροις ἔχει, ἐκείνῳ μὲν αἱ πράξεις,
 30 ὑμῖν δ' οἱ λόγοι. εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν λέγειν δικαιοτέρ' ὑμῖν

18 post χαλεπώτερον add. εἶναι vulg.: om. S¹ L¹: add. ὃν Mad-
 vig 19 πάντες S¹ L A: πάντας vulg. 23 καὶ τοιαῦτα S¹ L¹

solī: καὶ χαλεπὰ ταῦτα S corr. B F: καὶ χαλεπὰ καὶ τοιαῦτα L corr.
 A Y O

ἐξαρκεῖ, ῥάδιον, καὶ πόνος οὐδεὶς πρόσσεστι τῷ πράγματι·
 5 εἰ δ' ὅπως τὰ παρόντ' ἐπανορθωθήσεται δεῖ σκοπεῖν καὶ
 μὴ προελθόντ' ἔτι πορρωτέρω λήσει πάνθ' ἡμᾶς, μηδ'
 ἐπιστήσεται μέγεθος δυνάμεως πρὸς ἣν οὐδ' ἀντᾶραι δυνη-
 σόμεθα, οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος ὅσπερ πρότερον τοῦ βου- 5
 λεύεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς λέγουσιν ἅπασι καὶ τοῖς ἀκούουσιν
 ὑμῖν τὰ βέλτιστα καὶ τὰ σώσοντα τῶν ῥάστων καὶ τῶν
 ἡδίστων προαιρετέον.

6 Πρῶτον μὲν, εἴ τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαρρεῖ, ὁρῶν
 [67] ἡλικίος ἤδη καὶ ὅσων κύριός ἐστι Φίλιππος, καὶ μηδέν' οἶεται 10
 κίνδυνον φέρειν τοῦτο τῇ πόλει μηδ' ἐφ' ὑμᾶς πάντα παρα-
 σκευάζεσθαι, θαυμάζω, καὶ δεηθῆναι πάντων ὁμοίως ὑμῶν
 βούλομαι τοὺς λογισμοὺς ἀκοῦσαι μου διὰ βραχέων, δι'
 οὗς τὰναντί' ἐμοὶ παρέστηκε προσδοκᾶν καὶ δι' ὧν ἐχθρὸν
 ἡγοῦμαι Φίλιππον· ἴν', ἔαν μὲν ἐγὼ δοκῶ βέλτιον προ- 15
 οῶν, ἐμοὶ πεισθῆτε, ἂν δ' οἱ θαρροῦντες καὶ πεπιστευκότες
 7 αὐτῷ, τούτοις προσθῇσθε. ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 λογίζομαι· τίνων ὁ Φίλιππος κύριος πρῶτον μετὰ τὴν εἰρή-
 νην κατέστη; Πυλῶν καὶ τῶν ἐν Φωκεύσι πραγμάτων. τί
 οὖν; πῶς τούτοις ἐχρήσατο; ἃ Θηβαίοις συμφέρει καὶ οὐχ 20
 ἃ τῇ πόλει, πράττειν προείλετο. τί δήποτε; ὅτι πρὸς
 πλεονεξίαν, οἶμαι, καὶ τὸ πάνθ' ὑφ' αὐτῷ ποιήσασθαι τοὺς
 λογισμοὺς ἐξετάζων, καὶ οὐχὶ πρὸς εἰρήνην οὐδ' ἡσυχίαν
 8 οὐδὲ δίκαιον οὐδέν, εἶδε τοῦτ' ὀρθῶς, ὅτι τῇ μὲν ἡμετέρα
 πόλει καὶ τοῖς ἥθεσι τοῖς ἡμετέροις οὐδέν ἂν ἐνδείξαιτο 25
 τοσοῦτον οὐδὲ ποιήσειεν, ὑφ' οὗ πεισθέντες ὑμεῖς τῆς ἰδίας
 ἔνεκ' ὠφελείας τῶν ἄλλων τινὰς Ἑλλήνων ἐκείνῳ προοῖσθε,

3 πάνθ' S¹ (?) L¹: πάντας vulg.: πάντως al. 5 βουλευέσθαι
 S A Y: βουλευσάσθαι vulg. 7 ἀντὶ ante prius τῶν add. vulg.: om.
 S L¹ 11 πάντα S L corr. soli: πάντας L¹: πάντα ταῦτα vulg.
 15 τῶν ἄλλων post βέλτιον add. vulg.: om. S L¹ soli 17 προσθῆσθε
 Dindorf: πρόσθησθε vulg.: προσθήσεσθε S L soli 24 εἶδε S B:
 οἶδε L vulg. 25 τοῖς ἥθεσι τοῖς ἡμετέροις A Y: τοῖς ἥθεσι τοῖς
 ἡμετέροις S: τοῖς ἡμετέροις ἥθεσιν vulg. 26 τοσοῦτον S L:
 τοιοῦτον cett.

ἀλλὰ καὶ τοῦ δικαίου λόγον ποιούμενοι, καὶ τὴν προσοῦσαν
 ἀδοξίαν τῷ πράγματι φεύγοντες, καὶ πάνθ' ἃ προσήκει
 προορώμενοι, ὁμοίως ἐναντιώσεσθε, ἂν τι τοιοῦτ' ἐπιχειρῇ
 πράττειν, ὥσπερ ἂν εἰ πολεμοῦντες τύχοιτε. τοὺς δὲ Θη- 9
 5 βαίους ἡγείτο, ὅπερ συνέβη, ἀντὶ τῶν ἑαυτοῖς γιγνομένων
 τὰ λοιπὰ ἐάσειν ὅπως βούλεται πράττειν ἑαυτόν, καὶ οὐχ
 ὅπως ἀντιπράξειν καὶ διακωλύσειν, ἀλλὰ καὶ συστρατεύσειν,
 ἂν αὐτοὺς κελεύῃ. καὶ νῦν τοὺς Μεσσηνίους καὶ τοὺς [68]
 Ἀργεῖους ταῦθ' ὑπειληφὼς εὖ ποιεῖ. ὃ καὶ μέγιστόν ἐστι
 10 καθ' ὑμῶν ἐγκώμιον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· κέκρισθε γὰρ ἐκ 10
 τούτων τῶν ἔργων μόνοι τῶν πάντων μηδενὸς ἂν κέρδους
 τὰ κοινὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων προέσθαι, μηδ' ἀνταλλάξασ-
 θαι μηδεμιᾶς χάριτος μηδ' ὠφελείας τὴν εἰς τοὺς Ἑλληνας
 εὖνοϊαν. καὶ ταῦτ' εἰκότως καὶ περὶ ὑμῶν οὕτως ὑπέιληφε
 15 καὶ κατ' Ἀργείων καὶ Θηβαίων ὥς ἑτέρως, οὐ μόνον εἰς
 τὰ παρόνθ' ὀρών, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸ τούτων λογιζόμενος.
 εὐρίσκει γάρ, οἶμαι, καὶ ἀκούει τοὺς μὲν ὑμετέρους προγό- 11
 νους, ἐξὸν αὐτοῖς τῶν λοιπῶν ἄρχειν Ἑλλήνων ὥστ' αὐτοὺς
 ὑπακούειν βασιλεῖ, οὐ μόνον οὐκ ἀνασχομένους τὸν λόγον
 20 τοῦτον, ἡνίκ' ἦλθεν Ἀλέξανδρος ὁ τούτων πρόγονος περὶ
 τούτων κῆρυξ, ἀλλὰ καὶ τὴν χώραν ἐκλιπεῖν προελομένους
 καὶ παθεῖν ὅτιοῦν ὑπομείναντας, καὶ μετὰ ταῦτα πράξαντας
 ταῦθ' ἃ πάντες ἀεὶ γλίσχονται λέγειν, ἀξίως δ' οὐδεὶς εἰπεῖν
 δεδύνηται, διόπερ καὶ γὰρ παραλείψω, δικαίως (ἔστι γὰρ μείζω
 25 τὰ κείνων ἔργα ἢ ὥς τῷ λόγῳ τις ἂν εἴποι), τοὺς δὲ Θηβαίων
 καὶ Ἀργείων προγόνους τοὺς μὲν συστρατεύσαντας τῷ βαρ-
 βάρῳ, τοὺς δ' οὐκ ἐναντιωθέντας. οἶδεν οὖν ἀμφοτέρους ἰδίᾳ 12
 τὸ λυσιτελοῦν ἀγαπήσοντας, οὐχ ὅ τι συνοίσει κοινῇ τοῖς
 Ἑλλησι σκεφομένους. ἡγείτ' οὖν, εἰ μὲν ὑμᾶς ἔλοιτο, φί-
 30 λους ἐπὶ τοῖς δικαίοις αἰρήσεσθαι, εἰ δ' ἐκείνοις προσθεῖτο,
 συνεργοὺς ἔξειν τῆς αὐτοῦ πλεονεξίας. διὰ ταῦτ' ἐκείνους

9 ταῦθ'] ταῦθ' SL: ταῦτα vulg.

ποιεῖ vulg.: ἐποίει SL soli

18 αὐτοῖς] αὐτοὺς SL' soli

20 τούτων S A B Y O: τούτου vulg.

21 χώραν SLB: πόλιν vulg.

ἀνθ' ὑμῶν καὶ τότε καὶ νῦν αἰρεῖται. οὐ γὰρ δὴ τριήρεις
 [69] γ' ὁρᾷ πλείους αὐτοῖς ἢ ὑμῖν οὔσας· οὐδ' ἐν τῇ μεσογείᾳ
 τιν' ἀρχὴν εὔρηκε, τῆς δ' ἐπὶ τῇ θαλάττῃ καὶ τῶν ἐμπορίων
 ἀφέστηκεν· οὐδ' ἀμνημονεῖ τοὺς λόγους οὐδὲ τὰς ὑποσχέσεις,
 ἐφ' αἷς τῆς εἰρήνης ἔτυχεν.

5

13 Ἀλλὰ νῆ Δί', εἴποι τις ἂν ὥς πάντα ταῦτ' εἰδώς, οὐ
 πλεονεξίας ἔνεκ' οὐδ' ὧν ἐγὼ κατηγορῶ τότε ταῦτ' ἔπραξεν,
 ἀλλὰ τῷ δικαιοτέρα τοὺς Θηβαίους ἢ ὑμᾶς ἀξιοῦν. ἀλλὰ
 τοῦτον καὶ μόνον πάντων τῶν λόγων οὐκ ἔνεστιν αὐτῷ νῦν
 εἰπεῖν· ὁ γὰρ Μεσσήνην Λακεδαιμονίους ἀφιέναι κελεύων, 10
 πῶς ἂν Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν τότε Θηβαίοις παραδοὺς
 τῷ δίκαια νομίζειν ταῦτ' εἶναι πεποιηκέναι σκήψαιτο;

14 Ἀλλ' ἐβιάσθη νῆ Δία (ταῦτα γάρ ἐσθ' ὑπόλοιπον) καὶ
 παρὰ γνώμην, τῶν Θετταλῶν ἱππέων καὶ τῶν Θηβαίων
 ὀπλιτῶν ἐν μέσῳ ληφθεῖς, συνεχώρησε ταῦτα. καλῶς. 15
 οὐκοῦν φασὶ μὲν μέλλειν πρὸς τοὺς Θηβαίους αὐτὸν ὑπόπτως
 ἔχειν, καὶ λογοποιούσιν περιόντες τιwές ὥς Ἐλάτειαν τειχιεῖ.

15 ὁ δὲ ταῦτα μὲν μέλλει καὶ μελλήσει γ', ὥς ἐγὼ κρίνω, τοῖς
 Μεσσηνίοις δὲ καὶ τοῖς Ἀργείοις ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους
 συλλαμβάνειν οὐ μέλλει, ἀλλὰ καὶ ξένους εἰστέμπει καὶ 15
 χρήματ' ἀποστέλλει καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχων αὐτός ἐστι
 προσδόκιμος. τοὺς μὲν ὄντας ἐχθροὺς Θηβαίων Λακεδαι-
 μονίους ἀναιρεῖ, οὗς δ' ἀπώλεσεν αὐτὸς πρότερον Φωκέας

16 νῦν σφάζει καὶ τίς ἂν ταῦτα πιστεύσειεν; ἐγὼ μὲν γὰρ
 οὐκ ἂν ἡγοῦμαι Φίλιππον, οὔτ' εἰ τὰ πρῶτα βιασθεῖς ἄκων 25
 ἔπραξεν, οὔτ' ἂν εἰ νῦν ἀπεγίγνωσκε Θηβαίους, τοῖς ἐκεί-
 νων ἐχθροῖς συνεχῶς ἐναντιοῦσθαι, ἀλλ' ἀφ' ὧν νῦν ποιεῖ,
 [70] κἀκεῖν' ἐκ προαιρέσεως δηλὸς ἐστι ποιήσας, ἐκ πάντων δ',

2 οὔσας SL¹: ἐνούσας vulg., cf. ii 22 μὲν post ἐν add. vulg. L
 corr. (fort. pr.): om. S¹ 8 δικαιοτέρα . . . ὑμᾶς ἀξιοῦν SL:
 δικαιότερους ἀξιοῦν . . . ὑμᾶς vulg. 18 γε post μελλήσει add.
 vulg.: om. S 20 συλλαμβάνειν Weil (cf. schol. Aristoph.
 Ach. 205): συμβάλλειν SAY: συνεισβάλλειν vulg. 22 οὐκ
 post μὲν add. vulg.: om. SL¹ 25 οὐκ ἂν ἡγοῦμαι B marg. al.: οὐδ'
 ἂν ἡγοῦμαι S vulg.: ἡγοῦμαι οὐκ ἂν BF

- ἂν τις ὀρθῶς θεωρῇ, πάνθ' ἃ πραγματεύεται κατὰ τῆς πόλεως
 συντάττων. καὶ τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης τρόπον τιν' αὐτῷ νῦν γε 17
 δὴ συμβαίνει. λογίξεσθε γάρ. ἄρχειν βούλεται, τούτου
 δ' ἀνταγωνιστὰς μόνους ὑπέιληφεν ὑμᾶς. ἀδικεῖ πολλὴν
 5 ἤδη χρόνον, καὶ τοῦτ' αὐτὸς ἄριστα σύννοιδεν αὐτῷ· οἷς γὰρ
 οὖσιν ὑμετέροις ἔχει, τούτοις πάντα τᾶλλ' ἀσφαλῶς κέκτηται·
 εἰ γὰρ Ἀμφίπολιν καὶ Ποτείδαιαν προεῖτο, οὐδ' ἂν οἰκοί
 μένῃ βεβαίως ἡγεῖται. ἀμφότερ' οὖν οἶδε, καὶ αὐτὸν ὑμῶν 18
 ἐπιβουλευόντα καὶ ὑμᾶς αἰσθανομένους· εὖ φρονεῖν δ' ὑμᾶς
 10 ὑπολαμβάνων, δικαίως αὐτὸν μισεῖν νομίζει, καὶ παρώξυνται,
 πείσεσθαι τι προσδοκῶν, ἂν καιρὸν λάβητε, ἂν μὴ φθάσῃ
 ποιήσας πρότερος. διὰ ταῦτ' ἐγρήγορεν, ἐφέστηκεν, ἐπὶ τῇ 19
 πόλει θεραπεύει τινάς, Θηβαίους καὶ Πελοποννησίων τοὺς
 ταῦτὰ βουλομένους τούτοις, οὓς διὰ μὲν πλεονεξίαν τὰ
 15 παρόντ' ἀγαπήσειν οἶεται, διὰ δὲ σκαιότητα τρόπων τῶν
 μετὰ ταῦτ' οὐδὲν προόψεσθαι. καίτοι σωφρονουσί γε καὶ
 μετρίως ἐναργῇ παραδείγματ' ἔστιν ἰδεῖν, ἃ καὶ πρὸς Μεσ-
 σηνίους καὶ πρὸς Ἀργεῖους ἔμοιγ' εἰπεῖν συνέβη, βέλτιον
 δ' ἴσως καὶ πρὸς ὑμᾶς ἔστιν εἰρῆσθαι.
- 20 'Πῶς γὰρ οἶεσθ', ἔφην, 'ὧ ἄνδρες Μεσσηνῖοι, δυσχερῶς 20
 ἀκούειν Ὀλυνθίους, εἴ τίς τι λέγοι κατὰ Φιλίππου κατ' ἐκεί-
 νους τοὺς χρόνους, ὅτ' Ἀνθεμούντα μὲν αὐτοῖς ἀφίει, ἧς
 πάντες οἱ πρότερον Μακεδονίας βασιλεῖς ἀντεποιοῦντο,
 Ποτείδαιαν δ' ἐδίδου τοὺς Ἀθηναίων ἀποίκους ἐκβάλλων,
 25 καὶ τὴν μὲν ἔχθραν τὴν πρὸς ἡμᾶς αὐτὸς ἀνήρητο, τὴν χώ- [71]
 ραν δ' ἐκείνοις ἐδεδώκει καρποῦσθαι; ἄρα προσδοκᾶν αὐτοὺς
 τοιαῦτα πείσεσθαι, ἣ λέγοντος ἂν τινος πιστεῦσαι οἶεσθε;
 ἀλλ' ὅμως, ἔφην ἐγώ, 'μικρὸν χρόνον τὴν ἀλλοτρίαν καρ- 21

1 πάνθ' ἃ Foertsch coll. viii 43 : πάντα S : ὅτι πάντα vulg. 6 post
 ἔχει add. χρῆσθαι vulg. : add. χρήσασθαι FB : om. S solus, cf. x 12
 8 ἡγεῖται Cobet : ἡγεῖτο SAYO : ἡγοῖτο vulg. 10 δικαίως . . .
 νομίζει G. H. Schaefer : δικαίως ἂν . . . νομίζοι S vulg. (ἂν om. A :
 νομίζει habet F'), cf. x 13 11 φθάσῃ ποιήσας πρότερος SLY :
 πρότερον φθάσῃ ποιήσας vulg. 13 Θηβαίους SL : Θηβαίων cett.
 22 ἧς SLY : οὗ vulg. 24 ἐκβάλλων S : ἐκβαλὼν vulg.

- πωσάμενοι πολλὴν τῆς αὐτῶν ὑπ' ἐκείνου στέρονται, αἰσchrῶς
 ἐκπεσόντες, οὐ κρατηθέντες μόνον, ἀλλὰ καὶ προδοθέντες
 ὑπ' ἀλλήλων καὶ πραθέντες· οὐ γὰρ ἀσφαλεῖς ταῖς πολι-
 22 τείαις αἱ πρὸς τοὺς τυράννους αὐται λίαν ὀμιλῖαι. τί δ' οἱ
 Θετταλοί; ἄρ' οἴεσθ', ἔφην, 'ὅτ' αὐτοῖς τοὺς τυράννους 5
 ἐξέβαλλε καὶ πάλιν Νίκαιαν καὶ Μαγνησίαν ἐδίδου, προσ-
 δοκᾶν τὴν καθεστῶσαν νῦν δεκαδαρχίαν ἔσεσθαι παρ' αὐτοῖς;
 ἢ τὸν τὴν πυλαίαν ἀποδόντα, τοῦτον τὰς ἰδίας αὐτῶν προσ-
 ὀδους παραιρήσεσθαι; οὐκ ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ μὴν γέγονεν
 23 ταῦτα καὶ πᾶσιν ἔστιν εἰδέναι· ὑμεῖς δ', ἔφην ἐγώ, 'διδόντα 10
 μὲν καὶ ὑπισχνούμενον θεωρεῖτε Φίλιππον, ἐξηπατηκότα δ'
 ἤδη καὶ παρακεκρουμένον ἀπεύχεσθε, εἰ σωφρονεῖτε δῆ, ἰδεῖν.
 ἔστι τοίνυν νῆ Δί', ἔφην ἐγώ, 'παντοδαπὰ εὐρημένα ταῖς
 πόλεσιν πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν, οἷον χαρακώματα καὶ
 24 τείχη καὶ τάφροι καὶ τᾶλλ' ὅσα τοιαῦτα. καὶ ταῦτα μὲν 15
 ἔστιν ἅπαντα χειροποίητα καὶ δαπάνης προσδεῖται· ἐν δέ
 τι κοινὸν ἢ φύσις τῶν εὖ φρονούντων ἐν αὐτῇ κέκτηται
 φυλακτήριον, ὃ πᾶσι μὲν ἔστ' ἀγαθὸν καὶ σωτήριον, μάλιστα
 δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυράννους. τί οὖν ἔστι τοῦτο;
 ἀπιστία. ταύτην φυλάττετε, ταύτης ἀντέχεσθε· ἂν ταύτην 20
 σφύζητε, οὐδὲν μὴ δεινὸν πάθητε. τί ζητεῖτ'; ἔφην.
 25 'ἐλευθερίαν; εἴτ' οὐχ ὁρᾶτε Φίλιππον ἀλλοτριωτάτας ταύτη
 [72] καὶ τὰς προσηγορίας ἔχοντα; βασιλεὺς γὰρ καὶ τύραννος
 ἅπας ἐχθρὸς ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐναντίος. οὐ φυλάξεσθ'
 ὅπως, ἔφην, 'μὴ πολέμου ζητοῦντες ἀπαλλαγῆναι δεσπότην 25
 εὐρητε;'
 26 Ταῦτ' ἀκούσαντες ἐκεῖνοι, καὶ θορυβοῦντες ὡς ὀρθῶς
 λέγεται, καὶ πολλοὺς ἑτέρους λόγους παρὰ τῶν πρέσβεων
 καὶ παρόντος ἐμοῦ καὶ πάλιν ὕστερον, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν μάλ-

7 δεκαδαρχίαν] fort. τετραρχίαν (ΔΑΡΧΙΑΝ) Reiske, cf. ix 26
 12 εἰ σωφρονεῖτε δῆ SL: δῆ om. Blass: ἂν σωφρονῇτ' vulg.
 16 πολλῆς post δαπάνης add. vulg.: om. S 21 μὴ δεινὸν SL
 Stobaeus: δεινὸν μὴ vulg. 22 ἐλευθερίαν; Richards: ἐλευθερίαν.
 edd. 25 ἀπαλλαγῆναι. . εὐρητε] ἀπαλλαγῆν . . . εὐρήσετε Cobet

λον ἀποσχίσονται τῆς Φιλίππου φιλίας οὐδ' ὦν ἐπαγγέλλεται. καὶ οὐ τοῦτ' ἔστ' ἄτοπον, εἰ Μεσσήνιοι καὶ Πελο- 27
 ποννησίων τινὲς παρ' ἃ τῷ λογισμῷ βέλτισθ' ὀρώσι τι
 πράξουσιν, ἀλλ' ὑμεῖς οἱ καὶ συνιέντες αὐτοὶ καὶ τῶν λε-
 5 γόντων ἀκούοντες ἡμῶν, ὥς ἐπιβουλευέσθε, ὥς περιστοιχί-
 ζεσθε, ἐκ τοῦ μηδὲν ἤδη ποιῆσαι λήσεθ', ὥς ἐμοὶ δοκεῖ,
 πάνθ' ὑπομείναντες· οὕτως ἢ παραντίχ' ἡδονὴ καὶ ῥαστώνη
 μείζον ἰσχύει τοῦ ποθ' ὕστερον συνοίσειν μέλλοντος.

Περὶ μὲν δὴ τῶν ἡμῖν πρακτέων καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον 28
 10 βουλευέσεσθε, ἂν σωφρονήτε· ἃ δὲ νῦν ἀποκρινάμενοι τὰ
 δέοντ' ἂν εἴητ' ἐψηφισμένοι, ταῦτ' ἤδη λέξω.

(ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ.)

Ἦν μὲν οὖν δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς ἐνεγκόντας
 τὰς ὑποσχέσεις, ἐφ' αἷς ἐπείσθητε ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην,
 15 καλεῖν· οὔτε γὰρ αὐτὸς ἂν ποθ' ὑπέμεινα πρεσβεύειν, οὐτ' 29
 ἂν ὑμεῖς οἰδ' ὅτι ἐπαύσασθε πολεμοῦντες, εἰ τοιαῦτα πράξειν
 τυχόντ' εἰρήνης Φίλιππον ᾤεσθε· ἀλλ' ἦν πολὺ τούτων
 ἀφεστηκότα τὰ τότε λεγόμενα. καὶ πάλιν γ' ἑτέρους καλεῖν.
 τίνας; τοὺς ὅτ' ἐγὼ γεγουνίας ἤδη τῆς εἰρήνης ἀπὸ τῆς
 20 ὑστέρας ἡκων πρεσβείας τῆς ἐπὶ τοὺς ὅρκους, αἰσθόμενος [73]
 φενακιζομένην τὴν πόλιν, προὔλεγον καὶ διεμαρτυρόμην καὶ
 οὐκ εἶων προέσθαι Πύλας οὐδὲ Φωκέας, λέγοντας ὥς ἐγὼ 30
 μὲν ὕδωρ πίνων εἰκότως δύστροπος καὶ δύσκολός εἰμι τις
 ἄνθρωπος, Φίλιππος δ', ἅπερ εὖξαισθ' ἂν ὑμεῖς, ἂν παρέλθῃ,
 25 πράξει, καὶ Θεσπιάς μὲν καὶ Πλαταιὰς τειχιεῖ, Θηβαίους δὲ
 παύσει τῆς ὕβρεως, Χερρόνησων δὲ τοῖς αὐτοῦ τέλεσιν διο-
 ρύξει, Εὐβοίαν δὲ καὶ τὸν Ὀρωπὸν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ὑμῖν
 ἀποδώσει· ταῦτα γὰρ ἅπαντ' ἐπὶ τοῦ βήματος ἐνταῦθα

4 εἰ ante ὑμεῖς add. Index Lambini: om. codd.

ζεσθε A Y L corr. S γρ. : περιτειχίζεσθε vulg. L¹ S corr. : περιτοιχίζεσθε

vel περιστοιχίζεσθε S¹

ὥς τοῦ L¹ (corr. ead. m.)

vulg. : λήσεσθ' S L¹ FB

12 ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ add. Abbé d'Olivet

vulg. : ἐνταυθὶ Bekker

5 περιστοιχί-

6 ἐκ τοῦ Y : ὥς ἐκ τοῦ vulg. : ὥστε S¹ :

ποιῆσαι S¹ L¹ vulg. : ποιεῖν A λήσεθ'

11 ταῦτ' ἤδη vulg. : ταῦτα δὴ S L¹ soli

28 ἐνταῦθα S L : ἐνταυθοῖ

- μνημονεύετ' οἷδ' ὅτι ῥηθέντα, καίπερ ὄντες οὐ δεινοὶ τοὺς
 31 ἀδικοῦντας μεμνήσθαι. καὶ τὸ πάντων αἷσχιστον, καὶ τοῖς
 ἐκγόνοις πρὸς τὰς ἐλπίδας τὴν αὐτὴν εἰρήνην εἶναι ταύτην
 ἐψηφίσασθε· οὕτω τελέως ὑπήχθητε. τί δὴ ταῦτα νῦν
 λέγω καὶ καλεῖν φημι δεῖν τούτους; ἐγὼ νῆ τοὺς θεοὺς 5
 τάληθ' μετὰ παρρησίας ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύ-
 32 ψομαι· οὐχ ἵν' εἰς λαιδορίαν ἐμπεσὼν ἐμαυτῷ μὲν ἐξ ἴσου
 λόγον παρ' ὑμῖν ποιήσω, τοῖς δ' ἐμοὶ προσκρούσασιν ἐξ
 ἀρχῆς καὶ νῦν παράσχω πρόφασιν τοῦ πάλιν τι λαβεῖν
 παρὰ Φιλίππου, οὐδ' ἵν' ὥς ἄλλως ἀδολεσχω· ἀλλ' οἶομαι 10
 ποθ' ὑμᾶς λυπήσειν ἢ Φίλιππος πράττει μᾶλλον ἢ τὰ νυνί·
 33 τὸ γὰρ πρᾶγμ' ὁρῶ προβαῖνον, καὶ οὐχὶ βουλοίμην ἂν
 εἰκάζειν ὀρθῶς, φοβοῦμαι δὲ μὴ λίαν ἐγγὺς ᾗ τοῦτ' ἤδη.
 ὅταν οὖν μηκέθ' ὑμῖν ἀμελεῖν ἐξουσία γίγνηται τῶν συμ-
 βαινόντων, μηδ' ἀκούθ' ὅτι ταῦτ' ἐφ' ὑμᾶς ἐστὶν ἐμοῦ μηδὲ 15
 τοῦ δεινός, ἀλλ' αὐτοὶ πάντες ὁράτε καὶ εὖ εἰδῆτε, ὀργίλους
 34 καὶ τραχεῖς ὑμᾶς ἔσεσθαι νομίζω. φοβοῦμαι δὴ μή, τῶν
 πρέσβων σεσιωπηκότων ἐφ' οἷς αὐτοῖς συνίστασι δεδωρο-
 [74] δοκηκότες, τοῖς ἐπανορθοῦν τι πειρωμένοις τῶν διὰ τούτους
 ἀπολωλότων τῇ παρ' ὑμῶν ὀργῇ περιπεσεῖν συμβῇ· ὁρῶ 20
 γὰρ ὥς τὰ πόλλ' ἐνίοις οὐκ εἰς τοὺς αἰτίους, ἀλλ' εἰς τοὺς
 35 ὑπὸ χεῖρα μάλιστα τὴν ὀργὴν ἀφιέντας. ἕως οὖν ἔτι
 μέλλει καὶ συνίσταται τὰ πράγματα καὶ κατακούομεν ἀλλή-
 λων, ἕκαστον ὑμῶν καίπερ ἀκριβῶς εἰδόθ' ὅμως ἐπαναμνήσαι
 βούλομαι, τίς ὁ Φωκέας πείσας καὶ Πύλας προέσθαι, ὧν 25
 καταστὰς ἐκείνος κύριος τῆς ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ὁδοῦ καὶ τῆς

4 ἐψηφίσασθε SAY: προσεψηφίσασθε vulg.: προεψηφίσασθε B¹ L
 corr. gr. m. 8 λόγον] ὄχλον vel ψόγον Richards 9 καὶ νῦν

SAY: κενὴν (post πρόφασιν) vulg.: καινὴν (ante παράσχω vel post
 πρόφασιν) al. 10 ὥς SL¹ B: τὴν vulg. 12 τὸ γὰρ πρᾶγμ' ὁρῶ

προβαῖνον SLAY: τὰ γὰρ πράγματα ὁρῶ προβαίνοντα vulg. μὲν
 post βουλοίμην add. vulg.: om. SL¹ O 17 δὴ SAY: δὲ vulg.

18 πρέσβων SL¹: αἰτίων AY δεδωροδοκηκότες SL¹: δεδωρο-
 δοκηκότες cett. 24 ἐπαναμνήσαι vulg.: ἐπαναμνήσκεισθαι SL¹ soli

25 ὑμᾶς add. plerique, post πείσας al., post πύλας al.: om. SLA
 ποιήσας ante προέσθαι add. SL: om. cett.

εἰς Πελοπόννησον κύριος γέγονεν, καὶ πεποίηχ' ὑμῖν μὴ
 περὶ τῶν δικαίων μηδ' ὑπὲρ τῶν ἔξω πραγμάτων εἶναι τὴν
 βουλὴν, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ καὶ τοῦ πρὸς τὴν Ἀτ-
 τικὴν πολέμου, ὃς λυπήσει μὲν ἕκαστον, ἐπειδὴν παρῇ,
 5 γέγονεν δ' ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. εἰ γὰρ μὴ παρεκρούσθητε 36
 τόθ' ὑμεῖς, οὐδὲν ἂν ἦν τῇ πόλει πρᾶγμα· οὔτε γὰρ ναυσὶ
 δῆπου κρατήσας εἰς τὴν Ἀττικὴν ἦλθεν ἂν ποτε στόλῳ
 Φίλιππος, οὔτε περὶ βαδίζων ὑπὲρ τὰς Πύλας καὶ Φωκέας,
 ἀλλ' ἢ τὰ δίκαι' ἂν ἐποίει καὶ τὴν εἰρήνην ἄγων ἡσυχίαν
 10 εἶχεν, ἢ παραχρῆμ' ἂν ἦν ἐν ὁμοίῳ πολέμῳ δι' ὃν τότε τῆς
 εἰρήνης ἐπεθύμησεν. ταῦτ' οὖν, ὥς μὲν ὑπομνήσαι, νῦν 37
 ἱκανῶς εἴρηται, ὥς δ' ἂν ἐξετασθεῖη μάλιστ' ἀκριβῶς, μὴ
 γένοιτ', ὧ πάντες θεοί· οὐδένα γὰρ βουλοίμην ἔγωγ' ἂν,
 οὐδ' εἰ δίκαιός ἐστ' ἀπολωλέναι, μετὰ τοῦ πάντων κινδύνου
 15 καὶ τῆς ζημίας δίκην ὑποσχεῖν.

In S subscriptum

 ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Β
 Ε Η Δ Δ Δ Δ Δ

VII

ΠΕΡΙ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

- [75] Οὗτος ὁ λόγος ἐπιγράφεται μὲν περὶ Ἀλοννήσου, τάχα δ' ὀρθότερον ἐπιγράφειν 'πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τὴν Φιλίππου.' πέ-
πομφε γὰρ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἐπιστολὴν περὶ πολλῶν διαλεγό-
μενος, ὧν ἓν ἐστὶ καὶ τὸ κατὰ τὴν Ἀλόννησον, ἣτις ἦν μὲν τῶν
Ἀθηναίων ἀρχαῖον κτῆμα, κατὰ δὲ τοὺς Φιλίππου καιροὺς ὑπὸ 5
ληστῶν κατείχετο, οὓς ἐκβαλὼν ὁ Φίλιππος ἀπαιτοῦσι μὲν τοῖς
Ἀθηναίοις τὴν νῆσον οὐκ ἀποδίδωσιν (ἐαυτοῦ γὰρ εἶναί φησιν),
2 αἰτοῦσι δ' ὑπισχνεῖται δώσειν. ὁ δὲ λόγος οὐ δοκεῖ μοι Δημο-
σθένους εἶναι. δηλοῖ δ' ἡ φράσις καὶ ἡ τῆς συνθέσεως ἁρμονία,
πολὺ τὸν Δημοσθενικὸν πεφευγυῖα τύπον, ἀνειμένη τε καὶ διαλε- 10
λυμένη παρὰ τὴν ιδέαν τούτου τοῦ ῥήτορος. καὶ μὴν καὶ τὸ ἐπὶ
τέλει ῥηθὲν οὐ μικρὸν μαρτύριον τοῦ νόθου εἶναι τὸν λόγον, 'εἴπερ
ὕμεις τὸν ἐγκέφαλον ἐν τοῖς κροτάφοις καὶ μὴ ἐν ταῖς πτέρναις
καταπεπατημένον φορεῖτε.' ὁ μὲν γὰρ Δημοσθένης εἶωθε παρρη-
σία χρῆσθαι, τοῦτο δ' ὕβρις ἐστὶ καὶ λαιδορία μέτρον οὐκ ἔχουσα, 15
εὐτέλειά τ' αὐτῷ δεινὴ πρόσσεστι κατὰ τὴν ἐρμηνείαν· πρὸς δὲ
τούτοις καὶ εὐηθες τὸ νομίζειν ἐν τοῖς κροτάφοις ἔχειν τοὺς
3 ἀνθρώπους τὸν ἐγκέφαλον. ὑπώπτεισαν δὲ καὶ οἱ πρεσβύτεροι
τὸν λόγον ὥς οὐ τοῦ ῥήτορος, καὶ πεφωράκασί γέ τινες ὄνθ'
'Ηγησίππου καὶ ἀπὸ τῆς ιδέας τῶν λόγων (τοιαύτη γὰρ κέχρηται) 20
[76] καὶ ἀπὸ τῶν πραγμάτων· κατὰ Καλλίππου γὰρ τοῦ Παιανιέως
φησὶν ὁ τὸν λόγον γεγραφὼς ἀπεννηοχένας γραφὴν παρανόμων,
φαίνεται δ' οὐχ ὁ Δημοσθένης, ἀλλ' ὁ Ἡγήσιππος τὴν κατὰ τοῦ
4 Καλλίππου γραφὴν ἐνστησάμενος. νῆ Δία, ἀλλ' ὁ λόγος συμβου-
λεύει περὶ τῆς Ἀλοννήσου τοῖς Ἀθηναίοις μὴ λαμβάνειν αὐτήν, 25
ἀλλ' ἀπολαμβάνειν, καὶ διαφέρεται περὶ τῶν ὀνομάτων, ταῦτα δ'
Αἰσχίνης φησὶ τὸν Δημοσθένην συμβεβουλευκέναι τοῖς Ἀθη-

ναίους. εἴτα τί τοῦτο; δύναται γὰρ τὴν αὐτὴν πεποιῆσθαι συμβουλὴν καὶ Δημοσθένης καὶ Ἡγήσιππος, ἐπεὶ καὶ τὰλλα τῆς αὐτῆς ἦσαν ἐν τῇ πολιτείᾳ προαιρέσεως καὶ τοῖς φιλιππίζουσι τῶν ῥητόρων ἀντέλεγον, καὶ μέμνηται καὶ ὁ Δημοσθένης τοῦ
 5 Ἡγησίππου ὡς καὶ πρεσβεύσαντος μεθ' αὐτοῦ καὶ ἀντιταχθέντος τῷ Μακεδόνι. δῆλον οὖν ὅτι ὁ μὲν τοῦ Δημοσθένους λόγος
 ὁ περὶ τῆς Ἀλοννήσου ῥηθεὶς οὐ σφύζεται, ἐκείνου δ' οὐκ ὄντος τὸν εὑρεθέντα προσέθεσαν αὐτῷ, ἀφορμὴν ἔχοντες τὸ περὶ Ἀλοννήσου λόγον εἰρησθαι τῷ ῥήτορι, οὐκέτι δ' ἐξετάζοντες εἰ τοῦτον εἰκὸς
 10 εἶναι τὸν ἐκείνου.

Ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐκ ἔστιν ὅπως αἱ αἰτίαι, ἃς Φίλιππος αἰτιᾶται τοὺς ὑπὲρ τῶν δικαίων πρὸς ὑμᾶς λέγοντας, κωλύσουσι συμβούλους ἡμᾶς γίνεσθαι ὑπὲρ τῶν ὑμῖν συμφερόντων· δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, εἰ τὴν ἐπὶ τοῦ βήματος
 15 παρρησίαν αἱ παρ' ἐκείνου πεμπόμεναι ἐπιστολαὶ ἀνέλοιεν. ἐγὼ δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βούλομαι πρῶτον μὲν περὶ ὧν Φίλιππος ἐπέσταλκε, περὶ τούτων διεξελθεῖν· ὕστερον δέ, περὶ ὧν οἱ πρέσβεις λέγουσι, καὶ ἡμεῖς λέξομεν.

Φίλιππος γὰρ ἄρχεται μὲν περὶ Ἀλοννήσου λέγων ὡς
 20 ὑμῖν δίδωσιν αὐτοῦ οὔσαν, ὑμᾶς δὲ οὐ φησι δικαίως αὐτὸν ἀπαιτεῖν· οὐ γὰρ ὑμετέραν οὔσαν οὔτε λαβεῖν οὔτε ὕν ἔχειν. ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς τοιοῦτους λόγους, ὅτε πρὸς αὐτὸν ἐπρεσβεύσαμεν, ὡς ληστὰς ἀφελόμενος ταύτην τὴν νῆσον κτήσαιοτο, καὶ προσήκειν αὐτὴν αὐτοῦ εἶναι. τοῦτον δὲ τὸν
 25 λόγον, ὡς οὐκ ἔστι δίκαιος, οὐ χαλεπὸν ἔστιν αὐτοῦ ἀφελέσθαι. ἅπαντές γὰρ οἱ λησταὶ τοὺς ἀλλοτρίους τόπους καταλαμβάνοντες καὶ τούτους ἐχυροὺς ποιοῦμενοι, ἐντεῦθεν τοὺς ἄλλους κακῶς ποιοῦσιν. ὁ δὲ τοὺς ληστὰς τιμώρησάμενος καὶ κρατήσας οὐκ ἂν δήπου εἰκότα λέγοι, εἰ φαίη, ἃ ἐκείνοι
 30 ἀδίκως καὶ ἀλλότρια εἶχον, ταῦθ' αὐτοῦ γίνεσθαι. εἰ γὰρ ταῦτα συγχώρήσετε, τί κωλύει, καὶ εἴ τινα τῆς Ἀττικῆς

11 ὃ om. vulg. : add. S solus

15 πεμπόμεναι] secl. Blass

23 ἐπρεσβεύσαμεν codd. : ἐπρεσβεύομεν Hermog. p. 110, Blass

27 ἐχυροὺς S¹ (ε in o mutavit ead. m.) A : ὀχυροὺς vulg.

- λησταὶ τόπον καταλάβοιεν ἢ Λήμνου ἢ Ἰμβρου ἢ Σκύρου, καὶ τινες τούτους τοὺς ληστὰς ἐκκόψαιεν, εὐθὺς καὶ τὸν τόπον τοῦτον, οὗ ἦσαν οἱ λησταί, τὸν ὄντα ἡμέτερον, τῶν
- 5 τιμωρησαμένων τοὺς ληστὰς γίγνεσθαι; Φίλιππος δ' οὐκ ἄγνοεῖ ταῦτ' οὐ δίκαια λέγων, ἀλλ' εἰ καὶ τις ἄλλος ἐπι- 5
- στάμενος παρακρουσθῆναι ἂν ὑμᾶς οἴεται ὑπὸ τῶν τάνταυθα διοικήσειν, ὥς ἂν αὐτὸς ἐκείνος βούληται, καὶ πρὶν ὑπεσχη-
- [78] μένων, καὶ νῦν δὲ πραττόντων. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐκείνὸ γε λανθάνει αὐτόν, ὅτι δι' ἀμφοτέρων τῶν ὀνομάτων, ὅποτέρῳ ἂν χρῆσθε, ὑμεῖς ἔξετε τὴν νῆσον, ἂν τε λάβητε ἂν τ' 10
- 6 ἀπολάβητε. τί οὖν αὐτῷ διαφέρει, μὴ τῷ δικαίῳ ὀνόματι χρησάμενον ἀποδοῦναι ὑμῖν, ἀλλὰ δωρεὰν δεδωκέναι, τῷ ἀδίκῳ; οὐχ ἔν' εὐεργέτημά τι καταλογίσηται πρὸς ὑμᾶς (γελοῖον γὰρ ἂν εἴη τοῦτο τὸ εὐεργέτημα), ἀλλ' ἔν' ἐνδεί- 15
- ξῆται ἅπασιν τοῖς Ἑλλησιν ὅτι Ἀθηναῖοι τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ 15
- χωρία ἀγαπῶσι παρὰ τοῦ Μακεδόνοιο λαμβάνοντες. τοῦτο δ' ὑμῖν οὐ ποιητέον ἐστίν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.
- 7 Ὅταν δὲ λέγῃ περὶ τούτων ὥς ἐθέλει διαδικάσασθαι, οὐδὲν ἀλλ' ἢ χλευάζει ὑμᾶς, πρῶτον μὲν ἀξιῶν Ἀθηναίους ὄντας πρὸς τὸν ἐκ Πέλλης ὀρμώμενον περὶ τῶν νήσων δια- 20
- δικάζεσθαι, πότερ' ὑμέτεραι ἢ ἐκείνου εἰσίν. ὅποτε γὰρ ἢ μὲν δύναμις ἢ ὑμετέρα, ἢ ἐλευθερώσασα τοὺς Ἕλληνας, μὴ δύναται ὑμῖν τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ χωρία σφύζειν, οἱ δὲ δικασταί, οἷς ἂν ἐπιτρέψητε, οἱ κύριοι τῆς ψήφου, οὗτοι ὑμῖν σώσου- 25
- 8 σιν, ἔαν μὴ Φίλιππος αὐτοὺς πρήται, πῶς ὑμεῖς οὐχ ὁμο- 25
- λογουμένως, ὅταν ταῦτα διαπράττησθε, τῶν ἐν τῇ ἡπείρῳ ἁπάντων ἀφεστήκατε, καὶ ἐπιδείκνυτε ἅπασιν ἀνθρώποις ὅτι οὐδὲ περὶ ἐνὸς αὐτῷ διαγωνιείσθε, εἶγε περὶ τῶν ἐν

5-8 ἀλλ' εἰ καὶ . . . πραττόντων] om. SL¹ 7 μελλόντων post διοικήσειν add. vulg. : om. A¹ Vrbinas 14 τὸ SLB : γε τὸ vulg. : γε Herwerden 17 ποιητέον] περιοπτόν Herwerden 18 διαδικάσασθαι SAY : διαδικάζεσθαι vulg. : δικάζεσθαι al. 24 σώσουσιν S : σώζουσιν vulg. : σώζωσιν al. 25 ὑμεῖς οὐχ ὁμολογουμένως vulg. : ἡμεῖς οὐχ ὁμολογούμεν ὡς SL¹ 28 αὐτῷ διαγωνιείσθε Bekk. : αὐτῶν διαγωνιείσθε SL corr. : ἂν αὐτῷ διαγωνίξῃσθε (διαγωνίσαισθε Y) vulg.

τῇ θαλάττῃ, οὗ φατὲ ἰσχύειν, μὴ διαγωνιέσθε, ἀλλὰ
δικάσεσθε;

*Ἐτι περὶ συμβόλων φησὶ πεπομφέναι πρὸς ὑμᾶς τοὺς 9
ποιησομένους, ταῦτα δὲ κύρια ἔσεσθαι, οὐκ ἐπειδὰν ἐν τῷ
5 δικαστηρίῳ τῷ παρ' ὑμῖν κυρωθῇ, ὥσπερ ὁ νόμος κελεύει,
ἀλλ' ἐπειδὰν ὡς ἑαυτὸν ἐπανενεχθῇ, ἐφέσιμον τὴν παρ'
ὑμῶν γενομένην γνῶσιν ὡς ἑαυτὸν ποιούμενος. βούλεται [79]
γὰρ ὑμῶν τοῦτο προλαβεῖν καὶ ὁμολογούμενον ἐν τοῖς συμ-
βόλοις καταστήσαι, ὅτι τῶν περὶ Ποτειδαίαν γεγενημένων
10 ἀδικημάτων οὐδὲν ἐγκαλεῖτε αὐτῷ ὡς ἀδικούμενοι, ἀλλὰ
βεβαιούτε δικαίως αὐτὴν ἐκείνου καὶ λαβεῖν καὶ κεκτῆσθαι.
καίτοι Ἀθηναίων οἱ ἐν Ποτειδαίᾳ κατοικοῦντες, οὐκ ὄντος 10
αὐτοῖς πολέμου πρὸς Φίλιππον, ἀλλὰ συμμαχίας, καὶ ὄρκων
ὁμωμοσμένων, οὓς Φίλιππος τοῖς οἰκοῦσιν ἐν Ποτειδαίᾳ
15 ὤμοσεν, ἀφηρέθησαν ὑπ' αὐτοῦ τὰ κτήματα. ταῦτα δὲ βού-
λεται τὰδικήματα πανταχῶς παρ' ὑμῖν βεβαιώσασθαι, ὅτι
οὗτ' ἐγκαλεῖτε οὐθ' ἡγείσθε ἀδικεῖσθαι· ἐπεὶ ὅτι γε συμ- 11
βόλων οὐδὲν δέονται Μακεδόνες πρὸς Ἀθηναίους, ὁ παρελη-
λυθὼς ὑμῖν χρόνος τεκμήριον γενέσθω· οὔτε γὰρ Ἀμύντας
20 ὁ πατὴρ ὁ Φιλίππου οὐθ' οἱ ἄλλοι βασιλεῖς οὐδεπώποτε
σύμβολα ἐποιήσαντο πρὸς τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν. καίτοι 12
πλείους γε ἦσαν αἱ ἐπιμειξίαι τότε πρὸς ἀλλήλους ἢ νῦν
εἰσὶν· ὑφ' ἡμῖν γὰρ ἦν ἡ Μακεδονία καὶ φόρους ἡμῖν ἔφερον,
καὶ τοῖς ἐμπορίοις τότε μᾶλλον ἢ νῦν ἡμεῖς τε τοῖς ἐκεῖ
25 κακεῖνοι τοῖς παρ' ἡμῖν ἐχρῶντο, καὶ ἐμπορικὰ δίκαι οὐκ
ἦσαν, ὥσπερ νῦν, ἀκριβεῖς, αἱ κατὰ μῆνα, ποιοῦσαι μηδὲν
δεῖσθαι συμβόλων τοὺς τοσοῦτον ἀλλήλων ἀπέχοντας. ἀλλ' 13
ὁμῶς οὐδενὸς τοιούτου ὄντος τότε, οὐκ ἐλυσιτέλει σύμβολα
ποιησαμένους οὗτ' ἐκ Μακεδονίας πλεῖν Ἀθήναζε δίκας

2 δικάσεσθε SL: διαδικάζεσθε (vel -σεσθε) vulg. 6 ἐπανενεχθῇ
SL vulg.: ἐπαναχθῇ AY 16 πανταχῶς AB: πανταχόσε vulg.:
πολλάκις πανταχόσε SL 20 Μακεδονίας post ἄλλοι add. vulg.:
om. SL¹ AY 21 γε post καίτοι add. SL¹: om. vulg. 23 ὑφ'
Cobet: ἐφ' codd., cf. x 62 ἔφερον SL: ἔφερε vulg. 29 ποιησα-
μένους codd.: ποιησαμένοις Benseler

ληφόμενους, οὐθ' ἡμῖν εἰς Μακεδονίαν, ἀλλ' ἡμεῖς τε τοῖς ἐκεῖ νομίμοις ἐκεῖνοί τε τοῖς παρ' ἡμῖν τὰς δίκας ἐλάμβανον. μὴ οὖν ἀγνοεῖτε ὅτι τὰ σύμβολα ταῦτα γίνεταί εἰς ὑποδοχὴν τοῦ μηδ' ἀμφισβητῆσαι εὐλόγως ὑμᾶς ἔτι Ποτειδαίας.

[80]

14

Περὶ δὲ τῶν ληστῶν δίκαιόν φησιν εἶναι κοινῇ φυλάττειν 5

τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ κακουργοῦντας ὑμᾶς τε καὶ αὐτόν, οὐδὲν ἀλλ' ἢ τοῦτ' ἀξίων, ὑφ' ὑμῶν εἰς τὴν θάλατταν κατασταθῆναι, καὶ ὁμολογῆσαι ὑμᾶς ὡς ἄνευ Φιλίππου οὐδὲ τὴν ἐν τῇ

15

θαλάττῃ φυλακὴν δυνατοὶ ἔστε φυλάττειν, ἔτι δὲ καὶ δοθῆναι αὐτῷ ταύτην τὴν ἄδειαν, περιπλέοντι καὶ ὀρμιζομένῳ εἰς τὰς 10

νῆσους ἐπὶ προφάσει τῇ τῶν ληστῶν φυλακῇ διαφθείρειν τοὺς νησιώτας καὶ ἀφιστάναι ὑμῶν, καὶ μὴ μόνον τοὺς

φυγάδας τοὺς παρ' ἑαυτοῦ εἰς Θάσον κεκομικέναι διὰ τῶν ὑμετέρων στρατηγῶν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας νῆσους οἰκειώσα-

σθαι, συμπέμπων τοὺς συμπλευσομένους μετὰ τῶν στρατηγῶν 15

τῶν ὑμετέρων ὡς κοινωνήσοντας τῆς κατὰ θάλατταν φυλακῆς.

16

καίτοι οὐ φασί τινες αὐτὸν προσδεῖσθαι τῆς θαλάττης. ὁ δ' οὐδὲν δεόμενος τριήρεις κατασκευάζεται, καὶ νεωσοίκους οἰκοδομεῖται, καὶ ἀποστόλους ἀποστέλλειν βούλεται, καὶ δαπάνας οὐ μικρὰς δαπανᾶν εἰς τοὺς κατὰ θάλατταν κινδύνους, 20 ὧν οὐδὲν προτιμᾷ.

17

Ταῦτ' οἶεσθ' ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον ἀξιῶσαι ὑμᾶς συγχωρῆσαι αὐτῷ, εἰ μὴ ὑμῶν μὲν κατεφρόνει, οὓς δ' ἐνθάδε προήρηται φίλους κεκτήσθαι, τούτοις διεπίστευεν; οἳ οὐκ αἰσχύνονται Φιλίππῳ ζῶντες καὶ οὐ τῇ αὐτῶν πατρίδι, 25 καὶ τὰς παρ' ἐκείνου δωρεῖας λαμβάνοντες οἴονται οἴκαδε λαμβάνειν, τὰ οἴκοι πωλοῦντες.

[81]

18

Περὶ δὲ τῆς ἐπανορθώσεως τῆς εἰρήνης, ἣν ἔδοσαν ἡμῖν

1 ληφόμενους vulg. : ληφόμενοις S L¹ soli 4 περὶ post ἔτι add.
vulg. : om. S¹ L¹ 6 αὐτόν Bekk. : αὐτόν codd. 12 ἀφ' ante
ὑμῶν add. vulg. : om. S L¹ A Y 15 συμπλευσομένους S vulg. :
πλευσομένους L F B 22 οὖν post ταῦτ' add. vulg. : om. S L¹ ἂν
post οἶεσθε S L¹ : post ἀξιῶσαι vulg. 24 διεπίστευεν] δ' ἐπίστευεν
Aug. 2, Cobet 28 τῆς ἐπανορθώσεως om. S L¹ : add. vulg., cf.
§§ 30, 33

οἱ πρέσβεις οἱ παρ' ἐκείνου πεμφθέντες ἐπανορθώσασθαι,
 ὅτι ἐπηνωρθωσάμεθα, ὃ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁμολογεῖται
 δίκαιον εἶναι, ἐκατέρους ἔχειν τὰ ἑαυτῶν, ἀμφισβητεῖ μὴ
 δεδωκέναι μηδὲ τοὺς πρέσβεις ταύτ' εἰρήκηναι πρὸς ὑμᾶς,
 5 οὐδὲν ἄλλ' ἢ πεπεισμένος ὑπὸ τούτων, οἷς χρήται φίλοις,
 ὥς ὑμεῖς οὐ μνημονεύετε τὰ ἐν τῷ δήμῳ εἰρημένα. μόνον 19
 δὲ τοῦτο οὐχ οἷόν τε ὑμῖν ἐστὶν ἀμνημονῆσαι· ἐν γὰρ τῇ
 αὐτῇ ἐκκλησίᾳ καὶ οἱ πρέσβεις ὑμῖν οἱ παρ' ἐκείνου ἤκουτες
 διελέγοντο καὶ τὸ ψήφισμα ἐγράφη, ὥστ' οὐχ οἷόν τε, παρα-
 10 χρήμα τῶν λόγων εἰρημένων καὶ εὐθύς τοῦ ψηφίσματος
 ἐπαναγιγνωσκομένου, τὴν καταψευδομένην γνώμην τῶν πρέ-
 σβεων, ταύτην ὑμᾶς χειροτονῆσαι· ὥστε τοῦτο μὲν οὐ κατ'
 ἐμοῦ, ἀλλὰ καθ' ὑμῶν ἐπέσταλκεν, ὥς ὑμεῖς περὶ ᾧ οὐκ
 ἠκούσατε, περὶ τούτων ἀποκρινάμενοι τὴν γνώμην ἀπεστεί-
 15 λατε. καὶ οἱ μὲν πρέσβεις αὐτοί, ᾧ κατεψεύδετο τὸ ψή- 20
 φισμα, ὅτ' ἀπεκρίνεσθε αὐτοῖς ἀναγιγνώσκοντες καὶ ἐπὶ
 ξένια αὐτοὺς ἐκαλεῖτε, οὐκ ἐτόλμησαν παρελθεῖν, οὐδ' εἰπὲν
 ὅτι 'καταψεύδεσθε ἡμῶν, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ φατὲ ἡμᾶς
 εἰρηκέναι ἃ οὐκ εἰρήκαμεν,' ἀλλὰ σιωπῇ ἀπιόντες ᾤχοντο.
 20 βούλομαι δ' ὑμᾶς, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι (καὶ γὰρ ἠὺδοκίμησεν
 ὁ Πύθων παρ' ὑμῖν ἐν τῇ δημηγορίᾳ, ὃ τότε πρεσβεύων),
 αὐτοὺς τοὺς λόγους οὗς ἔλεγεν ὑπομνήσαι· οἶδα γὰρ ὅτι
 μέμνησθε. παραπλήσιοι δ' ἦσαν οἷς καὶ νῦν ἐπέσταλκε 21
 Φίλιππος· ἐγκαλῶν γὰρ ἡμῖν τοῖς διαβάλλουσι τὸν Φίλιπ-
 25 πον, καὶ ὑμῖν ἐμέμφετο ὅτι ὥρμηκός τις αὐτοῦ εἶποιεν ὑμᾶς [82]
 καὶ προηρημένου μάλιστα τῶν Ἑλλήνων φίλους κεκτῆσθαι
 αὐτοὶ κωλύετε, ἀποδεχόμενοι τοὺς λόγους τῶν συκοφαντούν-
 των καὶ χρήματα ἐκείνου αἰτούντων καὶ διαβαλλόντων· τοὺς
 γὰρ τοιούτους λόγους, ὅταν ἀπαγγελλόντων ἀκούῃ, ὅτι κακῶς
 30 ἤκουεν, ὑμεῖς δ' ἀπεδέχεσθε, μεταβάλλειν αὐτοῦ τὴν γνώμην,

8 ὑμῖν post πρέσβεις vulg. : post ἤκουτες S L A Y 16 ἀπεκρί-
 νεσθε S L¹ : ἀπεκρίνασθε vulg. 17 ξένια Vrbinas : ξενίαι S F B :
 ξενία L Vind. 1 : ξενίαν vulg. 23 μέμνησθε S L : μνησθήσεσθε vulg.
 27 τοὺς λόγους om. S¹ L¹

- ὅταν ἄπιστος φαίνεται τούτοις ὧν προήρηται εὐεργέτης εἶναι.
 22 ἐκέλευεν οὖν τοὺς λέγοντας ἐν τῷ δήμῳ τῇ μὲν εἰρήνῃ μὴ ἐπιτιμᾶν· οὐ γὰρ ἄξιον εἶναι εἰρήνην λύειν· εἰ δέ τι μὴ καλῶς γέγραπται ἐν τῇ εἰρήνῃ, τοῦτ' ἐπανορθώσασθαι, ὥς ἅπαντα Φίλιππον ποιήσουντα ὅς' ἂν ὑμεῖς ψηφίσησθε. ἂν 5 δὲ διαβάλλωσι μὲν, αὐτοὶ δὲ μηδὲν γράφωσι δι' οὗ ἡ μὲν εἰρήνη ἔσται, παύσεται δ' ἀπιστούμενος ὁ Φίλιππος, μὴ
 23 προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς τοιούτοις ἀνθρώποις. καὶ τούτους τοὺς λόγους ὑμεῖς ἀκούοντες ἀπεδέχεσθε, καὶ δίκαια ἔφατε τὸν Πύθωνα λέγειν· καὶ ἦν δίκαια. ἔλεγε δὲ τούτους τοὺς 10 λόγους, οὐχ ὅπως λυθείη ἐκ τῆς εἰρήνης ἃ ἦν ἐκείνῳ συμφέροντα καὶ ὧν πολλὰ χρήματα ἀνηλώκει ὥστε γενέσθαι, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἐνθάδε διδασκάλων προδεδιδαγμένος; οἳ οὐκ ᾔφοντο εἶναι τὸν γράφοντα ἐναντία τῷ Φιλοκράτους ψηφί-
 24 σματι, τῷ ἀπολλύντι Ἀμφίπολιν. ἐγὼ δ', ὧ ἄνδρες Ἀθη- 15 ναῖοι, παράνομον μὲν οὐδὲν ἐτόλμησα γράφαι, τῷ δὲ Φιλοκράτους ψηφίσματι οὐκ ἦν παράνομον τὰναντία γράφειν, ὥς ἐγὼ ἐπιδείξω· τὸ γὰρ ψήφισμα τὸ Φιλοκράτους, καθ' ὃ ὑμεῖς ἀπώλλυτε Ἀμφίπολιν, ἐναντίον ἦν τοῖς προτέροις ψηφίσμασι, καθ' ἃ ὑμεῖς ἐκτήσασθε ταύτην τὴν χώραν. 20
 [83] 25 τοῦτο μὲν οὖν παράνομον ἦν τὸ ψήφισμα, τὸ τοῦ Φιλοκράτους, καὶ οὐχ οἷόν τ' ἦν τὸν τὰ ἔννομα γράφοντα ταῦτα τῷ παρανόμῳ ψηφίσματι γράφειν. ἐκείνοις δὲ τοῖς προτέροις ψηφίσμασι, τοῖς οὖσιν ἐννόμοις καὶ σφύζουσι τὴν ὑμετέραν χώραν, ταῦτα γράφων ἐννόμα τ' ἔγραψα καὶ ἐξήλεγχον τὸν 25 Φίλιππον, ὅτι ἐξηπάτα ὑμᾶς καὶ οὐκ ἐπανορθώσασθαι ἐβούλετο τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν λέγοντας ἀπίστους
 26 καταστήσαι. καὶ ὅτι μὲν δοὺς τὴν ἐπανόρθωσιν νῦν ἔξαρνός ἐστιν, ἅπαντες ἴστε. φησὶ δ' Ἀμφίπολιν ἑαυτοῦ εἶναι· ὑμᾶς γὰρ ψηφίσασθαι ἐκείνου εἶναι, ὅτ' ἐψηφίζεσθε ἔχειν 30

2 ἐκέλευεν S L: ἐκέλευσεν vulg.

15 Ἀθηναῖοι vulg.: δικασταί S L' Vind. I

17 οὐκ ἦν . . . γράφειν S L' A': δ ἦν . . . ἔγραψα vulg.

25 ἔγραψα S L A Y: ἔγραφον vulg. ἐξήλεγχον S vulg.:

ἐξήλεγεα A Y O

30 ἐψηφίζεσθε vulg.: ἐψηφίσασθε S L A

αὐτὸν ἂ εἶχεν. ὑμεῖς δὲ τὸ μὲν ψήφισμα τοῦτ' ἐψηφίσασθε,
οὐ μέντοι γ' ἐκείνου εἶναι Ἀμφίπολιν· ἔστι γὰρ ἔχειν καὶ
τάλλότρια, καὶ οὐχ ἅπαντες οἱ ἔχοντες τὰ αὐτῶν ἔχουσιν,
ἀλλὰ πολλοὶ καὶ ἀλλότρια κέκτηνται· ὥστε τοῦτό γε τὸ
5 σοφὸν αὐτῷ ἡλίθιον ἐστίν. καὶ τοῦ μὲν Φιλοκράτους ψηφί- 27
σματος μέμνηται, τῆς δ' ἐπιστολῆς, ἣν πρὸς ὑμᾶς ἐπεμψεν
ὅτ' Ἀμφίπολιν ἐπολιόρκει, ἐπιλέλησται, ἐν ᾗ ὠμολόγει τὴν
Ἀμφίπολιν ὑμετέραν εἶναι· ἔφη γὰρ ἐκπολιορκήσας ὑμῶν
ἀποδώσειν, ὥς οὔσαν ὑμετέραν καὶ οὐ τῶν ἐχόντων. κἀκεῖ- 28
10 νοι μὲν, ὥς ἔοικεν, οἱ πρότερον ἐν Ἀμφιπόλει οἰκοῦντες πρὶν
Φίλιππον λαβεῖν, τὴν Ἀθηναίων χώραν εἶχον, ἐπειδὴ δὲ
Φίλιππος αὐτὴν εἴληφεν, οὐ τὴν Ἀθηναίων χώραν ἀλλὰ τὴν
ἑαυτοῦ ἔχει· οὐδ' Ὀλυνθὸν γε οὐδ' Ἀπολλωνίαν οὐδὲ Παλ-
λήνην, οὐκ ἀλλοτρίας ἀλλὰ τὰς ἑαυτοῦ χώρας κέκτηται. ἂρ' 29
15 ὑμῖν δοκεῖ πεφυλαγμένως ἅπαντα πρὸς ὑμᾶς ἐπιστέλλειν,
ὅπως ἂν φαίνεται καὶ λέγων καὶ πράττων ἂ παρὰ πᾶσιν [84]
ἀνθρώποις ὁμολογεῖται δίκαια εἶναι, ἀλλ' οὐ σφόδρα κατα-
πεφρουνηκέναι, ὅς τὴν χώραν, ἣν οἱ Ἕλληνες καὶ βασιλεὺς ὁ
Περσῶν ἐψηφίσαντο καὶ ὠμολογήκασιν ὑμετέραν εἶναι,
20 ταύτην φησὶν ἑαυτοῦ καὶ οὐχ ὑμετέραν εἶναι;

Περὶ δὲ τοῦ ἐτέρου ἐπανορθώματος, ὃ ὑμεῖς ἐν τῇ εἰρήνῃ 30
ἐπανορθοῦσθε, τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὅσοι μὴ κοινωνοῦσι
τῆς εἰρήνης, ἐλευθέρους καὶ αὐτονομούς εἶναι, καὶ ἕαν τις ἐπ'
αὐτοὺς στρατεύῃ, βοηθεῖν τοὺς κοινωνοῦντας τῆς εἰρήνης,
25 ἡγούμενοι καὶ δίκαιον τοῦτο καὶ φιλάνθρωπον, μὴ μόνον 31
ἡμᾶς καὶ τοὺς συμμάχους τοὺς ἡμετέρους καὶ Φίλιππον καὶ
τοὺς συμμάχους τοὺς ἐκείνου ἄγειν τὴν εἰρήνην, τοὺς δὲ μήθ'
ἡμετέρους ὄντας μήτε Φιλίππου συμμάχους ἐν μέσῳ κείσθαι
καὶ ὑπὸ τῶν κρειττόνων ἀπόλλυσθαι, ἀλλὰ καὶ τούτοις διὰ

4 ἀλλότρια SL¹: τὰλλότρια vulg.
αὐτοῦ vulg.

14 οὐκ secl. edd. plerique: commate post Παλλήνην
posito recte tuetur Blass, cf. xxi 129, xxii 32, xxiii 191, xxvii 65
22 ἐπανορθοῦσθε SL¹ soli: ἐπηνωρθώσασθε vulg.

25 μὴ μόνον
ἡμᾶς] μὴ ἡμᾶς μὲν malim

5 αὐτῷ A: αὐτῶν SL¹ soli:

τὴν ὑμετέραν εἰρήνην ὑπάρχειν σωτηρίαν, καὶ τῷ ὄντι εἰρή-
 32 νην ἄγειν ἡμᾶς καταθεμένους τὰ ὄπλα, τοῦτο δὲ τὸ ἐπανόρ-
 θωμα ὁμολογῶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ὥς ἀκούετε, δίκαιόν τ' εἶναι
 καὶ δέχεσθαι, Φεραίῳ μὲν ἀφήρηται τὴν πόλιν καὶ φρουρὰν
 ἐν τῇ ἀκροπόλει κατέστησεν, ἵνα δὴ αὐτόνομοι ᾦσιν, ἐπὶ δ' 5
 Ἀμβρακίαν στρατεύεται, τὰς δ' ἐν Κασσωπία τρεῖς πόλεις,
 Πανδοσίαν καὶ Βούχετα καὶ Ἐλάτειαν, Ἡλείῳ ἀποικίας,
 κατακαύσας τὴν χώραν καὶ εἰς τὰς πόλεις βιασάμενος παρέ-
 δωκεν Ἀλεξάνδρῳ τῷ κηδεστῇ τῷ ἑαυτοῦ δουλεύειν. σφόδρα
 γε βούλεται τοὺς Ἕλληνας ἐλευθέρους εἶναι καὶ αὐτονόμους, 10
 ὥς δηλοῖ τὰ ἔργα.

- 33 Περὶ δὲ τῶν ὑποσχέσεων ὧν ὑμῖν διατελεῖ ὑπισχνούμενος
 ὥς μεγάλα ὑμᾶς εὐεργετήσων, καταψεύδεσθαι μέ φησιν αὐτοῦ
 [85] διαβάλλοντα πρὸς τοὺς Ἕλληνας· οὐδὲν γὰρ ὑμῖν πώποτε
 φησιν ὑπεσχῆσθαι. οὕτως ἀναιδής ἐστιν ὁ ἐν ἐπιστολῇ 15
 γεγραφώς, ἣ ἐστι νῦν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, ὅς' ἐπιστομιεῖν
 ἡμᾶς, ἔφη, τοὺς αὐτῷ ἀντιλέγοντας, ἐὰν ἡ εἰρήνη γένηται,
 τοσαῦτα ὑμᾶς ἀγαθὰ ποιήσῃν· ἃ γράφειν ἂν ἤδη, εἰ ἤδει
 τὴν εἰρήνην ἐσομένην, δηλὸν ὥς προκεχειρισμένων καὶ ἐτοί-
 μων ὄντων τῶν ἀγαθῶν, ἃ ἐμέλλομεν πέλσεσθαι τῆς εἰρήνης 20
 34 γενομένης. γενομένης δὲ τῆς εἰρήνης, ἃ μὲν ἡμεῖς ἐμέλ-
 λομεν ἀγαθὰ πέλσεσθαι, ἐκποδὼν ἐστι, φθορὰ δὲ τῶν Ἑλλή-
 νων τοσαύτη γέγονεν ὅσην ὑμεῖς ἴστε. ὑμῖν δ' ἐν τῇ νῦν
 ἐπιστολῇ ὑπισχνεῖται, ἐὰν τοῖς μὲν αὐτοῦ φίλοις καὶ ὑπὲρ
 αὐτοῦ λέγουσι πιστεύητε, ἡμᾶς δὲ τοὺς διαβάλλοντας αὐτὸν 25
 35 πρὸς ὑμᾶς τιμωρήσῃθε, ὥς μεγάλα εὐεργετήσῃ. τὰ μέντοι
 εὐεργετήματα τοιαῦτα ἔσται· οὔτε τὰ ὑμέτερα ὑμῖν ἀποδώσει
 (αὐτοῦ γάρ φησιν εἶναι), οὔτ' ἐν τῇ οἰκουμένῃ αἱ δωρεαὶ
 ἔσονται, ἵνα μὴ διαβληθῇ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἀλλ' ἄλλη

7 Βούχετα Harpocraton : Βούχεταν codd. Ἐλάτειαν] Ἐλάτρειαν
 Harpocraton 16 ὅς' Tournier : ὅτ' codd. 18 ὑμᾶς
 ἀγαθὰ SL : ἀγαθὰ ἡμᾶς vulg. 21 ἐμέλλομεν vulg. : μέλ-
 λομεν SL soli 24 αὐτοῦ edd. Turic. : ἑαυτοῦ SL : αὐτοῦ
 cett.

τις χώρα καὶ ἄλλος, ὡς ἔοικε, τόπος φανήσεται, οὗ ὑμῖν αἰ
δωρεὶαὶ δοθήσονται.

Περὶ δ' ὦν ἐν τῇ εἰρήνῃ εἴληφε χωρίων, ὑμῶν ἐχόντων, 36
παρασπονδῶν καὶ λύων τὴν εἰρήνην, ἐπειδὴ οὐκ ἔχει ὁ τι
5 εἶπη, ἀλλ' ἀδικῶν φανερώς ἐξελέγχεται, ἐπιτρέπειν φησὶ
περὶ τούτων ἔτοιμος εἶναι ἴσῳ καὶ κοινῷ δικαστηρίῳ· περὶ
ὦν μόνων οὐδὲν δεῖ ἐπιτροπῆς, ἀλλ' ἀριθμὸς ἡμερῶν ἐστίν ὁ
κρίνων. ἅπαντες γὰρ ἴσμεν τίνι μηνὶ καὶ τίνι ἡμέρᾳ ἡ
εἰρήνη ἐγένετο. ὥσπερ δὲ ταῦτα ἴσμεν, κακεῖνα ἴσμεν, τίνι 37
10 μηνὶ καὶ τίνι ἡμέρᾳ Σέρρειον τεῖχος καὶ Ἐργίσκη καὶ Ἱερὸν
ὄρος ἑάλω. οὐ δὲ ἀφανῆ ἐστὶ τὰ οὕτω πραχθέντα, οὐδὲ [86]
κρίσεως δεόμενα, ἀλλὰ πᾶσι γνώριμα πότερος πρότερος ὁ
μὴν ἐστίν, ἐν ᾧ ἡ εἰρήνη ἐγένετο ἢ ἐν ᾧ τὰ χωρία ἑάλω.

Φησὶ δὲ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἡμῶν, ὅσοι ἐν τῷ πολέμῳ 38
15 ἑάλωσαν, ἀποδεδωκέναι· ὃς τὸν μὲν Καρύστιον, τὸν πρό-
ξενον τῆς ἡμετέρας πόλεως, ὑπὲρ οὗ ὑμεῖς τρεῖς πρέσβεις
ἐπέμψατε ἀπαιτοῦντες, τοῦτον τὸν ἄνδρα ἐκείνος οὕτω σφόδρα
ὑμῖν ἐβούλετο χαρίσασθαι, ὥστ' ἀπέκτεινε καὶ οὐδ' ἀναίρεσιν
ἔδωκεν, ἵνα ταφῇ.

10 Περὶ δὲ Χερρονήσου, ἃ τ' ἐπιστέλλει πρὸς ὑμᾶς ἄξιόν 39
ἐστὶν ἐξετάσαι, ἔτι δὲ καὶ ἃ πράττει, καὶ ταῦτ' εἰδέναί. τὸν
μὲν γὰρ τόπον ἅπαντα τὸν ἕξω Ἀγορᾶς ὡς ἑαυτοῦ ὄντα καὶ
ὑμῖν οὐδὲν προσήκοντα δέδωκε καρποῦσθαι Ἀπολλωνίδῃ τῷ
Καρδιανῷ· καίτοι Χερρονήσου οἱ ὄροι εἰσὶν, οὐκ Ἀγορά,
25 ἀλλὰ βωμὸς τοῦ Διὸς τοῦ ὀρίου, ὃς ἐστὶ μετὰ Πτελεοῦ
καὶ Λευκῆς ἀκτῆς, ἣ ἡ διορυχὴ ἔμελλε Χερρονήσου ἔσεσθαι, 40
ὥς γε τὸ ἐπίγραμμα τὸ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς τοῦ ὀρίου
δηλοῖ. ἔστι δὲ τουτοῖ·

7 μόνων] μόνον SL 8 καὶ τίνι] καὶ ποία vulg. 10 τίνι]
ποία al. Σέρρειον] Σέρριον SL vulg. Σέρριον autem et Σέρρειον
τεῖχος diversa loca diverse scripta (Harpocration, cf. Phil. iii 15)
12 πότερος S¹ vulg. : πότερον S corr. L¹ ὁ ante μὴν om. vulg. : add.
SL 16 πρέσβεις SLA : πρεσβείας vulg. 25 ὀρίου SL¹ Y
corr. : ὀρείου vulg. et infra 27 26 ἥ S solus : οὗ vulg. : οἱ L
διορυχὴ SLA : διωρυχὴ vulg. 27 τοῦ βωμοῦ om. SL

Τόνδε καθιδρύσαντο θεῶ περικαλλέα βωμὸν
 Λευκῆς καὶ Πτελεοῦ μέσσον ὄρον θέμενοι
 ἐνναέται, †χώρης σημήϊον· ἀμμορίης δὲ†
 αὐτὸς ἀναξ μακάρων ἐστὶ μέσος Κρονίδης.

- 41 ταύτην μέντοι τὴν χώραν, τοσαύτην οὔσαν ὅσῃν οἱ πολλοὶ 5
 ὑμῶν ἴσασι, ὡς ἑαυτοῦ οὔσαν τὴν μὲν αὐτὸς καρποῦται,
 τὴν δ' ἄλλοις δωρεῖαν δέδωκε, καὶ ἅπαντα τὰ κτήματα τὰ
 ὑμέτερα ὑφ' αὐτῷ ποιεῖται. καὶ οὐ μόνον τὴν ἕξω Ἀγορᾶς
 [87] χώραν σφετερίζεται, ἀλλὰ καὶ πρὸς Καρδιανούς, οἱ οἰκοῦσιν
 εἴσω Ἀγορᾶς, ἐπιστέλλει ἐν τῇ νῦν ἐπιστολῇ ὡς δεῖ ὑμᾶς 10
 διαδικάζεσθαι—πρὸς Καρδιανούς τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ
 42 ὑμετέρᾳ—εἴ τι πρὸς αὐτοὺς διαφέρεσθε. διαφέρονται δὲ
 πρὸς ὑμᾶς, σκέψασθε εἰ περὶ μικροῦ. ἑαυτῶν φασὶ τὴν
 χώραν οὔσαν οἰκεῖν καὶ οὐχ ὑμετέραν, καὶ τὰ μὲν ὑμέτερα
 εἶναι ἐγκτήματα ὡς ἐν ἀλλοτρίᾳ, τὰ δὲ ἑαυτῶν κτήμαθ' ὡς 15
 ἐν οἰκείᾳ, καὶ ταῦθ' ὑμέτερον πολίτην γράφει ἐν ψηφίσματι,
 43 Κάλλιππον Παιανιέα. καὶ τοῦτό γ' ἀληθῆ λέγουσιν· ἔγραψε
 γάρ, καὶ ἐμοῦ γ' αὐτὸν γραψαμένου παρανόμων γραφὴν ὑμεῖς
 ἀπεψηφίσασθε· τοιγάρτοι ἀμφισβητήσιμον ὑμῖν τὴν χώραν
 κατεσκεύακεν. ὁπότε δὲ περὶ τούτου τολμήσετε πρὸς Καρ- 20
 διανούς διαδικάζεσθαι, εἴθ' ὑμετέρα ἐστὶν εἴτ' ἐκείνων ἡ
 χώρα, διὰ τί οὐ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους Χερρωνησίτας τὸ αὐτὸ
 44 δίκαιον ἔσται; καὶ οὕτως ὑβριστικῶς ὑμῖν κέχρηται ὥστε
 φησὶν, ἂν μὴ θέλωσι διαδικάζεσθαι οἱ Καρδιανοί, αὐτὸς
 ἀναγκάσειν, ὡς ὑμῶν γ' οὐκ ἂν δυναμένων οὐδὲν ἀναγκάσαι 25
 Καρδιανούς ὑμῖν ποιῆσαι· ἐπειδὴ δ' ὑμεῖς οὐ δύνασθε, αὐτός

1 τόνδε . . .] epigramma om. S L 3 ἐνναέται . . . ἀμμορίης δὲ
 codd. omnes: ἐνναέται, μοίρης σημήϊον ἀμμορίης τε. Blass coll. Odyss.
 v. 75 5 τοσαύτην οὔσαν om. S L¹ 10 εἴσω (vel ἕσω) codd.
 aliquot: ἕξω S (σ suprascr.) L¹ vulg. 11 πρὸς Καρδιανούς del.
 Index Lambini: πρὸς Καρδιανούς . . . ὑμετέρᾳ del. Cobet: Καρδιανούς
 secl. Blass κατοικοῦντας S L A Y: οἰκοῦντας vulg. 15 ἐγ-
 κτήματα S corr. L¹: ἐγκτήματά φασιν vulg.: ἐγκτήματα λέγειν A
 17 ἀληθῆ S L soli: ἀληθῆς vulg.: ἀληθῶς F B 23 ἔσται S L A Y:
 ἐστί vulg. 25 οὐδὲν S: οὐδὲ vulg. 26 ὑμῖν ποιῆσαι S L¹:
 τὰ δίκαια πρὸς ὑμᾶς ποιεῖσθαι (vel ὑμῖν ποιῆσαι τὰ δίκαια) vulg.

φῃσι τοῦτ' ἀναγκάσειν αὐτοὺς ποιῆσαι. ἄρ' οὐ μέγала
 φαίνεται ὑμᾶς εὐεργετῶν; καὶ ταύτην τὴν ἐπιστολὴν τινες 45
 εὖ ἔφασαν γεγράφθαι, οἱ πολὺν ἂν δικαιότερον ὑφ' ὑμῶν ἢ
 Φίλιππος μισοῖντο. ἐκεῖνος μὲν γ' ἑαυτῷ κτώμενος δόξαν
 5 καὶ μεγάλ' ἀγαθὰ ἅπαντα καθ' ὑμῶν πράττει· ὅσοι δ' Ἀθη-
 ναῖοι ὄντες μὴ τῇ πατρίδι, ἀλλὰ Φιλίππῳ εὐνοίαν ἐνδείκνυν-
 ται, προσήκει αὐτοὺς ὑφ' ὑμῶν κακοὺς κακῶς ἀπολωλέναι, [88]
 εἴπερ ὑμεῖς τὸν ἐγκέφαλον ἐν τοῖς κροτάφοις καὶ μὴ ἐν ταῖς
 πτέρυγαις καταπεπατημένον φορεῖτε.

10 Ὑπόλοιπόν μοι ἐστὶν ἔτι πρὸς ταύτην τὴν ἐπιστολὴν τὴν 46
 εὖ ἔχουσιν καὶ τοὺς λόγους τῶν πρέσβεων γράψαι τὴν
 ἀπόκρισιν, ἣν ἡγοῦμαι δικαίαν τ' εἶναι καὶ συμφέρουσαν
 ὑμῖν.

1 ποιῆσαι secl. Blass   4 μὲν γ' S L¹: μὲν γὰρ cett.
 In S subscriptum

Η Η Η Δ Δ Δ Δ Π

ΤΟΜΟΣ Α ΦΙΛΙΠΠΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ 5
 Χ Χ Η Η [Δ] Δ Δ Π (? pro Π legendum Δ)

VIII

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΧΕΡΡΟΝΗΣΩΙ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ὁ λόγος οὗτος ὑπὲρ Διοπείθους εἴρηται καὶ ὧν ἐκείνος παρ' Ἀθηναίοις κατηγορήτο. ἦν μὲν γὰρ Χερρόνησος ἡ πρὸς Θράκην τῶν Ἀθηναίων κτῆμ' ἀρχαῖον, εἰς δὲ ταύτην ἀπέστειλαν κατὰ τοὺς Φιλίππου καιροὺς κληρούχους ἑαυτῶν. ἔθος δ' ἦν τοῦτο παλαιὸν τοῖς Ἀθηναίοις, ὅσοι πένητες ἦσαν αὐτῶν καὶ ἀκτήμονες οἴκοι, 5 τούτους πέμπειν ἐποίκους εἰς τὰς ἔξω πόλεις τὰς ἑαυτῶν· καὶ ἐλάμβανον πεμπόμενοι ὅπλα τ' ἐκ τοῦ δημοσίου καὶ ἐφόδιον. καὶ νῦν τοῖνυν τοῦτο γέγονε, καὶ πεπόμφασιν ἐποίκους εἰς τὴν Χερρόνησον, στρατηγὸν αὐτοῖς δόντες Διοπείθην. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι Χερρονησίται τοὺς ἐπελθόντας ἐδέξαντο καὶ μετέδωκαν αὐτοῖς καὶ 10 οἰκῶν καὶ γῆς, Καρδιανοὶ δ' οὐκ ἐδέξαντο, λέγοντες ἰδίαν χώραν οἰκεῖν καὶ οὐκ Ἀθηναίων. ἐντεῦθεν οὖν Διοπείθης ἐπολέμησε Καρδιανοῖς. οἱ δὲ παρὰ Φίλιππον καταφεύγουσι, καὶ ὃς ἐπιστέλλει τοῖς Ἀθηναίοις μὴ βιάζεσθαι Καρδιανούς ὡς αὐτῷ προσήκοντας, ἀλλὰ δικάσασθαι πρὸς αὐτούς, εἴ τί φασιν ἡδίκησθαι. 15 ὡς δ' οὐκ ἤκουον τούτων οἱ Ἀθηναῖοι, βοήθειαν τοῖς Καρδιανοῖς 2 ἐπέμψεν. ἐφ' οἷς ἀγανακτήσας ὁ Διοπείθης, τοῦ Φιλίππου περὶ τὴν μεσόγειαν, τὴν ἄνω Θράκην, πολεμοῦντος πρὸς τὸν Ὀδρυσῶν βασιλέα, τὴν παράλιον Θράκην ὑπήκοον οὔσαν τοῦ Μακεδόνος κατέδραμε καὶ ἐπόρθησε καὶ ἔφθη, πρὶν Φίλιππον ἐπανελθεῖν, 20 ἀναχωρήσας εἰς τὴν Χερρόνησον καὶ ἐν ἀσφαλεῖ γενόμενος. διόπερ ὁ Φίλιππος οὐ δυνηθεὶς ὅπλοις αὐτὸν ἀμύνασθαι πέπομφεν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, κατηγορῶν τοῦ στρατηγοῦ καὶ λέγων αὐτὸν παραβεβηκέναι τὴν εἰρήνην ἀντικρυς. καὶ οἱ φιλιππίζοντες τῶν ῥητόρων κατατρέχουσι τοῦ Διοπείθους, καὶ κολάζειν 25 4 ἀξιοῦσιν αὐτόν. πρὸς οὓς ὁ Δημοσθένης ἐναντιούμενος διχῇ ὑπὲρ τοῦ Διοπείθους ἵσταται. οὔτε γὰρ ἄδικά φησιν αὐτόν

12 ἐπολέμησε Y: ἐπολέμει vulg.
Voem. coll. vii 7

15 δικάσασθαι] διαδικάσασθαι

πεποιημένοι (Φιλίππου γὰρ πολὺ πρότερον παραβάντος τὴν εἰρή-
νην καὶ ἀδικούντος τὴν τῶν Ἀθηναίων πόλιν, εἰκότως καὶ τοῦτον
ἔργα πολεμίου διαπράττεσθαι) οὔτε συμφέρειν λέγει τοῖς Ἀθη-
ναίοις κολάσαι τὸν στρατηγὸν καὶ διαλύσαι τὴν ὑπ' ἐκείνῳ δύναμιν,
5 ἣτις νῦν ἀποκρούεται Χερρονήσου Φιλίππον. τὸ δ' ὅλον ἐπὶ
πόλεμον παρακαλεῖ, καὶ τοῦ Φιλίππου πολλὴν ποιεῖται κατηγορίαν
ὥς ἀδίκου καὶ παρασπόνδου καὶ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τοῖς Ἑλλήσιν
ἐπιβουλευόντος.

Ἔδει μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς λέγοντας ἅπαντας [90]
10 μήτε πρὸς ἔχθραν ποιέσθαι λόγον μηδένα μήτε πρὸς χάριν,
ἀλλ' ὁ βέλτιστον ἕκαστος ἡγεῖτο, τοῦτ' ἀποφαίνεσθαι, ἄλλως
τε καὶ περὶ κοινῶν πραγμάτων καὶ μεγάλων ὑμῶν βουλευο-
μένων· ἐπεὶ δ' ἔνιοι τὰ μὲν φιλονικία, τὰ δ' ἡττιοδῆποτ'
αἰτία προάγονται λέγειν, ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς
15 πολλοὺς δεῖ πάντα τᾶλλ' ἀφελόντας, ἃ τῇ πόλει νομίζετε
συμφέρειν, ταῦτα καὶ ψηφίζεσθαι καὶ πράττειν. ἡ μὲν οὖν 2
σπουδὴ περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ πραγμάτων ἐστὶ καὶ τῆς
στρατείας, ἣν ἐνδέκατον μῆνα τουτοῦ Φιλίππου ἐν Θράκῃ
ποιεῖται· τῶν δὲ λόγων οἱ πλείστοι περὶ ᾧ Διοπίθης
20 πράττει καὶ μέλλει ποιεῖν εἴρηνται. ἐγὼ δ' ὅσα μὲν τις
αἰτιᾶται τινὰ τούτων, οὓς κατὰ τοὺς νόμους ἐφ' ὑμῖν ἐστίν,
ὅταν βούλησθε, κολάζειν, κἂν ἤδη δοκῇ κἂν ἐπισχοῦσιν περὶ
αὐτῶν σκοπεῖν ἐγχωρεῖν ἡγοῦμαι, καὶ οὐ πάνν δεῖ περὶ
τούτων οὔτ' ἔμ' οὔτ' ἄλλον οὐδέν' ἰσχυρίζεσθαι· ὅσα δ' 3
25 ἔχθρὸς ὑπάρχων τῇ πόλει καὶ δυνάμει πολλῇ περὶ Ἑλλήσ-
ποντον ὧν πειρᾶται προλαβεῖν, κἂν ἅπαξ ὑστερήσωμεν,
οὐκέθ' ἔξομεν σῶσαι, περὶ τούτων δ' οἶομαι τὴν ταχίστην
συμφέρειν καὶ βεβουλευθῆναι καὶ παρεσκευάσθαι, καὶ μὴ τοῖς [91]
περὶ τῶν ἄλλων θορύβοις καὶ ταῖς κατηγορίαις ἀπὸ τούτων
30 ἀποδρᾶναι.

9 ἐν ὑμῖν ante ἅπαντας add. vulg. : om. SL¹ 13 ἐπεὶ SL : ἐπειδὴ
vulg. 15 ἀφελόντας SL¹ : ἀφέντας vulg., cf. xxiii 20, Prooem.
lvi 2 22 μικρὸν post κἂν add. vulg. : om. SL¹ ἐπισχοῦσι A :
ἐπίσχωσι SL¹ vulg. 24 ἰσχυρίζεσθαι SL¹ Y : διισχυρίζεσθαι vulg.
25 Φιλίππος post πόλει add. vulg. : om. SL¹ soli

- 4 Πολλὰ δὲ θαυμάζων τῶν εἰωθότων λέγεσθαι παρ' ὑμῖν,
οὐδενὸς ἦττον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τεθαύμακα, ὃ καὶ πρῶην
τινὸς ἤκουσ' εἰπόντος ἐν τῇ βουλῇ, ὥς ἄρα δεῖ τὸν συμβου-
λεύοντα ἢ πολεμεῖν ἀπλῶς ἢ τὴν εἰρήνην ἄγειν συμβουλευεῖν.
- 5 ἔστι δέ,† εἰ μὲν ἡσυχίαν Φίλιππος ἄγει καὶ μήτε τῶν 5
ἡμετέρων ἔχει παρὰ τὴν εἰρήνην μηδὲν μήτε συσκευάζεται
πάντας ἀνθρώπους ἐφ' ἡμᾶς, οὐκέτι δεῖ λέγειν, ἀλλ' ἀπλῶς
εἰρήνην ἀκτέον, καὶ τὰ γ' ἀφ' ὑμῶν ἔτοιμ' ὑπάρχονθ' ὁρῶ·
εἰ δ' ἂ μὲν ὠμόσαμεν καὶ ἐφ' οἷς τὴν εἰρήνην ἐποιησάμεθα,
- 6 ἔστιν ἰδεῖν καὶ γεγραμμένα κεῖται, φαίνεται δ' ἀπ' ἀρχῆς ὃ 10
Φίλιππος, πρὶν Διοπείθην ἐκπλεῦσαι καὶ τοὺς κληρούχους,
οὓς νῦν αἰτιῶνται πεποικέναι τὸν πόλεμον, πολλὰ μὲν τῶν
ἡμετέρων ἀδίκως εἰληφώς, ὑπὲρ ὧν ψηφίσμαθ' ὑμέτερ' ἐγκα-
λοῦντα κύρια ταυτί, πάντα δὲ τὸν χρόνον συνεχῶς τὰ τῶν
ἄλλων Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων λαμβάνων καὶ ἐφ' ἡμᾶς 15
συσκευαζόμενος, τί τοῦτο λέγουσιν, ὥς πολεμεῖν ἢ ἄγειν
εἰρήνην δεῖ; οὐ γὰρ αἴρεσίς ἐστιν ἡμῖν τοῦ πράγματος, ἀλλ'
ὑπολείπεται τὸ δικαιοτάτον καὶ ἀναγκαϊότατον τῶν ἔργων, ὃ
ὑπερβαίνουσιν ἐκόντες οὔτοι. τί οὖν ἐστι τοῦτο; ἀμύνεσθαι
τὸν πρότερον πολεμοῦνθ' ἡμῖν. πλὴν εἰ τοῦτο λέγουσι νῆ 20
Δί', ὥς, ἂν ἀπέχῃται τῆς Ἀττικῆς καὶ τοῦ Πειραιῶς
- 8 Φίλιππος, οὗτ' ἀδικεῖ τὴν πόλιν οὔτε ποιεῖ πόλεμον. εἰ δ'
ἐκ τούτων τὰ δίκαια τίθενται καὶ τὴν εἰρήνην ταύτην ὀρί-
[92] ζονται, ὅτι μὲν δῆπουθεν οὐθ' ὅσι' οὗτ' ἀνεκτὰ λέγουσιν οὐθ'
ὑμῖν ἀσφαλῆ, δῆλόν ἐστιν ἅπασιν, οὐ μὴν ἀλλ' ἐναντία 25

4 τὴν εἰρήνην ante ἄγειν S A Y : post ἄγειν vulg. 5 ἔστι δέ
codd. : ἔστι δέ <τόδε> Voemel : equidem cum Dobraeo ἔστω δὴ
scripserim, cf. § 9 7 οὐκέτι S L : οὐδὲν vulg. 9 ἡμεῖς ante
ὠμόσαμεν add. vulg. : post ὠμόσαμεν add. A : om. S L¹ soli 12 τὸν
om. O¹ 16 fort. <ῆ> πολεμεῖν, cf. § 4 post πολεμεῖν add.
ἀπλῶς (cf. § 4) A Y L marg. vulg. 18 καὶ ἀναγκαϊότατον om.
S L text. Vind. 1 20 ἡμῖν] ὑμῖν S L πλὴν εἰ] μὴ add. A.
λέγουσι νῆ Δί' ὥς Vind. 1 : λέγουσι νῆ Δί' ἕως vulg. : λέγουσιν ἰδίως
S¹ L¹ 21 καὶ om. S¹ L¹ 22 ὃ ante Φίλιππος add. vulg. :
om. S¹ L¹ τὸν ante πόλεμον add. vulg. : om. S L¹ 23 ταύτην]
ταύτη O marg.

συμβαίνει ταῖς κατηγορίαις ἅς Διοπίθους κατηγοροῦσι καὶ
 αὐτὰ ταῦτα λέγειν αὐτούς. τί γὰρ δήποτε τῷ μὲν Φιλίππῳ
 πάντα τᾶλλα ποιεῖν ἐξουσίαν δώσομεν, ἂν τῆς Ἀττικῆς ἀπέ-
 χηται, τῷ Διοπίθει δ' οὐδὲ βοηθεῖν τοῖς Θραξίν ἐξέσται, ἢ
 5 πόλεμον ποιεῖν αὐτὸν φήσομεν; ἀλλὰ νῆ Δία, ταῦτα μὲν 9
 ἐξελέγχονται, δεῖνὰ ποιοῦσι δ' οἱ ξένοι περικόπτοντες τὰ
 ἐν Ἑλλησπόντῳ, καὶ Διοπίθης ἀδικεῖ κατάγων τὰ πλοῖα,
 καὶ δεῖ μῇ ἐπιτρέπειν αὐτῷ. ἔστω, γιγνέσθω ταῦτα, οὐδὲν
 ἀντιλέγω. οἶμαι μέντοι δεῖν, εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἐπὶ πᾶσι
 10 δικαίοις ταῦτα συμβουλευούσιν, ὥσπερ τὴν ὑπάρχουσαν τῇ 10
 πόλει δύναμιν καταλύσαι ζητοῦσι, τὸν ἐφεστηκότα καὶ
 πορίζοντα χρήματα ταύτῃ διαβάλλοντες ἐν ὑμῖν, οὕτω
 τὴν Φιλίππου δύναμιν δεῖξαι διαλυθησομένην, ἂν ὑμεῖς
 ταῦτα πεισθῇτε. εἰ δὲ μή, σκοπεῖθ' ὅτι οὐδὲν ἄλλο
 15 ποιοῦσιν ἢ καθιστᾶσι τὴν πόλιν εἰς τὸν αὐτὸν τρόπον
 δι' οὗ τὰ [παρόντα] πράγμαθ' ἅπαντ' ἀπολώλεκεν. ἴστε 11
 γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι οὐδενὶ τῶν πάντων πλέον κεκράτηκε
 Φίλιππος, ἢ τῷ πρότερος πρὸς τοῖς πράγμασι γίνεσθαι.
 ὁ μὲν γὰρ ἔχων δύναμιν συνεστηκυῖαν αἰεὶ περὶ αὐτὸν καὶ
 20 προειδὼς ἂ βούλεται πρᾶξαι, ἐξαίφνης ἐφ' οὗς ἂν αὐτῷ
 δόξῃ πάρεστιν· ἡμεῖς δ' ἐπειδὴν πυθόμεθά τι γιγνόμενον,
 τηνικαῦτα θορυβούμεθα καὶ παρασκευαζόμεθα. εἴτ', οἶμαι, 12
 συμβαίνει τῷ μὲν ἐφ' ἂν ἔλθῃ, ταῦτ' ἔχειν κατὰ πολλὴν
 ἡσυχίαν, ἡμῖν δ' ὑστερίζειν, καὶ ὅσ' ἂν δαπανήσωμεν, ἅπαντα [93]
 25 μάτην ἀνηλωκέναι, καὶ τὴν μὲν ἔχθραν καὶ τὸ βούλεσθαι
 κωλύειν ἐνδεδεῖσθαι, ὑστερίζοντας δὲ τῶν ἔργων αἰσχύνην
 προσοφλισκάνειν.

Μὴ τοίνυν ἀγνοεῖτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι καὶ τὰ νῦν 13
 τᾶλλα μὲν ἐστὶ λόγοι ταῦτα καὶ προφάσεις, πράττεται δὲ

6 ποιοῦσι δ' SL¹: δὲ ποιοῦσιν vulg. τὰ om. S¹L¹Y¹ 16 πα-
 ρόντα SL¹AY: secl. Dobree: παρελθόντα vulg. ἀπολώλεκεν
 S Vind. 1: ἀπόλωλεν vulg. 17 τῆς πόλεως ante κεκράτηκε add.
 vulg.: om. SL¹ 25 ἀναλωκέναι SL βούλεσθαι vulg.:
 βουλεύεσθαι SL 28 τὰ om. vulg.: add. SL

- καὶ κατασκευάζεται τοῦτο, ὅπως ὑμῶν μὲν οἴκοι μενόντων, ἔξω δὲ μηδεμιᾶς οὔσης τῇ πόλει δυνάμεως, μετὰ πλείστης ἡσυχίας ἀπανθ' ὅσα βούλεται Φίλιππος διοικήσεται. θεωρεῖτε γὰρ τὸ
- 14 παρὸν πρῶτον, ὃ γίγνεται. νυνὶ δύνάμιν μεγάλην ἐκείνος ἔχων ἐν Θράκῃ διατρίβει, καὶ μεταπέμπεται πολλήν, ὥς φασιν 5 οἱ παρόντες, ἀπὸ Μακεδονίας καὶ Θετταλίας. ἐὰν οὖν περιμείνας τοὺς ἐτησίας ἐπὶ Βυζάντιον ἔλθων πολιορκῇ, πρῶτον μὲν οἴεσθε τοὺς Βυζαντίους μενεῖν ἐπὶ τῆς ἀνοίας τῆς αὐτῆς ὥσπερ νῦν, καὶ οὔτε παρακαλεῖν ὑμᾶς οὔτε βοηθεῖν αὐτοῖς
- 15 ἀξιώσιν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶομαι, ἀλλὰ καὶ εἴ τισι μᾶλλον 10 ἀπιστοῦσιν ἢ ἡμῖν, καὶ τούτους εἰσφρήσεσθαι μᾶλλον ἢ 'κείνῳ παραδώσειν τὴν πόλιν, ἂν περ μὴ φθάσῃ λαβὼν αὐτούς. οὐκοῦν ἡμῶν μὲν μὴ δυναμένων ἐνθένδ' ἀναπλεῦσαι, ἐκεῖ δὲ μηδεμιᾶς ὑπαρχούσης ἐτοίμου βοηθείας, οὐδὲν αὐτοὺς
- 16 ἀπολωλέναι κωλύσει. νῆ Δία, κακοδαιμονῶσι γὰρ ἄνθρωποι 15 καὶ ὑπερβάλλουσιν ἀνοία. πάνυ γε, ἀλλ' ὅμως αὐτοὺς δεῖ σῶς εἶναι· συμφέρεи γὰρ τῇ πόλει. καὶ μὴν οὐδ' ἐκείνῳ γε δηλὸν ἐστὶν ἡμῖν, ὥς ἐπὶ Χερρόνησον οὐχ ἤξει· ἀλλ' εἴγ' ἐκ τῆς ἐπιστολῆς δεῖ σκοπεῖν ἥς. ἔπεμψε πρὸς ὑμᾶς, ἀμυνεῖσθαι
- 17 φησι τοὺς ἐν Χερρονήσῳ. ἂν μὲν τοίνυν ἢ τὸ συνεστηκὸς 20 [94] στράτευμα, καὶ τῇ χώρᾳ βοηθήσαι δυνήσεται καὶ τῶν ἐκείνου τι κακῶς ποιῆσαι· εἰ δ' ἅπαξ διαλυθήσεται, τί ποιήσομεν, ἂν ἐπὶ Χερρόνησον ἴῃ; 'κρινούμεν Διοπέλοιν νῆ Δία.' καὶ τί τὰ πράγματ' ἔσται βελτίω; 'ἀλλ' ἐνθένδ' ἂν βοηθήσαιομεν αὐτοί.' ἂν δ' ὑπὸ τῶν πνευμάτων μὴ δυνώμεθα; 'ἀλλὰ μὰ 25
- 18 Δί' οὐχ ἤξει.' καὶ τίς ἐγγυητής ἐστὶ τούτου; ἄρ' ὁρᾶτε καὶ λογίζεσθ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἐπιούσαν ὥραν τοῦ ἔτους,

1 τοῦτο post κατασκευάζεται SL: ante καὶ vulg. 6 ἀπὸ codd.: ἐκ schol. Hermog. vi 362, Blass delete commate post παρόντες παραμείνας S Vind. 1 8 μενεῖν] μένειν SLA 9 παρακαλεῖν Cobet: παρακαλέσειν codd. βοηθεῖν vulg.: βοηθήσειν SL 15 κακοδαιμονῶσι Wolf: κακοδαιμονοῦσι codd. 20 τοῦτο post συνεστηκὸς add. vulg.: om. SL¹ 22 διαφραθήσεται καὶ ante διαλυθήσεται add. vulg.: om. SL¹ A 24 ἂν βοηθήσαιομεν SL¹: βοηθήσομεν cett. 25 αὐτοί vulg.: αὐτῶι S¹: αὐτῶ L¹: αὐτοῖς ABF

εἰς ἣν ἔρημόν τινας οἶονται δεῖν τὸν Ἑλλήσποντον ὑμῶν
 ποιῆσαι καὶ παραδοῦναι Φιλίππῳ; τί δ', ἂν ἀπελθὼν ἐκ
 Θράκης καὶ μηδὲ προσελθὼν Χερρονήσῳ μηδὲ Βυζαντίῳ (καὶ
 γὰρ ταῦτα λογίζεσθε) ἐπὶ Χαλκίδα καὶ Μέγαρ' ἤκη τὸν αὐτὸν
 5 τρόπον ὄνπερ ἐπ' Ὀρεδὸν πρώην, πότερον κρεῖττον ἐνθάδ'
 αὐτὸν ἀμύνεσθαι καὶ προσελθεῖν τὸν πόλεμον πρὸς τὴν
 Ἀττικὴν ἑᾶσαι, ἣ κατασκευάζειν ἐκεῖ τιw' ἀσχολίαν αὐτῷ;
 ἐγὼ μὲν οἶμαι τοῦτο.

Ταῦτα τοίνυν ἅπαντας εἰδότας καὶ λογιζομένους χρή, οὐ 19
 10 μὰ Δί' οὐχ ἦν Διοπίθης πειράται τῇ πόλει δύναμιν παρα-
 σκευάζειν, ταύτην βασκαίνειν καὶ διαλῦσαι πειρᾶσθαι, ἀλλ'
 ἑτέραν αὐτοὺς προσπαρασκευάζειν καὶ συνενποροῦντας ἐκείνῳ
 χρημάτων καὶ τᾶλλ' οἰκείως συναγωνιζομένους. εἰ γάρ τις 20
 ἔροιτο Φίλιππον, 'εἰπέ μοι, πότερ' ἂν βούλοιο τούτους τοὺς
 15 στρατιώτας οὓς Διοπίθης νῦν ἔχει, τοὺς ὁποιουστινασοῦν
 (οὐδὲν γὰρ ἀντιλέγω) εὐθενεῖν καὶ παρ' Ἀθηναίοις εὐδοξεῖν
 καὶ πλείους γίγνεσθαι τῆς πόλεως συναγωνιζομένης, ἣ
 διαβαλλόντων τινῶν καὶ κατηγορούντων διασπασθῆναι καὶ
 διαφθαρῆναι;' ταῦτ' ἂν οἶμαι φήσειεν. εἰθ' ἂ Φίλιππος ἂν
 20 εὗξαιτο τοῖς θεοῖς, ταῦθ' ἡμῶν τινας ἐνθάδε πράττουσιν; εἴτ' [95]
 ἔτι ζητεῖτε πόθεν τὰ τῆς πόλεως ἀπόλωλεν ἅπαντα;

Βούλομαι τοίνυν [ὕμᾱς] μετὰ παρρησίας ἐξετάσαι τὰ 21
 παρόντα πράγματα τῇ πόλει, καὶ σκέψασθαι τί ποιοῦμεν
 αὐτοὶ νῦν καὶ ὅπως χρώμεθ' αὐτοῖς. ἡμεῖς οὔτε χρήματ'
 25 εἰσφέρειν βουλόμεθα, οὔτ' αὐτοὶ στρατεύεσθαι, οὔτε τῶν
 κοινῶν ἀπέχεσθαι δυνάμεθα, οὔτε τὰς συντάξεις Διοπίθει
 δίδομεν, οὔθ' ὅς' ἂν αὐτὸς αὐτῷ πορίσῃται ἐπαινοῦμεν, ἀλλὰ 22
 βασκαίνομεν καὶ σκοποῦμεν πόθεν, καὶ τί μέλλει ποιεῖν, καὶ

4 γὰρ om. S¹ L¹ καὶ S L: ἡ cett. 5 ἐπ' Ὀρεδὸν ante πρώην
 SLAY: post πρώην vulg. 9 οὐ S¹ L¹ (cf. § 28): om. cett.
 10 παρασκευάζειν SLAY: κατασκευάζειν vulg. 11 διαλῦσαι S L:
 διαλύειν vulg. 16 εὐθενεῖν S¹ AFY: εὐσθενεῖν L¹ vulg. 22 ὕμᾱς
 S vulg.: secl. Blass: om. Vrbinas: πρὸς ὕμᾱς Vind. I 25 τολμῶμεν
 post στρατεύεσθαι add. vulg. (cf. xi 18): om. S L¹ 27 ἀλλὰ
 βασκαίνομεν om. S¹ L¹

- πάντα τὰ τοιαυτῇ, οὐτ', ἐπειδήπερ οὕτως ἔχομεν, τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν πράττειν ἐθέλομεν, ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς λόγοις τοὺς τῆς πόλεως λέγοντας ἄξι' ἐπαινοῦμεν, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις τοῖς
 23 ἐναντιούμενοις τούτοις συναγωνιζόμεθα. ὑμεῖς μὲν τοίνυν εἰώθαθ' ἐκάστοτε τὸν παριόντ' ἐρωτᾶν, τί οὖν χρὴ ποιεῖν; 5 ἐγὼ δ' ὑμᾶς ἐρωτῆσαι βούλομαι, τί οὖν χρὴ λέγειν; εἰ γὰρ μήτ' εἰσοίσετε, μήτ' αὐτοὶ στρατεύσεσθε, μήτε τῶν κοινῶν ἀφέξεσθε, μήτε τὰς συντάξεις δώσετε, μήθ' ὅσ' ἂν αὐτὸς αὐτῷ πορίσῃται ἑάσετε, μήτε τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν πράττειν ἐθελήσετε, οὐκ ἔχω τί λέγω. οἱ γὰρ ἤδη τοσαύτην ἐξουσίαν 16 τοῖς αἰτιάσθαι καὶ διαβάλλειν βουλομένοις διδόντες, ὥστε καὶ περὶ ὧν φασι μέλλειν αὐτὸν ποιεῖν, καὶ περὶ τούτων προκατηγορούντων ἀκροᾶσθαι,—τί ἂν τις λέγοι;
- 24 Ὁ τι τοίνυν δύναται ταῦτα ποιεῖν, ἐνίους μαθεῖν ὑμῶν δεῖ. λέξω δὲ μετὰ παρρησίας· καὶ γὰρ οὐδ' ἂν ἄλλως 15 δυναίμην. πάντες ὅσοι πώποτ' ἐκπεπλεύκασι παρ' ὑμῶν [96] στρατηγοί (ἢ γὰρ πάσχειν ὀτιοῦν τιμῶμαι) καὶ παρὰ Χίων καὶ παρ' Ἐρυθραίων καὶ παρ' ὧν ἂν ἕκαστοι δύνωνται, τούτων τῶν τὴν Ἀσίαν οἰκούντων λέγω, χρήματα λαμβά-
 25 νουσιν. λαμβάνουσι δ' οἱ μὲν ἔχοντες μίαν ἢ δύο ναῦς 20 ἐλάττονα, οἱ δὲ μείζω δύναμιν πλείονα. καὶ διδόασιν οἱ διδόντες οὔτε τὰ μικρὰ οὔτε τὰ πολλὰ ἀντ' οὐδενός (οὐ γὰρ οὕτω μαίνονται), ἀλλ' ὠνούμενοι μὴ ἀδικεῖσθαι τοὺς παρ' αὐτῶν ἐκπλέοντας ἐμπόρους, μὴ συλασθαι, παραπέμπεσθαι τὰ πλοῖα τὰ αὐτῶν, τὰ τοιαῦτα· φασι δ' εὐνοίας διδόναι, καὶ 25
 26 τοῦτο τοῦνομ' ἔχει τὰ λήμματα ταῦτα. καὶ δὴ καὶ νῦν τῷ

1 τοιαυτῇ SL¹: τοιαῦτα vulg. 7 στρατεύσεσθε vulg.: στρατεύεσθε SLO 8 Διοπίθει ante δώσετε add. vulg.: om. SL¹ soli αὐτὸς om. SL¹: add. vulg., cf. § 22 9 ἐδάσῃ S¹ 10 ἐθέλησθε SL 11 οἱ γὰρ . . . διδόντες SL¹: εἰ γὰρ . . . δίδοτε vulg.: εἰ δ' ἄρ' . . . δίδοτε Thalheim 12 φασι AYO: ἂν φασι S vulg.: ἂν φῶσι G. H. Schaefer: δὴ φασι Baiter coll. § 43 13 ἀκροᾶσθαι vulg.: ἀκροᾶσθε SLO 14 ποιεῖν secl. Dobree, fort. recte, cf. § 57 15 λέξω δὲ j λέξω δὴ Bläss: δὲ om. S¹ L 16 πώποτ' vulg.: ποτ' SL Vind. I 24 μὴ SL¹: μὴδὲ vulg. 25 εὐνοίας SL¹: εἰνοία vulg.

Διοπείθει στράτευμ' ἔχοντι σαφῶς ἐστὶ τοῦτο δῆλον ὅτι
 δώσουσι χρήματα πάντες οὗτοι· πόθεν γὰρ οἶεσθ' ἄλλοθεν
 τὸν μήτε λαβόντα παρ' ὑμῶν μηδὲν μήτ' αὐτὸν ἔχονθ' ὀπόθεν
 μισθοδοτήσει, στρατιώτας τρέφειν; ἐκ τοῦ οὐρανοῦ; οὐκ ἐστὶ
 5 ταῦτα, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἀγείρει καὶ προσαιτεῖ καὶ δανείζεται, ἀπὸ
 τούτων διάγει. οὐδὲν οὖν ἄλλο ποιοῦσιν οἱ κατηγοροῦντες 27
 ἐν ὑμῖν ἢ προλέγουσιν ἅπασι μηδ' ὅτιοῦν ἐκεῖνῳ διδόναι, ὥς
 καὶ τοῦ μελλῆσαι δώσουσι δίκην, μή τι ποιήσαντί γ' ἢ κατα-
 πραξαμένῳ. τοῦτ' εἰσὶν οἱ λόγοι· 'μέλλει πολιορκεῖν,' 'τοὺς
 10 Ἕλληνας ἐκδίδωσιν.' μέλει γάρ τινι τούτων τῶν τὴν Ἀσίαν
 οἰκούντων Ἑλλήνων; ἀμείνους μέντ' αὖ εἶεν τῶν ἄλλων ἢ
 τῆς πατρίδος κήδεσθαι. καὶ τό γ' εἰς τὸν Ἑλλήσποντον 28
 εἰσπέμπειν ἕτερον στρατηγὸν τοῦτ' ἐστίν. εἰ γὰρ δεινὰ
 ποιεῖ Διοπείθης καὶ κατάγει τὰ πλοῖα, μικρόν, ὧ ἄνδρες
 15 Ἀθηναῖοι, μικρόν πινάκιον ταῦτα πάντα κωλῦσαι δύναται' ἂν, [97]
 καὶ λέγουσιν οἱ νόμοι, ταῦτα τοὺς ἀδικοῦντας εἰσαγγέλλειν,
 οὐ μὰ Δί' οὐ δαπάναις καὶ τριήρεσιν τοσαύταις ἡμᾶς αὐτοὺς
 φυλάττειν, ἐπεὶ τοῦτό γ' ἐστὶν ὑπερβολὴ μανίας· ἀλλ' ἐπὶ 29
 μὲν τοὺς ἐχθρούς, οὓς οὐκ ἐστὶ λαβεῖν ὑπὸ τοῖς νόμοις, καὶ
 20 στρατιώτας τρέφειν καὶ τριήρεις ἐκπέμπειν καὶ χρήματ'
 εἰσφέρειν δεῖ καὶ ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἐπὶ δ' ἡμᾶς αὐτοὺς
 ψήφισμα, εἰσαγγελία, πάραλος ταῦτ' ἐστίν. ταῦτ' ἦν εὖ
 φρονούντων ἀνθρώπων, ἐπηρεαζόντων δὲ καὶ διαφθειρόντων
 τὰ πράγμαθ' ἃ νῦν οὗτοι ποιοῦσιν. καὶ τὸ μὲν τούτων τινὰς 30
 25 εἶναι τοιούτους, δεινὸν δὲν οὐ δεινόν ἐστίν· ἀλλ' ὑμεῖς οἱ
 καθήμενοι οὕτως ἤδη διάκεισθε, ὥστ', ἂν μὲν τις εἴπῃ
 παρελθὼν ὅτι Διοπείθης ἐστὶ τῶν κακῶν πάντων αἴτιος, ἢ
 Χάρης ἢ Ἀριστοφῶν ἢ ὅν ἂν τῶν πολιτῶν εἴπῃ τις, εὐθέως

8 καταπραξαμένῳ S L¹ Y Vind. 1: συγκαταπραξαμένῳ al. 10 μέλει]
 μέλλει S¹ L¹ 13 εἰσπέμπειν S L¹ Vind. 1: ἐκπέμπειν vulg.
 15 κωλῦσαι codd.: ἐπισχεῖν Etym. M. s. v. πινάκιον, Blass 17 Δί'
 οὐ BFO (cf. § 19): Δία S L¹ vulg. 22 ταῦτ' ἐστίν scripti cum L¹
 ταῦτ' ἐστίν S: ταῦτ' ἐστίν Blass: ταῦτ' ἐστίν ἱκανά vulg. L corr.
 27 τῶν κακῶν ante πάντων S L Vind. 1: post πάντων vulg. 28 τῶν
 πολιτῶν ante εἴπῃ τις S L A Y: post εἴπῃ τις vulg. εἴπῃ] εἴποι
 Aug. 2 Harleianus Blass coll. Liban. Herm. ix 44, 30

- 31 φατὲ καὶ θορυβεῖθ' ὥς ὀρθῶς λέγει· ἂν δὲ παρελθὼν λέγῃ
 τις τάληθῇ, ὅτι 'ληρεῖτ', Ἀθηναῖοι· πάντων τῶν κακῶν καὶ
 τῶν πραγμάτων τούτων Φίλιππος ἐστ' αἴτιος· εἰ γὰρ ἐκεῖνος
 ἤγεν ἡσυχίαν, οὐδὲν ἂν ἦν πρᾶγμα τῇ πόλει, ὥς μὲν οὐκ
 ἀληθῇ ταῦτ' ἐστὶν οὐκ ἔχετ' ἀντιλέγειν, ἄχθεσθαι δέ μοι 5
- 32 δοκεῖτε καὶ ὥσπερ ἀπολλύναι τι νομίζειν. αἴτιον δὲ τούτων
 (καὶ μοι πρὸς θεῶν, ὅταν εἵνεκα τοῦ βελτίστου λέγω, ἔστω
 παρρησία)· παρεσκευάκασιν ὑμᾶς τῶν πολιτευομένων ἐνιοι
 ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις φοβεροὺς καὶ χαλεπούς, ἐν δὲ ταῖς
 παρασκευαῖς ταῖς τοῦ πολέμου ῥαθύμους καὶ εὐκαταφρονή- 10
 τους. ἂν μὲν οὖν τὸν αἴτιον εἴπῃ τις ὃν ἴσθ' ὅτι λήψεσθε
 παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, φατὲ καὶ βούλεσθε· ἂν δὲ τοιοῦτον λέγῃ
- [98] τις, ὃν κρατήσαντας τοῖς ὅπλοις, ἄλλως δ' οὐκ ἔστιν κολάσαι,
 οὐκ ἔχετ', οἶμαι, τί ποιήσετε, ἐξελεγχόμενοι δ' ἄχθεσθε.
- 33 ἐχρῆν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦναντίον ἢ νῦν ἅπαντας 15
 τοὺς πολιτευομένους ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις πρᾶους καὶ
 φιλανθρώπους ὑμᾶς ἐθίζειν εἶναι (πρὸς γὰρ ὑμᾶς αὐτοὺς
 καὶ τοὺς συμμάχους ἐν ταύταις ἐστὶ τὰ δίκαια), ἐν δὲ ταῖς
 παρασκευαῖς ταῖς τοῦ πολέμου φοβεροὺς καὶ χαλεποὺς ἐπι-
 δεικνύναι· πρὸς γὰρ τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς ἀντιπάλους ἐκεῖνός 20
- 34 ἐσθ' ἀγών. νῦν δὲ δημαγωγοῦντες ὑμᾶς καὶ χαριζόμενοι καθ'
 ὑπερβολὴν οὕτω διατεθήκασιν, ὥστ' ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις
 τρυφᾶν καὶ κολακεύεσθαι πάντα πρὸς ἡδονὴν ἀκούοντας, ἐν
 δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς γιγνομένοις περὶ τῶν ἐσχάτων
 ἤδη κωδυνεύειν. φέρε γὰρ πρὸς Διός, εἰ λόγον ὑμᾶς ἀπαιτή- 25
 σιαν οἱ Ἕλληνες ὧν νυνὶ παρείκατε καιρῶν διὰ ῥαθυμίαν,
- 35 καὶ ἔροινθ' ὑμᾶς, 'ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πέμπεθ' ὥς ἡμᾶς ἐκά-
 στοτε πρέσβεις, καὶ λέγεθ' ὥς ἐπιβουλεύει Φίλιππος ἡμῖν καὶ
 πᾶσι τοῖς Ἕλλησι, καὶ ὥς φυλάττεσθαι δεῖ τὸν ἄνθρωπον,

2 ὦ ἄνδρες ante Ἀθηναῖοι add. vulg. : om. SL¹ soli 5 ἔχετε
 vulg. : ἔχετε S. Aut ἔχετε . . . ἄχθεσθαι δέ legendum (cf. §§ 30, 32)
 aut ἔχετ' . . . ἄχθεσθαι δ' ἂν cum Blassio 8 ὑμᾶς SL¹ : ὑμᾶς ἐκ
 πολλοῦ vulg. : ἐκ πολλοῦ ὑμᾶς Vind. I 19 ἐπιδεικνύναι] ἀποδεικνύναι
 H. Wolf 20 ἐκεῖνος SL¹ : ἐν ἐκείναις cett.

καὶ πάντα τὰ τοιαυτά; ἀνάγκη φάσκειν καὶ ὁμολογεῖν·
 ποιούμεν γὰρ ταῦτα. 'εἴτ', ὦ πάντων ἀνθρώπων φαυλό-
 τatoi, δέκα μῆνας ἀπογενομένου τῶν ἀνθρώπων καὶ νόσῳ καὶ
 χειμῶνι καὶ πολέμοις ἀποληφθέντος ὥστε μὴ ἂν δύνασθαι
 5 ἐπανελθεῖν οἴκαδε, οὔτε τὴν Εὐβοίαν ἡλευθερώσατε, οὔτε 36
 τῶν ὑμετέρων αὐτῶν οὐδὲν ἐκομίσασθε, ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν
 ὑμῶν οἴκοι μενόντων, σχολὴν ἀγόντων, ὑγιαίνοντων (εἰ δὴ
 τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας ὑγιαίνειν φήσαιμεν), δὴ ἐν Εὐβοίᾳ [99]
 κατέστησε τυράννους, τὸν μὲν ἀπαντικρὺ τῆς Ἀττικῆς ἐπι-
 10 τειχίσας, τὸν δ' ἐπὶ Σκιάθον, ὑμεῖς δ' οὐδὲ ταῦτ' ἀπελύσασθε, 37
 εἰ μηδὲν ἄλλ' ἐβούλεσθε, ἀλλ' εἰάκατε; ἀφέστατε δὴλον ὅτι
 αὐτῷ, καὶ φανερόν πεποιήκατε ὅτι οὐδ' ἂν δεκάκις ἀποθάνῃ,
 οὐδὲν μᾶλλον κινήσεσθε. τί οὖν πρεσβεύετε καὶ κατηγορεῖτε
 καὶ πράγμαθ' ἡμῖν παρέχετε; ἂν ταῦτα λέγωσι, τί ἐροῦμεν
 15 ἢ τί φήσομεν, Ἀθηναῖοι; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὀρώ.

Εἰσὶ τοίνυν τινὲς οἱ τότε ἐξελέγχειν τὸν παριόντ' οἴονται, 38
 ἐπειδὴ ἐρωτήσωσι 'τί οὖν χρὴ ποιεῖν;' οἷς ἐγὼ μὲν τὸ
 δίκαιόν· αὐτον καὶ ἀληθέστατον τοῦτ' ἀποκρινοῦμαι, ταῦτα μὴ
 ποιεῖν ἂ νυνὶ ποιεῖτε, σὺ μὴν ἀλλὰ καὶ καθ' ἕκαστον ἀκριβῶς
 20 ἐρώ. καὶ ὅπως, ὥσπερ ἐρωτῶσι προθύμως, οὕτω καὶ ποιεῖν
 ἐθέλησουσιν. πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο παρ' 39
 ὑμῖν αὐτοῖς βεβαίως γινῶναι, ὅτι τῇ πόλει Φίλιππος πολεμεῖ
 καὶ τὴν εἰρήνην λέλυκεν (καὶ παύσασθε περὶ τούτου κατη-
 γοροῦντες ἀλλήλων) καὶ κακόνους μὲν ἐστὶ καὶ ἐχθρὸς ὅλη
 τῇ πόλει καὶ τῷ τῆς πόλεως ἐδάφει, προσθήσω δὲ καὶ τοῖς 40
 ἐν τῇ πόλει πᾶσιν ἀνθρώποις, καὶ τοῖς μάλιστα οἰομένοις αὐτῷ

4 ἀποληφθέντος S corr.: ἀπολειφθέντος S¹ L Vind. 1 μὴ ἂν] fort.
 μηδ' ἂν Voemel 7-8 δὴ . . . φήσαιμεν Normann coll. Aristid. ix
 p. 360 W: δὴ . . . φήσαιεν S L¹ soli: δεῖ . . . φῆσαι vulg.: δεῖ . . .
 φήσαιεν Vind. 3, 4 10 Σκιάθον S L: Σκιάθῳ vulg. 11 καὶ
 ante ἀφέστατε add. vulg.: om. S L soli 13 ὑμεῖς γε post μᾶλλον
 add. vulg.: om. S L¹ A πρεσβεύετε S L¹ Vind. 1 O (cf. xvi 1):
 πρεσβεύεσθε vulg. 15 ὦ ἄνδρες ante Ἀθηναῖοι add. vulg.: om.
 S L 17 ἐρωτήσωσι] ἐρωτήσῃ S L¹ 21 ἐθέλησουσιν S L¹ A Y:
 ἐθέλησωσιν vulg. 23 παύσασθε] παύσασθαι A¹ Dobree, mox
 κατηγοροῦντας Cobet

- χαρίζεσθαι (εἰ δὲ μή, σκεψάσθων Εὐθυκράτη καὶ Λασθένη
 τοὺς Ὀλυνθίους, οἳ δοκοῦντες οἰκειότατ' αὐτῷ διακεῖσθαι,
 ἐπειδὴ τὴν πόλιν προὔδοσαν, πάντων κάκιστ' ἀπολώλασιν),
 οὐδενὶ μέντοι μᾶλλον ἢ τῇ πολιτείᾳ πολεμεῖ οὐδ' ἐπιβουλεύει,
 καὶ σκοπεῖ μᾶλλον οὐδὲ ἐν τῶν πάντων, ἢ πῶς ταύτην κατα- 5
 41 λύσει. καὶ τοῦτ' εἰκότως τρόπον τινὰ πράττει· οἶδεν γὰρ
 ἀκριβῶς ὅτι οὐδ' ἂν πάντων τῶν ἄλλων γένηται κύριος,
 [100] οὐδὲν ἔστ' αὐτῷ βεβαίως ἔχειν, ἕως ἂν ὑμεῖς δημοκρατήσθε,
 ἀλλ' ἔαν ποτε συμβῇ τι πταῖσμα, ἃ πολλὰ γένοιτ' ἂν ἀνθρώπῳ,
 ἥξει πάντα τὰ νῦν συμβεβιασμένα καὶ καταφεύξεται πρὸς 10
 42 ὑμᾶς· ἐστὲ γὰρ ὑμεῖς οὐκ αὐτοὶ πλεονεκτῆσαι καὶ κατασχεῖν
 ἀρχὴν εὖ πεφυκότες, ἀλλ' ἕτερον λαβεῖν κωλύσαι καὶ ἔχοντ'
 ἀφελέσθαι δεινοί, καὶ ὅλως ἐνοχλῆσαι τοῖς ἄρχειν βουλο-
 μένοις καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς ἐλευθερίαν ἐξελέσθαι
 ἔτοιμοι. οὐκ οὖν βούλεται τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς τὴν παρ' 15
 ὑμῶν ἐλευθερίαν ἐφεδρεῖν, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, οὐ κακῶς οὐδ'
 43 ἀργῶς ταῦτα λογιζόμενος. πρῶτον μὲν δὴ τοῦτο δεῖ, ἐχθρὸν
 ὑπειληφέναι τῆς πολιτείας καὶ τῆς δημοκρατίας ἀδιάλλακτον
 ἐκείνουν· εἰ γὰρ μὴ τοῦτο πεισθήσεσθε ταῖς ψυχαῖς, οὐκ
 ἐθελήσεθ' ὑπὲρ τῶν πραγμάτων σπουδάζειν· δεῦτερον δ' 20
 εἰδέναι σαφῶς ὅτι πάνθ' ὅσα πραγματεύεται καὶ κατα-
 σκευάζεται νῦν, ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν παρασκευάζεται,
 καὶ ὅπου τις ἐκείνουν ἀμύνεται, ἐνταῦθ' ὑπὲρ ἡμῶν ἀμύνεται.
 44 οὐ γὰρ οὕτω γ' εὐήθης οὐδεὶς ὅς ὑπολαμβάνει τὸν Φίλιππον

1 σκεψάσθων Cobet : σκεψάσθωσαν vulg. : σκέψασθ' ὡς ἂν L¹ : σκέψεσθ' ὡς ἂν S 5 πῶς SL¹ : ὅπως vulg. καταλύσει SL corr. Y : καταλύσῃ vulg., cf. x 11 6 νῦν γε δὴ ante πράττει add. vulg. (cf. vi 17, x 12) : om. SL¹ AY 8 ἔστ' SL (cf. x 13) : ἔσται cett. δημοκρατεῖσθε SA 9 τι vulg. : τινί SL soli ἂν γένοιτο AY 10 νῦν om. AYO : del. Blass, cf. xviii 314 συμβεβιασμένα] βεβιασμένα AYO 13 δεινοί] om. x 14 : del. Benseler 14 ἐξελέσθαι x 14 (cf. xxiii 91 et Aristid. i 730) : ἀφελέσθαι SL¹ AO : ἐξαφελέσθαι vulg. 15 ἔτοιμοι] δεινοί x 14, Benseler 16 ὑμῶν SLO : ὑμῖν vulg., cf. x 14 17 δὴ x 15 : ἂν SL¹ : δὴ διὰ vulg. 18 καὶ τῆς δημοκρατίας secl. Cobet 22 παρασκευάζεται SLAYO : κατασκευάζεται vulg. 23 ἡμῶν vulg. : ὑμῶν SLYO alterum ἀμύνεται SLY corr. : ἀμνεῖται cett. et schol. 24 ὅς ὑπολαμβάνει SL soli : ὥστε ὑπολαμβάνειν vulg. et x 15

τῶν μὲν ἐν Θράκῃ κακῶν (τί γὰρ ἂν ἄλλο τις εἴποι Δρογγίλου
καὶ Καβύλῃν καὶ Μάστειραν καὶ ἂ νῦν ἐξαιρεῖ [καὶ κατα-
σκευάζεται];) τούτων μὲν ἐπιθυμεῖν καὶ ὑπὲρ τοῦ ταῦτα
λαβεῖν καὶ πόρους καὶ χειμῶνας καὶ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους
5 ὑπομένειν, τῶν δ' Ἀθηναίων λιμένων καὶ νεωρίων καὶ τριήρων 45
καὶ τῶν ἔργων τῶν ἀργυρείων καὶ τοσοῦτων προσόδων οὐκ
ἐπιθυμεῖν, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑμᾶς ἐάσειν ἔχειν, ὑπὲρ δὲ τῶν
μελιῶν καὶ τῶν ὀλυρῶν τῶν ἐν τοῖς Θρακίοις σιροῖς ἐν τῷ [101
βαράθρῳ χειμάζειν. οὐκ ἔστι ταῦτα, ἀλλὰ ἀκαεῖν ὑπὲρ τοῦ
10 τούτων γενέσθαι κύριος καὶ ἅλλα πάντα πραγματεύεται.
τί οὖν εὖ φρονούντων ἀνθρώπων ἐστίν; εἰδότας ταῦτα καὶ 46
ἐγνωκότας τὴν μὲν ὑπερβάλλουσαν καὶ ἀνῆκεστον ταύτην
ράθυμίαν ἀποθέσθαι, χρήματα δ' εἰσφέρειν καὶ τοὺς συμ-
μάχους ἀξιοῦν, καὶ ὅπως τὸ συνεστηκὸς τοῦτο συμμενεῖ
15 στράτευμ' ὁρᾶν καὶ πράττειν, ἵν' ὥσπερ ἐκείνος ἔτοιμον ἔχει
δύναμιν τὴν ἀδικήσουσαν καὶ καταδουλωσομένην ἅπαντας
τοὺς Ἕλληνας, οὕτω τὴν σώσουσαν ὑμεῖς καὶ βοηθήσουσαν
ἅπασιν ἔτοιμον ἔχητε. οὐ γὰρ ἔστι βοηθείαις χρωμένους 47
οὐδέποτε οὐδὲν τῶν δεόντων πράξαι, ἀλλὰ κατασκευάσαντας
20 δεῖ δύναμιν, καὶ τροφὴν ταύτῃ πορίσαντας καὶ ταμίαις καὶ
δημοσίοις, καὶ ὅπως ἐνὶ τὴν τῶν χρημάτων φυλακὴν ἀκρι-
βεστάτην γενέσθαι, οὕτω ποιήσαντας, τὸν μὲν τῶν χρημάτων
λόγον παρὰ τούτων λαμβάνειν, τὸν δὲ τῶν ἔργων παρὰ
τοῦ στρατηγοῦ. καὶ οὕτω ποιήσητε καὶ ταῦτ' ἐθελήσηθ'
25 ὥς ἀληθῶς, ἄγειν εἰρήνην δικαίαν καὶ μένειν ἐπὶ τῆς αὐτοῦ

1 τί vulg. et Harpocration s. v. Μάστεира et x 15 : οὐ S L¹ ἂν
ἄλλο τις εἴποι S L A Y : ἄλλο τις ἂν εἴπῃ al. : ἄλλο τις εἴπῃ Blass hic et
x 15 2 καὶ Μάστειραν] om. S¹ L¹ καὶ κατασκευάζεται] secl.
Weil, cf. § 43 5 Ἀθηναίων S L¹ soli : Ἀθήνησι vulg., cf. x 16
7 ὑμᾶς ἐάσειν A Y, cf. x 16 : ἐάσειν ὑμᾶς vulg. : ἐάσειν ἡμᾶς S L
12 ἀνῆκεστον vulg. : ἀνείκαστον S L¹ : ἀνεικεστον L corr. 14 συμ-
μενεῖ Vrbinas : συμμένοι S L Vind. 1 : συμμένει (vel -ῃ) al. 18 ἔστι
S¹ vulg. : ἐνεστι S corr. L, cf. x 22 20 καὶ post ταμίαις om.
vulg. : add. S L A Y B 24 ταῦτ' ἐθελήσητε vulg. (cf. ii 13, x 23) :
τότε ἐθελήσητε S L¹ soli : τόθ' ἔλησθ' Blass, coll. x 23 : ἔλησθε Y γρ.
25 καὶ ante μένειν om. S L¹ Blass : add. vulg.

Φίλιππον ἀναγκάσετε, οὐ μείζον οὐδὲν ἂν γένοιτ' ἀγαθόν, ἢ πολεμήσεται ἕξ ἴσου.

48 Εἰ δέ τῳ δοκεῖ ταῦτα καὶ δαπάνης μεγάλης καὶ πόνων πολλῶν καὶ πραγματείας εἶναι, καὶ μάλ' ὀρθῶς δοκεῖ· ἀλλ' ἔαν λογίσσῃται τὰ τῇ πόλει μετὰ ταῦτα γενησόμενα, ἂν ταῦτα 5 μὴ 'θέλῃ, εὐρήσει λυσιτελοῦν τὸ ἐκόντας ποιεῖν τὰ δέοντα.

49 εἰ μὲν γάρ ἐστὶ τις ἐγγνητῆς θεῶν (οὐ γὰρ ἀνθρώπων γ' οὐδεὶς ἂν γένοιτ' ἀξιόχρεως τηλικούτου πράγματος) ὥς, ἔαν ἄγῃθ' ἡσυχίαν καὶ ἅπαντα προήσθε, οὐκ ἐπ' αὐτοὺς ὑμᾶς

[102] τελευτῶν ἐκείνος ἥξει, αἰσχροὺς μὲν νῆ τὸν Δία καὶ πάντας 10 θεοὺς καὶ ἀνάξιον ὑμῶν καὶ τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει καὶ πεπραγμένων τοῖς προγόνοις, τῆς ἰδίας ἔνεκα ῥαθυμίας τοὺς ἄλλους πάντας Ἑλληνας εἰς δουλείαν προέσθαι, καὶ ἔγωγ'

αὐτὸς μὲν τεθνάναι μᾶλλον ἂν ἢ ταῦτ' εἰρηκέναι βουλοίμην· οὐ μὴν ἀλλ' εἴ τις ἄλλος λέγει καὶ ὑμᾶς πείθει, ἔστω, μὴ ἀμύνεσθε, 15 50 ἅπαντα πρόεσθε. εἰ δὲ μηδενὶ τοῦτο δοκεῖ, τοῦναντίον δὲ προΐσμεν ἅπαντες, ὅτι ὅσῳ ἂν πλειόνων ἐάσωμεν ἐκείνους γενέσθαι κύριον, τοσοῦτῳ χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυροτέρῳ χρησόμεθ' ἐχθρῷ, ποῖ ἀναδυόμεθα; ἢ τί μέλλομεν; ἢ πότε, ὦ

51 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθελήσομεν; ὅταν νῆ 20 Δί' ἀναγκαῖον ᾖ. ἀλλ' ἦν μὲν ἂν τις ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀνάγκην εἴποι, οὐ μόνον ἤδη πάρεστιν, ἀλλὰ καὶ πάλαι παρελήλυθε, τὴν δὲ τῶν δούλων ἀπεύχεσθαι δήπου μὴ γενέσθαι δεῖ. διαφέρει δὲ τίς; ὅτι ἐστὶν ἐλευθέρῳ μὲν

ἀνθρώπῳ μεγίστη ἀνάγκη ἢ ὑπὲρ τῶν γιγνομένων αἰσχύνη, 25 καὶ μείζω ταύτης οὐκ οἶδ' ἦντιν' ἂν εἴποιμεν· δούλῳ δὲ

3 μεγάλης] πολλῆς FB L corr. et x 24

rhetoires : λογίζεται SL¹ A, cf. x 24

SL¹) add. vulg. hic et x 24 : om. SL¹

ἡμῖν (vel ὑμῖν) vulg. : om. SL¹ soli

vulg. : om. A Y

μήτε SL : om. cett.

δὲ] τε F¹ B¹

16 μηδενὶ] μηδενὶ μὲν Y O

19 ποῖ] τί al.

21 ἀναγκαῖον SL¹ : ἀνάγκη τις vulg., cf. iv 10, x 27

23 δήπου μὴ

γενέσθαι] om. SL¹, habent codd. omn. x 27, cf. xxiv 57, xxv 31

25 γιγνομένων SL¹ A Y et x 27 : πραγμάτων vulg., cf. iv 10 : γιγνομένων

πραγμάτων al.

26 εἴποιμεν SL¹ soli : εἴποι τις vulg. et x 27 : εἴπη

tis al.

5 λογίσσῃται vulg. et

6 ποιεῖν post ἐθέλῃ (θέλῃ

7 post ἐγγνητῆς add.

11 τοὺς ante θεοὺς S

post τοῦτο add.

21 ἀνα-

23 δήπου μὴ

25 γιγνομένων

26 εἴποιμεν

27 εἴπη

πληγαὶ καὶ ὁ τοῦ σώματος αἰκισμός, ἃ μήτε γένοιτο οὔτε λέγειν ἄξιον.

- Πάντα τοίνυν τᾶλλ' εἰπὼν ἂν ἡδέως, καὶ δείξας ὃν τρόπον 52
 ὑμᾶς ἔνιοι καταπολιτεύονται, τὰ μὲν ἄλλ' ἐάσω· ἀλλ' ἐπειδὴν
 5 τι τῶν πρὸς Φίλιππον ἐμπέσῃ, εὐθὺς ἀναστὰς τις λέγει τὸ
 τὴν εἰρήνην ἄγειν ὡς ἀγαθὸν καὶ τὸ τρέφειν δύνάμιν μεγάλην
 ὡς χαλεπὸν, καὶ 'διαρπάζειν τινὲς τὰ χρήματα βούλονται,'
 καὶ τοιοῦτους λόγους, ἐξ ὧν ἀναβάλλουσι μὲν ὑμᾶς, ἡσυχίαν
 δὲ ποιούσιν ἐκείνῳ πράττειν ὅ τι βούλεται. ἐκ δὲ τούτων 53
 10 περιγίγνεται, ὑμῖν μὲν ἡ σχολὴ καὶ τὸ μηδὲν ἤδη ποιεῖν, ἃ [103]
 δέδοιχ' ὅπως μήποθ' ἡγήσεσθ' ἐπὶ πολλῶ γεγενῆσθαι, τούτοις
 δ' αἱ χάριτες καὶ ὁ μισθὸς ὁ τούτων. ἐγὼ δ' οἶομαι τὴν μὲν
 εἰρήνην ἄγειν οὐχ ὑμᾶς δεῖν πείθειν, οἱ πεπεισμένοι κάθησθε,
 ἀλλὰ τὸν τὰ τοῦ πολέμου πράττοντα· ἂν γὰρ ἐκεῖνος πεισθῇ,
 15 τὰ γ' ἄφ' ὑμῶν ὑπάρχει· νομίζειν δ' εἶναι χαλεπὰ οὐχ ὅσ' 54
 ἂν εἰς σωτηρίαν δαπανῶμεν, ἀλλ' ἃ πεισόμεθα, ἂν ταῦτα μὴ
 'θέλωμεν ποιεῖν· καὶ τὸ 'διαρπασθήσεται τὰ χρήματα' τῷ
 φυλακῇ ἐπείν δι' ἧς σωθήσεται κωλύειν, οὐχὶ τῷ τοῦ
 συμφέροντος ἀφεστάναι. καίτοι ἔγωγ' ἀγανακτῶ καὶ αὐτὸ 55
 20 τοῦτ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τὰ μὲν χρήματα λυπεῖ τινὰς
 ὑμῶν εἰ διαρπασθήσεται, ἃ καὶ φυλάττειν καὶ κολάζειν τοὺς
 ἀδικοῦντας ἐφ' ὑμῖν ἐστι, τὴν δ' Ἑλλάδα πᾶσαν οὕτωςι
 Φίλιππος ἐφεξῆς ἀρπάζων οὐ λυπεῖ, καὶ ταῦτ' ἐφ' ὑμᾶς
 ἀρπάζων.
 25 Τί ποτ' οὖν ἐστι τὸ αἴτιον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τὸν 56
 μὲν οὕτω φανερώς στρατεύοντα, ἀδικοῦντα, πόλεις καταλαμ-
 βάνοντα, μηδένα τούτων πρόποτ' εἰπεῖν ὡς πόλεμον ποιεῖ,

§§ 52-67, cf. x 55-70 10 ἡδη] εἶναι S L¹ 11 ἡγήσεσθε
 O: ἡγήσεσθαι B: ἡγήσησθε cett., cf. ix 75 15 ὑπάρχει S corr. L corr.
 et x 56: ὑπάρχειν S¹ L¹: ἔτοιμα ὑπάρχει (vel ὑπάρχει ἔτοιμα) cett., cf.
 § 5 17 διαρπασθήσεται A O¹ B S corr.: διαρπασθήσεσθαι S¹ vulg.,
 cf. x 56 18 εἰπεῖν] εὐρεῖν x 56 19 ἀφεστάναι] ἀποστήναι
 x 56 S vulg. 23 ἐφεξῆς post Φίλιππος S L: post πᾶσαν vulg. et
 x 57, cf. xxi 119 25 τὸν τὸν S L A Y F: τοῦ τὸν vulg., cf. ix 63
 26 στρατεύοντα om. A et x 58: del. Dobree 27 ἀδικεῖ καὶ ante
 πόλεμον ποιεῖ add. vulg.: om. S L¹ soli, cf. x 58

τοὺς δὲ μὴ ἐπιτρέπειν μηδὲ προῖεσθαι ταῦτα συμβουλευόντας,
 57 τούτους τὸν πόλεμον ποιήσῃν αἰτιάσθαι; ἐγὼ διδάξω· ὅτι
 τὴν ὀργὴν ἣν εἰκὸς ἐστὶ γενέσθαι παρ' ὑμῶν, ἂν τι λυπήσθε
 τῷ πολέμῳ, εἰς τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν λέγοντας τὰ βέλτιστα τρέψαι
 βούλονται, ἵνα τούτους κρίνητε, μὴ Φίλιππον ἀμύνησθε, καὶ 5
 κατηγορῶσιν αὐτοί, μὴ δίκην δώσιν ὧν ποιούσι νῦν. τοῦτ'
 αὐτοῖς δύναται τὸ λέγειν ὥς ἄρα βούλονται πόλεμόν τινες
 ποιῆσαι παρ' ὑμῖν, καὶ περὶ τούτου ἡ διαδικασία αὕτη ἐστίν.
 [104] 58 ἐγὼ δ' οἶδ' ἀκριβῶς ὅτι οὐ γράψαντος Ἀθηναίων οὐδενός
 πω πόλεμον, καὶ ἄλλα πολλὰ Φίλιππος ἔχει τῶν τῆς πόλεως 10
 καὶ νῦν εἰς Καρδίαν πέπομφε βοήθειαν. εἰ μέντοι βουλόμεθ'
 ἡμεῖς μὴ προσποιεῖσθαι πολεμεῖν αὐτὸν ἡμῖν, ἀνοητότατος
 πάντων· ἂν εἴη τῶν ὄντων ἀνθρώπων, εἰ τοῦτ' ἐξελέγχοι.
 59 ἀλλ' ἐπειδὴν ἐπ' αὐτοὺς ἡμᾶς ἴη, τί φήσομεν; ἐκείνος μὲν
 γὰρ οὐ πολεμεῖν, ὥσπερ οὐδ' Ὀρεΐταις, τῶν στρατιωτῶν 15
 ὄντων ἐν τῇ χώρᾳ, οὐδὲ Φεραίοις πρότερον, πρὸς τὰ τεῖχη
 προσβάλλων αὐτῶν, οὐδ' Ὀλυνθίοις ἐξ ἀρχῆς, ἕως ἐν αὐτῇ
 τῇ χώρᾳ τὸ στράτευμα παρῆν ἔχων. ἡ καὶ τότε τοὺς
 ἀμύνεσθαι κελεύοντας πόλεμον ποιεῖν φήσομεν; οὐκοῦν ὑπό-
 λοιπον δουλεύειν· οὐ γὰρ ἄλλο γ' οὐδέν ἐστι μεταξὺ τοῦ 20
 60 μῆτ' ἀμύνεσθαι μῆτ' ἄγειν ἡσυχίαν ἔασθαι. καὶ μὴν οὐχ ὑπὲρ
 τῶν ἴσων ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ἔσθ' ὁ κίνδυνος· οὐ γὰρ ὑφ'
 αὐτῷ τὴν πόλιν ποιήσασθαι βούλεται Φίλιππος, ἀλλ' ὅλως
 ἀνελεῖν. οἶδεν γὰρ ἀκριβῶς ὅτι δουλεύειν μὲν ὑμεῖς οὐτ'
 ἐθελήσατε, οὐτ', ἂν ἐθελήσητε, ἐπιστήσεσθε (ἄρχειν γὰρ 25

2 ποιήσῃν SL: ποιεῖν cett. et x 58

γίγνεσθαι vulg.

ὑμῶν vulg.: ὑμῖν SL soli

3 γενέσθαι SLAY:

γορῶσιν add. μὲν vulg.: om. SL soli

6 post κατη-

om. SL

8 καὶ περὶ . . . ἐστίν secl. Benseler

SLA: τούτων vulg.

10 πω om. vulg.: add. SL¹ soli, cf.

x 60

14 τότε post φήσομεν add. AY: om. SL¹ BO, cf. x 60

15 post πολεμεῖν add. ἡμῖν ABYO: ἡμῖν ἐρεῖ vulg.: om. SL¹ et

x 61

τῶν] om. S in x 61

16 πρότερον . . . προσβάλλων SL¹:

πρότερον πρὶν ἢ . . . προσβαλεῖν cett., cf. x 61

17 ἂν post ἕως

add. vulg.: om. SLB

22 ὑμῖν vulg.: ἡμῖν SL

post ὑμῖν

add τε vulg.: om. SL

25 ἐπιστήσεσθε SLA: ἐπίστασθε vulg.,

cf. x 62

είώθατε), πράγματα δ' αὐτῷ παρασχεῖν, ἂν καιρὸν λάβητε, πλείω τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἀπάντων δυνήσεσθε.

- Ὡς οὖν ὑπὲρ τῶν ἐσχάτων ὄντος τοῦ ἀγῶνος, οὕτω 61
 προσήκει γιγνώσκειν, καὶ τοὺς πεπρακότας αὐτοὺς ἐκείνῳ
 5 μισεῖν καποτυμπαίνσαι· οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστι τῶν ἔξω τῆς
 πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει
 κολάσῃτ' ἐχθροὺς. πόθεν οἴεσθε νῦν αὐτὸν ὑβρίζειν ὑμᾶς 62
 (οὐδὲν γὰρ ἄλλ' ἔμοιγε δοκεῖ ποιεῖν ἢ τοῦτο) καὶ τοὺς μὲν [105]
 ἄλλους εὖ ποιοῦντα, εἰ μὴδὲν ἄλλο, ἔξαπατᾶν, ὑμῖν δ' ἀπειλεῖν
 10 ἤδη; οἷον Θετταλοὺς πολλὰ δοὺς ὑπηγάγετ' εἰς τὴν νῦν
 παροῦσαν δευλείαν· οὐδ' ἂν εἰπεῖν δύναιτ' οὐδεὶς ὅσα τοὺς
 τالαιπώρους Ὀλυνθίους πρότερον δοὺς Ποτεΐδαιαν ἐξηπάτησε
 καὶ πόλλ' ἑτέρα· Θηβαίους νῦν ὑπάγει τὴν Βοιωτίαν αὐτοῖς 63
 παραδοὺς καὶ ἀπαλλάξας πολέμου πολλοῦ καὶ χαλεποῦ· ὥστε
 15 καρπωσάμενοί τιν' ἕκαστοι τούτων πλεονεξίαν οἱ μὲν ἤδη
 πεπόνθασιν ἃ δὴ πάντες ἴσασιν, οἱ δ' ὅταν ποτὲ συμβῇ
 πείσονται. ὑμεῖς δ' ὦν μὲν †ἀπεστέρησθε,† σιωπῶ· ἀλλ'²
 ἐν αὐτῷ τῷ τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι, πόσ' ἐξηπάτησθε,
 πόσων ἀπεστέρησθε. οὐχὶ Φωκέας, οὐ Πύλας, οὐχὶ τὰπὶ 64
 20 Θράκης, Δορίσκον, Σέρριον, τὸν Κερσοβλέπτην αὐτόν; οὐ
 νῦν τὴν πόλιν τὴν Καρδιανῶν ἔχει καὶ ὁμολογεῖ; τί ποτ'
 οὖν ἐκείνως τοῖς ἄλλοις καὶ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑμῖν
 προσφέρεται; ὅτι ἐν μόνῃ τῶν πασῶν πόλεων τῇ ὑμετέρα

3 ὄντος] ἐσομένου x 63 οὕτω προσήκει A Y et x 63: προσῆκεν
 οὕτω SL¹ OF: προσήκει οὕτω al. 7 ἐχθροὺς S¹ L: ἐχθροὺς
 ὑπηρετοῦντας ἐκείνῳ (cf. ix 53), ἀλλ' ἀνάγκη τούτοις ὥσπερ προβόλοις
 προσπαίοντας ὑστερίζειν ἐκείνων vulg. eis ante ὑμᾶς add. vulg.:
 om. SL A B Y, cf. x 24 10 ὑπηγάγετο vulg. et x 64: ἐπηγάγετο
 SL¹ soli, cf. v 10 12 Ποτεΐδαιαν secl. Wecklein 13 καὶ
 πόλλ' ἑτέρα secl. Wecklein 16 πάντες ἴσασιν] πεπόνθασιν
 x 65 S ὅταν SL A (cf. xxiv 175): ὅ τι ἂν vulg. et x 65
 17 ἀπεστέρησθε] sic etiam x 65: ὦν μὲν ἀπεστέρησθε τέως (mox
 deletis πόσων ἀπεστ.) Dobree: ὦν μὲν προαπεστέρησθε coni. Weil.: ὦν
 μὲν ἀπεστερεῖσθε Blass. At, nisi fallor, verum vocabulum expulit illud
 ex sequentibus repetitum ἀπεστέρησθε: huiusmodi certe aliquid sensu
 exigitur, 'quae vi et armis olim capta sunt' 22 ἐκείνως] ἐκείνος
 al. et x 66 vulg.

ἄδει' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λέγειν δέδοται, καὶ λαβόντα χρήματ'
 αὐτὸν ἀσφαλὲς ἐστὶ λέγειν παρ' ὑμῖν, κἂν ἀφηρημένοι τὰ
 ὑμέτερόν αὐτῶν ἦτε. οὐκ ἦν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Ὀλυνθίῳ
 τὰ Φιλίππου μὴ σὺν εὖ πεπονθότων τῶν πολλῶν Ὀλυνθίων τῷ
 65 Ποτειδαίαν καρπηῦσθαι· οὐκ ἦν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Θετταλίᾳ 5
 τὰ Φιλίππου μὴ σὺν εὖ πεπονθότος τοῦ πλήθους τοῦ Θετ-
 τάλων τῷ τοὺς τυράννους ἐκβαλεῖν Φίλιππον αὐτοῖς καὶ τὴν
 Πυλαίαν ἀποδοῦναι· οὐκ ἦν ἐν Θήβαις ἀσφαλὲς, πρὶν τὴν
 [106] 66 Βοιωτίαν ἀπέδωκε καὶ τοὺς Φωκέας ἀνέλκειν. ἀλλ' Ἀθήνησιν,
 οὐ μόνον Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Καρδιανῶν χώραν ἀπεστερη- 10
 κότος Φιλίππου, ἀλλὰ καὶ κατασκευάζοντος ὑμῖν ἐπιτείχισμα
 τὴν Εὐβοίαν καὶ νῦν ἐπὶ Βυζάντιον παριόντος, ἀσφαλὲς ἐστὶ
 λέγειν ὑπὲρ Φιλίππου. καὶ γάρ τοι τούτων μὲν ἐκ πτωχῶν
 ἔνιοι ταχὺ πλούσιοι γίνονται, καὶ ἐξ ἀνωνύμων καὶ ἀδόξων
 ἔνδοξοι καὶ γνώριμοι, ὑμεῖς δὲ τούναιτίον ἐκ μὲν ἐνδόξων 15
 ἄδοξοι, ἐκ δ' εὐπόρων ἄποροι· πόλεως γὰρ ἔγωγε πλοῦτον
 ἡγοῦμαι συμμάχους, πίστιν, εὐνοίαν, ὧν πάντων ἐστ' ὑμεῖς
 67 ἄποροι. ἐκ δὲ τοῦ τούτων ὀλιγώρως ἔχειν καὶ εἶναι ταῦτα
 φέρεσθαι ὁ μὲν εὐδαίμων καὶ μέγας καὶ φοβερὸς πᾶσιν
 Ἕλλησι καὶ βαρβάροις, ὑμεῖς δ' ἔρημοι καὶ ταπεινοί, τῇ τῶν 20
 ὠνίων ἀφθονίᾳ λαμπροί, τῇ δ' ὧν προσήκε παρασκευῇ κατα-
 γέλαστοι. οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον περὶ θ' ὑμῶν καὶ περὶ
 αὐτῶν εἰίους τῶν λεγόντων ὁρῶ βουλευομένους· ὑμᾶς μὲν
 γὰρ ἡσυχίαν ἄγειν φασὶ δεῖν, κἂν τις ὑμᾶς ἀδικῇ, αὐτοὶ
 δ' οὐ δύνανται παρ' ὑμῖν ἡσυχίαν ἄγειν οὐδενὸς αὐτοὺς 25
 ἀδικούντος.

4 σὺν εὖ πεπονθότων A (distinctis vocibus): συνευπεπονθότων cett.
 5 λέγειν secl. Herwerden 6 τὰ Φιλίππου secl. Herwerden :
 om. SLAY in x 67 μὴ σὺν] μηδὲν S vulg. τοῦ Θετ-
 τάλων τῶν Θετταλῶν SAO 13 ὑπὲρ] περὶ S¹ L¹ καὶ γάρ
 τοι SLAY et x 68 : τοιγάρτοι vulg. 14 γίνονται SL : γεγόνασι
 vulg., cf. iii 29, x 68 18 ἐκ δὲ τοῦ] ἐκάστου SL¹ F γρ. Vind. i
 ὑμᾶς ante ἔχειν add. vulg. et x 69 : om. SL¹ A F¹ ταῦτα φέρεσθαι
 codd. fere omnes : ταῦτα (corr. τούτων) στέρεσθαι S : ταῖτη φέρεσθαι
 Weil, fort. recte : τοῦτον τὸν τρόπον τὰ πράγματα φέρεσθαι (προσφέ-
 ρεσθαι S) x 69 vulg. : τὰ πράγματα x 69 om. SA¹

Εἴτα φησὶν ὃς ἂν τύχῃ παρελθὼν ‘οὐ γὰρ ἐθέλεις γράφειν, 68
οὐδὲ κινδυνεύειν, ἀλλ’ ἄτολμος εἶ καὶ μαλακός.’ ἐγὼ δὲ
θρασὺς μὲν καὶ βδελυρὸς καὶ ἀναιδὴς οὗτ’ εἰμὶ μήτε γενοίμην,
ἀνδρείοτερον μέντοι πολλῶν πάντων τῶν ἰταμῶς πολιτευομένων
5 παρ’ ὑμῖν ἑμαυτὸν ἡγοῦμαι. ὅστις μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες 69
Ἀθηναῖοι, παριδὼν ἂ συνοίσει τῇ πόλει, κρίνει, δημεύει,
δίδωσι, κατηγορεῖ, οὐδεμιᾷ ταῦτ’ ἀνδρεία ποιεῖ, ἀλλ’ ἔχων
ἐνέχυρον τῆς αὐτοῦ σωτηρίας τὸ πρὸς χάριν ὑμῖν λέγειν καὶ [107]
πολιτεῦσθαι, ἀσφαλῶς θρασὺς ἐστίν· ὅστις δ’ ὑπὲρ τοῦ
10 βελτίστου πολλὰ τοῖς ὑμετέροις ἐναντιοῦται βουλήμασι,
καὶ μηδὲν λέγει πρὸς χάριν ἀλλὰ τὸ βέλτιστον αἰεί, καὶ
τὴν τοιαύτην πολιτείαν προαιρεῖται ἐν ἧ πλειόνων ἢ τύχῃ
κυρία γίνεται ἢ οἱ λογισμοί, τούτων δ’ ἀμφοτέρων ἑαυτὸν
ὑπεύθυνον ὑμῖν παρέχει, οὗτός ἐστ’ ἀνδρείος, καὶ χρήσιμός 70
15 γε πολίτης ὁ τοιοῦτός ἐστιν, οὐχ οἱ τῆς παρ’ ἡμέραν χάριτος
τὰ μέγιστα τῆς πόλεως ἀπολωλεκότες, οὓς ἐγὼ τοσούτου
δέω ζηλοῦν ἢ νομίζειν ἀξίους πολίτας τῆς πόλεως εἶναι,
ὥστ’ εἴ τις ἔροιτό με, ‘εἰπέ μοι, σὺ δὲ δὴ τί τὴν πόλιν
ἡμῖν ἀγαθὸν πεποίηκας;’ ἔχων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ
20 τριηραρχίας εἰπεῖν καὶ χορηγίας καὶ χρημάτων εἰσφορὰς
καὶ λύσεις αἰχμαλώτων καὶ τοιαύτας ἄλλας φιλανθρωπίας, 71
οὐδὲν ἂν τούτων εἴποιμι, ἀλλ’ ὅτι τῶν τοιούτων πολιτευ-
μάτων οὐδὲν πολιτεύομαι, ἀλλὰ δυνάμενος ἂν ἴσως, ὥσπερ
καὶ ἕτεροι, καὶ κατηγορεῖν καὶ χαρίζεσθαι καὶ δημεύειν καὶ
25 τᾶλλ’ ἂ ποιοῦσιν οὗτοι ποιεῖν, οὐδ’ ἐφ’ ἐν τούτων πώποτ’
ἑμαυτὸν ἔταξα, οὐδὲ προήχθην οὐθ’ ὑπὸ κέρδους οὐθ’
ὑπὸ φιλοτιμίας, ἀλλὰ διαμένω λέγων ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν
πολλῶν ἐλάττων εἰμὶ παρ’ ὑμῖν, ὑμεῖς δ’, εἰ πείσεσθέ μοι,

3 μήτε] οὔτε SL¹
ὑπεύθυνον vulg.

13 γε] om. SL¹ Vind. 1

om. SLO¹ Vind. 1 : add. vulg.

23 πολιτεύομαι SLBO : πεπολίτευμαι AYO corr.

κατηγορεῖν om. vulg. : add. SLAY

25 ἐν SL¹ (ut videtur) : ἐν
vulg.

27 διαμένω vulg. : om. S¹ L¹ : διατελῶ S marg.

28 πεί-
σεσθε E. Müller : πείθεσθε SL Vind. 1 : πείθοισθε vulg.

13 ἑαυτὸν ante ὑπεύθυνον SLAY : post

18 δὴ post δὲ

19 ἡμῖν SL Vind. 1 : ἡμῶν vulg.

24 καὶ ante

- 72 μείζους ἂν εἴητε· οὕτω γὰρ ἴσως ἀνεπίφθονον εἰπεῖν. οὐδ' ἔμοιγε δοκεῖ δικαίου τοῦτ' εἶναι πολίτου, τοιαῦτα πολιτεύμαθ' εὐρίσκειν ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν πρῶτος ὑμῶν ἔσομαι εὐθέως, ὑμεῖς δὲ τῶν ἄλλων ὕστατοι· ἀλλὰ συναυξάνεσθαι δεῖ τὴν πόλιν τοῖς τῶν ἀγαθῶν πολιτῶν πολιτεύμασι, καὶ τὸ βέλτιστον αἰεὶ, μὴ τὸ ῥᾶστον ἅπαντας 5
- [108] λέγειν· ἐπ' ἐκείνο μὲν γὰρ ἡ φύσις αὐτῇ βαδιεῖται, ἐπὶ τοῦτο δὲ τῷ λόγῳ δεῖ προάγεσθαι διδάσκοντα τὸν ἀγαθὸν πολίτην.
- 73 Ἦδη τοίνυν τινὸς ἤκουσα τοιοῦτόν τι λέγοντος, ὥς ἔρ' 10 ἐγὼ λέγω μὲν αἰεὶ τὰ βέλτιστα, ἔστιν δ' οὐδὲν ἄλλ' ἢ λόγοι τὰ παρ' ἐμοῦ, δεῖ δ' ἔργων τῇ πόλει καὶ πράξεώς τινος. ἐγὼ δ' ὥς ἔχω περὶ τούτων, λέξω πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι. οὐδ' εἶναι νομίζω τοῦ συμβουλευόντος ὑμῖν ἔργον οὐδὲν πλὴν εἰπεῖν τὰ βέλτιστα. καὶ τοῦθ' ὅτι τοῦτον 15
- 74 ἔχει τὸν τρόπον ῥαδίως οἶμαι δείξειν. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι Τιμόθεός ποτ' ἐκεῖνος ἐν ὑμῖν ἐδημηγόρησεν ὥς δεῖ βοηθεῖν καὶ τοὺς Εὐβοέας σφάζειν, ὅτε Θηβαῖοι κατεδουλοῦντ' αὐτούς, καὶ λέγων εἶπεν οὕτω πως· 'εἰπέ μοι, βουλευέσθε,' ἔφη, 'Θηβαίους ἔχοντες ἐν νήσῳ, τί χρήσεσθε 20 καὶ τί δεῖ ποιεῖν; οὐκ ἐμπλήσετε τὴν θάλατταν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριήρων; οὐκ ἀναστάντες ἤδη πορεύσεσθ' εἰς τὸν
- 75 Πειραιᾶ; οὐ καθέλξετε τὰς ναῦς;' οὐκοῦν εἶπε μὲν ταῦθ' ὁ Τιμόθεος, ἐποιήσατε δ' ὑμεῖς· ἐκ δὲ τούτων ἀμφοτέρων τὸ πρᾶγμ' ἐπράχθη. εἰ δ' ὁ μὲν εἶπεν ὥς οἶόν τε [τὰ] ἄριστα, 25 ὥσπερ εἶπεν, ὑμεῖς δ' ἀπερραθυμήσατε καὶ μηδὲν ὑπηκούσατε, ἃρ' ἂν ἦν γεγονός τι τῶν τότε συμβάντων τῇ πόλει; οὐχ οἶόν τε. οὕτω τοίνυν καὶ περὶ ὧν ἂν ἐγὼ λέγω καὶ περὶ ὧν ἂν ὁ δεῖν' εἴπη, τὰ μὲν ἔργα παρ' ὑμῶν αὐτῶν

1 ἂν ante ἴσως add. SFO: om. AY 10 καὶ ante τοιοῦτον
 add. vulg.: om. SL¹A 14 οὐδ' SL: οὐκ cett. 22 πορεύ-
 σεσθε S Vind. 1: πορεύεσθε AFBYO 25 τὰ del. Cobet
 26 post εἶπεν add. τότε vulg.: om. SAY 28 νῦν (vel νυνί) post
 λέγω add. vulg.: om. SL¹FB 29 καὶ περὶ ὧν ἂν ὁ δεῖν' εἴπη om.
 SI.¹: add. cett.

ζητείτε, †τὰ δὲ βέλτιστα ἐπιστήμη† λέγειν παρὰ τοῦ παριόντος.

Ἐν κεφαλαίῳ δ' ἃ λέγω φράσας καταβῆναι βούλομαι. 76
 χρήματ' εἰσφέρειν φημί δεῖν· τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν
 5 συνέχειν, ἐπαυροῦντας εἴ τι δοκεῖ μὴ καλῶς ἔχειν, μὴ [109]
 ὅσοις ἂν τις αἰτιάσεται τὸ ὅλον καταλύοντας· πρέσβεις
 ἐκπέμπειν πανταχοῖ τοὺς διδάζοντας, νουθετήσοντας, πρά-
 ξοντας· παρὰ πάντα ταῦτα τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασι δωροδο-
 κοῦντας κολάζειν καὶ μισεῖν πανταχοῦ, ἵν' οἱ μέτριοι καὶ
 10 δίκαιους αὐτοὺς παρέχοντες εὖ βεβουλευσθαι δοκῶσι καὶ
 τοῖς ἄλλοις καὶ ἑαυτοῖς. ἂν οὕτω τοῖς πράγμασι χρῆσθε 77
 καὶ παύσῃσθ' ὀλιγωροῦντες ἀπάντων, ἴσως ἂν, ἴσως καὶ νῦν
 ἔτι βελτίῳ γένοιτο. εἰ μέντοι καθεδεῖσθε, ἄχρι τοῦ θορυ-
 βῆσαι καὶ ἐπαινέσαι σπουδάζοντες, ἔαν δὲ δέῃ τι ποιεῖν
 15 ἀναδύόμενοι, οὐχ ὁρῶ λόγον ὅστις ἄνευ τοῦ ποιεῖν ὑμᾶς ἃ
 προσήκει δυνήσεται τὴν πόλιν σῶσαι.

1 τὰ δὲ βέλτιστα ἐπιστήμη λέγειν codd. : ἃ δὲ βέλτιστ' ἢ μὴ [λέγειν]
 Blass : ἃ δὲ βέλτιστ' ἔνεστι λέγειν conl. Sandys 6 ὅσοις
 SL¹ : oīς cett. 7 ὅσα ἂν δύνωνται τῇ πόλει post πράξοντας add.
 vulg. : om. S¹ L¹ soli 9 ἀεὶ καὶ ante πανταχοῦ add. vulg. : om.
 SL¹ 13 τὰ λοιπὰ ante βελτίῳ add. vulg. : post βελτίῳ add. AY :
 om. SL¹ Vind. 1

In S subscriptum

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΧΕΡΡΟΝΗΣΩΙ

ⲙ ⲁ ⲁ ⲁ ⲁ ⲁ

IX

ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Γ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἀπλῇ τοῦ λόγου τούτου ἡ ὑπόθεσις· Φιλίππου γὰρ λόγῳ μὲν εἰρήνην ἄγοντος, ἔργῳ δὲ πόλλ' ἀδικοῦντος, συμβουλεύει τοῖς Ἀθηναίοις ὁ ρήτωρ ἀναστῆναι καὶ ἀμύνασθαι τὸν βασιλέα, ὥς κινδύνου μεγάλου καὶ αὐτοῖς ἐπικρεμαμένου καὶ πᾶσι κοινῇ τοῖς Ἑλλησιν.

5

[110] Πολλῶν, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγων γιγνομένων ὀλίγου δεῖν καθ' ἐκάστην ἐκκλησίαν περὶ ᾧ Φίλιππος, ἀφ' οὗ τὴν εἰρήνην ἐποιήσατο, οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἀδικεῖ, καὶ πάντων οἶδ' ὅτι φησάντων γ' ἂν, εἰ καὶ μὴ ποιούσι τοῦτο, καὶ λέγειν δεῖν καὶ πράττειν ὅπως ἐκεῖνος 10 παύσεται τῆς ὑβρεως καὶ δίκην δώσει, εἰς τοῦθ' ὑπηγμένα πάντα τὰ πράγματα καὶ προειμέν' ὁρῶ, ὥστε δέδοικα μὴ βλάσφημον μὲν εἰπεῖν, ἀληθὲς δ' ἦ· εἰ καὶ λέγειν ἅπαντες ἐβούλουνθ' οἱ παριόντες καὶ χειροτονεῖν ὑμεῖς ἐξ ᾧ ὥς φαυλότατ' ἐμελλε τὰ πράγμαθ' ἐξείν, οὐκ ἂν ἡγοῦμαι δύ- 15 2 νασθαι χεῖρον ἢ νῦν διατεθῆναι. πολλὰ μὲν οὖν ἴσως ἐστὶν αἷτια τούτων, καὶ οὐ παρ' ἐν οὐδὲ δύ' εἰς τοῦτο τὰ πράγματ' ἀφίκται, μάλιστα δ', ἄνπερ ἐξετάζητ' ὀρθῶς, εὐρήσετε διὰ τοὺς χαρίζεσθαι μᾶλλον ἢ τὰ βέλτιστα λέγειν προαιρουμένους, ᾧ τινες μὲν, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν οἷς εὐδοκί- 20 μούσιν αὐτοὶ καὶ δύνανται, ταῦτα φυλάττοντες οὐδεμίαν

8 Ἑλληνας post ἄλλους add. vulg.: om. S¹ L¹ soli 10 ἅπασι
προσθήκειν post πράττειν add. vulg.: om. S L¹ soli 13 δ' ἦ vulg.:
δὲ S¹ I¹ F¹ 17 τούτων S L¹: τοῦ ταῦθ' οὕτως ἔχειν vulg.

περὶ τῶν μελλόντων πρόνοιαν ἔχουσιν, οὐκοῦν οὐδ' ὑμᾶς οἶον-
 ται δεῖν ἔχειν, ἕτεροι δὲ τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασι ὄντας αἰτιώ-
 μενοι καὶ διαβάλλοντες οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν ἢ ὅπως ἡ μὲν
 πόλις αὐτὴ παρ' αὐτῆς δίκην λήψεται καὶ περὶ τοῦτ' ἔσται, [111]
 5 Φιλίππῳ δ' ἐξέσται καὶ λέγειν καὶ πράττειν ὃ τι βούλεται.
 αἱ δὲ τοιαῦται πολιτεῖαι συνήθεις μὲν εἰσιν ὑμῖν, αἷται δὲ 3
 τῶν κακῶν. ἀξιῶ δ', ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἂν τι τῶν ἀληθῶν
 μετὰ παρρησίας λέγω, μηδεμίαν μοι διὰ τοῦτο παρ' ὑμῶν
 ὀργὴν γενέσθαι. σκοπεῖτε γὰρ ὧδί. ὑμεῖς τὴν παρρησίαν
 10 ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων οὕτω κοινὴν οἴεσθε δεῖν εἶναι πᾶσι τοῖς
 ἐν τῇ πόλει, ὥστε καὶ τοῖς ξένοις καὶ τοῖς δούλοις αὐτῆς
 μεταδεδώκατε, καὶ πολλοὺς ἂν τις οἰκέτας ἴδοι παρ' ἡμῖν
 μετὰ πλείονος ἐξουσίας ὃ τι βούλονται λέγοντας ἢ πολίτας
 ἐν ἐνίαις τῶν ἄλλων πόλεων, ἐκ δὲ τοῦ συμβουλευεῖν παν-
 15 τάπασιν ἐξεληλάκατε. εἴθ' ὑμῖν συμβέβηκεν ἐκ τούτου ἐν 4
 μὲν ταῖς ἐκκλησίαις τρυφᾶν καὶ κολακεύεσθαι πάντα πρὸς
 ἡδονὴν ἀκούουσιν, ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς γιγνο-
 μένοις περὶ τῶν ἐσχάτων ἤδη κινδυνεύειν. εἰ μὲν οὖν καὶ
 νῦν οὕτω διάκεισθε, οὐκ ἔχω τί λέγω· εἰ δ' ἂν συμφέροι
 20 χωρὶς κολακείας ἐθελήσῃ ἀκούειν, ἔτοιμος λέγειν. καὶ
 γὰρ εἰ πάνυ φαύλως τὰ πράγματ' ἔχει καὶ πολλὰ προεῖται,
 ὁμως ἔστιν, ἂν ὑμεῖς τὰ δέοντα ποιεῖν βούλησθε, ἔτι πάντα
 ταῦτ' ἐπανορθώσασθαι. καὶ παράδοξον μὲν ἴσως ἐστὶν ὃ 5
 μέλλω λέγειν, ἀληθὲς δέ· τὸ χεῖριστον ἐν τοῖς παρελη-
 25 λυθόσι, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τί
 οὖν ἐστὶ τοῦτο; ὅτι οὔτε μικρὸν οὔτε μέγ' οὐδὲν τῶν δεόν-
 των ποιούντων ὑμῶν κακῶς τὰ πράγματ' ἔχει, ἐπεὶ τοι, εἰ [112]
 πάνθ' ἂν προσῆκε πραττόντων οὕτως διέκειτο, οὐδ' ἂν ἐλπίς

1 οὐκοῦν . . . ἔχειν om. S¹ L¹. Haec et alia e duplici recensione, ut
 videtur, orta litteris minoribus exprimenda curavi, praeunte Blassio
 3 μὲν om. S L¹ 4 αὐτὴ παρ' αὐτῆς vulg.: παρ' αὐτῆς S L¹
 6 αἷται S¹ L¹ et plerique 7 τῶν κακῶν S¹ L¹: τῶν κακῶν καὶ τῶν
 ἀμαρτημάτων A: τῆς ταραχῆς καὶ τῶν ἀμαρτημάτων vulg. 19 τοῖς
 πράγμασι (vel τῇ πόλει) post συμφέροι add. vulg.: om. S L¹ 26 οὐδ'
 ἐν Weil 27 τοι S L¹: τοί γε vulg., cf. iv 2 28 προσῆκε S L:
 προσήκει cett., cf. iv 2

ἦν αὐτὰ γενέσθαι βελτίω. νῦν δὲ τῆς ῥαθυμίας τῆς ὑμετέρας καὶ τῆς ἀμελείας κεκράτηκε Φίλιππος, τῆς πόλεως δ' οὐ κεκράτηκεν· οὐδ' ἥττησθ' ὑμεῖς, ἀλλ' οὐδὲ κεκίνησθε.

- 6 Εἰ μὲν οὖν ἅπαντες ὠμολογοῦμεν Φίλιππον τῇ πόλει πολεμεῖν καὶ τὴν εἰρήνην παραβαίνειν, οὐδὲν ἄλλ' ἔδει τὸν παριόντα λέγειν 5 καὶ συμβουλεύειν ἢ ὅπως ἀσφαλέστατα καὶ ῥᾶστ' αὐτὸν ἀμυνόμεθα· ἐπειδὴ δ' οὕτως ἀτόπως ἔνιοι διάκεινται, ὥστε πόλεις καταλαμβάνοντος ἐκείνου καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων ἔχοντος καὶ πάντας ἀνθρώπους ἀδικούντος ἀνέχεσθαι τινων ἐνταῖς ἐκκλησίαις λεγόντων πολλάκις ὡς ἡμῶν τινὲς εἰσιν οἱ ποιοῦντες τὸν πόλεμον, ἀνάγκη 10 7 φυλάττεσθαι καὶ διορθοῦσθαι περὶ τούτου· ἔστι γὰρ δέος μήποθ' ὡς ἀμυνόμεθα γράψας τις καὶ συμβουλεύσας εἰς τὴν αἰτίαν ἐμπέσῃ τοῦ πεποικηκέναι τὸν πόλεμον. [ἐγὼ δὲ τοῦτο πρῶτον ἀπάντων λέγω καὶ διορίζομαι· εἰ ἐφ' ἡμῖν ἔστι τὸ βουλευέσθαι 8 περὶ τοῦ πότερον εἰρήνην ἄγειν ἢ πολεμεῖν δεῖ . . .]. Εἰ μὲν 15 οὖν ἔξεστιν εἰρήνην ἄγειν τῇ πόλει καὶ ἐφ' ἡμῖν ἔστι τοῦτο, ἴν' ἐντεῦθεν ἄρξωμαι, φήμ' ἔγωγ' ἄγειν ἡμᾶς δεῖν, καὶ τὸν ταῦτα λέγοντα γράφειν καὶ πράττειν καὶ μὴ φενακίζειν ἀξιῶ· εἰ δ' ἕτερος τὰ ὅπλ' ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων καὶ δύναμιν πολλὴν περὶ αὐτὸν τοῦνομα μὲν τὸ τῆς εἰρήνης ὑμῖν προ- 20 βάλλει, τοῖς δ' ἔργοις αὐτὸς τοῖς τοῦ πολέμου χρήται, τί λοιπὸν ἄλλο πλὴν ἀμύνεσθαι; φάσκειν δ' εἰρήνην ἄγειν 9 εἰ βούλεσθε, ὥσπερ ἐκείνος, οὐ διαφέρομαι. εἰ δέ τις ταύτην εἰρήνην ὑπολαμβάνει, ἐξ ἧς ἐκείνος πάντα τᾶλλα λαβὼν ἐφ' ἡμᾶς ἤξει, πρῶτον μὲν μαίνεται, ἔπειτ' ἐκείνῳ 25 παρ' ὑμῶν, οὐχ ὑμῖν παρ' ἐκείνου τὴν εἰρήνην λέγει· τοῦτο δ' ἔστιν ὃ τῶν ἀναλίσκομένων χρημάτων πάντων Φίλιππος ὠνεῖται, αὐτὸς μὲν πολεμεῖν ὑμῖν, ὑφ' ὑμῶν δὲ μὴ πολεμεῖσθαι.

1 μὲν ante ῥαθυμίας add. vulg. : om. S L¹ 4-15 εἰ μὲν οὖν . . . πολεμεῖν δεῖ om. S¹ L¹ 6 ὅπως ὡς Reiske coll. xiv 14 αὐτὸν om. Y 12 ὡς codd. : ὅπως Franke, cf. xxiv 190 13-15 ἐγὼ δὴ . . . πολεμεῖν δεῖ, ut in altera recensione (§ 8 εἰ μὲν οὖν . . . ἄρξωμαι) repetita, seclusi 14 διορίζομαι· Weil: διορίζομαι, edd. plerique 15 post πολεμεῖν δεῖ recte, nisi fallor, <φήμ' ἔγωγ' εἰρήνην ἄγειν> supplet Weil e § 8 20 προβάλλει S L¹: προβάλλεται vulg. 26 [εἰρήνην] εἰρήνην ἄγειν vulg.

Καὶ μὴν εἰ μέχρι τούτου περιμενούμεν, ἕως ἂν ἡμῖν 10
 ὁμολογήσῃ πολεμεῖν, πάντων ἔσμεν εὐηθέστατοι· οὐδὲ γὰρ
 ἂν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν αὐτὴν βαδίζῃ καὶ τὸν Πειραιᾶ, τοῦτ'
 ἐρεῖ, εἴπερ οἷς πρὸς τοὺς ἄλλους πεποίηκε δεῖ τεκμαίρεσθαι.
 5 τοῦτο μὲν γὰρ Ὀλυνθίοις, τετταράκοντ' ἀπέχων τῆς πόλεως 11
 στάδια, εἶπεν ὅτι δεῖ δυοῖν θάτερον, ἢ ἐκείνους ἐν Ὀλύνθῳ
 μὴ οἰκεῖν ἢ αὐτὸν ἐν Μακεδονίᾳ, πάντα τὸν ἄλλον χρόνον,
 εἴ τις αὐτὸν αἰτιάσαιο τι τοιοῦτον, ἀγανακτῶν καὶ πρέσβεις
 πέμπων τοὺς ἀπολογησομένους· τοῦτο δ' εἰς Φωκέας ὡς
 10 πρὸς συμμάχους ἐπορεύετο, καὶ πρέσβεις Φωκέων ἦσαν οἱ
 παρηκολούθουν αὐτῷ πορευομένῳ, καὶ παρ' ἡμῖν ἦριζον οἱ
 πολλοὶ Θηβαίοις οὐ λυσιτελήσειν τὴν ἐκείνου πάροδον.
 καὶ μὴν καὶ Φερὰς πρώην ὡς φίλος καὶ σύμμαχος εἰς 12
 Θετταλίαν ἐλθὼν ἔχει καταλαβών, καὶ τὰ τελευταῖα τοῖς
 15 τάλαιπύροις Ὠρεῖταις τουτοισὶ ἐπισκεψομένους ἔφη τοὺς
 στρατιώτας πεπομφέναι κατ' εὐνοίαν· πυνθάνεσθαι γὰρ
 αὐτοὺς ὡς νοσοῦσι καὶ στασιάζουσιν, συμμάχων δ' εἶναι
 καὶ φίλων ἀληθινῶν ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς παρῆναι. εἴτ' 13
 οἶσεθ' αὐτόν, οἱ ἐποίησαν μὲν οὐδὲν ἂν κακόν, μὴ παθεῖν
 20 δ' ἐφυλάξαντ' ἂν ἴσως, τούτους μὲν ἐξαπατᾶν αἰρεῖσθαι [114]
 μᾶλλον ἢ προλέγοντα βιάζεσθαι, ὑμῖν δ' ἐκ προρρήσεως
 πολεμήσειν, καὶ ταῦθ' ἕως ἂν ἐκόντες ἐξαπατάσθε; οὐκ ἔστι 14
 ταῦτα· καὶ γὰρ ἂν ἀβελτερώτατος εἴη πάντων ἀνθρώπων,
 εἰ τῶν ἀδικουμένων ὑμῶν μηδὲν ἐγκαλούντων αὐτῷ, ἀλλ'
 25 ὑμῶν αὐτῶν τινὰς αἰτιωμένων, ἐκεῖνος ἐκλύσας τὴν πρὸς
 ἀλλήλους ἔριν ὑμῶν καὶ φιλονικίαν ἐφ' αὐτὸν προείποι τρέ-
 πεσθαι, καὶ τῶν παρ' ἑαυτοῦ μισθοφορούντων τοὺς λόγους
 ἀφέλοιτο, οἷς ἀναβάλλουσιν ὑμᾶς, λέγοντες ὡς ἐκείνός γ'
 οὐ πολεμεῖ τῇ πόλει.

7 αὐτὸν Vind. 1 : αὐτὸν S O B   μὴ ante ἐν Μακεδονίᾳ add. Cobet
 11 οἱ om. vulg. : add. S L   17 στασιάζουσιν S L¹ A : secl.
 Cobet : στασιάζουσιν ἐν αὐτοῖς vulg.   19 οἱ S L : οἱ μὲν vulg.
 Dionys Hal. pp. 948, 978   ἐποίησαν μὲν οὐδὲν ἂν κακὸν S L : οὐδὲν
 ἂν αὐτὸν ἐδυνήθησαν ποιῆσαι κακὸν vulg. Dionys. Hal.   25 post
 αἰτιωμένῳ add. καὶ κρίνειν βουλομένων vulg. : om. S L¹

- 15 Ἄλλ' ἔστιν, ὧ πρὸς τοῦ Διός, ὅστις εὖ φρονῶν ἐκ τῶν
 ὀνομάτων μᾶλλον ἢ τῶν πραγμάτων τὸν ἄγοντ' εἰρήνην ἢ
 πολεμοῦνθ' αὐτῷ σκέψαιτ' ἄν; οὐδεὶς δῆπου. ὁ τοίνυν
 Φίλιππος ἐξ ἀρχῆς, ἄρτι τῆς εἰρήνης γεγωνίας, οὐπω Διο-
 πίθους στρατηγοῦντος οὐδὲ τῶν ὄντων ἐν Χερρονήσῳ νῦν 5
 ἀπεσταλμένων, Σέρριον καὶ Δορίσκον ἐλάμβανε καὶ τοὺς
 ἐκ Σερρείου τείχους καὶ Ἱεροῦ ὄρους στρατιώτας ἐξέβαλλεν,
 16 οὓς ὁ ὑμέτερος στρατηγὸς κατέστησεν. καίτοι ταῦτα πράτ-
 των τί ἐποίει; εἰρήνην μὲν γὰρ ὠμωμόκει. καὶ μηδεὶς
 εἶπῃ, 'τί δὲ ταῦτ' ἔστιν, ἢ τί τούτων μέλει τῇ πόλει;' εἰ μὲν 10
 γὰρ μικρὰ ταῦτα, ἢ μηδὲν ὑμῖν αὐτῶν ἔμελεν, ἄλλος ἂν εἴη
 λόγος οὗτος· τὸ δ' εὐσεβὲς καὶ τὸ δίκαιον, ἂν τ' ἐπὶ μικροῦ
 τις ἂν τ' ἐπὶ μείζονος παραβαίῃ, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν.
 φέρε δὴ νῦν, ἥνικ' εἰς Χερρόνησον, ἣν βασιλεὺς καὶ πάντες
 οἱ Ἕλληνες ὑμετέραν ἐγνώκασιν εἶναι, ξένους εἰσπέμπει 15
 17 καὶ βοηθεῖν ὁμολογεῖ καὶ ἐπιστέλλει ταῦτα, τί ποιεῖ; φησὶ
 μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν, ἐγὼ δὲ τοσούτου δέω ταῦτα ποιοῦντ'
 [115] ἐκείνον ἄγειν ὁμολογεῖν τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην, ὥστε καὶ
 Μεγάρων ἀπτόμενον κὰν Εὐβοίᾳ τυραννίδα κατασκευά-
 ζοντα καὶ νῦν ἐπὶ Θράκῃν παριόντα καὶ τὰν Πελοποννήσῳ 20
 σκευωρούμενον καὶ πάνθ' ὅσα πράττει μετὰ τῆς δυνάμεως
 ποιοῦντα, λύειν φημὶ τὴν εἰρήνην καὶ πολεμεῖν ὑμῖν, εἰ μὴ καὶ
 τοὺς τὰ μηχανήματ' ἐφιστάντας εἰρήνην ἄγειν φήσετε, ἕως
 ἂν αὐτὰ τοῖς τείχεσιν ἤδη προσαγάγωσιν. ἀλλ' οὐ φήσετε·
 ὁ γὰρ οἷς ἂν ἐγὼ ληφθείην, ταῦτα πράττων καὶ κατασκευα- 25
 ζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ, κὰν μήπω βάλλῃ μηδὲ τοξεύῃ.
 18 τίσιν οὖν ὑμεῖς κινδυνεύσαίτ' ἄν, εἴ τι γένοιτο; τῷ τὸν
 Ἑλλησποντον ἀλλοτριωθῆναι, τῷ Μεγάρων καὶ τῆς Εὐβοίας

6 Σέρριον καὶ secl. Blass

ἐλάμβανε SL¹: κατελάμβανε cett.

7 Σερρείου SL: Σερρίου vulg.

8 ἐγκατέστησε A καίτοι ταῦτα

AO Vrbinas: καὶ τοιαῦτα SL Y: καίτοι τοιαῦτα al., cf. xxi 16

16 φησὶ vulg.: φῆις S: φῆς L¹

17 τοσούτου vulg.: τοσούτῳ SL,

cf. xviii 111

18 ἄγειν ante ὁμολογεῖν SL A: post ὁμολογεῖν vulg.

19 τυραννίδας Reiske (cf. viii 36), Libanius iv 821: τυραννίδα codd.

24 προσάγωσιν S

- τὸν πολεμοῦνθ' ὑμῖν γενέσθαι κύριον, τῷ Πελοποννησίους
 τὰ κείνου φρονῆσαι. εἶτα τὸν τοῦτο τὸ μηχανήμ' ἐπὶ τὴν
 πόλιν ἰστάντα, τοῦτον εἰρήνην ἀγειν ἐγὼ φῶ πρὸς ὑμᾶς;
 πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλ' ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνείλε Φωκίας, ἀπὸ 19
 5 ταύτης ἔγωγ' αὐτὸν πολεμεῖν ὀρίζομαι. ὑμᾶς δ', ἐὰν ἀμύ-
 νησθ' ἤδη, σωφρονήσειν φημί, ἐὰν δ' ἐάσητε, οὐδὲ τοῦθ'
 ὅταν βούλησθε δυνήσεσθαι ποιῆσαι. καὶ τοσοῦτόν γ'
 ἀφέστηκε τῶν ἄλλων, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν συμβου-
 λεόντων, ὥστ' οὐδὲ δοκεῖ μοι περὶ Χερρονήσου νῦν σκοπεῖν
 10 οὐδὲ Βυζαντίου, ἀλλ' ἐπαμῦναι μὲν τούτοις, καὶ διατηρῆσαι 20
 μὴ τι πάθωσι, καὶ τοῖς οὖσιν ἐκεῖ νῦν στρατιώταις πάνθ' ὅσων
 ἂν δέωνται ἀποστεῖλαι, βουλευέσθαι μέντοι περὶ πάντων τῶν [ΙΙ6]
 Ἑλλήνων ὡς ἐν κινδύνῳ μεγάλῳ καθεστῶτων. βούλομαι
 δ' εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς ἐξ ὧν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων οὕτω φοβοῦ-
 15 μαι, ἵν', εἰ μὲν ὀρθῶς λογίζομαι, μετὰ σخητε τῶν λογισμῶν
 καὶ πρόνοιάν τιν' ὑμῶν γ' αὐτῶν, εἰ μὴ καὶ τῶν ἄλλων
 ἄρα βούλεσθε, ποιήσησθε, ἂν δὲ ληρεῖν καὶ τετυφῶσθαι
 δοκῶ, μήτε νῦν μήτ' αὖθις ὡς ὑγιαίνοντί μοι προσέχητε.
 Ὅτι μὲν δὴ μέγας ἐκ μικροῦ καὶ ταπεινοῦ τὸ κατ' ἀρχὰς 21
 20 Φίλιππος ἤϋξεται, καὶ ἀπίστως καὶ στασιαστικῶς ἔχουσι
 πρὸς αὐτοὺς οἱ Ἕλληνες, καὶ ὅτι πολλῷ παραδοξότερον ἦν
 τοσοῦτον αὐτὸν ἐξ ἐκείνου γενέσθαι ἢ νῦν, ὅθ' οὕτω πολλὰ
 προείληφε, καὶ τὰ λοιπὰ ὑφ' αὐτῷ ποιήσασθαι, καὶ πάνθ'
 ὅσα τοιαῦτ' ἂν ἔχοιμι διεξελθεῖν, παραλείψω. ἀλλ' ὁρῶ 22
 25 συγκεχωρηκότας ἅπαντας ἀνθρώπους, ἀφ' ὑμῶν ἀρξαμένους,
 αὐτῷ, ὑπὲρ οὗ τὸν ἄλλον ἅπαντα χρόνον πάντες οἱ πόλεμοι
 γεγόνασιν οἱ Ἕλληνικοί. τί οὖν ἐστὶ τοῦτο; τὸ ποιεῖν ὃ

3 ἰστάντα SL¹: ἐφιστάντα καὶ κατασκευάζοντα (vel παρασκευά-
 ζοντα) vulg. 4 δεῖ δέω A 5 post ἐὰν add. μὲν vulg.:
 om. SL 6 ἐάσητε SL: ἀναβάλλησθε vulg. 7 δυνήσεσθαι

Reiske: δυνήσεσθε codd. 11 καὶ τοῖς οὖσιν... ἀποστεῖλαι om.
 SL

15 εἰ... λογίζομαι vulg.: εἰ... λογίζωμαι S al.: ἐὰν...
 λογίζωμαι Dindorf 16 μὴ καὶ SLAY: καὶ μὴ vulg. 17 βού-

λησθε SAFY: βούλεσθε vulg. ἂν vulg.: ἐὰν S, senarium efficiens

19 τὸ codd.: τοῦ Blass cum Aristid. ii 136

- τι βούλεται, καὶ καθ' ἑν' οὕτωςι περικόπτειν καὶ λωποδυντεῖν
 τῶν Ἑλλήνων, καὶ καταδουλοῦσθαι τὰς πόλεις ἐπιόντα.
 23 καίτοι προστάται μὲν ὑμεῖς ἐβδομήκοντ' ἔτη καὶ τρία τῶν
 Ἑλλήνων ἐγένεσθε, προστάται δὲ τριάκονθ' ἐνὸς δέοντα
 Λακεδαιμόνιοι· ἴσχυσαν δέ τι καὶ Θηβαῖοι τουτουσί τοὺς 5
 τελευταίους χρόνους μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην. ἀλλ'
 ὅμως οὐθ' ὑμῖν οὔτε Θηβαίοις οὔτε Λακεδαιμονίοις οὐδε-
 πώποτ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συνεχωρήθη τοῦθ' ὑπὸ τῶν
 24 Ἑλλήνων, ποιεῖν ὃ τι βούλοισθε, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ· ἀλλὰ
 τοῦτο μὲν ὑμῖν, μᾶλλον δὲ τοῖς τότε οὔσιν Ἀθηναίοις, ἐπειδὴ 10
 [117] τισιν οὐ μετρίως ἐδόκουν προσφέρεισθαι, πάντες ᾤοντο δεῖν,
 καὶ οἱ μὴδὲν ἐγκαλεῖν ἔχοντες αὐτοῖς, μετὰ τῶν ἡδικομένων
 πολεμεῖν· καὶ πάλιν Λακεδαιμονίοις ἄρξασι καὶ παρελθοῦσιν
 εἰς τὴν αὐτὴν δυναστείαν ὑμῖν, ἐπειδὴ πλεονάζειν ἐπεχείρουν
 καὶ πέρα τοῦ μετρίου τὰ καθεστηκότ' ἐκίνουν, πάντες εἰς 15
 25 πόλεμον κατέστησαν, καὶ οἱ μὴδὲν ἐγκαλοῦντες αὐτοῖς. καὶ
 τί δεῖ τοὺς ἄλλους λέγειν; ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ Λακεδαι-
 μόνιοι, οὐδὲν ἂν εἰπεῖν ἔχοντες ἐξ ἀρχῆς ὃ τι ἡδικούμεθ'
 ὑπ' ἀλλήλων, ὅμως ὑπὲρ ὧν τοὺς ἄλλους ἀδικουμένους
 ἐωρῶμεν, πολεμεῖν ὀφίμεθα δεῖν. καίτοι πάνθ' ὅσ' ἐξη- 20
 μάρτηται καὶ Λακεδαιμονίοις ἐν τοῖς τριάκοντ' ἐκείνοις ἔτεσιν
 καὶ τοῖς ἡμετέροις προγόνοις ἐν τοῖς ἐβδομήκοντα, ἐλάττον'
 ἐστίν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὧν Φίλιππος ἐν τρισὶ καὶ δέκ'
 οὐχ ὅλοις ἔτεσιν, οἷς ἐπιπολάζει, ἡδίκηκε τοὺς Ἕλληνας,
 26 μᾶλλον δ' οὐδὲ μέρος τούτων ἐκεῖνα. καὶ τοῦτ' ἐκ βραχείας 25
 λόγου ῥάδιον δεῖξαι. Ὀλυνθον μὲν δὴ καὶ Μεθώνην καὶ
 Ἀπολλωνίαν καὶ δύο καὶ τριάκοντα πόλεις ἐπὶ Θράκης ἐῷ,
 ἃς ἀπάσας οὕτως ὥμως ἀνήρηκεν ὥστε μὴδ' εἰ πώποτ'

1 ἑν' SLY: ἕνα ἕκαστον vulg. 9 βούλοισθε SL: βούλεσθε
 cett. 11 πολεμεῖν post δεῖν add. vulg.: om. infr. 13 20 ὄφμεθα
 Blass 24 ἔτεσιν secl. Blass 25 οὐδὲν E. Müller: fort.
 οὐδ' ἐν, cf. Isocr. ii 11 μέρος O corr.: πέμπτων μέρος S¹ L¹:
 πολλοστὸν μέρος A vulg.: πολλοστὸν πέμπτων μέρος BY al. καὶ
 . . . δεῖξαι om. SL¹ 28 μὴδένα ante μὴδ' add. vulg.: om.
 SL¹

ῥᾳκήθησαν προσελθόντ' εἶναι ῥάδιον εἰπεῖν· καὶ τὸ Φωκέων
 ἔθνος τοσοῦτον ἀνηρημένον σιωπῶ. ἀλλὰ Θετταλία πῶς
 ἔχει; οὐχὶ τὰς πολιτείας καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν παρήρηται
 καὶ τετραρχίας κατέστησεν, ἵνα μὴ μόνον κατὰ πόλεις ἀλλὰ
 5 καὶ κατ' ἔθνη δουλεύωσιν; αἱ δ' ἐν Εὐβοίᾳ πόλεις οὐκ ἤδη 27
 τυραννοῦνται, καὶ ταῦτ' ἐν νήσῳ πλησίον Θηβῶν καὶ Ἀθη-
 νῶν; οὐ διαρρήδην εἰς τὰς ἐπιστολὰς γράφει· 'ἐμοὶ δ' ἐστὶν [ii8]
 εἰρήνη πρὸς τοὺς ἀκούειν ἐμοῦ βουλομένους'; καὶ οὐ γράφει
 μὲν ταῦτα, τοῖς δ' ἔργοις οὐ ποιεῖ, ἀλλ' ἐφ' Ἑλλήσποντον
 10 οἷχεται, πρότερον ἦκεν ἐπ' Ἀμβρακίαν, Ἥλιον ἔχει τηλι-
 καύτην πόλιν ἐν Πελοποννήσῳ, Μεγάροις ἐπεβούλευσεν
 πρώην, οὗθ' ἡ Ἑλλὰς οὗθ' ἡ βάρβαρος τὴν πλεονεξίαν χωρεῖ
 τὰνθρώπου. καὶ ταῦθ' ὁρῶντες οἱ Ἕλληνες ἅπαντες καὶ 28
 ἀκούοντες οὐ πέμπομεν πρέσβεις περὶ τούτων πρὸς ἀλλή-
 15 λους ἀγανακτοῦμεν, οὕτω δὲ κακῶς διακείμεθα καὶ διο-
 ρωρῦμεθα κατὰ πόλεις ὥστ' ἄχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐδὲν
 οὔτε τῶν συμφερόντων οὔτε τῶν δεόντων πράξαι δυνάμεθα,
 οὐδὲ συστήναι, οὐδὲ κοινωνίαν βοηθείας καὶ φιλίας οὐδε-
 μίαν ποιήσασθαι, ἀλλὰ μείζω γιγνόμενον τὸν ἄνθρωπον 29
 20 περιορῶμεν, τὸν χρόνον κερδᾶναι τοῦτον ὃν ἄλλος ἀπόλλυται
 ἕκαστος ἐγνωκώς, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, οὐχ ὅπως σωθήσεται
 τὰ τῶν Ἑλλήνων σκοπῶν οὐδὲ πράττων, ἐπεὶ, ὅτι γ' ὥσπερ
 περίοδος ἢ καταβολὴ πυρετοῦ ἢ ἄλλου τινὸς κακοῦ καὶ τῷ
 πάνυ πόρρω δοκοῦντι νῦν ἀφεστάναι προσέρχεται, οὐδεὶς
 25 ἀγνοεῖ. καὶ μὴν κακέϊνό γ' ἴστε, ὅτι ὅσα μὲν ὑπὸ Λακε- 30
 δαιμονίων ἢ ὑφ' ἡμῶν ἔπασχον οἱ Ἕλληνες, ἀλλ' οὖν ὑπὸ
 γνησίων γ' ὄντων τῆς Ἑλλάδος ἡδικοῦντο, καὶ τὸν αὐτὸν

1 ῥᾳκήθησαν SAFY: ῥᾳκίσθησαν L vulg. Dionys. Hal. p. 1119, Strabo p. 121 προσελθόντ' εἶναι ῥάδιον εἰπεῖν SLA: εἶναι ῥάδιον προσελθόντ' εἰπεῖν O vulg. 3 τὰς πολιτείας καὶ τὰς πόλεις SLA: τὰς πόλεις καὶ τὰς πολιτείας vulg. Harpocr. s. v. ἔθνος: καὶ τὰς πόλεις om. Dionys. Hal. p. 1120: secl. G. H. Schaefer 4 τετραρχίας SL: τετραδαρχίας vulg. Harpocr. 7 εἰς τὰς ἐπιστολὰς SL: ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς vulg., cf. xix 40, 68 20 κερδᾶναι codd.: κερδήναι Blass 25 δήπου post ἀγνοεῖ add. vulg.: om. SL¹

- τρόπον ἄν τις ὑπέλαβεν τοῦτο, ὥσπερ ἂν εἰ υἱὸς ἐν οὐσίᾳ πολλῇ γεγυνώς γνήσιος διώκει τι μὴ καλῶς μηδ' ὀρθῶς, κατ' αὐτὸ μὲν τοῦτ' ἄξιον μέμψεως εἶναι καὶ κατηγορίας, [119] ὥς δ' οὐ προσήκων ἢ ὥς οὐ κληρονόμος τούτων ὦν ταύτ' 31 ἐποίει, οὐκ ἐνεῖναι λέγειν. εἰ δέ γε δοῦλος ἢ ὑποβολι- 5 μαῖος τὰ μὴ προσήκοντ' ἀπώλλυε καὶ ἐλυμαίνετο, Ἡράκλεις ὅσῳ μᾶλλον δεινὸν καὶ ὀργῆς ἄξιον πάντες ἂν ἔφησαν εἶναι. ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ Φιλίππου καὶ ὦν ἐκείνος πράττει νῦν, οὐχ οὕτως ἔχουσιν, οὐ μόνον οὐχ Ἑλληνας οὐδ' οὐδὲ προσή- 10 κунτος οὐδὲν τοῖς Ἑλλησιν, ἀλλ' οὐδὲ βαρβάρου ἐντεῦθεν 10 ὅθεν καλὸν εἰπεῖν, ἀλλ' ὀλέθρου Μακεδόνοιο, ὅθεν οὐδ' ἀνδράποδον σπουδαῖον οὐδὲν ἦν πρότερον πρίασθαι.
- 32 Καίτοι τί τῆς ἐσχάτης ὕβρεως ἀπολείπει; οὐ πρὸς τῷ πόλεις ἀννηρκεῖναι τίθησι μὲν τὰ Πύθια, τὸν κοινὸν τῶν Ἑλλήνων ἀγῶνα, καὶ αὐτὸς μὴ παρῇ, τοὺς δούλους ἀγωνο- 15 θετήσοντας πέμπει; κύριος δὲ Πυλῶν καὶ τῶν ἐπὶ τοὺς Ἑλλη- νας παρόδων ἐστί, καὶ φρουραῖς καὶ ξένοις τοὺς τόπους τούτους κατέχει; ἔχει δὲ καὶ τὴν προμαντείαν τοῦ θεοῦ, παρώσας ἡμᾶς καὶ Θετταλοὺς καὶ Δωριέας καὶ τοὺς ἄλλους Ἀμφικτύονας, ἧς 33 οὐδὲ τοῖς Ἑλλησιν ἅπασι μέτεστι; γράφει δὲ Θετταλοῖς ὅν 20 χρὴ τρόπον πολιτεύεσθαι; πέμπει δὲ ξένους τοὺς μὲν εἰς Πορθμόν, τὸν δῆμον ἐκβαλοῦντας τὸν Ἐρετριέων, τοὺς δ' ἐπ' Ὀρεόν, τύραννον Φιλιστίδην καταστήσοντας; ἀλλ' ὅμως ταῦθ' ὀρώντες οἱ Ἕλληνες ἀνέχονται, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ τὴν χάλαζαν ἔμοιγε δοκοῦσιν θεωρεῖν, εὐχόμενοι μὴ 25 καθ' ἑαυτοὺς ἕκαστοι γενέσθαι, κωλύειν δ' οὐδεὶς ἐπιχειρῶν.
- 34 οὐ μόνον δ' ἐφ' οἷς ἢ Ἑλλὰς ὑβρίζεται ὑπ' αὐτοῦ, οὐδεὶς ἀμύνεται, ἀλλ' οὐδ' ὑπὲρ ὧν αὐτὸς ἕκαστος ἀδικεῖται· τοῦτο

1 τις ante υἱὸς add. FY: om. SLA   ἐν codd.: ἐπ' Dobree
 3 ἄξιον Ald.: ἄξιος codd.   5 ἐνεῖναι SLA: εἶναι vulg.   ἢ om.
 Aug. 2   7 πολλῆς ante ὀργῆς add. vulg.: om. SLY   ἔφησαν
 SL: ἔφασαν vulg.   10 βαρβάρου codd.: βαρβάρων Blass   12 πρία-
 σθαι om. S¹ L¹   14 Ἑλληνίδας post πόλεις add. A   16-20 κύριος
 δὲ . . . μέτεστι; om. S L¹   20 ὅν SLY: ὄντινα vulg.   22 alterum
 τὸν SLA: τῶν vulg.   25 ὥσπερ SLA: ὅνπερ vulg.   οἱ ante τὴν
 add. vulg.: om. S L¹   27 ὑπ' αὐτοῦ om. A

γὰρ ἤδη τοῦσχατόν ἐστιν. οὐ Κορινθίων ἐπ' Ἀμβρακίαν
 ἐλήλυθε καὶ Λευκάδα; οὐκ Ἀχαιῶν Ναύπακτον ὁμώμοκεν [120]
 Αἰτωλοῖς παραδώσειν; οὐχὶ Θηβαίων Ἐχίνον ἀφήρηται, καὶ
 νῦν ἐπὶ Βυζαντίους πορεύεται συμμάχους ὄντας; οὐχ ἡμῶν, 35
 5 ἔω τᾶλλα, ἀλλὰ Χερρονήσου τὴν μεγίστην ἔχει πόλιν Καρδίαν;
 ταῦτα τοίνυν πάσχοντες ἅπαντες μέλλομεν καὶ μαλκίομεν
 καὶ πρὸς τοὺς πλησίον βλέπομεν, ἀπιστοῦντες ἀλλήλοις, οὐ
 τῷ πάντας ἡμᾶς ἀδικοῦντι. καίτοι τὸν ἅπασιν ἀσελγῶς
 οὕτω χρώμενον τί οἴεσθε, ἐπειδὴν καθ' ἓν ἡμῶν ἐκάστου
 10 κύριος γένηται, τί ποιήσειν;

Τί οὖν αἴτιον τουτωνί; οὐ γὰρ ἄνευ λόγου καὶ δικαίας 36
 αἰτίας οὔτε τόθ' οὕτως εἶχον ἐτοίμως πρὸς ἐλευθερίαν οἱ
 Ἕλληνες οὔτε νῦν πρὸς τὸ δουλεύειν. ἦν τι τότε, ἦν, ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν ταῖς τῶν πολλῶν διανοαῖς, δ νῦν οὐκ
 15 ἐστιν, δ καὶ τοῦ Περσῶν ἐκράτησε πλούτου καὶ ἐλευθέραν
 ἦγε τὴν Ἑλλάδα καὶ οὔτε ναυμαχίας οὔτε πεζῆς μάχης οὐ-
 δεμιᾶς ἤττατο, νῦν δ' ἀπολωλὸς ἅπαντα λελύμανται καὶ ἄνω
 καὶ κάτω πεποίηκε τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα. τί οὖν ἦν 37
 τοῦτο; οὐδὲν ποικίλον οὐδὲ σοφόν, ἀλλ' ὅτι τοὺς παρὰ τῶν
 20 ἄρχειν βουλομένων ἢ διαφθείρειν τὴν Ἑλλάδα χρήματα
 λαμβάνοντας ἅπαντες ἐμίσουν, καὶ χαλεπώτατον ἦν τὸ δω-
 ροδοκοῦντ' ἐλεγχθῆναι, καὶ τιμωρία μεγίστη τοῦτον ἐκόλαζον,
 καὶ παραίτησις οὐδεμί' ἦν οὐδὲ συγγνώμη. τὸν οὖν καιρὸν 38
 ἐκάστου τῶν πραγμάτων, ὃν ἡ τύχη καὶ τοῖς ἀμελοῦσιν κατὰ
 25 τῶν προσεχόντων πολλάκις παρασκευάζει, οὐκ ἦν πρίασθαι [121]

2 post Ναύπακτον add. ἀφελόμενος vulg. : om. S L 3-4 καὶ νῦν...
 ὄντας post Φιλιππίδην καταστήσοντας (§ 33) traiecit Spengel 6 μαλ-
 κίομεν ant. v. l. in Harpocr. : μαλακίζόμεθα codd., cf. Dio Cass. xlv
 p. 287 D, Sallust. Cat. 52 7 οὐ τῷ πάντας S L Y¹ : οὕτω φανερώς
 πάντας vulg. 8 ἀδικοῦντι S L A Y¹ : ἀδικοῦντος vulg. 10 τί
 om. A F 11 ταῖτιον Dobree 18 τὰ τῶν Ἑλλήνων vulg. :
 πάντα τὰ τῶν Ἑλλήνων A : πάντα τὰ S L¹ Aristid. Rh. Gr. ix 353
 19 οὐδὲν ποικίλον... ἀλλ' ὅτι om. S¹ L¹ Y 20 post ἄρχειν add. ἀεὶ
 vulg. : om. S¹ L¹ soli Aristid. 22 ἐλεγχθῆναι S L¹ : ἐξελεγχθῆναι
 vulg. 23 καὶ παραίτησις... συγγνώμη om. S¹ L¹ Y 25 post
 προσεχόντων add. καὶ τοῖς μηδὲν ἐθέλουσι ποιεῖν κατὰ τῶν πάντα ἀ
 προσήκει πραττόντων S¹ L¹ Y (sumpta e iv 5, ii 23)

- παρὰ τῶν λεγόντων οὐδὲ τῶν στρατηγούντων, οὐδὲ τὴν πρὸς
 ἀλλήλους ὁμόνοιαν, οὐδὲ τὴν πρὸς τοὺς τυράννους καὶ τοὺς
 39 βαρβάρους ἀπιστίαν, οὐδ' ὅλως τοιοῦτον οὐδέν. νῦν δ'
 ἅπανθ' ὥσπερ ἐξ ἀγορᾶς ἐκπέπραται ταῦτα, ἀντεισῆκται δ'
 ἀντὶ τούτων ὑφ' ὧν ἀπόλωλε καὶ νενόσηκεν ἡ Ἑλλάς. 5
 ταῦτα δ' ἐστὶ τίς; ζῆλος, εἴ τις εἴληφέ τι· γέλως, ἂν ὁμο-
 λογῇ· συγγνώμη τοῖς ἐλεγχομένοις· μῖσος, ἂν τούτοις τις
 40 ἐπιτιμᾷ· τᾶλλα πάνθ' ὅσ' ἐκ τοῦ δωροδοκεῖν ἤρτηται. ἐπεὶ
 τριήρεις γε καὶ σωμάτων πλήθος καὶ χρημάτων καὶ τῆς
 ἄλλης κατασκευῆς ἀφθονία, καὶ τᾶλλ' οἷς ἂν τις ἰσχύειν τὰς 10
 πόλεις κρίνῃ, νῦν ἅπασιν καὶ πλείω καὶ μείζω ἐστὶ τῶν τότε
 πολλῶ. ἀλλὰ ταῦτ' ἄχρηστα, ἄπρακτα, ἀνόνητα ὑπὸ τῶν
 πωλούντων γίγνεται.
- 41 Ὅτι δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει τὰ μὲν νῦν ὁρᾶτε δήπου καὶ οὐδὲν
 ἐμοῦ προσδεῖσθε μάρτυρος· τὰ δ' ἐν τοῖς ἄνωθεν χρόνοις ὅτι 15
 τὰναντί' εἶχεν ἐγὼ δηλώσω, οὐ λόγους ἐμαυτοῦ λέγων, ἀλλὰ
 γράμματα τῶν προγόνων τῶν ὑμετέρων ἀκεῖνοι κατέθεντ'
 εἰς στήλην χαλκὴν γράψαντες εἰς ἀκρόπολιν, οὐχ ἵν' αὐτοῖς
 ἢ χρήσιμα (καὶ γὰρ ἄνευ τούτων τῶν γραμμάτων τὰ δέοντ' ἐφρό-
 νουν), ἀλλ' ἵν' ὑμεῖς ἔχθῃ ὑπομνήματα καὶ παραδείγματα ὡς 20
 42 ὑπὲρ τῶν τοιούτων σπουδάζειν προσήκει. τί οὖν λέγει τὰ γράμ-
 ματα; Ἄρθμιος· φησὶ Πυθῶνακτος Ζελεΐτης ἄτιμος καὶ
 πολέμιος τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων αὐτὸς
 [122] καὶ γένος· εἴθ' ἡ αἰτία γέγραπται, δι' ἣν ταῦτ' ἐγένετο·
 'ὅτι τὸν χρυσὸν τὸν ἐκ Μήδων εἰς Πελοπόννησον ἤγαγεν.' 25
 43 ταῦτ' ἐστὶ τὰ γράμματα. λογίζεσθε δὴ πρὸς θεῶν, τίς ἦν

3 τοιοῦτον SL: τῶν τοιούτων cett. 4 ἐκπέπραται S¹, cf. x 54
 7 συγγνώμη τοῖς ἐλεγχομένοις om. S¹ L¹ soli 9 post χρημάτων
 add. πρόσδοι vel πρόσδοδος vulg.: om. S¹ L¹ soli 10 κατασκευῆς
 S vulg.: παρασκευῆς AO 11 ἅπασιν SLA: ἅπαντα vulg.
 12 ταῦτα SL: ταῦτα πάντα A: ἅπαντα ταῦτα O vulg. 17 δεικνύων
 post ὑμετέρων add. vulg.: om. S¹ L¹ Aristid. 18-21 οὐχ ἵν' . ...
 γράμματα om. S¹ L¹ 22 ὁ ante Πυθῶνακτος add. codd.: del. Din-
 dorf post ἄτιμος add. ἔστω vulg.: om. S¹ L 23 δήμου τοῦ
 SA: δήμου τῶν L vulg. 24 γέγραπται SLA: προσγέγραπται
 vulg. 26 post θεῶν add. παρ' ὑμῖν αὐτοῖς A: add. καὶ θεωρεῖτε παρ'
 ὑμῖν αὐτοῖς vulg.

ποθ' ἡ διάνοια τῶν Ἀθηναίων τῶν τότε, ταῦτα ποιούντων, ἡ
 τί τὸ ἀξίωμα. ἐκεῖνοι Ζελείτην τινά, Ἀρθμιον, δοῦλον
 βασιλέως (ἡ γὰρ Ζέλειά ἐστι τῆς Ἀσίας), ὅτι τῷ δεσπότῃ
 διακονῶν χρυσίον ἤγαγεν εἰς Πελοπόννησον, οὐκ Ἀθήναζε,
 5 ἔχθρὸν αὐτῶν ἀνέγραψαν καὶ τῶν συμμαχῶν αὐτὸν καὶ γένος,
 καὶ ἀτίμους. τοῦτο δ' ἐστὶν οὐχ ἦν οὕτωςί τις ἂν φήσειεν 44
 ἀτιμίαν· τί γὰρ τῷ Ζελείτῃ, τῶν Ἀθηναίων κοινῶν εἰ μὴ
 μεθέξειν ἔμελλεν; ἀλλ' ἐν τοῖς φονικοῖς γέγραπται νόμοις,
 ὑπὲρ ὧν ἂν μὴ διδῶ φόνου δικάσασθαι, ἀλλ' εὐαγὲς ἢ τὸ
 10 ἀποκτείνειν, 'καὶ ἄτιμος' φησὶ 'τεθνάτω.' τοῦτο δὴ λέγει,
 καθαρὸν τὸν τούτων τι' ἀποκτείναντ' εἶναι. οὐκοῦν ἐνό- 45
 μιζον ἐκεῖνοι τῆς πάντων τῶν Ἑλλήνων σωτηρίας αὐτοῖς
 ἐπιμελητέον εἶναι· οὐ γὰρ ἂν αὐτοῖς ἔμελ' εἴ τις ἐν Πελο-
 ποννήσῃ τινὰς ὠνεῖται καὶ διαφθείρει, μὴ τοῦθ' ὑπολαμ-
 15 βάνουσιν· ἐκόλαζον δ' οὕτω καὶ ἐτιμωροῦνθ' οὓς αἰσθοιντο,
 ὥστε καὶ στηλίτας ποιεῖν. ἐκ δὲ τούτων εἰκότως τὰ τῶν
 Ἑλλήνων ἦν τῷ βαρβάρῳ φοβερά, οὐχ ὁ βάρβαρος τοῖς
 Ἕλλησιν. ἀλλ' οὐ νῦν· οὐ γὰρ οὕτως ἔχεθ' ὑμεῖς οὔτε
 πρὸς τὰ τοιαῦτ' οὔτε πρὸς τᾶλλα, ἀλλὰ πῶς; ἴστ' αὐτοί· τί 46
 20 γὰρ δεῖ περὶ πάντων ὑμῶν κατηγορεῖν; παραπλησίως δὲ καὶ οὐδὲν
 βέλτιον ὑμῶν ἅπαντες οἱ λοιποὶ Ἕλληνες· διόπερ φήμ' ἔγωγε καὶ
 σπουδῆς πολλῆς καὶ βουλῆς ἀγαθῆς τὰ παρόντα πράγματα [123]
 προσδεῖσθαι. τίνος; εἴπω κελεύετε; καὶ οὐκ ὀργιεῖσθε;

1 Ἀθηναίων τῶν τότε S L A: τότε Ἀθηναίων τῶν vulg. 6 post
 ἀτίμους add. εἶναι vulg.: om. S L¹ Y 7 τῶν Ἀθηναίων κοινῶν εἰ
 S¹ L¹ Harpocr.: τοῦτ' ἔμελεν εἰ τῶν Ἀθήνησι κοινῶν cett. 8 ἀλλ'
 οὐ τοῦτο λέγει ante ἀλλ' ἐν add. vulg.: om. S¹ L¹ Harpocr. 9 φόνου
 A Y¹ (cf. xxiii 67): δίκας φόνου S L vulg.: δίκην φόνου Harpocr.
 ἀλλ' εὐαγὲς . . . ἀποκτείνειν om. S¹ L¹ Y Harpocr. 15 post οὓς
 add. ἂν vulg.: om. S L Y post αἰσθοιντο add. δωροδοκοῦντας vulg.:
 om. S L¹ soli 19-23 ἴστ' αὐτοί· . . . προσδεῖσθαι. τίνος; om.
 S¹ L¹ soli. Duplicem huius loci recensionem fuisse perspexerunt
 Spengel et Weil, alteram εἴπω κελεύετε καὶ οὐκ ὀργιεῖσθε; alteram ἴστ'
 αὐτοί· . . . προσδεῖσθαι, quam inepte commiscuit grammaticus nescio
 quis, addito τίνος; (23)

[ΕΚ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΟΥ ΑΝΑΓΙΓΝΩΣΚΕΙ]

- 47 Ἔστι τοίνυν τις εὐήθης λόγος παρὰ τῶν παραμυθεῖσθαι
 βουλομένων τὴν πόλιν, ὥς ἄρ' οὐπω Φίλιππος ἐστὶν οἰοί
 ποτ' ἦσαν Λακεδαιμόνιοι, οἱ θαλάττης μὲν ἦρχον καὶ γῆς
 ἀπάσης, βασιλέα δὲ σύμμαχον εἶχον, ὑφίστατο δ' οὐδὲν 5
 αὐτούς· ἀλλ' ὅμως ἡμύνατο καὶ κείνους ἢ πόλις καὶ οὐκ
 ἀνηρπάσθη. ἐγὼ δ' ἀπάντων ὥς ἔπος εἰπεῖν πολλὴν εἰλη-
 φότων ἐπίδοσιν, καὶ οὐδὲν ὁμοίων ὄντων τῶν νῦν τοῖς
 πρότερον, οὐδὲν ἡγοῦμαι πλέον ἢ τὰ τοῦ πολέμου κεκινῆσθαι
 48 καπιδεδωκέναι. πρῶτον μὲν γὰρ ἀκούω Λακεδαιμονίους 10
 τότε καὶ πάντας τοὺς ἄλλους, τέτταρας μῆνας ἢ πέντε, τὴν
 ὥραIAN αὐτήν, ἐμβalonτας ἂν καὶ κακώσαντας τὴν χώραν
 ὀπλίταις καὶ πολιτικοῖς στρατεύμασιν ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου
 πάλιν· οὕτω δ' ἀρχαίως εἶχον, μᾶλλον δὲ πολιτικῶς, ὥστ'
 οὐδὲ χρημάτων ὠνεῖσθαι παρ' οὐδενὸς οὐδὲν, ἀλλ' εἶναι 15
 49 νόμιμόν τινα καὶ προφανῆ τὸν πόλεμον. νυνὶ δ' ὁράτε μὲν
 δήπου τὰ πλείστα τοὺς προδότας ἀπολωλεκότας, οὐδὲν δ' ἐκ
 παρατάξεως οὐδὲ μάχης γιγνόμενον· ἀκούετε δὲ Φίλιππον
 οὐχὶ τῷ φάλαγγ' ὀπλιτῶν ἄγειν βαδίζονθ' ὅποι βούλεται,
 ἀλλὰ τῷ ψιλούς, ἱππέας, τοξότας, ξένους, τοιοῦτον ἐξηρτῇ- 20
 50 σθαι στρατόπεδον. ἐπειδὰν δ' ἐπὶ τούτοις πρὸς νοσοῦντας
 [124] ἐν αὐτοῖς προσπέσῃ καὶ μηδεὶς ὑπὲρ τῆς χώρας δι' ἀπιστίαν
 ἐξίῃ, μηχανήματ' ἐπιστήσας πολιορκεῖ. καὶ σιωπῶ θέρος
 καὶ χειμῶνα, ὥς οὐδὲν διαφέρει, οὐδ' ἐστὶν ἐξαίρετος ὥρα
 51 τις ἣν διαλείπει. ταῦτα μέντοι πάντας εἰδóτας καὶ λογιζο- 25
 μένους οὐ δεῖ προσέσθαι τὸν πόλεμον εἰς τὴν χώραν, οὐδ'

1 EK . . . ΑΝΑΓΙΓΝΩΣΚΕΙ SL FY : om. vulg. : secl. edd. complures :
 ἐκ τοῦ γραμματείου ἀναγίνωσκε. ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΟΥ A
 3 ante οἰοί add. τοιοῦτος vulg. : τηλικούτος A : om. SL soli 5 οὐδὲν]
 οὐδεὶς A OF corr. 12 post αὐτὴν add. στρατεύεσθαι καὶ τοῦτον τὸν
 χρόνον vulg. τῶν ἀντιπάλων post τὴν add. vulg. : om. S¹ L¹ soli
 20 ἐξηρτῆσθαι SLO¹ Vind. 1 : ἐξηρτῆσθαι (-ύσθαι) AFYO corr. :
 ἐξαρτῆσθαι S γρ. 21 δ' ἐπὶ τούτοις S (πὶ in rasura fort. al. m.)
 L soli : δὲ τούτοις FBY¹ O : δὲ τούτοις κρατῶν vulg. 22 post ἐν
 αὐτοῖς add. καὶ τεταραγμένοις vulg. 25-26 εἰδóτας καὶ λογιζομένους
 οὐ δεῖ . . . οὐδ' SL¹ : εἰδóτας δεῖ καὶ λογιζομένους μὴ . . . μὴδ' vulg.
 26 προσέσθαι SL : προσέσθαι vulg. : προσδέχεσθαι A al.

- εἰς τὴν εὐήθειαν τὴν τοῦ τότε πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμου
 βλέποντας ἐκτραηλισθῆναι, ἀλλ' ὥς ἐκ πλείστου φυλάτ-
 τεσθαι τοῖς πράγμασι καὶ ταῖς παρασκευαῖς, ὅπως οἴκοθεν
 μὴ κινήσεται σκοποῦντας, οὐχὶ συμπλακέντας διαγωνίζεσθαι.
- 5 πρὸς μὲν γὰρ πόλεμον πολλὰ φύσει πλεονεκτήμαθ' ἡμῖν 52
 ὑπάρχει, ἂν περ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ποιεῖν ἐθέλωμεν ἃ
 δεῖ, ἢ φύσις τῆς ἐκείνου χώρας, ἧς ἄγειν καὶ φέρειν ἔστι
 πολλὴν καὶ κακῶς ποιεῖν, ἅλλα μυρία· εἰς δ' ἀγῶνα ἄμεινον
 ἡμῶν ἐκείνος ἥσκηται.
- 10 Οὐ μόνον δὲ δεῖ ταῦτα γινώσκειν, οὐδὲ τοῖς ἔργοις ἐκεῖ- 53
 νον ἀμύνεσθαι τοῖς τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καὶ τῷ λογισμῷ καὶ
 τῇ διανοίᾳ τοὺς παρ' ὑμῖν ὑπὲρ αὐτοῦ λέγοντας μισῆσαι,
 ἐνθυμουμένους ὅτι οὐκ ἔνεστι τῶν τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆ-
 σαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσῃθ' ὑπηρετοῦντας
- 15 ἐκείνοις. ὃ μὰ τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς οὐ δυνήσεσθ' 54
 ὑμεῖς ποιῆσαι, ἀλλ' εἰς τοῦτ' ἀφῖχθε μωρίας ἢ παρανοίας ἢ
 οὐκ ἔχω τί λέγω (πολλάκις γὰρ ἔμοιγ' ἐπελήλυθε καὶ τοῦτο
 φοβεῖσθαι, μή τι δαιμόνιον τὰ πράγματ' ἐλαύνῃ), ὥστε λοι-
 δορίας, φθόνου, σκώμματος, ἡστινος ἂν τύχηθ' ἕνεκ' αἰτίας
- 20 ἀνθρώπους μισθωτούς, ὧν οὐδ' ἂν ἀρνηθεῖεν ἔνιοι ὥς οὐκ
 εἰσὶ τοιοῦτοι, λέγειν κελεύετε, καὶ γελάτε, ἂν τισι λοιδορη-
 θῶσιν. καὶ οὐχὶ πω τοῦτο δεινόν, καίπερ ὃν δεινόν· ἀλλὰ [125]
 καὶ μετὰ πλείονος ἀσφαλείας πολιτεύεσθαι δεδώκατε τούτοις 55
 ἢ τοῖς ὑπὲρ ὑμῶν λέγουσιν. καίτοι θεάσασθε ὅσας συμφορὰς
 25 παρασκευάζει τὸ τῶν τοιούτων ἐθέλειν ἀκροᾶσθαι. λέξω δ'
 ἔργα ἃ πάντες εἴσεσθε.

Ἦσαν ἐν Ὀλύνθῳ τῶν ἐν τοῖς πράγμασιν τινὲς μὲν 56

4 κινήσεται F¹ Y: κινήσεται S vulg.: κινήσετε L 7 ἔστι πολλὴν]
 ἔστιν πόλιν (ε in rasura) S¹: εἰς τὴν πόλιν L¹ 12 μισῆσαι] μισεῖν
 Blass coll. viii 61, 76; xix 87, 258, 289; xxiv 110, 196, 213
 13 ἔξω post τῶν add. vulg.: om. S L¹ Y, cf. viii 61, x 63 15 ἐκείνοις
 S L: ἐκείνῳ vulg. δυνήσεσθε S L¹: δύνασθε cett. 16 οὐδὲ
 βούλεσθε post ποιῆσαι add. vulg.: om. S¹ L¹ A 19 ἢ φθόνου ἢ
 σκώμματος vulg. φθόνου] φόνου S L¹ ἕνεκ' S A: om. vulg.
 22 πω ante τοῦτο S L A: post τοῦτο vulg.

Φιλίππου καὶ πάνθ' ὑπηρετοῦντες ἐκείνῳ, τινὲς δὲ τοῦ βελ-
τίστου καὶ ὅπως μὴ δουλεύουσιν οἱ πολῖται πράττοντες.
πότεροι δὴ τὴν πατρίδ' ἐξώλεσαν; ἢ πότεροι τοὺς ἱππέας
προῦδοσαν, ὧν προδοθέντων Ὀλυνθος ἀπώλετο; οἱ τὰ
Φιλίππου φρονοῦντες, καὶ ὅτ' ἦν ἡ πόλις τοὺς τὰ βέλτιστα 5
λέγοντας συκοφαντοῦντες καὶ διαβάλλοντες οὕτως, ὥστε τὸν
γ' Ἀπολλωνίδην καὶ ἐκβαλεῖν ὁ δῆμος ὁ τῶν Ὀλυνθίων
ἐπέισθη.

- 57 Οὐ τοίνυν παρὰ τούτοις μόνον τὸ ἔθος τοῦτο πάντα κάκ'
εἰργάσατο, ἄλλοθι δ' οὐδαμοῦ· ἀλλ' ἐν Ἐρετρίᾳ, ἐπειδὴ 10
ἀπαλλαγέντος Πλουτάρχου καὶ τῶν ξένων ὁ δῆμος εἶχε τὴν
πόλιν καὶ τὸν Πορθμόν, οἱ μὲν ἐφ' ὑμᾶς ἦγον τὰ πράγματα,
οἱ δ' ἐπὶ Φίλιππον. ἀκούοντες δὲ τούτων τὰ πολλά, μάλ-
λον δὲ τὰ πάνθ' οἱ ταλαίπωροι καὶ δυστυχεῖς Ἐρετριεῖς,
τελευτῶντες ἐπέισθησαν τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν λέγοντας ἐκβαλεῖν. 15
58 καὶ γάρ τοι πέμψας Ἰππόνικον ὁ σύμμαχος αὐτοῖς Φίλιππος
καὶ ξένους χιλίους, τὰ τεῖχη περιεῖλε τοῦ Πορθμοῦ καὶ τρεῖς
κατέστησε τυράννους, Ἰππαρχον, Αὐτομέδοντα, Κλείταρχον·
καὶ μετὰ ταῦτ' ἐξελέλακεν ἐκ τῆς χώρας δις ἤδη βουλομένους
σφάζεσθαι, τότε μὲν πέμψας τοὺς μετ' Εὐρυλόχου ξένους, πάλιν 20
[126] δὲ τοὺς μετὰ Παρμενίωνος.

- 59 Καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; ἀλλ' ἐν Ὠρεῶ Φιλιστίδης
μὲν ἔπραττε Φιλίππῳ καὶ Μένιππος καὶ Σωκράτης καὶ Θόας
καὶ Ἀγαπαῖος, οἵπερ νῦν ἔχουσι τὴν πόλιν (καὶ ταῦτ' ἥδεσαν
ἅπαντες), Εὐφραῖος δέ τις ἄνθρωπος καὶ παρ' ἡμῖν ποτ' 25
ἐνθάδ' οἰκήσας, ὅπως ἐλεύθεροι καὶ μηδενὸς δοῦλοι ἔσονται.
60 οὗτος τὰ μὲν ἄλλ' ὥς ὑβρίζετο καὶ προσηλακίζεθ' ὑπὸ τοῦ
δήμου, πόλλ' ἂν εἴη λέγειν· ἐνιαυτῷ δὲ πρότερον τῆς ἀλώ-

1 φρονοῦντες post Φιλίππου add. vulg. : om. S¹ L¹ οἱ ante τοῦ
add. S : om. L vulg.

2 δουλεύουσιν FYO : δουλεύωσιν S vulg.
3 ἐξώλεσαν SL : ἀπώλεσαν vulg.

9 μόνον SL : μόνοις vulg.
μὲν Cobet 14 post δὲ add. τὰ πάντα A : add. πάντα vulg. : om. S¹ L¹

15 ἐκβάλλειν S solus 16 ὁ om. S solus καὶ φίλος post

σύμμαχος add. vulg. : om. S¹ L¹ 20-21 τότε . . . Παρμενίωνος om.

S¹ L¹ soli 23 Σωκράτης] fort. Σωσίστρατος Weil 28 τοῦ τῶν

Ὠρειτῶν post δήμου add. vulg. : om. S L¹ Y

σεως ἐνέδειξεν ὥς προδότην τὸν Φιλισιτίδην καὶ τοὺς μετ'
αὐτοῦ, αἰσθόμενος ἃ πράττουσιν. συστραφέντες δ' ἄνθρωποι
πολλοὶ καὶ χορηγὸν ἔχοντες Φίλιππον καὶ πρυτανευόμενοι
ἀπάγουσι τὸν Εὐφραῖον εἰς τὸ δεσμωτήριον, ὥς συνταράτ-
5 τουτα τὴν πόλιν. ὁρῶν δὲ ταῦθ' ὁ δῆμος ὁ τῶν Ὁρειτῶν, 61
ἀντὶ τοῦ τῷ μὲν βοηθεῖν, τοὺς δ' ἀποτυμπανίσαι, τοῖς μὲν
οὐκ ὠργίζετο, τὸν δ' ἐπιτήδειον ταῦτα παθεῖν ἔφη καὶ ἐπέ-
χαιρεν. μετὰ ταῦθ' οἱ μὲν ἐπ' ἐξουσίας ὁπόσης ἐβούλонт'
ἐπραττὼν ὅπως ἡ πόλις ληφθήσεται, καὶ κατεσκευάζοντο τὴν
10 πῶλιν· τῶν δὲ πολλῶν εἴ τις αἰσθοίτο, ἐσίγα καὶ κατεπέ-
πληκτο, τὸν Εὐφραῖον οἱ ἔπαθεν μεμνημένοι. οὕτω δ'
ἀθλίως διέκειντο, ὥστ' οὐ πρότερον ἐτόλμησεν οὐδεὶς τοιού-
του κακοῦ προσιόντος ῥῆξαι φωνήν, πρὶν διασκευασάμενοι
πρὸς τὰ τεῖχη προσῆσαν οἱ πολέμοι· τηνικαῦτα δ' οἱ μὲν
15 ἡμύνοντο, οἱ δὲ προὔδιδον. τῆς πόλεως δ' οὕτως ἀλούσης 62
αἰσχυρῶς καὶ κακῶς οἱ μὲν ἄρχουσι καὶ τυραννοῦσι, τοὺς τότε [127]
σφάζοντας ἑαυτοὺς καὶ τὸν Εὐφραῖον ἐτοιμοὺς ὅτιοῦν ποιεῖν
ὄντας τοὺς μὲν ἐκβαλόντες, τοὺς δ' ἀποκτείναντες, ὁ δ' Εὐ-
φραῖος ἐκεῖνος ἀπέσφαξεν ἑαυτόν, ἔργῳ μαρτυρήσας ὅτι καὶ
20 δικαίως καὶ καθαρῶς ὑπὲρ τῶν πολιτῶν ἀνθεισθήκει Φιλίππῳ.
Τί οὖν ποτ' αἴτιον, θαυμάζετ' ἴσως, τὸ καὶ τοὺς Ὀλυν- 63
θίους καὶ τοὺς Ἐρετριέας καὶ τοὺς Ὀρείτας ἥδιον πρὸς τοὺς
ὑπὲρ Φιλίππου λέγοντας ἔχειν ἢ τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν; ὅπερ
καὶ παρ' ὑμῖν, ὅτι τοῖς μὲν ὑπὲρ τοῦ βελτίστου λέγουσιν
25 οὐδὲ βουλομένοις ἔνεστιν ἐνίοτε πρὸς χάριν οὐδὲν εἰπεῖν·
τὰ γὰρ πράγματ' ἀνάγκη σκοπεῖν ὅπως σωθήσεται· οἱ δ' ἐν
αὐτοῖς οἷς χαρίζονται Φιλίππῳ συμπράττουσιν. εἰσφέρειν 64
ἐκέλευον, οἱ δ' οὐδὲν δεῖν ἔφασαν· πολεμεῖν καὶ μὴ πιστεύειν,
οἱ δ' ἄγειν εἰρήνην, ἕως ἐγκατελήφθησαν. τᾶλλα τὸν αὐτὸν

3 παρ' ἐκείνου post πρυτανευόμενοι add. vulg.: om. S¹ L¹ 11 μεμνη-
μένοι SL F: μεμνημένος vulg. 15 πόλεως δ' AY: δὲ πόλεως SL
vulg. 19 καὶ ante δικαίως om. vulg.: add. SL Y 21 ποτ'
αἴτιον] τὸ αἴτιον A: ποτε ταῖτιον Dobree, cf. § 36 τὸ SL AF: τοῦ
vulg., cf. viii 56 29 ἐγκατελήφθησαν] ἐγκατελείφθησαν S Vind. 1

τρόπον οἶμαι πάνθ', ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγω· οἱ μὲν ἐφ' οἷς
 χαριούνται, ταῦτ' ἔλεγον, οἱ δ' ἐξ ὧν ἔμελλον σωθήσεσθαι.
 πολλὰ δὲ καὶ τὰ τελευταῖα οὐχ οὕτως πρὸς χάριν οὐδὲ δι'
 ἄγνοιαν οἱ πολλοὶ προσίεντο, ἀλλ' ὑποκατακλινόμενοι, ἐπειδὴ
 65 τοῖς ὅλοις ἡττάσθαι ἐνόμιζον. ὁ νῆ τὸν Δία καὶ τὸν Ἀπόλλω 5
 δέδοικ' ἐγὼ μὴ πάθῃθ' ὑμεῖς, ἐπειδὴν εἰδῇτ' ἐκλογιζόμενοι
 μηδὲν ἔθ' ὑμῖν ἐνόν. καίτοι μὴ γένοιτο μέν, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, τὰ πράγματ' ἐν τούτῳ· τεθνάναι δὲ μυριάκις κρεῖττον
 [128] ἢ κολακεία τι ποιῆσαι Φιλίππου καὶ προέσθαι τῶν ὑπὲρ ὑμῶν
 λεγόντων τινάς. καλὴν γ' οἱ πολλοὶ νῦν ἀπειλήφασιν Ὁρει- 10
 τῶν χάριν, ὅτι τοῖς Φιλίππου φίλοις ἐπέτρεψαν αὐτούς, τὸν
 66 δ' Εὐφραῖον ἐώθουν· καλὴν γ' ὁ δῆμος ὁ Ἐρετριέων, ὅτι
 τοὺς ὑμετέρους πρέσβεις ἀπήλασε, Κλειτάρχῳ δ' ἐνέδωκεν
 αὐτόν· δουλεύουσί γε μαστιγούμενοι καὶ σφαττόμενοι. καλῶς
 Ὀλυνθίων ἐφείσατο τῶν τὸν μὲν Λασθένην ἵππαρχον χειρο- 15
 67 τονησάντων, τὸν δ' Ἀπολλωνίδην ἐκβαλόντων. μωρία καὶ
 κακία τὰ τοιαῦτ' ἐλπίζειν, καὶ κακῶς βουλευομένους καὶ
 μηδὲν ὧν προσήκει ποιεῖν ἐθέλοντας, ἀλλὰ τῶν ὑπὲρ τῶν
 ἐχθρῶν λεγόντων ἀκρωμένους, τηλικαύτην ἡγεῖσθαι πόλιν
 οἰκεῖν τὸ μέγεθος ὥστε (μηδέν), μηδ' ἂν ὀτιοῦν ἦ, δεινὸν 20
 68 πείσεσθαι. καὶ μὴν ἐκεῖνό γ' αἰσχρόν, ὕστερόν ποτ' εἰπεῖν
 'τίς γὰρ ἂν ᾤκηται ταῦτα γενέσθαι; νῆ τὸν Δί', ἔδει γὰρ τὸ
 καὶ τὸ ποιῆσαι καὶ τὸ μὴ ποιῆσαι.' πόλλ' ἂν εἰπεῖν ἔχοιεν

2 καὶ ἐλύπουν οὐδέν post ἔλεγον add. A προσῆσαν δ' ἀπέχθεται
 post σωθήσεσθαι add. A S marg. al. 3 πρὸς χάριν οὐδὲ L : οὐδὲ
 πρὸς χάριν οὐδὲ S B corr. : οὔτε πρὸς χάριν οὔτε cett. 4 προσίεντο
 S L B : προῖεντο vulg. : προῖεντο ἑαυτοὺς al. 6 ἐκλογιζόμενοι S L¹ :
 λογιζόμενοι A : ἐκ λογισμοῦ vulg. 7 ἔθ' ὑμῖν Franke : ἐν ὑμῖν S L :
 ὑμῖν vulg. post ἐνόν add. καὶ τοὺς εἰς τοῦθ' ὑπάγοντας ὑμᾶς ὁρῶν οὐκ
 ὀρρωδῶ, ἀλλὰ δυσωποῦμαι· ἢ (vel ἦ) γὰρ ἐξεπίτηδες ἢ (οὐ Spengel) δι'
 ἄγνοιαν εἰς χαλεπὸν πρᾶγμα ὑπάγουσι τὴν πόλιν vulg. S marg. : om.
 S¹ L F Y O, cf. Harpocr. s. v. Δυσωποῦμαι et Ὑπάγουσιν μέν om.
 O Vind. 1 : add. S L A 9 Φιλίππου S¹ L¹ : Φιλίπφ vulg. καὶ . . .
 τινάς om. S L¹ soli 14 σφαττόμενοι S L A : στρεβλούμενοι vulg.
 S γρ. 15 Λασθένην Blass : Λασθένη codd. 17 τὰ τοιαῦτα
 ἐλπίζειν S vulg. : ταῦτα ἐλπῖσαι L solus 20 μηδέν add. Seager,
 cf. xx 5 21 κἀκεῖνο A συμβάντος τινός post εἰπεῖν add. vulg. :
 om. S L¹ soli 23 τὸ μὴ] τὸ καὶ τὸ μὴ Schaefer

Ὀλύνθιοι νῦν, ἃ τότε εἰ προεῖδοντο, οὐκ ἂν ἀπώλουντο· πολλὰ
 ἂν ὤρειται, πολλὰ Φωκεῖς, πολλὰ τῶν ἀπολωλότων ἕκαστοι.
 ἀλλὰ τί τούτων ὄφελος αὐτοῖς; ἕως ἂν σφύζηται τὸ σκάφος, 69
 ἂν τε μείζον ἂν τ' ἔλαττον ἦ, τότε χρὴ καὶ ναύτην καὶ
 5 κυβερνήτην καὶ πάντ' ἄνδρ' ἐξῆς προθύμους εἶναι, καὶ ὅπως
 μήθ' ἐκὼν μήτ' ἄκων μηδεὶς ἀνατρέψει, τοῦτο σκοπεῖσθαι·
 ἐπειδὴ δ' ἡ θάλαττα ὑπέροσχῃ, μάταιος ἡ σπουδὴ. καὶ 70
 ἡμεῖς τοῖνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἕως ἔσμεν σῶοι, πόλιν
 μεγίστην ἔχοντες, ἀφορμὰς πλείστας, ἀξίωμα κάλλιστον,
 10 τί ποιῶμεν; πάλαι τις ἡδέως ἂν ἴσως ἐρωτήσας κάθηται.
 ἐγὼ νῆ Δί' ἐρῶ, καὶ γράψω δέ, ὥστ' ἂν βούλησθε χειρο- [129]
 τονήσετε. αὐτοὶ πρῶτον ἀμνυόμενοι καὶ παρασκευαζόμενοι,
 τριήρεσι καὶ χρήμασι καὶ στρατιώταις λέγω· καὶ γὰρ ἂν
 ἅπαντες δήπου δουλεύειν συγχωρήσωσιν οἱ ἄλλοι, ἡμῖν γ'
 15 ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιστέον· ταῦτα δὴ πάντ' αὐτοὶ 71
 παρεσκευασμένοι καὶ ποιήσαντες φανερὰ τοὺς ἄλλους ἡδὴ
 παρακαλῶμεν, καὶ τοὺς ταῦτα διδάξοντας ἐκπέμπωμεν πρέ-
 σβεις πανταχοῖ, εἰς Πελοπόννησον, εἰς Ῥόδον, εἰς Χίον, ὡς βασι-
 λέα λέγω (οὐδὲ γὰρ τῶν ἐκείνῃ συμφερόντων ἀφέστηκε τὸ μὴ
 20 τοῦτον εἶσαι πάντα καταστρέψασθαι), ἵν' ἔαν μὲν πείσητε,
 κοινωνοὺς ἔχητε καὶ τῶν κινδύνων καὶ τῶν ἀναλωμάτων, ἂν
 τι δέῃ, εἰ δὲ μὴ, χρόνους γ' ἐμποιῆτε τοῖς πράγμασιν.
 ἐπειδὴ γὰρ ἐστι πρὸς ἄνδρα καὶ οὐχὶ συνεστῶσης πόλεως 72
 ἰσχὺν ὁ πόλεμος, οὐδὲ τοῦτ' ἄχρηστον, οὐδ' αἱ πέρυσιν
 25 πρέσβειαι περὶ τὴν Πελοπόννησον ἐκείναι καὶ κατηγορίαι,
 ἃς ἐγὼ καὶ Πολύευκτος ὁ βέλτιστος ἐκείνοισι καὶ Ἠγήσιπ-
 πος καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις περιήλθομεν, καὶ ἐποιήσαμεν

5 ἐξῆς προθύμους S LA : ἐφεξῆς πρόθυμον vulg. 6 ἀνατρέψει
 Schaefer, Aristid. ii 625 : ἀνάτρεψι codd., cf. §§ 51, 56, 75, iii 1, v 14
 10 ἴσως om. BY al. post ἴσως deficit L¹ usque ad x 2, omissa
 supplet rec. m. in marg. ἐρωτήσας Cobet : ἐρωτήσων codd.
 11 χειροτονήσατε A 15 αὐτοὶ om. vulg. : add. SA 16 παρεσκευ-
 ασμένοι S : παρασκευασάμενοι vulg. φανερὰ S¹ solus : φανερὰ τοῖς
 Ἑλλησι S corr. : τοῖς Ἑλλησι φανερὰ vulg. 18 20 πανταχοῖ . . .
 καταστρέψασθαι om. S¹ solus 27 καὶ Κλειτόμαχος καὶ Λυκοῦργος
 post Ἠγήσιππος add. vulg. : om. SFYO

- ἐπισχεῖν ἐκείνον καὶ μήτ' ἐπ' Ἀμβρακίαν ἐλθεῖν μήτ' εἰς
73 Πελοπόννησον ὀρμῆσαι. οὐ μέντοι λέγω μηδὲν αὐτοὺς
ὑπὲρ αὐτῶν ἀναγκαῖον ἐθέλοντας ποιεῖν, τοὺς ἄλλους παρα-
καλεῖν· καὶ γὰρ εὖηθες τὰ οἰκεῖ' αὐτοὺς προἰεμένους τῶν
ἁλλοτρίων φάσκειν κήδεσθαι, καὶ τὰ παρόντα περιορῶντας 5
ὑπὲρ τῶν μελλόντων τοὺς ἄλλους φοβεῖν. οὐ λέγω ταῦτα,
ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐν Χερρονήσῳ χρήματ' ἀποστέλλειν φημί
δεῖν καὶ τᾶλλ' ὅσ' ἀξιοῦσι ποιεῖν, αὐτοὺς δὲ παρασκευάζεσθαι,
[130] τοὺς δ' ἄλλους Ἑλληνας συγκαλεῖν, συνάγειν, διδάσκειν,
νουθετεῖν· ταῦτ' ἐστὶν πόλεως ἀξίωμ' ἐχούσης ἡλίκον ὑμῖν 10
74 ὑπάρχει. εἰ δ' οἴεσθε Χαλκιδέας τὴν Ἑλλάδα σώσειν ἢ
Μεγαρέας, ὑμεῖς δ' ἀποδράσεσθαι τὰ πράγματα, οὐκ ὀρθῶς
οἴεσθε· ἀγαπητὸν γὰρ ἔαν αὐτοὶ σφύζονται τούτων ἐκάστοις.
ἀλλ' ὑμῖν τοῦτο πρακτέον· ὑμῖν οἱ πρόγονοι τοῦτο τὸ γέρας
ἐκτήσαντο καὶ κατέλιπον μετὰ πολλῶν καὶ μεγάλων κινδύ- 15
75 νων. εἰ δ' ὁ βούλεται ζητῶν ἕκαστος καθεδεῖται, καὶ ὅπως
μηδὲν αὐτὸς ποιήσει σκοπῶν, πρῶτον μὲν οὐδὲ μήποθ' εὖρη
τοὺς ποιήσοντας, ἔπειτα δέδοιχ' ὅπως μὴ πάνθ' ἅμ' ὅσ'
οὐ βουλόμεθα ποιεῖν ἡμῖν ἀνάγκη γενήσεται.
76 Ἐγὼ μὲν δὴ ταῦτα λέγω, ταῦτα γράφω· καὶ οἶομαι καὶ 20
νῦν ἔτ' ἐπανορθωθῆναι ἂν τὰ πράγματα τούτων γιγνομένων.
εἰ δέ τις ἔχει τούτων τι βέλτιον, λεγέτω καὶ συμβουλευέτω.
ὅ τι δ' ὑμῖν δόξει, τοῦτ', ὧ πάντες θεοί, συνενέγκοι.

9 τοὺς δ' ἄλλους SFYO: καὶ πρώτους ἃ χρὴ ποιοῦντας τότε καὶ
τοὺς ἄλλους A vulg. 12 ἀποδράσεσθαι SA: ἀποδράσεσθε vulg.

13 ἐκάστοις Cobet: ἕκαστοι codd. 14 τοῦτο τὸ γέρας S vulg.:
τοῦτο γέρας Palatinus 113: τὸ γέρας τοῦτο Blass 15 καλῶν καὶ ante

μεγάλων add. vulg.: om. S¹, cf. iii 36 17 ποιήσει S corr. pr. m.
AB: ποιήσῃ S¹ vulg., cf. §§ 51, 56, 69 οὐδὲ SO: οὐ AF 18 ἅμα

ante ὅσα om. vulg.: add. S 19 γενήσεται vulg.: γένηται SAFO,
cf. viii 53 post γενήσεται (γένηται) add. εἰ γὰρ ἦσαν, εὖρηντ' ἂν

πάλαι, ἐνεκά γε τοῦ μηδὲν ἡμᾶς (vel ὑμᾶς) αὐτοὺς ποιεῖν ἐθέλειν, ἀλλ' οὐκ
εἰσὶν vulg.: om. SFO; quae si servare placet, post ποιήσοντας collo-

canda sunt 22 τούτων τι vulg.: τι τούτων A: τούτων S al. Aut
τι retinendum aut βελτίω legendum cum BY¹O Vind. 1 23 δόξει

Vind. 1, 4: δόξει S: δόξειε vulg.
In S subscriptum

ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Γ

Γ Η Γ Δ (H Δ m. rec) Δ Δ Δ

ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Δ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Καὶ οὗτος τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἔχει τῷ φθάνοντι καὶ πλεον
οὐδὲν οὐδ' ἴδιον, πλὴν τὸ περὶ τῆς ὁμονοίας πολίτευμα· διαφορο-
μένων γὰρ τῶν πλουσίων πρὸς τοὺς πένητας, ὁ Δημοσθένης
καταπαύειν πειράται τὴν στάσιν, τῷ μὲν δήμῳ παραινῶν μὴ [131]
5 δημεύειν τὰς τῶν πλουσίων οὐσίας, τοῖς δὲ πλουσίοις μὴ φθονεῖν
τοῖς ἀπόροις τοῦ δημοσίου λήμματος. πείθει δὲ τοὺς Ἀθη-
ναίους καὶ πρὸς τὸν Περσῶν βασιλέα περὶ συμμαχίας πρεσβεύ-
εσθαι.

Καὶ σπουδαῖα νομίζων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ ὧν
10 βουλευέσθε, καὶ ἀναγκαῖα τῇ πόλει, πειράσομαι περὶ αὐτῶν
εἰπεῖν ἃ νομίζω συμφέρειν. Οὐκ ὀλίγων δ' ὄντων ἁμαρτη-
μάτων οὐδ' ἐκ μικροῦ χρόνου συνειλεγμένων, ἐξ ὧν φαύλως
ταῦτ' ἔχει, οὐδὲν ἐστίν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πάντων
δυσκολώτερον εἰς τὸ παρὸν ἢ ὅτι ταῖς γνώμαις ὑμεῖς ἀφε-
15 στήκατε τῶν πραγμάτων, καὶ τοσοῦτον χρόνον σπουδάζεθ'
ὅσον ἂν κάθησθ' ἀκούοντες ἢ προσαγγελθῇ τι νεώτερον, εἴτ'
ἀπελθὼν ἕκαστος ὑμῶν οὐ μόνον οὐδὲν φροντίζει περὶ αὐτῶν,
ἀλλ' οὐδὲ μέμνηται. Ἡ μὲν οὖν ἀσέλγεια καὶ πλεονεξία, 2
ἢ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους Φίλιππος χρήται, τοσαύτη τὸ
20 πλῆθος ὅσην ἀκούετε· ὅτι δ' οὐκ ἔνι ταύτης ἐκείνον ἐπισχεῖν
ἐκ λόγου καὶ δημηγορίας οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου. καὶ γὰρ εἰ
μηδ' ἀφ' ἐνὸς τῶν ἄλλων τοῦτο μαθεῖν δύναται τις, ὧδὲ

14 δυσκολώτατον F¹ Y O¹ 16 ἢ S A F Y: ἦν vulg. 22 δύναται
S (a medium in eraso η) A Y: δύναιτο vulg.

λογισάσθω. ἡμεῖς οὐδαμοῦ πώποτε, ὅπου περὶ τῶν δικαίων

- [132] εἰπεῖν ἐδέησεν, ἡττήθημεν οὐδ' ἀδικεῖν ἐδόξαμεν, ἀλλὰ πάντων
 3 πανταχοῦ κρατοῦμεν καὶ περίεσμεν τῷ λόγῳ. ἄρ' οὖν διὰ
 τοῦτ' ἐκείνῳ φαύλως ἔχει τὰ πράγματα, ἢ τῇ πόλει καλῶς;
 πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἐπειδὴν ἄρ' ὁ μὲν λαβὼν μετὰ ταῦτα 5
 βαδίζει τὰ ὄπλα, πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐτοίμως κινδυνεύσων, ἡμεῖς
 δὲ καθώμεθ' εἰρηκότες τὰ δίκαια, οἱ δ' ἀκηκοότες, εἰκότως,
 οἶμαι, τοὺς λόγους τάργα παρέρχεται, καὶ προσέχουσιν
 ἅπαντες οὐχ οἷς εἰπομέν ποθ' ἡμεῖς δικαίοις ἢ νῦν ἂν εἴποιμεν,
 ἀλλ' οἷς ποιούμεν. ἔστι δὲ ταῦτ' οὐδένα τῶν ἀδικουμένων 10
 σφάζειν δυνάμενα· οὐδὲν γὰρ δεῖ πλείω περὶ αὐτῶν λέγειν.
 4 τοιγάρτοι διεστηκότων εἰς δύο ταῦτα τῶν ἐν ταῖς πόλεσι,
 τῶν μὲν εἰς τὸ μήτ' ἄρχειν βία βούλεσθαι μηδενὸς μήτε
 δουλεύειν ἄλλῳ, ἀλλ' ἐν ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐξ ἴσου πολι-
 τεύεσθαι, τῶν δ' εἰς τὸ ἄρχειν μὲν τῶν πολιτῶν ἐπιθυμεῖν, 15
 ἑτέρῳ δ' ὑπακούειν, δι' ὅτου ποτ' ἂν οἴωνται τοῦτο δυνήσεσθαι
 ποιῆσαι, οἱ τῆς ἐκείνου προαιρέσεως, οἱ τυραννίδων καὶ δυ-
 ναστειῶν ἐπιθυμοῦντες, κεκρατήκασιν πανταχοῦ, καὶ πόλεις
 δημοκρατουμένη βεβαίως οὐκ οἶδ' εἴ τίς ἐστι τῶν πασῶν
 5 λοιπὴ πλὴν ἢ ἡμετέρα. καὶ κεκρατήκασιν οἱ δι' ἐκείνου 20
 τὰς πολιτείας ποιοῦμενοι πᾶσιν ὅσοις πράγματα πράττεται,
 πρώτῳ μὲν πάντων καὶ πλείστῳ τῷ τοῖς βουλομένοις χρή-
 ματα λαμβάνειν ἔχειν τὸν δῶσονθ' ὑπὲρ αὐτῶν, δευτέρῳ δὲ
 καὶ οὐδὲν ἐλάττονι τούτου τῷ δύναιμι τὴν καταστρεφόμενην
 τοὺς ἐναντιουμένους αὐτοῖς ἐν οἷς ἂν αἰτήσωσι χρόνοις 25
 6 παρεῖναι. ἡμεῖς δ' οὐ μόνον τούτοις ὑπολειπόμεθ', ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, ἀλλ' οὐδ' ἀνεγερθῆναι δυνάμεθα, ἀλλὰ μανδρα-
 [133] γόραν πεπωκόσιν ἢ τι φάρμακον ἄλλο τοιοῦτον εἰκάμεν
 ἀνθρώποις· εἴτ', οἶμαι, (δεῖ γάρ, ὥς ἐγὼ κρίνω, λέγειν τὰληθῆ)

7 οἱ μὲν ante εἰρηκότες add. vulg. : om. S¹ 8 τοὺς λόγους ante
 τὰ ἔργα S Vind. 1 : post τὰ ἔργα vulg. 12 post δύο add. μέρη
 vulg. : om. SA 22 πλείστῳ] μεγίστῳ A τοῖς βουλομένοις Index
 Lambini : τοὺς βουλομένους codd. 23 αὐτῶν Bekker : αὐτῶν codd.
 26 ὑπολειπομένα S¹ (οἱ corr. in o) : ἀπολειπόμεθα A vulg.

οὕτω διαβεβλήμεθα καὶ καταπεφρονήμεθ' ἐκ τούτων ὥστε
 τῶν ἐν αὐτῷ τῷ κινδυνεύειν ὄντων οἱ μὲν ὑπὲρ τῆς ἡγε-
 μονίας ἡμῖν ἀντιλέγουσιν, οἱ δ' ὑπὲρ τοῦ ποῦ συνεδρεύσουσι,
 τινὲς δὲ καθ' αὐτοὺς ἀμύνεσθαι μᾶλλον ἢ μεθ' ἡμῶν ἐγνώ-
 5 κασιιν.

Τοῦ χάριν δὴ ταῦτα λέγω καὶ διεξέρχομαι; οὐ γὰρ 7
 ἀπεχθάνεσθαι μὰ τὸν Δία καὶ πάντας θεοὺς προαιροῦμαι.
 ἴν' ὑμῶν ἕκαστος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο γνῶ καὶ εἰδῇ,
 ὅτι ἡ καθ' ἡμέραν ῥαστώνη καὶ ῥαθυμία, ὥσπερ τοῖς ἰδίοις
 10 βίοις, οὕτω καὶ ταῖς πόλεσιν οὐκ ἐφ' ἑκάστου τῶν ἀμελου-
 μένων ποιεῖ τὴν αἴσθησιν εὐθέως, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κεφαλαίῳ τῶν
 πραγμάτων ἀπαντᾷ. ὁρᾶτε Σέρριον καὶ Δορίσκον· ταῦτα 8
 γὰρ πρῶτον ὀλιγωρήθη μετὰ τὴν εἰρήνην, ἃ πολλοῖς ὑμῶν
 οὐδὲ γινώμι' ἐστὶν ἴσως. ταῦτα μέντοι τότε' ἐαθέντα καὶ
 15 παροφθέντ' ἀπώλεσε Θράκην καὶ Κερσοβλέπτην, σύμμαχον
 ὄνθ' ὑμῶν. πάλιν ταῦτ' ἀμελούμεν' ἰδὼν καὶ οὐδεμιᾶς
 βοηθείας τυγχάνοντα παρ' ὑμῶν κατέσκαπτε Πορθμόν, καὶ
 τυραννίδ' ἀπαντικρὺ τῆς Ἀττικῆς ἐπετείχισεν ὑμῖν ἐν τῇ
 Εὐβοίᾳ. ταύτης ὀλιγορουμένης, Μέγαρ' ἐάλω παρὰ μικρόν. 9
 20 οὐδὲν ἐφροντίσατ' οὐδ' ἐπεστράφητ' οὐδὲν τούτων, οὐδ' ἐνε-
 δείξασθε τοῦθ' ὅτι οὐκ ἐπιτρέψετε τοῦτο ποιεῖν αὐτῷ.
 Ἀντρῶνας ἐπρίατο καὶ μετ' οὐ πολὺν χρόνον τὰ ἐν Ὠρεῷ
 πράγματ' εἰλήφει. πολλὰ δὲ καὶ παραλείπω, Φεράς, τὴν 10
 ἐπ' Ἀμβρακίαν ὁδόν, τὰς ἐν Ἥλιδι σφαγὰς, ἄλλα μυρία·
 25 οὐ γὰρ ἴν' ἐξαριθμήσωμαι τοὺς βεβιασμένους καὶ τοὺς [134]
 ἡδίκημένους ὑπὸ Φιλίππου, ταῦτα διεξῆλθον, ἀλλ' ἵνα τοῦθ'
 ὑμῖν δείξω, ὅτι οὐ στήσεται πάντας ἀνθρώπους ἀδικῶν, τὰ
 δ' ὑφ' αὐτῷ ποιούμενος Φίλιππος, εἰ μὴ τις αὐτὸν κωλύσει.

4 καθ'] καὶ καθ' A F Y O   7 τοὺς ante θεοὺς add. S vulg. : om.
 A, cf. viii 49   8 ἀλλ' ante ἴν' add. vulg. : om. S solus cum
 Stobaeo Flor. 43. 67   εἰδῇ A S corr. cum Stobaeo Flor. l. c. : ἴδῃ
 S vulg.   10 καὶ] A vulg.   ἐφ' S A : ἀφ' vulg.   14 τότε
 om. S¹   20 οὐδὲν S F B Y : οὐδὲ Cobet : ἐπ' οὐδενὶ vulg.   21 τοῦτο
 S Y O : ταῦτα vulg.   27 δείξω S B Y : ἐπιδείξω vulg.

- 11 Εἰσὶν δέ τινες οἱ πρὶν ἀκοῦσαι τοὺς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λόγους εὐθέως εἰώθασιν ἐρωτᾶν ‘τί οὖν χρὴ ποιεῖν;’ οὐχ ἵν’ ἀκούσαντες ποιήσωσι (χρησιμώτατοι γὰρ ἂν ἦσαν ἀπάντων), ἀλλ’ ἵνα τοῦ λέγοντος ἀπαλλογῶσιν. δεῖ δ’ ὁμως εἰπεῖν ὅτι χρὴ ποιεῖν. πρῶτον μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο παρ’ 5 ὑμῖν αὐτοῖς βεβαίως γινῶναι, ὅτι τῇ πόλει Φίλιππος πολεμεῖ καὶ τὴν εἰρήνην λέλυκεν, καὶ κακόνους μὲν ἐστὶ καὶ ἐχθρὸς ὅλη τῇ πόλει καὶ τῷ τῆς πόλεως ἐδάφει, προσθήσω δὲ καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει θεοῖς, οἵπερ αὐτὸν ἐξολέσειαν, οὐδενὶ μέντοι μᾶλλον ἢ τῇ πολιτείᾳ πολεμεῖ οὐδ’ ἐπιβουλεύει, καὶ σκοπεῖ 10
- 12 μᾶλλον οὐδὲν τῶν πάντων ἢ πῶς ταύτην καταλύσει. καὶ τοῦτ’ ἐξ ἀνάγκης τρόπον τινα νῦν γε δὴ ποιεῖ. λογίξεσθε γάρ. ἄρχειν βούλεται, τούτου δ’ ἀνταγωνιστὰς μόνους ὑπέληφεν ὑμᾶς. ἀδικεῖ πολὺν χρόνον ἤδη, καὶ τοῦτ’ αὐτὸς ἄριστα σύννοιδεν αὐτῷ· οἷς γὰρ οὕσιν ὑμετέροις ἔχει [χρῆσθαι], 15 τούτοις ἅπαντα τᾶλλα βεβαίως κέκτηται· εἰ γὰρ Ἀμφίπολιν καὶ Ποτεΐδαιαν προεῖτο, οὐδ’ ἂν ἐν Μακεδονίᾳ μένειν
- 13 ἀσφαλῶς ἐδύνατο. ἀμφοτέρ’ οὖν οἶδε, καὶ αὐτὸν ὑμῖν ἐπιβουλεύοντα καὶ ὑμᾶς αἰσθανομένους· εὖ φρονεῖν δ’ ὑμᾶς ὑπολαμβάνων μισεῖν αὐτὸν ἡγείται. πρὸς δὲ τούτοις τοσού- 20 τοις οὕσιν οἶδεν ἀκριβῶς ὅτι, οὐδ’ ἂν ἀπάντων τῶν ἄλλων
- [135] γένηται κύριος, οὐδὲν ἔστ’ αὐτῷ βεβαίως ἔχειν, ἕως ἂν ὑμεῖς δημοκρατῆσθε, ἀλλ’ ἂν ποτε συμβῇ τι πταῖσμα (πολλὰ δ’ ἂν γένοιτ’ ἀνθρώπῳ), ἥξει πάντα τὰ νῦν βεβιασμένα καὶ κατα- 14 φεύξεται πρὸς ὑμᾶς. ἐστὲ γὰρ ὑμεῖς οὐκ αὐτοὶ πλεονεκτῆσαι 25 καὶ κατασχεῖν ἀρχὴν εὖ πεφυκότες, ἀλλ’ ἕτερον λαβεῖν κωλύσαι καὶ ἔχοντ’ ἀφελῆσθαι καὶ ὅλως ἐνοχλῆσαι τοῖς

§§ 11-27 cf. viii §§ 38-51 et vi §§ 17-18 1 δέ] δὴ Blass coll.
 xv 25 11 πῶς S: ὅπως cett. καταλύσει B F Y: καταλύσῃ S
 vulg., cf. viii 40 12 νῦν γε δὴ ποιεῖ vulg. et vi 17: νῦν γ’ ἂν ποιοῖ
 S¹ (δὲ δὴ supra scr. ant. m.) 14 χρόνον ἤδη S: ἤδη χρόνον
 vulg. et vi 17 15 χρῆσθαι del. Cobet, cf. vi 17 17 ἐν Μακε-
 δονίᾳ] οἴκοι vi 17 18 ἐδύνατο S A F γρ.: ἡγεῖτο vulg.: ἡγείται
 Cobet hic et vi 17 20 δικαίως ante μισεῖν add. vulg.: om. S¹
 solus 24 τανθρώπῳ S βεβιασμένα] συμβεβιασμένα viii 41

ἄρχειν βουλομένοις καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς ἐλευθερίαν
 ἐξελέσθαι δεινοί. οὐκ οὖν βούλεται τοῖς αὐτοῦ καιροῖς τὴν
 παρ' ὑμῶν ἐλευθερίαν ἐφεδρεύειν, οὐ κακῶς οὐδ' ἀργῶς ταῦτα
 λογιζόμενος. πρῶτον μὲν δὴ τοῦτο δεῖ, ἐχθρὸν ὑπεῖληφέναι 15
 5 τῆς πολιτείας καὶ τῆς δημοκρατίας ἀδιάλλακτον ἐκείνου,
 δεύτερον δ' εἰδέναι σαφῶς ὅτι πάνθ' ὅσα πραγματεύεται καὶ
 κατασκευάζεται νῦν, ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν παρασκευάζεται.
 οὐ γὰρ οὕτως εὐήθης ὑμῶν ἐστὶν οὐδεὶς ὥσθ' ὑπολαμβάνειν
 τὸν Φίλιππον τῶν μὲν ἐν Θράκῃ κακῶν (τί γὰρ ἂν ἄλλο τις
 10 εἴποι Δρογγίλον καὶ Καβύλην καὶ Μάστειραν καὶ ἃ νῦν φασιν
 αὐτὸν ἔχειν;) τούτων μὲν ἐπιθυμεῖν καὶ ὑπὲρ τοῦ ταῦτα λαβεῖν
 καὶ πόρους καὶ χειμῶνας καὶ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους ὑπο-
 μένειν, τῶν δ' Ἀθηναίων λιμένων καὶ νεωρίων καὶ τριήρων 16
 καὶ τόπου καὶ δόξης, ὧν μὴτ' ἐκείνῳ μὴτ' ἄλλῳ γένοιτο
 15 μηδενὶ χειρωσαμένῳ τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν κυριεύσαι, οὐκ
 ἐπιθυμεῖν, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑμᾶς ἔασειν ἔχειν, ὑπὲρ δὲ τῶν
 μελιῶν καὶ τῶν ὀλυρῶν τῶν ἐν τοῖς Θρακίοις σιροῖς ἐν τῷ [136]
 βαράθρῳ χειμάζειν. οὐκ ἔστι ταῦτα, ἀλλὰ κακεῖν' ὑπὲρ τοῦ 17
 τούτων γίνεσθαι κύριος καὶ τᾶλλα πάντα πραγματεύεται.
 10 ταῦτα τοίνυν ἕκαστον εἰδότα καὶ γινώσκοντα παρ' αὐτῷ
 δεῖ μὰ Δί' οὐ γράφαι κελεύειν πόλεμον τὸν τὰ βέλτιστ' ἐπὶ
 πᾶσι δικαίοις συμβουλεύοντα· τοῦτο μὲν γάρ ἐστι λαβεῖν ὅτῳ
 πολεμήσετε βουλομένων, οὐχ ἃ τῇ πόλει συμφέρει πράττειν.
 ὁρᾶτε γάρ. εἰ δι' ἃ πρῶτα παρεσπόνδησε Φίλιππος ἢ δεύτερ' 18
 25 ἢ τρίτα (πολλὰ γάρ ἐστιν ἐφεξῆς) ἔγραψέ τις αὐτῷ πολεμεῖν,
 ὁ δ' ὁμοίως ὥσπερ νῦν, οὐ γράφοντος οὐδενὸς ὑμῶν πόλεμον,

1 τοὺς ante ἀνθρώπους add. S: om. vulg. et viii 42 3 ὑμῶν
 vulg.: ὑμῖν SA, cf. viii 42 4 τοῦτο δεῖ SF: τούτου δεῖ χάριν
 vulg.: διὰ τοῦτο δεῖ A, cf. viii 43 9 ἂν om. S solus 13 Ἀθηναίων
 SA: Ἀθήνησι vulg., cf. viii 45 post τριήρων add. καὶ τῶν ἔργων
 τῶν ἀργυρείων καὶ τοσούτων προσόδων (cf. viii 45) vulg.: om. S solus
 14 τόπου] τόπων A 19 γίνεσθαι vulg.: γίνεσθαι S (sed γενέσθαι
 viii 45) 21 πόλεμον] τὸν πόλεμον S 22 ὅτῳ πολεμήσετε
 SA: ὅτῳ μὴ πολεμήσετε λαβεῖν vulg. 23 οὐ ante βουλομένων add.
 vulg.: om. SA 26 οὐδενὸς ὑμῶν (ἡμῶν A S: Ἀθηναίων οὐδενὸς
 vulg., cf. viii 58

Καρδιανοῖς ἐβοήθει, οὐκ ἂν ἀνηρπασμένος ἦν ὁ γράψας, καὶ διὰ
 19 τοῦτο πάντες ἡτιῶντ' ἂν αὐτὸν Καρδιανοῖς βεβοηθηκέναι; μὴ
 τοίνυν ζητεῖθ' ὄντιν' ἀνθ' ὧν Φίλιππος ἐξαμαρτάνει μισήσετε
 καὶ τοῖς παρ' ἐκείνου μισθαρνοῦσι διασπάσασθαι παραβαλεῖτε·
 μὴδ' αὐτοὶ χειροτονήσαντες πόλεμον βούλεσθε παρ' αὐτοῖς 5
 ὑμῖν ἐρίζειν, εἰ δέον ἢ μὴ δέον ὑμᾶς τοῦτο πεποιηκέναι· ἀλλ'
 ὃν ἐκείνος πολεμεῖ τρόπον, τοῦτον μιμείσθε, τοῖς μὲν ἀμυνο-
 μένοις ἤδη χρήματα καὶ τᾶλλ' ὅσων δέονται διδόντες, αὐτοὶ
 δ' εἰσφέροντες, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ κατασκευαζόμενοι
 στράτευμα, τριήρεις ταχείας, ἵππους, ἵππαγωγούς, τᾶλλ' ὅσ' 10
 20 εἰς πόλεμον· ἐπεὶ νῦν γε γέλως ἔσθ' ὥς χρώμεθα τοῖς πρά-
 γμασι, καὶ Φίλιππον δ' αὐτὸν οὐδὲν ἂν ἄλλ' οἶμαι μὰ τοὺς
 θεοὺς εὔξασθαι ποιεῖν τὴν πόλιν ἢ ταῦθ' ἃ νῦν ποιεῖτε·
 ὑστερίζετε, ἀναλίσκετε· ὅτῳ παραδώσετε τὰ πράγματα
 ζητεῖτε, δυσχεραίνετε· ἀλλήλους αἰτιάσθε. ἀφ' οὗ δὲ ταῦτα 15
 [137] γίγνεται ἐγὼ διδάξω, καὶ ὅπως παύσεται λέξω. οὐδὲν πρόποτ',
 21 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πραγμάτων ἐξ ἀρχῆς ἐνεστήσασθ'
 οὐδὲ κατεσκευάσασθ' ὀρθῶς, ἀλλὰ τὸ συμβαῖνον ἀεὶ διώκετε,
 εἴτ' ἐπειδὰν ὑστερίσητε παύεσθε· ἕτερον πάλιν ἂν συμβῇ τι
 22 παρασκευάζεσθε καὶ θορυβεῖσθε. τὸ δ' οὐχ οὕτως ἔχει· οὐκ ἂν
 ἐνεστι βοηθείαις χρωμένους οὐδὲν τῶν δεόντων ποτὲ πράξαι,
 ἀλλὰ κατασκευάσαντας δεῖ δύναμιν, καὶ τροφήν ταύτην πορί-
 σαντας καὶ ταμίας καὶ δημοσίους, καὶ ὅπως ἐνὶ τὴν τῶν χρη-
 μάτων φυλακὴν ἀκριβεστάτην γενέσθαι, οὕτω ποιήσαντας,
 τὸν μὲν τῶν χρημάτων λόγον παρὰ τούτων λαμβάνειν, τὸν 25
 δὲ τῶν ἔργων παρὰ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ μηδεμίαν πρόφασιν

2 ἂν αὐτὸν om. BF
 vulg.

5 αὐτοῖς] αὐτοῖς S solus
 7 πολεμεῖ] ποιεῖ S (πολεμεῖ m. ant. in marg.)
 in marg.: ἀμύνεσθε SA: ἀμύνεσθαι vulg.

solus: ὅσα δέονται A: ὧν ἂν δέωνται vulg.

θεοῖς Cobet

13 ἃ νῦν ποιεῖτε vulg.: om. FY: νῦν ποιεῖτε om. S¹

15 ζητεῖτε om. S (add. m. ant. in marg.) AY

18 κατεσκευάσθε A

21 ποτὲ SA: πρόποτε FYO

post ταμίας om. vulg., cf. viii 47

πραγμάτων S

4 διασπάσασθαι SAFY: διασπάεσθαι

6 ὑμῖν ante αὐτοῖς vulg.

μιμείσθε S m. ant.

8 ὅσων δέονται S

12 μὰ τοὺς θεοὺς] τοῖς

οὗ S: ὅτου cett.

23 καὶ

χρημάτων vulg. et viii 47:

τοῦ πλεῖν ἄλλοσε ἢ πράττειν ἄλλο τι τῷ στρατηγῷ κατα-
λείπειν. ἂν οὕτω ποιήσητε καὶ τοῦτ' ἐβελήσθητ' ὡς ἀληθῶς, 23
ἄγειν εἰρήνην δικαίαν καὶ μένειν ἐπὶ τοῦ τόπου Φίλιππον
ἀναγκάσετε, ἢ πολεμήσεται ἐξ ἴσου· καὶ ἴσως ἂν, ἴσως, ὥσπερ
5 νῦν ὑμεῖς πυνθάνεσθε τί ποιεῖ Φίλιππος καὶ ποῖ πορεύεται,
οὕτως ἂν ἐκεῖνος φροντίσαι ποῖ ποθ' ἢ τῆς πόλεως ἀπήρκεν
δύναμις καὶ τοῦ φανήσεται.

Εἰ δέ τῃ δοκεῖ ταῦτα καὶ δαπάνης πολλῆς καὶ πόνων 24
πολλῶν καὶ πραγματείας εἶναι, καὶ μάλ' ὀρθῶς δοκεῖ· ἀλλ'
10 ἔαν λογίσηται τὰ τῇ πόλει μετὰ ταῦτα γενησόμενα, ἔαν
ταῦτα μὴ ἐθέλῃ ποιεῖν, εὐρήσει λυσιτελοῦν τὸ ἐκόντας ποιεῖν
τὰ δέοντα. εἰ μὲν γάρ ἐστὶ τις ἐγγυητὴς ὑμῖν θεῶν (οὐ
γὰρ ἀνθρώπων γ' οὐδεὶς ἂν γένοιτ' ἀξιοχρεως τηλικούτου
πράγματος) ὥς, ἔαν ἄγῃτ' ἡσυχίαν καὶ ἅπαντα προῆσθε, [138]
15 οὐκ ἐπ' αὐτοὺς ὑμᾶς τελευτῶν ἐκεῖνος ἥξει, αἰσχροὺν μὲν νῆ 25
τὸν Δία καὶ πάντας θεοὺς καὶ ἀνάξιον ὑμῶν καὶ τῶν ὑπαρ-
χόντων τῇ πόλει καὶ πεπραγμένων τοῖς προγόνοις, τῆς ἰδίας
ράθυμίας ἕνεκα τοὺς ἄλλους ἅπαντας Ἑλλήνας εἰς δουλείαν
προέσθαι, καὶ ἔγωγε αὐτὸς μὲν τεθνάναι μᾶλλον ἂν ἢ ταῦτ'
20 εἰρηκέναι βουλοίμην· οὐ μὴν ἄλλ' εἴ τις ἄλλος λέγει καὶ 26
ὑμᾶς πείθει, ἔστω, μὴ ἀμύνεσθε, ἅπαντα πρόεσθε. εἰ δὲ
μηδενὶ τοῦτο δοκεῖ, τοῦναντίον δὲ προΐσμεν ἅπαντες ὅτι,
ὅσῳ ἂν πλειόνων ἐάσωμεν ἐκεῖνον γενέσθαι κύριον, τοσούτῳ
χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυροτέρῳ χρησόμεθ' ἐχθρῷ, ποῖ ἀναδυό-
25 μεθα, ἢ τί μέλλομεν; ἢ πότ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ 27
δέοντα ποιεῖν ἐβελήσομεν; ὅταν νῆ Δί' ἀναγκαῖον ᾖ. ἀλλ'
ἦν μὲν ἂν τις ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀνάγκην εἴποι, οὐ μόνον
ἤδη πάρεστιν, ἀλλὰ καὶ πάλαι παρελήλυθε, τὴν δὲ τῶν
δούλων ἀπεύχεσθαι δήπου μὴ γενέσθαι δεῖ. διαφέρει δὲ τί;

2 ἐβελήσθητ'] ἔλησθε Y γρ. 3 τοῦ τόπου S solus : τῆς αὐτοῦ vulg. et
viii 47 4 post alterum ἴσως add. ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι vulg. : om. SA
11 prius ποιεῖν om. SL in viii 48 12 ὑμῖν om. SL in viii 48
15 ἐκεῖνος om. S 16 τοὺς ante θεοὺς add. vulg. : om. SAY
24 ποῖ SA FY : τί vulg., cf. viii 50 26 ἀναγκαῖον S : ἀνάγκη τις
cett., cf. iv 10, viii 51

ὅτι ἐστὶν ἐλευθέρῳ μὲν ἀνθρώπῳ μεγίστη ἀνάγκη ἢ ὑπὲρ τῶν
γιγνομένων αἰσχύνῃ, καὶ μείζω ταύτης οὐκ οἶδ' ἦντιν' ἂν εἴποι
τις· δούλῳ δὲ πληγαὶ χῶ τοῦ σώματος αἰκισμός, ὃ μήτε
γένουτο οὔτε λέγειν ἄξιον.

28 Τὸ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ τοιαῦτ' 5
ὀκνηρῶς διακεῖσθαι, ἃ δεῖ τοῖς σώμασι καὶ ταῖς οὐσίαις
λητουργῆσαι ἕκαστον, ἐστὶ μὲν οὐκ ὀρθῶς ἔχον, οὐδὲ πολλοῦ
δεῖ, οὐ μὴν ἀλλ' ἔχει τινὰ πρόφασιν ὅμως· τὸ δὲ μὴδ' ὅσ'
ἀκούσαι δεῖ μὴδ' ὅσα βουλευσασθαι προσήκει, μὴδὲ ταῦτ'

[139] ἐθέλειν [ἀκούειν], τοῦτ' ἤδη πᾶσαν ἐπιδέχεται κατηγορίαν. 10

29 ὑμεῖς τοίνυν οὐκ ἀκούειν, πρὶν ἂν ὥσπερ νῦν αὐτὰ παρῇ
τὰ πράγματα, οὐχὶ βουλευέσθαι περὶ οὐδενὸς εἰώθατ' ἐφ'
ἡσυχίας, ἀλλ' ὅταν μὲν ἐκεῖνος παρασκευάζεται, ἀμελήσαντες
τοῦ ποιεῖν ταῦτ' καὶ ἀντιπαρασκευάζεσθαι ῥαθυμεῖτε, καὶ ἂν
τι λέγῃ τις, ἐκβάλλετε, ἐπειδὴν δ' ἀπολωλὸς ἢ πολιορκού- 15

30 μενόν τι πύθῃσθε, ἀκροᾶσθε καὶ παρασκευάζεσθε· ἦν δ'
ἀκηκοέναι μὲν καὶ βεβουλευσθαι τότε καιρός, ὅθ' ὑμεῖς οὐκ
ἠθέλετε, πράττειν δὲ καὶ χρῆσθαι τοῖς παρεσκευασμένοις νῦν,
ἡνίκ' ἀκούετε. τοιγαροῦν ἐκ τῶν τοιούτων ἐθῶν μόνοι τῶν
πάντων ἀνθρώπων ὑμεῖς τοῖς ἄλλοις τούναντίον ποιεῖτε· οἱ 20
μὲν γὰρ ἄλλοι πρὸ τῶν πραγμάτων εἰώθασι χρῆσθαι τῷ
βουλευέσθαι, ὑμεῖς δὲ μετὰ τὰ πράγματα.

31 Ὁ δὲ λοιπὸν ἐστι, καὶ πάλαι μὲν ἔδει, διαφεύγει δ' οὐδὲ
νῦν, τοῦτ' ἐρῶ. οὐδενὸς τῶν πάντων οὕτως ὡς χρημάτων
δεῖ τῇ πόλει πρὸς τὰ νῦν ἐπιόντα πράγματα. συμβέβηκε δ' 25
εὐτυχίματ' ἀπὸ ταῦτομάτου, οἷς ἂν χρησώμεθ' ὀρθῶς, ἴσως
ἂν γένοιτο τὰ δέοντα. πρῶτον μὲν γὰρ οἷς βασιλεὺς πιστεύει

2 εἴποι τις] εἴποιμεν S L¹ in viii 51 3 δ] & A et viii 51 6 ταῖς
οὐσίαις S: τοῖς οὔσι cett. 8 γε post ἔχει add. vulg.: om. SA
10 ἀκούειν del. Spengel 11-12 οὐκ . . . οὐχὶ S¹: οὔτε . . . οὔτε
vulg. S corr. 14 ταῦτο S: τοῦτο vulg. 16 τηνικαῦτα ante
ἀκροᾶσθε add. vulg.: om. S, cf. viii 11 18 ἠθέλετε SA: ἠθελήσατε
vulg. 23 διαφεύγει A: διαφεύγειν S: διαφέρει vulg. 26 εὐτυχή-
ματα ἀπὸ ταῦτομάτου vulg.: εὐτύχημα (τ ut videtur supr. a m. rec.) ἀπ'
αὐτομάτου S

καὶ εὐεργέτας ὑπέιληφεν ἑαυτοῦ, οὗτοι μισοῦσι καὶ πολεμοῦσι
 Φίλιππον. ἔπειθ' ὁ πρᾶττων καὶ συνειδὼς ἅπανθ' ἃ Φίλιππος 32
 κατὰ βασιλέως παρασκευάζεται, οὗτος ἀνάσπαστος γέγονε,
 καὶ πάσας τὰς πράξεις βασιλεὺς οὐχ ἡμῶν κατηγορούντων
 5 ἀκούσεται, οὓς ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος ἂν ἡγήσαιο τοῦ ἰδίου
 λέγειν, ἀλλὰ τοῦ πράξαντος αὐτοῦ καὶ διοικούντος, ὥστ' εἶναι
 πιστάς, καὶ λοιπὸν λόγον εἶναι τοῖς παρ' ὑμῶν πρέσβεσιν, [140]
 ὃν βασιλεὺς ἥδιστ' ἂν ἀκούσαι, ὥς τὸν ἀμφοτέρους ἀδικούντα 33
 κοινῇ τιμωρήσασθαι δεῖ, καὶ ὅτι πολὺ τῷ βασιλεῖ φοβερῶ-
 10 τερός ἐσθ' ὁ Φίλιππος, ἂν προτέροις ἡμῖν ἐπιθῆται· εἰ γὰρ
 ἐγκαταλειπόμενοί τι πεισόμεθ' ἡμεῖς, ἀδεῶς ἐπ' ἐκείνους ἤδη
 πορεύσεται. ὑπὲρ δὴ τούτων ἀπάντων οἶμαι δεῖν ὑμᾶς
 πρεσβείαν ἐκπέμπειν, ἥτις τῷ βασιλεῖ διαλέξεται, καὶ τὴν
 ἀβελτερίαν ἀποθέσθαι, δι' ἣν πολλάκις ἡλαττώθητε, 'ὁ δὴ
 15 βάρβαρος, καὶ ὁ κοινὸς ἅπασιν ἐχθρός,' καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα.
 ἐγὼ γὰρ ὅταν τιw' ἴδω τὸν μὲν ἐν Σούσοις καὶ Ἐγβατάνοις 34
 δεδαικότες καὶ κακόνουν εἶναι τῇ πόλει φάσκοντα, ὃς καὶ
 πρότερον συνεπληρώθωσεν τὰ τῆς πόλεως πράγματα καὶ νῦν
 ἐπηγγέλλετο (εἰ δὲ μὴ ἐδέχεσθ' ὑμεῖς, ἀλλ' ἀπεψηφίζεσθε,
 20 οὐ τὰ κείνου αἵτια), ὑπὲρ δὲ τοῦ ἐπὶ ταῖς θύραις ἐγγὺς οὕτως
 ἐν μέσῃ τῇ Ἑλλάδι αὐξανομένου ληστοῦ τῶν Ἑλλήνων ἄλλο
 τι λέγοντα, θαυμάζω, καὶ δέδοικα τοῦτον, ὅστις ἂν ᾗ ποτ',
 ἔγωγε, ἐπειδὴ οὐχ οὗτος Φίλιππον.

Ἔστι τοίνυν τι πρᾶγμα καὶ ἄλλο, ὃ λυμαίνεται τὴν πόλιν 35
 25 ὑπὸ βλασφημίας ἀδίκου καὶ λόγων οὐ προσηκόντων διαβε-
 βλημένον, εἴτα τοῖς μηδὲν τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ δικαίων
 βουλομένοις ποιεῖν πρόφασιν παρέχει· καὶ πάντων, ὅς'

2 Φίλιππον SF corr. : Φιλίππῳ vulg. 3 ἀνδρᾶστος O 7 τὰς
 κατηγορίας post πιστάς add. vulg. : om. S¹ solus 10 ἐσθ' ἔσται
 Dobree 11 προτέροις SA Y : πρότερος vulg. 14 ὁ δὴ SA FY :
 καὶ δὴ vulg. : ὁ δὲ Reiske coll. xxi 209 16 Ἐγβατάνοις A¹ Blass :
 Ἐκβατάνοις cett. 19 ἀπεψηφίζεσθε S (in ras) A : ἀπεψηφίσασθε
 vulg. 20 τὰ κείνου SA Vind. 1 : τὰ γε κείνου vulg. : τὰ κείνου
 γ' Blass 22 λέγοντας S¹ (s. punct. not.) 24 τι om. SA
 25 διαβεβλημένην γρ. Index Lambini 26 δικαίων post πολιτείᾳ
 S : post μηδὲν τῶν vulg.

ἐκλείπει, δέον παρά του γίνεσθαι, ἐπὶ τοῦθ' εὐρήσετε
 τὴν αἰτίαν ἀναφερομένην. περὶ οὗ πάνυ μὲν φοβοῦμαι, οὐ
 36 μὴν ἀλλ' ἐρῶ. οἶμαι γὰρ ἔξειν καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόρων τὰ δίκαι'
 ἐπὶ τῷ συμφέροντι τῆς πόλεως εἰπεῖν πρὸς τοὺς εὐπόρους,
 [141] καὶ ὑπὲρ τῶν κεκτημένων τὰς οὐσίας πρὸς τοὺς ἐπιδεεῖς. εἰ 5
 ἀνέλοιμεν ἐκ μέσου καὶ τὰς βλασφημίας ἅς ἐπὶ τῷ θεωρικῷ
 ποιοῦνται τινας οὐχὶ δικαίως, καὶ τὸν φόβον, ὥς οὐ στήσεται
 τοῦτ' ἄνευ μεγάλου τινὸς κακοῦ, οὐδὲν ἂν εἰς τὰ πράγματα
 μείζον εἰσενεγκαίμεθα, οὐδ' ὅ τι κοινῇ μᾶλλον ἂν ὄλην
 37 ἐπιρρώσειε τὴν πόλιν. οὕτως δὲ σκοπεῖτε· ἐρῶ δ' ὑπὲρ 10
 τῶν ἐν χρεῖα δοκούντων εἶναι πρότερον. ἦν ποτ' οὐ πάλαι
 παρ' ὑμῖν, ὅτ' οὐ προσήει τῇ πόλει τάλανθ' ὑπὲρ τριάκοντα
 καὶ ἑκατόν· καὶ οὐδεὶς [ἔστι] τῶν τριηραρχεῖν δυναμένων
 οὐδὲ τῶν εἰσφέρειν ὅστις οὐκ ἡξίου τὰ καθήκοντ' ἐφ' ἑαυτὸν
 ποιεῖν, ὅτι χρήματ' οὐ περιῆν, ἀλλὰ καὶ τριήρεις ἔπλεον καὶ 15
 38 χρήματ' ἐγίγνετο καὶ πάντ' ἐποιοῦμεν τὰ δέοντα. μετὰ
 ταῦθ' ἡ τύχη, καλῶς ποιούσα, πολλὰ πεποίηκε τὰ κοινά,
 καὶ τετρακόσι' ἀντὶ τῶν ἑκατὸν ταλάντων προσέρχεται,
 οὐδενὸς οὐδὲν ζημιουμένου τῶν τὰς οὐσίας ἐχόντων, ἀλλὰ
 καὶ προσλαμβάνοντος· οἱ γὰρ εὐποροὶ πάντες ἔρχονται μεθ- 20
 39 ἔξουντες τούτου, καὶ καλῶς ποιούσιν. τί οὖν μαθόντες τοῦτ'
 ὀνειδίζομεν ἀλλήλοις καὶ προφάσει χρώμεθα τοῦ μηδὲν ποιεῖν,
 πλὴν εἰ τῇ παρὰ τῆς τύχης βοηθείᾳ γεγυνυῖα τοῖς ἀπόροις
 40 φθονοῦμεν; οὗς οὐτ' ἂν αἰτιασαίμην ἔγωγε, οὐτ' ἀξιώ. οὐδὲ
 γὰρ ἐν ταῖς ἰδίαις οἰκίαις ὀρώ τὸν ἐν ἡλικίᾳ πρὸς τοὺς 25
 πρεσβυτέρους οὕτω διακείμενον οὐδ' οὕτως ἀγνώμον' οὐδ'
 ἄτοπον τῶν ὄντων οὐδένα, ὥστε, εἰ μὴ ποιήσουσιν ἅπαντες

1 παρά του SAO: παρά τοῦτο FYP: παρά του τοῦτο vulg.
 2 λέγειν post φοβοῦμαι add. vulg.: om. S solus 5 ἐπιδεεῖς S:
 καταδεεῖς vulg. ἐπιδεεῖς.] interpunctit Weil 8 οὐ ante οὐδὲν
 add. vulg.: om. S¹ A 11 προτέρων S 13 ἔστι SF: ἦν
 vulg.: secl. Blass 14 ἐφ' ἑαυτὸν SF corr. Harpocr.: ἀφ'
 ἑαυτοῦ vulg. 20 προσλαμβάνοντος SA: προσλαμβανόντων vulg.
 21 μαθόντες SA F¹: παθόντες vulg. 22 τῶν δεόντων post μηδὲν
 add. vulg.: om. SA 25 τὸν] τῶν Vind. I 27 ἄτοπον τῶν
 ὄντων SA: ἀτοπώτατον ὄντα vulg.

- ὅς' ἂν αὐτός, οὐ φάσκοντα ποιήσῃν οὐδὲν οὐδ' αὐτόν· καὶ
 γὰρ ἂν τοῖς τῆς κακώσεως εἴη νόμοις οὕτω γ' ἔνοχος· δεῖ γάρ,
 οἶμαι, τοῖς γονεῦσι τὸν ὠρισμένον ἐξ ἀμφοτέρων ἔρανον, [142]
 καὶ παρὰ τῆς φύσεως καὶ παρὰ τοῦ νόμου, δικαίως φέρειν
 5 καὶ ἐκόνθ' ὑποτελεῖν. ὥσπερ τοίνυν ἐνὸς ἡμῶν ἐκάστου τίς 41
 ἐστι γονεὺς, οὕτω συμπάσης τῆς πόλεως κοινούς δεῖ τοὺς
 γονέας-σύμπαντας ἡγείσθαι, καὶ προσήκειν τούτους οὐχ ὅπως
 ὦν ἢ πόλις δίδωσ' ἀφελέσθαι τι, ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν ἦν τούτων,
 ἄλλοθεν σκοπεῖν ὅπως μηδεὶς ὄντες ἐνδεεῖς περιοφθήσονται.
 10 τοὺς μὲν τοίνυν εὐπόρους ταύτῃ χρωμένους τῇ γνώμῃ οὐ 42
 μόνον ἡγοῦμαι τὰ δίκαι' ἂν ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰ λυσιτελή·
 τὸ γὰρ τῶν ἀναγκαίων τιν' ἀποστερεῖν κοινῇ κακόνους ἐστὶ
 ποιεῖν πολλοὺς ἀνθρώπους τοῖς πράγμασι· τοῖς δ' ἐν ἐνδείᾳ,
 δι' ὃ δυσχεραίνουσι τὸ πρᾶγμ' οἱ τὰς οὐσίας ἔχοντες καὶ
 15 κατηγοροῦσι δικαίως, τοῦτ' ἀφελεῖν ἂν συμβουλεύσαιμι.
 δίδεμι δέ, ὥσπερ ἄρτι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὑπὲρ τῶν 43
 εὐπόρων, οὐ κατοκνήσας εἰπεῖν τάληθῃ. ἐμοὶ γὰρ οὐδεὶς
 οὕτως ἄθλιος οὐδ' ὠμὸς εἶναι δοκεῖ τὴν γνώμην, οὐκ οὖν
 Ἀθηναίων γε, ὥστε λυπεῖσθαι ταῦτα λαμβάνοντας ὀρών
 20 τοὺς ἀπόρους καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐνδεεῖς ὄντας. ἀλλὰ ποῦ 44
 συντρίβεται τὸ πρᾶγμα καὶ ποῦ δυσχεραίνεται; ὅταν τὸ ἀπὸ
 τῶν κοινῶν ἔθος ἐπὶ τὰ ἴδια μεταβιβάζοντας ὀρώσῃ τινας,
 καὶ μέγαν μὲν ὄντα παρ' ὑμῖν εὐθέως τὸν λέγοντα, ἀθάνατον
 δ' ἔνεκ' ἀσφαλείας, ἐτέραν δὲ τὴν κρύβδην ψῆφον τοῦ
 25 φανερώς θορύβου. ταῦτ' ἀπιστίαν, ταῦτ' ὀργὴν ἔχει. δεῖ 45
 γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δικαίως ἀλλήλοις τῆς πολιτείας
 κοινωνεῖν, τοὺς μὲν εὐπόρους εἰς μὲν τὸν βίον τὰ ἐαυτῶν [143]

1 ὅς' ἂν] ὅσον S solus

2 γε S: τε O¹: τότε vulg.

5 τίς

S: τοῖς Vind. 1 pr.: εἰς codd. aliquot et Cobet: εἰς τις Reiske

6 τοὺς γονέας Blass cum Stobaeo (Flor. 43. 68): γονέας codd.

7 σύμπαντας Blass: τοὺς σύμπαντας codd.: τοὺς <πρεσβυτέρους>
 σύμπαντας Cobet προσήκειν vulg. et Stobaeus: προσήκει S A F Y

10 τοῖς . . . εὐπόροις S solus

11 δίκαι' ἂν ποιεῖν Cobet: δίκαια

ποιεῖν S A: δίκαια ποιεῖν ἂν vulg.

12 τινὰ S: τινὰς cett.

19 post

'Αθηναίων γε add. οἶμαι ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἄλλων vulg.: om. S Vind. 1 pr.

22 μεταβιβάζοντας] διαβιβάζοντας S

27 τὰ Auger: τῶν codd.

ἀσφαλῶς ἔχειν νομίζοντας καὶ ὑπὲρ τούτων μὴ δεδοικότας, εἰς δὲ τοὺς κινδύνους κοινὰ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τὰ ὄντα τῇ πατρίδι παρέχοντας, τοὺς δὲ λοιποὺς τὰ μὲν κοινὰ κοινὰ νομίζοντας καὶ μετέχοντας τὸ μέρος, τὰ δ' ἐκάστου ἴδια τοῦ κεκτημένου. οὕτω καὶ μικρὰ μεγάλη πόλις γίγνεται καὶ 5 μεγάλη σφίζεται. ὥς μὲν οὖν εἴποι τις ἄν, ἃ παρ' ἐκατέρων εἶναι δεῖ, ταῦτ' ἴσως ἐστίν· ὥς δὲ καὶ γένοιτ' ἄν, [ἐν] νόμῳ διορθώσασθαι δεῖ.

- 46 Τῶν δὲ παρόντων πραγμάτων καὶ τῆς ταραχῆς πολλὰ πόρρωθέν ἐστι τὰ αἷτια· ἃ εἰ βουλομένοις ὑμῖν ἀκούειν 10 ἐστίν, ἐθέλω λέγειν. ἐξέστητ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς ὑποθέσεως ἐφ' ἧς ὑμᾶς οἱ πρόγονοι κατέλιπον, καὶ τὸ μὲν προΐστασθαι τῶν Ἑλλήνων καὶ δυνάμιν συνεστηκυῖαν ἔχοντας πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖν περιέργον ἐπέισθητ' εἶναι καὶ μάταιον ἀνάλωμ' ὑπὸ τῶν ταῦτα πολιτευομένων, 15 τὸ δ' ἐν ἡσυχίᾳ διάγειν καὶ μηδὲν τῶν δεόντων πράττειν, ἀλλὰ προἰεμένους καθ' ἐν ἑκαστον πάνθ' ἐτέρους ἑᾶσαι λαβεῖν, θαυμαστὴν εὐδαιμονίαν καὶ πολλὴν ἀσφάλειαν ἔχειν
- 47 ᾤεσθε. ἐκ δὲ τούτων παρελθὼν ἐπὶ τὴν τάξιν ἐφ' ἧς ὑμῖν τετάχθαι προσήκεν ἕτερος, οὗτος εὐδαίμων καὶ μέγας καὶ 20 πολλῶν κύριος γέγονεν, εἰκότως· πρᾶγμα γὰρ ἔντιμον καὶ μέγα καὶ λαμπρόν, καὶ περὶ οὗ πάντα τὸν χρόνον αἱ μέγισται τῶν πόλεων πρὸς αὐτὰς διεφέροντο, Λακεδαιμονίων μὲν ἡτυχηκότων, Θηβαίων δ' ἀσχόλων διὰ τὸν Φωκικὸν πόλεμον γενομένων, ἡμῶν δ' ἀμελούντων, ἔρημον ἀνείλετο. 25
- [144] 48 τοιγάρτοι τὸ μὲν φοβεῖσθαι τοῖς ἄλλοις, ἰδὲ δὲ συμμάχους πολλοὺς ἔχειν καὶ δυνάμιν μεγάλην ἐκείνῳ περιέγρονε, καὶ τοσαῦτα πράγματα καὶ τοιαῦτ' ἤδη περιέστηκε τοὺς Ἑλληνας ἅπαντας, ὥστε μὴδ' ὅ τι χρὴ συμβουλεύειν εὐπορον εἶναι.

1 ὑπὲρ SA : περὶ vulg.
Vind. 1 : post πόλις vulg.
ἐννόμως vulg. S corr.
vulg. : κατέλειπον S solus
post μεγάλην FYO

2 τὰ om. S
5 μεγάλη ante πόλις S
7 ἐν νόμῳ S¹ A : ἐν secl. Blass :
12 ὑποθέσεως] τάξεως S γρ. κατέλειπον
19 ᾤεσθε S : οἶεσθε vulg. 27 ἔχειν

ὄντων δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν παρόντων πρα- 49
 γμάτων πᾶσιν, ὡς ἐγὼ κρίνω, φοβερῶν, οὐδένες ἐν μίξονι
 κινδύνῳ τῶν πάντων εἰσὶν ὑμῶν, οὐ μόνον τῷ μάλισθ' ὑμῖν
 ἐπιβουλευεῖν Φίλιππον, ἀλλὰ καὶ τῷ πάντων ἀργότατ' αὐτοὶ
 5 διακείσθαι. εἰ τοίνυν τὸ τῶν ὀνίων πλήθος ὀρῶντες καὶ
 τὴν εὐετηρίαν τὴν κατὰ τὴν ἀγοράν, τούτοις κεκήλησθ' ὡς
 ἐν οὐδενὶ δεινῷ τῆς πόλεως οὔσης, οὔτε προσηκόντως οὔτ'
 ὀρθῶς τὸ πρᾶγμα κρίνετε· ἀγορὰν μὲν γὰρ ἂν τις καὶ 50
 πανήγυριν ἐκ τούτων ἢ φαύλως ἢ καλῶς παρεσκευάσθαι
 10 κρίνοι· πόλιν δ' ἣν ὑπέληφεν, ὅς ἂν τῶν Ἑλλήνων ἀρχεῖν
 αἰεὶ βούληται, μόνην ἂν ἐναντιωθῆναι καὶ τῆς πάντων ἐλευ-
 θερίας προστῆναι, οὐ μὰ Δί' ἐκ τῶν ὀνίων, εἰ καλῶς ἔχει,
 δοκιμάζειν δεῖ, ἀλλ' εἰ συμμάχων εὐνοίᾳ πιστεύει, εἰ τοῖς
 ὅπλοις ἰσχύει, ταῦθ' ὑπὲρ τῆς πόλεως δεῖ σκοπεῖν· ἂ σφα-
 15 λερῶς ὑμῖν καὶ τούδα μὲν ἅπαντ' ἔχει. γινώητε δ' ἂν, εἰ 51
 σκέψαισθ' ἐκείνως. πότε μάλιστ' ἐν ταραχῇ τὰ τῶν Ἑλ-
 λήνων γέγονε πράγματα; οὐδένα γὰρ χρόνον ἄλλον ἢ τὸν
 νυνὶ παρόντ' οὐδ' ἂν εἰς εἴποι. τὸν μὲν γὰρ ἄλλον ἅπαντ'
 εἰς δύο ταῦτα διήρητο τὰ τῶν Ἑλλήνων, Λακεδαιμονίους
 20 καὶ ἡμᾶς, τῶν δ' ἄλλων [Ἑλλήνων] οἱ μὲν ἡμῖν, οἱ δ' ἐκεί-
 νοις ὑπήκουον. βασιλεὺς δὲ καθ' αὐτὸν μὲν ὁμοίως ἅπασιν
 ἄπιστος ἦν, τοὺς δὲ κρατουμένους τῷ πολέμῳ προσλαμ- [145]
 βάνων, ἄχρι οὗ τοῖς ἐτέροις ἐξ ἴσου ποιῆσαι, διεπιστεύετο,
 ἔπειτ' οὐχ ἥττον αὐτὸν ἐμίσουν οὕς σώσειε τῶν ὑπαρχόντων
 25 ἐχθρῶν ἐξ ἀρχῆς. νῦν δὲ πρῶτον μὲν ὁ βασιλεὺς ἅπασιν 52
 τοῖς Ἑλλήσιν οἰκείως ἔχει, †καὶ πάντων ἥκιστα δὴ† ἡμῖν,

2 πᾶσιν om. S Vind. 1 5 τὸ om. S 9 παρεσκευάσθαι
 Vind. 1: παρασκευασθαι S: κατεσκευάσθαι vulg. 11 ἂν om. S solus
 13 alterum ei AFBYS corr. pr. m.: om. S¹: καὶ vulg. 14 σφα-
 λερῶς SAVind. 1: φαύλως vulg. 15 οὐδαμῶς ἅπαντ' S: οὐ καλῶς ἅπαντ'
 vulg.: οὐδαμῶς καλῶς S γρ.: οὐδαμῶς ἅπαντα καλῶς A: οὐδαμῶς ἐδ' πάντ'
 Weil: fort. [καὶ] οὐδ' ἄλλως ἅπαντα καλῶς 19 εἰς δύο ταῦτα om. S¹:
 add. m. ant. 20 δ' ante ἄλλων om. S¹, add. m. ant. Ἑλλήνων
 secl. Weil 21 μὲν secl. Blass 22 τοῖς δὲ κρατουμένοις conl. Weil
 23 ποιῆσαι SFO 26 καὶ πάντων ἥκιστα δὴ S: δὴ om. vulg.: καὶ
 (πιστῶς), πάντων ἥκιστα δ' Weil: [καὶ] πάντων δ' ἥκισθ' conl. Blass

- ἂν τι μὴ νῦν ἐπανορθώσωμεθα· ἔπειτα προστασίαι πολλαὶ
 καὶ πανταχόθεν γίνονται, καὶ τοῦ πρωτεύειν ἀντιποιοῦνται
 μὲν πάντες, ἀφεστᾶσι δ' ἔργῳ, καὶ φθονοῦσι καὶ ἀπιστοῦσιν
 αὐτοῖς, οὐχ οἷς ἔδει, καὶ γεγόνασι καθ' αὐτοὺς ἕκαστοι,
 Ἄργεῖοι, Θηβαῖοι, Λακεδαιμόνιοι, Κορίνθιοι, Ἀρκάδες, ἡμεῖς. 5
 53 ἀλλ' ὁμως εἰς τοσαῦτα μέρη καὶ τοσαύτας δυναστείας διη-
 ρημένων [τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων], εἰ δεῖ τάληθ' ὑμεῖς μετὰ
 παρρησίας εἰπεῖν, τὰ παρ' οὐδέσι τούτων ἀρχεῖα καὶ βου-
 λευτήρι' ἐρημότερον ἂν τις ἴδοι τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων
 ἢ τὰ παρ' ἡμῖν, εἰκότως· οὔτε γὰρ φιλῶν οὔτε πιστεύων 10
 54 οὔτε φοβούμενος οὐδεὶς ἡμῖν διαλέγεται. αἴτιον δὲ τούτων
 οὐχ ἓν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (ῥᾶδιον γὰρ ἂν ἦν ὑμῖν μετα-
 θεῖναι), ἀλλὰ πολλὰ καὶ παντοδαπὰ ἐκ παντὸς ἡμαρτημένα
 τοῦ χρόνου, ὧν τὸ καθ' ἕκαστον ἔασας, εἰς ὃ πάντα τείνει 15
 ἀχθεσθῆναί μοι. πέπραται τὰ συμφέροντ' ἐφ' ἑκάστων τῶν
 καιρῶν, καὶ μετειλήφαθ' ὑμεῖς μὲν τὴν σχολὴν καὶ τὴν
 ἡσυχίαν, ὑφ' ὧν κεκληλημένοι τοῖς ἀδικούσιν οὐ πικρῶς
 55 ἔχετε, ἕτεροι δὲ τὰς τιμὰς ἔχουσιν. καὶ τὰ μὲν περὶ τᾶλλ'
 [146] οὐκ ἄξιον ἐξετάσαι νῦν· ἀλλ' ἐπειδὴν τι τῶν πρὸς Φίλιππον 20
 ἐμπέσῃ, εὐθὺς ἀναστὰς τις λέγει ὥς οὐ δεῖ ληρεῖν οὐδὲ
 γράφειν πόλεμον, παραθεὶς εὐθέως ἐξῆς τὸ τὴν εἰρήνην
 ἄγειν ὥς ἀγαθὸν καὶ τὸ τρέφειν μεγάλην δύναμιν ὥς χαλε-
 πόν, καὶ 'διαρπάζειν τινὲς τὰ χρήματα βούλονται,' καὶ
 56 ἄλλους λόγους ὥς οἶόν τ' ἀληθεστάτους λέγουσιν. ἀλλὰ 25
 δεῖ δῆπου τὴν μὲν εἰρήνην ἄγειν οὐχ ὑμᾶς πείθειν, οἱ πε-

2 ἀντιποιοῦνται ante μὲν S A Vind. 1 : post μὲν vulg. 3 ἔργῳ
 Weil : ἐνιοι codd. 4 οἷς Weil coll. ix 35 : ὡς codd. 7 τῶν Ἑλ-
 ληνικῶν πραγμάτων secludenda esse conl. Weil 8 οὐδέσι S A F
 corr. : οὐδενὶ vulg. 14 ἐν post ἔασας add. vulg. : om. S solus
 πάντα τείνει A : πᾶν τείνει S : πάντα γε τείνει O¹ : πάντα συντείνει vulg.
 15 μηδὲν] μηδένα A 16 ἀχθεσθαι (sine μοι) S Vind. 1 πέπραται
 S¹ F Y O : ἐκπέπρακται vulg., cf. ix 39 ἐφ' S §§ 55-70 cf.
 viii 52-67 22 τὸ τὴν] τῷ S¹ 23 μεγάλην ante δύναμιν
 S Vind. 1 : post δύναμιν vulg. et viii 52

πεισμένοι κάθησθε, ἀλλὰ τὸν τὰ τοῦ πολέμου πράττοντα·
 ἂν γὰρ ἐκεῖνος πεισθῇ, τά γ' ἂφ' ὑμῶν ὑπάρχει νομίζειν
 δ' εἶναι χαλεπὰ οὐχ ὅσ' ἂν εἰς σωτηρίαν δαπανῶμεν, ἀλλ'
 ἂ πεισόμεθα, ἂν μὴ ταύτ' ἐθέλωμεν ποιεῖν, καὶ τὸ 'διαρ-
 5 πασθῇσεται τὰ χρήματα' τῷ φυλακῇν εὐρεῖν δι' ἧς σωθή-
 σεται κωλύειν, οὐχὶ τῷ τοῦ συμφέροντος ἀποστήναι. καίτοι 57
 ἔγωγ' ἀγανακτῶ καὶ αὐτὸ τοῦτο, εἰ τὰ μὲν χρήματα λυπεῖ
 τινὰς ὑμῶν εἰ διαρπασθῇσεται, ἂ καὶ φυλάττειν καὶ κολάζειν
 τοὺς ἀδικοῦντας ἐφ' ὑμῖν ἐστι, τὴν δ' Ἑλλάδα πᾶσαν ἐφεξῆς
 10 οὕτως Φίλιππος ἀρπάζων οὐ λυπεῖ, καὶ ταύτ' ἐφ' ὑμᾶς
 ἀρπάζων. τί ποτ' οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μὲν οὕτω 58
 φανερώς ἀδικοῦντα καὶ πόλεις καταλαμβάνοντα οὐδεὶς πώ-
 ποτε τούτων εἶπεν ὥς ἀδικεῖ καὶ πόλεμον ποιεῖ, τοὺς δὲ
 μὴ ἐπιτρέπειν μηδὲ προτεσθαι ταῦτα συμβουλευοντας, τού-
 15 τοὺς πόλεμον ποιεῖν φασίν; ἥτι τὴν αἰτίαν τῶν ἐκ τοῦ
 πολέμου συμβησομένων δυσχερῶν (ἀνάγκη γάρ, ἀνάγκη
 πολλὰ λυπηρὰ ἐκ τοῦ πολέμου γίνεσθαι) τοῖς ὑπὲρ ὑμῶν
 τὰ βέλτιστα λέγειν εἰθισμένοις ἀναθεῖναι βούλονται. ἡγοῦν-
 20 ται γάρ, ἂν μὲν ὑμεῖς ὁμοθυμαδὸν ἐκ μιᾶς γνώμης Φίλιππον
 ἀμύνησθε, κακείνου κρατήσῃ ὑμᾶς καὶ αὐτοῖς οὐκέτ' ἔσεσθαι
 μισθαρνεῖν, ἂν δ' ἀπὸ τῶν πρώτων θορύβων αἰτιασάμενοί
 τινες πρὸς τὸ κρίνειν τράπησθε, αὐτοὶ μὲν τούτων κατηγο-
 ροῦντές ἀμφότερ' ἔξῃν, καὶ παρ' ὑμῖν εὐδοκιμήσῃν καὶ
 παρ' ἐκείνου χρήματα λήψεσθαι, ὑμᾶς δ' ὑπὲρ ὧν δεῖ παρὰ
 25 τούτων δίκην λαβεῖν, παρὰ τῶν ὑπὲρ ὑμῶν εἰρηκότων λή-

[147]
59

3 δ' εἶναι SA et viii 54 : δὲ δεῖ vulg. 4 μὴ ante ταύτ' SF¹
 Vind. 1 : post ταῦτα vulg. et x 54 διαρπασθῇσεται SA : διαρπασθή-
 σεσθαι vulg., cf. viii 54 5 εὐρεῖν] εἰπεῖν viii 54 ἧς S : ἦν AF
 corr. B, cf. viii 54 6 κωλύειν SA : κωλύσειν vulg. ἀποστήναι S
 vulg. : ἀφιστάναι A : ἀφεστάναι Index Lambini et viii 54 7 αὐτὸ
 om. SFBY¹ 9 ἀδικοῦντας A et viii 55 : ἀρπάζοντας S vulg.
 13 τούτων S¹FBYO et in viii 56 SL : τοῦτον al. πολεμοποιεῖ S
 14 ἐπιτρέπειν] προτρέπειν S 15 πολεμοποιεῖν S 18 εἰθισμένοις
 A, conl. Cobet : οἰομένοις cett. : <δεῖν> οἰομένοις conl. Weil ἅπαντες
 (ἅπαντ' FY) ante ἀναθεῖναι add. vulg. : om. SA 19 ἐκ μιᾶς γνώμης
 secl. Cobet 20 οὐκέτ' A : οὐκ SFYO, cf. xii 14

- 60 ψεσθαι. αἱ μὲν ἐλπίδες αἱ τούτων αὐται καὶ τὸ κατα-
 σκεύασμα τὸ τῶν αἰτιῶν, ὥς ἄρα βούλονται τινες πόλεμον
 ποιῆσαι. ἐγὼ δ' οἶδ' ἀκριβῶς ὅτι, οὐ γράψαντος Ἀθηναίων
 οὐδενὸς πόλεμον, πολλὰ Φίλιππος ἔχει τῶν τῆς πόλεως
 καὶ νῦν εἰς Καρδίαν πέπομφε βοήθειαν. εἰ μέντοι βουλό- 5
 μεθ' ἡμεῖς μὴ προσποιεῖσθαι πολεμεῖν ἡμῖν ἐκείνον, ἀνοητό-
 τatos πάντων ἂν εἴη, εἰ τοῦτ' ἐξελέγχοι· ὅταν γὰρ οἱ
 61 ἀδικούμενοι ἀρνῶνται, τί τῷ ἀδικοῦντι προσήκει; ἀλλ'
 ἐπειδὴν ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἴη, τί φήσομεν τότε; ἐκείνος μὲν
 γὰρ οὐ πολεμεῖν, ὥσπερ οὐδ' Ὀρεΐταις, τῶν στρατιωτῶν 10
 ὄντων ἐν τῇ χώρᾳ, οὐδὲ Φεραίοις πρότερον, πρὸς τὰ τεῖχη
 προσβάλλων, οὐδ' Ὀλυνθίοις ἐξ ἀρχῆς, ἕως ἐν αὐτῇ τῇ
 χώρᾳ τὸ στράτευμα παρῆν ἔχων. ἡ καὶ τότε τοὺς ἀμύ-
 νεσθαι κελεύοντας πόλεμον ποιεῖν φήσομεν; οὐκοῦν ὑπό-
 62 λοιπον δουλεύειν· οὐδὲ γὰρ ἄλλο γ' οὐδὲν ἐνι. καὶ μὴν 15
 οὐχ ὑπὲρ τῶν ἴσων ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ἔσθ' ὁ κίνδυνος·
 οὐ γὰρ ὑφ' αὐτῷ ποιήσασθαι τὴν πόλιν βούλεται Φίλιππος
 ὑμῶν, οὐ, ἀλλ' ὅλως ἀνελεῖν. οἶδε γὰρ ἀκριβῶς ὅτι δου-
 [148] λεύειν μὲν ὑμεῖς οὐτ' ἐθελήσετε, οὐτ', ἐὰν ἐθέλητε, ἐπιστή-
 σεσθε (ἄρχειν γὰρ εἰώθατε), πράγματα δὲ παρασχεῖν αὐτῷ, 20
 ἂν καιρὸν λάβητε, πλείω τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἀπάντων
 δυνήσεσθε. διὰ ταῦθ' ὑμῶν οὐχὶ φείσεται, εἴπερ ἐγκρατὴς
 63 γενήσεται. ὥς οὖν ὑπὲρ τῶν ἐσχάτων ἐσομένου τοῦ ἀγῶ-
 νος, οὕτω προσήκει γινώσκειν, καὶ τοὺς πεπρακότας αὐτοὺς

2 αἰτιῶν SO Vind. 1 : αἰτίων vulg. 4 καὶ ἄλλα ante πολλὰ add.
 vulg. : om. SFY, cf. viii 58 9 ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς] ἐπ' αὐτοὺς ἡμᾶς
 A et in viii 58 SLAY τότε] om. viii 58 praeter AY 10 τῶν
 om. S solus 11-12 πρότερον . . . προσβάλλων S : πρότερον πρὶν ἢ
 (πρότερον ἢ O) . . . προσβαλὼν (προσβαλεῖν A) vulg., cf. viii 59 12 post
 προσβάλλων add. αὐτῶν vulg. et viii 59 : om. SFY¹ O 15 οὐδὲ
 S : οὐ cett. 16 οὐχ SA et viii 60 : οὐδὲ vulg. τε post ὑμῖν
 add. A et viii 60 vulg. : om. SFYO 17 ὑφ'] ἐφ' S solus
 18 ὑμῶν S : ἡμῶν vulg. : om. viii 60 19 ἐθέλητ'] ἐθελήσητε A et
 viii 60 ἐπιστήσεσθε SAF : ἐπίστασθε vulg. 20 δ' αὐτῷ
 παρασχεῖν A et viii 60 23 ἐσομένου] ὄντος A et viii 61 τοῦ
 om. S solus post ἀγῶνος add. ὑμῖν vulg. : om. S solus, cf.
 viii 61

ἐκείνῳ φανερώς ἀποτυμπανίσαι· οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστι τῶν
 ἕξω τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ
 τῇ πόλει κολάσῃτ' ἐχθρούς, ἀλλ' ἀνάγκη τούτοις ὥσπερ
 προβόλοις προσπταίσαντας ὑστερίζειν ἐκείνων. πόθεν οἴεσθε 64
 5 νῦν αὐτὸν ὑβρίζειν ὑμᾶς (οὐδὲν γὰρ ἄλλ' ἔμοιγε δοκεῖ ποιεῖν
 ἢ τοῦτο) καὶ τοὺς μὲν ἄλλους εὖ ποιοῦντα, εἰ μὴδὲν ἄλλο,
 ἕξαπατᾶν, ὑμῖν δ' ἀπειλεῖν ἤδη; οἷον Θετταλοὺς πολλὰ
 δοὺς ὑπηγάγετ' εἰς τὴν νῦν παρούσαν δουλείαν· οὐδ' ἂν
 εἰπεῖν δύναιτ' οὐδεὶς ὅσα τοὺς τालαιπῶρους Ὀλυνθίους πρό-
 10 τερον δοὺς Ποτείδαιαν ἐξηπάτησε καὶ πόλλ' ἕτερα· Θηβαίους
 τὰ νῦν ὑπάγει τὴν Βοιωτίαν αὐτοῖς παραδόντας καὶ ἀπαλ-
 λάξας πολέμου πολλοῦ καὶ χαλεποῦ· ὥστε καρπωσάμενοί 65
 τι' ἕκαστοι τούτων πλεονεξίαν, οἱ μὲν ἤδη πεπόνθασιν ἂ
 δὴ πεπόνθασιν, οἱ δ' ὅταν ποτὲ συμβῇ πείσονται. ὑμεῖς
 15 δ' ὦν μὲν ἀπεστέρησθε[†] σιωπῶ· ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ τὴν
 εἰρήνην ποιήσασθαι, πόσ' ἐξηπάτησθε, πόσων ἀπεστέρησθε.
 οὐχὶ Φωκέας, οὐ Πύλας, οὐχὶ τὰπὶ Θράκης, Δορίσκον,
 Σέρριον, τὸν Κερσοβλέπτην αὐτόν; οὐ νῦν Καρδίαν ἔχει [149]
 καὶ ὁμολογεῖ; τί ποτ' οὖν ἐκείνως τοῖς ἄλλοις, καὶ ὑμῖν οὐ 66
 20 τοῦτον τὸν τρόπον προσφέρεται; ὅτι ἐν μόνῃ τῶν πασῶν
 πόλεων τῇ ὑμετέρᾳ ἄδει' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λέγειν δέδοται,
 καὶ λαβόντα χρήματ' αὐτὸν ἀσφαλές ἐστι λέγειν παρ' ὑμῖν,
 καὶ ἀφηρημένοι τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν ἦτε. οὐκ ἦν ἀσφαλές 67
 λέγειν ἐν Ὀλύνθῳ τὰ Φιλίππου μὴ σὺν εὖ πεπονθότων τῶν
 25 πολλῶν Ὀλυνθίων τῷ Ποτείδαιαν καρποῦσθαι· οὐκ ἦν
 ἀσφαλές λέγειν ἐν Θετταλίᾳ μὴ σὺν εὖ πεπονθότος τοῦ

1 μισεῖν καὶ post φανερώς add. vulg. : om. S F Y et viii 61 ἕξω
 τῶν S solus 4 προσπταίσαντας S : προσπταίνοντας cett. et viii 61
 vulg. πόθεν S¹ : πόθεν γὰρ F Y S corr. : ἐπεὶ πόθεν vulg., cf. viii 62
 5 εἰς ante ὑμᾶς add. vulg. : om. S A F Y, cf. viii 62 11 ὑπάγει
 S A : ὑπάγεται vulg. 13 ἤδη vulg. : δὴ S solus πεπόνθασιν S
 Vind. 1 : πάντες ἴσασιν vulg. et viii 63 14 ὅταν in viii 63 S L :
 ὅτι ἂν codd. 15 ἀπεστέρησθε vid. ad viii 63 18 Καρδίαν]
 τὴν πόλιν τὴν Καρδιανῶν viii 64 19 ἐκείνως S A Y O : ἐκείνος vulg.
 20 τοῦτον τὸν S : οὐ τὸν αὐτὸν vulg. et viii 64 26 τὰ Φιλίππου
 post ἐν Θετταλίᾳ add. vulg. et viii 65 : om. S A F Y

πλήθους τοῦ Θετταλῶν τῷ τοὺς τυράννους ἐκβαλεῖν Φίλιπ-
 πον αὐτοῖς καὶ τὴν Πυλαίαν ἀποδοῦναι· οὐκ ἦν ἐν Θήβαις
 ἀσφαλές, πρὶν τὴν Βοιωτίαν ἀπέδωκε καὶ τοὺς Φωκέας
 68 ἀνεῖλεν. ἀλλ' Ἀθήνησιν, οὐ μόνον Ἀμφίπολιν καὶ τὴν
 Καρδιανῶν χώραν ἀπεστερηκότος Φιλίππου, ἀλλὰ καὶ κατα- 5
 σκευάζοντος ὑμῖν ἐπιτείχισμα τὴν Εὐβοίαν καὶ νῦν ἐπὶ
 Βυζάντιον παριόντος, ἀσφαλές ἐστι λέγειν ὑπὲρ Φιλίππου.
 καὶ γάρ τοι τούτων μὲν ἐκ πτωχῶν ἔνιοι ταχὺ πλούσιοι
 γίνονται, καὶ ἐξ ἀνωνύμων καὶ ἀδόξων ἔνδοξοι καὶ γνώρι-
 μοι, ὑμεῖς δὲ τούναντίον ἐκ μὲν ἐνδόξων ἄδοξοι, ἐκ δ' εὐ- 10
 69 πόρων ἄποροι· πόλεως γὰρ ἔγωγε πλοῦτον ἡγοῦμαι συμ-
 μάχους, πίστιν, εὐνοίαν, ὧν πάντων ὑμεῖς ἔσθ' ἄποροι. ἐκ
 δὲ τοῦ τούτων ὀλιγώρως ὑμᾶς ἔχειν καὶ ἔαν τούτον τὸν
 τρόπον φέρεσθαι, ὁ μὲν εὐδαίμων καὶ μέγας καὶ φοβερὸς
 πᾶσιν Ἑλλήσι καὶ βαρβάροις, ὑμεῖς δ' ἔρημοι καὶ ταπεινοί, 15
 τῇ μὲν κατὰ τὴν ἀγορὰν εὐετηρία λαμπροί, τῇ δ' ὧν προσῆκε
 [150] 70 παρασκευῇ καταγέλαστοι. οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον περὶ
 θ' ὑμῶν καὶ περὶ αὐτῶν ἐνίους τῶν λεγόντων ὀρῶ βουλευο-
 μένους· ὑμᾶς μὲν γὰρ ἡσυχίαν ἄγειν φασὶ δεῖν, κἄν τις
 ὑμᾶς ἀδικῇ, αὐτοὶ δ' οὐ δύνανται παρ' ὑμῖν ἡσυχίαν ἄγειν 20
 οὐδενὸς αὐτοὺς ἀδικοῦντος. καίτοι λοιδορίας εἴ τις χωρὶς
 ἔροιτο 'εἰπέ μοι, τί δὴ γινώσκων ἀκριβῶς, Ἀριστόμηδες,
 (οὐδεὶς γὰρ τὰ τοιαῦτ' ἀγνοεῖ) τὸν μὲν τῶν ἰδιωτῶν βίον
 ἀσφαλῆ καὶ ἀπράγμονα καὶ ἀκίνδυνον ὄντα, τὸν δὲ τῶν
 πολιτευομένων φιλαίτιον καὶ σφαλερὸν καὶ καθ' ἐκάστην 25
 ἡμέραν ἀγώνων καὶ κακῶν μεστόν, οὐ τὸν ἡσύχιον, ἀλλὰ
 71 τὸν ἐν τοῖς κινδύνοις αἰρεῖ;' τί ἂν εἴποις; εἰ γὰρ ὁ βέλ-

1 ἐκβάλλειν S   6 ὑμῖν viii 66: ἡμῖν codd.   9 γίνονται S:
 γεγόνاسι vulg., cf. viii 66   12 ὑμεῖς ante ἔστε S Vind. 1: post
 ἔστε vulg. et viii 66   13 ὑμᾶς om. in viii 67 SL¹AF¹   τοῦτον
 τὸν τρόπον om. viii 67   14 τὰ πράγματα ante φέρεσθαι (προσφέρε-
 σθαι S) add. vulg.: om. SA¹, cf. viii 67   21 χωρὶς εἴ τις
 vulg.   22 <σ'> ἔροιτο Cobet   Ἀριστόμηδες SA: Ἀριστόδημε
 vulg.   26 καὶ ἀπράγμονα post ἡσύχιον add. vulg.: om. S solus
 27 αἰρεῖ Dindorf: αἰρῇ codd.   εἴποις vulg.: εἴποι τις S solus

τιστον εἰπεῖν ἂν ἔχοις, τοῦτό σοι δοῖν αὐτὸς λέγειν,
 ὥς ὑπὲρ φιλοτιμίας καὶ δόξης ταῦτα πάντα ποιεῖς, θαυμάζω
 τί δήποτε σαι αὐτῷ μὲν ὑπὲρ τούτων ἅπαντα ποιητέον εἶναι
 νομίζεις καὶ πούνητέον καὶ κινδυνεύτέον, τῇ πόλει δὲ προέσθαι
 5 ταῦτα μετὰ ῥαθυμίας συμβουλευέαις. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ἂν
 εἴποις, ὥς σὲ μὲν ἐν τῇ πόλει δεῖ τινα φαίνεσθαι, τὴν
 πόλιν δ' ἐν τοῖς Ἑλλησι μηδενὸς ἀξίαν εἶναι. καὶ μὴν 72
 οὐδ' ἐκεῖνό γ' ὁρῶ, ὥς τῇ μὲν πόλει ἀσφαλὲς τὸ τὰ αὐτῆς
 πράττειν, σοὶ δὲ κίνδυνος, εἰ μηδὲν τῶν ἄλλων πλέον
 10 περιεργάσει, ἀλλὰ τοῦναντίον σοὶ μὲν ἐξ ὧν ἐργάζει καὶ
 περιεργάζει τοὺς ἐσχάτους ὄντας κινδύνους, τῇ πόλει δ' ἐκ
 τῆς ἡσυχίας. ἀλλὰ νῆ Δία παππῶ σοι καὶ πατρῶα δός' 73
 ὑπάρχει, ἣν αἰσχροὺς ἐστὶν ἐν σοὶ καταλύσαι. τῇ πόλει δ'
 ὑπῆρξεν ἀνώνυμα καὶ φαῦλα τὰ τῶν προγόνων. ἀλλ' οὐδὲ [151]
 15 τοῦθ' οὕτως ἔχει· σοὶ μὲν γὰρ ἦν κλέπτῃς ὁ πατήρ, εἶπερ
 ἦν ὅμοιος σοί, τῇ πόλει δ' ἡμῶν οὓς πάντες ἴσασιν οἱ Ἑλ-
 ληνες ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων σεσωσμένοι. ἀλλὰ γὰρ 74
 οὐκ ἴσως οὐδὲ πολιτικῶς ἐνιοὶ τὰ καθ' αὐτοὺς καὶ τὰ κατὰ
 τὴν πόλιν πολιτεύονται· πῶς γὰρ ἐστὶν ἴσον τούτων μὲν
 20 τινὰς ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου ἤκοντας ἑαυτοὺς ἀγνοεῖν, τὴν
 πόλιν δ', ἣ προειστῆκει τῶν Ἑλλήνων τέως καὶ τὸ πρω-
 τεῖον εἶχε, νῦν ἐν ἀδοξίᾳ πάσῃ καὶ ταπεινότητι καθεστάναι;
 Πολλὰ τοίνυν ἔχων ἔτι καὶ περὶ πολλῶν εἰπεῖν παύσομαι 75
 καὶ γὰρ οὐ λόγων ἐνδεία μοι δοκεῖ τὰ πράγματ' οὔτε νῦν
 25 οὔτ' ἄλλοτε πῶποτε φαύλως ἔχειν, ἀλλ' ὅταν πάντ' ἀκού-
 σαντες ὑμεῖς τὰ δέοντα, καὶ ὁμογνώμονες ὥς ὀρθῶς λέγεται

1 εἰπεῖν ἂν] ἂν εἰπεῖν A δοῖν SA Vind. 1 : συγχωρήσαιμεν
 vulg. 5 μετὰ ῥαθυμίας SF corr. : διὰ ῥαθυμίαν vulg. 8 μὲν
 ante πόλει S Vind. 1 : post πόλει vulg. 9 κίνδυνος SA : ἐπικίνδυνον
 vulg. 10 ἐργάζῃ codd. 11 περιεργάζῃ codd. 16 οὓς G. H.
 Schaefer : ὥς codd. 18 post Ἑλληνες add. vulg. S γρ. : om. S text.
 Vind. 1 17 ὑπὸ τῶν προγόνων ἡμῶν (vel omisso ἡμῶν) post
 κινδύνων add. vulg. S γρ. : om. SA¹ 18 κατὰ τὴν πόλιν]
 τὰ καταυτὴν S (υτὴν in rasura m. ant.) 20 ἤκοντας SA :
 προΐοντας vulg. 21 Ἑλλήνων Cobet : ἄλλων Ἑλλήνων vulg. :
 ἄλλων SA

γενόμενοι, τῶν λυμαίνεσθαι καὶ διαστρέφειν ταῦτα βουλο-
 μένων ἐξ ἴσου κάθησθ' ἀκροώμενοι, οὐκ ἀγνοοῦντες αὐτοὺς
 (ἴστε γὰρ εὐθὺς ἰδόντες ἀκριβῶς, τίς μισθοῦ λέγει καὶ [τίς] ὑπὲρ
 Φιλίππου πολιτεύεται, καὶ τίς ὥς ἀληθῶς ὑπὲρ τῶν βελτί- 5
 στων), ἀλλ' ἵν' αἰτιασάμενοι τούτους καὶ τὸ πρᾶγμ' εἰς γέλωτα
 76 ταῦτ' ἐστὶ τάληθῇ, μετὰ πάσης παρρησίας, ἀπλῶς εὐνοίᾳ τὰ
 βέλτιστ' εἰρημένα, οὐ κολακείᾳ βλάβης καὶ ἀπάτης λόγος
 μεστός, ἀργύριον τῷ λέγοντι ποιήσων, τὰ δὲ πράγματα τῆς
 πόλεως τοῖς ἐχθροῖς ἐγχειριῶν. ἥ οὖν πανστέον τούτων 10
 τῶν ἐθνῶν, ἥ μηδέν' ἄλλον αἰτιατέον τοῦ πάντα φαύλως
 ἔχειν ἢ ὑμᾶς αὐτοὺς.

1 διαστρέφειν] διαφθείρειν A F γρ. 2 κάθησθε vulg. : καθήσεσθε
 S Vind. 1 3 εὐθὺς] αὐτοὺς S τίς ante ὑπὲρ add. codd. : om.
 Reiske 7 ἐστὶ τάληθῇ vulg. : ἐστὶν ἀληθῇ S Vind. 1 8 κολακείᾳ
 S : κολακείας καὶ vulg. 9 μὲν post ἀργύριον add. vulg. : om. S¹
 ποιήσων] οἷσων Cobet : περιποιήσων Herwerden

In S subscriptum

ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Δ
 [H] H Δ Δ Δ Ι Ι Ι Ι

XI

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΗΝ ΦΙΛΙΠΠΟΥ [152]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ὁ Φίλιππος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πέπομφεν ἐπιστολήν, κατηγορῶν αὐτῶν καὶ πόλεμον προκηρύττων ἄντικρυς. οὐκέτ' οὖν ὁ ῥήτωρ πείθει τοὺς Ἀθηναίους πολεμεῖν (ἀνάγκη γάρ), ἀλλὰ θαρσύνει πρὸς τὸν κίνδυνον, εὐκαθαίρετον λέγων τὸν Μακε-
5 δόνα.

Ὅτι μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππος οὐκ ἐποιήσατο τὴν εἰρήνην πρὸς ὑμᾶς, ἀλλ' ἀνεβάλετο τὸν πόλεμον, πᾶσιν ὑμῖν φανερὸν γέγονεν· ἐπειδὴ γὰρ Φαρσαλίοις Ἄλουν παρέδωκε καὶ τὰ περὶ Φωκέας διωκῆσατο καὶ τὴν Θράκην
10 κατεστρέψατο πᾶσαν, αἰτίας οὐκ οὔσας πλασάμενος καὶ προφάσεις ἀδίκους ἐξευρὼν τῷ μὲν ἔργῳ πάλαι πολεμεῖ πρὸς τὴν πόλιν, τῷ δὲ λόγῳ νῦν ὁμολογεί διὰ τῆς ἐπιστολῆς ἧς ἔπεμψεν· ὅτι δὲ χρὴ μὴτ' ὀρρωδεῖν ὑμᾶς τὴν ἐκείνου 2 δύναμιν μὴτ' ἀγεννῶς ἀντιταχθῆναι πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ καὶ
15 σώμασι καὶ χρήμασι καὶ ναυσὶ καὶ πᾶσιν ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν ἀφειδῶς ὀρμῆσαι πρὸς τὸν πόλεμον, ἐγὼ πειράσομαι διδά- [153] σκειν. πρῶτον μὲν γὰρ εἰκός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς θεοὺς μεγίστους ὑμῖν ὑπάρχειν συμμάχους καὶ βοηθοὺς, ὧν ἐκεῖνος τὰς πίστεις ὑπεριδὼν καὶ τοὺς ὅρκους ὑπερβὰς λέ-
20 λυκεν ἀδίκως τὴν εἰρήνην· ἔπειθ' οἷς πρότερον ἠϋξήθη, 3 φενακίζων ἀεὶ τινας καὶ μεγάλ' ἐπαγγελλόμενος εὐεργετή- σειν, ταῦτα πάντα διεξελήλυθεν ἤδη, καὶ γιγνώσκεται μὲν

7 ἀνεβάλετο SAY : ἀνεβάλλετο vulg.
SA : ὑπερβὰς . . . ὑπεριδὼν vulg.

19 ὑπεριδὼν . . . ὑπερβὰς

- ὑπὸ τῶν Περιωθίων καὶ Βυζαντίων καὶ τῶν ἐκείνοις συμ-
μαχούντων ὥς ἐπιθυμεί προσενεχθῆναι τούτοις τὸν αὐτὸν
4 τρόπον ὄνπερ Ὀλυνθίοις πρότερον, οὐκ ἀγνοεῖται δ' ὑπὸ
Θετταλῶν δεσπόζειν, ἀλλ' οὐχ ἡγείσθαι τῶν συμμαχῶν
προαιρούμενος, ὑποπτεύεται δ' ὑπὸ Θηβαίων Νίκαιαν μὲν 5
φρουρᾷ κατέχων, εἰς δὲ τὴν ἀμφικτυονίαν εἰσδεδυκώς, τὰς
δὲ πρεσβείας τὰς ἐκ Πελοποννήσου πρὸς αὐτὸν ἄγων καὶ
τὴν ἐκείνων συμμαχίαν παραιρούμενος· ὥστε τῶν αὐτῶ
πρὸ τοῦ φίλων ὄντων τοὺς μὲν νῦν πολεμεῖν ἀκαταλλάκτως,
τοὺς δὲ μηκέτι προθύμους εἶναι συναγωνιστάς, ἅπαντας δ' 10
5 ὑφορᾶσθαι καὶ διαβεβλήσθαι πρὸς αὐτόν. ἔτι τοίνυν (οὐδὲ
γὰρ τοῦτ' ἔστι μικρόν) οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν σατράπαι καθε-
στῶτες ἔναγχος μὲν ξένους [μισθοφόρους] εἰσπέμψαντες
ἐκώλυσαν ἐκπολιορκηθῆναι Πέρινθον, νῦν δὲ τῆς ἔχθρας
αὐτοῖς ἐνεστώσης καὶ τοῦ κινδύνου πλησίον ὄντος, εἰ χει- 15
6 ρωθήσεται Βυζάντιον, οὐ μόνον αὐτοὶ προθύμως συμπολε-
μήσουσιν, ἀλλὰ καὶ βασιλέα [Περσῶν] χρήματα χορηγεῖν
ἡμῖν προτρέφονται, ὅς τοσοῦτον μὲν κέκτηται πλοῦτον ὅσον
οὐδ' οἱ λοιποὶ πάντες, τηλικαύτην δ' ἔχει ῥώμην πρὸς τὰς
ἐνθάδε πράξεις ὥστε καὶ πρότερον, ἥνικα Λακεδαιμονίοις 20
[154] ἐπολεμοῦμεν, ὁποτέροις πρόσθοιτο, τούτους ἐποίει κρατεῖν
τῶν ἐτέρων, καὶ νῦν μεθ' ἡμῶν γενόμενος ῥαδίως καταπολε-
μήσει τὴν Φιλίππου δύναμιν.
- 7 Πρὸς τοίνυν τούτοις τηλικούτοις οὔσι, οὐκ ἔρῳ μὲν ὥς
οὐ διὰ τὴν εἰρήνην πολλὰ προείληφεν ἡμῶν χωρία καὶ λι- 25
μένας καὶ τοιαῦθ' ἕτερα χρήσιμα πρὸς πόλεμον, ὁρῶ δ' ὥς
ὅταν μὲν ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συνέχεται καὶ πᾶσι
ταῦτα συμφέρῃ τοῖς μετέχουσιν τῶν πολέμων, μένει τὰ
συσταθέντα βεβαίως· ὅταν δ' ἐξ ἐπιβουλῆς καὶ πλεονεξίας

13 μισθοφόρους secl. Cobet

secl. Dindorf

σύμπαντες Cobet

μὲν sqq.] cf. ii 9

πᾶσι ταῦτα A: ταῦτα πᾶσι vulg.

χρήματα vulg.: χρήμασι SF corr.

ῥώμην] δύναμιν A: fort. ῥοπήν Blass

συνέχεται] συστή ii 9

17 Περσῶν S: τῶν Περσῶν vulg.:

19 πάντες]

27 ὅταν

πᾶσι ταῦτα S et ii 9:

28 τοῦ πολέμου A et ii 9

ἀπάτῃ καὶ βία κατέχεται, καθάπερ ὑπὸ τούτου νῦν, μικρὰ
 πρόφασις καὶ τὸ τυχὸν πταῖσμα ταχέως αὐτὰ διέσεισε
 καὶ κατέλυσεν. καὶ πολλάκις εὐρίσκω λογιζόμενος οὐ 8
 μόνον, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ τῷ Φιλίππῳ πρὸς
 5 ὑποψίαν ἤκουτα καὶ δυσμένειαν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς ἰδίας
 ἀρχῆς οὐ συνηρμοσμένα καλῶς οὐδ' οἰκείως οὐδ' ὥς οἵεταί
 τας. ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις ἐν μὲν προσ-
 θήκης μέρει ῥοπήν ἔχει τιμὰ καὶ χρήσιν, αὐτὴ δὲ καθ' αὐτὴν
 ἀσθενὴς ἐστὶ καὶ πρὸς τηλικούτου ὄγκου πραγμάτων ἐν-
 10 καταφρόνητος. ἔτι δ' αὐτὴν οὗτος τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς 9
 στρατείαις καὶ πᾶσιν οἷς ἂν τις αὐτὸν μέγαν εἶναι νομίσσειε,
 σφαλερωτέραν αὐτῷ πεποίηκεν. μὴ γὰρ οἶεσθ', ὡς ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς χαίρειν Φίλιππον τε καὶ τοὺς ἀρχο-
 μένους, ἀλλ' ἐννοεῖσθ' ὥς ὁ μὲν ἐπιθυμεῖ δόξης, οἱ δ' ἀσφα-
 15 λείας, καὶ αὐτῷ μὲν οὐκ ἔστι τυχεῖν ταύτης ἀκινδύνως, οἱ
 δ' οὐδὲν δέονται, καταλείποντες οἴκοι τέκνα, γονεῖς, γυναῖκας,
 φθειρέσθαι καὶ καθ' ἐκάστην ἡμέραν κινδυνεύειν ὑπὲρ αὐτοῦ.
 ὥστε τοὺς μὲν πολλοὺς τῶν Μακεδόνων ἐκ τούτων ἂν τις [155]
 ἴδοι πῶς διάκεινται πρὸς τὸν Φίλιππον· τοὺς δὲ περὶ αὐτὸν 10
 20 ὄντας ἐταίρους καὶ τοὺς τῶν ξένων ἡγεμόνας εὐρήσετε δόξαν
 μὲν ἔχοντας ἐπ' ἀνδρείᾳ, περιδεῶς δὲ μᾶλλον τῶν ἀδόξων
 ζῶντας. τοῖς μὲν γὰρ ὁ πρὸς τοὺς πολεμίους μόνον ὑπάρχει
 κίνδυνος, οἱ δὲ τοὺς κόλακας καὶ τοὺς διαβάλλοντας αὐτοὺς
 μᾶλλον ἢ τὰς μάχας δεδίασι· κἀκεῖνοι μὲν μετὰ πάντων 11
 25 ἀγωνίζονται πρὸς τοὺς ἀντιταχθέντας, τοῖς δὲ καὶ τῶν ἐν
 τοῖς πολέμοις κακῶν οὐκ ἐλάχιστον μέρος μέτεστιν, καὶ
 χωρὶς ἰδία τὸν τρόπον τὸν τοῦ βασιλέως φοβεῖσθαι συμ-

1 μικρὰ] ἡ πρώτη ii 9   2 τὸ τυχὸν] μικρὸν ii 9   αὐτὰ SA :
 ἅπαντα vulg. et ii 9   διέσεισε καὶ κατέλυσεν S : διέλυσε καὶ διέσεισε
 A : διέσεισε καὶ διέλυσε vulg. (ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσε ii 9)   10 ἔτι
 δ' αὐτὴν sqq.] cf. ii 15 sqq.   οὗτος SA : αὐτὸς Y O : οὗτος αὐτὸς
 vulg.   13 Φίλιππον τε χαίρειν A O et ii 15   15 αὐτῷ] τῷ
 Blass   16 οὐδὲν] οὐ S   καταλείποντες S Vind. 1 : καταλιπόντες
 vulg.   17 ὑπὲρ αὐτοῦ vulg. : ὑπὲρ αὐτῶν SA : secl. Blass
 20 ἐρήσεται S   21 ἀδόξων] ἐνδόξων S¹   22 ὁ ante πρὸς om.
 S F Y¹ : add. A O   27 φοβεῖσθαι post ἰδία F Y O

- βέβηκεν. ἔτι δὲ τῶν μὲν πολλῶν ἔαν ἁμάρτη τις, ζημίας
κατὰ τὴν ἀξίαν εἴληφεν· οἱ δ' ὅταν μάλιστα κατορθώσωσι,
τότε μάλιστα σκορακίζονται καὶ προπηλακίζονται παρὰ τὸ
12 προσήκον. καὶ τούτοις οὐδ' ἂν εἰς εὖ φρονῶν ἀπιστήσειεν·
οὕτω γὰρ φιλότιμον αὐτὸν εἶναί φασιν οἱ συνδιατρίψαντες 5
ὥστε βουλόμενον τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων πάνθ' αὐτοῦ δοκεῖν
εἶναι μᾶλλον ἄχθεσθαι τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων
τοῖς ἄξιον ἐπαίνου τι πράξασιν ἢ τοῖς ὅλως ἀποτυχοῦσι.
13 πῶς οὖν, εἴπερ ἐστὶ ταῦτα τοιαῦτα, πιστῶς ἤδη πολὺν χρό-
νον αὐτῷ παραμένουσιν; ὅτι νῦν μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 10
τὸ κατορθοῦν αὐτὸν ἐπισκοτεῖ πᾶσι τοῖς τοιούτοις· αἱ γὰρ
εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι καὶ συσκιάσαι τὰς ἁμαρτίας
τῶν ἀνθρώπων εἰσίν· εἰ δέ τι πταίσει, τότε ἄκριβῶς δια-
καλυφθήσεται ταῦτα πάντα. συμβαίνει γάρ, ὥσπερ ἐν
14 τοῖς σώμασιν ἡμῶν· ὅταν μὲν ἐρρωμένος ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαι- 15
[156] σθάνεται τῶν καθ' ἕκαστα σαθρῶν, ἐπὰν δ' ἀρρωστήσῃ,
πάντα κινεῖται, καὶ ῥήγμα καὶ στρέμμα καὶ ἄλλο τι τῶν
ὑπαρχόντων ἢ μὴ τελέως ὑγιεινόν· οὕτω καὶ τῶν βασιλειῶν
καὶ ἀπασῶν τῶν δυναστειῶν, ἕως μὲν ἂν ἐν τοῖς πολέμοις
κατορθῶσιν, ἀφανῇ τὰ κακά ἐστι τοῖς πολλοῖς, ἐπὰν δέ τι 20
πταίσωσιν, ὃ νῦν παθεῖν εἰκὸς ἐκείνου μείζον φορτίον ἢ
καθ' αὐτὸν αἰρόμενον, γίγνεται φανερά τὰ δυσχερῆ πάντα
τοῖς ἅπασιν.
- 15 Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον ὁρῶν
εὐτυχοῦντα φοβερόν εἶναι νομίζει καὶ δυσπολέμητον, σώ- 25
φρονος μὲν ἀνδρὸς χρήται προνοία· μεγάλη γὰρ ῥοπή, μάλ-
λον δὲ τὸ ὅλον ἢ τύχῃ ἐστὶ πρὸς ἅπαντα τὰ τῶν ἀνθρώπων
πράγματα· κατὰ πολλοὺς μέντοι τρόπους ἔλοιτ' ἂν τις οὐχ

1 ζημίας S: ζημίαν cett. 2 εἴληφεν] ἔτυχεν Cobet μάλιστα
SA: μέγιστα vulg. 5 αὐτὸν ante φιλότιμον vulg. §§ 13-15 cf.
ii 20-22 12 καὶ συσκιάσαι] om. S in ii 20 τὰς ἁμαρτίας τῶν
ἀνθρώπων] τὰ τοιαῦτα ὁνείδη A et ii 20 18 ὑγιεινόν SFYO:
ὑγιαῖνον vulg. 20 ἐστίν post τοῖς πολλοῖς vulg. τι ante
πταίσωσιν om. S: add. vulg. 22 αἰρόμενον S: ἀράμενον vulg.
27 τὸ om. YO, cf. ii 22 ἐστὶ om. A

ἦττον τὴν ἡμετέραν εὐτυχίαν ἢ τὴν ἐκείνου. παρά τε γὰρ 16
 τῶν προγόνων ἐκ πλείονος χρόνου παρειλήφαμεν τὴν εὐδαι-
 μονίαν οὐ τούτου μόνον, ἀλλὰ συνελόντι φράσαι πάντων
 τῶν ἐν Μακεδονίᾳ βασιλευσάντων· κἀκεῖνοι μὲν Ἀθηναίοις
 5 φόρους ἤνεγκαν, ἡ δ' ἡμετέρα πόλις οὐδενί πω τῶν ἀπάντων.
 ἔτι δὲ τοσούτῳ πλείους ἀφορμὰς αὐτοῦ πρὸς τὴν τῶν θεῶν
 εὐνοίαν ἔχομεν, ὅσῳ διατελοῦμεν εὐσεβέστερα καὶ δικαιοτέρα
 πράττοντες. τί ποτ' οὖν ἐκείνος ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ πλείω 17
 κατῴρθωσεν ἡμῶν; ὅτι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (παρρησι-
 10 σομαι γὰρ πρὸς ὑμᾶς) ὁ μὲν αὐτὸς στρατεύεται καὶ ταλαι-
 πωρεῖ καὶ τοῖς κινδύνοις πάρεστιν, οὔτε καιρὸν παριεῖς οὔθ'
 ὦραν ἔτους παραλείπων οὐδεμίαν, ἡμεῖς δὲ (εἰρήσεται γὰρ
 τάληθῇ) οὐδὲν ποιοῦντες ἐνθάδε καθήμεθα, μέλλοντες αἰεὶ
 καὶ ψηφίζόμενοι καὶ πυνθανόμενοι κατὰ τὴν ἀγορὰν εἴ τι
 15 λέγεται νεώτερον. καίτοι τί γένοιτ' ἂν νεώτερον ἢ Μακεδῶν [157]
 ἀνὴρ καταφρονῶν Ἀθηναίων καὶ τολμῶν ἐπιστολὰς πέμπειν
 τοιαύτας οἷας ἠκούσατε μικρῷ πρότερον; καὶ τῷ μὲν ὑπάρ- 18
 χουσι μισθοφόροι στρατιῶται, καὶ νῆ Δία πρὸς τούτοις τῶν
 παρ' ἡμῖν ῥητόρων τινές, οἱ τὰς παρ' ἐκείνου δωρεὰς οἴκαδε
 20 λαμβάνειν νομίζοντες οὐκ αἰσχύνονται Φιλίππῳ ζῶντες,
 οὐδ' αἰσθάνονται πάντα καὶ τὰ τῆς πόλεως καὶ τὰ σφῶν
 αὐτῶν μικροῦ λήμματος πωλοῦντες. ἡμεῖς δ' οὔτε τῶν
 ἐκείνου πραγμάτων οὐδὲν στασιάζειν παρασκευάζομεν, οὔτε
 ξενотροφεῖν ἐθέλομεν, οὔτε στρατεύεσθαι τολμῶμεν. οὔκουν 19
 25 ἐστὶν οὐδὲν δεινόν, εἴ τι πεπλευνέκτηκεν ἡμῶν κατὰ τὸν
 πρότερον πόλεμον, ἀλλὰ μᾶλλον εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς
 ὦν προσήκει τοὺς πολεμοῦντας, νομίζομεν κρατήσειν τοῦ
 πάντα πράττοντος· ἃ δεῖ τοὺς πλεονεκτῆσειν μέλλοντας.

2 εὐδαιμονίαν SA : ἡγεμονίαν vulg. 5 ἀνθρώπων post ἀπάντων
 add. vulg. : om. SA 6 παρὰ ante τῶν add. AY γρ. O marg. et ii 22
 9-14 cf. iv 23 13 τάληθῇ S Vind. I : τάληθες vulg. 15-16 cf. iv 10
 19 ἡμῖν A : ἡμῶν SFYO ἐκείνου vulg. et vii 17 : ἐκείνων S solus
 20 λαμβάνειν νομίζοντες SA : λαμβάνοντες vulg. et vii 17 αἰσχύνονται
 . . . οὐδ' secl. Cobet 21 καὶ τὰ] κατὰ S τὰ σφῶν] τὰς φωνὰς S
 24 αὐτοὶ ante στρατεύεσθαι add. vulg. et viii 21 : om. SA¹ 24-28 cf.
 ii 23 ad fin. 25 δεινὸν SABF γρ. : θαυμαστὸν vulg., cf. ii 23

- 20 ὦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρὴ λαβόντας ἔννοιαν, καὶ
 λογισαμένους ὡς οὐδ' ἐφ' ἡμῖν ἐστι τὸ φάσκεω ἄγειν εἰρή-
 νην (ἤδη γὰρ ἐκείνος καὶ προηγόρευκε τὸν πόλεμον καὶ τοῖς
 ἔργοις ἐξενήνοχε) μηδενὸς μὲν φεῖδεσθαι μήτε τῶν δημοσίων
 μήτε τῶν ιδίων, στρατεύεσθαι δέ, ἂν που καιρὸς ᾖ, προθύ- 5
 μως ἅπαντας, χρῆσθαι δὲ στρατηγοῖς ἀμείνοσιν ἢ πρότερον.
- 21 μὴ γὰρ ὑπολάβῃ τις ὑμῶν, δι' ὧν ἐγένετο τὰ πράγματα
 χεῖρω τὰ τῆς πόλεως, διὰ τούτων αὐτὰ πάλιν ἀναλή-
 ψεσθαι καὶ γενήσεσθαι βελτίω· μηδὲ νομίσητε ῥαθυμούντων
 ὑμῶν, ὥσπερ πρότερον, ἐτέρους ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων ἀγω- 10
- [158] νειῖσθαι προθύμως· ἀλλ' ἐννοεῖσθ' ὡς αἰσχρὸν ἐστι τοὺς
 μὲν πατέρας ὑμῶν πολλοὺς πόνους καὶ μεγάλους κινδύνους
 22 ὑποστῆναι Λακεδαιμονίοις πολεμοῦντας, ὑμᾶς δὲ μὴδ' ὑπὲρ
 ὧν ἐκείνοι δικαίως κτησάμενοι παρέδοσαν ὑμῖν ἐθέλειν
 ἐρρωμένως ἀμύνεσθαι, ἀλλὰ τὸν μὲν ἐκ Μακεδονίας ὁρμώ- 15
 μενον οὕτως εἶναι φιλοκίνδυνον ὥσθ' ὑπὲρ τοῦ μεῖζω ποιῆσαι
 τὴν ἀρχὴν κατατετρώσθαι πᾶν τὸ σῶμα τοῖς πολεμίοις
 μαχόμενον, Ἀθηναίους δέ, οἷς πατριὸν ἐστι μηδενὸς ἀκούειν,
 ἀπάντων δὲ κρατεῖν ἐν τοῖς πολέμοις, τούτους διὰ ῥαθυμίαν
 ἢ μαλακίαν ἐγκαταλείπειν τά τε τῶν προγόνων ἔργα καὶ τὰ 20
 συμφέροντα τῆς πατρίδος.
- 23 Ὡς δὲ μὴ μακρολογῶ, φημὶ χρῆναι παρεσκευάσθαι μὲν
 πρὸς τὸν πόλεμον, παρακαλεῖν δὲ τοὺς Ἕλληνας, μὴ λόγοις,
 ἀλλὰ τοῖς ἔργοις πρὸς τὴν παρ' ἡμῶν συμμαχίαν· ὡς ἅπας
 μὲν ἐστι λόγος μάταιος πράξεων ἁμοιρος γενόμενος, τοσοῦτ' 25
 δὲ μάλισθ' ὃ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως, ὅσῳ δοκοῦμεν
 αὐτῷ προχειρότατα χρῆσθαι τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.

3 προηγόρευσε S Vind. i 7 ὑπολάβῃ SA FY: ὑπολάβοι vulg.
 ἐκ χρηστῶν post δι' ὧν add. vulg. et ii 26: om. SY 8 αὐτὰ codd.:
 αὐτὰ Blass 12 μεγάλους ante κινδύνους SA: post κινδύνους vulg.
 18 ἀκούειν S Vind. i: ὑπακούειν vulg. 20 ἐγκαταλείπειν S.
 ἐγκαταλιπεῖν cett. 22 πάντας ἡμᾶς post χρῆναι add. vulg.: om.
 S solus παρεσκευάσθαι S: παρασκευάσασθαι vulg. 23 ἄλλους
 post τοὺς add. vulg.: om. SA 24-27 cf. ii 12 24 παρ'
 SA FY O: ὑπὲρ vulg.

In S subscriptum

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ
 Η Δ Δ Δ Δ Δ Π Ι

ΧΙΙ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ [ΦΙΛΙΠΠΟΥ]

Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν.
 Ἐπειδὴ πολλάκις μου πρέσβεις ἀποστείλαντος, ἵν' ἐμμείνω-
 μεν τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς ὁμολογίαις, οὐδεμίαν ἐποιείσθ'
 ἐπιστροφὴν, ὥμην δεῖν πέμψαι πρὸς ὑμᾶς ὑπὲρ ὧν ἀδι-
 5 κείσθαι νομίζω. μὴ θαυμάσητε δὲ τὸ μῆκος τῆς ἐπιστολῆς·
 πολλῶν γὰρ ὑπαρχόντων ἐγκλημάτων ἀναγκαῖόν ἐστιν ὑπὲρ [159]
 ἀπάντων δηλῶσαι καθαρῶς.

Πρῶτον μὲν γὰρ Νικίου τοῦ κήρυκος ἀρπασθέντος ἐκ τῆς 2
 χώρας τῆς ἐμῆς, οὐχ ὅτι τοῖς παρανομοῦσιν ἐπετιμήσατε
 10 τὴν δίκην, ἀλλὰ τὸν ἀδικούμενον εἵρξατε δέκα μῆνας· ὥς
 δ' ἔφερε παρ' ἡμῶν ἐπιστολάς, ἀνέγνωντ' ἐπὶ τοῦ βήματος.
 ἔπειτα Θασίων ὑποδεχομένων τὰς Βυζαντίων τριήρεις καὶ
 τῶν ληστῶν τοὺς βουλομένους οὐδὲν ἐφροντίζετε, τῶν
 συνθηκῶν διαρρήδην λεγουσῶν πολεμίους εἶναι τοὺς ταῦτα
 15 ποιοῦντας. ἔτι τοίνυν περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Διοπείθης 3
 ἐμβαλὼν εἰς τὴν χώραν Κρωβύλην μὲν καὶ τὴν Τιρίστασιν
 ἐξηνδραποδίσατο, τὴν δὲ προσεχῇ Θράκην ἐπόρθησε, τέλος
 δ' εἰς τοῦτ' ἦλθε παρανομίας ὥστ' Ἀμφίλοχον ὑπὲρ τῶν
 αἰχμαλώτων ἐλθόντα πρεσβευτὴν συλλαβὼν καὶ τὰς ἐσχάτας
 20 ἀνάγκας ἐπιθεὶς ἀπελύτρωσε ταλάντων ἑννέα· καὶ ταῦτα
 τῷ δήμῳ συνδοκοῦντ' ἐποίησεν. καίτοι τὸ παρανομεῖν εἰς 4
 κήρυκα καὶ πρέσβεις τοῖς ἄλλοις τε πᾶσιν ἀσεβὲς εἶναι

Epistolam om. SLA 9-10 οὐχ ὅτι . . . τὴν δίκην Blass secutus
 Weilium : οὐ τοῖς παρανομοῦσιν ἐπετιμήσατε ὅτι τὴν δίκην codd. praeter
 duos qui ὅτι τὴν δίκην om. 21 συνδοκοῦντα Cobet : εὐ δοκοῦντα
 codd.

- δοκεῖ καὶ μάλισθ' ὑμῖν· Μεγαρέων γοῦν Ἀνθεμόκριτον ἀνελόντων εἰς τοῦτ' ἐλήλυθεν ὁ δῆμος ὥστε μυστηρίων μὲν εἶργον αὐτούς, ὑπομνήματα δὲ τῆς ἀδικίας ἔστησαν ἀνδριάντα πρὸ τῶν πυλῶν. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, ἐφ' οἷς παθόντες οὕτως ἐμισήσατε τοὺς δράσαντας, νῦν αὐτοὺς φαίνεσθαι 5
 5 ποιοῦντας; Καλλίας τοίνυν ὁ παρ' ὑμῶν στρατηγὸς τὰς μὲν πόλεις τὰς ἐν τῷ Παγασίτῃ κόλπῳ κατοικουμένας ἔλαβεν ἀπάσας, ὑμῖν μὲν ἐνόρκους, ἐμοὶ δὲ συμμαχίδας οὖσας, τοὺς δ' εἰς Μακεδονίαν πλέοντας ἐπώλει πάντας πολεμίους κρί-
 [160] νων· καὶ διὰ ταῦθ' ὑμεῖς ἐπηνεῖτ' αὐτὸν ἐν τοῖς ψηφίσμασιν. 10
 ὥστ' ἔγωγ' ἀπορώ τί ποτ' ἔσται καινότερον, ἔαν ὁμολογήσητέ μοι πολεμεῖν· καὶ γὰρ ὅτε φανερώς διεφερόμεθα, ληστὰς ἐξεπέμπετε καὶ τοὺς πλέοντας ὡς ἡμᾶς ἐπωλεῖτε, τοῖς ἐναν-
 τίοις ἐβοηθεῖτε, τὴν χώραν μου κακῶς ἐποιεῖτε.
 6 Χωρὶς τοίνυν εἰς τοῦτο παρανομίας ἀφίχθε καὶ δυσμενείας 15
 ὥστε καὶ πρὸς τὸν Πέρσῃν πρέσβεις ἀπεστάλκατε πείσοντας αὐτὸν ἐμοὶ πολεμεῖν· ὃ μάλιστ' ἂν τις θαυμάσειεν. πρὸ μὲν γὰρ τοῦ λαβεῖν αὐτὸν Αἴγυπτον καὶ Φοινίκην ἐψηφί-
 σασθε, ἂν ἐκεῖνός τι νεωτερίξῃ, παρακαλεῖν ὁμοίως ἐμὲ καὶ
 7 τοὺς ἄλλους Ἑλλήνας ἅπαντας ἐπ' αὐτόν· νῦν δὲ τοσοῦτον 20
 ὑμῖν περίεστι τοῦ πρὸς ἐμὲ μίσους ὥστε πρὸς ἐκείνους δια-
 λέγεσθε περὶ τῆς ἐπιμαχίας. καίτοι τὸ παλαιὸν οἱ πατέρες ὑμῶν, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, τοῖς Πεισιστρατίδαῖς ἐπετίμων ὡς ἐπάγουσι τὸν Πέρσῃν ἐπὶ τοὺς Ἑλλήνας· ὑμεῖς δ' οὐκ αἰσχύνεσθε ταῦτα ποιοῦντες ἃ διετελεῖτε τοῖς τυράννοις 25
 ἐγκαλοῦντες.
 8 Ἀλλὰ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ γράφετ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν ἐμοὶ προστάττοντες Τήρην καὶ Κερσοβλέπτην ἔαν Θράκης ἄρχειν, ὡς ὄντας Ἀθηναίους. ἐγὼ δὲ τούτους οὔτε τῶν περὶ τῆς εἰρήνης συνθηκῶν οἶδα μετασχόντας ὑμῖν οὔτ' ἐν 30

1 γοῦν F Y O: οὖν vulg.

ὑπόμνημα Reiske

12 ὅτ' (οὐ)

Richards, recte puto

λέγεσθε Dobree: διαλέγεσθαι codd.

3 εἶργον Cobet: εἶργειν codd.

22 τῆς secl. Cobet

21 δια-

Ο¹: συμμαχίας al.: ἐπισυμμαχίας vulg.

ἐπιμαχίας

ταῖς στήλαις ἀναγεγραμμένους οὐτ' Ἀθηναίους ὄντας, ἀλλὰ
 Τήρην μὲν μετ' ἐμοῦ στρατευόμενον ἐφ' ὑμᾶς, Κερσοβλέπτην
 δὲ τοῖς παρ' ἐμοῦ πρεσβευταῖς ἰδίᾳ μὲν τοὺς ὅρκους ὁμόσαι
 προθυμούμενον, κωλυθέντα δ' ὑπὸ τῶν ὑμετέρων στρατηγῶν
 5 ἀποφαινόντων αὐτὸν Ἀθηναίων ἐχθρόν. καίτοι πῶς ἐστὶ 9
 τοῦτ' ἴσον ἢ δίκαιον, ὅταν μὲν ὑμῖν συμφέρῃ, πολέμιον εἶναι
 φάσκειν αὐτὸν τῆς πόλεως, ὅταν δ' ἐμὲ συκοφαντεῖν βού- [161]
 λησθε, πολίτην ἀποδείκνυσθαι τὸν αὐτὸν ὑφ' ὑμῶν· καὶ
 Σιτάλκου μὲν ἀποθανόντος, ᾧ μετέδοτε τῆς πολιτείας, εὐθὺς
 10 ποιήσασθαι πρὸς τὸν ἀποκτείναντα φιλίαν, ὑπὲρ δὲ Κερσο-
 βλέπτου πόλεμον αἵρεσθαι πρὸς ἡμᾶς; καὶ ταῦτα σαφῶς
 εἰδότας ὅτι τῶν λαμβανόντων τὰς δωρεὰς τὰς τοιαύτας
 οὐδεὶς οὔτε τῶν νόμων οὔτε τῶν ψηφισμάτων οὐδὲν φρον-
 τίζει τῶν ὑμετέρων. οὐ μὴν ἀλλ' εἰ δεῖ πάντα τᾶλλα 10
 15 παραλιπόντα συντόμως εἰπεῖν, ὑμεῖς ἔδοτε πολιτείαν Εὐα-
 γόρᾳ τῷ Κυπρίῳ καὶ Διονυσίῳ τῷ Συρακοσίῳ καὶ τοῖς
 ἐκγόνοις τοῖς ἐκείνων. ἔὰν οὖν πείσητε τοὺς ἐκβαλόντας
 ἐκατέρους αὐτῶν ἀποδοῦναι πάλιν τὰς ἀρχὰς τοῖς ἐκπεσοῦσι,
 κομίζεσθε καὶ παρ' ἐμοῦ τὴν Θράκην, ὅσης Τήρης καὶ
 20 Κερσοβλέπτῃς ἦρχον. εἰ δὲ τοῖς μὲν ἐκείνων κρατήσασι
 μηδ' ἐγκαλεῖν ἀξιούτε μηδέν, ἐμὲ δ' ἐνοχλεῖτε, πῶς οὐ
 δικαίως ὑμᾶς ἀμυνοίμην ἄν;

Περὶ μὲν οὖν τούτων πολλὰ λέγειν ἔχων ἔτι δίκαια, 11
 παραλιπεῖν προαιροῦμαι· Καρδιανοῖς δέ φημι βοηθεῖν, γε-
 25 γονῶς αὐτοῖς πρὸ τῆς εἰρήνης σύμμαχος, οὐκ ἐθελόντων δ'
 ὑμῶν ἐλθεῖν εἰς κρίσιν, πολλάκις μὲν ἐμοῦ δεηθέντος, οὐκ
 ὀλιγάκις δ' ἐκείνων· ὥστε πῶς οὐκ ἂν εἶην πάντων φαυλό-
 τatos, εἰ καταλιπὼν τοὺς συμμάχους μᾶλλον ὑμῶν φροντί-
 ζοιμι τῶν πάντα μοι τρόπον ἐνοχλούντων ἢ τῶν βεβαίως
 30 μοι φίλων ἀεὶ μενόντων;

11 αἵρεσθαι G. H. Schaefer: αἰρεῖσθαι codd.: ἄρασθαι Dobree, cf.
 xiv 3 20 ἦρχον Blass: ἦρχεν FY: εἶχεν vulg. 25 δ' om.
 vulg.: add. FYO 28 ἐγκαταλιπὼν Cobet

- 12 Εἰ τοίνυν δεῖ μηδὲ τοῦτο παραλιπεῖν, εἰς τοσοῦτον ἔλη-
 λύθατε πλεονεξίας ὥστε πρότερον μὲν ἐνεκαλείτέ μοι τὰ
 [162] προειρημένα μόνον, τὰ δ' ὑπογυιότατα Πεπαρηθίων φασκόν-
 των δεινὰ πεπονθέναι προσετάξατε τῷ στρατηγῷ δίκην παρ'
 ἐμοῦ λαβεῖν ὑπὲρ ἐκείνων, οὓς ἐγὼ μὲν ἐτιμωρησάμην ἐνδε- 5
 εστέρως ἢ προσήκεν, ἐκείνοι δ' εἰρήνης οὔσης καταλαβόντες
 Ἀλόννησον οὔτε τὸ χωρίον οὔτε τοὺς φρουροὺς ἀπεδίδοσαν
 13 πέμψαντος ὑπὲρ αὐτῶν ἐμοῦ πολλάκις. ὑμεῖς δ' ὦν μὲν
 ἠδίκησαν ἐμὲ Πεπαρήθιοι, τούτων μὲν οὐδὲν ἐπεσκέψασθε,
 τὴν δὲ τιμωρίαν, ἀκριβῶς εἰδότες. καίτοι τὴν νῆσον οὐτ' 10
 ἐκείνους οὐθ' ὑμᾶς ἀφειλόμην, ἀλλὰ τὸν ληστὴν Σώστρατον.
 εἰ μὲν οὖν αὐτοί φατε παραδοῦναι Σωστράτῳ, ληστὰς ὁμολο-
 γεῖτε καταπέμπειν· εἰ δ' ἀκόντων ὑμῶν ἐκείνος ἐκράτει, τί
 δεινὸν πεπόνθατε λαβόντος ἐμοῦ καὶ τὸν τόπον τοῖς πλέουσιν
 14 ἀσφαλῇ παρέχοντος; τοσαύτην δέ μου ποιουμένου πρόνοιαν 15
 τῆς ὑμετέρας πόλεως, καὶ διδόντος αὐτῇ τὴν νῆσον, οἱ ῥή-
 τορες λαμβάνειν μὲν οὐκ εἴων, ἀπολαβεῖν δὲ συνεβούλευον,
 ὅπως ὑπομείνας μὲν τὸ προσταττόμενον τὴν ἀλλοτρίαν ἔχειν
 ὁμολογῶ, μὴ προέμενος δὲ τὸ χωρίον ὑποπτος γένωμαι τῷ
 πλήθει. γνοὺς ἐγὼ ταῦτα προὔκαλούμην κριθῆναι περὶ τού- 20
 των πρὸς ἡμᾶς, ἵν' ἂν μὲν ἐμὴ γνωσθῇ, παρ' ἐμοῦ δοθῇ τὸ
 χωρίον ὑμῖν, ἂν δ' ὑμετέρα κριθῇ, τότε ἀποδῶ τῷ δήμῳ.
 15 ταῦτα δ' ἐμοῦ πολλάκις ἀξιοῦντος, ὑμεῖς μὲν οὐ προσείχετε,
 Πεπαρήθιοι δὲ τὴν νῆσον κατέλαβον. τί οὖν ἐχρῆν με
 ποιεῖν; οὐ δίκην λαβεῖν παρὰ τῶν ὑπερβεβηκότων τοὺς 25
 ὅρκους; οὐ τιμωρῆσασθαι τοὺς οὕτως ὑπερηφάνως ἀσελγαί-
 νοντας; καὶ γὰρ εἰ Πεπαρηθίων ἦν ἡ νῆσος, τί προσήκεν
 [163] ἀπαιτεῖν Ἀθηναίους; εἰ δ' ὑμετέρα, πῶς οὐκ ἐκείνοις ὀργί-
 ζεσθε καταλαβούσι τὴν ἀλλοτρίαν;

9 ἐπεσκέψασθε codd. nonnulli: ἐπεσκήψασθε vulg. 10 comma
 post τιμωρίαν posuit Weil εἰδότες. καίτοι codd.: εἰδότες ὅτι Feli-
 cianus: εἶδετε. καίτοι Blass: ἐξετάζετε. καίτοι conl. Weil 13 ἐκρά-
 τει F B Vind. 1: κατεκράτει vulg. 19 προέμενος Cobet: προειμένος
 codd. 20 γνοὺς <δ'> Reiske 21 ἡμᾶς Richards: ὑμᾶς codd.
 28 ὀργίζεσθε Blass

Εἰς τοῦτο δὲ προβεβήκαμεν ἔχθρας ὥστε βουλόμενος 16
 ταῖς ναυσὶν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον παραβαλεῖν ἡναγκάσθην
 αὐτὰς παραπέμψαι διὰ Χερρονήσου τῇ στρατιᾷ, τῶν μὲν
 κληρούχων κατὰ τὸ Πολυκράτους δόγμα πολεμούντων ἡμῖν,
 5 ὑμῶν δὲ τοιαῦτα ψηφισομένων, τοῦ δὲ στρατηγοῦ Βυζαντίους
 τε παρακαλοῦντος καὶ διαγγέλλοντος πρὸς ἅπαντας ὅτι
 πολεμεῖν αὐτῷ προστάττετε, ἂν καιρὸν λάβῃ. τοιαῦτα δὲ
 πάσχων ὅμως τῆς πόλεως καὶ τῶν τριήρων καὶ τῆς χώρας
 ἀπεσχόμην, ἱκανὸς ὢν τὰ πλείστα λαβεῖν ἢ πάντα, καὶ δια-
 10 τετέλεκα προκαλούμενος ὑμᾶς εἰς κρίσιν ἐλθεῖν ὑπὲρ ὧν
 αἰτιώμεθ' ἀλλήλους. καίτοι σκοπεῖσθε πότερον κάλλιόν 17
 ἔστιν ὅπλοις ἢ λόγοις διακρίνεσθαι, καὶ πότερον αὐτοὺς
 εἶναι βραβευντὰς ἢ πείσαι τινας ἐτέρους· καὶ λογίζεσθ' ὥς
 ἄλογόν ἐστιν Ἀθηναίους Θασίους μὲν καὶ Μαρωνίτας ἀνα-
 15 γκάσαι περὶ Στρώμης διακριθῆναι λόγοις, αὐτοὺς δὲ πρὸς ἐμὲ
 μὴ διαλύσασθαι περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν τὸν τρόπον τοῦτον,
 ἄλλως τε καὶ γιγνώσκοντας ὅτι νικηθέντες μὲν οὐδὲν
 ἀποβαλεῖτε, κρατήσαντες δὲ λήψεσθε τὰ νῦν ὑφ' ἡμῖν ὄντα.
 Πάντων δέ μοι δοκεῖ παραλογώτατον εἶναι, διότι πέμ- 18
 20 ψαντος ἐμοῦ πρέσβεις ἀπὸ τῆς συμμαχίας πάσης, ἃν ὧσι
 μάρτυρες, καὶ βουλομένου ποιήσασθαι πρὸς ὑμᾶς δικαίας
 ὁμολογίας ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, οὐδὲ τοὺς περὶ τούτων λόγους
 ἐδέξασθε παρὰ τῶν πρεσβευόντων, ἐξὸν ὑμῖν ἢ τῶν κινδύνων
 ἀπαλλάξαι τοὺς δυσχερεῖς ὑποπτεύοντάς τι καθ' ἡμῶν, ἢ [164]
 25 φανερώς ἐξελέγξαι μὲ φανλότατον ὄντα τῶν ἀπάντων. τῷ 19
 μὲν οὖν δήμῳ ταῦτα συνέφερε, τοῖς δὲ λέγουσιν οὐκ ἐλυσί-
 τέλει. φασὶ γὰρ οἱ τῆς πολιτείας τῆς παρ' ὑμῖν ἔμπειροι
 τὴν μὲν εἰρήνην πόλεμον αὐτοῖς εἶναι, τὸν δὲ πόλεμον εἰρή-
 νην· ἢ γὰρ συναγωνιζομένους τοῖς στρατηγοῖς ἢ συκοφαν-

6 διαγγέλλοντος Felicianus: διαγγέλλειν codd. 7 πολεμεῖν
 Felicianus: πόλιν FYO: πάλιν al. 8 τῶν πόλεων Blass
 14 Μαρωνίτας Blass (cf. Att. Inschr. Meisterhans p. 54 ed. 3):
 Μαρωνείτας codd. 16 ἀμφισβητοῦμεν F: ἀμφισβητοῦσι vulg.
 27 ἔμπειροι O γρ.: ἔμποροι vulg.

τοῦντας ἀεί τι λαμβάνειν παρ' αὐτῶν, ἔτι δὲ τῶν πελιτῶν τοῖς γνωριμω·άτοις καὶ τῶν ἔξωθεν τοῖς ἐνδοξοτάτοις λοιδορουμένους ἐπὶ τοῦ βήματος περιποιεῖσθαι παρὰ τοῦ πλήθους δόξαν ὥς εἰσὶ δημοτικοί.

- 20 Ῥάδιον μὲν οὖν ἐστί μοι παῦσαι τῆς βλασφημίας αὐτοὺς 5
 μικρὰ πάνυ προεμένῳ, καὶ ποιῆσαι λέγειν ἐπαίνους ὑπὲρ ἡμῶν. ἀλλ' αἰσχυνοίμην ἄν, εἰ τὴν πρὸς ὑμᾶς εὐνοϊαν παρὰ τούτων φαινοίμην ὠνούμενος, οἱ πρὸς τοῖς ἄλλοις εἰς τοῦτο τόλμης ἤκουσιν ὥστε καὶ περὶ Ἀμφιπόλεως πρὸς ἡμᾶς ἀμφισβητεῖν ἐπιχειροῦσιν, ὑπὲρ ἧς τῶν ἀντιποιοιμένων 10
 21 τῆς οἶμαι πολὺν δικαιοτέρα λέγειν αὐτός. εἴτε γὰρ τῶν ἐξ ἀρχῆς κρατησάντων γίγνεται, πῶς οὐ δικαίως ἡμεῖς αὐτὴν ἔχομεν, Ἀλεξάνδρου τοῦ προγόνου πρώτου κατασχόντος τὸν τόπον, ὅθεν καὶ τῶν αἰχμαλώτων Μήδων ἀπαρχὴν ἀνδριάντα χρυσοῦν ἀνέστησεν εἰς Δελφούς; εἴτε τούτων μὲν ἀμφισβη- 15
 τήσειέ τις, ἀξιοὶ δὲ γίγνεσθαι τῶν ὕστερον γενομένων κυρίων, ὑπάρχει μοι καὶ τοῦτο τὸ δίκαιον· ἐκπολιορκήσας γὰρ τοὺς ὑμᾶς μὲν ἐκβαλόντας, ὑπὸ Λακεδαιμονίων δὲ κατοικισθέντας,
 22 ἔλαβον τὸ χωρίον. καίτοι πάντες οἰκοῦμεν τὰς πόλεις ἢ τῶν προγόνων παραδόντων ἢ κατὰ πόλεμον κύριοι καταστάν- 20
 τες. ὑμεῖς δ' οὔτε πρῶτοι λαβόντες οὔτε νῦν ἔχοντες,
 [165] ἐλάχιστον δὲ χρόνον ἐν τοῖς τόποις ἐμμένοντες, ἀντιποιεῖσθε τῆς πόλεως, καὶ ταῦτα πίστιν ὑπὲρ ἡμῶν αὐτοὶ βεβαιοτάτην ἐπιθέντες· πολλάκις γὰρ ἐμοῦ γράφοντος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ὑπὲρ αὐτῆς, ἐγνώκατε δικαίως ἔχειν ἡμᾶς, τότε μὲν ποιησά- 25
 μενοι τὴν εἰρήνην ἔχοντος ἐμοῦ τὴν πόλιν, κᾷτα συμμαχίαν
 23 ἐπὶ ταῖς αὐταῖς ὁμολογίαις. καίτοι πῶς ἂν ἐτέρα γένοιτο βεβαιοτέρα ταύτης κτῆσις, τῆς τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς καταλειφθείσης ἡμῖν ὑπὸ τῶν προγόνων, πάλιν δὲ κατὰ πόλεμον ἐμῆς

1 ἀεί τι λαμβάνειν Felicianus: ἀντιλαμβάνειν (sive -ει) codd.
 2 τῶν Palatinus 113: τοῖς vulg. 25 ἐγνώκατε Felicianus: ἐγνωκότες codd. φαίνεσθαι post ἐγνωκότες add. Cobet post ἡμᾶς lacunam indicavit Weil, servato ἐγνωκότες 26 κᾷτα Index Lambini γρ.: κατὰ codd.

γεγεννημένης, τρίτον δὲ συγχωρηθείσης ὑφ' ὑμῶν τῶν εἰθι-
σμένων ἀμφισβητεῖν καὶ τῶν οὐδὲν ὑμῖν προσηγόντων;

Ἄ μὲν οὖν ἐγκαλῶ, ταῦτ' ἐστίν· ὥς δὲ προὔπαρχόντων
καὶ διὰ τὴν ἐμὴν εὐλάβειαν μᾶλλον ἤδη τοῖς πράγμασιν
5 ἐπιτιθεμένων καὶ καθ' ὅσον ἂν δύνησθε κακοποιούντων ὑμῶν,
ἀμννοῦμαι μετὰ τοῦ δικαίου, καὶ μάρτυρας τοὺς θεοὺς ποιη-
σάμενος διαλήψομαι περὶ τῶν καθ' ὑμᾶς.

5 ὑμῶν, ἀμννοῦμαι Cobet : ὑμᾶς ἀμννοῦμαι codd.

XIII

ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

[166] Ὁ λόγος οὗτος οὐκέτι Φιλιππικός ἐστιν, ἀλλ' ἀπλῶς συμβουλευτικός. ἐκκλησίαν γὰρ ἀγόντων τῶν Ἀθηναίων περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων, παρελθὼν ὁ Δημοσθένης πείθει συνταχθῆναί τ' αὐτοὺς καὶ τὸ ἀρχαῖον ἀναλαβεῖν ἀξίωμα στρατευομένους καὶ τῶν Ἑλλήνων προκινδυνεύοντας, καὶ συγκρίνει τὰ νῦν τοῖς ἐπὶ 5 τῶν προγόνων, πολὺ φαυλότερα καὶ ταπεινότερα τῶν παλαιῶν δεικνύς.

Περὶ μὲν τοῦ παρόντος ἀργυρίου καὶ ὧν ἕνεκα τὴν ἐκκλησίαν ποιείσθ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδέτερόν μοι δοκεῖ τῶν χαλεπῶν εἶναι, οὐτ' ἐπιτιμήσαντα τοῖς νέμουσι καὶ διδοῦσι 10 τὰ κοινὰ εὐδοκιμῆσαι παρὰ τοῖς βλάπτεσθαι διὰ τούτων ἡγουμένοις τὴν πόλιν, οὔτε συνειπόντα καὶ παραινέσανθ' ὥς δεῖ λαμβάνειν, χαρίσασθαι τοῖς σφόδρ' ἐν χρεῖα τοῦ λαβεῖν οὔσιν· οὐδέτεροι γὰρ πρὸς τὸ τῇ πόλει συμφέρον σκοποῦντες οὐτ' ἐπαινοῦσιν οὔτε δυσχεραίνουσι τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ὥς 15 2 ἐκάτεροι χρείας καὶ περιουσίας ἔχουσιν. ἐγὼ δὲ τοῦτο μὲν οὐτ' ἂν εἰσηγησαίμην, οὐτ' ἂν ἀντείποιμ' ὥς οὐ δεῖ λαμβάνειν· παραινῶ μέντοι σκοπεῖν καὶ λογίζεσθαι πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς ὅτι τὰργύριον μὲν ἐστὶ τοῦθ', ὑπὲρ οὗ βουλευέσθε, μικρόν, τὸ δ' ἔθος μέγα, ὃ γίγνεται μετὰ τούτου. εἰ μὲν 20 οὖν μετὰ τοῦ πράττειν ἂ προσήκει καὶ τὸ λαμβάνειν κατα-

8 ἕνεκα om. S¹   9 ποιείσθε S γρ. : ποιεῖτε S et vulg.   12 ὥς
δεῖ λαμβάνειν secl. Cobet   14 πρὸς secl. Cobet   16 περιουσίας]
περουσίας S¹ (corr. ? eadem) : παρουσίας Harpocr. s. v.   19 ὑπὲρ
S : περὶ cett.   βουλευέσθε S¹

σκευάσεσθε, οὐ μόνον οὐ βλάβετε, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστ'
 ὠφελήσετε τὴν πόλιν καὶ ὑμᾶς αὐτούς· εἰ δὲ τοῦ μὲν λαμ-
 βάνειν καὶ ἑορτὴ καὶ πᾶς ἀρκέσει πρόφασις, τοῦ δ' ἂ πρὸς [167]
 τούτοις δεῖ ποιεῖν μηδὲ τοὺς λόγους ἀκούειν ἐβελήσετε, ὁράτε
 5 μήποθ', ἂ νῦν ὀρθῶς ἡγείσθε πράττειν, σφόδρ' ἡμαρτηκέναι
 νομίσητε. ἐγὼ δέ φημι δεῖν (καὶ μοι μὴ θορυβήσητ' ἐφ' ᾧ 3
 μέλλω λέγειν, ἀλλ' ἀκούσαντες κρίνατε), ὥς περὶ τοῦ λαβεῖν
 ἐκκλησίαν ἀπεδώκαμεν, οὕτω καὶ περὶ τοῦ συνταχθῆναι καὶ
 10 καὶ παρασχεῖν ἕκαστον αὐτὸν μὴ μόνον ταῦτ' ἀκούειν ἐθέ-
 λοντα, ἀλλὰ καὶ πράττειν βουλόμενον, ἢ, ᾧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, τῶν ἀγαθῶν τὰς ἐλπίδας δι' ὑμῶν αὐτῶν ἔχητε, καὶ
 μὴ τὸν δεῖνα μηδὲ τὸν δεῖνα πυνθάνησθε τί πράττει. καὶ τὰ 4
 μὲν προσιόντα τῇ πόλει πάντα, καὶ ἂ νῦν ἐκ τῶν ἰδίων
 15 παραναλίσκετ' εἰς οὐδὲν δέον καὶ ὅσ' ἐκ τῶν συμμάχων
 ὑπάρχει, λαμβάνειν ὑμᾶς φημι χρῆναι τὸ ἴσον ἕκαστον, τοὺς
 μὲν ἐν ἡλικίᾳ στρατιωτικόν, τοὺς δ' ὑπὲρ τὸν κατάλογον
 ἐξεταστικὸν ἢ ὅπως ἂν τις ὀνομάσαι τοῦτο, στρατεύεσθαι δ'
 αὐτοὺς καὶ μηδενὶ τούτου παραχωρεῖν, ἀλλὰ τὴν δύναμιν τῆς 5
 20 πόλεως οἰκείαν εἶναι, κατεσκευασμένην ἀπὸ τούτων, ἢ ἅμ'
 εὐπορήτε καὶ τὰ δέοντα ποιῆτε, καὶ τὸν στρατηγὸν ἡγέισθαι
 ταύτης, ἢ ὑμῖν, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τοιαῦθ' οἰάπερ νυνὶ
 συμβαίνει· τοὺς στρατηγοὺς κρίνετε, καὶ περίεσθ' ὑμῖν ἐκ
 τῶν πραγμάτων 'ὁ δεῖνα τοῦ δεῖνος τὸν δεῖν' εἰσῆγγειλεν,'
 25 ἄλλο δ' οὐδέν. ἀλλὰ τί ὑμῖν γένηται; πρῶτον μὲν οἱ σύμ- 6
 μαχοι μὴ φρουραῖς, ἀλλὰ τῷ ταῦτα συμφέρειν ὑμῖν κἀκείνοις
 ᾧσιν οἰκεῖοι, ἔπειθ' οἱ στρατηγοὶ μὴ ξένους ἔχοντες τοὺς
 μὲν συμμάχους ἄγωσι καὶ φέρωσι, τοὺς δὲ πολεμίους μηδ'

1 alterum οὐ] οὐδὲν A 7 ὥς περὶ τοῦ G. H. Schaefer: ὥσπερ τοῦ S:
 ὥσπερ τῷ vulg. 14 προσόντα SY γρ. 15 παραναλίσκετε S
 Vind. 1 (cf. Prooem. 23. 3): προσαναλίσκετε vulg. 19 μηδενί]
 μηδὲν S¹ 20 καὶ ante κατεσκευασμένην add. vulg.: om. SA,
 schol. p. 219, 17 21 ante εὐπορήτε add. ἅμα S γρ.: add. ἅμα τ' F γρ.:
 om. S vulg. 22 τοιαῦτα οἰάπερ SA: ταῦτα ἄπερ vulg. 23 κρίνετε
 S A F Y: κρίνητε vulg.

[168] ὀρώσιν, ἀφ' ὧν αἱ μὲν ὠφέλειαι τούτων εἰσὶν ἴδιαι, τὰ δὲ
 μίση καὶ τὰ ἐγκλήματα ἐφ' ὅλην ἔρχεται τὴν πόλιν, ἀλλὰ
 πολίτας τοὺς ἀκολουθοῦντας ἔχοντες τοὺς ἐχθρούς, ἃ νῦν
 7 τοὺς φίλους, ποιῶσιν. χωρὶς δὲ τούτων πολλὰ τῶν πραγμά-
 των τὴν ὑμετέραν ποθεῖ παρουσίαν, καὶ ἄνευ τοῦ πρὸς τοὺς 5
 οἰκείους πολέμους οἰκεία χρῆσθαι δυνάμει συμφέρειν, καὶ
 πρὸς τὰλλα πράγματ' ἀναγκαῖόν ἐστιν. εἰ μὲν γὰρ ἡσυχίαν
 ἔχειν ὑμῖν ἀπέχρη καὶ μηδὲν τῶν Ἑλληνικῶν περιεργάζεσθαι
 8 ὅπως ἔχει, ἄλλος ἂν ἦν λόγος· νῦν δὲ πρωτεύειν μὲν ὑμεῖς ἀξιού-
 τε καὶ τὰ δίκαι' ὀρίζειν τοῖς ἄλλοις, τὴν δὲ ταύτ' ἐφορεύουσιν 10
 καὶ φυλάξουσιν δύνάμιν οὔτε κατεσκευάσθ' οὔτε κατασκευά-
 ζεσθε, ἀλλ' ἐπὶ πολλῆς μὲν ἡσυχίας καὶ ἐρημίας ὑμῶν ὁ
 Μυτιληναίων δῆμος καταλέλυται, ἐπὶ πολλῆς δ' ἡσυχίας ὁ
 Ῥοδίων, ἐχθρός γ' ὧν ἡμῖν, φαίη τις ἄν· ἀλλὰ μείζω χρῆ
 νομίζειν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πρὸς τὰς ὀλιγαρχίας ὑπὲρ 15
 αὐτῆς τῆς προαιρέσεως ἔχθραν, ἢ τὴν πρὸς τοὺς δήμους ὑπὲρ
 9 ὧν ποτ' ἂν ᾖ. ἀλλ' ἵν' ἐκείσ' ἐπανεέλθω, φημὶ δεῖν ὑμᾶς
 συντετάχθαι, καὶ τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαβεῖν καὶ τοῦ ποιεῖν ἃ
 προσήκει σύνταξιν εἶναι. διελέχθην δ' ὑμῖν περὶ τούτων
 καὶ πρότερον, καὶ διεξῆλθον ὥς ἂν συνταχθείητε, οἳ θ' ὀπλι- 20
 ται καὶ οἱ ἱππεῖς καὶ ὅσοι τούτων ἐκτός ἐστε, καὶ εὐπορία
 10 τις ἂν ἅπασι γένοιτο κοινή. ὁ δέ μοι πλείστην ἀθυμίαν
 παρέσχευ ἀπάντων, ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι, ὅτι
 [169] πολλῶν καὶ μεγάλων καὶ καλῶν ὄντων τούτων ἀπάντων, τῶν

4 συμμάχους καὶ ante φίλους add. F Y O : om. S A 6 οἰκείους
 secl. Cobet πολέμους Wolf : πολέμου codd. οἰκεία χρῆσθαι om.
 S¹ (add. in marg. m. ant.) συμφέρει S¹ 8 περιεργάζεσθε con.
 Blass coll. iv 42 9 ὅπως ἔχει secl. Cobet λόγος vulg. : ὁ
 λόγος S : λόγος οὗτος A 10 ἐφορεύουσιν Weil : ἐφοδεύουσιν S¹
 (ut videtur) et A corr. m. pr. : ἐφεδρεύουσιν S corr. : ἐφοδεύουσιν Y
 γρ. : ἐποπτεύουσιν vulg. S γρ. : ἐποπτεύουσιν B O 11 κατα-
 σκευάζεσθε S A Y O : παρασκευάζεσθε vulg. 12 ἐρημίας vulg. :
 ἡρεμίας Y O F γρ. (S?) 13 ἡσυχίας secl. Cobet 14 ὧν ἡμῖν
 S vulg. : ἡμῶν S γρ. F γρ. 22 κοινή γένοιτο A 23 παρέσχευ
 ἀπάντων S : ἀπάντων παρέσχηκεν vulg. : ἀπάντων secl. Blass 24 τού-
 των ἀπάντων] ὧν συμβουλευώ schol. p. 220, 18 ἀπάντων secl.
 Blass

μὲν ἄλλων οὐδενὸς οὐδεὶς μέμνηται, τοῖν δυοῖν δ' ὀβολοῖν ἅπαντες. καίτοι τοὺς μὲν οὐκ ἔστι πλείονος ἢ δυοῖν ὀβολοῖν ἀξίους εἶναι, τᾶλλα δὲ μετὰ τούτων ὦν εἶπον τῶν βασιλέως ἄξι' ἐστὶ χρημάτων, πόλιν τοσούτους ὀπλίτας ἔχουσιν καὶ
 5 τριῆρεις καὶ ἵππους καὶ χρημάτων πρόσοδον συντετάχθαι καὶ παρεσκευάσθαι.

Τί οὖν ταῦτα νῦν [, φαίη τις ἄν,] λέγω; ὅτι φημὶ δεῖν 11
 ὑμᾶς, ἐπειδὴ τὸ μὲν πάντας μισθοφορεῖν δυσχεραίνουσί
 τινες, τὸ δὲ συνταχθῆναι καὶ παρασκευασθῆναι παρὰ πάν-
 10 των χρήσιμον εἶναι δοκιμάζεται, ἐντεῦθεν ἄρξασθαι τοῦ
 πράγματος, καὶ προθεῖναι περὶ τούτων τῷ βουλομένῳ γνώ-
 μην ἀποφύνασθαι. ὥς οὕτως ἔχει· ἂν μὲν ὑμεῖς νῦν
 πεισθῇτε τούτων καιρὸν εἶναι, ὅταν αὐτῶν εἰς χρεῖαν
 ἔλθητε, ἔτοιμ' ὑπάρξει· ἂν δ' ἀκαιρίαν ἡγησάμενοι παρίδητε,
 15 ὅταν δέῃ χρῆσθαι, τότε ἀναγκασθήσεσθε παρασκευάζεσθαι.

Ἦδη δέ τις εἶπεν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοί που λέγων, οὐχ 12
 ὑμῶν τῶν πολλῶν, ἀλλὰ τῶν διαρρηγνυμένων εἰ ταῦτα γενή-
 σεται, 'τί δ' ὑμῖν ἐκ τῶν Δημοσθένους λόγων ἀγαθὸν
 γέγονεν; παρελθὼν ὑμῶν, ὅταν αὐτῷ δόξῃ, ἐνέπλησε τὰ
 20 ὧτα λόγων, καὶ διέσυρε τὰ παρόντα, καὶ τοὺς προγόνους
 ἐπῆνεσεν, καὶ μετεωρίσας καὶ φυσῆσας ὑμᾶς κατέβη.' ἐγὼ 13
 δ' εἰ μὲν ὑμᾶς δυναίμην ὦν λέγω τι πείσαι, τηλικαῦτ' ἂν
 οἶμαι τὴν πόλιν πράξαι ἀγαθὰ ὥστ', εἰ νῦν εἰπεῖν ἐπιχει-
 ρήσαιμι, πολλοὺς ἂν ἀπιστῆσαι ὥς μέλζουσιν ἢ δυνατοῖς· οὐ
 25 μὴν οὐδὲ τοῦτο μικρὸν ὠφελεῖν οἶμαι, εἰ τὰ βέλτιστ' ἀκούειν
 ὑμᾶς συνεθίζω. δεῖ γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν βουλόμε-
 νόν τι ποιῆσαι τὴν πόλιν ἡμῶν ἀγαθὸν τὰ ὧτα πρῶτον [170]

3 ἃ ante μετὰ add. vulg. : om. SA O
 Blass ὦν om. vulg. ex con. Wolfii

m. ant.) B F Y O : ἱππέας vulg.

post νῦν SA : secl. Cobet

13 νομίσαντες post εἶναι add. vulg. : om. SA¹ schol. p. 221, 4

19 δs ante παρελθὼν add. vulg. : om. S¹ A F γρ.

SA : ἐπαινέσας vulg.

28, Dion. Cass. xli p. 298 E, [Dem.] lix 38

λέγειν νῦν vulg.

μετὰ τούτων ὦν εἶπον secl.

5 ἵππους S¹ (ea supra scr.

7 φαίη τις ἄν post οὖν vulg. :

10 δοκιμάζεται SA : δοκιμάζεται vulg.

21 ἐπῆνεσεν

Blass coll. Liban. iv 292.

23 νῦν εἰπεῖν S :

- ὑμῶν ἰάσασθαι· διέφθαρται γάρ· οὕτω πολλὰ καὶ ψευδῇ
 14 καὶ πάντα μᾶλλον ἢ τὰ βέλτιστ' ἀκούειν εἴθισθε. οἶον
 (ὅπως δὲ μὴ θορυβήσῃ μοι μηδεῖς, πρὶν ἂν ἅπαντ' εἴπω)
 ἀνέφξαν δῆπου πρῶν τινὲς τὸν ὀπισθόδομον. οὐκοῦν οἱ
 παριόντες ἅπαντες τὸν δῆμον καταλελύσθαι, τοὺς νόμους 5
 οὐκέτ' εἶναι, τοιαῦτ' ἔλεγον. καίτοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 (καὶ σκοπεῖτ' ἂν ἀληθῆ λέγω) οἱ μὲν ταῦτα ποιοῦντες ἄξι'
 ἐποιοῦν θανάτου, ὁ δὲ δῆμος δ' οὐ διὰ τούτων καταλύεται.
 πάλιν κώπας τις ὑφείλετο· μαστιγοῦν, στρεβλοῦν πάντες οἱ
 λέγοντες, τὸν δῆμον καταλύεσθαι. ἐγὼ δὲ τί φημί; τὸν μὲν 10
 ὑφαιρούμενον θανάτου ποιεῖν ἄξια, ὥσπερ ἐκείνοι, τὸν δῆμον
 15 δ' οὐ διὰ τούτων καταλύεσθαι. ἀλλὰ πῶς καταλύεται, οὐδεὶς
 λέγει οὐδὲ παρρησιάζεται. ἐγὼ δὲ φράσω· ὅταν ὑμεῖς, ὦ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φαύλως ἡγμένοι, πολλοὶ καὶ ἄποροι καὶ
 ἄοπλοι καὶ ἀσύντακτοι καὶ μὴ ταῦτα γινγνώσκοντες ἦτε, καὶ 15
 μήτε στρατηγὸς μήτ' ἄλλος μηδεὶς ὢν ἂν ὑμεῖς ψηφίσῃσθε
 φροντίζῃ, καὶ ταῦτα μηδεὶς λέγειν ἐθέλῃ μηδ' ἐπανορθοῖ,
 μηδ' ὅπως παύσεται τοιαῦτ' ὄντα πράττει, ὃ νῦν αἰεὶ συμ-
 16 βαίνει. καὶ νῆ Δί', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἕτεροί γε λόγοι
 παρερρηύκασιν πρὸς ὑμᾶς ψευδεῖς, καὶ πολλὰ τὴν πολιτείαν 20
 βλάπτουντες, οἶον 'ἐν τοῖς δικαστηρίοις ὑμῖν ἐστὶν ἡ σωτηρία,'
 καὶ 'δεῖ τῇ ψήφῳ τὴν πολιτείαν ὑμᾶς φυλάττειν.' ἐγὼ δ'
 οἶδ' ὅτι ταῦτα μὲν ὑμῖν [τὰ δικαστήρια] τῶν πρὸς ἀλλήλους
 [171] δικαίων ἐστὶ κύρια, ἐν δὲ τοῖς ὅπλοις δεῖ κρατεῖν τῶν ἐχθρῶν,
 17 καὶ διὰ τούτων ἐστὶν ἡ σωτηρία τῆς πολιτείας. οὐ γὰρ τὸ 25
 ψηφίσασθαι τοῖς ἐν τοῖς ὅπλοις ποιήσῃ τὸ νικᾶν, ἀλλ' οἱ

2 συνείθισθε] εἴθισθε S γρ. 3 θορυβήσῃ S: θορυβήσῃ cett.
 4 δῆπου πρῶν τινὲς SA Harpocr. s. v. ὀπισθόδομος: τινες πρῶν δῆπου
 vulg. 6 οὐκέτ'] οὐκ S 9 ἐβῶν post πάντες add. vulg.:
 om. S solus οἱ SA: om. vulg. 14 (οἱ) πολλοὶ Dobree
 16 ψηφίσῃσθε SA FY: ψηφίζῃσθε vulg. 17 ἐπανορθοῖ SA:
 ἐπανορθοῦν vulg. 18 μηδ' ὅπως παύσεται] μηδεπὼς παύσετε S
 νῦν αἰεὶ S: νυνὶ vulg. 19 γε post νῆ Δία add. S: om. cett.
 γε post ἕτεροί add. S vulg.: om A 21 οἶον (ὅτι) Madvig
 23 τὰ δικαστήρια post ταῦτα μὲν A: secludenda coni. Weil 24 κύρια
 Madvig: κοινὰ codd. 26 τοῖς ἐν SA FY: τοὺς ἐν vulg. τὸ
 ante νικᾶν add. S: om. vulg.

μετὰ τούτων κρατοῦντες τοὺς ἐχθροὺς καὶ ψηφίζεσθαι καὶ ἄλλ' ὃ τι ἂν βούλησθε ποιεῖν ὑμῖν ἐξουσίαν καὶ ἄδειαν παρασκευάσουσι· δεῖ γὰρ ἐν μὲν τοῖς ὅπλοις φοβερούς, ἐν δὲ τοῖς δικαστηρίοις φιλανθρώπους εἶναι.

- 5 Εἰ δέ τῳ δοκῶ μείζους ἢ κατ' ἐμαυτὸν λέγειν λόγους, 18
αὐτὸ τοῦτ' ὀρθῶς αὐτῶν ἔχει· τὸν γὰρ ὑπὲρ τηλικαύτης πόλεως ῥηθησόμενον λόγον καὶ τοιούτων πραγμάτων παντὸς ἐνὸς τοῦ λέγοντος αἰεὶ μείζω φαίνεσθαι δεῖ, καὶ τῆς ἀξίας τῆς ὑμετέρας ἐγγὺς εἶναι, μὴ τῆς τοῦ λέγοντος. ὅτι δ' οὐδεὶς
10 τῶν ὑφ' ὑμῶν τιμωμένων ταῦτα λέγει, τὰς προφάσεις ἐγὼ διέξειμ' ὑμῖν. οἱ μὲν πρὸς ἀρχαιρεσίας καὶ ταύτην τὴν τάξιν 19
προσιόντες δοῦλοι τῆς ἐπὶ τῷ χειροτονεῖσθαι χάριτος περιέρχονται, τελεσθῆναι στρατηγὸς ἕκαστος σπουδάζων, οὐκ ἀνδρὸς ἔργον οὐδὲν πρᾶξαι. εἰ δέ τις καὶ τοιοῦτός ἐστιν οἷος ἐγχει-
15 ρεῖν ἔργῳ τῷ, νῦν μὲν ἡγεῖται τὴν τῆς πόλεως δόξαν ἀφορμὴν ἔχων καὶ τοῦνομα, τῆς τῶν ἐναντιωσομένων ἐρημίας ἀπολαύων, τὰς ἐλπίδας ὑμῖν ὑποτείνων, ἄλλο δ' οὐδὲ ἓν, κληρονομήσειν αὐτὸς τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν, ὅπερ ἐστίν, ἂν δ' ὑμεῖς δι' ὑμῶν αὐτῶν ἕκαστα πράττητε, τὸ ἴσον τοῖς ἄλλοις
20 ὥσπερ τῶν ἔργων αὐτῶν, οὕτω καὶ τῶν ἐκ τούτων ἔξειν. οἱ 20
δὲ πολιτευόμενοι καὶ περὶ ταῦτ' ὄντες, τὸ τὰ βέλτιστα σκοπεῖν ὑμῖν ἀφέντες, προσκεχωρήκασιν πρὸς τούτους· καὶ πρότερον [172]
μὲν κατὰ συμμαρίας εἰσεφέρετε, νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμαρίας. ῥήτωρ ἡγεμῶν καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ καὶ οἱ
25 βοησόμενοι μεθ' ἑκατέρων τριακόσιοι· οἱ δ' ἄλλοι προσενέ-
μησθε οἱ μὲν ὥς τούτους, οἱ δ' ὥς ἐκείνους. τοιγαροῦν ὑμῖν

2 ἂν βούλησθε S: βούλεσθε cett. 3 παρασκευάσουσι SA: παρασκευάζουσιν vulg. 6 αὐτῶν ἔχει S solus: ἔχειν (ἔχει F¹) αὐτῷ δοκῶ vulg. 10 ταῦτα Wolf: ταύτας codd. 12 τῷ S Vind. 1: τὸ vulg. 13 τελεσθῆναι (ex sequiorum usu) codd.: duas olim confusas esse, lectiones, γενέσθαι et αἰρεθῆναι, suspicabatur Cobet 17 ὑποτείνων] ὑποτίνων S: ἀποτίνων A οὐδεὶν S: οὐδὲν cett. 19 τὸ om. S solus 20 αὐτῶν om. F Y O τῶν ἐκ S A Y O: τοῖς vulg. 21 σκοπεῖν SA marg.: λέγειν vulg. 22-26 καὶ πρότερον . . . ὥς ἐκείνους] cf. ii 29 23 νυνὶ S et ii 29: νῦν cett. 24 ἡγεμῶν] ἡγεμῶν ἑκατέρων ii 29 25 τριακόσιοι om. SA¹

περίεστιν ἐκ τούτων ὁ δεῖνα χαλκοὺς καὶ ὁ δεῖν' εὐδαίμων,
εἷς ἢ δύο, ὑπὲρ τὴν πόλιν· οἱ δ' ἄλλοι μάρτυρες τῆς τούτων
εὐδαιμονίας κάθησθε, τῆς καθ' ἡμέραν ῥαθυμίας πολλὴν καὶ
μεγάλην ὑπάρχουσιν ὑμῖν εὐδαιμονίαν τούτοις προέμενοι.

- 21 Καίτοι σκέψασθε πῶς ἐπὶ τῶν προγόνων ταῦτ' εἶχεν· οὐ 5
γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν παραδείγμασι χρησαμένοις, ἀλλ' οἰκείοις
ἔξεσθ' ἃ προσήκει πράττειν εἰδέναι. ἐκεῖνοι Θεμιστοκλέα
τὸν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν στρατηγοῦντα καὶ Μιλτιάδην
τὸν ἡγούμενον Μαραθῶνι καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὐκ ἴσα τοῖς
νῦν στρατηγοῖς ἀγάθ' εἰργασμένους, μὰ Δί' οὐ χαλκοὺς 10
ἴστασαν, ἀλλ' ὥς οὐδὲν αὐτῶν κρείττους ὄντας, οὕτως ἐτί-
22 μων. καὶ γάρ τοι τῶν ἔργων οὐδενός, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
τῶν τότε ἀπεστέρησαν αὐτούς, οὐδ' ἔστ' οὐδεὶς ὅστις ἂν
εἴποι τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν Θεμιστοκλέους, ἀλλ' Ἀθη-
ναίων, οὐδὲ τὴν [ἐν] Μαραθῶνι μάχην Μιλτιάδου, ἀλλὰ τῆς 15
πόλεως. νῦν δὲ πολλοὶ τοῦτο λέγουσιν, ὥς Κέρκυραν εἶλε
Τιμόθεος καὶ τὴν μόραν κατέκοψεν Ἰφικράτης καὶ τὴν περὶ
Νάξου ναυμαχίαν ἐνίκα Χαβρίας· δοκεῖτε γὰρ αὐτοὶ τῶν
ἔργων τούτων παραχωρεῖν τῶν τιμῶν ταῖς ὑπερβολαῖς αἷς
[173] δεδῶκατ' ἐπ' αὐτοῖς ἐκάστω τούτων. τὰς μὲν δὴ πολιτικὰς 20
23 δωρεὰς οὕτως ἐκείνοί τε καλῶς καὶ ὑμεῖς οὐκ ὀρθῶς· τὰς δὲ
τῶν ξένων πῶς; ἐκεῖνοι Μένωνι τῷ Φαρσαλίῳ δώδεκα μὲν
τάλαντ' ἀργυρίου δόντι πρὸς τὸν ἐπ' Ἡϊόνι τῇ πρὸς Ἀμφι-
πόλει πόλεμον, διακοσίοις δ' ἰππεῦσι πενέσταις ἰδίους βοη-
θήσαντι, οὐκ ἐψηφίσαντο πολιτείαν, ἀλλ' ἀτέλειαν ἔδωκαν 25

4 προέμενοι SA : προέμενοι vulg.

5-7] cf. iii 23

8 στρατηγοῦντα SA : στρατηγῆσαντα vulg. (νική-
σαντα xxiii 196)

9 ἐν ante Μαραθῶνι add. FYO : om. SA et
xxiii 196

11 οὐδ' ὑπερηγάπων post ἴστασαν add. vulg. et xxiii 196 :
om. SA¹

οὕτως om. vulg. : add. SA

13 ἀπέστησαν αὐτοῖς
Cobet

15 ἐν codd. : om. Cobet, cf. § 21 et xxiii 198

16 οἱ
ante πολλοὶ add. vulg. : om. SA et xxiii 198

18 ναυμαχίαν ἐνίκα
SA : ἐνίκα ναυμαχίαν vulg. et xxiii 198 prope omnes

19 αἷς S
et xxiii 198 : ἄς vulg.

20 ἐπ' om. S

21 δωρεὰς om. Blass :
in xxiii 199 om. S

post καλῶς add. ἐδίδωσαν A : add. ἐνεμον
vulg. : add. καὶ λυσιτελούντως αὐτοῖς ἐδίδωσαν xxiii 199 : om. S solus

24 διακοσίοις] τριακοσίοις xxiii 199

μόνον. καὶ πρότερον τούτου Περδίκκα τῷ κατὰ τὴν τοῦ 24
 βαρβάρου ποτ' ἐπιστρατεῖαν βασιλεύοντι Μακεδονίας, τοὺς
 ἀναχωροῦντας ἐκ Πλαταιῶν τῶν βαρβάρων ἀπὸ τῆς ἥτης
 διαφθείραντι καὶ τέλειον τὰτύχημα ποιήσαντι τῷ βασιλεῖ,
 5 οὐκ ἐψηφίσαντο πολιτεῖαν, ἀλλ' ἀτέλειαν ἔδωκαν μόνον,
 μεγάλην καὶ τιμίαν, οἶμαι, καὶ σεμνὴν τὴν αὐτῶν πατρίδ'
 ἡγούμενοι καὶ πάσης μείζον' εὐεργεσίας. νῦν δ', ὦ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, φθόρους ἀνθρώπους οἰκοτρίβων οἰκότριβας, τιμὴν
 ὥσπερ ἄλλου τοῦ τῶν ὀνίων λαμβάνοντες, ποιεῖσθε πολίτας.
 10 ταῦτα δ' ὑμῖν ἐπελήλυθε πράττειν, οὐχ ὅτι τὰς φύσεις χεί- 25
 ρους ἐστὲ τῶν προγόνων, ἀλλ' ὅτι τοῖς μὲν ἐφ' αὐτοῖς
 παρειστήκει μέγα φρονεῖν, ὑμῶν δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 περιήρηται τοῦτο. ἔστι δ' οὐδέποτ', οἶμαι, δυνατὸν μικρὰ
 καὶ φαῦλα πράττοντας μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν,
 15 ὥσπερ οὐδὲ λαμπρὰ καὶ καλὰ πράττοντας μικρὸν καὶ ταπεινὸν
 φρονεῖν. ὅποι' ἅττα γὰρ ἂν τὰπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων
 ᾗ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημ' ἔχειν.
 Σκέψασθε δ' ἃ τις κεφάλαι' ἂν ἔχοι [τῶν πραγμάτων] 26
 εἰπεῖν τῶν τ' ἐκείνοις πεπραγμένων καὶ τῶν ὑμῖν, ἂν ἄρ'
 20 ὑμῶν αὐτῶν ἀλλ' ἐκ τούτων γε δύνησθε γενέσθαι. πέντε [174]
 μὲν καὶ τετταράκοντ' ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἥρξαν ἐκόντων
 ἐκείνοι, πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντ' εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνή-
 γαγον, πολλὰ δὲ καὶ καλὰ καὶ περὶ καὶ ναυμαχοῦντες
 ἔστησαν τρόπαια, ἐφ' οἷς ἔτι καὶ νῦν ἡμεῖς φιλοτιμούμεθα.
 25 καίτοι νομίζετ' αὐτοὺς ταῦτα στήσαι, οὐχ ἵνα θαυμάζωμεν

4 ἀτύχημα S¹ (τὸ add. eadem, ut videtur) 12 παρειστήκει]
 παρέστηκεν vulg. 13-17] cf. iii 32 §§ 26-31] cf. iii 23-31
 18 τῶν πραγμάτων om. B F Y O 19 post εἰπεῖν add. ἵν' ἀκούσαντες
 S A: περὶ vulg.: om. ἵν' ἀκούσαντες Cobet: om. ἵν' Weil 20 ἀλλ'
 om. vulg.: add. S solus δύνησθε S Y corr.: δυνήσεσθε vulg.
 κρείττους post γενέσθαι add. S B: ante γενέσθαι vulg.: βελτίους post
 γενέσθαι add. F Y O: ante γενέσθαι Vind. 1: κρείττους (vel βελ-
 τίους) om. Cobet, cf. iv 7 21 τοίνυν post μὲν add. vulg.: om.
 S solus et iii 24 22 ἐκείνοι post ἐκόντων S A F B Y O: ante ἐκόντων
 vulg.: om. iii 24: secl. Blass ἀνήγαγον hic et in iii 24 S: συνή-
 γαγον hic et in iii 24 vulg. 25 ταῦτα post αὐτοὺς S: post νομίζετε
 A: post καίτοι vulg. μόνον post θαυμάζωμεν add. vulg.: om. S

ἡμεῖς θεωροῦντες αὐτά, ἀλλ' ἵνα καὶ μιμώμεθα τὰς τῶν
 27 ἀναθέντων ἀρετάς. ἐκεῖνοι μὲν δὴ ταῦτα· ἡμεῖς δ', ὅσης
 ἅπαντες ὀράτ' ἐρημίας ἐπειλημμένοι, σκέψασθ' εἰ παρα-
 πλήσια. οὐ πλείω μὲν ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντ'
 ἀνήλωται μάτην εἰς τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀπόρους, ἐξανήλονται 5
 δ' οἷ τ' ἴδιοι πάντες οἴκοι καὶ τὰ κοινὰ τῇ πόλει καὶ τὰ
 παρὰ τῶν συμμάχων, οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους
 28 ἐκτησάμεθα, οὗτοι νῦν ἐν τῇ εἰρήνῃ ἀπολώλασιν; ἀλλὰ
 νῆ Δία ταῦτα μόνον τότε εἶχε βέλτιον ἢ νῦν, τὰ δ' ἄλλα
 χεῖρον. πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλ' ὅ τι βούλεσθ' ἐξετάσωμεν. 10
 οἰκοδομήματα μὲν γε καὶ κόσμον τῆς πόλεως, ἱερῶν καὶ
 λιμένων καὶ τῶν ἀκολουθῶν τούτοις, τοιοῦτον καὶ το-
 σοῦτον κατέλειπον ἐκεῖνοι ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων
 ὑπερβολὴν λελεῖσθαι, προπύλαια ταῦτα, νεώσοικοι, στοαί,
 τᾶλλα, οἷς ἐκεῖνοι κοσμήσαντες τὴν πόλιν ἡμῖν παρέδωκαν· 15
 29 τὰς δ' ἰδίας οἰκίας τῶν ἐν δυνάμει γενομένων οὕτω μετρίας
 καὶ τῷ τῆς πολιτείας ὀνόματι ἀκολουθούς ὥστε τὴν Θεμι-
 στοκλέους καὶ τὴν Κίμωνος καὶ τὴν Ἀριστείδου καὶ τῶν τότε
 λαμπρῶν οἰκίαν, εἴ τις ἄρ' ὑμῶν οἶδεν ὁποῖα ποτ' ἐστίν,
 [175] 30 ὁρᾷ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὔσαν. νῦν δ', ὧ 20
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοσίᾳ μὲν ἢ πόλιν ἡμῶν τὰς ὁδοὺς
 ἀγαπᾷ κατασκευάζουσα καὶ κρήνας καὶ κονιάματα καὶ λήρους
 (καὶ οὐ τοῖς εἰσηγησαμένοις ταῦτ' ἐπιτιμῶ, πολλοῦ γε καὶ
 δέω, ἀλλ' ὑμῖν, εἰ ταῦθ' ἱκανὰ ὑμῖν αὐτοῖς ὑπολαμβάνετ'
 εἶναι), ἰδίᾳ δ' οἱ τῶν κοινῶν ἐπὶ τῷ γεγεννημένοι οἱ μὲν 25
 τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας τὰς ἰδίας οἰκίας
 κατεσκευάκασιν, οὐ μόνον τῶν πολλῶν ὑπερηφανωτέρας,

5 ὑπὲρ ante τῶν add. Cobet   ἄλλων ante Ἑλλήνων add. S: om.
 vulg.   ἀπόρους] ἀποστόλους Y marg. F γρ. Cobet   6 καὶ τὰ
 κοινὰ om. SA¹   9 ταῦτα μὲν Cobet   13 κατέλειπον S solus
 14 ὁ Παρθενῶν ante νεώσοικοι add. Aristides (Rhet. Gr. ix 363 W), cf.
 xxii 76   16 τότε post δυνάμει add. vulg.: om. SFY   18 καὶ
 Μιλτιάδου post Ἀριστείδου add. vulg. (ex iii 26, xxiii 207): om. S F B O
 19 ὑμῶν ante οἶδεν SA: post οἶδεν vulg. et iii 26   25 διοικεῖν
 post εἶναι add. vulg.: om. S solus

οἱ δὲ γῆν συνεωνημένοι γεωργοῦσιν ὄσπιν οὐδ' ὄναρ ἤλπισαν
 πώποτε. τούτων δ' αἴτιον ἀπάντων, ὅτι τότε μὲν ὁ δῆμος 31
 δεσπότης ἦν καὶ κύριος ἀπάντων, καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρ'
 ἐκείνου τῶν ἄλλων ἐκάστω καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ
 5 τινὸς μεταλαμβάνειν, νῦν δὲ τοῦναντίον κύριοι μὲν τῶν
 ἀγαθῶν οὗτοι, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται, ὁ δὲ δῆμος
 ἐν ὑπηρέτῳ καὶ προσθήκῃς μέρει, καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶθ' ἂν οὗτοι
 μεταδιδῶσι λαμβάνοντες.

Τοιγαροῦν ἐκ τούτων τοιαῦτα τὰ πράγματα τῆς πόλεως 32
 10 ἔστιν ὥστε, εἴ τις ἀναγνοίῃ τὰ ψηφίσμαθ' ὑμῶν καὶ τὰς
 πράξεις ἐφεξῆς διέλθοι, οὐδ' ἂν εἰς πιστεύσαι τῶν αὐτῶν
 εἶναι ταῦτα κάκεῖνα. οἶον ἂ πρὸς τοὺς καταράτους Μεγα-
 ρέας ἐψηφίσασθ' ἀποτεμνομένους τὴν ὀργάδα, ἐξιέναι, κω-
 λύειν, μὴ ἐπιτρέπειν· ἂ πρὸς Φλειασίους, ὅτ' ἐξέπεσον
 15 ἔναγχος, βοηθεῖν, μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς σφαγεῦσι, τῶν ἐν
 Πελοποννήσῳ τοὺς βουλομένους παρακαλεῖν. ἅπαντα καλὰ, 33
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτα καὶ δίκαια καὶ τῆς πόλεως ἄξια·
 τὰ ἔργα δὲ τὰπὸ τούτων οὐδαμοῦ. οὐκοῦν τὴν μὲν ἀπέ- [176]
 χθειαν διὰ τῶν ψηφισμάτων ἐκφέρεσθε, τῶν δ' ἔργων οὐδενὸς
 20 κύριοι γίνεσθε· τὰ μὲν γὰρ ψηφίσματα πρὸς τὸ τῆς πόλεως
 ἀξίωμα ψηφίζεσθε, τὴν δύναμιν δ' οὐκ ἀκόλουθον ὦν ψη-
 φίζεσθ' ἔχετε. ἐγὼ δὲ παραινέσαιμ' ἂν ὑμῖν (καί μοι μηδὲν 34
 ὀργισθῆτε) ἔλαττον φρονεῖν καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν ἀγαπᾶν
 πράττοντας, ἢ μείζω δύναμιν παρασκευάζεσθαι. εἰ μὲν οὖν
 25 Σιφνίοις ἢ Κυθνίοις ἢ τισιν ἄλλοις τοιούτοις οὔσι συνήδειν
 ὑμῖν, ἔλαττον φρονεῖν συνεβούλευον ἂν· ἐπειδὴ δ' ἔστ'
 Ἀθηναῖοι, τὸ τὴν δύναμιν παρασκευάσασθαι παραινῶ· αἰσχροὺς

2-3 ἀπάντων . . . δεσπότης ἦν S: πάντων . . . ἦν δεσπότης vulg.
 § 31] cf. iii 30-31 6 πράττεται om. S, sed cf. iii 31 7 ἂν]
 ἂ ἂν SA: ἂν τι vulg. οὗτοι S: αὐτοὶ vulg.: ὑμῖν οὗτοι A
 13 ἐψηφισθε A 14-15 ἂ . . . ἐπιτρέπειν om. S¹ (add. ant. m.)
 15 τὸ ante ἔναγχος add. vulg.: om. SAO 21 ὧν] οἷς A
 22 μηδὲν ὀργισθῆτε S: μηδεὶς ὀργισθῆ cett. S γρ. 23 ἢ ante
 ἔλαττον add. Reiske 27 παρασκευάσασθαι S: παρασκευάζεσθαι
 vulg.

γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αἰσχροὺς λιπεῖν τὴν τοῦ φρονή-
 35 ματος τάξιν, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι παρέδωκαν. πρὸς δὲ
 τοῦτοις οὐδ' ἔστιν ἐφ' ὑμῖν, οὐδ' ἂν ἀποστήναι τῶν Ἑλλη-
 νικῶν βούλησθε· πολλὰ γὰρ ὑμῖν ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου
 πέπρακται, καὶ τοὺς μὲν φίλους τοὺς ὑπάρχοντας αἰσχροὺς 5
 προέσθαι, τοῖς δ' οὖσις ἐχθροῖς οὐκ ἔνι πιστεῦσαι καὶ μεγά-
 λους ἑᾶσαι γενέσθαι. ὅλως δ' ὅπερ οἱ πολιτευόμενοι πε-
 πόνθασι πρὸς ὑμᾶς—οὐκ ἔνεστιν αὐτοῖς, ὅταν βούλωνται,
 παύσασθαι—τοῦτο καὶ ὑμῖν περιέστηκε· πεπολίτευσθε γὰρ
 ἐν τοῖς Ἑλλησι.

10

36 Ἔστι δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κεφάλαιον πάντων τῶν
 εἰρημένων· οὐδέποθ' ὑμᾶς οἱ λέγοντες οὔτε πονηροὺς οὔτε
 χρηστοὺς ποιοῦσιν; ἀλλ' ὑμεῖς τούτους, ὅποτερ' ἂν βού-
 λησθε· οὐ γὰρ ὑμεῖς ὧν οὗτοι βούλονται στοχάζεσθε, ἀλλ'
 οὗτοι ὧν ἂν ὑμᾶς ἐπιθυμῇν οἴωνται. ὑμᾶς οὖν ὑπάρξαι 15

[177] δεῖ χρηστὰ βουλομένους, καὶ πάνθ' ἔξει καλῶς· ἥ γὰρ
 οὐδεὶς ἐρεῖ φλαῦρον οὐδέν, ἥ οὐδὲν αὐτῷ πλεόν ἔσται μὴ
 ἔχοντι τοὺς πεισομένους.

3 οὐδ' ἔστιν] οὐκ ἔστιν A

ὅποτερ' SA: ὁποῖους cett.

16 βουλομένους] βουλευομένους A

In S subscriptum

13 ποιοῦσιν S: ποιήσουσιν cett.

14 βούλωνται S

15 οἴονται S

17 φλαῦρον A: φαῦλον S vulg.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

Η Η Η Δ Δ Δ

Δ^ω (i. e. διώρθωται)

XIV

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΤΜΜΟΡΙΩΝ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Φήμης γενομένης τὸν Περσῶν βασιλέα παρασκευάζεσθαι στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Ἑλλήνας, ὁ μὲν τῶν Ἀθηναίων δῆμος κεκίνηται καὶ συγκαλεῖν ὥρμηται τοὺς Ἑλλήνας καὶ τὸν πόλεμον ἐκφέρειν ἤδη, ὁ δὲ Δημοσθένης συμβουλεύει μὴ προεξανίστασθαι, 5 ἀλλ' ἀναμένειν τὸν βασιλέα νεωτερίσαι. νῦν μὲν γάρ, φησὶν, οὐ πείσομεν τοὺς Ἑλλήνας συμμαχεῖν ἡμῖν, ἐπ' ἀδείας εἶναι δοκοῦντας· τότε δ' αὐτοὺς ὁ κίνδυνος αὐτὸς συστήσεται. παραινεῖ τοίνυν ἡσυχάζοντας συντάξασθαι καὶ πρὸς τὸν πόλεμον παρασκευάσασθαι, καὶ δὴ καὶ διέξεισιν ὃν τρόπον ἂν συνταχθεῖεν. 10 ὅθεν καὶ περὶ συμμοριῶν ὁ λόγος ἐπιγράφεται· συμμορία γὰρ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τὸ τῶν λειτουργούντων σύνταγμα.

Οἱ μὲν ἐπαινοῦντες, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς προγόνους [178] ὑμῶν λόγον εἰπεῖν μοι δοκοῦσι προαιρεῖσθαι κεχαρισμένον, οὐ μὴν συμφέροντά γ' ἐκείνοις οὕς ἐγκωμιάζουσι ποιεῖν· 15 περὶ γὰρ πραγμάτων ἐγχειροῦντες λέγειν ὧν οὐδ' εἰς ἀξίως ἐφικέσθαι τῷ λόγῳ δύναιτο, αὐτοὶ μὲν τοῦ δοκεῖν δύνασθαι λέγειν δόξαν ἐκφέρονται, τὴν δ' ἐκείνων ἀρετὴν ἐλάττω τῆς ὑπειλημμένης παρὰ τοῖς ἀκούουσιν φαίνεσθαι ποιοῦσιν. ἐγὼ δ' ἐκείνων μὲν ἔπαινον τὸν χρόνον ἡγοῦμαι μέγιστον, 20 οὐ πολλοῦ γεγενημένου μείζω τῶν ὑπ' ἐκείνων πραχθέντων οὐδένες ἄλλοι παραδείξασθαι δεδύνηται· αὐτὸς δὲ πειράσομαι 2 τὸν τρόπον εἰπεῖν ὃν ἂν μοι δοκεῖτε μάλιστα δύνασθαι παρασκευάσασθαι. καὶ γὰρ οὕτως ἔχει· εἰ μὲν ἡμεῖς

15 ἐγχειροῦντες S, Prooem. vii : ἐπιχειροῦντες vulg. 16 τοῦ
δοκεῖν δύνασθαι λέγειν S : δοκεῖν del. Dind., cf. Prooem. vii : δοκεῖν et
λέγειν del. Blass, cf. v 22 : τοῦ δοκεῖν ἐδ λέγειν vulg. 21 παρα-
δείξασθαι Prooem. vii : παραδέξασθαι codd. : παρενδέξασθαι Tournier
22 δύνασθαι om. F B O Y : secl. Reiske

ἅπαντες οἱ μέλλοντες λέγειν δεινοὶ φανείημεν ὄντες, οὐδὲν ἂν τὰ ὑμέτερ' εὖ οἶδ' ὅτι βέλτιον σχοίη· εἰ δὲ παρελθὼν εἰς ὅστισοῦν δύναιτο διδάξαι καὶ πείσαι, τίς παρασκευῇ καὶ πόση καὶ πόθεν πορισθεῖσα χρήσιμος ἔσται τῇ πόλει, πᾶς ὁ παρὼν φόβος λελύσεται. ἐγὼ δὲ τοῦτ', ἂν ἄρ' οἴός 5 τ' ὦ, πειράσομαι ποιῆσαι, μικρὰ προειπὼν ὑμῖν ὥς ἔχω γνώμης περὶ τῶν πρὸς τὸν βασιλέα.

- 3 Ἐγὼ νομίζω κοινὸν ἐχθρὸν ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων εἶναι βασιλέα, οὐ μὴν διὰ τοῦτο παραινέσασαι· ἂν μόνοις τῶν ἄλλων ὑμῖν πόλεμον πρὸς αὐτὸν ἄρασθαι· οὐδὲ γὰρ αὐτοὺς 10 τοὺς Ἑλληνας ὁρῶ κοινούς ἀλλήλοις ὄντας φίλους, ἀλλ' ἐνίους μᾶλλον ἐκείνῳ πιστεύοντας ἢ τισιν αὐτῶν. ἐκ δὴ τῶν τοιούτων νομίζω συμφέρειν ὑμῖν τὴν μὲν ἀρχὴν τοῦ πολέμου τηρεῖν ὅπως ἴση καὶ δικαία γενήσεται, παρασκευά- 4 ζεσθαι δ' ἂ προσήκει πάντα καὶ τοῦθ' ὑποκείσθαι. ἡγοῦμαι 15 γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς Ἑλληνας, εἰ μὲν ἐναργὲς [τι] γένοιτο καὶ σαφὲς ὥς βασιλεὺς αὐτοῖς ἐπιχειρεῖ, κἂν συμμαχεῖσθαι καὶ χάριν μεγάλην ἔχειν τοῖς πρὸ αὐτῶν καὶ μετ' αὐτῶν ἐκείνους ἀμυνομένοις· εἰ δ' ἔτ' ἀδήλου τούτου καθεστη- κότος προαπεχθησόμεθ' ἡμεῖς, δέδει', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 20 μὴ τούτοις μετ' ἐκείνου πολεμεῖν ἀναγκασθῶμεν, ὑπὲρ ὧν 5 προνοοῦμεθα. ὁ μὲν γὰρ ἐπισχὼν ὧν ὥρμηκεν, εἰ ἄρ' ἐγχειρεῖν ἔγνωκε τοῖς Ἑλλησι, χρήματα δώσει τισὶν αὐτῶν καὶ φιλίαν προτενεῖται, οἱ δὲ τοὺς ἰδίους πολέμους ἐπανορθῶσαι βουλόμενοι καὶ τοῦτον τὸν νοῦν ἔχοντες τὴν 25

1 οἱ μέλλοντες et ὄντες om. FB Y O (habet οἱ): secl. Reiske
5 λελύσεται S solus: λέλυνται vulg.: λυθήσεται A 7 τὸν om.
vulg.: add. SA, cf. Prooem. vii 10 ἄρασθαι vulg.: αἰρεῖσθαι S:
αἰρεσθαι Aristid. ix 380 W, cf. xii 9 13 τῶν (τούτων m. ant.)
τοιούτων S¹: τούτων τοιούτων ὄντων vulg. 14 τηρεῖν vulg.: ζητεῖν
S ἴση καὶ om. vulg.: add. SF γρ. 15 τῇ γνώμῃ post ὑπο-
κείσθαι add. vulg.: om. SA¹ 16 τι post ἐναργὲς SA: ante
ἐναργὲς FB Y: del. Cobet 17 κἂν συμμαχεῖσθαι Tournier: καὶ
συμμαχεῖσθαι SA FB Y O¹: καὶ συμμαχήσειν vulg. 18 ἔχειν SA:
ἔξειν vulg. 20 προαπεχθησόμεθ'] προῦπαχθησόμεθα Cobet 24 προ-
τενεῖ Cobet ἐπανορθῶσαι SA: ἐπανορθώσασθαι vulg.

κοινην ἀπάντων σωτηρίαν παρόψονται. εἰς δὲ τὴν ταραχὴν
 ταύτην καὶ τὴν ἀγνωμοσύνην παραινῶ μὴ προκαθεῖναι τὴν
 πόλιν ἡμῶν. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἀπ' Ἰσῆς ὁρῶ τοῖς τ' ἄλλοις 6
 Ἑλλησι καὶ ὑμῖν περὶ τῶν πρὸς τὸν βασιλέα τὴν βουλὴν
 5 οὖσαν, ἀλλ' ἐκείνων μὲν πολλοῖς ἐνδέχεσθαι μοι δοκεῖ τῶν
 ἰδία τι συμφερόντων διοικουμένοις τῶν ἄλλων Ἑλλήνων
 ἀμελήσαι, ὑμῖν δ' οὐδ' ἀδικουμένοις παρὰ τῶν ἀδικούντων
 καλὸν ἔστιν λαβεῖν ταύτην τὴν δίκην, ἑᾷσαί τινας αὐτῶν
 ὑπὸ τῷ βαρβάρῳ γενέσθαι. ὅτε δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, σκε- 7
 10 πτέον ὅπως μὴθ' ἡμεῖς ἐν τῷ πολέμῳ γεννησόμεθ' οὐκ ἴσοι,
 μήτ' ἐκείνος, ὃν ἡμεῖς ἐπιβουλεύειν ἡγούμεθα τοῖς Ἑλλησι,
 τὴν τοῦ φίλος αὐτοῖς δοκεῖν εἶναι πίστιν λήψεται. πῶς [180]
 οὖν ταῦτ' ἔσται; ἂν ἡ μὲν δύναμις τῆς πόλεως ἐξητασμένη
 καὶ παρεσκευασμένη πᾶσιν ἢ φανερά, φαίνεται δὲ δίκαι'
 15 ἐπὶ ταύτῃ φρονεῖν αἰρουμένη. τοῖς δὲ θρασυνομένοις καὶ 8
 σφόδρ' ἐτοίμως πολεμεῖν κελεύουσιν ἐκείνο λέγω, ὅτι οὐκ
 ἔστιν χαλεπὸν οὐθ' ὅταν βουλεύεσθαι δέῃ, δόξαν ἀνδρείας
 λαβεῖν, οὐθ' ὅταν κίνδυνός τις ἐγγὺς ἢ, δεινὸν εἰπεῖν φανή-
 ναι, ἀλλ' ἐκείνο καὶ χαλεπὸν καὶ προσήκον, ἐπὶ μὲν τῶν
 20 κινδύνων τὴν ἀνδρείαν ἐνδείκνυσθαι, ἐν δὲ τῷ συμβουλεύειν
 φρονιμώτερα τῶν ἄλλων εἰπεῖν ἔχειν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες 9
 Ἀθηναῖοι, νομίζω τὸν μὲν πόλεμον τὸν πρὸς βασιλέα χαλε-
 πὸν τῇ πόλει, τὸν δ' ἀγῶνα τὸν ἐκ τοῦ πολέμου ράδιον ἂν
 συμβῆναι. διὰ τί; ὅτι τοὺς μὲν πολέμους ἅπαντας ἀνα-
 25 γκαίως ἡγοῦμαι τριήρων καὶ χρημάτων καὶ τόπων δεῖσθαι,
 ταῦτα δὲ πάντ' ἀφθονώτερ' ἐκείνον ἔχονθ' ἡμῶν εὐρίσκω.
 τοὺς δ' ἀγῶνας οὐδενὸς οὕτω τῶν ἄλλων ὁρῶ δεομένους ὥς
 ἀνδρῶν ἀγαθῶν, τούτους δ' ἡμῖν καὶ τοῖς μεθ' ἡμῶν κινδυ-

3 alterum οὐδ' om. vulg. : add. S solus ἀπ' SAB : ἐπ' vulg.
 7 οὐδ' vulg. : οὐκ S solus 10 τῷ πολέμῳ . . . ἴσοι S vulg. : πολέμῳ
 . . . Ἰσῶ A 15 ἐπὶ ταύτῃ φρονεῖν αἰρουμένη FO Vind. 1 : φρονεῖν
 ἐπὶ ταύτῃ τῇ προαιρέσει SA vulg. 20 ἐνδείκνυσθαι S : ἐπιδείκνυσθαι
 cett. 23 ράδιον ἂν συμβῆναι Cobet : συμβῆναι ράδιον ἂν S : ράδιον
 ἂν συμβάντα cett. 28 ἀνδρῶν ante ἀγαθῶν S : post ἀγαθῶν
 cett.

- 10 νεύουσι πλείους ὑπάρχειν νομίζω. τὸν μὲν δὴ πόλεμον διὰ ταῦτα παραινῶ μηδ' ἐξ ἑνὸς τρόπου προτέρους ἀνελέσθαι, ἐπὶ δὲ τὸν ἀγῶνα ὀρθῶς φημι παρεσκευασμένους ὑπάρχειν χρήναι. εἰ μὲν οὖν ἕτερος μὲν ἦν τις τρόπος δυνάμειος ἢ τοὺς βαρβάρους οἷόν τ' ἦν ἀμύνεσθαι, ἕτερος δέ τις ἢ τοὺς 5 Ἕλληνας, εἰκότως ἂν ἴσως φανεροὶ πρὸς ἐκείνους ἐγιγνόμεθ' ἀντιταττόμενοι· ἐπεὶ δὲ πάσης ἐστὶ παρασκευῆς ὁ αὐτὸς τρόπος καὶ δεῖ ταῦτ' εἶναι κεφάλαια τῆς δυνάμειος, τοὺς [181] ἐχθροὺς ἀμύνεσθαι δύνασθαι, τοῖς οὖσι συμμάχοις βοηθεῖν, τὰ ὑπάρχοντ' ἀγαθὰ σφύζειν, τί τοὺς ὁμολογουμένως ἐχθροὺς 10 ἔχοντες ἑτέρους ζητοῦμεν; ἀλλὰ παρασκευασώμεθα μὲν πρὸς αὐτούς, ἀμννούμεθα δὲ καὶ ἐκείνους, ἂν ἡμᾶς ἀδικεῖν ἐπιχειρή. καὶ νῦν μὲν καλεῖτε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τοὺς Ἕλληνας· ἂν δ' ἂ κελεύουσιν οὗτοι μὴ ποιήτε, οὐχ ἡδέως ἐνίων ὑμῖν ἐχόντων, πῶς χρή προσδοκᾶν τιν' ὑπακούσεσθαι; 15 ὅτι νῆ Δί' ἀκούσονται παρ' ἡμῶν ὥς ἐπιβουλεύει βασιλεὺς αὐτοῖς. αὐτοὺς δ' οὐ προορᾶν, ᾧ πρὸς τοῦ Διός, οἴεσθε τοῦτο; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι. ἀλλ' οὐπω μείζων ἔσθ' ὁ φόβος τῶν πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐνίοις διαφορῶν. οὐδὲν οὖν ἀλλ' ἢ ραψωδῆσουσιν οἱ πρέσβεις περιμόντες. τότε 20 δ', ἂν ἄρ' ἂ νῦν οἰόμεθ' ἡμεῖς πράττηται, οὐδεὶς δήπου τῶν πάντων Ἑλλήνων τηλικούτον ἐφ' αὐτῷ φρονεῖ, ὅστις ὁρῶν ὑμῖν χιλίους μὲν ἱππέας, ὀπλίτας δ' ὅσους ἂν ἐθέλῃ τις, ναῦς δὲ τριακοσίας, οὐχ ἥξει καὶ δεήσεται, μετὰ τούτων ἀσφαλέστατ' ἂν ἡγούμενος σωθῆναι. οὐκοῦν ἐκ μὲν τοῦ 25 καλεῖν ἤδη τὸ δεῖσθαι καὶ μὴ τύχητ' ἀφ' αμαρτεῖν, ἐκ δὲ

3 δὲ τὸν] τὸν δ' Flagg

coll. Liban. i 399

8 τῆς δυνάμειος secl. Dobree, Blass

10 ἀγαθὰ secl. Blass coll. xviii 302 ὁμολογουμένως scripsi, cf. xx 39: ὁμολογουμένους SY: ὁμολογούντας cett.

11 ἑτέρους S vulg.: ἄλλους A Dionys. Hal. Ars Rhet. ix 10 ἀλλὰ S Dionys. Hal.: ἀλλ' οὐ vulg

παρασκευασώμεθα S: παρασκευαζόμεθα vulg.: παρασκευαζόμεθα Dionys. Hal.

12 αὐτοὺς S: τούτους vulg.

ἀμννούμεθα S: ἀμννόμεθα vulg.: ἀμννόμεθα Dionys. Hal.

16 ἡμῶν A vulg.: ὑμῶν S

21 ἂν . . . πράττηται del.

Cobet ἡμεῖς SA O: ὑμεῖς vulg. πράττηται SY O: πράττητε vulg.

τοῦ μετὰ τοῦ παρεσκευάσθαι τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν ἐπισχεῖν
δεομένους σφύζειν καὶ εὖ εἰδέναι πάντας ἥξοντάς ἐστιν.

Ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτά τε καὶ παρα- 14
πλήσια τούτοις λογιζόμενος λόγον μὲν οὐδέν' ἐβουλόμην
5 θρασὺν οὐδ' ἔχοντα μάταιον μῆκος εὔρεῖν· τὴν μέντοι παρα-
σκευήν, ὅπως ὡς ἄριστα καὶ τάχιστα γενήσεται, πάνυ πολλὰ
πράγματ' ἔσχον σκοπῶν. οἶομαι δὲ δεῖν ἀκούσαντας ὑμᾶς
αὐτήν, ἃν ὑμῖν ἀρέσκη, ψηφίσασθαι. ἔστι τοίνυν πρῶτον [182]
μὲν τῆς παρασκευῆς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μέγιστον, οὕτω
10 διακεῖσθαι τὰς γνώμας ὑμᾶς ὡς ἕκαστον ἐκόντα προθύμως
ὅ τι ἂν δέῃ ποιήσονται. ὁράτε γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 15
ὅτι, ὅσα μὲν πώποθ' ἅπαντες ἐβουλήθητε καὶ μετὰ ταῦτα
τὸ πράττειν αὐτὸς ἕκαστος ἐαυτῷ προσήκειν ἡγήσατο, οὐδέν
πώποθ' ὑμᾶς ἐξέφυγεν, ὅσα δ' ἐβουλήθητε μὲν, μετὰ ταῦτα
15 δ' ἀπεβλέψατ' εἰς ἀλλήλους ὡς αὐτὸς μὲν ἕκαστος οὐ ποιή-
σων, τὸν δὲ πλησίον πράζοντα, οὐδέν πώποθ' ὑμῖν ἐγένετο.
ἐχόντων δ' ὑμῶν οὕτω καὶ παρωξυμμένων, τοὺς διακοσίους 16
καὶ χιλίους ἀναπληρῶσαί φημι χρῆναι καὶ ποιῆσαι δισχι-
λίους, ὀκτακοσίους αὐτοῖς προσνείμαντας· ἐὰν γὰρ τοῦτ'
20 ἀποδείξητε τὸ πλῆθος, ἡγοῦμαι, τῶν ἐπικλήρων καὶ τῶν
ὀρφανῶν καὶ τῶν κληρουχικῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν καὶ εἴ
τις ἀδύνατος ἀφαιρεθέντων, ἔσεσθαι χίλια καὶ διακόσια
ταῦθ' ὑμῖν σώματα. ἐκ τοίνυν τούτων οἶμαι δεῖν ποιῆσαι 17
συμμορίας εἴκοσιν, ὥσπερ νῦν εἰσιν, ἐξήκοντα σώματ' ἔχον-
25 σαι ἐκάστην. τούτων δὲ τῶν συμμοριῶν ἐκάστην διελεῖν
κελεύω πέντε μέρη κατὰ δώδεκ' ἄνδρας, ἀνταναπληροῦντας
πρὸς τὸν εὐπορώτατον ἀεὶ τοὺς ἀπορωτάτους. καὶ τὰ μὲν
σώμαθ' οὕτω συντετάχθαι φημὶ δεῖν· δι' δ' δ', εἴσεσθε,
ἐπειδὴν ὅλον τὸν τρόπον τῆς συντάξεως ἀκούσητε. τὰς δὲ 18
30 τριήρεις πῶς; τὸν ἅπαντ' ἀριθμὸν κελεύω τριακοσίας ἀπο-
δείξαντας, κατὰ πεντεκαϊδεκαναῖαν εἴκοσι ποιῆσαι μέρος,

1 παρεσκευάσθαι S A : παρασκευάσασθαι vulg. 7 οἶομαι S : οἶμαι
cett. 17 παρωξυμμένων S A : παροξυνομένων vulg. 21 ὀρφανῶν
S vulg. : ὀρφανικῶν A

- τῶν πρώτων ἑκατὸν πέντε, καὶ τῶν δευτέρων ἑκατὸν πέντε,
 [183] καὶ τῶν τρίτων ἑκατὸν πένθ' ἑκάστῳ μέρει διδόντας, εἴτα
 συγκληρώσαι συμμορίᾳ σωμάτων ἑκάστη τὴν πεντεκαίδεκα-
 ναῖαν, τὴν δὲ συμμορίαν ἑκάστῳ τῷ μέρει σφῶν αὐτῶν
 19 τρεῖς ἀποδοῦναι τοιήρεις. ἐπειδὴν δὲ ταῦθ' οὕτως ἔχονθ' 5
 ὑπάρχει, κελεύω, ἐπειδὴ τὸ τίμημ' ἐστὶ τῆς χώρας ἑξακισ-
 χιλίων ταλάντων, ἵν' ὑμῖν καὶ τὰ χρήματ' ἢ συντεταγμένα,
 διελεῖν τοῦτο καὶ ποιῆσαι καθ' ἑξήκοντα τάλανθ' ἑκατὸν
 μέρη, εἴτα πένθ' ἑξηκονταταλαντίας εἰς ἑκάστην τῶν μεγά-
 λων τῶν εἴκοσι συμμοριῶν ἐπικληρώσαι, τὴν δὲ συμμο- 10
 ρίαν ἑκάστῳ τῶν μερῶν μίαν ἑξηκονταταλαντίαν ἀποδοῦναι,
 20 ὅπως, ἂν μὲν ὑμῖν ἑκατὸν δέη τριήρων, τὴν μὲν δαπάνην
 ἑξήκοντα τάλαντα συντελῇ, τριήραρχοι δ' ὧσι δώδεκα, ἂν δὲ
 διακοσίων, τριάκοντα μὲν ἢ τάλαντα τὴν δαπάνην συντε-
 λούντα, ἕξ δὲ σώματα τριηραρχοῦντα, ἔαν δὲ τριακοσίων, 15
 εἴκοσιν μὲν ἢ τάλαντα τὴν δαπάνην διαλύνοντα, τέτταρα δὲ
 21 σώματα τριηραρχοῦντα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὰ νῦν
 ὀφειλόμεν', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν σκευῶν ἐπὶ τὰς τριή-
 ρεις τιμῆσαιτας ἅπαντ' ἐκ τοῦ διαγράμματος νεῖμαι κελεύω
 μέρη εἴκοσιν, ἔπειτα ταῖς μεγάλαις ἐπικληρώσαι συμμορίαις 20
 μέρος ἓν χρήστων ἑκάστη, τὴν δὲ συμμορίαν ἑκάστην δια-
 νεῖμαι τῶν αὐτῆς μερῶν ἑκάστῳ τὸ ἴσον, τοὺς δὲ δώδεκα
 τοὺς ἓν ἑκάστῳ τῷ μέρει ταῦτ' εἰσπράξαντας τὰς τριήρεις,
 22 ἅς ἂν ἕκαστοι λάχωσι, παρεσκευασμένους παρέχειν. τὴν
 μὲν δαπάνην καὶ τὰ σκάφη καὶ τοὺς τριηράρχους καὶ τὴν 25
 τῶν σκευῶν εἴσπραξιν οὕτως ἂν ἄρισθ' ἡγοῦμαι καὶ πορι-
 σθῆναι καὶ παρασκευασθῆναι· πλήρωσιν δ', ἢ καὶ σαφὲς
 [184] ἔσται καὶ ῥαδίᾳ, μετὰ ταῦτα λέγω. φημὶ τοὺς στρατηγούς
 δεῖν διανεῖμαι τόπους δέκα τῶν νεωρίων, σκεψαμένους ὅπως
 ὥς ἐγγύτατ' ἀλλήλων κατὰ τριάκοντ' ὧσι νεώσοικοι, ἐπειδὴν 30
 δὲ τοῦτο ποιήσωσι, δύο συμμορίας καὶ τριάκοντα τριήρεις

1-2 δευτέρων . . . τρίτων ἑκατὸν πέντε om. S¹ 9 εἰς ἑκάστην S
 vulg. : ἑκάστη A, cf. § 21 15 τριηραρχοῦντα (hic et 17) del. Dobree
 21 χρήστων S : χρηστῶν FAYO : χρηστὸν vulg.

τούτων ἐκάστῳ προσνεῖμαι τῶν τόπων, εἴτ' ἐπικληρῶσαι τὰς
 φυλάς· τὸν δὲ ταξίαρχον ἕκαστον, ὃν ἂν ἡ φυλὴ τόπον 23
 λάχῃ, διελεῖν τρίχα καὶ τὰς ναῦς ὡσαύτως, εἴτ' ἐπικληρῶσαι
 τὰς τριττὺς, ὅπως ἂν τῶν μὲν ὅλων νεωρίων ἐν ἐκάστῃ μέρος
 5 ἢ τῶν φυλῶν, τοῦ δὲ μέρους ἐκάστου τὸ τρίτον μέρος ἢ
 τριττὺς ἔχῃ, εἰδῇτε δ', ἅν τι δέῃ, πρῶτον μὲν τὴν φυλὴν,
 ὅπου τέτακται, μετὰ ταῦτα δὲ τὴν τριττύν, εἴτα τριήραρχοι
 τίνες καὶ τριήρεις ποῖαι, καὶ τριάκοντα μὲν ἢ φυλὴν, δέκα
 δ' ἢ τριττὺς ἐκάστη τριήρεις ἔχῃ]. ἔαν γὰρ ταῦθ' οὕτως
 10 εἰς ὁδὸν καταστῇ, εἴ τι καὶ παραλείπομεν νῦν (πάντα γὰρ
 ἴσως εὐρεῖν οὐ ῥάδιον), αὐτὸ τὸ πρᾶγμ' ἐαυτῷ εὐρήσει, καὶ
 μία σύνταξις καὶ πασῶν τῶν νεῶν καὶ μέρους ἔσται.

Ὑπὲρ δὲ χρημάτων καὶ πόρου φανεροῦ τινὸς ἤδη παρά- 24
 δοξον μὲν οἶδα λόγον ὃν μέλλω λέγειν, ὅμως δ' εἰρήσεται·
 15 πιστεύω γάρ, ἔάν τις ὀρθῶς σκοπῇ, μόνος τάληθῇ καὶ τὰ
 γενησόμεν' εἰρηκῶς φανείσθαι. ἐγὼ φημι χρῆναι μὴ λέγειν
 νυνὶ περὶ χρημάτων· εἶναι γὰρ πόρον, ἂν δέῃ, μέγαν καὶ
 καλὸν καὶ δίκαιον, ὃν ἂν μὲν ἤδη ζητῶμεν, οὐδ' εἰς τόθ'
 ὑπάρχειν ἡγησόμεθ' ἡμῖν· οὕτω πολὺ τοῦ πορίσαι νῦν
 20 ἀποσχίσομεν· ἔαν δ' ἐῷμεν, ἔσται. τίς οὖν ἔσθ' οὗτος
 ὁ νῦν μὲν οὐκ ὢν, ὑπάρξων δ' εἰς τότε; αἰνίγματι γὰρ
 ὁμοιον τοῦτό γε. ἐγὼ φράσω. ὁρᾶτε τὴν πόλιν, ᾧ ἄνδρες [185]
 'Αθηναῖοι, πᾶσαν ταύτην. ἐν ταύτῃ χρήματ' ἔνεστιν ὀλίγου 25
 δέω πρὸς ἀπάσας τὰς ἄλλας εἰπεῖν πόλεις. ταῦτα δ' οἱ
 25 κεκτημένοι τοιοῦτον ἔχουσι νοῦν ὥστ', εἰ πάντες οἱ λέγοντες
 φοβοῖεν ὥς ἥξει βασιλεύς, ὥς πάρεστιν, ὥς οὐδ' οἶόν τε
 ταῦτ' ἄλλως ἔχειν, καὶ μετὰ τῶν λεγόντων ἴσοι τὸ πλήθος

2 ταξίαρχον SA : τριήραρχον vulg. post ἕκαστον add. καθ' ἕκαστον
 νεώριον ἵνα ὅσι συμμορίαι δύο, τριήρεις τριάκοντα, φυλὴ μία vulg. : om.
 SA 8-9 καὶ τριάκοντα . . . ἔχῃ secl. Dobree 10 παραλείπομεν
 BO : παρελείπομεν S : παρελίπομεν vulg. 11 ἴσως SA : ἀκριβῶς
 πως vulg. αὐτὸ . . . ἐαυτῷ] fort. αὐθ' ἐαυτῷ τὸ πρᾶγμ' Weil 12 καὶ
 πασῶν . . . μέρους secl. Blass 14 λόγον ὃν μέλλω S vulg. : μέλλων
 λόγον YO : λέγω μέλλων A 16 φανείσθαι SA : φανήσεσθαι vulg.
 18 εἰς ante τότε add. SA : om. vulg. 23 ταύτην S : ταυτηνὶ vulg.
 25 post οἱ add. ἐνταυθοῖ vulg. : ἐνταυθι A : om. S BO

τούτοις χρησμποδοῖεν, οὐ μόνον οὐκ ἂν εἰσενέγκαιεν, ἀλλ'
 26 οὐδ' ἂν δόξειαν [οὐδ' ἂν ὁμολογήσαιεν] κεκτῆσθαι. εἰ μέντοι
 τὰ νῦν διὰ τῶν λόγων φοβερὰ ἔργῳ πραττόμεν' αἰσθονται,
 οὐδεὶς οὕτως ἡλίθιός ἐστιν ὅστις οὐχὶ καὶ δοίῃ καὶ πρῶτος
 εἰσενέγκαι· τίς γὰρ αἰρήσεται μᾶλλον αὐτὸς καὶ τὰ ὄντ' 5
 ἀπολωλέναι ἢ μέρος τῶν ὄντων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν
 εἰσενεγκεῖν; χρήματα μὲν δὴ φημ' εἶναι τότε, ἂν ὡς ἀληθῶς
 δέῃ, πρότερον δ' οὐ. διὸ μηδὲ ζητεῖν παραωῶ· ὅσα γὰρ νῦν
 πορίσασθαι ἂν, εἰ προέλαισθε πορίζειν, πλείων ἐστὶ γέλωσ
 27 τοῦ μηδενός. φέρε γάρ, ἑκατοστήν τις εἰσφέρειν ἐρεῖ νῦν; 10
 οὐκοῦν ἐξήκοντα τάλαντα. ἀλλὰ πεντηκοστήν τις ἐρεῖ, τὸ
 διπλοῦν; οὐκοῦν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. καὶ τί τοῦτ' ἐστι πρὸς
 διακοσίας καὶ χιλίας καμήλους, ἃς βασιλεῖ τὰ χρήματ' ἄγειν
 φασὶν οὗτοι; ἀλλὰ θῶ βούλεσθε δωδεκάτην ἡμᾶς εἰσούσειν,
 πεντακόσια τάλαντα; ἀλλ' οὗτ' ἂν ἀνάσχοισθε οὗτ', εἰ 15
 28 καταθεῖτε, ἄξια τοῦ πολέμου τὰ χρήματα. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς
 τὰ μὲν ἄλλα παρασκευάσασθαι, τὰ δὲ χρήματα νῦν μὲν
 ἔαν τοὺς κεκτημένους ἔχειν (οὐδαμοῦ γὰρ ἂν ἐν καλλίονι
 σφύζοιτο τῇ πόλει), ἔαν δέ ποθ' οὗτος ὁ καιρὸς ἔλθῃ, τόθ'
 [186] ἐκόντων εἰσφερόντων αὐτῶν λαμβάνειν. ταῦτα δὲ καὶ δυνατόν 20
 ἐστίν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ πράττειν καλὰ καὶ συμφέ-
 ροντα καὶ βασιλεῖ περὶ ὑμῶν ἐπιτήδει' ἀπαγγελθῆναι, καὶ
 29 φόβος οὐκ ὀλίγος γένοιτ' ἂν ἐκείνῳ διὰ τούτων. οἷδε μὲν
 γε διακοσίαις τριήρεσιν, ὧν ἑκατὸν παρεσχόμεθ' ἡμεῖς, τοὺς
 προγόνους αὐτοῦ χιλίας ἀπολέσαντας ναῦς, ἀκούσεται δὲ 25
 τριακοσίας αὐτοὺς ὑμᾶς νῦν παρεσκευασμένους τριήρεις·
 ὥστε μὴ κομιδῇ, μηδ' εἰ πάνυ μαίνοιτο, νομίσαι ῥάδιόν τι
 τὸ τὴν ἡμετέραν πόλιν ἐχθρὰν ποιήσασθαι. ἀλλὰ μὴν εἴ
 γ' ἐπὶ χρήμασιν αὐτῷ μέγ' ἐπέρχεται φρονεῖν, καὶ ταύτην

1 χρησμποδοῖεν codd. : χρησμποδοῖ Dobree 2 δόξειαν Cobet :
 δείξαιεν codd. οὐδ' ἂν ὁμολογήσαιεν secl. Cobet 4 οὐχὶ καὶ
 (ουχικὰν) S solus : οὐχ ἱκανὸν vulg. : οὐκ ἂν A : οὐχ ἐκὼν ἂν Reiske
 9 εἰ vulg. : ἢ S : ἢ B 22 περὶ] παρ' S 24 διακοσίαις S et
 schol. p. 232, 1 : τριακοσίαις vulg. 26 τριήρεις om. A : secl. G. H.
 Schaefer 27 μηδ' εἰ] fort. μηδ' ἂν εἰ

- ἀσθενεστέραν ἀφορμὴν τῆς ὑμετέρας εὐρήσει. ὁ μὲν γε 30
 χρυσίον, ὥς φασιν, ἄγει πολύ. τοῦτο δ' ἂν διαδῶ ζητήσῃ
 καὶ γὰρ τὰς κρήνας καὶ τὰ φρέατ' ἐπιλείπειν πέφυκεν, ἅν
 τις ἀπ' αὐτῶν ἀθρόα πολλὰ λαμβάνῃ. ἡμῖν δὲ τὸ τῆς
 5 χώρας τίμημ' ὑπάρχον ἀφορμὴν [ἑξακισχίλια τάλαντα]
 ἀκούσεται, ὑπὲρ ἧς ὥς μὲν τοὺς ἐπιόντας ἐκείνων ἀμυ-
 νόμεθα, οἱ Μαραθῶνι τῶν προγόνων αὐτοῦ μάλιστ' ἂν
 εἶδεῖεν, ἕως δ' ἂν κρατῶμεν, οὐκ ἐνὶ δήπου χρήμαθ' ἡμᾶς
 ἐπιλείπειν.
- 10 Καὶ μὴν οὐδ' ὃ τινες δεδίασι, μὴ ξενικὸν πολὺ συστή- 31
 σῇται χρήματ' ἔχων, ἀληθὲς εἶναί μοι δοκεῖ. ἐγὼ γὰρ
 ἡγοῦμαι ἐπὶ μὲν Αἴγυπτον καὶ Ὀρόνταν καὶ τινας τῶν
 ἄλλων βαρβάρων πολλοὺς ἂν ἐθελῆσαι τῶν Ἑλλήνων μι-
 σθοφορεῖν παρ' ἐκείνῳ, οὐχ ἴν' ἐκείνος ἔλῃ τινὰ τούτων, ἀλλ'
 15 ἴν' εὐπορίαν τιν' ἕκαστος ἑαυτῷ κτησάμενος ἀπαλλαγῇ τῆς
 ὑπαρχούσης πενίας· ἐπὶ δὲ τὴν Ἑλλάδα Ἑλλην' οὐδέν'
 ἂν ἐλθεῖν ἡγοῦμαι. ποῖ γὰρ αὐτὸς τρέψεται μετὰ ταῦτα; [187]
 εἰς Φρυγίαν ἐλθὼν δουλεύσει; οὐ γὰρ ὑπὲρ ἄλλου τινός 32
 ἐστίν ὁ πρὸς τὸν βάρβαρον πόλεμος ἢ περὶ χώρας καὶ
 20 βίου καὶ ἐθῶν καὶ ἐλευθερίας καὶ πάντων τῶν τοιούτων.
 τίς οὖν οὕτως δυστυχὴς ἐστίν ὅστις ἑαυτόν, γονέας, τάφους,
 πατρίδα εἵνεκα κέρδους βραχέος προέσθαι βουλήσεται;
 ἐγὼ μὲν οὐδέν' ἡγοῦμαι. οὐ μὴν οὐδ' ἐκείνῳ συμφέρει
 ξένοις κρατῆσαι τῶν Ἑλλήνων· οἱ γὰρ ἡμῶν κρατή-
 25 σαντες ἐκείνου γε πάλοι κρείττους ὑπάρχουσιν· βούλεται

2 πολὺ add. S: om. cett. 3 ἐπιλείπειν SA O: ἐπιλιπεῖν vulg.
 4 καὶ ante πολλὰ add. S vulg.: om. A, cf. xxi 131 τὸ τῆς . . .
 ἀκούσεται] τὴν χώραν ὑπάρχειν (ὑπάρχειν Harpocr. Phot.) ἀφορμὴν
 ἀκούσεται Dobree 5 ἑξακισχίλια τάλαντα secl. G. H. Schaefer
 6 ἀμυνόμεθα Cobet: ἀμυνόμεθα codd. 7 ἐν ante Μαραθῶνι add.
 S vulg.: om. A Y γρ. καὶ Σαλαμῖνι post Μαραθῶνι add. S F γρ.:
 om. vulg. 12 ἐπὶ μὲν Αἴγυπτον] ἐπ' Αἴγυπτον μὲν Flag 16 δὲ
 τὴν] τὴν δ' Flag 17 ἐλθεῖν S vulg.: ἐθέλειν F Y 23 οὐ
 SA: καὶ vulg. 24 ξένοις A, cf. schol. p. 232, 23 διὰ τῶν ξένων:
 ξένους S vulg. Ἑλλήνων O: Ἑλληνικῶν S vulg. κρατήσαντες]
 κρατήσαντες A corr. rec., Dobree 25 ὑπάρχουσιν SA: εἰσὶ
 vulg.

δ' ἐκεῖνος οὐκ ἀνελὼν ἡμᾶς ἐπ' ἄλλοις εἶναι, ἀλλὰ μάλιστα
μὲν πάντων, εἰ δὲ μή, τῶν γ' ὑπαρχόντων δούλων ἑαυτῷ νῦν
ἄρχειν.

- 33 Εἰ τοίνυν τις οἶεται Θηβαίους ἔσσεσθαι μετ' ἐκείνου, ἔστι
μὲν χαλεπὸς πρὸς ὑμᾶς ὁ περὶ τούτων λόγος· διὰ γὰρ τὸ 5
μισεῖν αὐτοὺς οὐδ' ἂν ἀληθὲς οὐδὲν ἡδέως ἀγαθὸν περὶ αὐτῶν
ἀκούσαιτε· οὐ μὴν ἀλλὰ δεῖ τοὺς περὶ πραγμάτων μεγάλων
σκοποῦντας μηδένα συμφέροντα λογισμὸν παραλιπεῖν διὰ
μηδεμίαν πρόφασιν. ἐγὼ τοίνυν οἶμαι τοσοῦτ' ἀπέχειν
Θηβαίους τοῦ μετ' ἐκείνου ποτ' ἂν ἐλθεῖν ἐπὶ τοὺς Ἑλ- 10
ληνας, ὥστε πολλῶν ἂν χρημάτων, εἰ ἔχοιεν δοῦναι, πρίασθαι
γενέσθαι τιν' αὐτοῖς καιρὸν δι' οὗ τὰς προτέρας ἀναλύσονται
πρὸς τοὺς Ἑλληνας ἀμαρτίας. εἰ δ' ἄρα παντάπασί τις
οὕτως οἶεται φύσει δυστυχεῖς Θηβαίους εἶναι, ἐκεῖνό γε
δήπουθεν ἅπαντες ἐπίστασθε, ὅτι Θηβαίων τὰ κεῖνου φρο- 15
νούντων, ἀνάγκη τοὺς τούτων ἐχθροὺς τὰ τῶν Ἑλλήνων
φρονεῖν.

[188]

- 35 Ἑγοῦμαι τοίνυν ἐγὼ ταύτην τὴν τάξιν τοῦ δικαίου καὶ
τοὺς μετ' αὐτῆς ὄντας κρείττους τῶν προδοτῶν καὶ τοῦ
βαρβάρου ἔσσεσθαι πρὸς ἅπαντα. ὥστ' οὔτε φοβεῖσθαι φημι 20
δεῖν πέρα τοῦ μετρίου, οὐθ' ὑπαχθῆναι προτέρους ἐκφέρειν
τὸν πόλεμον. καὶ μὴν οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδέν' ἂν εἰκότως
36 Ἑλλήνων φοβηθέντα τὸν πόλεμον τοῦτον ὀρώ. τίς γὰρ οὐκ
οἶδεν αὐτῶν ὅτι, τέως μὲν κοινὸν ἐχθρὸν ἐκείνου ὑπειληφότες
ὡμονόουν ἀλλήλοις, πολλῶν ἀγαθῶν ἦσαν κύριοι, ἐπειδὴ δὲ 25
φίλον αὐτὸν νομίσαντες αὐτοῖς ὑπάρχειν περὶ τῶν πρὸς
ἑαυτοὺς διηνέχθησαν διαφόρων, ὅσ' ἂν οὐδὲ καταρώμενος εὗρέ
τις αὐτοῖς, τοσαῦτα πεπόνθασι κακά; εἴθ' ὃν ἡ τύχη καὶ

2 μή, τῶν γε A : μή γε, τῶν S vulg. 6 οὐδὲν om. vulg. : add.
SA οὐδ' post ἡδέως add. codd. : del. Dobree ἂν ante ἀγαθὸν
add. vulg. : om. SA τι post ἀγαθὸν add. vulg. : om. SA
12 ἀναλύσονται S vulg. : διαλύσονται S γρ. YF 20 ἅπαντα
G. H. Schaefer, cf. xxxvi 50 : ἅπαντας codd. 24 τέως SA¹ B
corr., Suidas : ἕως vulg. 27 διαφορῶν Vind. 4 Vat.^b : διαφορῶν S
vulg. ἂν οὐδὲ] οὐδ' ἂν Tournier

τὸ δαιμόνιον φίλον μὲν ἀλυσιτελῇ, συμφέροντα δ' ἐχθρὸν
 ἐμφανίζει, τοῦτον ἡμεῖς φοβώμεθα; μηδαμῶς· ἀλλὰ μὴδ'
 ἀδικῶμεν, αὐτῶν ἡμῶν εἵνεκα καὶ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων
 ταραχῆς καὶ ἀπιστίας· ἐπεὶ εἴ γ' ὁμοθυμαδὸν ἦν μετὰ πάντων 37
 5 ἐπιθέσθαι μόνῳ, οὐδ' ἀδικεῖν ἡμᾶς ἐκείνῳ ἀδίκημ' ἂν ἔθηκα.
 ἐπειδὴ δὲ τοῦτ' οὐχ οὕτως ἔχει, φυλάττεσθαι φημι δεῖν μὴ
 πρόφασιν δῶμεν βασιλεῖ τοῦ τὰ δίκαι' ὑπὲρ τῶν ἄλλων
 Ἑλλήνων ζητεῖν· ἡσυχίαν μὲν γὰρ ἐχόντων ὑμῶν ὑποπτος
 ἂν εἴη τοιοῦτόν τι πράττων, πόλεμον δὲ ποιησαμένων προ-
 10 τέρων εἰκότως ἂν δοκῶ διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς ἐχθραν τοῖς
 ἄλλοις φίλος εἶναι βούλεσθαι. μὴ οὖν ἐξελέγξῃθ' ὥς κακῶς 38
 ἔχει τὰ Ἑλληνικά, συγκαλοῦντες ὅτ' οὐ πείσονται, καὶ πολε-
 μοῦντες ὅτ' οὐ δυνήσεσθε· ἀλλ' ἔχεθ' ἡσυχίαν θαρροῦντες
 καὶ παρασκευαζόμενοι, καὶ βούλεσθ' ἀπαγγέλλεσθαι μὲν περὶ [189]
 15 ὑμῶν πρὸς βασιλέα, μὴ μὰ Δί' ὥς ἀποροῦσιν ἢ φοβοῦνται
 ἢ θορυβοῦνται πάντες [οἱ Ἕλληνες καὶ Ἀθηναῖοι], πολλοῦ
 γε καὶ δεῖ· ἀλλ' ὅτι, εἰ μὲν μὴ τοῖς Ἕλλησιν ὁμοίως αἰσχρὸν 39
 ἦν τὸ ψεύδεσθαι καὶ ἐπιорκεῖν ὥσπερ ἐκείνῳ καλόν, πάλοι
 ἂν ἐπ' αὐτὸν ὑμεῖς ἐπορεύεσθε, νῦν δὲ τοῦτο μὲν οὐκ ἂν
 20 ποιήσατε ὑμῶν ἕνεκ' αὐτῶν, εὐχεσθε δὲ πᾶσι τοῖς θεοῖς
 τὴν αὐτὴν λαβεῖν παράνοιαν ἐκείνῳ ἥνπερ ποτὲ τοὺς προγό-
 νους αὐτοῦ. καὶ ταῦτ' ἂν ἐπὶ σκοπεῖν αὐτῷ, οὐκ ὀλιγώρως
 ὑμᾶς βουλευομένους εὐρήσει. ἐκ μὲν γε τῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ 40
 προγόνους πολέμων σύνοιδε τὴν πόλιν εὐδαίμονα καὶ μεγάλην
 25 γεγεννημένην, ἐκ δὲ τῆς ἡσυχίας ἧς ἡγέ ποτε, οὐδεμιᾶς τῶν
 Ἑλληνίδων πόλεων τοσοῦτον ὅσον νῦν ὑπεραίρουσαν. καὶ
 μὴν καὶ τοὺς Ἕλληνας ὁρᾷ δεομένους ἥτοι τινὸς ἐκουσίου ἢ
 ἀκουσίου διαλλακτοῦ, τοῦτον δ' αὐτὸν ἂν οἶδε φανέντ' αὐτοῖς,

2 φοβώμεθα SAFYO: φοβούμεθα vulg. 5 ἂν post ἀδικεῖν add.
 FBYO: om. SA ἀδικεῖν ἡμᾶς ἐκείνῳ secl. Blass ἐκείνῳ
 ἀδίκημ' ἂν ἔθηκα SFBYO: ἔθηκα ἐκείνῳ vulg. 12 πείσονται
 SF¹ Vind. 1 (cf. schol.): πείσετε vulg. 16 οἱ Ἕλληνες καὶ
 Ἀθηναῖοι secl. Weil οἱ ante Ἀθηναῖοι add. vulg.: om. SAYO
 25 ἧς S: ἦν vulg. ποτε SF: πρὸς τούτων vulg.: πρὸς τοῦ YO
 S γρ.

εἰ πόλεμον κινοίη. ὥστε καὶ γνώριμα καὶ πίστ' αὐτῷ τῶν ἀπαγγελλόντων ἀκούειν ἔσται.

41 Ἴνα δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ μακρὰ λίαν λέγων ἐνοχλῶ, τὰ κεφάλαι' ὧν συμβουλεύω φράσας ἄπειμι. παρασκευάζεσθαι μὲν πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας ἐχθροὺς κελεύω, ἀμύνεσθαι δὲ καὶ 5 βασιλέα καὶ πάντας, ἂν ἀδικεῖν ἐπιχειρῶσι, ταύτῃ τῇ αὐτῇ δυνάμει φημὶ δεῖν, ἄρχειν δὲ μηδενὸς μήτε λόγου μήτ' ἔργου ἀδίκου, τὰ δ' ἔργ' ἡμῶν ὅπως ἄξια τῶν προγόνων ἔσται σκοπεῖν, μὴ τοὺς ἐπὶ τοῦ βήματος λόγους. κὰν ταῦτα ποιῇτε, καὶ ὑμῖν αὐτοῖς καὶ τοῖς τὰναντία πείθουσι συμφέ- 10 ροντα πράξετε· οὐ γὰρ ὀργιείσθ' αὐτοῖς ὕστερον, νῦν ἀμαρτόντες.

1 τὰ ante τῶν add. AY: om. S vulg. 2 ἀγγελλόντων A
3 λίαν ante λέγων S: post λέγων cett. 6 αὐτῇ om. vulg.: add.
S solus 7 μηδενὸς . . . ἀδίκου] fort. μηδενὸς ἀδίκου μήτε λόγου
μήτ' ἔργου Weil 9 σκοπεῖν SA: σκοπῶμεν vulg. 11 ὀργιείσθε
SA: ὀργισθήσεσθε vulg.

In S subscriptum

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΥΜΜΟΡΙΩΝ

Η Η Η Δ Δ Δ

Δ (i. e. διώρωται)

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸν συμμαχικὸν κληθέντα πόλεμον ἤραντο πρὸς Ἀθηναίους Χίοι καὶ Ῥόδιοι καὶ Βυζάντιοι, πρότερον μὲν αὐτῶν ὑπήκοοι γεγονότες, τότε δ' ἀλλήλοις συμμαχίαν πεποιημένοι κατὰ τῶν Ἀθηναίων. γείτονες δ' ὄντες οἱ Ῥόδιοι τῇ Καρίᾳ πρὸς τὸν
 5 ταύτης ὑπαρχον Μαύσωλον οἰκείως ἔχειν ἐδόκουν. ὁ δὲ κατ' ὀλίγον πιστευόμενος ὑπ' αὐτῶν ἐπιβουλήν κατὰ τοῦ δήμου συνεστήσατο, καὶ τὴν δημοκρατίαν τῶν Ῥοδίων ἀφελόμενος ὀλίγοις τοῖς δυνατωτέροις τὴν πόλιν κατεδούλωσε. συμβουλεύει τοίνυν ὁ Δημοσθένης μὴ περιορᾶν ταῦτα, ἀλλὰ βοηθεῖν τῷ
 10 δήμῳ τῶν Ῥοδίων, συμφέρειν λέγων τοῖς Ἀθηναίοις τὸ δημοκρατεῖσθαι τὰς πόλεις. εἰ δ' ἡδικήκασιν ἡμᾶς, φησὶν, Ῥόδιοι, ἀλλὰ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν καὶ σύννητες τὸ καὶ τοὺς λυπήσαντάς τι τῶν Ἑλλήνων ἐλευθεροῦν καὶ μὴ μνησικακεῖν ἀμαρτάνουσιν εἰς τὴν πόλιν.

15 Οἶμαι δεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τηλικούτων βουλευομένους διδόναι παρρησίαν ἐκάστῳ τῶν συμβουλευόντων. ἐγὼ δ' οὐδεπώποθ' ἡγησάμην χαλεπὸν τὸ διδάξαι τὰ βέλτισθ' ὑμᾶς (ὥς γὰρ εἰπεῖν ἀπλῶς, ἅπαντες ὑπάρχειν ἐγνωκότες [191] μοι δοκεῖτε), ἀλλὰ τὸ πείσαι πράττειν ταῦτα· ἐπειδὴν
 20 γάρ τι δόξῃ καὶ ψηφισθῇ, τότε ἴσον τοῦ πραχθῆναι ἀπέχει ὅσον περ πρὶν δόξαι. ἔστι μὲν οὖν ἐν ᾧ ἐγὼ 2 νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς θεοῖς ὀφείλειν, τὸ τοὺς διὰ τὴν αὐτῶν ὕβριν ὑμῖν πολεμήσαντας οὐ πάλαι νῦν ἐν ὑμῖν

6 πιστευόμενος] πεισθεὶς F B (pro πιστευθεὶς) §§ 1-2 = Prooem.
 xxvii 17 τὸ om. vulg. : add. S A 18 ὑπάρχειν ante ἐγνωκότες
 S et Prooem. : post ἐγνωκότες vulg. 20 τότε ἴσον S et Prooem. :
 τοσοῦτον vulg. S γρ. : τότε τοσοῦτον A 21 ἐν S vulg. : om.
 Prooem. : ἐξ A

- μόνοις τῆς αὐτῶν σωτηρίας ἔχειν τὰς ἐλπίδας. ἄξιον δ' ἡσθῆναι τῷ παρόντι καιρῷ· συμβήσεται γὰρ ὑμῖν, ἔαν ἂν χρή βουλευσῆσθ' ὑπὲρ αὐτοῦ, τὰς παρὰ τῶν διαβαλλόντων τὴν πόλιν ἡμῶν βλασφημίας ἔργῳ μετὰ δόξης καλῆς ἀπολύσασθαι. 3 ἤτιδάσαντο μὲν γὰρ ἡμᾶς ἐπιβουλεύειν αὐτοῖς Χίοι καὶ 5 Βυζάντιοι καὶ Ῥόδιοι, καὶ διὰ ταῦτα συνέστησαν ἐφ' ἡμᾶς τὸν τελευταῖον τουτονὶ πόλεμον· φανήσεται δ' ὁ μὲν πρυτανεύσας ταῦτα καὶ πείσας Μάυσωλος, φίλος εἶναι φάσκων Ῥοδίων, τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν ἀφηρημένος, οἱ δ' ἀποδείξαντες ἑαυτοὺς συμμάχους Χίοι καὶ Βυζάντιοι τοῖς ἀτυχήμασιν αὐ- 10 τῶν οὐ βεβοηθηκότες, ὑμεῖς δ', οὓς ἐφοβοῦντο, μόνοι τῶν πάντων τῆς σωτηρίας αὐτοῖς αἴτιοι. ἐκ δὲ τοῦ ταῦθ' ὑφ' ἀπάντων ὀφθῆναι ποιήσετε τοὺς πολλοὺς ἐν ἀπάσαις ταῖς πόλεσι τοῦτο ποιεῖσθαι σύμβολον τῆς αὐτῶν σωτηρίας, ἔαν ὑμῖν ᾧσι φίλοι· οὐ μείζον οὐδὲν ἂν ὑμῖν γένοιτ' ἀγαθόν, ἢ 15 παρὰ πάντων ἐκόντων ἀνυπόπτου τυχεῖν εὐνοίας.
- 5 Θαυμάζω δ' ὅτι τοὺς αὐτοὺς ὁρῶ ὑπὲρ μὲν Αἰγυπτίων τἀναντία πράττειν βασιλεῖ τὴν πόλιν πείθοντας, ὑπὲρ δὲ τοῦ Ῥοδίων δήμου φοβουμένους τὸν ἄνδρα τοῦτον. καίτοι τοὺς μὲν Ἕλληνας ὄντας ἅπαντες ἴσασι, τοὺς δ' ἐν τῇ ἀρχῇ τῇ 20 [192] 6 'κείνου μεμερισμένους. οἶμαι δ' ὑμῶν μνημονεύειν ἐνίους, ὅτι ἡνίκ' ἐβουλευέσθ' ὑπὲρ τῶν βασιλικῶν, παρελθὼν πρῶτος ἐγὼ παρήνεσα, οἶμαι δὲ καὶ μόνος ἢ δεύτερος εἰπεῖν, ὅτι μοι σωφρονεῖν ἂν δοκεῖτε, εἰ τὴν πρόφασιν τῆς παρασκευῆς μὴ τὴν πρὸς ἐκείνουν ἔχθραν ποιοῖσθε, ἀλλὰ παρασκευάζοισθε 25 μὲν πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας ἐχθροὺς, ἀμύνοισθε δὲ κἀκείνουν, ἔαν ὑμᾶς ἀδικεῖν ἐπιχειρή. καὶ οὐκ ἐγὼ μὲν εἶπον ταῦτα, ὑμῖν δ' οὐκ ἐδόκουν ὁρθῶς λέγειν, ἀλλὰ καὶ ὑμῖν ἤρεσκε ταῦτα.
- 7 ἀκόλουθος τοίνυν ὁ νῦν λόγος ἐστὶ μοι τῷ τότε ρηθέντι.

3 ὑπὲρ vulg.: περί SA 10 ἀτυχήμασιν] ἀτυχήσασιν AF
 19 αὐτὸν ante ἄνδρα add. vulg.: om. S solus 22 ὑπὲρ SA: περί
 vulg. 23 ἐγὼ post πρῶτος SBO: ante πρῶτος vulg. καὶ ante
 μόνος add. vulg.: om. S 24 δοκεῖτε SO: δοκοῖτε vulg.
 25 ποιοῖσθε vulg.: ποιεῖσθε SA 26 ἀμύνοισθε vulg.: ἀμύνεσθε
 27 εἶπον ante ταῦτα S: post ταῦτα vulg.

ἐγὼ γάρ, εἰ βασιλεὺς παρ' αὐτὸν ὄντα με σύμβουλον ποιοῖτο, ταῦτ' ἂν αὐτῷ παραινέσαιμ' ἄπερ ὑμῖν, ὑπὲρ μὲν τῶν αὐτοῦ πολεμεῖν, ἐὰν τις ἐναντιῶται τῶν Ἑλλήνων, ὧν δὲ μηδὲν αὐτῷ προσήκει, τούτων μηδ' ἀντιποιεῖσθαι τὴν ἀρχήν. εἰ μὲν 8
5 οὖν ὅλως ἐγνώκατ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσων ἂν βασιλεὺς ἐγκρατὴς γένηται φθάσας ἢ παρακρουσάμενός τινος τῶν ἐν ταῖς πόλεσι, παραχωρεῖν, οὐ καλῶς ἐγνώκατε, ὥς ἐγὼ κρίνω· εἰ δ' ὑπὲρ τῶν δικαίων καὶ πολεμεῖν, ἂν τούτου δέῃ, καὶ πᾶσχειν ὅτιοῦν οἴεσθε χρῆναι, πρῶτον μὲν ὑμῖν ἥττον δεήσει 10 τούτων, ὅσῳ ἂν μᾶλλον ἐγνωκότες ἦτε ταῦτα, ἔπειθ' ἂ προσήκει φρονεῖν δόξετε.

“Οτι δ' οὐδὲν καινὸν οὐτ' ἐγὼ λέγω νῦν κελεύων Ῥοδίους 9 ἐλευθεροῦν, οὐθ' ὑμεῖς, ἂν πεισθῆτέ μοι, ποιήσετε, τῶν γεγενημένων ὑμᾶς τι καὶ συνεννηνοχότων ὑπομνήσω. ὑμεῖς ἐξε- 15 πέμψατε Τιμόθεόν ποτ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βοηθήσονται Ἀριοβαρζάνη, προσγράψαντες τῷ ψηφίσματι ‘μὴ λύνοντα τὰς σπονδὰς τὰς πρὸς τὸν βασιλέα.’ ἰδὼν δ' ἐκείνος τὸν μὲν Ἀριοβαρζάνην φανερώς ἀφεστῶτα βασιλέως, Σάμον δὲ [193] φρουρουμένην ὑπὸ Κυπροθέμιδος, ὃν κατέστησε Τιγράνης 20 ὁ βασιλέως ὑπαρχος, τῷ μὲν ἀπέγνω μὴ βοηθεῖν, τὴν δὲ προσκαθεζόμενος καὶ βοηθήσας ἡλευθέρωσε· καὶ μέχρι τῆς 10 τῆμερον ἡμέρας οὐ γέγονεν πόλεμος διὰ ταῦθ' ὑμῖν. οὐ γὰρ ὁμοίως οὐδεὶς ὑπὲρ τε τοῦ πλεονεκτεῖν πολεμήσειεν ἂν καὶ τῶν ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ὧν ἐλαττοῦνται μέχρι τοῦ δυνατοῦ 25 πάντες πολεμοῦσιν, ὑπὲρ δὲ τοῦ πλεονεκτεῖν οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἐφίενται μὲν, ἐὰν τις ἐᾷ, ἐὰν δὲ κωλυθῶσιν, οὐδὲν ἡδικηκέναι τοὺς ἐναντιωθέντας αὐτοῖς ἡγοῦνται.

“Οτι δ' οὐδ' ἂν ἐναντιωθῆναί μοι δοκεῖ τῇ πράξει ταύτῃ 11 νῦν Ἀρτεμισία τῆς πόλεως οὔσης ἐπὶ τῶνπραγμάτων, μίκρ'

2 ταῦτ' Baiter : ταῦτ' codd.

6 ἢ SA : καὶ vulg.

8 γε

post ὑπὲρ add. vulg. : om. S solus

9 ὅτιοῦν SA : ὅτιοῦν ἂν vulg.

10 ἂν ante μᾶλλον SAFYO : post μᾶλλον vulg.

17 τὸν ante βα-

σιλέα om. vulg. : add. SA, cf. xiv 2

20 μὴ om. A

21 βοηθήσας

SA Y : πολεμήσας vulg.

24 ὧν ἐλαττοῦνται] ὧν ἂν ἐλαττωνται

Stobaeus Flor. liv 33

- ἀκούσαντες σκοπεῖτε εἴτ' ὀρθῶς λογίζομαι ταῦτ' εἴτε μή.
 ἐγὼ νομίζω, πράττοντος μὲν ἐν Αἰγύπτῳ πάνθ' ὡς ὥρμηκε
 βασιλέως, σφόδρ' ἂν Ἀρτεμισίαν πειραθῆναι περιποιῆσαι
 Ῥόδον αὐτῷ, οὐ τῇ βασιλέως εὐνοίᾳ, ἀλλὰ τῷ βούλεσθαι
 πλησίον αὐτῆς διατρίβοντος ἐκείνου μεγάλην εὐεργεσίαν 5
 καταθέσθαι πρὸς αὐτόν, ἵν' ὡς οἰκείοτατ' αὐτὴν ἀποδέχεται·
 12 πράττοντος δ' ὡς λέγεται, καὶ διημαρτηκότος οἷς ἐπεχείρησεν,
 ἡγέισθαι τὴν νῆσον ταύτην, ὅπερ ἔστιν, ἄλλο μὲν οὐδὲν
 ἂν εἶναι βασιλεῖ χρησίμην ἐν τῷ παρόντι, τῆς δ' αὐτῆς
 ἀρχῆς ἐπιτείχισμα πρὸς τὸ μηδ' ὀτιοῦν παρακινεῖν. ὥστε μοι 10
 δοκεῖ μᾶλλον ἂν ὑμᾶς ἔχειν μὴ φανερώς αὐτῆς ἐνδοῦσης, ἢ
 [194] ῥέειν λαβεῖν βούλεσθαι. οἶμαι μὲν οὖν οὐδὲ βοηθήσειν
 13 αὐτήν, ἂν δ' ἄρα τοῦτο ποιῇ, φαύλως καὶ κακῶς. ἐπεὶ καὶ
 βασιλέα γε, ὃ τι μὲν ποιήσει μὰ Δί' οὐκ ἂν εἴποιμ' ἔγωγ'
 ὡς οἶδα, ὅτι μέντοι συμφέρεи τῇ πόλει δῆλον ἤδη γενέσθαι 15
 πότερ' ἀντιποιήσεται τῆς πόλεως τῆς Ῥοδίων ἢ οὐ, τοῦτ'
 ἂν ἰσχυρισαίμην· οὐ γὰρ ὑπὲρ Ῥοδίων βουλευτέον, ὅταν
 ἀντιποιῇται, μόνον, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν πάντων
 Ἑλλήνων.
 14 Οὐ μὲν οὐδ' ἂν εἰ δι' αὐτῶν εἶχον τὴν πόλιν οἱ νῦν ὄντες 20
 ἐν αὐτῇ Ῥόδιοι, παρήνευσ' ἂν ὑμῖν τούτους ἐλέσθαι, οὐδ' εἰ
 πάνθ' ὑπισχνούνθ' ὑμῖν ποιήσειν. ὁρῶ γὰρ αὐτοὺς τὸ μὲν
 πρῶτον, ὅπως καταλύσωσι τὸν δῆμον, προσλαβόντας τινὰς
 τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ δὲ τοῦτ' ἔπραξαν, πάλιν ἐκβαλόντας
 τούτους· τοὺς οὖν μηδετέροις πιστῶς κεχρημένους οὐδ' ἂν 25
 15 ὑμῖν βεβαίους ἡγοῦμαι γενέσθαι συμμάχους. καὶ ταῦτ'
 οὐδεπώποτ' εἶπουν ἂν, εἰ τῷ Ῥοδίῳ δήμῳ μόνον ἡγοῦμην
 συμφέρειν· οὔτε γὰρ προξενῶ τῶν ἀνδρῶν οὗτ' ἰδίᾳ ξένος
 αὐτῶν οὐδεὶς ἐστὶ μοι. οὐ μὲν οὐδ' εἰ ταῦτ' ἀμφότερ' ἦν,

2 ὡς S A B Y O : ὅσ' vulg.

7 οἷς] οἷ S

9 ἂν om. vulg. :

add. S A Y

14 ποτε post μὲν add. vulg. : om. S A

16 ἀντι-

ποιεῖται Blass coll. schol.

17 ὅταν S : ἂν vulg.

18 τῶν ante

πάντων S : post πάντων cett.

27 οὐδεπώποτε S A : οὐδέποτε vulg.

28 προξενῶ S A F Y : πρόξενος vulg.

εἰ μὴ συμφέρειν ὑμῖν ἡγούμην, εἶπον ἄν, ἐπεὶ Ῥοδίοις γε, εἰ
οἶόν τε τοῦτ' εἰπεῖν τῷ συναγορεύοντι τῇ σωτηρίᾳ αὐτῶν,
συγχαίρω τῶν γεγενημένων. τοῦ κομίσασθαι γὰρ τὰ ὑμέτερ'
ὑμῖν φθονήσαντες τὴν ἑαυτῶν ἐλευθερίαν ἀπολωλέκασιν, καὶ
5 παρὸν αὐτοῖς Ἑλλησι καὶ βελτίοσιν αὐτῶν [ὑμῖν] ἐξ ἴσου
συμμαχεῖν, βαρβάροις καὶ δούλοις, οὓς εἰς τὰς ἀκροπόλεις
παρεῖνται, δουλεύουσιν. ὀλίγου δὲ δέω λέγειν, ἐὰν αὐτοῖς 16
ὑμεῖς ἐθελήσητε βοηθῆσαι, ὥς καὶ συνενήνοχε ταῦτ' αὐτοῖς. [195]
εὖ μὲν γὰρ πράττοντες οὐκ οἶδ' εἴ ποτ' ἂν εὖ φρονῆσαι
10 ἠθέλησαν, ὄντες Ῥόδιοι, ἔργῳ δὲ πειραθέντες καὶ διδασκέντες
ὅτι πολλῶν κακῶν ἡ ἄνοι' αἰτία τοῖς πολλοῖς γίνεται, τάχ'
ἂν, εἰ τύχοιεν, σωφρονέστεροι πρὸς τὸν λοιπὸν τοῦ χρόνου
γένοιοντο. τοῦτο δ' οὐ μικρὰν ὠφέλειαν αὐτοῖς ἡγοῦμαι.
φημὶ δὴ χρῆναι πειρᾶσθαι σφῶν τούς ἄνδρας καὶ μὴ
15 μνησικακεῖν, ἐνθυμουμένους ὅτι πολλὰ καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν
ἐπιβουλευσάντων ἐξηπάτησθε, ὧν οὐδενὸς αὐτοὶ δοῦναι δίκην
δίκαιον ἂν εἶναι φήσαιτε.

Ὅρατε δὲ κακεῖν', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι πολλοὺς ὑμεῖς 17
πολέμους πεπολεμήκατε καὶ πρὸς δημοκρατίας καὶ πρὸς
20 ὀλιγαρχίας. καὶ τοῦτο μὲν ἴστε καὶ αὐτοί. ἄλλ' ὑπὲρ ὧν
πρὸς ἑκατέρους ἔσθ' ὑμῖν ὁ πόλεμος, τοῦτ' ἴσως ὑμῶν οὐδεὶς
λογίζεται. ὑπὲρ τίνων οὖν ἐστίν; πρὸς μὲν τοὺς δήμους ἡ
περὶ τῶν ἰδίων ἐγκλημάτων, οὐ δυνηθέντων δημοσίᾳ διαλύ-
σασθαι ταῦτα, ἡ περὶ γῆς μέρους ἡ ὄρων ἡ φιλονικίας ἡ τῆς
25 ἡγεμονίας· πρὸς δὲ τὰς ὀλιγαρχίας ὑπὲρ μὲν τούτων οὐδενός,
ὑπὲρ δὲ τῆς πολιτείας καὶ τῆς ἐλευθερίας· ὥστ' ἔγωγ' οὐκ 18
ἂν ὀκνήσαιμι' εἰπεῖν μᾶλλον ἡγεῖσθαι συμφέρειν δημοκρατου-

2 αὐτῶν post σωτηρίᾳ codd. : ante συναγορεύοντι Tournier 5 ὑμῖν
post αὐτῶν S A : ante αὐτῶν vulg. : secl. Tournier 7 δὲ om. S
9 εἴ ποτ' ἂν S A Y : εἴ ποτ' vulg. : ἂν εἴ ποτ' Herwerden 12 τὸν
S A F¹ : τὸ vulg. 13 μικρὰν ὠφέλειαν αὐτοῖς S A : μικρὸν
αὐτοῖς ὠφέλημα vulg. 17 δίκαιον S vulg. : δίκαιοι Vind. 1
solus 19 πολέμους ante πεπολεμήκατε S solus : post πεπολε-
μήκατε vulg. 24 φιλονικίας Blass : φιλονεικίας S A : φιλοτιμίας
vulg.

μένους τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας πολεμεῖν ὑμῖν ἢ ὀλιγαρχο-
 μένους φίλους εἶναι. πρὸς μὲν γὰρ ἐλευθέρους ὄντας οὐ
 χαλεπῶς ἂν εἰρήνην ὑμᾶς ποιήσασθαι νομίζω, ὅποτε βουλη-
 θεῖητε, πρὸς δ' ὀλιγαρχομένους οὐδὲ τὴν φιλίαν ἀσφαλῆ
 νομίζω· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως ὀλίγοι πολλοῖς καὶ ζητούντες 5
 ἄρχειν τοῖς μετ' ἰσηγορίας ζῆν ἡρημένοις εὖνοι γένοιντ' ἂν.

[196]

19

Θαυμάζω δ' εἰ μηδεὶς ὑμῶν ἡγείται Χίων ὀλιγαρχομένων
 καὶ Μυτιληναίων, καὶ νυνὶ Ῥοδίων καὶ πάντων ἀνθρώπων
 ὀλίγου δέω λέγειν εἰς ταύτην τὴν δουλείαν ὑπαγομένων,
 συγκινδυνεύειν τι τὴν παρ' ἡμῖν πολιτείαν, μηδὲ λογίζεται 10
 τοῦθ' ὅτι οὐκ ἔστιν ὅπως, εἰ δι' ὀλιγαρχίας ἅπαντα συστή-
 σεται, τὸν παρ' ὑμῖν δῆμον ἐάσουσιν. ἴσασι γὰρ οὐδένας
 ἄλλους πάλιν εἰς ἐλευθερίαν (ἂν) τὰ πράγματ' ἐξάγοντας·
 ὅθεν δὴ κακὸν αὐτοῖς ἂν τι γενέσθαι προσδοκῶσι, τοῦτ'
 20 ἀνελεῖν βουλήσονται. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους τοὺς ἀδικούντας 15
 τινας αὐτῶν τῶν κακῶς πεπονθότων ἐχθροὺς ἡγεῖσθαι χρή·
 τοὺς δὲ τὰς πολιτείας καταλύοντας καὶ μεθιστάντας εἰς ὀλι-
 γαρχίαν κοινούς ἐχθροὺς παραινῶ νομίζειν ἀπάντων τῶν
 21 ἐλευθερίας ἐπιθυμούντων. ἔπειτα καὶ δίκαιον, ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, δημοκρατουμένους αὐτοὺς τοιαῦτα φρονούντας 20
 φαίνεσθαι περὶ τῶν ἀτυχούντων δῆμων, οἷάπερ ἂν τοὺς
 ἄλλους ἀξιώσαιτε φρονεῖν περὶ ὑμῶν, εἴ ποθ', ὃ μὴ γένοιτο,
 τοιοῦτό τι συμβαίῃ. καὶ γὰρ εἰ δίκαιά τις φήσῃ Ῥοδίους
 πεπονθέναι, οὐκ ἐπιτήδειος ὁ καιρὸς ἐφησθῆναι· δεῖ γὰρ τοὺς
 εὐτυχούντας περὶ τῶν ἀτυχούντων ἀεὶ φαίνεσθαι τὰ βέλ- 25
 τιστα βουλευομένους, ἐπειδήπερ ἄδηλον τὸ μέλλον ἅπασιν
 ἀνθρώποις.

4 τοὺς post δὲ add. vulg. : om. S A 5 πολλοῖς] τοῖς πολλοῖς
 G. H. Schaefer 13 ἂν addidi (vel, si mavis, post οὐδένας)
 ἐξάγοντας S : ἐξαγαγόντας A : ἐπαξόντας Y : ἂν ἐπανάγοντας vulg. :
 ἐπανάγοντας Bekker 14 τοῦτ' S A : τούτους vulg. 15 ἄλλους
 τοὺς vulg. : ἄλλους S : ἄλλως Blass 16 χρή om. S¹ 21 ἂν
 om. vulg. : add. S A 22 ἀξιώσαιτε] ἀξιώσετε codd. 23 τοιοῦτο
 del. Dobree, cf. Prooem. xxii 2 23-24 εἰ . . . οὐκ ἐπιτήδειος S vulg. :
 οὐδ' εἰ . . . ἐπιτήδειος A 23 φήσῃ S : φήσειε O : ἂν φήσειε vulg.
 26 βουλευομένους S vulg. : βουλομένους A Y corr., cf. § 22

Ἀκούω δ' ἐγὼ πολλάκις ἐνταυθὶ παρ' ὑμῖν τινῶν λεγόντων 22
ὥς, ὅτ' ἡτύχησεν ὁ δῆμος ἡμῶν, συνεβουλήθησάν τινες αὐτὸν
σωθῆναι· ὦν ἐγὼ μόνων Ἀργείων ἐν τῷ παρόντι μνησθή-
σομαι βραχύ τι. οὐ γὰρ ἂν ὑμᾶς βουλοίμην, δόξαν ἔχοντας
5 τοῦ σῶζειν τοὺς ἀτυχοῦντας αἰεὶ, χείρους Ἀργείων ἐν ταύτῃ [197]
τῇ πράξει φανῆναι, οἱ χώραν ὅμορον τῇ Λακεδαιμονίων
οἰκοῦντες, ὀρώντες ἐκείνους γῆς καὶ θαλάττης ἄρχοντας, οὐκ
ἀπώκησαν οὐδ' ἐφοβήθησαν εὐνοϊκῶς ὑμῖν ἔχοντες φανῆναι,
ἀλλὰ καὶ πρέσβεις ἐλθόντας ἐκ Λακεδαίμονος, ὥς φασιν,
10 ἐξαιτήσουντάς τινας τῶν φυγάδων τῶν ὑμετέρων ἐψηφίσαντο,
ἐὰν μὴ πρὸ ἡλίου δύντος ἀπαλλάττωνται, πολεμίους κρίνειν.
εἴτ' οὐκ αἰσχρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τὸ μὲν Ἀργείων 23
πλήθος οὐκ ἐφοβήθη τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν ἐν ἐκείνοις
τοῖς καιροῖς οὐδὲ τὴν ῥώμην, ὑμεῖς δ' ὄντες Ἀθηναῖοι βάρ-
15 βαρον ἄνθρωπον, καὶ ταῦτα γυναῖκα, φοβήσεσθε; καὶ μὴν οἱ
μὲν ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν ὅτι πολλάκις ἦττηνται [ὑπὸ] Λακεδαι-
μονίων, ὑμεῖς δὲ νενικήκατε μὲν πολλάκις βασιλέα, ἦττησθε
δ' οὐδ' ἅπαξ οὔτε τῶν δούλων τῶν βασιλέως οὔτ' αὐτοῦ
'κείνου· εἰ γάρ τί πον κεκράτηκε τῆς πόλεως βασιλεύς, ἢ
20 τοὺς πονηροτάτους τῶν Ἑλλήνων καὶ προδότας αὐτῶν χρή-
μασι πείσας ἢ οὐδαμῶς ἄλλως κεκράτηκεν. καὶ οὐδὲ τοῦτ' 24
αὐτῷ συνενήνοχεν, ἀλλ' ἅμ' εὐρήσεται αὐτὸν τὴν τε πόλιν
διὰ Λακεδαιμονίων ἀσθειῇ ποιήσαντα καὶ περὶ τῆς αὐτοῦ
βασιλείας κινδυνεύσαντα πρὸς Κλέαρχον καὶ Κῦρον. οὔτ'
25 οὖν ἐκ φανεροῦ κεκράτηκεν οὔτ' ἐπιβουλευσαὶ συνενήνοχεν
αὐτῷ. ὁρῶ δ' ὑμῶν ἐνίοις Φιλίππου μὲν ὥς ἄρ' οὐδενὸς
ἀξίου πολλάκις ὀλιγωροῦντας, βασιλέα δ' ὥς ἰσχυρὸν ἐχθρὸν
οἷς ἂν προέλῃται φοβουμένους. εἰ δὲ τὸν μὲν ὥς φαῦλον

2 ὁ δῆμος S A : ἡ πόλις vulg. συνεβουλήθησάν Dobree : συνεβου-
λεύθησάν S vulg. αὐτὸν S A : αὐτὴν vulg. 5 ἀτυχοῦντας S A :
ἀτυχήσαντας vulg. 7 ἄρχοντας S vulg. : κρατοῦντας A 11 δύντος
S : δύνοντος vulg. κρινεῖν Cobet 16 ὑπὸ secl. Benseler
18 οὔτε τῶν vulg. et Bekk. Anecd. : ὑπὸ τῶν S : οὐθ' ὑπὸ τῶν A Y
post δούλων add. τῶν A Y : τοῦ S vulg. οὔτ' S vulg. et Bekk.
Anecd. : οὐθ' ὑπ' A Y 22 ἀλλ' ἅμα A Y : ἀλλὰ μὴν S vulg.

[198] οὐκ ἀμυννόμεθα, τῷ δ' ὡς φοβερῷ πάνθ' ὑπέιζομεν, πρὸς
 τίνας, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραταξόμεθα;

- 25 Εἰσὶ δέ τινες, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρ' ὑμῖν δεινότατοι
 τὰ δίκαια λέγειν ὑπὲρ τῶν ἄλλων πρὸς ὑμᾶς, οἷς παραινέ-
 σαιμ' ἂν ἔγωγε τοσοῦτον μόνου, ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς τοὺς ἄλλους 5
 ζητεῖν τὰ δίκαια λέγειν, ἵν' αὐτοὶ τὰ προσήκοντα πρῶτοι
 φαίνωνται ποιοῦντες· ὥς ἔστ' ἄτοπον περὶ τῶν δικαίων ὑμᾶς
 διδάσκειν αὐτὸν οὐ δίκαια ποιοῦντα· οὐ γάρ ἐστι δίκαιον
 οὐτα πολίτην τοὺς καθ' ὑμῶν λόγους, ἀλλὰ μὴ τοὺς ὑπὲρ
 26 ὑμῶν ἐσκέφθαι. φέρε γὰρ πρὸς θεῶν σκοπεῖτε, τί δή ποτ' ἐν 10
 Βυζαντίῳ οὐδεὶς ἔστ' ὁ διδάξων ἐκείνους μὴ καταλαμβάνειν
 Χαλκηδόνα, ἣ βασιλέως μὲν ἐστίν, εἶχετε δ' αὐτὴν ὑμεῖς,
 ἐκείνοις δ' οὐδαμόθεν προσήκεν· μηδὲ Σηλυμβρίαν, πόλιν
 ὑμετέραν ποτὲ σύμμαχον οὔσαν, ὡς αὐτοὺς συντελῆ ποιεῖν
 καὶ Βυζαντίων ὀρίζειν τὴν τούτων χώραν παρὰ τοὺς ὅρκους 15
 καὶ τὰς συνθήκας, ἐν αἷς αὐτονόμους τὰς πόλεις εἶναι
 27 γέγραπται; οὐδὲ Μαύσωλον ζῶντα, οὐδὲ τελευτήσαντος
 ἐκείνου τὴν Ἀρτεμισίαν οὐδεὶς ἔστ' ὁ διδάξων μὴ κατα-
 λαμβάνειν Κῶν καὶ Ῥόδον καὶ ἄλλας ἐτέρας πόλεις Ἑλλη-
 νίδας, ὧν βασιλεὺς ὁ ἑκείνων δεσπότης ἐν ταῖς συνθήκαις 20
 ἀπέστη τοῖς Ἑλλησι, καὶ περὶ ὧν πολλοὺς κινδύνους καὶ
 καλοὺς ἀγῶνας οἱ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους Ἑλληνες
 ἐποίησαντο. εἰ δ' ἄρα καὶ λέγει τις ἀμφοτέροις αὐτοῖς,
 28 ἀλλ' οἳ γέ πεισόμενοι τούτοις, ὡς ἔοικεν, οὐκ εἰσὶν. ἐγὼ
 δὲ δίκαιον μὲν εἶναι νομίζω κατάγειν τὸν Ῥοδίων δῆμον· οὐ 25
 μὴν ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ δίκαιον ἦν, ὅταν εἰς ἃ ποιοῦσιν οὗτοι
 [199] βλέψω, προσήκειν οἶμαι παραινεῖν κατάγειν. διὰ τί; ὅτι
 πάντων μὲν, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δίκαια ποιεῖν ὠρμηκότων,

3 δέ SAFY: δὴ O marg.

13 προσήκεν S: προσήκει cett.

AFBY: Βυζαντίους S

17 Μαύσωλον ζῶντα SA: Μαυσώλου ζώντος vulg.

Richards

21 κινδύνους secl. Cobet

27 παραινεῖν SA: παραινέσαι vulg.

11 διδάξων SA: διδάσκων vulg.

15 Βυζαντίων Dobree: Βυζάντιον

16 τὰς πόλεις om. vulg.: add. SA

19 ἄλλας] πολλὰς

SA: post πόλεις vulg.: secl. Cobet

23 ἀμφοτέροις αὐτοῖς secl. Weil

αἰσχροὺν ἡμᾶς μόνους μὴ ᾔθελειν, ἀπάντων δὲ τῶν ἄλλων
ὅπως ἀδικεῖν δυνήσονται παρασκευαζομένων μόνους ἡμᾶς τὰ
δίκαια προτείνεσθαι, μηδενὸς ἀντιλαμβανομένους, οὐ δικαιο-
σύνην ἀλλ' ἀνανδρίαν ἡγοῦμαι· ὁρῶ γὰρ ἅπαντας πρὸς τὴν
5 παροῦσαν δύναμιν τῶν δικαίων ἀξιουμένους. καὶ παράδειγμα 29
λέγειν ἔχω τούτου πᾶσιν ὑμῖν γνώριμον. εἰςὶ συνθήκαι
τοῖς Ἑλλησι [διτταὶ] πρὸς βασιλέα, ἃς ἐποίησθ' ἡ πόλις ἡ
ἡμετέρα, ἃς ἅπαντες ἐγκωμιάζουσι, καὶ μετὰ ταῦθ' ὕστερον
Λακεδαιμόνιοι ταύτας ὧν δὴ κατηγοροῦσιν· κὰν ταύταις οὐχὶ
10 ταῦτ' αἰσχροτέραις ὦρισται. τῶν μὲν γὰρ ἰδίων δικαίων
τῶν ἐν ταῖς πολιτείαις οἱ νόμοι κοινὴν τὴν μετουσίαν ἔδοσαν
καὶ ἴσην καὶ τοῖς ἀσθενέσιν καὶ τοῖς ἰσχυροῖς· τῶν δ'
Ἑλληνικῶν δικαίων οἱ κρατοῦντες ὦρισται τοῖς ἥττοσι
γίγνονται.
15 Ἐπειδὴ τοίνυν ὑμῖν ἐγνωκέναι τὰ δίκαια [ποιεῖν] ὑπάρχει, 30
ὅπως καὶ πρᾶξαι ταῦτ' ἐφ' ὑμῖν ἔσται δεῖ σκοπεῖν. ἔστι δὲ
ταῦτ', εἴαν ὑποληφθῇτε κοινοὶ προστάται τῆς πάντων ἐλευ-
θερίας εἶναι. εἰκότως δέ μοι δοκεῖ χαλεπώτατον ὑμῖν εἶναι
πρᾶξαι τὰ δέοντα. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις
10 εἰς ἀγὼν ἔστιν ὁ πρὸς τοὺς προδήλους ἐχθρούς, ὧν ἂν κρατή-
σωσιν, οὐδὲν ἐμποδῶν αὐτοῖς κυρίους τῶν ἀγαθῶν εἶναι·
ὑμῖν δ', ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύο, οὗτός θ' ὁ καὶ τοῖς ἄλλοις 31
καὶ πρόσσεσθ' ἕτερος τούτου πρότερος καὶ μείζων· δεῖ γὰρ
ὑμᾶς βουλευομένους κρατῆσαι τῶν τὰναντία τῇ πόλει παρ'
25 ὑμῖν πράττειν προηρημένων. ὅταν οὖν μηδὲν ἢ διὰ τούτους [200]
ἀκονιτεῖ τῶν δεόντων γενέσθαι, πολλῶν διαμαρτάνειν ὑμᾶς
εἰκότως συμβαίνει. τοῦ μέντοι πολλοὺς ἀδεῶς ταύτην τὴν 32
τάξιν αἰρεῖσθαι τῆς πολιτείας, ἴσως μὲν αἱ παρὰ τῶν μισθοδο-

5 καὶ ante τῶν add. vulg. : om. S¹ A   6 τούτου post ἔχω S A :
ante λέγειν vulg.   7 διτταὶ post Ἑλλησι S F B Y : post βασιλέα
A : ante τοῖς vulg. : secl. Blass   10 ἀμφοτέrais S A : ἀμφοτέροις
F Y O : ἀμφοτέρως vulg.   15 ποιεῖν S A : secl. Wolf : καὶ ποιεῖν
vulg.   16 ἔσται vulg. : ἔστι S solus   23 πρόσσεσθ' S A F Y :
προσέθ' al.   26 ἀκονιτεῖ Blass (cf. Meisterhans Att. Inschr. p. 147) :
ἀκονητὶ S : ἀκονιτὶ vulg.   28 μισθοδοτούντων S A : μισθοδοτων
vulg.

τούντων αὐτοὺς ὠφέλειαι μάλιστ' αἵτιαι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ
 ὑμᾶς ἂν τις ἔχοι δικαίως αἰτιῶσθαι. ἐχρῆν γάρ, ὦ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, τὴν αὐτὴν ἔχειν διάνοιαν ὑμᾶς περὶ τῆς ἐν τῇ
 πολιτεῖα τάξεως ἥνπερ περὶ τῆς ἐν ταῖς στρατείαις ἔχετε.
 τίς οὖν ἐστὶν αὕτη; ὑμεῖς τὸν λιπόντα τὴν ὑπὸ τοῦ στρα- 5
 τηγοῦ τάξιν ταχθεῖσαν, ἄτιμον οἴεσθε προσήκειν εἶναι καὶ
 33 μηδενὸς τῶν κοινῶν μετέχειν. χρῆν τοίνυν καὶ τοὺς τὴν
 ὑπὸ τῶν προγόνων τάξιν ἐν τῇ πολιτεῖα παραδεδομένην
 λιπόντας καὶ πολιτευομένους ὀλιγαρχικῶς ἀτίμους τοῦ συμ-
 βουλεύειν ὑμῖν αὐτοῖς ποιεῖσθαι· νῦν δὲ τῶν μὲν συμμάχων 10
 τοὺς τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον κρινεῖν ὁμωμοκότας νομίζετ'
 εὐνουστάτους, τῶν δὲ πολιτευομένων οὓς ἴστε σαφῶς τοὺς
 τῆς πόλεως ἐχθροὺς ἡρημένους, τούτους πιστοτάτους ἡγείσθε.
 34 Ἀλλὰ γὰρ οὐχ ὅ τι τις κατηγορήσει τούτων ἢ τοῖς ἄλλοις
 ὑμῖν ἐπιπλήξει χαλεπὸν εὐρεῖν, ἀλλ' ἀφ' ὁποίων λόγων ἢ 15
 πράξεως ποίας ἐπανορθώσεται τις ἂν νῦν οὐκ ὀρθῶς ἔχει,
 τοῦτ' ἔργον εὐρεῖν. ἴσως μὲν οὖν οὐδὲ τοῦ παρόντος καιροῦ
 περὶ πάντων λέγειν· ἀλλ' ἐὰν ἂν προήρησθε δυνηθῆτ' ἐπικυ-
 ρῶσαι συμφερούση τινὶ πράξει, καὶ τᾶλλ' ἂν ἴσως καθ' ἐν
 35 ἀεὶ βέλτιον σχοίη. ἐγὼ μὲν οὖν οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ἀντιλαμ- 20
 [201] βάνεσθαι τῶν πραγμάτων τούτων ἐρρωμένως, καὶ πράττειν
 ἄξια τῆς πόλεως, ἐνθυμονμένους ὅτι χαίρετ' ἀκούοντες, ὅταν
 τις ἐπαινῇ τοὺς προγόνους ὑμῶν καὶ τὰ πεπραγμέν' ἐκείνοις
 διεξίη καὶ τὰ τρόπαια λέγη. νομίζετε τοίνυν ταῦτ' ἀναθεῖναι
 τοὺς προγόνους ὑμῶν οὐχ ἵνα θαυμάζητ' αὐτὰ θεωροῦντες, 25
 ἀλλ' ἵνα καὶ μιμήσθε τὰς τῶν ἀναθέντων ἀρετάς.

5 λιπόντα Dindorf: λειπόντα S: λείποντα vulg. 7 χρῆν Weil:
 ἐχρῆν Cobet: χρῆ codd. 9 λιπόντας vulg.: λειπόντας (sine
 accentu) S: λείποντας FA 11 κρινεῖν Blass sec. Aristid. i 662,
 829: ὑμῖν codd.: ὑμῖν νομεῖν Cobet, coll. Xen. Anab. ii 5, 39, &c.
 νομίζετε codd.: νομίζειν Voemel 16 πράξεως ante ποίας S: post
 ποίας cett. 18 δυνηθῆτε S: δύννησθε vulg. 20 ἀεὶ SA Y
 corr.: ἂν vulg. σχοίη vulg.: ἔχοι S solus 25 μόνον post
 θεωροῦντες add. vulg. S¹ marg.: om. S solus et xiii 26

In S subscriptum

ΤΙΠΕΡ ΤΗΣ ΡΟΔΙΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Η Η Η Δ Δ Δ Δ Π Ι Ι

Δῶ (i. e. διώρθωται)

XVI

ΥΠΕΡ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΩΝ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

“Οτε Λακεδαιμόνιοι νικηθέντες ὑπὸ Θηβαίων ἐν Λεύκτροις τῆς Βοιωτίας εἰς κίνδυνον μέγαν κατέστησαν, ἀποστάντων Ἀρκάδων καὶ προσθεμένων τοῖς Θηβαίοις, Ἀθηναῖοι σύμμαχοι Λακεδαιμονίοις γενόμενοι διέσωσαν αὐτούς· ὕστερον δὲ Λακεδαιμόνιοι τῶν κινδύνων ἀπαλλαγέντες καὶ προϊόντες πάλιν εἰς δύναμιν ἐπὶ 5 Μεγάλῃν πόλιν τῆς Ἀρκαδίας ἤρχοντο, καὶ τοὺς Ἀθηναίους παρεκάλουν διὰ πρεσβείας κοινωνεῖν αὐτοῖς τοῦ πολέμου. πεπόμεφασι δὲ καὶ οἱ Μεγαλοπολῖται πρέσβεις Ἀθήναζε παρακαλοῦντες ὑπὲρ ἑαυτῶν. ὁ τοίνυν Δημοσθένης συμβουλεύει μὴ περιορᾶν 10 ἀναιρεθεῖσαν Μεγάλῃν πόλιν μῆδ’ εἰς ἰσχὺν προελθόντας Λακεδαιμονίους, συμφέρειν λέγων τοῖς Ἀθηναίοις τὸ μὴ φοβερὰν εἶναι τὴν Λακεδαίμονα.

Ἀμφότεροί μοι δοκοῦσιν ἀμαρτάνειν, ὦ ἄνδρες Ἀθη- [202]
ναῖοι, καὶ οἱ τοῖς Ἀρκάσι καὶ οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις συνει-
15 ρηκότες· ὥσπερ γὰρ ἀφ’ ἑκατέρων ἦκουτες, οὐχ ὑμῶν ὄντες [πολῖται], πρὸς οὓς ἀμφότεροι πρεσβεύουσι, κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσιν ἀλλήλους. ἦν δὲ τοῦτο μὲν τῶν ἀφιγμένων ἔργον, τὸ δὲ κοινῶς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λέγειν καὶ τὰ βέλτισθ’ ὑπὲρ ὑμῶν σκοπεῖν ἄνευ φιλονικίας τῶν ἐνθάδε 20 συμβουλεύειν ἀξιούντων. νῦν δ’ ἔγωγε, εἴ τις αὐτῶν ἀφέλοι 2 τὸ γιγνώσκεισθαι καὶ τὸ τῇ φωνῇ λέγειν Ἀττικιστί, πολλοὺς ἂν οἶμαι τοὺς μὲν Ἀρκάδας, τοὺς δὲ Λάκωνας αὐτῶν εἶναι νομίσαι. ἐγὼ δ’ ὁρῶ μὲν ὥς χαλεπὸν τὰ βέλτιστα λέγειν

10 ἀναιρεθεῖσαν Wolf: αἰρεθεῖσαν codd.
16 πολῖται om. Prooem. viii: secl. Cobet
37): πρεσβεύονται cett. et Prooem.
Prooem.: Ἀττικῶς codd.

§§ 1-3 = Prooem. viii
πρεσβεύουσι S (cf. viii
21 Ἀττικιστί Cobet cum
23 ὁρῶ codd.: οἶδα Cobet cum
Prooem.

- ἐστί· συνεξηπατημένων γὰρ ὑμῶν, καὶ τῶν μὲν ταυτί, τῶν
 δὲ ταυτὶ βουλομένων, ἂν τὰ μεταξύ τις ἐγχειρῇ λέγειν καὶ
 ὑμεῖς μὴ περιμένητε μαθεῖν, χαριεῖται μὲν οὐδετέροις, δι-
 3 βεβλήσεται δὲ πρὸς ἀμφοτέρους· οὐ μὴν ἀλλ' αἰρήσομαι
 μᾶλλον αὐτός, ἂν ἄρα τοῦτο πάθω, δοκεῖν φλυαρεῖν, ἢ παρ' 5
 ἃ βέλτιστα νομίζω τῇ πόλει, προέσθαι τισὶν ὑμᾶς ἐξαπατή-
 σαι. τὰ μὲν οὖν ἄλλ' ὕστερον, ἂν ὑμῖν βουλομένοις ἦ,
 λέξω· ἀπὸ δὲ τῶν ὁμολογουμένων ὑφ' ἀπάντων ἄρξομαι, ἃ
 κράτιστα νομίζω διδάσκειν.
- 4 Οὐκοῦν οὐδ' ἂν εἰς ἀντίποι ὥς οὐ συμφέρει τῇ πόλει 10
 [203] καὶ Λακεδαιμονίους ἀσθενεῖς εἶναι καὶ Θηβαίους τουτουσί.
 ἔστι τοίνυν ἓν τι τοιούτῳ καιρῷ τὰ πράγματα νῦν, εἴ τι
 δεῖ τοῖς εἰρημένοις πολλάκις παρ' ὑμῖν λόγοις τεκμήρασθαι,
 ὥστε Θηβαίους μὲν Ὀρχομενοῦ καὶ Θεσπιῶν καὶ Πλαταιῶν
 οἰκισθειςὼν ἀσθενεῖς γενέσθαι, Λακεδαιμονίους δ', εἰ ποι- 15
 ῆσονται τὴν Ἀρκαδίαν ὑφ' ἑαυτοῖς καὶ Μεγάλην πόλιν
 5 ἀναιρήσουσι, πάλιν ἰσχυροὺς γενήσεσθαι. σκεπτέον τοίνυν
 μὴ πρότερον τούσδε γενέσθαι φοβεροὺς καὶ μεγάλους ἑάσω-
 μεν ἢ κείνοι μικροὶ γεγενῆσονται, καὶ λάθωσιν ἡμᾶς πλείονι
 μείζους οἱ Λακεδαιμόνιοι γενόμενοι ἢ ὅσῳ τοὺς Θηβαίους 20
 ἐλάττους συμφέρει γενέσθαι. οὐ γὰρ ἐκείνῳ γ' ἂν εἴποιμεν,
 ὥς ἀνταλλάξασθαι βουλοίμεθ' (ἂν) ἀντιπάλους Λακεδαι-
 μονίους ἀντὶ Θηβαίων, οὐδὲ τοῦτ' ἔσθ' ὃ σπονδάζομεν, ἀλλ'
 ὅπως μηδέτεροι δυνήσονται μηδὲν ἡμᾶς ἀδικεῖν· οὕτω γὰρ
 ἂν ἡμεῖς μετὰ πλείστης ἀδείας εἴημεν.

25

1 συνεξηπατημένων S vulg. et Prooem. : ἐξηπατημένων A, Aristid.
 Rh. Gr. ix 379 W 2 κατὰ Bekker in Prooem. (ibi κατὰ S) : καθ'
 A¹ : καθὰ Aristid. l. c. : καὶ vulg. 3 περιμένητε SA : περιμένητε
 vulg. 5 ἢ παρ' SY : ἢ περ vulg. 8 λέξω vulg. et Prooem. :
 δεῖξω S ἀπὸ δὲ τῶν codd. : ἀπὸ τῶν δὲ Flagg : ἐκ δὲ τῶν Cobet
 cum Prooem. 14 Θεσπιῶν καὶ Πλαταιῶν S (sine accentu) AY :
 Θεσπιέων καὶ Πλαταιέων vulg. 15 (ἂν) γενέσθαι Blass : γενέσθαι del.
 Madvig 17 ἀναιρήσουσι SA : αἰρήσουσι vulg. γενήσεσθαι del.
 Dobree 19 γεγενῆσονται Weil : τε γενήσονται S : γενήσονται
 vulg. 22 βουλοίμεθ' (ἂν) scripsi : βουλοίμεθα codd. : βουλόμεθα
 Madvig

Ἄλλὰ νῆ Δία ταῦτα μὲν οὕτως δεῖν ἔχειν φήσομεν, 6
 δεινὸν δ' εἰ, πρὸς οὗς παρεταττόμεθ' ἐν Μαντινείᾳ, τούτους
 συμμάχους αἰρησόμεθα, εἴτα βοηθήσομεν τούτοις ἐναντί'
 ἐκείνοις μεθ' ὧν τότε ἐκινδυνεύομεν. κάμοι ταῦτα δοκεῖ,
 5 προσδεῖσθαι δ' ἔτι τοῦ 'τὰ δίκαια ποιεῖν ἐθελόντων τῶν ἐτέ-
 ρων.' εἰ μὲν τοίνυν ἐθελήσουσιν εἰρήνην ἅπαντες ἄγειν, οὐ 7
 βοηθήσομεν τοῖς Μεγαλοπολίταις· οὐδὲν γὰρ δεήσει· ὥστ'
 οὐδ' ὁτιοῦν ὑπεναντίον ἡμῖν ἔσται πρὸς τοὺς συμπαραταξα-
 μένους, σύμμαχοι δ' ἡμῖν οἱ μὲν ὑπάρχουσιν, ὥς φασιν, οἱ
 10 δὲ προσγενήσονται νυνί. καὶ τί ἂν ἄλλο βουλοίμεθα; ἐὰν 8
 δ' ἀδικῶσι καὶ πολεμεῖν οἴωνται δεῖν, εἰ μὲν ὑπὲρ τούτου
 μόνον βουλευτέον, εἰ χρῇ Μεγάλῃν πόλιν ἡμᾶς προέσθαι
 Λακεδαιμονίοις ἢ μή, δίκαιον μὲν οὐ, συγχωρῶ δ' ἔγωγ' [204]
 ἑᾶσαι καὶ μηδὲν ἐναντιωθῆναι τοῖς γε τῶν αὐτῶν μετασχοῦσι
 15 κινδύνων· εἰ δ' ἅπαντες ἐπίστασθ' ὅτι, ταύτην ἂν ἔλωσιν,
 ἴασ' ἐπὶ Μεσσήνην, φρασάτω τις ἐμοὶ τῶν νῦν χαλεπῶν
 τοῖς Μεγαλοπολίταις, τί τόθ' ἡμῖν συμβουλεύσει ποιεῖν.
 ἀλλ' οὐδεὶς ἔρεῖ. καὶ μὴν πάντες ἐπίστασθ' ὥς, καὶ παραι- 9
 νούντων τούτων καὶ μή, βοηθητέον, καὶ διὰ τοὺς ὅρκους οὗς
 20 ὁμωμόκαμεν Μεσσηνίοις, καὶ διὰ τὸ συμφέρον εἶναι κατοικ-
 εῖσθαι ταύτην τὴν πόλιν. σκοπεῖσθε δὴ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς
 ποτέραν τὴν ἀρχὴν καλλίονα καὶ φιλανθρωποτέραν ποιή-
 σεσθε τοῦ μὴ 'πιτρέπειν ἀδικεῖν Λακεδαιμονίοις, τὴν ὑπὲρ
 Μεγάλῃς πόλεως ἢ τὴν ὑπὲρ Μεσσήνης. νῦν μὲν γε βοηθεῖν 10
 25 δόξετ' Ἀρκάσι, καὶ τὴν εἰρήνην σπουδάζειν εἶναι βεβαίαν,
 ὑπὲρ ἧς ἐκινδυνεύσατε καὶ παρετάξασθε· τότε δ' εὐδηλοὶ
 πᾶσι ξεσεσθε οὐ τοῦ δικαίου μᾶλλον εἵνεκα Μεσσήνην εἶναι
 βουλόμενοι ἢ τοῦ πρὸς Λακεδαιμονίους φόβου. δεῖ δὲ

1 οὕτως S et schol. : οὕτω vulg. δεῖν om. schol. p. 248,
 15 : secl. Blass 4 ἐκείνοις] ἐκείνων A 8 συμ-
 παραταξαμένους A F¹ Y O : ἀντιπαραταξαμένους S : ἀντιταξαμένους al.
 9 ἡμῖν om. tres codd. (cf. Aristid.) : secl. Dobree 12 μόνον]
 μόνον A 14 γε S : τότε cett. 23 post ἐπιτρέπειν add.
 ὑμᾶς S F : ἡμᾶς vulg. : om. A Y O 26 ἐκινδυνεύσατε secl.
 Dobree

σκοπεῖν μὲν καὶ πράττειν ἀεὶ τὰ δίκαια, συμπαρατηρεῖν δ' ὅπως ἅμα καὶ συμφέροντ' ἔσται ταῦτα.

- 11 Ἔστι τοίνυν τοιοῦτός τις λόγος παρὰ τῶν ἀντιλεγόντων, ὥς κομίσασθαι τὸν Ὀρωπὸν ἡμᾶς ἐγχειρεῖν δεῖ, εἰ δὲ τοὺς βοηθήσαντας ἂν ἡμῖν νῦν ἐπ' αὐτὸν ἐχθροὺς κτησόμεθα, οὐχ 5 ἔξομεν συμμάχους. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν κομίσασθαι Ὀρωπὸν πειρᾶσθαι δεῖν φημι καὶ αὐτός· τὸ δ' ἐχθροὺς ἡμῖν Λακεδαιμονίους ἔσεσθαι νῦν, ἐὰν ποιώμεθα συμμάχους Ἀρκάδων τοὺς βουλομένους ἡμῖν εἶναι φίλους, μόνοις οὐδ' εἰπεῖν ἐξεῖναι νομίζω τοῖς πείσασιν ὑμᾶς, ὅτ' ἐκινδύνεον Λακεδαιμόνιοι, 10 βοηθεῖν. οὐ γὰρ ταῦτα λέγοντες ἔπεισαν ὑμᾶς, πάντων Πελοποννησίων ἐλθόντων ὥς ὑμᾶς καὶ μεθ' ὑμῶν ἀξιούντων ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἵεναι, τοὺς μὲν μὴ προσδέξασθαι (καὶ διὰ τοῦθ', ὅπερ ἦν ὑπόλοιπον αὐτοῖς, ἐπὶ Θηβαίους ἦλθον), ὑπὲρ δὲ τῆς Λακεδαιμονίῳ σωτηρίας καὶ χρήματ' 15 εἰσφέρειν καὶ τοῖς σώμασι κινδυνεύειν· οὐδ' ἂν ὑμεῖς ἠθελήσατε δήπου σφῆξιν αὐτούς, εἰ τοῦτο προὔλεγον ὑμῖν, ὅτι σωθέντες, ἐὰν μὴ ποιεῖν ὃ τι βούλονται πάλιν αὐτοὺς ἔατε 13 καὶ ἀδικεῖν, οὐδεμίαν ὑμῖν χάριν ἔξουσιν τῆς σωτηρίας. καὶ μὴν εἰ σφόδρ' ἐναντίον ἐστὶ τοῖς Λακεδαιμονίων ἐπιχειρή- 20 μασι τὸ τοὺς Ἀρκάδας ἡμᾶς συμμάχους ποιήσασθαι, προσήκει δήπου πλείω χάριν αὐτοὺς ἔχειν ὧν ἐσώθησαν ὑφ' ἡμῶν εἰς τοὺς ἐσχάτους ἐλθόντες κινδύνους ἢ ὧν ἀδικεῖν κωλύονται νῦν ὀργίζεσθαι. ὥστε πῶς οὐ βοηθήσουσιν ἡμῖν ἐπ' Ὀρωπὸν, ἢ κάκιστοι πάντων ἀνθρώπων δόξουσιν εἶναι; 25 μὰ τοὺς θεοὺς ἔγωγ' οὐχ ὀρῶ.

- 14 Θαυμάζω τοίνυν καὶ τῶν λεγόντων τοῦτον τὸν λόγον, ὥς

5 νῦν ἐπ' αὐτοὺς ἐχθροὺς S : ἐχθροὺς ἐπ' αὐτὸν νῦν vulg. : ἐπ' αὐτὸν ἐχθροὺς A : νῦν del. Voemel 6 τὸν ante Ὀρωπὸν add. Benseler
8 ποιώμεθα S A : ποιησώμεθα vulg. : fort. προσώμεθα Blass, coll. schol. p. 249, 27 11 αὐτοῖς post βοηθεῖν add. vulg. : om. S¹ solus οὐ S (cf. schol. p. 249, 28) : οἱ cett. 16 οὐδ' S, γρ. Y, schol. p. 250, 4 : καίτοι οὐδ' vulg. 18 βούλονται] βούλωνται S B¹ : ἂν βούλωνται Cobet, sed cf. viii 52, li 16 19 ὑμῖν ante χάριν S A : post χάριν vulg. : secl. Blass

εἰ συμμάχους ποιησόμεθ' Ἀρκάδας καὶ ταῦτα πράξομεν,
 μεταβάλλεσθαι δόξει καὶ οὐδὲν ἔχειν πιστὸν ἢ πόλις. ἐμοὶ
 μὲν γὰρ δοκεῖ τοῦναντίον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. διὰ τί; ὅτι
 τῶν πάντων οὐδέν' ἂν ἀντειπεῖν οἶομαι ὥς οὐ καὶ Λακεδαι-
 5 μονίους καὶ πρότερον Θηβαίους καὶ τὸ τελευταῖον Εὐβοέας
 ἔσωσεν ἡ πόλις, καὶ μετὰ ταῦτα συμμάχους ἐποιήσατο, ἔν-
 τι καὶ ταῦτ' ἀεὶ βουλομένη πράττειν. ἔστι δὲ τοῦτο τί; 15
 τοὺς ἀδικουμένους σφάζειν. εἰ τοίνυν ταῦθ' οὕτως ἔχει, οὐκέτ'
 ἂν ἡμεῖς εἴημεν οἱ μεταβαλλόμενοι, ἀλλ' οἱ μὴ 'θέλοντες
 10 τοῖς δίκαιοις ἐμμένειν, καὶ φανήσεται τὰ πράγματ' ἀεὶ διὰ [206]
 τοὺς πλεονεκτεῖν βουλομένους μεταβαλλόμενα, οὐχ ἡ πόλις
 ἡμῶν.

Δοκοῦσι δέ μοι Λακεδαιμόνιοι μάλα δεινῶν ἔργον ἀνθρώ- 16
 πων ποιεῖν. νῦν γάρ φασιν ἐκείνοι δεῖν Ἡλείους μὲν τῆς
 15 Τριφυλίας τινὰ κομίσασθαι, Φλειασίους δὲ τὸ Τρικάρανον,
 ἄλλους δέ τινας τῶν Ἀρκάδων τὴν αὐτῶν, καὶ τὸν Ὠρωπὸν
 ἡμᾶς, οὐχ ἴν' ἐκάστους ἡμῶν ἴδωσιν ἔχοντας τὰ αὐτῶν, οὐδ'
 ὀλίγον δεῖ. ὁψὲ γὰρ ἂν φιλάνθρωποι γεγονότες εἶεν. ἀλλ' 17
 ἵνα πᾶσι δοκῶσι συμπράττειν ὅπως ἕκαστοι κομίσωνται ταῦθ'
 20 ἃ φασιν αὐτῶν εἶναι, ἐπειδὴν δ' ἴωσ' ἐπὶ Μεσσήνην αὐτοί,
 συστρατεύονται πάντες αὐτοῖς οὗτοι καὶ βοηθῶσι προθύμως,
 ἢ δοκῶσ' ἀδικεῖν, περὶ ὧν ἔφασαν ἕκαστοι σφῶν αὐτῶν
 εἶναι συμψήφους λαβόντες ἐκείνους, μὴ τὴν ὁμοίαν αὐτοῖς
 [χάριν] ἀποδιδόντες. ἐγὼ δὲ νομίζω τὴν πόλιν, πρῶτον μὲν 18
 25 καὶ χωρὶς τοῦ καθυφεῖναι Λακεδαιμονίοις τινὰς Ἀρκάδων,
 Ὠρωπὸν ἂν κομίσασθαι, καὶ μετ' ἐκείνων, ἂν τὰ δίκαια
 ποιεῖν ἐθέλωσι, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων τῶν οὐκ οἰομένων δεῖν

7 ἀεὶ ante βουλομένη vulg. : post βουλομένη S 10 ἀεὶ ante διὰ
 S A : post τοὺς vulg. 13 ἔργον ante ἀνθρώπων vulg., Hermog.
 (Rh. Gr. iii 333 W), Aristid. (Rh. Gr. ix 367 W), cf. xviii 269, xxiii
 123 : post ἀνθρώπων S solus 18 γεγονότες εἶεν vulg. S γρ. :
 γένοιτο S solus 19 κομιοῦνται Tournier 20 ἐπειδὴν δ' A,
 Blass : ἴν' ἐπειδὴν vulg. αὐτοὶ S A : καὶ αὐτοὶ vulg. 24 χάριν
 secl. Cobet 25 τινὰς post Λακεδαιμονίοις vulg. : ante Λακεδαι-
 μονίοις S A 27 βοηθούτων ante καὶ add. vulg. : om. S solus

Θηβαίους ἔαν ἔχειν τὰλλότρια. εἰ δ' ἄρα τοῦτ' εὖδηλον ἡμῖν γένοιτο, ὅτι μὴ Λακεδαιμονίους ἔωντες τὴν Πελοπόννησον καταστρέψασθαι οὐχ οἰοί τ' ἐσόμεθ' Ὠρωπὸν λαβεῖν, αἰρετώτερον, εἰ οἷον τ' εἰπεῖν, ἡγοῦμαι τὸν Ὠρωπὸν ἔαν ἢ Λακεδαιμονίοις Μεσσήνην προέσθαι καὶ Πελοπόννησον. οὐ 5 γὰρ ἂν ἡγοῦμαι περὶ τούτου μόνον ἡμῖν εἶναι τὸν λόγον πρὸς ἐκείνους, ἀλλ'—ἐάσω τό γ' ἐπελθὼν εἰπεῖν μοι· περὶ πολλῶν δ' ἂν οἶμαι κίνδυνον ἡμῖν γενέσθαι.

[207]

19

Ἄλλὰ μὴν ἃ γέ φασι πεπράχθαι διὰ Θηβαίους τοῖς Μεγαλοπολίταις ὑπεναντία πρὸς ἡμᾶς, ἄτοπον νῦν [μὲν] ἐν 10 κατηγορίας μέρει ποιεῖσθαι, βουλομένων δὲ γενέσθαι φίλων αὐτῶν, ἵνα τὸυναντίον εὖ ποιῶσιν ἡμᾶς, βασκαίνειν καὶ σκοπεῖν ἐξ ὅτου τρόπου μὴ γενήσονται, καὶ μὴ γιγνώσκειν ὅτι, ὅσφ' ἂν σπουδαιότερους τούτους περὶ Θηβαίους γεγενημένους ἀποδείξωσι, τοσοῦτ' πλείονος ὀργῆς αὐτοῖς δικαίως 15 ἂν τυγχάνοιεν, εἰ τοιούτων συμμάχων τὴν πόλιν, ὅτ' ἐφ' ὑμᾶς προτέρους ἦλθον ἢ Θηβαίους, ἀπεστέρησαν. ἀλλ', οἶμαι, ταῦτα μὲν ἐστὶ δεύτερον ἀνθρώπων βουλομένων ἐτέρων ποιῆσαι τούτους συμμάχους. ἐγὼ δ' οἶδα, ὅσ' ἂν ἐκ λογισμοῦ σκοπῶν τις εἰκάσαι, καὶ τοὺς πολλοὺς οἶμαι ὑμῶν 20 ἔμοι ταῦτ' ἀφ' ἧς φήσειν, ὅτι εἰ λήψονται Μεγάλην πόλιν Λακεδαιμόνιοι, κινδυνεύσει Μεσσήνη· εἰ δὲ καὶ ταύτην λήψονται, 21 φήμ' ἡμᾶς ἔσεσθαι συμμάχους Θηβαίων. πολὺ δὲ κάλλιον καὶ ἄμεινον τὴν μὲν Θηβαίων συμμαχίαν αὐτοὺς παραλαβεῖν, τῇ δὲ Λακεδαιμονίων πλεονεξίᾳ μὴ 'πιτρέψαι, ἢ νῦν 25 ὀκνοῦντας μὴ τοὺς Θηβαίων σώσωμεν συμμάχους, τούτους μὲν προέσθαι, πάλιν δὲ σφῶν αὐτοὺς τοὺς Θηβαίους, καὶ 22 προσέτ' ἐν φόβῳ καθεστάναι περὶ ἡμῶν αὐτῶν. οὐ γὰρ

6 ἂν ἡγοῦμαι et μόνον . . . ἐκείνους om. Hermog. 10 μὲν secl. Weil 12 αὐτῶν del. Cobet 15 ἀποδείξωσι] ἐπιδείξωσι A 17 ἢ Θηβαίους secl. Blass, coll. schol. p. 251, 23 19 οἶδα S A Y : om. vulg. 20 καὶ . . . φήσειν S A O Y corr. : καὶ . . . φῆσαι vulg. : κἂν . . . φῆσαι Blass οἶμαι ὑμῶν ἔμοι ταῦτ' (ταῦτα A) S : ὑμῶν οἶομαι ταῦτα vulg. 22 κινδυνεύσει Μεσσήνη] κίνδυνος Μεσσήνη A¹ 25 ἐπιτρέψαι S A : ἐπιτρέπειν vulg.

ἔγωγ' ἀδεῆς τοῦθ' ὑπολαμβάνω τῇ πόλει, τὸ λαβεῖν Μεγά-
λην πόλιν Λακεδαιμονίους καὶ πάλιν γενέσθαι μεγάλους.
ὁρῶ γὰρ αὐτοὺς καὶ νῦν οὐχ ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν τι κακὸν
πολεμεῖν αἰρουμένους, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ κομίσασθαι τὴν πρό-
5 τερον οὔσαν αὐτοῖς δύναμιν· ὦν δ', ὅτ' ἐκείνην εἶχον, ὠρέ-
γοντο, ταῦθ' ὑμεῖς μάλλον ἴσως εἰδότες ἢ 'γὼ φοβοῖσθ' ἂν
εἰκότως.

Ἡδέως δ' ἂν πυθοίμην τῶν λεγόντων καὶ τοὺς Θηβαίους 23
μισεῖν φασκόντων καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους, πότερ' ἐκάτεροι [208]
10 μισοῦσιν, οὓς δὴ μισοῦσιν, ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τοῦ συμφέροντος
ὑμῶν, ἢ ὑπὲρ Λακεδαιμονίων μὲν Θηβαίους, ὑπὲρ δὲ Θηβαίων
Λακεδαιμονίους ἐκάτεροι. εἰ μὲν γὰρ ὑπὲρ ἐκείνων, οὐδετέ-
ροις ὥς μαινομένοις πείθεσθαι προσήκει· εἰ δ' ὑπὲρ ὑμῶν
φήσουσι, τί πέρα τοῦ καιροῦ τοὺς ἑτέρους ἐπαίρουσιν; ἔστι 24
15 γάρ, ἔστι Θηβαίους ταπεινούς ποιεῖν ἄνευ τοῦ Λακεδαι-
μονίους ἰσχυροὺς καθιστάναι, καὶ πολὺ γε ῥᾶον· ὥς δ', ἐγὼ
πειράσομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἴσμεν ἅπαντες τοῦθ' ὅτι τὰ
μὲν δίκαια πάντες, ἔαν καὶ μὴ βούλωνται, μέχρι τού γ'
αἰσχύνονται μὴ πράττειν, τοῖς δ' ἀδίκους ἐναντιοῦνται φανε-
20 ρῶς, ἄλλως τε κἂν τινες βλάπτωνται· καὶ τοῦτο λυμαινό-
μενον πάνθ' εὐρήσομεν, καὶ ταύτην ἀρχὴν οὔσαν πάντων
τῶν κακῶν, τὸ μὴ 'θέλειν τὰ δίκαια πράττειν ἀπλῶς. ἵνα 25
τοίνυν μὴ τοῦτ' ἐμποδῶν γένηται τῷ Θηβαίους γενέσθαι
μικρούς, τὰς μὲν Θεσπιάς καὶ τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὰς
25 Πλαταιὰς κατοικίξεσθαι φῶμεν δεῖν καὶ συμπράττωμεν
αὐτοῖς καὶ τοὺς ἄλλους ἀξιῶμεν (ταῦτα γὰρ καὶ καλὰ καὶ
δίκαια, μὴ περιορᾶν πόλεις ἀρχαίας ἐξανεστώσας), τὴν δὲ
Μεγάλην πόλιν καὶ τὴν Μεσσήνην μὴ προώμεθα τοῖς ἀδι-
κούσι, μηδ' ἐπὶ τῇ προφάσει τῇ Πλαταιῶν καὶ Θεσπιῶν τὰς

4 πολεμεῖν αἰρουμένους S A : πόλεμον ἀραμένους vulg. πρότερον
vulg. : προτέραν S : πρότερόν ποτε A 9 post πότερα add. δὴ vulg. :
om. S A 16 καθιστάναι S A F : καθεστάναι vulg. πολὺ S A :
πάνυ vulg. 18 τού Feliciana : του S : τούτου vulg. 19 ἀδίκους
S A : ἀδικοῦσιν vulg. 20 τὸ post τοῦτο add. vulg. : om. S O
23 τῷ S : τῶ τοὺς Y : τὸ τοὺς vulg. 26 αὐτοῖς] αὐτοὶ Feliciana

- οὔσας καὶ κατοικουμένας πόλεις ἀναιρεθείσας περιίδωμεν.
 26 καὶν ἢ ταῦτα πρόδηλα, οὐδεὶς ὅστις οὐ βουλήσεται παύσασθαι
 Θηβαίους ἔχοντας τὴν ἀλλοτρίαν· εἰ δὲ μή, πρῶτον μὲν
 ἐναντίους ἔξομεν πρὸς ἐκεῖνα τούτους εἰκότως, ὅταν ἡγῶνται
 [209] τὴν ἐκείνων κατοίκισιν αὐτοῖς ὄλεθρον φέρειν, εἴτ' ἀνήνυτα 5
 πράγμαθ' ἔξομεν αὐτοί· τί γὰρ ὥς ἀληθῶς ἔσται πέρας,
 ὅταν αἰεὶ τὰς μὲν οὔσας πόλεις ἐῷμεν ἀναιρεῖν, τὰς δ'
 ἀνηρημένας ἀξιώμεν οἰκίζειν;
 27 Λέγουσι τοίνυν οἱ μάλιστα δοκοῦντες δίκαια λέγειν ὥς
 δεῖ τὰς στήλας καθελεῖν αὐτοὺς τὰς πρὸς Θηβαίους, εἴπερ 10
 ἡμέτεροι βεβαίως ἔσονται σύμμαχοι. οἱ δὲ φασι μὲν αὐτοῖς
 οὐ[κ εἶναι] στήλας, ἀλλὰ τὸ συμφέρον εἶναι τὸ ποιοῦν τὴν
 φιλίαν, τοὺς δὲ βοηθοῦντας ἑαυτοῖς, τούτους νομίζειν εἶναι
 συμμάχους. ἐγὼ δ', εἰ τὰ μάλιστ' εἰσὶ τοιοῦτοι, ὥδ' ὡς
 ἔχω. φημὶ δεῖν ἅμα τούτους ἀξιοῦν καθαιρεῖν τὰς στήλας 15
 καὶ Λακεδαιμονίους ἄγειν εἰρήνην, ἐὰν δὲ μὴ 'θέλωσι ποιεῖν
 ὁπότεροι ταῦτα, τότ' ἤδη μετὰ τῶν ἐθελόντων ἡμᾶς γίγνεσθαι.
 28 εἴτε γὰρ εἰρήνης γιγνομένης αὐτοῖς οἱ Μεγαλοπολίται τῆς
 Θηβαίων συμμαχίας ἔξονται, φανεροὶ πᾶσιν ἔσονται τὴν
 πλεονεξίαν τὴν Θηβαίων, οὐ τὸ δίκαιον αἰρούμενοι· εἴτε 20
 συμμάχους ἡμᾶς ἀδόλως τῶν Μεγαλοπολιτῶν ποιουμένων μὴ
 'θελήσουσιν ἄγειν εἰρήνην οἱ Λακεδαιμόνιοι, δῆλοι δῆπου
 πᾶσιν ἔσονται, οὐχ ἵνα Θεσπιαὶ κατοικισθῶσι ποιούμενοι τὴν
 σπουδὴν, ἀλλ' ἵνα τοῦ πολέμου περιεστηκότος Θηβαίοις τὴν
 29 Πελοπόννησον ὑφ' αὐτοῖς ποιήσωνται. θαυμάζω δ' ἐνίων, 25
 εἰ τὸ μὲν Θηβαίων συμμάχους εἶναι τοὺς Λακεδαιμονίους
 ἐχθροὺς φοβοῦνται, εἰ δὲ καταστρέψονται Λακεδαιμόνιοι
 τούτους, μηδὲν ἡγοῦνται φοβερόν, καὶ ταῦτ' ἔργῳ πείραν
 ἡμῖν δεδοκότος τοῦ χρόνου ὅτι Θηβαῖοι μὲν τούτοις συμ-

5 κατοίκισιν Wolf : κατοίκησιν S A¹ al. : κατοικεῖν A corr. 12 οὐ
 Dobree : οὐκ εἶναι codd. 15 τε post τούτους add. vulg. : om. S

18 ἔτι ante τῆς add. S vulg. : om. B, Benseler 23 μόνον ante
 κατοικισθῶσι add. S A : om. vulg. 24 Θηβαίους Cobet, nescio an
 recte

μάχοις ἐπὶ Λακεδαιμονίους αἰεὶ χρῶνται, Λακεδαιμόνιοι δ' ὅτ' εἶχον αὐτούς, ἐφ' ἡμᾶς ἐχρῶντο.

[210]

Οἶμαι τοίνυν ἔγωγε κάκεῖν' ἐνθυμείσθαι δεῖν, ὅτι μὴ 30
προσδεξαμένων μὲν ὑμῶν τοὺς Μεγαλοπολίτας, ἐὰν μὲν
5 ἀναιρεθῶσι καὶ διοικισθῶσι, ἰσχυροῖς Λακεδαιμονίοις ἔστιν
εὐθὺς εἶναι, ἐὰν δὲ σωθῶσιν ἄρα, ὥς ἤδη τι καὶ παρ' ἐλπίδας
ἐξέβη, βέβαιοι σύμμαχοι Θηβαίων δικαίως ἔσονται· ἂν δὲ
προσδέξῃσθε, τούτοις μὲν ὑπάρξει ἤδη σωθῆναι δι' ὑμᾶς, τὸ
δὲ συμβησόμενον, τὸν τοῦ κινδύνου λογισμὸν μετενεγκόντες,
10 σκοπῶμεν ἐπὶ Θηβαίων καὶ Λακεδαιμονίων. ἂν μὲν τοίνυν 31
καταπολεμηθῶσι οἱ Θηβαῖοι, ὥσπερ αὐτοὺς δεῖ, οὐκ ἔσον-
ται μείζους τοῦ δέοντος οἱ Λακεδαιμόνιοι, τούτους ἔχοντες
ἀντιπάλους τοὺς Ἀρκάδας ἐγγὺς οἰκοῦντας· ἂν δ' ἀνενέγκω-
σιν ἄρ' οἱ Θηβαῖοι καὶ σωθῶσι, ἀλλ' οὖν ἀσθενέστεροί γ'
15 ἔσονται, ἡμῖν συμμάχων γεγενημένων τῶνδε καὶ δι' ἡμᾶς
σεσωμένων. ὥστε πανταχῇ συμφέρει μῆτε προέσθαι τοὺς
Ἀρκάδας μῆτε δι' αὐτούς, ἂν ἄρα σωθῶσι, περιγεγονέαι
δοκεῖν, μηδὲ δι' ἄλλους τινάς, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.

Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὰ τοὺς θεοὺς οὔτε 32
20 φιλῶν οὐδετέρους οὔτε μισῶν ἰδίᾳ εἶρηκα, ἀλλ' ἃ νομίζω
συμφέρειν ὑμῖν· καὶ παραιῶ μὴ προέσθαι Μεγαλοπολίτας,
μηδ' ἄλλον ἀπλῶς μηδένα τῶν ἐλαττόνων τῷ μείζονι.

5 ἰσχυροῖς Λακεδαιμονίοις] ἰσχυροὺς Λακεδαιμονίους Blass sec. Aristid.
i 630 Dind. 8 τούτοις] τούτους Tournier, Blass 9 καὶ ante
τὸν add. S vulg.: om. Vind. 6, Dobree 12 τούτους S vulg.:
τούσδε Y O 14 καὶ μὴ πέσωσιν post σωθῶσιν add. vulg.: om. S A
16 σεσωμένων S: σεσωσμένων vulg. 18 μηδὲ vulg.: μῆτε S Y O
20 ἀλλ' ἃ νομίζω S vulg.: ἃ νομίζω A, Blass delete commate post
εἶρηκα: ἀλλὰ νομίζω Dobree 22 ἄλλον S F Y O: ἄλλων vulg.

In S subscriptum

ΠΕΡΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΩΝ

Η Η Δ Δ Δ Δ Ι Ι Ι Η ('immo Η Η Δ Δ Δ Δ Π Ι Ι Ι' Sauppe)

[211] ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΣΤΥΝΘΗΚΩΝ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνης καταγαγόντος εἰς Μεσσήνην τοὺς Φιλιάδου τοῦ τυράννου παῖδας, αἰτιάται παρὰ τὰς συνθήκας εἶναι τοῦτο τὰς πρὸς Ἀθηναίους καὶ Ἑλλήνας γενομένας· παραβεβηκέναι δὲ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τὰς συνθήκας φησὶ τοὺς Μακεδόνας, καὶ μὴ περιορᾶν ταῦτα παραινέει. ὁ δὲ λόγος 5 ψευδεπίγραφος εἶναι δοκεῖ· οὐ γὰρ ἔοικε κατὰ τὴν ιδέαν τοῖς ἄλλοις τοῖς τοῦ Δημοσθένους, ἀλλὰ τῷ Ὑπερείδου χαρακτῆρι μᾶλλον προσχωρεῖ, τά τ' ἄλλα καὶ λέξεις τινὰς ἔχει κατ' ἐκείνον μᾶλλον εἰρημέναις ἢ τὸν Δημοσθένην, οἷον νεόπλουτοι καὶ βδελυρεύσεται.

10

Ἀξιον ἀποδέχεσθαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρα τῶν τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις διακελευομένων ἐμμένειν, εἴπερ αὐτὸ πεπεισμένοι ποιούσιν· οἶμαι γὰρ οὐδὲν οὕτω τοῖς δημοκρατουμένοις πρέπειν ὥς περὶ τὸ ἴσον καὶ τὸ δίκαιον σπουδάζειν. δεῖ τοίνυν τοὺς λίαν ἐπ' αὐτὰ παρακα- 15
[212] λούντας μὴ τῷ μὲν λόγῳ καταχρωμένους ἐνοχλεῖν, πάντα δὲ μᾶλλον πράττειν, ἀλλ' ὑπομείναντας νυνὶ τὸν ἐξετασμὸν ἥ καὶ τὸ λοιπὸν πειθομένους ὑμᾶς ἔχειν περὶ αὐτῶν, ἣ παραχωρήσαντας ἔαν συμβουλευέιν τοὺς ἀληθέστερα περὶ τῶν
2 δικαίων ἀποφαινομένους, ἢ ἡ ἐκόντες ἀδικούμενοι ἀνέχῃσθε 20 καὶ αὐτὸ τοῦτο χαρίσῃσθε τῷ ἀδικούντι, ἣ προελόμενοι περὶ πλείστου ποιήσασθαι τὸ δίκαιον ἀνεγκλήτως πρὸς ἅπαντας χρήσθε τῷ συμφέροντι μηκέτι μέλλοντες. ἔξ αὐτῶν δὲ τῶν

3 πρὸς Ἀθηναίους καὶ Ἑλλήνας Wolf: παρ' Ἀθηναίοις καὶ Ἑλλησι
codd.: Ἀθηναίοις καὶ Ἑλλησι Sauppe 14 ὥς περὶ vulg.: ὥσπερ
SF¹ 15 αὐτὰ S: αὐτὸ vulg.: ταῦτα A 22 ἅπαντας vulg.:
ἅπαντα S, cf. xiv 35

συνθηκῶν καὶ τῶν ὄρκων σκεψαμένους τῶν περὶ τῆς κοινῆς εἰρήνης ξέσστιν ἰδεῖν ἤδη, τίνες εἰσὶν οἱ παραβεβηκότες. ὥς δὲ περὶ μεγάλων συντόμως διδάξω.

Εἰ δὴ τις ἐρωτήσκειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τίνι ἂν 3
5 μάλιστ' ἀγανακτήσαιτ' εἴ τις ἀναγκάζοι, οἶμαι ἂν, εἰ ἦσαν
κατὰ τὸν νυνὶ χρόνον οἱ Πεισιστρατίδαι καὶ τις ἐβιάζετο
κατάγειν αὐτοὺς δευρί, ἀρπάσαντας ἂν ὑμᾶς τὰ ὄπλα πάντα
κίνδυνον ὑπομεῖναι ἀντὶ τοῦ παραδέξασθαι, ἢ πεισθέντας
γε δουλεύειν ἀντὶ τῶν ἀργυρωνήτων, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον,
10 ὅσῳ τὸν μὲν οἰκέτην οὐδεὶς ἂν ἐκὼν ἀποκτείνειε, τοὺς δὲ
τυραννουμένους ἀκρίτους ἔστιν ὄραν ἀπολλυμένους ἅμα καὶ
ὑβριζομένους εἰς παῖδας καὶ γυναῖκας. παρὰ τοὺς ὄρκους 4
τοῖνυν καὶ τὰς συνθήκας τὰς ἐν τῇ κοινῇ εἰρήνῃ γεγραμμένας
Ἀλέξανδρος εἰς Μεσσήνην καταγαγὼν τοὺς Φιλιάδου παῖδας,
15 ὄντας τυράννους, ἄρ' ἐφρόντισε τοῦ δικαίου, ἀλλ' οὐκ ἐχρή-
σατο τῷ αὐτοῦ ἦθει τῷ τυραννικῷ, βραχὺ φροντίσας ὑμῶν
καὶ τῆς κοινῆς ὁμολογίας; οὐ δὴ δεῖ, εἰ μὲν τις ὑμᾶς ταῦτα [213]
βιάζοιτο, μάλιστ' ἀγανακτήσai, εἰ δ' ἐτέρωθί ποιν γέγονε 5
παρὰ τοὺς πρὸς ὑμᾶς ὄρκους, μὴ φυλάξασθαι, καὶ ἡμῖν μὲν
20 διακελεύεσθαι τινὰς ἐνταυθὶ ἐμμένειν τοῖς ὄρκοις, τοῖς δ'
αὐτοὺς οὕτω περιβοήτως ἀνηρηκόσι καταλείπειν ταύτην τὴν
ἐξουσίαν. ἀλλ' οὐχ οἷόν τε ταῦθ' οὕτως ἔχειν, ἐὰν βούλησθε 6
τῷ δικαίῳ χρῆσθαι· καὶ γὰρ ἔτι προσγέγραπται ἐν ταῖς
συνθήκαις πολέμιον εἶναι τὸν ἐκεῖν' ἅπερ Ἀλέξανδρος
25 ποιοῦντα ἅπασιν τοῖς τῆς εἰρήνης κοινωνοῦσι, καὶ τὴν χώραν
αὐτοῦ, καὶ στρατεύεσθαι ἐπ' αὐτὸν ἅπαντας. οὐκοῦν' ἐὰν
ποιῶμεν τὰ συγκείμενα, πολεμῶ χρησόμεθα τῷ καταγα-
γόντι. ἀλλὰ γὰρ εἴποιεν ἂν οἱ τυραννίζοντες οὗτοι, ὅτι 7

1 σκεψαμένους S A : σκοπουμένοις vulg. 5 εἴποιτ' ἂν οἶμαι πάντες
post ἀγανακτήσατε add. vulg. : om. SA¹ οἶμαι ἂν A : οἶμαι S : om.
vulg. 11 ἀκρίτους SA Y : ἀκρίτως vulg. 16 ἦθει vulg. :
ἔθει S 19 τοῦτο πρῶς ὑμᾶς ἔχειν καὶ ὄρκους ante μὴ φυλάξασθαι
add. vulg. : om. S A F 21 καταλείπειν A : καταλιπεῖν S vulg.
27 καταγαγόντι vulg. : κατὰγοντι SA¹

- πρὶν τὰς συνθήκας γενέσθαι ἐτυράνουν Μεσσηνίων οἱ Φιλιάδου παῖδες· διὸ καὶ καταγαγεῖν τὸν Ἀλέξανδρον αὐτούς. ἀλλὰ καταγέλαστος ὁ λόγος, τοὺς μὲν ἐκ Λέσβου τυράννους, οἶον ἐξ Ἀντίσσης καὶ Ἐρέσου, ἐκβαλεῖν ὡς ἀδικήματος ὄντος τοῦ πολιτεύματος, τοὺς πρὸ τῶν ὁμολογιῶν τυραν- 5 νήσαντας, ἐν δὲ Μεσσήνῃ μηδὲν οἶεσθαι διαφέρειν, τῆς αὐτῆς
- 8 δυσχερείας ὑπαρχούσης. ἔπειτα καὶ ἐπιτάττει ἡ συνθήκη εὐθὺς ἐν ἀρχῇ ἐλευθέρους εἶναι καὶ αὐτονόμους τοὺς Ἕλληνας. διὸ καὶ πῶς οὐχ ὑπεράτοπον, ἡγείσθαι μὲν τῶν συνθηκῶν τὸ αὐτονόμους εἶναι καὶ ἐλευθέρους, τὸν δ' εἰς 10 δουλείαν ἀγαγόντα μὴ οἶεσθαι τάναντία ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις διαπεπράχθαι; οὐκοῦν ἀναγκαῖόν ἐστιν ἡμῖν, ὧ
- [214] ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἴπερ ταῖς συνθήκαις καὶ τοῖς ὅρκοις ἐμμενοῦμεν καὶ τὰ δίκαια ποιήσομεν, ἐφ' ἃ ὑμᾶς παρακα- 15 λούσι, καθάπερ ἄρτι εἶπον, λαβοῦσι τὰ ὅπλα στρατεύεσθαι
- 9 ἐπὶ τοὺς παραβεβηκότας μετὰ τῶν βουλομένων. ἡ νομίζετε τὸν μὲν καιρόν ποτ' ἰσχύειν καὶ ἄνευ τοῦ δικαίου τὸ συμφέρον πράττειν· νυνὶ δ', ὅτ' εἰς ταῦτόν τὸ δίκαιον ἅμα καὶ ὁ καιρὸς καὶ τὸ συμφέρον συνδεδράμηκεν, ἄλλον ἄρα τινὰ χρόνον ἀναμενεῖτε τῆς ἰδίας ἐλευθερίας ἅμα καὶ τῆς τῶν ἄλλων 20 Ἑλλήνων ἀντιλαβέσθαι;
- 10 Ἐπ' ἄλλο δὲ δίκαιον ἔρχομαι τῶν κατὰ τὰς συνθήκας. ἔστι γὰρ γεγραμμένον, ἂν τις τὰς πολιτείας τὰς παρ' ἐκάστοις οὔσας, ὅτε τοὺς ὅρκους τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης ὤμνυσαν, καταλύωσι, πολεμίους εἶναι πᾶσι τοῖς τῆς εἰρήνης 25 μετέχουσιν. σκέψασθε δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι Ἀχαιοὶ μὲν οἱ ἐν Πελοποννήσῳ ἐδημοκρατοῦντο, τούτων δ' ἐν Πελλήνῃ νῦν καταλέλυκε τὸν δῆμον ὁ Μακεδὼν ἐκβαλὼν τῶν πολιτῶν τοὺς πλείστους, τὰ δ' ἐκείνων τοῖς οἰκέταις δέδωκε,
- 11 Χαίρωνα δὲ τὸν παλαιστὴν τύραννον ἐγκατέστησεν. ἡμεῖς 30
- I Μεσσηνίων vulg. et Anecd. Bekk. p. 174: Μεσσήνην S solus
2 καταγαγεῖν Cobet: κατάγειν codd. II ἀγαγόντα S: ἀναγαγόντα
A: ἄγοντα vulg. 17 ποτ'] τότε S 23 post γεγραμμένον
desinit cod. S 25 καταλύωσι A: καταλύσωσι vulg.

- δὲ τῆς εἰρήνης μετέχομεν τῆς προστατούσης πολεμίους
 ἡγεῖσθαι τοὺς ταῦτα πράττοντας. ἐκ δὲ τούτων πότερα
 πειθόμεθα τοῖς κοινοῖς προστάγμασι πολεμίους αὐτοῖς χρώ-
 μενοι, ἢ βδελυρεύσεται τις οὐ φάσκων, τούτων τῶν μισθοφο-
 5 ρούντων παρὰ τοῦ Μακεδόνοιο, τῶν καθ' ὑμῶν πεπλουτη-
 κόντων; οὐ γὰρ δὴ λέληθέ γ' αὐτοὺς οὐδὲν τούτων· ἀλλ' εἰς 12
 τοῦθ' ὕβρεως ἤκουσιν ὥστε δορυφορούμενοι τοῖς τοῦ τυράννου
 στρατοπέδοις ἐν μὲν τοῖς παραβεβασμένοις ὅρκοις ἐμμένειν
 ὑμῖν διακελεύονται, ὥς καὶ τῆς ἐπιτορκίας αὐτοκράτορος ὄντος [215]
 10 ἐκείνου, τοὺς δ' ἰδίους ὑμᾶς νόμους ἀναγκάζουσι λύειν, τοὺς
 μὲν κεκριμένους ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀφιέντες, ἕτερα δὲ
 παμπληθῇ τοιαῦτα βιαζόμενοι παρανομεῖν. εἰκότως· τοῖς 13
 γὰρ πεπρακόσιν ἑαυτοὺς εἰς τὰναντία τοῖς τῇ πατρίδι συμφέ-
 ρουσιν οὐκ ἐνὶ μέλει νόμων οὐδ' ὅρκων· τοῖς δ' ὀνόμασι
 15 μόνον αὐτῶν ἀποχρώμενοι παρακρούονται τοὺς παρέργως
 ἐνταυθὶ ἀλλ' οὐκ ἐξεταστικῶς ἐκκλησιάζοντας, καὶ νομίζοντας
 τὴν παραντίχ' ἡσυχίαν οὐκ ἔσεσθαι ποτ' αἰτίαν ταραχῆς
 ἀτόπου [μεγάλης]. κελεύω δ' ἔγωγε, καθάπερ ἐν ἀρχῇ 14
 προείπον, πείθεσθαι τούτοις τοῖς φάσκουσι δεῖν ἐν ταῖς
 20 κοιναῖς ὁμολογίαις ἐμμένειν, εἰ μὴ ἐκεῖνο νομίζουσιν, ὅταν
 μὲν λέγωσιν ὥς ἐμμενετέον τοῖς ὅρκοις, οὐ λέγειν αὐ-
 τοὺς τὸ μηδὲν ἀδικεῖσθαι, οὐδένα δ' οἶονται αἰσθήσεσθαι,
 τυραννίδων ἀντὶ δημοκρατιῶν καθισταμένων καὶ τῶν πολι-
 τειῶν καταλυομένων.
- 25 Τὸ δ' ἔτι καταγελαστότερον· ἔστι γὰρ ἐν ταῖς συνθήκαις 15
 ἐπιμελεῖσθαι τοὺς συνεδρεύοντας καὶ τοὺς ἐπὶ τῇ κοινῇ
 φυλακῇ τεταγμένους ὅπως ἐν ταῖς κοινωνούσαις πόλεσι τῆς
 εἰρήνης μὴ γίνωνται θάνατοι καὶ φυγαὶ παρὰ τοὺς κειμένους

3 πειθόμεθα ΑΥΟ : πειθόμεθα vulg. 8 ἐν μὲν τοῖς codd. : τοῖς
 μὲν Herwerden, cf. § 14 14 μέλει vulg. : μετέχειν Α 15 μόνον
 αὐτῶν Α : αὐτῶν μόνοις vulg. 18 μεγάλης vulg. : καὶ μεγάλης Α :
 del. Bekker 19 ἐν secl. Herwerden, cf. § 12 25 τὸ δ' ἔτι
 Α : τοῦτο δ' ἔστι vulg. καταγελαστότερον Reiske : καταγελαστό-
 τατον codd.

ταῖς πόλεσι νόμους, μηδὲ χρημάτων δημεύσεις, μηδὲ γῆς ἀναδασμοί, μηδὲ χρεῶν ἀποκοπαί, μηδὲ δούλων ἀπελευθερώσεις ἐπὶ νεωτερισμῷ. οἱ δὲ τοσούτου δέουσι τούτων τι κωλύειν ὥστε καὶ συγκατασκευάζουσιν· οὗς πῶς οὐ προσήκει ἀπολωλέναι; οἱ τηλικαύτας συμφορὰς παρασκευά- 5
 [216] ζουσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἅς διὰ τὸ μέγεθος αὐτοῖς τοσούτοις οὔσι μὴ περιορᾶν ἐπέταξαν.

- 16 Ἐτι δ' ἔτερον δείξω τὸ λευκὸς τὰς συνθήκας. ἔστι γὰρ γεγραμμένον, ἐκ τῶν πόλεων τῶν κοινωνουσῶν τῆς εἰρήνης μὴ ἐξεῖναι φυγάδας ὀρμήσαντας ὅπλ' ἐπιφέρειν ἐπὶ πολέμῳ 10 ἐπὶ μηδεμίαν πόλιν τῶν μετεχουσῶν τῆς εἰρήνης· εἰ δὲ μή, ἔκσπονδον εἶναι τὴν πόλιν ἐξ ἧς ἂν ὀρμήσωσιν. οὕτω τοῖνυν ῥαδίως ἐπήνεγκε τὰ ὅπλ' ὁ Μακεδὼν ὥστ' οὐδὲ κατέθετο πῶποτε, ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ἔχων περιέρχεται καθ' ὅσον δύναται, καὶ τοσούτῳ νῦν μᾶλλον ἢ πρότερον, ὅσῳ ἐκ προστάγματος 15 ἄλλους θ' ἐτέρωσε καὶ τὸν παιδοτρίβην εἰς Σικυῶνα κατήγαγεν. οὐκοῦν εἰ δεῖ πείθεσθαι ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις, καθάπερ οὗτοί φασιν, ἔκσπονδοι ἡμῖν εἰσιν αὗται αἱ πόλεις αἱ ταῦτα διαπεπραγμένα. εἰ μὲν οὖν δεῖ ἐπικρύπτεσθαι τάληθῇ, οὐδὲν δεῖ λέγειν ὅτι εἰσὶν αἱ Μακεδονικαί· εἰ δ' οὐκ 20 ἀνιᾶσιν οἱ καθ' ὑμῶν τῷ Μακεδόνι ὑπηρεταὶ προστάττοντες πράττειν τὰ ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις, πεισθῶμεν αὐτοῖς, ἐπειδὴ τὰ δίκαια λέγουσι, καί, καθάπερ κελεύει ὁ ὅρκος, ἐκσπόνδους αὐτοὺς ποιήσαντες βουλευσώμεθα πῶς δεῖ χρῆσθαι τοῖς δεσποτικῶς καὶ ἀσελγῶς διακειμένοις καὶ διὰ τέλους τὰ 25 μὲν ἐπιβουλεύουσι, τὰ δ' ἐπιτάττουσι, καὶ καταγελῶσι τῆς κοινῆς εἰρήνης. διὰ τί γὰρ οὐ φήσουσιν οὗτοι δεῖν ταῦθ' οὕτως ἔχειν; ἢ ὁμολογίαν τὴν μὲν κατὰ τῆς πόλεως οὔσαν βεβαίαν ἀξιούσιν εἶναι, τὴν δὲ σφύζουσαν οὐ συγχωρήσουσιν;

2 ἐλευθερώσεις A¹ 3 τοσούτου vulg.: τοσούτο A Y O 11 ἐπὶ μηδεμίαν πόλιν A Y γρ., schol. p. 258, 4: μηδεμιᾶ πόλει vulg. 12 ὀρμήσωσιν vulg.: ὀρμηθῶσιν A Y γρ. 16 ἐτέρωσε Cobet: ἐτέρωθι codd. κατήγαγεν vulg.: κατήγεν A 26 δ' ἐπιτάττουσι A O: δὲ πράττουσι vulg. 28 ὁμολογίαν τὴν μὲν A: τὴν μὲν ὁμολογίαν τὴν vulg.

ἄρα δίκαιον ταῦτα γίνεσθαι; καὶ μὲν τι ἢ πρὸς τῶν
ἐχθρῶν κατὰ τῆς πόλεως ἐν τοῖς ὅρκοις, τοῦτο μὲν ἰσχυ- [217]
ρὸν αἰεὶ ποιήσουσιν· ἐὰν δέ τι ἡμέτερον ἢ κατ' ἐκείνων ἅμα
δίκαιον καὶ συμφέρον, πρὸς τοῦτο δὲ μαχομένους οὐδέποτε
5 παύσασθαι οἰήσονται δεῖν ἑαυτούς;

Ἵνα δ' εἰδῇτ' ἔτι σαφέστερον ὅτι οὐδεὶς ὑμῖν ἐγκαλεῖ 19
ποτε τῶν Ἑλλήνων ὥς ἄρα παρέβητέ τι τῶν κοινῇ ὁμολογη-
θέντων, ἀλλὰ καὶ χάριν ἔξουσιν ὅτι μόνοι ἐξηλέγξατε τοὺς
ταῦτα ποιοῦντας, μικρὰ ἐπιδραμοῦμαι περὶ αὐτῶν πολλῶν
10 ὄντων. ἔστι γὰρ δῆπου ἐν ταῖς συνθήκαις τὴν θάλατταν
πλεῖν τοὺς μετέχοντας τῆς εἰρήνης, καὶ μηδένα κωλύειν αὐτοὺς
μηδὲ κατάγειν πλοῖον μηδενὸς τούτων· ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτα
ποιῇ, πολέμιον εἶναι πᾶσι τοῖς τῆς εἰρήνης μετέχουσιν. οὐ- 20
κοῦν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐναργέστατα ἐοράκατε τοῦθ' ὑπὸ
15 τῶν Μακεδόνων γεγενημένον· εἰς τοῦτο γὰρ ὑπεροψίας ἦλθον
ὥστε εἰς Τένεδον ἅπαντα τὰ ἐκ τοῦ Πόντου πλοῖα κατήγαγον,
καὶ σκευωρούμενοι περὶ αὐτὰ οὐ πρότερον ἀνείσαν, πρὶν ὑμεῖς
ἐψηφίσασθε τριήρεις ἑκατὸν πληροῦν καὶ καθέλκειν εὐθύς
τότε, καὶ στρατηγὸν ἐπ' αὐταῖς ἐτάξατε Μενεσθέα. πῶς οὖν 21
10 οὐκ ἄτοπον τοσαῦτα μὲν εἶναι καὶ τηλικαῦτα τὰ ἡμαρτημέν'
ἐτέροις, τοὺς δ' ἐνταῦθα φίλους αὐτῶν μὴ ἐκείνους ἀποτρέπειν
τοὺς παραβαίνοντας, ἀλλ' ὑμῖν συμβουλεύειν ἐμμένειν τοῖς
οὕτως ὀλιγωρημένοις; ὥσπερ καὶ τούτου προσγεγραμμένον,
τοῖς μὲν ἐξεῖναι πλημμελεῖν, τοῖς δὲ μηδ' ἀμύνεσθαι. πῶς 22
25 δ' οὐχ ἅμα τε παρενόμουν ἐκείνοι καὶ ἀναίσθητοι ἦσαν, οἳ
γε τηλικοῦτον παρέβησαν τῶν ὅρκων, ὃ παρ' ἐλάχιστον
ἐποίησεν αὐτοὺς ἀφαιρεθῆναι δικαίως τὴν κατὰ θάλατταν
ἡγεμονίαν; καὶ νῦν ἔτι παραδεδώκασιν τοῦτο τὸ δίκαιον
ἀνεγκλήτως ἡμῖν, ὅταν βουληθῶμεν πράττειν· οὐ γὰρ ὅτι [218]

1 δίκαιον ταῦτα A¹: γε δοκεῖ δίκαιον ταῦτα S: γε δοκεῖ δίκαια vulg.
4 δὲ μαχομένους A: διαμαχομένους vulg.: δὲ διαμαχομένους Y 12 μη-
δενὸς G. H. Schaefer: μηδένα codd. 15 ὑπεροψίας A: παρανομίας
vulg. 17 ἀνείσαν Weil, coll. § 17: ἀφείσαν codd. 18 καὶ
καθέλκειν om. A¹ 24 τοῖς δὲ] τοὺς δὲ A 26 τῶν ὅρκων secl.
Blass ὃ παρ'] ὅπερ οὐκ A

- ἐπαύσαντ' ἐξαμαρτάνοντες, ἥττόν τι δήπου παραβεβήκασι
 23 τὰς κοινὰς ὁμολογίας. ἀλλ' εὐτυχούσιν, ὅτι ἐναποχρῶνται
 τῇ ὑμετέρα ῥαθυμίᾳ τῇ οὐδὲ τῶν δικαίων ἀπολαύειν προαιρου-
 μένη. ὁ καὶ ὑβριστικώτατον συμβέβηκεν, εἰ οἱ μὲν ἄλλοι
 Ἕλληνες καὶ βάρβαροι ἅπαντες τὴν πρὸς ὑμᾶς ἔχθραν 5
 φοβούνται, οὗτοι δ' οἱ νεόπλουτοι μόνοι καταφρονεῖν ὑμᾶς
 ὑμῶν αὐτῶν ἀναγκάζουσι, τὰ μὲν πείθοντες, τὰ δὲ βιαζόμενοι,
 ὥσπερ ἐν Ἀβδηρίταις ἢ Μαρωνείταις, ἀλλ' οὐκ ἐν Ἀθη-
 24 ναίοις πολιτευόμενοι. καὶ ἅμα μικρὰ μὲν τὰ ὑμέτερα ποιοῦσι,
 τὰ δὲ τῶν ἐχθρῶν ἰσχυρά, ἅμα δὲ λανθάνουσιν ἑαυτοὺς 10
 ἀνυπόστατον τὴν πόλιν ὁμολογοῦντες εἶναι, διακελευόμενοι
 τὸ δίκαιον οὐ δικαίως διαφυλάττειν, ὥς τῷ συμφέροντί γε
 προελομένην χρῆσθαι κρατεῖν ἂν τῶν πολεμίων ῥαδίως δυνη-
 25 θείσαν. εἰκότως δ' αὐτὸ πεπόνθασιν· ἕως γὰρ ἂν ἐξῇ τῶν
 κατὰ θάλατταν καὶ μόνοις ἀναμφισβητήτως εἶναι κυρίοις, 15
 τοῖς γε κατὰ γῆν πρὸς τῇ ὑπαρχούσῃ δυνάμει ἔστι προβολὰς
 ἐτέρας ἰσχυροτέρας εὐρέσθαι, ἄλλως τε καὶ πεπαυμένων ὑπὸ
 τῆς τύχης τῶν δορυφορουμένων ὑπὸ τῶν τυραννικῶν στρατο-
 πέδων, καὶ τῶν μὲν ἐφθαρμένων, τῶν δὲ ἐξεληλεγμένων
 οὐδενὸς ἀξίων ὄντων. 20
- 26 Τὸ μὲν οὖν περὶ τὰ πλοῖα πρὸς τοῖς ἄλλοις τοῖς προειρη-
 μένοις ὁ Μακεδὼν τηλικούτον παρέβη· τὸ δὲ ὑβριστικώτατον
 καὶ ὑπεροπτικώτατον τῶν Μακεδόνων τὸ πρῶην γεγεννημένον
 ἐστί, τὸ τολμῆσαι εἰσπλεῦσαι εἰς τὸν Πειραιᾶ παρὰ τὰς
 [219] κοινὰς ἡμῖν πρὸς αὐτοὺς ὁμολογίας. καὶ τοῦτ', ὦ ἄνδρες 25
 Ἀθηναῖοι, οὐχ ὅτι μία τριήρης ἦν, μικρὸν ὑποληπτέον, ἀλλ'
 ὅτι ἀπόπειρα ἐγένετο, εἰ περιοψόμεθα, ἵνα μετὰ πλειόνων
 αὐτοῖς ἐγγένηται τοῦτο πράττειν, καὶ ὅτι οὐκ ἐφρόντισαν τῶν
 27 κοινῶν δογμάτων, καθάπερ οὐδὲ τῶν προειρημένων. ἐπεὶ ὅτι
 γε τοῦτο παράδυσις ἦν κατὰ μικρὸν καὶ ἐθισμὸς τοῦ ἀνέχεσθαι 30
- 2 ἐναποχρῶνται] fort. ἐβ' ἀποχρῶνται G. H. Schaefer 9 μικρὰ
 ante μὲν A: post μὲν vulg. ὑμέτερα A: ἡμέτερα πράγματα vulg.
 15 μόνοις A: μόνων vulg. 16 προβολὰς Harpocrat., Phot., Suid.:
 προσβολὰς vulg. 25 ὁμολογίας A: συνθήκας vulg. 29 τῶν]
 fort. ἐπὶ τῶν Blass

ἡμᾶς τοὺς τοιούτους εἰσπλους, κάκειθεν δῆλον· τῷ γὰρ τὸν
 τότε ἐπὶ τῆς νεὼς εἰσπλεύσαντα, ὃν ἔδει εὐθὺς μετὰ τῆς
 τριήρους ὑφ' ὑμῶν ἀπολωλέναι, αἰτεῖσθαι ναυπηγήσασθαι
 μικρὰ πλοῖα ἐν τοῖς ἡμετέροις λιμέσι πῶς οὐ καταφανὲς ὅτι
 5 ἀντὶ τοῦ εἰσπλεῖν τὸ εὐθὺς ἔνδον εἶναι ἐμηχανῶντο; καὶ εἰ
 λεπτὰ πλοῖα ὑπομενοῦμεν, ὀλίγον ὕστερον καὶ τριήρεις· καὶ
 εἰ τὸ πρῶτον ὀλίγας, μικρῷ ὕστερον πολλὰς. οὐ γὰρ δὴ ἔστι 28
 γ' εἰπεῖν ὥς Ἀθήνησι μὲν ἀφθόνων ὄντων τῶν ναυπηγησίμων
 ξύλων, τῶν μόγισ καὶ πόρρωθεν εἰσκομιζομένων, ἐν δὲ τῇ
 10 Μακεδονίᾳ ἐπιλελοιπότων, τῇ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς βουλο-
 μένοις εὐτελέστατα καθισταμένη, ἀλλ' ὥρονθ' ἅμα τε ναυπη-
 γήσεσθαι ἐνταῦθα καὶ πληρώσεσθαι ἐν τῷ λιμένι [τῷ
 προειρημένῳ], ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις διειρημένον μηδὲν
 τοιοῦτον εἰσδέχεσθαι, καὶ τοῦτ' ἐξέσεσθαι ἐπὶ πλέον ἀεὶ
 15 ποιεῖν. οὕτω πανταχόθεν καταπεφρονηκότως ἐκείνοι τῇ πόλει 29
 χρῶνται διὰ τοὺς ἐντεῦθεν διδασκάλους τοὺς ὑπαγορεύοντας
 αὐτοῖς ἃ δεῖ ποιεῖν· οὕτω δὲ κατεγνώκασι μετὰ τούτων
 ἀδιήγητόν τινα τῆς πόλεως ἔκλυσιν καὶ μαλακίαν, καὶ οὔτε [220]
 πρόνοιαν περὶ τῶν μελλόντων εἶναι, οὔτε λογισμὸν οὐδένα
 20 παραγίγνεσθαι τίνα τρόπον χρήται ὁ τύραννος ταῖς κοιναῖς
 ὁμολογίαις. αἷς ἐγὼ διακελεύομαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 30
 πείθεσθαι, καθάπερ ἐδίδαξα, καὶ διαβεβαιωσαίμην ἂν, ὥς
 τοῦθ' ἡλικίας ἔχων, ἅμα καὶ τῷ δίκαιῳ ἡμᾶς ἀνεγκλήτως καὶ
 τοῖς καιροῖς ἀσφαλέστατα χρήσεσθαι τοῖς ἐπὶ τὸ συμφέρον
 25 κατεπέιγουσιν. καὶ γὰρ ἔτι προσγέγραπται (ἐν) ταῖς συνθή-
 καις, 'ἐὰν βουλώμεθα τῆς κοινῆς εἰρήνης μετέχειν'· τὸ δ'
 'ἐὰν βουλώμεθα' ἐστὶν ἅμα καὶ τοῦναντίον, εἰ ἄρα ποτὲ δεῖ

1 τῷ Aldina Voemellii : τὸ codd. 4 καταφανὲς And. Spengel :
 καταφανὲς ποιεῖ A B Y : καταφανὲς ἦν vulg. : καταφανὲς ἦν ποιεῖ F
 8 εἰπεῖν] an excidit aliquid ante εἰπεῖν (e.g. πρόφασιν)? 12 τῷ
 προειρημένῳ secl. Reiske : tuetur Weil, commate post λιμένι posito, et
 deleto διειρημένου 13 διειρημένον Baiter, Cobet : διειρημένου codd.
 14 ἐξέσεσθαι Wolf : ἐξέσται codd. 15 τῇ πόλει A Y corr. O : om.
 vulg. 22 διαβεβαιωσαίμην Wolf : διεβεβαιωσάμην codd. 24 χρή-
 σεσθαι G. H. Schaefer : χρήσασθαι A : χρήσθαι vulg. 25 ἐν add.
 Herwerden, cf. § 6 27 εἰ ἄρα ποτὲ codd. : ἢ ἄρ' οὐποτε Weil

παύσασθαι αἰσχροῦς ἐτέροις ἀκολουθοῦντας, ἢ μὴδ' ἀναμνη-
σθῆναι μηδεμιᾶς φιλοτιμίας τῶν ἐξ ἀρχαιοτάτου καὶ πλείστων
καὶ μάλιστα πάντων ἀνθρώπων ἡμῖν ὑπαρχουσῶν. ἐὰν οὖν
κελεύητ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γράψω, καθάπερ αἱ συνθήκαι
κελεύουσι, πολεμεῖν τοῖς παραβεβηκόσιν.

5

1 ἢ Wolf: ἀλλὰ codd.

2 πλείστων A Y: πλείστου vulg.

XVIII

ΠΕΡ ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΤΠΟΘΕΣΙΣ.

Τείχος μὲν ὁ ῥήτωρ ὑπὲρ Ἀθηναίων προὔβαλετο τῶν συνήθων
τούτων καὶ χειροποιήτων ἀρραγέστερόν τε καὶ βέλτιον, τὴν τ'
εἰς τὴν πόλιν εὐνοίαν καὶ περὶ λόγους δεινότητα, ὡς αὐτὸς εἴρηκεν
'οὐ λίθοις καὶ πλίνθοις τὰς Ἀθήνας ὠχύρωσα, ἀλλὰ μεγάλαις
5 δυνάμεσι καὶ πολλῇ τινὶ συμμαχίᾳ, τῇ μὲν ἐκ γῆς, τῇ δ' ἐκ
θαλάττης'. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν χειροποίητον περίβολον οὐ
μικρὰ τῇ πόλει συνεβάλετο. πεπονηκότος γὰρ κατὰ πολλὰ [221]
μέρη τοῦ τείχους τοῖς Ἀθηναίοις, ἐπειδὴ ἔδοξεν ἀνορθοῦν αὐτό,
ἤρθεσαν ἐπὶ τὸ ἔργον ἄνδρες δέκα, φυλῆς ἐκάστης εἷς, οὓς ἔδει
10 τὴν ἐπιμέλειαν παρέχεσθαι ψιλῇ· τὸ γὰρ ἀνάλωμα δημόσιον.
εἰς τοῖνυν τούτων καὶ ὁ ῥήτωρ γενόμενος οὐχ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις 2
τὴν ἐπιμέλειαν μόνην εἰσῆνεγκε τῇ χρεῖᾳ, ἀλλὰ τὸ μὲν ἔργον
ἀμέμπτως ἀπετέλεσε, τὰ δὲ χρήματ' ἔδωκεν οἰκοθεν τῇ πόλει.
ἐπῆνεσεν αὐτοῦ τὴν εὐνοίαν ταύτην ἢ βουλή, καὶ τὴν προθυμίαν
15 ἡμέψατο στεφάνῳ χρυσῷ· ἔτοιμοι γὰρ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς
χάριτας τῶν εὖ ποιούντων. Κτησιφῶν δ' ἦν ὁ τὴν γνώμην 3
εἰπὼν ὡς δεῖ στεφανῶσαι τὸν Δημοσθένην, ἐν μὲν καιρῷ τοῖς
Διονυσίοις, ἐν δὲ τόπῳ τῷ τοῦ Διονύσου θεάτρῳ, ἐν δὲ θεαταῖς πᾶσι
τοῖς Ἑλλήσιν, οὓς ἡ πανήγυρις συνήγαγε· καὶ τούτων ἐναντίον
20 ἀνειπεῖν τὸν κήρυκα, ὅτι στεφανοῖ Δημοσθένην Δημοσθένους
Παιανιέα ἢ πόλις ἀρετῆς συμπάσης ἕνεκα καὶ εὐνοίας τῆς πρὸς
αὐτήν. ἦν οὖν πανταχόθεν ἡ τιμὴ θαυμαστή· διὸ καὶ φθόνος 4
αὐτῆς ἦψατο, καὶ τοῦ ψηφίσματος ἀπηνέχθη παρανόμων γραφῇ.
Αἰσχίνης γὰρ ἐχθρὸς ὢν τοῦ Δημοσθένους ἀγῶνα παρανόμων
25 ἐπήγγειλε Κτησιφῶντι, λέγων ἄρχοντα γεγονότα τὸν Δημοσθένην
καὶ μὴ δόντα λόγον ὑπεύθυνον εἶναι, νόμον δὲ κελεύειν τοὺς
ὑπευθύνους μὴ στεφανοῦν, καὶ πάλιν νόμον παρεχόμενος τὸν
κελεύοντα, εἰ μὲν τιν' ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων στεφανοῖ, ἐν τῇ
ἐκκλησίᾳ τὸν στέφανον ἀναγορεύεσθαι, εἰ δ' ἡ βουλή, ἐν τῷ [222]
30 βουλευτηρίῳ, ἀλλαχόθι δὲ μὴ ἐξεῖναι. φησὶ δὲ καὶ τοὺς ἐπαί- 5

νους εἶναι τοὺς ἐπὶ τῷ Δημοσθένει ψευδεῖς· μὴ γὰρ πεπολιτεῦσθαι καλῶς τὸν ῥήτορα, ἀλλὰ καὶ δωροδόκον εἶναι καὶ πολλῶν κακῶν αἴτιον τῇ πόλει. καὶ τάξει γε ταύτῃ τῆς κατηγορίας Αἰσχίνης κέχρηται, πρῶτον εἰπὼν περὶ τοῦ τῶν ὑπευθύνων νόμου καὶ δεύτερον περὶ τοῦ τῶν κηρυγμάτων καὶ τρίτον περὶ τῆς πολιτείας· 5 ἡξίωσε δὲ καὶ τὸν Δημοσθένην τὴν αὐτὴν τάξιν ποιήσασθαι. 6 ὁ δὲ ῥήτωρ καὶ ἀπὸ τῆς πολιτείας τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο καὶ πάλιν εἰς ταύτην τὸν λόγον κατέστρεψε, τεχνικῶς ποιῶν· δεῖ γὰρ ἄρχεσθαι τ' ἀπὸ τῶν ἰσχυροτέρων καὶ λήγειν εἰς ταῦτα· μέσα δὲ τέθεικε τὰ περὶ τῶν νόμων, καὶ τῷ μὲν περὶ τῶν ὑπευθύνων 10 ἂντιτίθησι διανοίας, τῷ δὲ περὶ τῶν κηρυγμάτων νόμον ἕτερον ἥτοι νόμον μέρος, ὥς φησιν αὐτός, ἐν ᾧ συγκεχώρηται καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ κηρύττειν, ἐὰν ὁ δῆμος ἢ ἡ βουλὴ τοῦτο ψηφίσῃται.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

15

Ἀθηναῖοι καὶ Θηβαῖοι πολεμοῦντες πρὸς Φίλιππον ἐν Χαιρωνείᾳ, πόλει τῆς Βοιωτίας, ἡττήθησαν. ἐπικρατήσας οὖν ὁ Μακεδὼν φρουρὰν μὲν εἰς τὰς Θήβας ἐνέβαλε, καὶ εἶχεν ὑπὸ χεῖρα τὴν πόλιν δουλεύουσιν. ἐλπίσαντες οὖν τὸ αὐτὸ παθεῖν Ἀθηναῖοι καὶ ὅσον οὐδέπω καθ' αὐτῶν ἦξιν προσδοκῶντες τὸν τύραννον, 20 [223] ἐσκέψαντο τὰ πεπονηκότα μέρη τῷ χρόνῳ τοῦ τείχους ἐπανορθώσασθαι, καὶ δὴ ἀφ' ἐκάστης φυλῆς τειχοποιοὶ προεβλήθησαν. τοιόνδε καὶ ἡ Πανδιονὶς ἐξ ἑαυτῆς εἴλετο πρὸς τὴν χρεῖαν τὸν ῥήτορα. τῆς τοίνυν ἐργασίας ἐν χερσὶν οὔσης, προσδεθεῖς ἔτι χρημάτων μετὰ τὰ δεδομένα ὑπὸ τῆς πόλεως, ὁ ῥήτωρ ἐκ τῶν 25 ἰδίων ἐδαπάνησε, καὶ οὐκ ἐλογίσατο αὐτὰ τῇ πόλει, ἀλλὰ κατεχαρίσατο. ταύτην ἀφορμὴν ὁ Κτησιφῶν, εἰς τῶν πολιτευομένων, δεξάμενος εἰσήνεγκε γνώμην ἐν τῇ βουλῇ περὶ αὐτοῦ τοιαύτην, 'ἐπειδὴ διατελεῖ Δημοσθένης ὁ Δημοσθένους παρ' ὅλον τὸν βίον εὐνοίαν εἰς τὴν πόλιν ἐπιδεικνύμενος, καὶ νῦν δὲ 30 τειχοποιὸς ὢν καὶ προσδεθεῖς χρημάτων οἰκοθεν παρέσχε καὶ ἐχαρίσατο, διὰ τοῦτο δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ στεφανοῦσθαι αὐτὸν χρυσέῳ στεφάνῳ, ἐν τῷ θεάτρῳ, τραγῳδιῶν ἀγομένων καινῶν' [ἴσως ὅτε πλήθῃ συντρέχει ἐπιθυμοῦντα καινὰ δράματα 3 βλέπειν]. εἰσαγομένου τοίνυν καὶ εἰς τὸν δῆμον τοῦ προβουλευ- 35

II διανοίας] διάνοιαν Scrimgeri schedae 19 τὴν πόλιν ante δουλεύουσιν om. vulg. : add. Vind. 7 : 'Aut δουλευούσας reponendum' Blass 20 αὐτῶν Voemel : αὐτῶν codd. 27 κατεχαρίσατο G. H. Schaefer : καὶ ἐχαρίσατο vulg. 32 δεδόχθαι Wolf : δεδόχθω codd. 33 τραγῳδιῶν] fort. τραγῳδῶν Dindorf 34-35 ἴσως . . . βλέπειν secl. Wunderlich

ματος, ἐφίσταται τοῦ Κτησιφώντος κατήγορος Αἰσχίνης, ἐκ τῆς πολιτείας ὑπάρχων ἐχθρός, παράνομον εἶναι φάσκων πρὸς τρεῖς νόμους τὸ ψήφισμα, ἓνα μὲν τὸν κελεύοντα τὸν ὑπεύθυνον μὴ στεφανοῦσθαι, πρὶν ἂν δῶ τὰς εὐθύνας· οὕτω δὲ ταύτας, φησὶν, 5 ὁ Δημοσθένης ἐδεδώκει καὶ τὰ θεωρικὰ διοικῶν καὶ τειχοποιῶν, καὶ ἔδει ἀναμείναι καὶ ἐπισχεῖν τὸ γέρας, ἕως ἂν ὀφθῇ καθαρὸς ἐξετασθεῖς. δεύτερον δ' ἀναγινώσκει νόμον τὸν κελεύοντα ἐν 4 Πυκνὴ στεφανοῦσθαι, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, διαβάλλων τοὺς πολίτας [224] τοὺς δεξαμένους ἐν τῷ θεάτρῳ ἀναγορευθῆναι τοῦ Δημοσθένους τὸν στέφανον. ὁ δὲ τρίτος νόμος εἰς τὴν ὅλην ὁρᾷ τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας ἐξέτασιν· κελεύει γὰρ μηδέποτε ψευδῇ γράμματα εἰς τὸ Μητρώον εἰσάγειν, ἔνθα ἐστὶν ὅλα τὰ δημόσια γράμματα. ἐψεύσατο δέ, φησὶν, εὖνοϊαν καὶ σπουδὴν μαρτυρήσας τῷ Δημοσθένει· κακόνους γὰρ μᾶλλον καὶ πολέμιος εὐρίσκεται τῇ πατρίδι. 15 τούτου τοῦ νόμου χρησίμου τυγχάνοντος, τοῦ τρίτου, ἀντιλαβόμενος ὥσπερ τινὸς ἀγκύρας ὁ ῥήτωρ κατεπάλαψε τὸν ἀντίδικον, μεθόδῳ δεινοτάτῃ καὶ σοφωτάτῃ τῇ περὶ τοῦ κατηγοροῦ χρησάμενος· ἐκεῖθεν γὰρ ἔσχε λαβὴν ἐλεῖν καὶ καταγωνίσασθαι τὸν πολέμιον. τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους δύο νόμους, τὸν τε τῶν ὑπευθύνων 20 καὶ τὸν τοῦ κηρύγματος, εἰς τὸ μέσον τοῦ λόγου ἀπέρριψε, στρατηγικῶς 'κακοὺς δ' εἰς μέσσον ἐλάσσας,' τῷ δ' ἰσχυροτάτῳ εἰς τὰ ἄκρα προσκέχρηται, τὸ σαθρὸν τῶν ἄλλων ἐξ ἐκατέρου ῥωννύς. ἔοικε δὲ καὶ διοικῶν πρὸς τὸ συμφέρον τὸν λόγον, καὶ 6 οὐ σφόδρα ἀναιδῶς τὴν τέχνην ἐπιδεικνύμενος. δοκῶν γὰρ ἐν 25 πρώτοις ὑπερβαίνειν τὸ νόμιμον, ἐτέρῳ τρόπῳ τῷ νομίμῳ προσκέχρηται· καὶ γὰρ νόμον ἀνέγνω Αἰσχίνης τὸν περὶ τῶν γραφόντων ψευδῇ, πρὸς ὃν ὁ ῥήτωρ ἀποκρινόμενος εὔρε καιρὸν εἰς μέσον ἀγαγεῖν τὰ ἐαυτοῦ πολιτεύματα, ὡς νομίμῳ μαχόμενος. καὶ ἡ μὲν διοίκησις τοῦ λόγου τοιαύτη, κεφάλαιον δ' ἰσχυρὸν τῷ μὲν 30 Αἰσχίνῃ τὸ νόμιμον, τῷ δὲ ῥήτορι τὸ δίκαιον, κοινὸν δ' ἀπὸ τοῦ ἴσου τὸ συμφέρον, οὐκ ἔχον φανεράν τὴν ἐξέτασιν. ἡ στάσις ἔγγραφος πραγματικὴ· περὶ ῥητοῦ γὰρ τὸ ψήφισμα. [225]

Τῆς δὲ γραφῆς ἔτι Φιλίππου ζῶντος ἀποτεθείσης, ἐπ' Ἀλε- 7 ξάνδρου διαδεξαμένου τὴν ἀρχὴν ὁ λόγος ἐστὶ καὶ ἡ κρίσις. ὡς 35 γὰρ ἀπέθανε Φίλιππος καὶ τὴν φρουρὰν οἱ Θηβαῖοι τεθαρσηκότες ἐξέβαλον, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ὡς καταφρονηθεὶς τὰς Θήβας κατέ-

17 περὶ] παρὰ Weil 21 μέσσον ἐλάσσας Voemel (cf. II. Δ 299) : μέσον ἐλάσσας codd. 23 διοικῶν Blass : διοικεῖν codd. 26 γραφόντων Blass : εἰσφερόντων Weil : στεφάνων codd. 33 περὶ . . . ψήφισμα] περὶ ῥητοῦ γὰρ τοῦ ψηφίσματος Weil ψήφισμα codd. : ζήτημα Fox

σκαψεν, εἴτα μεταγνοὺς ἐπὶ τῷ πεπραγμένῳ ἐξεχώρησε τῆς Ἑλλάδος αἰσχυνόμενος καὶ κατὰ τῶν βαρβάρων ἐστράτευσεν, οἱ δ' Ἀθηναῖοι καιρὸν ἔχειν ἐνόμισαν κρίσει παραδοῦναι τοὺς προδότας τοὺς τὴν Ἑλλάδα ἀδικήσαντας, καὶ οὕτω συνεκροτήθη τὸ δικαστήριον.

5

- Πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς θεοῖς εὐχομαι πᾶσι καὶ πάσαις, ὅσῃν εὐνοίαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει
 [226] καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα, ἔπειθ' ὅπερ ἐστὶ μάλισθ' ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τε καὶ δόξης, τοῦτο παραστήσαι τοὺς θεοὺς 10 ὑμῖν, μὴ τὸν ἀντίδικον σύμβουλον ποιήσασθαι περὶ τοῦ πῶς 2 ἀκούειν ὑμᾶς ἐμοῦ δεῖ (σχέτλιον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε), ἀλλὰ τοὺς νόμους καὶ τὸν ὅρκον, ἐν ᾧ πρὸς ἅπασιν τοῖς ἄλλοις δικαίοις καὶ τοῦτο γέγραπται, τὸ ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροάσασθαι. τοῦτο δ' ἐστὶν οὐ μόνον τὸ μὴ προκατεγνώκεναι 15 μὴδέν, οὐδὲ τὸ τὴν εὐνοίαν ἴσῃν ἀποδοῦναι, ἀλλὰ τὸ καὶ τῇ τάξει καὶ τῇ ἀπολογίᾳ, ὥς βεβούληται καὶ προήρηται τῶν ἀγωνιζομένων ἕκαστος, οὕτως ἔασαι χρήσασθαι.
- 3 Πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἐλαττοῦμαι κατὰ τουτονὶ τὸν ἀγῶν' Αἰσχίνου, δύο δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μεγάλα, ἐν μὲν 20 ὅτι οὐ περὶ τῶν ἴσων ἀγωνίζομαι· οὐ γὰρ ἐστὶν ἴσον νῦν ἐμοὶ τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας διαμαρτεῖν καὶ τούτῳ μὴ ἐλεῖν τὴν γραφήν, ἀλλ' ἐμοὶ μὲν—οὐ βούλομαι δυσχερὲς εἰπεῖν οὐδὲν ἀρχόμενος τοῦ λόγου, οὗτος δ' ἐκ περιουσίας μου κατηγορεῖ. ἕτερον δ', ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπάρχει, 25 τῶν μὲν λοιδοριῶν καὶ τῶν κατηγοριῶν ἀκούειν ἡδέως, τοῖς 4 ἐπαινοῦσι δ' αὐτοὺς ἄχθεσθαι· τούτων τοίνυν ὃ μὲν ἐστὶ πρὸς ἡδονήν, τούτῳ δέδοται, ὃ δὲ πᾶσιν ὥς ἔπος εἰπεῖν ἐνοχλεῖ, λοιπὸν ἐμοί. κἂν μὲν εὐλαβούμενος τοῦτο μὴ

12 ὑμᾶς ἐμοῦ secl. Rosenberg

cett. : ἀκροάσασθαι Spengel, cf. xxiv 151

add. vulg. S γρ. : om. S L¹

S L vulg. : ἐγὼ B γρ. Y γρ.

S¹ F γρ. B γρ.

14 ἀκροάσασθαι S : ἀκροᾶσθαι

16 ἀμφοτέροις post ἴσῃν

τὸ καὶ S L : καὶ τὸ vulg.

23 ἐμοὶ

δὲ post βούλομαι add. L vulg. : om.

εἰπεῖν οὐδὲν S : οὐδὲν εἰπεῖν L A : εἰπεῖν al.

λέγω τὰ πεπραγμέν' ἐμαυτῷ, οὐκ ἔχειν ἀπολύσασθαι τὰ
κατηγορημένα δόξω, οὐδ' ἐφ' οἷς ἀξιῶ τιμᾶσθαι δεικνύναι·
ἐὰν δ' ἐφ' ἃ καὶ πεποίηκα καὶ πεπολίτευμαι βαδίζω, πολ-
λάκις λέγειν ἀναγκασθήσομαι περὶ ἐμαυτοῦ. πειράσομαι [227]
5 μὲν οὖν ὡς μετριώτατα τοῦτο ποιεῖν· ὃ τι δ' ἂν τὸ πρᾶγμα
αὐτ' ἀναγκάζῃ, τούτου τὴν αἰτίαν οὗτός ἐστι δίκαιος ἔχειν
ὁ τοιοῦτον ἀγῶν' ἐνστησάμενος.

Οἶμαι δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντας ἂν ὁμολο- 5
γῆσαι κοινὸν εἶναι τουτουὶ τὸν ἀγῶν' ἐμοὶ καὶ Κτησιφῶντι
10 καὶ οὐδὲν ἐλάττονος ἄξιον σπουδῆς ἐμοί· πάντων μὲν γὰρ
ἀποστερεῖσθαι λυπηρόν ἐστι καὶ χαλεπόν, ἄλλως τε καὶ
ὑπ' ἐχθροῦ τῷ τοῦτο συμβαίνει, μάλιστα δὲ τῆς παρ' ὑμῶν
εὐνοίας καὶ φιλανθρωπίας, ὅσῳ περ καὶ τὸ τυχεῖν τούτων
μέγιστόν ἐστιν. περὶ τούτων δ' ὄντος τουτουὶ τοῦ ἀγῶνος 6
15 ἀξιῶ καὶ δέομαι πάντων ὁμοίως ὑμῶν ἀκοῦσαί μου περὶ τῶν
κατηγορημένων ἀπολογουμένου δικαίως, ὥσπερ οἱ νόμοι
κελεύουσιν, οὓς ὁ τιθεὶς ἐξ ἀρχῆς Σόλων, εὖνους ὦν ὑμῖν
καὶ δημοτικός, οὐ μόνον τῷ γράψαι κυρίους ᾤετο δεῖν εἶναι,
ἀλλὰ καὶ τῷ τοὺς δικάζοντας ὁμωμοκεῖναι, οὐκ ἀπιστῶν ὑμῖν,
20 ὥς γ' ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ὁρῶν ὅτι τὰς αἰτίας καὶ τὰς δια- 7
βολάς, αἷς ἐκ τοῦ πρότερος λέγειν ὁ διώκων ἰσχύει, οὐκ ἐνι
τῷ φεύγοντι παρελθεῖν, εἰ μὴ τῶν δικαζόντων ἕκαστος ὑμῶν
τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν φυλάττων καὶ τὰ τοῦ λέ-
γοντος ὑστέρου δίκαια εὐνοϊκῶς προσδέξεται, καὶ παρασχὼν
25 αὐτὸν ἴσον καὶ κοινὸν ἀμφοτέροις ἀκροατὴν οὕτω τὴν διά-
γνωσιν ποιήσεται περὶ ἀπάντων.

Μέλλων δὲ τοῦ τ' ἰδίου βίου παντός, ὥς ἔοικε, λόγον 8
διδόναι τήμερον καὶ τῶν κοινῇ πεπολιτευμένων, βούλομαι
πάλιν τοὺς θεοὺς παρακαλέσαι, καὶ ἐναντίον ὑμῶν εὐχομαι

6 οὗτος secl. Rosenberg 8 πάντας] post ὑμᾶς S L soli 9 τε
post ἐμοὶ add. vulg. : om. S¹ solus 11 ἀποστερεῖσθαι] ἀπορεῖσθαι S
17 τιθεὶς] θεὸς Dobree 23 φυλάττων S L¹ : διαφυλάττων vulg.
24 ὑστέρου S¹ L² A : ὑστερον L¹ vulg. 29 καθάπερ ἐν ἀρχῇ post
πάλιν add. vulg. : om. S L¹ A

- πρώτον μὲν, ὅσῃν εὐνοίαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει
 [228] καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν εἰς του-
 τονὶ τὸν ἀγῶνα, ἔπειθ' ὃ τι μέλλει συνοίσειν καὶ πρὸς
 εὐδοξίαν κοινῇ καὶ πρὸς εὐσέβειαν ἐκάστῳ, τοῦτο παρα-
 στήσαι πᾶσιν ὑμῖν περὶ ταυτησὶ τῆς γραφῆς γυνῶναι. 5
- 9 Εἰ μὲν οὖν περὶ ὧν ἐδίδωκε μόνον κατηγορήσεν Αἰσχίνης,
 καγὼ περὶ αὐτοῦ τοῦ προβουλεύματος εὐθὺς ἂν ἀπελογούμην·
 ἐπειδὴ δ' οὐκ ἐλάττω λόγον τᾶλλα διεξιὼν ἀνήλωκε καὶ
 τὰ πλεῖστα κατεψεύσατό μου, ἀναγκαῖον εἶναι νομίζω καὶ
 δίκαιον ἅμα βραχέ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τούτων εἰπεῖν 10
 πρώτον, ἵνα μηδεὶς ὑμῶν τοῖς ἔξωθεν λόγοις ἡγμένος ἄλλο-
 τριώτερον τῶν ὑπὲρ τῆς γραφῆς δικαίων ἀκούῃ μου.
- 10 Περὶ μὲν δὴ τῶν ἰδίων ὅσα λοιδορούμενος βεβλασφήμηκεν
 περὶ ἐμοῦ, θεάσασθ' ὥς ἀπλᾶ καὶ δίκαια λέγω. εἰ μὲν
 ἴστε με τοιοῦτον οἶον οὗτος ἡτιᾶτο (οὐ γὰρ ἄλλοθί που 15
 βεβίωκ' ἢ παρ' ὑμῖν), μηδὲ φωνὴν ἀνάσχησθε, μηδ' εἰ
 πάντα τὰ κοινὰ ὑπέρευν πεπολίτευμαι, ἀλλ' ἀναστάντες
 καταψηφίσασθ' ἤδη· εἰ δὲ πολλῷ βελτίῳ τούτου καὶ ἐκ
 βελτιόνων, καὶ μηδενὸς τῶν μετρίων, ἵνα μηδὲν ἐπαχθὲς
 λέγω, χείρονα καὶ ἐμὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς ὑπειλήφατε καὶ 20
 γινώσκετε, τούτῳ μὲν μηδ' ὑπὲρ τῶν ἄλλων πιστεύετε
 (δήλον γὰρ ὥς ὁμοίως ἅπαντ' ἐπλάττετο), ἐμοὶ δ', ἣν παρὰ
 πάντα τὸν χρόνον εὐνοίαν ἐνδέδειχθ' ἐπὶ πολλῶν ἀγώνων
- 11 τῶν πρότερον, καὶ νυνὶ παράσχεσθε. κακοήθης δ' ὢν,
 Αἰσχίνη, τοῦτο παντελῶς εὔηθες ὤηθης, τοὺς περὶ τῶν 25
 πεπραγμένων καὶ πεπολιτευμένων λόγους ἀφέντα με πρὸς
 τὰς λοιδορίας τὰς παρὰ σοῦ τρέψεσθαι. οὐ δὴ ποιήσω
 [229] τοῦτο· οὐχ οὕτω τετύφωμαι· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῶν πεπολι-
 τευμένων ἂ κατεψεύδου καὶ διέβαλλες ἐξετάσω, τῆς δὲ

1 τε om. S¹ L   2 παρ' ὑμῶν om. S¹ L¹   4 παραστήσαι S L¹,
 cf. schol. p. 266, 22 : παραστήσαι τοὺς θεοὺς vulg. : παραστήναι Bekker
 10 εἰπεῖν ante πρώτον S¹ L : post πρώτον vulg.   18 τούτου secl.
 Rosenberg, cf. § 197   24 γεγεννημένων post πρότερον add. vulg. :
 om. S L¹ A   29 αὐτίκα ante ἐξετάσω vulg. : post ἐξετάσω al. : om.
 S L F Q Y

πομπείας ταύτης τῆς ἀνέδην γεγεννημένης, ὕστερον, ἂν
βουλομένοις ἢ τουτοισί, μνησθήσομαι.

Τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα πολλά, καὶ περὶ ὧν ἐνίων 12
μεγάλας καὶ τὰς ἐσχάτας οἱ νόμοι διδόασι τιμωρίας, τοῦ δὲ
5 παρόντος ἀγῶνος ἢ προαίρεσις αὐτῇ· ἐχθροῦ μὲν ἐπήρειαν
ἔχει καὶ ὕβριν καὶ λοιδορίαν καὶ προπηλακισμόν ὁμοῦ καὶ
πάντα τὰ τοιαῦτα, τῶν μέντοι κατηγοριῶν καὶ τῶν αἰτιῶν
τῶν εἰρημένων, εἴπερ ἦσαν ἀληθεῖς, οὐκ ἐνι τῇ πόλει δίκην
ἀξίαν λαβεῖν, οὐδ' ἐγγύς· οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ τὸ 13
10 προσελθεῖν τῷ δήμῳ καὶ λόγου τυχεῖν, οὐδ' ἐν ἐπήρειας
τάξει καὶ φθόνου τοῦτο ποιεῖν· οὔτε μὰ τοὺς θεοὺς ὀρθῶς
ἔχον οὔτε πολιτικὸν οὔτε δίκαιόν ἐστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι·
ἀλλ' ἐφ' οἷς ἀδικοῦντά μ' ἑώρα τὴν πόλιν, οὐσί γε τηλι-
κούτοις ἡλίκα νῦν ἐτραγῶδει καὶ διεξήκει, ταῖς ἐκ τῶν νόμων
15 τιμωρίαις παρ' αὐτὰ τὰδίκηματα χρῆσθαι, εἰ μὲν εἰσαγγελίας
ἄξια πράττουθ' ἑώρα, εἰσαγγέλλοντα καὶ τοῦτον τὸν τρόπον
εἰς κρίσιν καθιστάντα παρ' ὑμῖν, εἰ δὲ γράφοντα παράνομα,
παρανόμων γραφόμενον· οὐ γὰρ δήπου Κτησιφῶντα μὲν δύ-
νεται διώκειν δι' ἐμέ, ἐμὲ δ', εἴπερ ἐξελέγξειν ἐνόμιζεν, αὐτὸν
20 οὐκ ἂν ἐγράψατο. καὶ μὴν εἴ τι τῶν ἄλλων ὧν νυνὶ διέ- 14
βαλλε καὶ διεξήκει ἢ καὶ ἄλλ' ὅτιοῦν ἀδικοῦντά μ' ὑμᾶς
ἑώρα, εἰσὶ νόμοι περὶ πάντων καὶ τιμωρίαι, καὶ ἀγῶνες καὶ
κρίσεις πικρὰ καὶ μεγάλ' ἔχουσαι τὰπιτίμια, καὶ τούτοις
ἐξῆν ἅπασιν χρῆσθαι, καὶ ὀπηνύκ' ἐφαίνετο ταῦτα πεποιηκὸς
25 καὶ τοῦτον τὸν τρόπον κεχρημένος τοῖς πρὸς ἐμέ, ὧμολογεῖτ' [230]
ἂν ἢ κατηγορία τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. νῦν δ' ἐκστὰς τῆς ὀρθῆς 15
καὶ δικαίας ὁδοῦ καὶ φυγῶν τοὺς παρ' αὐτὰ τὰ πράγματ'

1 ἀνέδην S corr. L¹ O corr.: ἀναίδην S¹ A F¹ vulg. οὕτως post
ἀνέδην (vel ἀναίδην) add. F vulg.: om. S L¹ A 2 ἀκούειν post
βουλομένοις S L A: ante μνησθήσομαι vulg.: om. F Q Y, cf. schol.
p. 268, 28, xxiii 18 3 καὶ δεινὰ post πολλά add. F vulg.: om.
S L¹ A 5 αὕτη S?: αὐτὴ vulg. 8 ἐνι A¹ F S γρ.: ἔχει S L¹:
ἔστι A corr.: ἐπὶ al. 9 δεῖ om. S¹ 19 ἐξελέγξειν A: ἐξε-
λέγγειν S¹ L F vulg. αὐτὸν secl. Gebauer, cf. schol. p. 270, 7
23 πικρὰ . . . τὰπιτίμια om. S¹ 24 κατ' ἐμοῦ post χρῆσθαι add.
A: om. S L¹ F 25 ἐμέ] με S solus

ἐλέγχους, τοσούτοις ὕστερον χρόνοις αἰτίας καὶ σκώμματα καὶ λοιδορίας συμφορήσας ὑποκρίνεται· εἴτα κατηγορεῖ μὲν ἐμοῦ, κρίνει δὲ τουτονί, καὶ τοῦ μὲν ἀγῶνος ὅλου τὴν πρὸς ἔμ' ἔχθραν προΐσταται, οὐδαμοῦ δ' ἐπὶ ταύτην ἀπηντηκῶς

16 ἐμοὶ τὴν ἐτέρου ζητῶν ἐπιτιμίαν ἀφελέσθαι φαίνεται. καίτοι 5 πρὸς ἅπασιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς ἄλλοις οἷς ἂν εἰπεῖν τις ὑπὲρ Κτησιφῶντος ἔχοι, καὶ τοῦτ' ἔμοιγε δοκεῖ καὶ μάλ' εἰκότως ἂν λέγειν, ὅτι τῆς ἡμετέρας ἔχθρας ἡμᾶς ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν δίκαιον ἦν τὸν ζήτησμον ποιεῖσθαι, οὐ τὸ μὲν πρὸς ἀλλήλους ἀγωνίζεσθαι παραλείπειν, ἐτέρῳ δ' ὅτῳ κακόν τι 10 δώσομεν ζητεῖν· ὑπερβολὴ γὰρ ἀδικίας τοῦτό γε.

17 Πάντα μὲν τοίνυν τὰ κατηγορημέν' ὁμοίως ἐκ τούτων ἂν τις ἴδοι, οὔτε δικαίως οὔτ' ἐπ' ἀληθείας οὐδεμιᾶς εἰρημένα· βούλομαι δὲ καὶ καθ' ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐξετάσαι, καὶ μάλισθ' ὅσ' ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς πρεσβείας κατεψεύ- 15 σατό μου, τὰ πεπραγμέν' ἐαυτῷ μετὰ Φιλοκράτους ἀνατιθεῖς ἐμοί. ἔστι δ' ἀναγκαῖον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ προσῆκον ἴσως, ὥς κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους εἶχε τὰ πράγματ' ἀναμνήσαι, ἵνα πρὸς τὸν ὑπάρχοντα καιρὸν ἕκαστα θεωρήτε.

18 Τοῦ γὰρ Φωκικοῦ συστάντος πολέμου, οὐ δι' ἐμέ (οὐ γὰρ 20 ἔγωγ' ἐπολιτευόμην πω τότε), πρῶτον μὲν ὑμεῖς οὕτω διέ- κεισθε ὥστε Φωκέας μὲν βούλεσθαι σωθῆναι, καίπερ οὐ

[231] δίκαια ποιοῦντας ὀρώντες, Θηβαίοις δ' ὅτιοῦν ἂν ἐφησθῆναι παθοῦσιν, οὐκ ἀλόγως οὐδ' ἀδίκως αὐτοῖς ὀργιζόμενοι· οἷς γὰρ ἡὑτυχήκεσαν ἐν Λεύκτροις οὐ μετρίως ἐκέχρηντο· ἐπειθ' 25 ἡ Πελοπόννησος ἅπασα διεισθήκει, καὶ οὔθ' οἱ μισοῦντες Λακεδαιμονίους οὕτως ἴσχυον ὥστ' ἀνελεῖν αὐτούς, οὔθ' οἱ πρότερον δι' ἐκείνων ἄρχοντες κύριοι τῶν πόλεων ἦσαν, ἀλλὰ τις ἦν ἄκριτος καὶ παρὰ τούτοις καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις

19 ἅπασιν ἔρις καὶ ταραχή. ταῦτα δ' ὀρών ὁ Φίλιππος (οὐ 30

6 τοῖς ἄλλοις . . . ἔχοι S L¹: τοῖς ἄλλοις . . . ἔχοι δικαίοις A: τοῖς ἄλλοις δικαίοις . . . ἔχοι F
14 ἐν ἕκαστον vulg.: ἕκαστον A: ἐν ἕκαστ' S: ἕκαστ' Blass
19 ὑμᾶς post ἀναμνήσαι add. vulg.: om. S L¹

γὰρ ἦν ἀφανῆ) τοῖς παρ' ἐκάστοις προδόταις χρήματ' ἀνα-
 λίσκων πάντας συνέκρουε καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐτάραπτεν· εἴτ'
 ἐν οἷς ἡμάρτανον ἄλλοι καὶ κακῶς ἐφρόνουν, αὐτὸς παρε-
 σκευάζετο καὶ κατὰ πάντων ἐφύετο. ὥς δὲ ταλαιπωροῦ-
 5 μνοι τῷ μήκει τοῦ πολέμου οἱ τότε μὲν βαρεῖς, νῦν δ'
 ἀτυχεῖς Θηβαῖοι φανεροὶ πᾶσιν ἦσαν ἀναγκασθησόμενοι
 καταφεύγειν ἐφ' ὑμᾶς, ὁ Φίλιππος, ἵνα μὴ τοῦτο γένοιτο
 μηδὲ συνέλθοιεν αἱ πόλεις, ὑμῖν μὲν εἰρήνην, ἐκείνοις δὲ
 βοήθειαν ἐπηγγείλατο. τί οὖν συνηγωνίσαστ' αὐτῷ πρὸς 20
 10 τὸ λαβεῖν ὀλίγου δεῖν ὑμᾶς ἐκόντας ἑξαπατωμένους; ἢ τῶν
 ἄλλων Ἑλλήνων, εἴτε χρὴ κακίαν εἴτ' ἄγνοίαν εἴτε καὶ ἀμ-
 φότερα ταῦτ' εἰπεῖν, οἱ πόλεμον συνεχῇ καὶ μακρὸν πολε-
 μούντων ὑμῶν, καὶ τοῦτον ὑπὲρ τῶν πᾶσι συμφερόντων,
 ὥς ἔργῳ φανερὸν γέγονεν, οὔτε χρήμασιν οὔτε σώμασιν
 15 οὔτ' ἄλλῳ οὐδενὶ τῶν ἀπάντων συνελάμβανον ὑμῖν· οἷς καὶ
 δικαίως καὶ προσηκόντως ὀργιζόμενοι ἐτοιμῶς ὑπηκούσατε
 τῷ Φιλίππῳ. ἡ μὲν οὖν τότε συγχωρηθεῖς' εἰρήνη διὰ
 ταῦτ', οὐ δι' ἐμέ, ὥς οὗτος διέβαλλεν, ἐπράχθη· τὰ δὲ [232]
 τούτων ἀδικήματα καὶ δωροδοκήματ' ἐν αὐτῇ τῶν νυνὶ
 20 παρόντων πραγμάτων, ἃν τις ἐξετάξῃ δικαίως, αἰτ' εὐρήσει.
 καὶ ταυτὶ πάνθ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀκριβολογεῖσθαι καὶ δι- 21
 εξέρχομαι. εἰ γὰρ εἶναί τι δοκοίῃ τὰ μάλιστ' ἐν τούτοις
 ἀδίκημα, οὐδέν ἐστι δήπου πρὸς ἐμέ· ἀλλ' ὁ μὲν πρῶτος
 εἰπὼν καὶ μνησθεὶς ὑπὲρ τῆς εἰρήνης Ἀριστόδημος ἦν ὁ
 25 ὑποκριτής, ὁ δ' ἐκδεξάμενος καὶ γράψας καὶ ἑαυτὸν μετὰ
 τούτου μισθώσας ἐπὶ ταῦτα Φιλοκράτης ὁ Ἀγνούσιος, ὁ
 σός, Αἰσχίνη, κοινωνός, οὐχ ὁ ἐμός, οὐδ' ἂν σὺ διαρραγῆς
 ψευδόμενος, οἱ δὲ συνειπόντες ὅτου δήποθ' εἵνεκα (ἐγὼ γὰρ
 τοῦτό γ' ἐν τῷ παρόντι) Εὐβουλος καὶ Κηφισοφῶν· ἐγὼ
 30 δ' οὐδὲν οὐδαμοῦ. ἀλλ' ὅμως, τούτων τοιούτων ὄντων καὶ 22

2 αὐτοὺς S L¹: ἑαυτοὺς vulg.: ἀλλήλους A L corr. 3 ἄλλοι
 S¹ L: οἱ ἄλλοι vulg.: ἄλλοι Blass 7 ὁ om. S¹ 13 κοινῇ ante
 πᾶσι add. vulg.: om. S L¹ 22-23 τι . . . ἀδίκημα S L¹: τινα . . .
 ἀδικήματα vulg. 27 οὐχ ὁ S L: οὐκ cett.

- ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας οὕτω δεικνυμένων, εἰς τοῦθ' ἦκεν ἀναιδείας ὥστ' ἐτόλμα λέγειν ὡς ἄρ' ἐγὼ πρὸς τῷ τῆς εἰρήνης αἷτιος γεγενῆσθαι καὶ κεκωλυκὼς εἶην τὴν πόλιν μετὰ κοινοῦ συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων ταύτην ποιήσασθαι. εἴτ' ὦ—τί ἂν εἰπὼν σέ τις ὀρθῶς προσείποι; ἔστιν ὅπου 5 σὺ παρὼν τηλικαύτην πρᾶξιν καὶ συμμαχίαν, ἡλικίην νυνὶ διεξήεις, ὀρῶν ἀφαιρούμενόν με τῆς πόλεως, ἡγανάκτησας, ἢ παρελθὼν ταῦθ' ἂ νῦν κατηγορεῖς ἐδίδαξας καὶ διεξήλθες;
- 23 καὶ μὴν εἰ τὸ κωλύσαι τὴν τῶν Ἑλλήνων κοινωνίαν ἐπε- πράκειν ἐγὼ Φιλίππῳ, σοὶ τὸ μὴ σιγῆσαι λοιπὸν ἦν, ἀλλὰ 10 βοᾶν καὶ διαμαρτύρεσθαι καὶ δηλοῦν τουτοισί. οὐ τοίνυν ἐποίησας οὐδαμοῦ τοῦτο, οὐδ' ἤκουσέ σου ταύτην τὴν φωνὴν οὐδεῖς· οὔτε γὰρ ἦν πρεσβεία πρὸς οὐδέν' ἀπεσταλμένη τότε τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ πάλοι πάντες ἦσαν ἐξεληλε-
- 24 γμένοι, οὔθ' οὗτος ὑγιὲς περὶ τούτων εἶρηκεν οὐδέν. χωρὶς 15 δὲ τούτων καὶ διαβάλλει τὴν πόλιν τὰ μέγιστ' ἐν οἷς ψεύδεται· εἰ γὰρ ὑμεῖς ἅμα τοὺς μὲν Ἕλληνας εἰς πόλεμον παρεκαλεῖτε, αὐτοὶ δὲ πρὸς Φίλιππον περὶ εἰρήνης πρέσβεις ἐπέμπετε, Εὐρυβάτου πρᾶγμα, οὐ πόλεως ἔργον οὐδὲ χρη- στῶν ἀνθρώπων διεπράττεσθε. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστι 20 τί γὰρ καὶ βουλόμενοι μετεπέμπεσθ' ἂν αὐτοὺς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ; ἐπὶ τὴν εἰρήνην; ἀλλ' ὑπῆρχεν ἅπασιν. ἀλλ' ἐπὶ τὸν πόλεμον; ἀλλ' αὐτοὶ περὶ εἰρήνης ἐβουλευέσθε. οὐκ οὐτε τῆς ἐξ ἀρχῆς εἰρήνης ἡγεμῶν οὐδ' αἷτιος ὢν ἐγὼ φαίνομαι, οὔτε τῶν ἄλλων ὢν κατεψεύσατό μου οὐδὲν ἀληθὲς ὃν δείκνυται. 25
- 25 Ἐπειδὴ τοίνυν ἐποιήσατο τὴν εἰρήνην ἢ πόλις, ἐνταῦθα πάλιν σκέψασθε τί ἡμῶν ἐκότερος προείλετο πράττειν· καὶ γὰρ ἐκ τούτων εἴσεσθε τίς ἦν ὁ Φιλίππῳ πάντα συναγωνι-

2 ἐτόλμα A: ετολμα S¹ (ε lineā deletum): τολμᾶ F vulg. 7 ante διεξήεις add. ἐτραγώδεις καὶ vulg.: διετραγώδεις καὶ B Y: om. S L 8 κατηγορεῖς codd.: κατηγορεῖς G. H. Schaefer καὶ διεξήλθες del. Dobree: ἢ διεξήλθες F 13 εἰκότως post οὐδεῖς add. A: om. S L¹ F, cf. § 47 οὐδένα S L vulg., cf. i 19, xix 50: οὐδένας O, Cobet 18 τῆς ante εἰρήνης add. S solus 28 εἴσεσθε] ὕψεσθε A πάντα vulg. S γρ., schol. p. 274, 15: τε τὴν εἰρήνην S L¹

ζόμενος, καὶ τίς ὁ πράττων ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τὸ τῇ πόλει
 συμφέρον ζητῶν. ἐγὼ μὲν τοίνυν ἔγραψα βουλευῶν ἀπο-
 πλεῖν τὴν ταχίστην τοὺς πρέσβεις ἐπὶ τοὺς τόπους ἐν οἷς
 5 ἂν ὄντα Φίλιππον πυνθάνωνται, καὶ τοὺς ὅρκους ἀπολαμ-
 βάνειν· οὗτοι δ' οὐδὲ γράψαντος ἐμοῦ ταῦτα ποιεῖν ἠθέλη-
 σαν. τί δὲ τοῦτ' ἐδύνατο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ἐγὼ διδάξω. 26
 Φιλίππῳ μὲν ἦν συμφέρον ὡς πλείστον τὸν μεταξὺ χρόνον
 γενέσθαι τῶν ὅρκων, ὑμῖν δ' ὡς ἐλάχιστον. διὰ τί; ὅτι [234]
 ὑμεῖς μὲν οὐκ ἀφ' ἧς ὠμόσαθ' ἡμέρας μόνον, ἀλλ' ἀφ' ἧς
 10 ἠλπίσατε τὴν εἰρήνην ἔσσεσθαι, πάσας ἐξελύσατε τὰς παρα-
 σκευὰς τὰς τοῦ πολέμου, ὁ δὲ τοῦτ' ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου
 μάλιστ' ἐπραγματεύετο, νομίζων, ὅπερ ἦν ἀληθές, ὅσα τῆς
 πόλεως προλάβοι πρὸ τοῦ τοὺς ὅρκους ἀποδοῦναι, πάντα
 ταῦτα βεβαίως ἔξειν· οὐδένα γὰρ τὴν εἰρήνην λύσειν τού-
 15 των εἶνεκα. ἀγὼ προορώμενος, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ λογι- 27
 ζόμενος τὸ ψήφισμα τοῦτο γράφω, πλεῖν ἐπὶ τοὺς τόπους
 ἐν οἷς ἂν ἦ Φίλιππος καὶ τοὺς ὅρκους τὴν ταχίστην ἀπο-
 λαμβάνειν, ἢν' ἐχόντων τῶν Θρακῶν, τῶν ὑμετέρων συμ-
 μάχων, ταῦτα τὰ χωρὶ' αὐτοῦ οὗτος διέσυρε, τὸ Σέρριον
 20 καὶ τὸ Μυρτηνὸν καὶ τὴν Ἐργίσκην, οὕτω γίγνοιθ' οἱ ὅρκοι,
 καὶ μὴ προλαβὼν ἐκεῖνος τοὺς ἐπικαίρους τῶν τόπων κύριος
 τῆς Θράκης κατασταλῇ, μηδὲ πολλῶν μὲν χρημάτων πολλῶν
 δὲ στρατιωτῶν εὐπορήσας ἐκ τούτων ῥαδίως τοῖς λοιποῖς
 ἐπιχειροῖ πράγμασιν. εἴτα τοῦτο μὲν οὐχὶ λέγει τὸ ψή- 28
 25 φισμ' οὐδ' ἀναγιγνώσκει· εἰ δὲ βουλευῶν ἐγὼ προσάγειν
 τοὺς πρέσβεις ὥμην δεῖν, τοῦτό μου διαβάλλει. ἀλλὰ τί
 ἐχρῆν με ποιεῖν; μὴ προσάγειν γράψαι τοὺς ἐπὶ τοῦθ'
 ἦκοντας, ἢν' ὑμῖν διαλεχθῶσιν; ἢ θέαν μὴ κατανεῖμαι
 τὸν ἀρχιτέκτον' αὐτοῖς κελεῦσαι; ἀλλ' ἐν τοῖν δυοῖν
 30 ὁβολοῖν ἐθεώρουν ἄν, εἰ μὴ τοῦτ' ἐγράφη. τὰ μικρὰ

2 ἀποπλεῖν] πλεῖν Cobet, cf. § 27
 ἡμέρας SLA: ante ἡμέρας F B vulg.

F B 16-17 πλεῖν . . . ἀπολαμβάνειν secl. Dobree

μικρὰ add. Dindorf

5 οὐδὲ] οὐ S¹
 10 ἐξελύσατε S L A: ἐξελύσασθε

9 μόνον post
 30 ἢ ante τὰ

μικρὰ vulg.: om. S¹: σμικρὰ S corr. ant. L¹

συμφέροντα τῆς πόλεως ἔδει με φυλάττειν, τὰ δ' ὅλα, ὥσπερ οὔτοι, πεπρακέναι; οὐ δῆπου. λέγε τοῖνυν μοι τὸ ψήφισμα τουτὶ λαβών, ὃ σαφῶς οὗτος εἰδὼς παρέβη.

[235]

29

ΨΗΦΙΣΜΑ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ.

[Ἐπὶ ἄρχοντος Μνησιφίλου, ἑκατομβαιῶνος ἔνη καὶ νέα, φυλῆς 5
πρυτανευούσης Πανδιονίδος, Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεύς
εἶπεν· ἐπειδὴ Φίλιππος ἀποστείλας πρέσβεις περὶ τῆς εἰρήνης
ὁμολογουμένης πεποιήται συνθήκας, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ
δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, ὅπως ἂν ἡ εἰρήνη ἐπιτελεσθῇ ἢ ἐπιχειροτονη-
θεῖσα ἐν τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ, πρέσβεις ἐλέσθαι ἐκ πάντων 10
Ἀθηναίων ἡδὴ πέντε, τοὺς δὲ χειροτονηθέντας ἀποδημεῖν μηδεμίαν
ὑπερβολὴν ποιουμένους, ὅπου ἂν ὄντα πυνθάνωνται τὸν Φίλιπ-
πον, καὶ τοὺς ὅρκους λαβεῖν τε παρ' αὐτοῦ καὶ δοῦναι τὴν
ταχίστην ἐπὶ ταῖς ὁμολογημέναις συνθήκαις αὐτῷ πρὸς τὸν
Ἀθηναίων δῆμον, συμπεριλαμβάνοντας καὶ τοὺς ἑκατέρων συμ- 15
μάχους. πρέσβεις ἤρέθησαν Εὐβουλος Ἀναφλύστιος, Αἰσχίνης
Κοθωκίδης, Κηφισοφῶν Ῥαμνούσιος, Δημοκράτης Φλυεύς, Κλέων
Κοθωκίδης.]

30 Ταῦτα γράψαντος ἐμοῦ τότε καὶ τὸ τῇ πόλει συμφέρον
οὐ τὸ Φιλίππῳ ζητούντος, βραχὺ φροντίσαντες οἱ χρηστοὶ 20
πρέσβεις οὔτοι καθήντ' ἐν Μακεδονίᾳ τρεῖς ὅλους μῆνας,
ἕως ἦλθε Φίλιππος ἐκ Θράκης πάντα καταστρεψάμενος,
ἕξδον ἡμερῶν δέκα, †ὁμοίως† δὲ τριῶν ἢ τεττάρων, εἰς τὸν
Ἑλλησποντον ἀφίχθαι καὶ τὰ χωρία σῶσαι, λαβόντας τοὺς
ὅρκους πρὶν ἐκείνους ἐξελεῖν αὐτά· οὐ γὰρ ἂν ἦψατ' αὐτῶν 25
παρόντων ἡμῶν, ἢ οὐκ ἂν ὠρκίζομεν αὐτόν, ὥστε τῆς
[236] εἰρήνης ἂν διημαρτήκει καὶ οὐκ ἂν ἀμφότερ' εἶχε, καὶ τὴν
εἰρήνην καὶ τὰ χωρία.

31 Τὸ μὲν τοῖνυν ἐν τῇ πρεσβείᾳ πρῶτον κλέμμα μὲν Φι-

1 συμφέροντα secl. Blass συμφέροντα τῆς πόλεως secl. A. Schaefer
12 ὑπερβολὴν S¹ L¹ F: ἀναβολὴν A vulg. 17 Κηφισοφῶν]
Κησιφῶν al. 22 τὰ ἐκεῖ (sive τὰ κεῖ) add. ante καταστρεψάμενος
S corr. L A: post καταστρεψάμενος F: om. S¹ 23 ὁμοίως S L¹ A:
ἴσως Blass, nescio an recte, coll. schol. ad § 17 ἴσως] ὁμοίως: μάλλον
F vulg.

λίππου, δωροδόκημα δὲ τῶν ἀδίκων τούτων ἀνθρώπων
 τοιοῦτον ἐγένετο· ὑπὲρ οὗ καὶ τότε καὶ νῦν καὶ αἰὶ ὁμολογῶ
 καὶ πολεμεῖν καὶ διαφέρεσθαι τούτοις. ἕτερον δ' εὐθὺς
 ἐφεξῆς ἔτι τούτου μείζον κακούργημα θεάσασθε. ἐπειδὴ 32
 5 γὰρ ὥμοσε τὴν εἰρήνην ὁ Φίλιππος προλαβὼν τὴν Θράκην
 διὰ τούτους οὐχὶ πεισθέντας τῷ ἐμῷ ψηφίσματι, πάλιν
 ὠνεῖται παρ' αὐτῶν ὅπως μὴ ἄπιμεν ἐκ Μακεδονίας, ἕως τὰ
 τῆς στρατείας τῆς ἐπὶ τοὺς Φωκέας εὐτρεπῇ ποιήσαιοτο, ἵνα
 μή, δεῦρ' ἀπαγγειλάντων ἡμῶν ὅτι μέλλει καὶ παρασκευά-
 10 ζεται πορεύεσθαι, ἐξέλθοιθ' ὑμεῖς καὶ περιπλεύσαντες ταῖς
 τριήρεσιν εἰς Πύλας ὥσπερ πρότερον κλείσαιοτε τὸν τόπον,
 ἀλλ' ἅμ' ἀκούοιτε ταῦτ' ἀπαγγελλόντων ἡμῶν κακεῖνος
 ἐντὸς εἴη Πυλῶν καὶ μηδὲν ἔχοιθ' ὑμεῖς ποιῆσαι. οὕτω 33
 δ' ἦν ὁ Φίλιππος ἐν φόβῳ καὶ πολλῇ ἀγωνίᾳ, μὴ καὶ ταῦτα
 15 προειληφότος αὐτοῦ, εἰ πρὸ τοῦ τοὺς Φωκέας ἀπολέσθαι
 ψηφίσαιοσθε βοηθεῖν, ἐκφύγοι τὰ πράγματ' αὐτόν, ὥστε
 μισθοῦνται τὸν κατάπτυστον τουτονί, οὐκέτι κοινῇ μετὰ τῶν
 ἄλλων πρέσβειων ἀλλ' ἰδίᾳ καθ' αὐτόν, τοιαῦτα πρὸς ὑμᾶς
 εἰπεῖν καὶ ἀπαγγεῖλαι δι' ὧν ἅπαντ' ἀπώλετο. ἀξιώ δ', ὦ 34
 20 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δέομαι τοῦτο μεμνήσθαι παρ' ὅλον
 τὸν ἀγῶνα, ὅτι μὴ κατηγορήσαντος Αἰσχίνου μηδὲν ἔξω τῆς [237]
 γραφῆς οὐδ' ἂν ἐγὼ λόγον οὐδέν' ἐποιοῦμην ἕτερον· πάσαις
 δ' αἰτίαις καὶ βλασφημίαις ἅμα τούτου κεχρημένου ἀνάγκη
 κάμοι πρὸς ἕκαστα τῶν κατηγορημένων μικρ' ἀποκρίνασθαι.

1 post ἀνθρώπων add. καὶ θεοῖς ἐχθρῶν F vulg.: om. SL¹ A
 2 ὁμολογῶ καὶ πολεμεῖν SL¹: ὁμολογῶ πολεμεῖν vulg. Anecd. Bekker
 p. 132: πολεμεῖν ὁμολογῶ Weil 5 ὥμοσε A L marg. F γρ.: ὥμο-
 λόγησε SL F vulg., cf. xix 122, xli 15, xlviii 11, 12 post Φίλιππος
 add. ἔξειν F vulg. 6 post τούτους add. τοὺς A 7 ἄπιμεν
 Anecd. Bekker p. 129, Cobet: ἀπίωμεν SL A F¹, schol. p. 277, 13:
 ἀπίωσιν F corr. ἂν post ἕως add. vulg.: om. SL 9 ἡμῶν
 SL A F γρ.: αὐτῶν F vulg. 11 τόπον SL A: πορθμὸν F
 vulg. 12 ἡμῶν SL A: ὑμῖν τούτων F 14 καὶ πολλῇ ἀγωνίᾳ
 om. A F B Y: add. SL vulg. 15 εἰ ante πρὸ om. vulg.: add. S
 16 βοηθεῖν F Q Y: τοῖς Φωκεῦσι βοηθεῖν SL: βοηθεῖν αὐτοῖς vulg.
 καὶ ante ἐκφύγοι add. vulg.: om. S 19 ὑμᾶς post δὲ add. A: post
 μεμνήσθαι vulg.: om. SL 24 κατηγορημένων vulg.: κατηγορου-
 μένων S corr. L¹: εἰρημένων S γρ.

- 35 τίνες οὖν ἦσαν οἱ παρὰ τούτου λόγοι τότε ῥηθέντες, καὶ δι' οὓς ἅπαντ' ἀπώλετο; ὥς οὐ δεῖ θορυβεῖσθαι τῷ παρεληλυθέναι Φίλιππον εἴσω Πυλῶν· ἔσται γὰρ ἅπανθ' ὅσα βούλεσθ' ὑμεῖς, ἂν ἔχηθ' ἡσυχίαν, καὶ ἀκούσεσθε δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν, οἷς μὲν ἐχθρὸς ἦκει, φίλον αὐτὸν γεγενημένον, οἷς 5 δὲ φίλος, τὸνναντίον ἐχθρόν. οὐ γὰρ τὰ ῥήματα τὰς οἰκειότητος ἔφη βεβαιοῦν, μάλα σεμνῶς ὀνομάζων, ἀλλὰ τὸ ταῦτ' ἀνυμνεῖν· συμφέρειν δὲ Φιλίππῳ καὶ Φωκεῦσι καὶ ὑμῖν ὁμοίως ἅπασιν τῆς ἀναλγησίας καὶ τῆς βαρύτητος
- 36 ἀπαλλαγῆναι τῆς τῶν Θηβαίων. ταῦτα δ' ἀσμένως τινὲς 10 ἤκουον αὐτοῦ διὰ τὴν τόθ' ὑποῦσαν ἀπέχθειαν πρὸς τοὺς Θηβαίους. τί οὖν συνέβη μετὰ ταῦτ' εὐθύς, οὐκ εἰς μακράν; τοὺς μὲν Φωκέας ἀπολέσθαι καὶ κατασκαφῆναι τὰς πόλεις αὐτῶν, ὑμᾶς δ' ἡσυχίαν ἀγαγόντας καὶ τούτῳ πεισθέντας μικρὸν ὕστερον σκευαγωγεῖν ἐκ τῶν ἀγρῶν, τοῦτον δὲ χρυσίου 15 λαβεῖν, καὶ ἔτι πρὸς τούτοις τὴν μὲν ἀπέχθειαν τὴν πρὸς Θηβαίους καὶ Θετταλοὺς τῇ πόλει γενέσθαι, τὴν δὲ χάριω
- 37 τὴν ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων Φιλίππῳ. ὅτι δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, λέγε μοι τό τε τοῦ Καλλισθένους ψήφισμα καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου, ἐξ ὧν ἀμφοτέρων ταῦθ' ἅπανθ' 20 ὑμῖν ἔσται φανερά. λέγε.

- [Ἐπὶ Μνησιφίλου ἄρχοντος, σύγκλητος ἐκκλησία ὑπὸ στρατηγῶν καὶ πρυτάνεων, [καὶ] βουλῆς γνώμη, μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ἀπιόντος, Καλλισθένης Ἑτεονίκου Φαληρεὺς εἶπε μηδένα Ἀθη- 25 ναίων μηδεμιᾷ παρευρέσει ἐν τῇ χώρᾳ κοιταῖον γίγνεσθαι, ἀλλ' ἐν ᾧσθαι καὶ Πειραιεῖ, ὅσοι μὴ ἐν τοῖς φρουρίοις εἰσὶν ἀποτεταγμένοι· τούτων δ' ἐκάστους ἦν παρέλαβον τάξιν διατηρεῖν μήτε
- 38 ἀφημερεύοντας μήτε ἀποκοιτοῦντας. ὅς δ' ἂν ἀπειθήσῃ τῷδε τῷ

1 καὶ secl. Lipsius

4 ἔχηθ' ἄγῃτε A

8 alterum συμφέρειν

S: συμφέρει L vulg.

13 τάλαιπῶρους ante Φωκέας add. L vulg.:

om. S, cf. § 42

14 ἀγαγόντας S L: ἄγοντας cett.

20 τὴν

ante τοῦ om. S L: add. A F vulg.

23 σύγκλητος ἐκκλησία

Spengel coll. § 73: συγκλήτου ἐκκλησίας codd.

24 καὶ secl.

Dissen

γνώμη Taylor, cf. inscr. : γνώμη codd.

ψηφίσματι, ἔνοχος ἔστω τοῖς τῆς προδοσίας ἐπιτιμίαις, ἐὰν μὴ τι
 ἀδύνατον ἐπιδεικνύῃ περὶ ἑαυτόν· περὶ δὲ τοῦ ἀδυνάτου ἐπικρινέτω
 ὁ ἐπὶ τῶν ὄπλων στρατηγὸς καὶ ὁ ἐπὶ τῆς διοικήσεως καὶ ὁ γραμ-
 ματεὺς τῆς βουλῆς. κατακομίζειν δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν πάντα
 5 τὴν ταχίστην, τὰ μὲν ἐντὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι εἰς ἄστν καὶ
 Πειραιᾶ, τὰ δὲ ἐκτὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι εἰς Ἑλευσίνα καὶ
 Φυλὴν καὶ Ἀφιδναν καὶ Ῥαμνοῦντα καὶ Σούνιον. εἶπε Καλλισθέ-
 νης Φαληρεὺς.]

Ἄρ' ἐπὶ ταύταις ταῖς ἐλπίσι τὴν εἰρήνην ἐποιεῖσθε, ἢ ταῦτ'
 10 ἐπηγγέλλεθ' ὑμῖν οὗτος ὁ μισθωτός;
 Λέγε δὴ τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἔπεμψε Φίλιππος μετὰ ταῦτα. 39

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

[Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ
 δήμῳ χαίρειν. ἵστε ἡμᾶς παρεληλυθότας εἶσω Πυλῶν καὶ τὰ
 15 κατὰ τὴν Φωκίδα ὑφ' ἑαυτοὺς πεποιημένους, καὶ ὅσα μὲν ἐκονσίως
 προσετίθετο τῶν πολισμάτων, φρουρὰς εἰσαγαγοχότας, τὰ δὲ μὴ [239]
 ὑπακούοντα κατὰ κράτος λαβόντες καὶ ἐξανδραποδισάμενοι κατε-
 σκάψαμεν. ἀκούων δὲ καὶ ὑμᾶς παρασκευάζεσθαι βοηθεῖν αὐτοῖς
 20 γάρ ὅλοις οὐδὲν μέτριόν μοι δοκεῖτε ποιεῖν, τὴν εἰρήνην συνθέμενοι
 καὶ ὁμοίως ἀντιπαρεξάγοντες, καὶ ταῦτα οὐδὲ συμπεριειλημμένων
 τῶν Φωκέων ἐν ταῖς κοιναῖς ἡμῶν συνθήκαις. ὥστε ἐὰν μὴ ἐμμέ-
 νητε τοῖς ὁμολογημένοις, οὐδὲν προτερήσετε ἔξω τοῦ ἐφθακέναι
 ἀδικοῦντες.]

25 Ἀκούεθ' ὥς σαφῶς δημοῖ καὶ διορίζεται ἐν τῇ πρὸς 40
 ὑμᾶς ἐπιστολῇ πρὸς τοὺς αὐτοῦ συμμάχους, ὅτι ἔγὼ ταῦτα
 πεποίηκ' ἀκόντων Ἀθηναίων καὶ λυπουμένων, ὥστ' εἶπερ εὖ
 φρονεῖτ', ὧ Ὀθηβαῖοι καὶ Θετταλοί, τούτους μὲν ἐχθροὺς
 ὑπολήψεσθε, ἐμοὶ δὲ πιστεύετε, οὐ τούτοις τοῖς ῥήμασιν
 30 γράψας, ταῦτα δὲ βουλόμενος δεικνύναι. τοιγαροῦν ἐκ
 τούτων ὧχετ' ἐκείνους λαβὼν εἰς τὸ μηδ' ὅτιοῦν προορᾶν
 τῶν μετὰ ταῦτα μηδ' αἰσθάνεσθαι, ἀλλ' ἔᾶσαι πάντα τὰ

6 εἰς om. SLFQY
 δὲν A vulg. : οὐδὲ SLF

9 ἐποιεῖσθε SL¹F: ἐποιήσασθε A 20 οὐ-

πράγματ' ἐκείνον ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι. ἐξ ὧν ταῖς παρού-
 41 σαις συμφοραῖς οἱ ταλαίπωροι κέχρηται. ὁ δὲ ταύτης
 τῆς πίστεως αὐτῷ συνεργὸς καὶ συναγωνιστῆς καὶ ὁ δεῦρ'
 ἀπαγγείλας τὰ ψευδῆ καὶ φενακίσας ὑμᾶς, οὗτός ἐσθ' ὁ τὰ
 Θηβαίων ὀδυρόμενος νῦν πάθη καὶ διεξιὼν ὡς οἰκτρά, καὶ 5
 τούτων καὶ τῶν ἐν Φωκεύσι κακῶν καὶ ὅσ' ἄλλα πεπόνθασιν
 οἱ Ἕλληνες ἀπάντων αὐτὸς ὧν αἴτιος. δῆλον γὰρ ὅτι σὺ μὲν
 ἀλγεῖς ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν, Αἰσχίνη, καὶ τοὺς Θηβαίους
 ἐλεεῖς, κτήματ' ἔχων ἐν τῇ Βοιωτίᾳ καὶ γεωργῶν τὰ ἐκείνων,
 [240] ἐγὼ δὲ χαίρω, ὃς εὐθὺς ἐξητούμην ὑπὸ τοῦ ταῦτα πράξαντος. 10
 42 Ἀλλὰ γὰρ ἐμπέπτωκ' εἰς λόγους, οὓς αὐτίκα μᾶλλον ἴσως
 ἁρμόσει λέγειν. ἐπάνειμι δὴ πάλιν ἐπὶ τὰς ἀποδείξεις, ὡς
 τὰ τούτων ἀδικήματα τῶν νυνὶ παρόντων πραγμάτων γέγον'
 αἵτια.

Ἐπειδὴ γὰρ ἐξηπάτησθε μὲν ὑμεῖς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου διὰ 15
 τούτων τῶν ἐν ταῖς πρεσβείαις μισθωσάντων ἑαυτοὺς καὶ
 οὐδὲν ἀληθὲς ὑμῖν ἀπαγγειλάντων, ἐξηπάτηντο δ' οἱ ταλαί-
 43 πωροι Φωκεῖς καὶ ἀνῆρηνθ' αἱ πόλεις αὐτῶν, τί ἐγένετο; οἱ
 μὲν κατάπτυστοι Θετταλοὶ καὶ ἀναίσθητοι Θηβαῖοι φίλον,
 εὐεργέτην, σωτήρα τὸν Φίλιππον ἡγοῦντο· πάντ' ἐκείνος ἦν 20
 αὐτοῖς· οὐδὲ φωνὴν ἤκουον εἴ τις ἄλλο τι βούλοιτο λέγειν.
 ὑμεῖς δ' ὑφορώμενοι τὰ πεπραγμένα καὶ δυσχεραίνοντες ἦγετε
 τὴν εἰρήνην ὁμῶς· οὐ γὰρ ἦν ὃ τι ἂν ἐποιεῖτε. καὶ οἱ ἄλλοι
 δ' Ἕλληνες, ὁμοίως ὑμῖν πεφενακισμένοι καὶ διημαρτηκότες
 ὧν ἠλπισαν, ἦγον τὴν εἰρήνην ἄσμενοι, καὶ αὐτοὶ τρόπον 25
 44 τιν' ἐκ πολλοῦ πολεμούμενοι. ὅτε γὰρ περιῶν Φίλιππος

2 θηβαῖοι ante κέχρηται add. L vulg.: post κέχρηται A: post
 κέχρηται οἱ ταλαίπωροι Oxyrh. papyrus: om. S solus 9 κτήματ'
 vulg.: κτήμ' S solus 11 ἴσως ante ἁρμόσει λέγειν add. S L F O:
 post ἁρμόσει λέγειν vulg.: om. Vind. 1 Oxyrh. pap. 12 ἐπὶ] εἰς
 Vind. 1 13 ἀδικήματα SL¹ Oxyrh. pap.: ἀδικήματα καὶ δωροδοκή-
 ματα A S γρ.: δωροδοκήματα καὶ ἀδικήματα F vulg. 16 post ἑαυτοὺς
 add. τῷ Φιλίππῳ SL vulg.: [εκεῖ]νῳ Oxyrh. pap.: om. A 23 post
 ἐποιεῖτε add. μόνοι LF vulg.: om. SA Oxyrh. pap. 25 ἄσμενοι
 καὶ om. S Oxyrh. pap. 26 ὁ ante Φίλιππος add. LF vulg.: om.
 SA Oxyrh. pap.

Ἰλλυριοὺς καὶ Τριβαλλοὺς, τινὰς δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων
κατεστρέφετο, καὶ δυνάμεις πολλὰς καὶ μεγάλας ἐποιεῖθ' ὑφ'
ἑαυτῷ, καὶ τινες τῶν ἐκ τῶν πόλεων ἐπὶ τῇ τῆς εἰρήνης
ἐξουσίᾳ βαδίζοντες ἐκείσε διεφθείροντο, ὧν εἷς οὗτος ἦν,
5 τότε πάντες ἐφ' οὗς ταῦτα παρσκευάζετ' ἐκείνος ἐπολε-
μοῦντο. εἰ δὲ μὴ ἡσθάνοντο, ἕτερος λόγος οὗτος, οὐ πρὸς
ἐμέ. ἐγὼ μὲν γὰρ προῦλεγον καὶ διεμαρτυρόμην καὶ παρ' 45
ὑμῖν αἰεὶ καὶ ὅποι πεμφθείην· αἱ δὲ πόλεις ἐνόουν, τῶν
μὲν ἐν τῷ πολιτεύεσθαι καὶ πράττειν δωροδοκούντων καὶ
10 διαφθειρομένων ἐπὶ χρήμασι, τῶν δ' ἰδιωτῶν καὶ πολλῶν [241]
τὰ μὲν οὐ προορωμένων, τὰ δὲ τῇ καθ' ἡμέραν ῥαστώνῃ καὶ
σχολῇ δελεαζομένων, καὶ τοιουτονί τι πάθος πεπονθότων
ἀπάντων, πλὴν οὐκ ἐφ' ἑαυτοὺς ἐκάστων οἰομένων τὸ δεινὸν
ἦξιεν καὶ διὰ τῶν ἐτέρων κινδύνων τὰ ἑαυτῶν ἀσφαλῶς
15 σχήσειν ὅταν βούλονται. εἴτ', οἶμαι, συμβέβηκε τοῖς μὲν 46
πλήθεσιν ἀντὶ τῆς πολλῆς καὶ ἀκαίρου ῥαθυμίας τὴν ἐλευ-
θερίαν ἀπολωλέκεναι, τοῖς δὲ προεστηκόσι καὶ τᾶλλα πλὴν
ἑαυτοὺς οἰομένοις πωλεῖν πρώτους ἑαυτοὺς πεπρακόσιν αἰ-
σθέσθαι· ἀντὶ γὰρ φίλων καὶ ξένων ἃ τότε ὠνομάζοντο
20 ἡνίκ' ἐδωροδόκουν, νῦν κόλακες καὶ θεοὺς ἐχθροὶ καὶ τᾶλλ' ἃ
προσῆκει πάντ' ἀκούουσιν. οὐδεὶς γάρ, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 47
τὸ τοῦ προδιδόντος συμφέρον ζητῶν χρήματ' ἀναλίσκει, οὐδ'
ἐπειδὰν ὧν ἂν πρίηται κύριος γένηται τῷ προδότῃ συμβούλῳ
περὶ τῶν λοιπῶν ἔτι χρήται· οὐδὲν γὰρ ἂν ἦν εὐδαιμονέστερον
25 προδότου. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα· πόθεν; πολλοῦ γε καὶ
δεῖ. ἀλλ' ἐπειδὰν τῶν πραγμάτων ἐγκρατὴς ὁ ζητῶν ἄρχειν
καταστῇ, καὶ τῶν ταῦτ' ἀποδομένων δεσπότης ἐστί, τὴν δὲ
πουνηρίαν εἰδὼς τότε δῆ, τότε καὶ μισεῖ καὶ ἀπιστεῖ καὶ

3 τῶν ἐκ] om. τῶν Oxyrh. pap.

6 ὁ ante λόγος add. S¹ solus

10 ἐπὶ χρήμασι del. Cobet

14 καὶ S L¹ A Y: ἀλλὰ F vulg.15 ὑπολαμβάνοντων post σχήσειν add. vulg.: om. S L¹ soli

18 αἰ-

σθέσθαι S¹ L¹: ἡσθῆσθαι vulg. Oxyrh. pap.

21 post ἀκούουσιν add.

εἰκότως A vulg.: om. S L¹ F O

22 ante ἄνδρες om. S L soli

24 ἂν ante ἦν add. L F vulg.: post ἦν al.: om. S

25 οὐκ ἔστιν

post ταῦτα add. vulg.: om. S L¹

- 48 προπηλακίζει. σκοπεῖτε δέ· καὶ γὰρ εἰ παρελήλυθ' ὁ τῶν
πραγμάτων καιρός, ὁ τοῦ γ' εἰδέναι τὰ τοιαῦτα καιρὸς ἀεὶ
πάρεστι τοῖς εὖ φρονούσι. μέχρι τούτου Λασθένης φίλος
ὠνομάζετο, ἕως προῦδωκεν Ὀλυνθον· μέχρι τούτου Τιμόλαος,
ἕως ἀπώλεσε Θήβας· μέχρι τούτου Εὐδίκος καὶ Σίμος ὁ 5
Λαρισαῖος, ἕως Θετταλίαν ὑπὸ Φιλίππῳ ἐποίησαν. εἴτ'
[242] ἐλαυνομένων καὶ ὑβριζομένων καὶ τί κακὸν οὐχὶ πασχόντων
πᾶς ἡ οἰκουμένη μεστὴ γέγονεν. τί δ' Ἀρίστρατος ἐν
Σικυῶνι, καὶ τί Πέριλλος ἐν Μεγάροις; οὐκ ἀπερριμμένοι;
49 ἐξ ὧν καὶ σαφέστατ' ἂν τις ἴδοι ὅτι ὁ μάλιστα φυλάττων 10
τὴν αὐτοῦ πατρίδα καὶ πλείστ' ἀντιλέγων τούτοις, οὗτος ὑμῖν,
Αἰσχίνη, τοῖς προδιδούσι καὶ μισθαρνοῦσιν τὸ ἔχειν ἐφ' ὅτῳ
δωροδοκῆσετε περιποιεῖ, καὶ διὰ τοὺς πολλοὺς τουτωνὶ καὶ
τοὺς ἀνθισταμένους τοῖς ὑμετέροις βουλήμασιν ὑμεῖς ἐστὲ
σῶοι καὶ ἔμμισθοι, ἐπεὶ διὰ γ' ὑμᾶς αὐτοὺς πάλαι ἂν ἀπω- 15
λώλειτε.
- 50 Καὶ περὶ μὲν τῶν τότε πραχθέντων ἔχων ἔτι πολλὰ λέγειν,
καὶ ταῦθ' ἡγοῦμαι πλείω τῶν ἱκανῶν εἰρῆσθαι. αἴτιος δ'
οὗτος, ὥσπερ ἐωλοκρασίαν τινὰ μου τῆς πονηρίας τῆς ἑαυτοῦ
καὶ τῶν ἀδικημάτων κατασκευάσας, ἦν ἀναγκαῖον ἦν πρὸς 20
τοὺς νεωτέρους τῶν πεπραγμένων ἀπολύσασθαι. παρηνώ-
χλησθε δ' ἴσως οἱ καὶ πρὶν ἔμ' εἰπεῖν ὅτιοῦν εἰδότες τὴν
51 τούτου τότε μισθαρνίαν. καίτοι φιλίαν γε καὶ ξενίαν αὐτὴν
ὀνομάζει, καὶ νῦν εἰπέ που λέγων 'ὁ τὴν Ἀλεξάνδρου ξενίαν
ὀνειδίζων ἐμοί.' ἐγὼ σοι ξενίαν Ἀλεξάνδρου; πόθεν λαβόντι 25
ἢ πῶς ἀξιωθέντι; οὔτε Φιλίππου ξένον οὔτ' Ἀλεξάνδρου
φίλον εἵποιμ' ἂν ἐγὼ σε, οὐχ οὔτω μαίνομαι, εἰ μὴ καὶ τοὺς

4 post ὠνομάζετο add. Φιλίππου L vulg.: Φιλίππου S γρ.: om. S Y
Τιμόλαος codd., cf. § 295: Τιμόλαος edd. plerique 5 τούτου] του
S¹, unde μέχρι τοῦ . . ; Markland, hic et supra bis 7 κακὸν codd.:
κακῶν Blass coll. xix 201, xxv 50 8 προδοτῶν post γέγονεν om.
S solus 9 Πέριλλος Harpocrat., Phot., Suid.: Πέριλαος codd.:
Περίλας Lipsius 13 τουτωνὶ καὶ S L: τούτων A F vulg.: τούτους
καὶ al. 20 καὶ τῶν ἀδικημάτων om. Hermog., Harpocrat., Suid.:
secl. Usener 22 εἰπεῖν ante ὅτιοῦν S L A: post ὅτιοῦν F vulg.
27 φίλον secl. Dissen

θεριστὰς καὶ τοὺς ἄλλο τι μισθοῦ πράττοντας φίλους καὶ
 ξένους δεῖ καλεῖν τῶν μισθωσαμένων. [ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα· 52
 πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ.] ἀλλὰ μισθωτὸν ἐγὼ σε Φιλίππου
 πρότερον καὶ νῦν Ἀλεξάνδρου καλῶ, καὶ οὗτοι πάντες. εἰ δ'
 5 ἀπιστεῖς, ἐρώτησον αὐτούς, μᾶλλον δ' ἐγὼ τοῦθ' ὑπὲρ σοῦ
 ποιήσω. πότερον ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μισθωτὸς
 Αἰσχίνης ἢ ξένος εἶναι Ἀλεξάνδρου; ἀκούεις ἃ λέγουσιν. [243]

Βούλομαι τοίνυν ἥδη καὶ περὶ τῆς γραφῆς αὐτῆς ἀπολογή- 53
 σασθαι καὶ διεξελθεῖν τὰ πεπραγμέν' ἐμαυτῷ, ἵνα καίπερ
 10 εἰδὼς Αἰσχίνης ὅμως ἀκούσῃ δι' ἃ φημι καὶ τούτων τῶν
 προβεβουλευμένων καὶ πολλῷ μειζόνων ἔτι τούτων δωρειῶν
 δίκαιος εἶναι τυγχάνειν. καὶ μοι λέγε τὴν γραφὴν αὐτὴν
 λαβών.

ΓΡΑΦΗ.

15 [Ἐπὶ Χαιρώνδου ἄρχοντος, ἐλαφηβολιῶνος ἔκτη ἱσταμένου, 54
 Αἰσχίνης Ἀτρομήτου Κοθωκίδης ἀπήνεγκε πρὸς τὸν ἄρχοντα
 παρανόμων κατὰ Κτησιφῶντος τοῦ Λεωσθένους Ἀναφλυστίου,
 ὅτι ἔγραψε παράνομον ψήφισμα, ὡς ἄρα δεῖ στεφανῶσαι Δημο-
 σθένην Δημοσθένους Παιανιέα χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι
 20 ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις τοῖς μεγάλοις, τραγωδοῖς καινοῖς, ὅτι
 στεφανοῖ ὁ δῆμος Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα χρυσῷ
 στεφάνῳ ἀρετῆς ἕνεκα καὶ εὐνοίας ἧς ἔχων διατελεῖ εἰς τε τοὺς
 Ἕλληνας ἅπαντας καὶ τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων καὶ ἀνδραγαθίας,
 καὶ διότι διατελεῖ πράττων καὶ λέγων τὰ βέλτιστα τῷ δήμῳ καὶ
 25 πρόθυμός ἐστι ποιεῖν ὅ τι ἂν δύνηται ἀγαθόν, πάντα ταῦτα ψευδῇ 55
 γράφας καὶ παράνομα, τῶν νόμων οὐκ ἐόντων πρῶτον μὲν ψευδεῖς
 γραφὰς εἰς τὰ δημόσια γράμματα καταβάλλεσθαι, εἴτα τὸν
 ὑπεύθυνον στεφανοῦν (ἔστι δὲ Δημοσθένης τειχοποιὸς καὶ ἐπὶ
 τῷ θεωρικῷ τεταγμένος), ἔτι δὲ μὴ ἀναγορεύειν τὸν στέφανον ἐν
 30 τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις τραγωδῶν τῇ καινῇ, ἀλλ' ἐὰν μὲν ἡ βουλὴ [244]
 στεφανοῖ, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἀνειπεῖν, ἐὰν δὲ ἡ πόλις, ἐν πυκνῇ
 τῇ ἐκκλησίᾳ. τίμημα τάλαντα πεντήκοντα. κλήτορες Κηφι-
 σοφῶν Κηφισοφῶντος Ῥαμνούσιος, Κλέων Κλέωνος Κοθωκί-
 δης.]

2 ἀλλ' οὐκ . . . δεῖ secl. Schenkel coll. § 47 6 μίσθωτος codd.
 plerique 23 post δῆμον add. τὸν Y: τῶν SLAF 32 κλήτορες]
 κλητῆρες A

- 56 Ἄ μὲν διώκει τοῦ ψηφίσματος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτ' ἐστίν. ἐγὼ δ' ἀπ' αὐτῶν τούτων πρῶτον οἶμαι δηλὸν ὑμῖν ποιήσκειν ὅτι πάντα δικαίως ἀπολογήσομαι· τὴν γὰρ αὐτὴν τούτῳ ποιησάμενος τῶν γεγραμμένων τάξιν περὶ πάντων ἐρῶ
- 57 καθ' ἕκαστον ἐφεξῆς καὶ οὐδὲν ἐκὼν παραλείψω. τοῦ μὲν 5 οὖν γράψαι πράττοντα καὶ λέγοντα τὰ βέλτιστά με τῷ δήμῳ διατελεῖν καὶ πρόθυμον εἶναι ποιεῖν ὃ τι ἂν δύνωμαι ἀγαθόν, καὶ ἐπαινεῖν ἐπὶ τούτοις, ἐν τοῖς πεπολιτευμένοις τὴν κρίσιν εἶναι νομίζω· ἀπὸ γὰρ τούτων ἐξεταζομένων εὐρεθήσεται εἴτ' ἀληθῆ περὶ ἐμοῦ γέγραφε Κτησιφῶν ταῦτα καὶ προσή- 10
- 58 κοντα εἶτε καὶ ψευδῆ· τὸ δὲ μὴ προσγράψαντα 'ἐπειδὴν τὰς εὐθύνας δῶ' στεφανοῦν, καὶ ἀνειπεῖν ἐν τῷ θεάτρῳ τὸν στέφανον κελεῦσαι, κοινωνεῖν μὲν ἡγοῦμαι καὶ τοῦτο τοῖς πεπολιτευμένοις, εἴτ' ἄξιός εἰμι τοῦ στεφάνου καὶ τῆς ἀναρρήσεως τῆς ἐν τούτοις εἶτε καὶ μή· ἔτι μέντοι καὶ 15 τοὺς νόμους δεικτέον εἶναί μοι δοκεῖ, καθ' οὓς ταῦτα γράφειν ἐξῆν τούτῳ. οὕτως μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δικαίως καὶ ἀπλῶς τὴν ἀπολογίαν ἔγνωκα ποιεῖσθαι, βαδιοῦμαι δ' ἐπ'
- 59 αὐθ' ἃ πέπρακται μοι. καί με μηδεὶς ἀπαρτᾶν ὑπολάβῃ τὸν λόγον τῆς γραφῆς, ἂν εἰς Ἑλληνικὰς πράξεις καὶ 20
- [245] λόγους ἐμπέσω· ὁ γὰρ διώκων τοῦ ψηφίσματος τὸ λέγειν καὶ πράττειν τὰ ἄριστα με καὶ γεγραμμένος ταῦθ' ὥς οὐκ ἀληθῆ, οὗτός ἐστιν ὁ τοὺς περὶ ἀπάντων τῶν ἐμοὶ πεπολιτευ- μένων λόγους οἰκείους καὶ ἀναγκαίους τῇ γραφῇ πεποιηκώς. εἴτα καὶ πολλῶν προαιρέσεων οὐσῶν τῆς πολιτείας τὴν περὶ 25 τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις εἰλόμην ἐγώ, ὥστε καὶ τὰς ἀποδείξεις ἐκ τούτων δίκαιός εἰμι ποιεῖσθαι.
- 60 Ἄ μὲν οὖν πρὸ τοῦ πολιτεύεσθαι καὶ δημηγορεῖν ἐμὲ προὔλαβε καὶ κατέσχε Φίλιππος, ἐάσω· οὐδὲν γὰρ ἡγοῦμαι τούτων εἶναι πρὸς ἐμέ· ἃ δ' ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐπὶ ταῦτ' ἐπέστην 30

7 ὃ τι δύναμαι S L¹ soli

19 ἀπαρτᾶν ὑπολάβῃ Weil: ὑπολάβῃ

ἀπαρτᾶν codd.: ἀπαρτᾶν νομίσῃ Blass cum Alexand. de fig. viii 434 W

23 καὶ πεπραγμένων post πεπολιτευμένων add. A F vulg.: om. S L¹ O¹

ἐγὼ διεκωλύθη, ταῦτ' ἀναμνήσω καὶ τούτων ὑφέξω λόγον,
 τοσοῦτον ὑπειπών. πλεονέκτημ', ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μέγ'
 ὑπῆρξε Φιλίππῳ. παρὰ γὰρ τοῖς Ἑλλησιν, οὐ τισίν, ἀλλ' 61
 ἅπασιν ὁμοίως, φορὰν προδοτῶν καὶ δωροδόκων καὶ θεοῖς
 5 ἔχθρων ἀνθρώπων συνέβη γενέσθαι τοσαύτην ὅσην οὐδεὶς
 πω πρότερον μέμνηται γεγονυῖαν· οὗς συναγωνιστὰς καὶ
 συνεργοὺς λαβὼν καὶ πρότερον κακῶς τοὺς Ἕλληνας ἔχοντας
 πρὸς ἑαυτοὺς καὶ στασιαστικῶς ἔτι χεῖρον διέθηκε, τοὺς μὲν
 ἔξαπατῶν, τοῖς δὲ διδοὺς, τοὺς δὲ πάντα τρόπον διαφθείρων,
 10 καὶ διέστησεν εἰς μέρη πολλὰ, ἐνὸς τοῦ συμφέροντος ἅπασιν
 ὄντος, κωλύειν ἐκείνους μέγαν γίνεσθαι. ἐν τοιαύτῃ δὲ 62
 καταστάσει καὶ ἔτ' ἀγνοία τοῦ συνισταμένου καὶ φυομένου
 κακοῦ τῶν ἀπάντων Ἑλλήνων ὄντων, δεῖ σκοπεῖν ὑμᾶς,
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί προσῆκον ἦν ἐλέσθαι πράττειν καὶ ποιεῖν
 15 τὴν πόλιν, καὶ τούτων λόγον παρ' ἐμοῦ λαβεῖν· ὁ γὰρ ἐνταῦθ' 246]
 ἑαυτὸν τάξας τῆς πολιτείας εἴμ' ἐγώ. πρότερον αὐτὴν ἐχρῆν, 63
 Αἰσχίνῃ, τὸ φρόνημ' ἀφείσαν καὶ τὴν ἀξίαν τὴν αὐτῆς ἐν τῇ
 Θετταλῶν καὶ Δολόπων τάξει συγκατακτᾶσθαι Φιλίππῳ τὴν
 τῶν Ἑλλήνων ἀρχὴν καὶ τὰ τῶν προγόνων καλὰ καὶ δίκαι'
 20 ἀναιρεῖν; ἢ τοῦτο μὲν μὴ ποιεῖν, δεινὸν γὰρ ὡς ἀληθῶς, ἃ
 δ' ἑώρα συμβησόμενα, εἰ μηδεὶς κωλύσει, καὶ προησθάνεθ',
 ὡς ἔοικεν, ἐκ πολλοῦ, ταῦτα περιδεῖν γιγνόμενα; ἀλλὰ νῦν 64
 ἔγωγε τὸν μάλιστ' ἐπιτιμῶντα τοῖς πεπραγμένοις ἡδέως ἂν
 ἐροίμην, τῆς ποίας μερίδος γενέσθαι τὴν πόλιν ἐβούλετ'
 25 ἂν, πρότερον τῆς συναιτίας τῶν συμβεβηκότων τοῖς Ἑλλησι
 κακῶν καὶ αἰσχυρῶν, ἧς ἂν Θετταλοὺς καὶ τοὺς μετὰ τούτων
 εἴποι τις, ἢ τῆς περιεορακυίας ταῦτα γιγνόμενα ἐπὶ τῇ τῆς
 ἰδίας πλεονεξίας ἐλπίδι, ἧς ἂν Ἀρκάδας καὶ Μεσσηνίους καὶ
 Ἀργεῖους θείημεν. ἀλλὰ καὶ τούτων πολλοί, μᾶλλον δὲ 65
 30 πάντες, χεῖρον ἡμῶν ἀπηλλάχασιν. καὶ γὰρ εἰ μὲν ὡς

1 διεκωλύθη AF vulg. : καὶ διεκωλύθη SL¹ : καὶ διεκώλυον L corr. :
 διεκώλυον λαβεῖν Dionys. Hal. (Dem. c. 14) 2 ὃ ante ἄνδρες om.
 S solus 7 ὁ Φίλιππος post λαβὼν add. AFBQ 11 δὲ] fort.
 δὴ Dobree 12 φυομένου] φυρομένου S¹ (?)

ἐκράτησε Φίλιππος ὥχεται εὐθέως ἀπὶ τῶν καὶ μετὰ ταῦτ' ἦγεν ἡσυχίαν, μήτε τῶν αὐτοῦ συμμάχων μήτε τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μηδένα μηδὲν λυπήσας, ἣν ἂν τις κατὰ τῶν ἐναντιωθέντων οἷς ἔπραττεν ἐκεῖνος μέμψις καὶ κατηγορία· εἰ δ' ὁμοίως ἀπάντων τὸ ἀξίωμα, τὴν ἡγεμονίαν, τὴν ἐλευθερίαν 5 περιείλετο, μᾶλλον δὲ καὶ τὰς πολιτείας, ὅσων ἐδύνατο, πῶς οὐχ ἀπάντων ἐνδοξόταθ' ὑμεῖς ἐβουλεύσασθ' ἐμοὶ πεισθέντες;

- 66 Ἄλλ' ἐκεῖσ' ἐπανέρχομαι. τί τὴν πόλιν, Αἰσχίνη, προσ-
ῆκε ποιεῖν ἀρχὴν καὶ τυραννίδα τῶν Ἑλλήνων ὁρώσαν 10
ἑαυτῷ κατασκευαζόμενον Φίλιππον; ἢ τί τὸν σύμβουλον
[247] ἔδει λέγειν ἢ γράφειν τὸν Ἀθήνησιν (καὶ γὰρ τοῦτο πλείστον
διαφέρει), ὃς συνήδειν μὲν ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου μέχρι τῆς
ἡμέρας ἀφ' ἧς αὐτὸς ἐπὶ τὸ βῆμ' ἀνέβην, αἰεὶ περὶ πρωτείων
καὶ τιμῆς καὶ δόξης ἀγωνιζομένην τὴν πατρίδα, καὶ πλείω καὶ 15
χρήματα καὶ σώματ' ἀνηλωκυῖαν ὑπὲρ φιλοτιμίας καὶ τῶν
πᾶσι συμφερόντων ἢ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ὑπὲρ αὐτῶν
67 ἀνηλώκασιν ἕκαστοι, ἑώρων δ' αὐτὸν τὸν Φίλιππον, πρὸς δὲ
ἦν ἡμῖν ὁ ἀγών, ὑπὲρ ἀρχῆς καὶ δυναστείας τὸν ὀφθαλμὸν
ἐκκεκομμένον, τὴν κλεῖν κατεαγότα, τὴν χεῖρα, τὸ σκέλος 20
πεπηρωμένον, πᾶν ὃ τι βουληθείη μέρος ἢ τύχη τοῦ σώματος
παρελέσθαι, τοῦτο προῖέμενον, ὥστε τῷ λοιπῷ μετὰ τιμῆς
68 καὶ δόξης ζῆν; καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτό γ' οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν
τολμήσαι, ὥς τῷ μὲν ἐν Πέλλῃ τραφέντι, χωρίῳ ἀδόξῳ τότε
γ' ὄντι καὶ μικρῷ, τοσαύτην μεγαλοψυχίαν προσήκεν ἐγγενέ- 25
σθαι ὥστε τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀρχῆς ἐπιθυμῆσαι καὶ τοῦτ' εἰς
τὸν νοῦν ἐμβαλέσθαι, ὑμῖν δ' οὖσιν Ἀθηναίοις καὶ κατὰ τὴν
ἡμέραν ἐκάστην ἐν πᾶσι καὶ λόγοις καὶ θεωρήμασι τῆς τῶν

3 ὅμως ante ἦν add. vulg. : om. SL¹ οὐκ ante ἐναντιωθέντων
add. Y marg. O marg. 12 ἐμέ post Ἀθήνησιν add. vulg. : om.
SL¹ soli 13 τῆς ἡμέρας SL¹ : τῇσδε τῆς ἡμέρας A : τῆς ἡμέρας
ἐκείνης F vulg. 22 προῖέμενον SL¹ : ἐτοίμως προῖέμενον S γρ. A :
ῥαδίως καὶ ἐτοίμως προῖέμενον F vulg. 24 τολμήσαι SL¹ : τολμή-
σειεν cett. 24-25 χωρίῳ . . . μικρῷ del. Herwerden 27 τὸν
ante νοῦν om. F vulg. : add. SLA

προγόνων ἀρετῆς ὑπομνήμαθ' ὁρῶσι τοσαύτην κακίαν ὑπάρξαι,
 ὥστε τῆς ἐλευθερίας αὐτεπαγγέλτους ἐθελοντὰς παραχωρήσαι
 Φιλίππῳ. οὐδ' ἂν εἰς ταῦτα φήσειεν. λοιπὸν τοίνυν ἦν 69
 καὶ ἀναγκαῖον ἅμα πᾶσιν οἷς ἐκεῖνος ἔπραττ' ἀδικῶν ὑμᾶς
 5 ἐναντιοῦσθαι δικαίως. τοῦτ' ἐποιεῖτε μὲν ὑμεῖς ἐξ ἀρχῆς
 εἰκότως καὶ προσηκόντως, ἔγραφον δὲ καὶ συνεβούλευον καὶ
 ἐγὼ καθ' οὗς ἐπολιτευόμεν χρόνους. ὁμολογῶ. ἀλλὰ τί [248]
 ἐχρῆν με ποιεῖν; ἤδη γάρ σ' ἐρωτῶ πάντα τᾶλλ' ἀφείς,
 Ἀμφίπολιν, Πύδναν, Ποτεídaian, Ἀλόνησον· οὐδενὸς τού-
 10 των μέμνημαι· Σέρριον δὲ καὶ Δορίσκον καὶ τὴν Πεπαρήθου 70
 πόρθησιν καὶ ὅσ' ἄλλ' ἡ πόλις ἠδικοῖτο, οὐδ' εἰ γέγονεν οἶδα.
 καίτοι σύ γ' ἔφησθά με ταῦτα λέγοντ' εἰς ἔχθραν ἐμβαλεῖν
 τουτουσί, Εὐβούλου καὶ Ἀριστοφῶντος καὶ Διοπίθους
 τῶν περὶ τούτων ψηφισμάτων ὄντων, οὐκ ἐμῶν, ᾧ λέγων
 15 εὐχερῶς ὃ τι ἂν βουληθῆς. οὐδὲ νῦν περὶ τούτων ἐρῶ. ἀλλ' 71
 ὃ τὴν Εὐβοίαν ἐκεῖνος σφετεριζόμενος καὶ κατασκευάζων
 ἐπιτείχισμ' ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν, καὶ Μεγάροις ἐπιχειρῶν,
 καὶ καταλαμβάνων Ὠρεόν, καὶ κατασκάπτων Πορθμόν, καὶ
 καθιστὰς ἐν μὲν Ὠρεῶ Φιλιστίδην τύραννον, ἐν δ' Ἐρετρίᾳ
 20 Κλείταρχον, καὶ τὸν Ἑλλήσποντον ὑφ' αὐτῷ ποιούμενος, καὶ
 Βυζάντιον πολιορκῶν, καὶ πόλεις Ἑλληνίδας τὰς μὲν ἀναιρῶν,
 εἰς τὰς δὲ τοὺς φυγάδας κατὰγων, πότερον ταῦτα ποιῶν
 ἠδίκηι καὶ παρεσπόνδει καὶ ἔλυε τὴν εἰρήνην ἢ οὐ; καὶ
 πότερον φανῆναί τινα τῶν Ἑλλήνων τὸν ταῦτα κωλύσοντα
 25 [ποιεῖν αὐτὸν] ἐχρῆν, ἢ μή; εἰ μὲν γὰρ μὴ ἐχρῆν, ἀλλὰ τὴν 72
 Μυσῶν λείαν καλουμένην τὴν Ἑλλάδ' οὔσαν ὀφθῆναι ζώντων
 καὶ ὄντων Ἀθηναίων, περιείργασμαι μὲν ἐγὼ περὶ τούτων
 εἰπὼν, περιείργασται δ' ἡ πόλις ἢ πεισθεῖσ' ἐμοί, ἔστω δ'

I ὑπόμνημα θεωροῦσι S¹ L

2 ἐθελοντας S: ἐθέλοντας L A, cf.

§ 99: secl. Hirschig

II ἠδικοῖτο SLF¹ Q: ἠδίκητο vulg.13 Ἀριστοφῶντος L vulg. S marg. m. ant.: Κτησιφῶντος S¹ (punctis notatum)

17 καὶ Μεγάροις ἐπιχειρῶν om. Hermog. III 159, 160,

al.: secl. Usener

21 τὰς A Y vulg.: ἄς SLF: τινὰς al.

22 τὰς O¹: ἄς SLA F: τινὰς al., cf. xli II

25 ποιεῖν αὐτὸν secl.

Cobet

ἀδικήματα πάνθ' ἃ πέπρακται καὶ ἁμαρτήματ' ἐμά. εἰ δ' ἔδει
 τινὰ τούτων κωλυτὴν φανῆναι, τίν' ἄλλον ἢ τὸν Ἀθηναίων
 [249] δῆμον προσῆκε γενέσθαι; ταῦτα τοῖνυν ἐπολιτευόμεν ἑγώ,
 καὶ ὁρῶν καταδουλούμενον πάντας ἀνθρώπους ἐκείνουν ἡναν-
 τιούμην, καὶ προλέγων καὶ διδάσκων μὴ προῖεσθαι διετέλουν. 5
 καὶ μὴν τὴν εἰρήνην γ' ἐκείνος ἔλυσεν τὰ πλοῖα λαβών, οὐχ
 ἢ πόλις, Αἰσχίνη.

73 Φέρε δ' αὐτὰ τὰ ψηφίσματα καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ
 Φιλίππου, καὶ λέγ' ἐφεξῆς· ἀπὸ γὰρ τούτων τίς τίνος αἰτίας
 ἐστὶ γενήσεται φανερόν.

10

ΨΗΦΙΣΜΑ.

[Ἐπὶ ἄρχοντος Νεοκλέους, μηνὸς βοηδρομιῶνος, ἐκκλησίᾳ
 σύγκλητος ὑπὸ στρατηγῶν, Εὐβουλος Μνησιθέου Κόπριος εἶπεν·
 ἐπειδὴ προσήγγειλαν οἱ στρατηγοὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὡς ἄρα Λεωδά-
 μαντα τὸν ναύαρχον καὶ τὰ μετ' αὐτοῦ ἀποσταλέντα σκάφη 15
 εἴκοσι ἐπὶ τὴν τοῦ σίτου παραπομπὴν εἰς Ἑλλήσποντον ὁ παρὰ
 Φιλίππου στρατηγὸς Ἀμύντας καταγέροχεν εἰς Μακεδονίαν καὶ ἐν
 φυλακῇ ἔχει, ἐπιμεληθῆναι τοὺς πρυτάνεις καὶ τοὺς στρατηγοὺς
 ὅπως ἡ βουλὴ συναχθῇ καὶ αἰρεθῶσι πρέσβεις πρὸς Φίλιππον,
 74 οἱ παραγενόμενοι διαλέξονται πρὸς αὐτὸν περὶ τοῦ ἀφεθῆναι τὸν 20
 ναύαρχον καὶ τὰ πλοῖα καὶ τοὺς στρατιώτας, καὶ εἰ μὲν δι' ἄγνοιαν
 ταῦτα πεποίηκεν ὁ Ἀμύντας, ὅτι οὐ μεμψιμοιρεῖ ὁ δῆμος οὐδέν·
 εἰ δέ τι πλημμελοῦντα παρὰ τὰ ἐπεσταλμένα λαβών, ὅτι ἐπισκεψά-
 μενοι Ἀθηναῖοι ἐπιτιμήσουσι κατὰ τὴν τῆς ὀλιγορίας ἀξίαν· εἰ δὲ
 μηδέτερον τούτων ἐστίν, ἀλλ' ἰδίᾳ ἀγνωμονοῦσιν ἢ ὁ ἀποστείλας 25
 [250] ἢ ὁ ἀπεσταλμένος, καὶ τοῦτο λέγειν, ἵνα αἰσθανόμενος ὁ δῆμος
 βουλεύσῃται τί δεῖ ποιεῖν.]

75 Τοῦτο μὲν τοῖνυν τὸ ψήφισμ' Εὐβουλος ἔγραψεν, οὐκ
 ἐγώ, τὸ δ' ἐφεξῆς Ἀριστοφῶν, εἰθ' Ἠγήσιππος, εἴτ' Ἀρι-

2 τινὰ τούτων (τούτων? S¹) κωλυτὴν S corr. L: τούτων τινὰ κωλυτὴν
 O: τούτων κωλυτὴν vulg.: τινὰ S γρ. A text.: τινὰ Dobree φανῆναι
 om. S γρ. A text.: secl. Dobree τίν'] τούτων S γρ. Dobree
 3 γενέσθαι secl. Herwerden 5 ταῦτα Φιλίππῳ post προῖεσθαι
 (προέσθαι AO) add. vulg.: om. S L¹ διετέλουν om. F B Y O
 9 ἐξεταζομένων post τούτων add. vulg.: om. S¹ L¹ 12 ἐκκλησίᾳ
 σύγκλητος S L F¹: ἐκκλησίας συγκλήτου vulg., cf. § 37 14 Λεωδά-
 μαντα S L vulg.: Λαομέδοντα A, cf. § 77 19 συναχθῇ A: συναχθῶσι
 S L vulg. 25 ἀλλ' ἰδίᾳ] ἀλλ' ἰδίαι δι' S L: fort. ἄλλῃ δ' Blass

στοφῶν πάλω, εἴτα Φιλοκράτης, εἴτα Κηφισοφῶν, εἴτα πάντες· ἐγὼ δ' οὐδὲν περὶ τούτων. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

[Ἐπὶ Νεοκλέους ἄρχοντος, βοηδρομιῶνος ἔτη καὶ νέα, βουλῆς
5 γνώμη, πρυτάνεις καὶ στρατηγοὶ ἐχρημάτισαν τὰ ἐκ τῆς ἐκκλησίας
ἀνενεγκόντες, ὅτι ἔδοξε τῷ δήμῳ πρέσβεις ἐλέσθαι πρὸς Φίλιππον
περὶ τῆς τῶν πλοίων ἀνακομιδῆς καὶ ἐντολὰς δοῦναι κατὰ τὰ ἐκ
τῆς ἐκκλησίας ψηφίσματα. καὶ εἴλοντο τούσδε, Κηφισοφῶντα
Κλέωνος Ἀναφλύστιον, Δημόκριτον Δημοφῶντος Ἀναγυράσιον,
10 Πολύκριτον Ἀπημάντου Κοθωκίδην. πρυτανεία φυλῆς Ἴππο-
θωντίδος, Ἀριστοφῶν Κολλυτεὺς πρόεδρος εἶπεν.]

Ὡσπερ τοίνυν ἐγὼ ταῦτα δεικνύω τὰ ψηφίσματα, οὕτω 76
καὶ σὺ δεῖξον, Αἰσχίνη, ὁποῖον ἐγὼ γράψας ψήφισμα αἰτιὸς
εἰμι τοῦ πολέμου. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις· εἰ γὰρ εἶχες, οὐδὲν
15 ἂν αὐτοῦ πρότερον ἔνυι παρέσχου. καὶ μὴν οὐδ' ὁ Φίλιππος
οὐδὲν αἰτιᾶται ἔμ' ὑπὲρ τοῦ πολέμου, ἑτέροις ἐγκαλῶν. Λέγε
δ' αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

[Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ 77
20 δήμῳ χαίρειν. παραγενόμενοι πρὸς ἐμὲ οἱ παρ' ὑμῶν πρεσβευταί,
Κηφισοφῶν καὶ Δημόκριτος καὶ Πολύκριτος, διελέγοντο περὶ τῆς
τῶν πλοίων ἀφέσεως ὧν ἐνανάρχει Λεωδάμας. καθ' ὅλον μὲν
οὖν ἔμοιγε φαίνεσθε ἐν μεγάλῃ εὐηθείᾳ ἔσεσθαι, εἰ οἷεσθ' ἐμὲ
λανθάνειν ὅτι ἐξαπεστάλη ταῦτα τὰ πλοῖα πρόφασιν μὲν ὡς τὸν
25 σῆτον παραπέμψοντα ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς Ἀἴνον, βοηθή-
σοντα δὲ Σηλυμβριανοῖς τοῖς ὑπ' ἐμοῦ μὲν πολιορκουμένοις, οὐ
συμπεριειλημμένοις δὲ ἐν ταῖς τῆς φιλίας κοινῇ κειμέναις ἡμῖν
συνθήκαις. καὶ ταῦτα συνετάχθη τῷ ναυάρχῳ ἄνευ μὲν τοῦ 78

5 γνώμη Taylor: γνώμη codd., cf. § 37

Schaefer: καὶ codd.

SA¹ F: πρυτανεία L vulg.

codd., cf. § 105

με vulg.

17 τὴν ante τοῦ om. L vulg.: add. SA FY

ἐχεσθαι Weil

10 πρυτανεία A corr. B corr.: πρυτανία

Ἰπποθωντίδος Dindorf: Ἰπποθωντίδος

13 ὁποῖον SL: ποῖον vulg.

16 ἐμὲ SL:

23 ἔσεσθαι codd.:

22 Λεω-
δάμας codd. pauci, cf. § 73: Λαομέδων cett.

7 κατὰ G. H.

22 Λεω-
δάμας codd. pauci, cf. § 73: Λαομέδων cett.

δῆμον τοῦ Ἀθηναίων, ὑπὸ δέ τινων ἀρχόντων καὶ ἐτέρων ἰδιωτῶν
 μὲν νῦν ὄντων, ἐκ παντὸς δὲ τρόπον βουλομένων τὸν δῆμον ἀντὶ
 τῆς νῦν ὑπαρχούσης πρὸς ἐμὲ φιλίας τὸν πόλεμον ἀναλαβεῖν,
 πολλῷ μᾶλλον φιλοτιμουμένων τοῦτο συντετελεῖσθαι ἢ τοῖς
 Σηλυμβριανοῖς βοηθῆσαι. καὶ ὑπολαμβάνουσιν αὐτοῖς τὸ 5
 τοιοῦτο πρόσοδον ἔσεσθαι· οὐ μέντοι μοι δοκεῖ τοῦτο χρήσιμον
 ὑπάρχειν οὐθ' ὑμῖν οὐτ' ἐμοί. διόπερ τά τε νῦν καταχθέντα
 πλοῖα πρὸς ἡμᾶς ἀφίημι ὑμῖν, καὶ τοῦ λοιποῦ, ἐὰν βούλησθε
 μὴ ἐπιτρέπῃν τοῖς προεσθηκόσιν ὑμῶν κακοήθως πολιτεύεσθαι,
 ἀλλ' ἐπιτιμᾶτε, πειράσομαι καὶ γὰρ διαφυλάττειν τὴν εἰρήνην. 10
 εὐτυχεῖτε.]

- 79 Ἐνταῦθ' οὐδαμοῦ Δημοσθένην γέγραφεν, οὐδ' αἰτίαν
 οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ. τί ποτ' οὖν τοῖς ἄλλοις ἐγκαλῶν τῶν
 ἐμοὶ πεπραγμένων οὐχὶ μέμνηται; ὅτι τῶν ἀδικημάτων ἂν
 [252] ἐμέμνητο τῶν αὐτοῦ[· εἴ τι περὶ ἐμοῦ γέγραφεν]· τούτων 15
 γὰρ εἰχόμην ἐγὼ καὶ τούτοις ἡναντιούμην. καὶ πρῶτον
 μὲν τὴν εἰς Πελοπόννησον πρεσβείαν ἔγραψα, ὅτε πρῶτον
 ἐκεῖνος εἰς Πελοπόννησον παρεδύετο, εἴτα τὴν εἰς Εὐβοίαν,
 ἡνίκ' Εὐβοίας ἤπτετο, εἴτα τὴν ἐπ' Ὀρεὸν ἔξοδον, οὐκέτι
 πρεσβείαν, καὶ τὴν εἰς Ἐρέτριαν, ἐπειδὴ τυράννους ἐκεῖνος 20
 80 ἐν ταύταις ταῖς πόλεσιν κατέστησεν. μετὰ ταῦτα δὲ τοὺς
 ἀποστόλους ἅπαντας ἀπέστειλα, καθ' οὓς Χερρόνησος ἐσώθη
 καὶ Βυζάντιον καὶ πάντες οἱ σύμμαχοι. ἐξ ὧν ὑμῖν μὲν
 τὰ κάλλιστα, ἔπαινοι, δόξαι, τιμαί, στέφανοι, χάριτες παρὰ
 τῶν εὖ πεπονθότων ὑπῆρχον· τῶν δ' ἀδικουμένων τοῖς μὲν 25
 ὑμῖν τότε πεισθεῖσιν ἡ σωτηρία περιεγένητο, τοῖς δ' ὀλιγω-
 ρήσασι τὸ πολλάκις ὧν ὑμεῖς προείπατε μεμνήσθαι, καὶ
 νομίζειν ὑμᾶς μὴ μόνον εὖνους ἑαυτοῖς, ἀλλὰ καὶ φρονίμους
 ἀνθρώπους καὶ μάντις εἶναι· πάντα γὰρ ἐκβέβηχ' ἃ προεί-
 81 πατε. καὶ μὴν ὅτι πολλὰ μὲν ἂν χρήματ' ἔδωκε Φιλι- 30
 στίδης ὥστ' ἔχειν Ὀρεόν, πολλὰ δὲ Κλείταρχος ὥστ' ἔχειν

1 τοῦ SL : τῶν vulg.

15 εἴ τι . . . γέγραφεν secl. Badham

γέγραφε(ν) codd. : γ' ἔγραφε Droysen: ἐγεγράφει Devarius 21 ταῦτα

ante dē vulg. : post δὲ S¹ (cum signis transponendi)

25 ὑπῆρχον

SL¹A : ἐγίγνοντο vulg.

Ἑρέτριαν, πολλὰ δ' αὐτὸς ὁ Φίλιππος ὥστε ταῦθ' ὑπάρχειν
 ἐφ' ὑμᾶς αὐτῷ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων μηδὲν ἐξελέγχεσθαι
 μηδ' ἂ ποιῶν ἡδίκηι μηδὲν' ἐξετάζειν πανταχοῦ, οὐδεὶς
 ἀγνοεῖ, καὶ πάντων ἥκιστα σύ· οἱ γὰρ παρὰ τοῦ Κλειτάρχου 82
 5 καὶ τοῦ Φιλιστιίδου τότε πρέσβεις δεῦρ' ἀφικνούμενοι παρὰ
 σοὶ κατέλουν, Αἰσχίνη, καὶ σὺ προὔξενεις αὐτῶν· οὗς ἡ
 μὲν πόλις ὥς ἐχθροὺς καὶ οὔτε δίκαι' οὔτε συμφέροντα
 λέγοντας ἀπήλασε, σοὶ δ' ἦσαν φίλοι. οὐ τοίνυν ἐπράχθη
 τούτων οὐδέν, ὧ βλασφημῶν περὶ ἐμοῦ καὶ λέγων ὥς σιωπῶ
 10 μὲν λαβών, βοῶ δ' ἀναλώσας. ἀλλ' οὐ σύ, ἀλλὰ βοᾷς [253]
 μὲν ἔχων, παύσει δ' οὐδέποτε' ἔὰν μή σ' οὗτοι παύσωσιν
 ἀτιμώσαντες τήμερον. στεφανωσάντων τοίνυν ὑμῶν ἐμ' 83
 ἐπὶ τούτοις τότε, καὶ γράψαντος Ἀριστονίκου τὰς αὐτὰς
 συλλαβὰς ὥσπερ οὗτοσὶ Κτησιφῶν νῦν γέγραφε, καὶ ἀναρ-
 15 ρηθέντος ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ στεφάνου, καὶ δευτέρου κηρύ-
 γματος ἤδη μοι τούτου γιγνομένου, οὗτ' ἀντεῖπεν Αἰσχίνης
 παρῶν οὔτε τὸν εἰπόντ' ἐγράψατο. Καί μοι λέγε καὶ τούτο
 τὸ ψήφισμα λαβών.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

10 [Ἐπὶ Χαιρώνδου Ἡγήμονος ἄρχοντος, γαμηλιῶνος ἕκτη 84
 ἀπιόντος, φυλῆς πρυτανευούσης Λεοντίδος, Ἀριστόνικος Φρεάρ-
 ριος εἶπεν· ἐπειδὴ Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς πολλὰς
 καὶ μεγάλας χρείας παρέσχηται τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, καὶ
 πολλοῖς τῶν συμμάχων καὶ πρότερον καὶ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ
 25 βεβοήθηκε διὰ τῶν ψηφισμάτων, καὶ τινὰς τῶν ἐν τῇ Εὐβοίᾳ
 πόλεων ἡλευθέρωκε, καὶ διατελεῖ εὖνους ὦν τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων,
 καὶ λέγει καὶ πράττει ὃ τι ἂν δύνηται ἀγαθὸν ὑπὲρ τε αὐτῶν
 Ἀθηναίων καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ
 τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων ἐπαινεῖσαι Δημοσθένην Δημοσθένους
 30 Παιανιέα καὶ στεφανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι

2 ἐξελέγχεσθαι S L vulg.: ἐλέγχεσθαι AY Bekk. Anecd. p. 147
 9 καὶ λέγων del. Cobet, cf. xix § 119 10 γε post σύ add. vulg.:
 om. S solus 12 ἀτιμάσαντες O, cf. xix 262 15-16 καὶ
 δευτέρου . . . γιγνομένου secl. Lipsius 17 εἰπόντ'] ἀντεῖπόντα S L
 20 Χαιρώνδου del. Dobree 23 et 26 τῷ Ἀθηναίων S: τῶν
 Ἀθηναίων vulg.

τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ, Διονυσίοις, τραγωδοῖς καινοῖς, τῆς δὲ ἀναγορεύσεως τοῦ στεφάνου ἐπιμεληθῆναι τὴν πρὸς τανέουσαν φυλὴν καὶ τὸν ἀγωνοθέτην. εἶπεν Ἀριστόνικος

[254] Φρεάρριος.]

- 85 Ἔστιν οὖν ὅστις ὑμῶν οἶδέ τιν' αἰσχύνῃν τῇ πόλει 5
 συμβάσαν διὰ τοῦτο τὸ ψήφισμα ἢ χλευασμὸν ἢ γέλωτα,
 ἃ νῦν οὗτος ἔφη συμβήσεσθαι, ἂν ἐγὼ στεφανῶμαι; καὶ
 μὴν ὅταν ἦ νέα καὶ γνώριμα πᾶσι τὰ πράγματα, ἔάν τε
 καλῶς ἔχῃ, χάριτος τυγχάνει, ἔάν θ' ὡς ἐτέρως, τιμωρίας.
 φαίνομαι τοίνυν ἐγὼ χάριτος τετυχηκὼς τότε, καὶ οὐ 10
 μέμψεως οὐδὲ τιμωρίας.
- 86 Οὐκοῦν μέχρι μὲν τῶν χρόνων ἐκείνων, ἐν οἷς ταῦτ'
 ἐπράχθη, πάντ' ἀνωμολόγηται τὰ ἄριστα πράττειν τῇ
 πόλει, τῷ νικᾷν, ὅτ' ἐβουλευέσθε, λέγων καὶ γράφων, τῷ
 καταπραχθῆναι τὰ γραφέντα, καὶ στεφάνους ἐξ αὐτῶν τῇ 15
 πόλει καὶ ἐμοὶ καὶ πᾶσιν γενέσθαι, τῷ θυσίας τοῖς θεοῖς
 καὶ προσόδους ὡς ἀγαθῶν τούτων ὄντων ὑμᾶς πεποιῆσθαι.
- 87 Ἐπειδὴ τοίνυν ἐκ τῆς Εὐβοίας ὁ Φίλιππος ὑφ' ὑμῶν
 ἐξηλάθη τοῖς [μὲν] ὅπλοις, τῇ δὲ πολιτείᾳ καὶ τοῖς ψηφί-
 σμασι, κἂν διαρραγῶσί τινες τούτων, ὑπ' ἐμοῦ, ἕτερον κατὰ 20
 τῆς πόλεως ἐπιτειχισμὸν ἐζήτει. ὁρῶν δ' ὅτι σίτῳ πάντων
 ἀνθρώπων πλείστῳ χρώμεθ' ἐπεισάκτῳ, βουλόμενος τῆς
 σιτοπομπίας κύριος γενέσθαι, παρελθὼν ἐπὶ Θράκης Βυζαν-
 τίους συμμάχους ὄντας αὐτῷ τὸ μὲν πρῶτον ἡξίου συμ-
 πολεμεῖν τὸν πρὸς ὑμᾶς πόλεμον, ὡς δ' οὐκ ἤθελον οὐδ' 25
 ἐπὶ τούτοις ἔφασαν τὴν συμμαχίαν πεποιῆσθαι, λέγοντες
 ἀληθῆ, χάρακα βαλόμενος πρὸς τῇ πόλει καὶ μηχανήματ'

1 Διονυσίοις om. S L F B: add. vulg. 13 πάντ' ἀνωμολόγηται
 Westermann: πάντας ἀνωμολόγηται S solus: πάντας ἀνωμολόγηται
 τοὺς χρόνους L vulg.: πάντως ἀνωμολόγηται Dobree 16 ὑμῖν
 post πᾶσιν add. vulg.: om. S L¹ 18 ὑφ' (ἀφ' L) ὑμῶν ἐξηλάθη
 τοῖς μὲν ὅπλοις S¹ L: μὲν secl. Weil: ὑφ' ὑμῶν μὲν ἐξηλάθη τοῖς ὅπλοις
 Y: ἐξηλάθη τοῖς μὲν ὅπλοις ὑφ' ὑμῶν A F B vulg.: fort. ὑφ' ὑμῶν
 ἐξηλάθη secluso τοῖς μὲν ὅπλοις 27 χάρακα S L¹ Harpocr.:
 χαράκωμα S γρ. A: χαράκματα L³ F

ἐπιστήσας ἐπολιόρκει. τούτων δὲ γιγνομένων ὃ τι μὲν 88
προσῆκε ποιεῖν ὑμᾶς, οὐκ ἐπερωτήσω· δῆλον γάρ ἐστιν
ἅπανσι. ἀλλὰ τίς ἦν ὁ βοηθήσας τοῖς Βυζαντίοις καὶ [255]
σώσας αὐτούς; τίς ὁ κωλύσας τὸν Ἑλλήσποντον ἄλλο-
5 τριωθῆναι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους; ὑμεῖς, ἄνδρες Ἀθηναῖοι.
τὸ δ' ὑμεῖς ὅταν λέγω, τὴν πόλιν λέγω. τίς δ' ὁ τῇ πόλει
λέγων καὶ γράφων καὶ πράττων καὶ ἀπλῶς ἑαυτὸν εἰς τὰ
πράγματ' ἀφειδῶς δούς; ἐγώ. ἀλλὰ μὴν ἡλίκα ταῦτ' 89
ὠφέλησεν ἅπαντας, οὐκέτ' ἐκ τοῦ λόγου δεῖ μαθεῖν, ἀλλ'
10 ἔργῳ πεπείρασθε· ὁ γὰρ τότε ἔνστατος πόλεμος ἄνευ τοῦ
καλὴν δόξαν ἐνεγκεῖν ἐν πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν βίον ἀφθονω-
τέροις καὶ εὐωνοτέροις διήγεν ὑμᾶς τῆς νῦν εἰρήνης, ἣν
οὔτοι κατὰ τῆς πατρίδος τηροῦσιν οἱ χρηστοί, ἐπὶ ταῖς μελ-
λούσαις ἐλπίσιν, ὧν διαμάρτοιν, καὶ μετάσχοιν ὧν ὑμεῖς
15 οἱ τὰ βέλτιστα βουλόμενοι τοὺς θεοὺς αἰτεῖτε, μὴ μεταδοῖεν
ὑμῖν ὧν αὐτοὶ προήρηνται. Λέγε δ' αὐτοῖς καὶ τοὺς τῶν
Βυζαντίων στεφάνους καὶ τοὺς τῶν Περινθίων, οἷς ἐστε-
φάνουν ἐκ τούτων τὴν πόλιν.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ.

20 [Ἐπὶ ἱερομνάμονος Βοσπορίχῳ Δαμάγητος ἐν τῇ ἀλίᾳ ἔλεξεν, 90
ἐκ τᾶς βωλᾶς λαβὼν ῥήτραν· ἐπειδὴ ὁ δᾶμος ὁ Ἀθηναίων ἐν
τε τοῖς προγεναμένοις καιροῖς εὐνοέων διατελεῖ Βυζαντίοις καὶ
τοῖς συμμάχοις καὶ συγγενέσι Περινθίοις καὶ πολλὰς καὶ μεγάλας
χρείας παρέσχηται, ἐν τε τῷ παρεστακότι καιρῷ Φιλίππῳ τῷ
25 Μακεδόνης ἐπιστρατεύσαντος ἐπὶ τὰν χώραν καὶ τὰν πόλιν ἐπ'
ἀναστάσει Βυζαντίων καὶ Περινθίων καὶ τὰν χώραν δαίοντος καὶ
δενδροκοπέοντος, βοηθήσας πλοίοις ἑκατὸν καὶ εἴκοσι καὶ σίτῳ [256]

2 οὐκ ἐπερωτήσω SL : οὐκέτ' ἐρωτήσω AF vulg., cf. § 104 6 λέγω
SL : εἶπω vulg. 7 ἀπλῶς del. Rosenberg ut illatum ex § 179
8 ἀφειδῶς del. Dobree 8 οὐκ SL vulg. : διδούς A 9 οὐκέτ'
SLA : οὐκ F vulg. 12 διήγεν SL : διήγαγεν cett. 14 μὴ
ante μετάσχοιν add. vulg. : om. SL soli 15 μὴ S : μὴδὲ cett.
20 ἐν τῇ ἀλίᾳ Taylor : ἐν τεαλίᾳ S vulg. 21 Ἀθηναίων Dindorf (et
infra) : Ἀθηναίων codd. 22 προγεναμένοις SFYO corr. : προ-
γενομένοις L vulg. : προγεγεναμένοις G. H. Schaefer 27 βοηθήσας
Blass : βοηθῆσαι SLF : βοηθήσας vulg.

καὶ βέλεσι καὶ ὀπλίταις ἐξείλετο ἅμῃ ἐκ τῶν μεγάλων κινδύνων
καὶ ἀποκατέστασε τὰν πάτριον πολιτείαν καὶ τὼς νόμους καὶ τὼς
91 τάφους, δεδόχθαι τῷ δάμῳ τῷ Βυζαντίων καὶ Περινθίων Ἀθηναίους
δόμεν ἐπιγαμίαν, πολιτείαν, ἔγκτασιν γὰς καὶ οἰκίαν, προεδρίαν
ἐν τοῖς ἀγῶσι, πόθοδον ποτὶ τὰν βωλὰν καὶ τὸν δάμον πράτοις 5
πεδὰ τὰ ἱερά, καὶ τοῖς κατοικεῖν ἐθέλουσι τὰν πόλιν ἀλειουργή-
τοις ἡμεν πασᾶν τὰν λειτουργιᾶν· στάσαι δὲ καὶ εἰκόνας τρεῖς
ἐκκαϊδεκαπάχεις ἐν τῷ Βοσπορείῳ, στεφανούμενον τὸν δάμον τὸν
Ἀθηναίων ὑπὸ τῷ δάμῳ τῷ Βυζαντίων καὶ Περινθίων· ἀποστείλαι
δὲ καὶ θεαρίας ἐς τὰς ἐν τῇ Ἑλλάδι παναγύριαι, Ἰσθμια καὶ 10
Νέμεαι καὶ Ὀλύμπια καὶ Πύθια, καὶ ἀνακαρῶσαι τὼς στεφάνους
οἷς ἐστεφάνωνται ὁ δάμος ὁ Ἀθηναίων ὑφ' ἡμέων, ὅπως ἐπιστέωνται
οἱ Ἕλληνας τὰν τε Ἀθηναίων ἀρετὰν καὶ τὰν Βυζαντίων καὶ
Περινθίων εὐχαριστίαν.]

92 Λέγε καὶ τοὺς παρὰ τῶν ἐν Χερρονήσῳ στεφάνους.

15

ΨΗΦΙΣΜΑ ΧΕΡΡΟΝΗΣΙΤΩΝ.

[Χερρονησιτῶν οἱ κατοικοῦντες Σηστόν, Ἐλαιούντα, Μάδυτον,
Ἀλωπεκόννησον, στεφανοῦσιν Ἀθηναίων τὴν βουλὴν καὶ τὸν
δήμον χρυσῷ στεφάνῳ ἀπὸ ταλάντων ἐξήκοντα, καὶ Χάριτος
βωμόν ιδρύονται καὶ Δήμου Ἀθηναίων, ὅτι πάντων (τῶν) μεγίστων 20
ἀγαθῶν παραίτιος γέγονε Χερρονησίταις, ἐξελόμενος ἐκ τῆς
Φιλίππου καὶ ἀποδοὺς τὰς πατρίδας, τοὺς νόμους, τὴν ἐλευθερίαν,
[257] τὰ ἱερά. καὶ ἐν τῷ μετὰ ταῦτα αἰῶνι παντὶ οὐκ ἐλλείψει εὐχαρι-
στῶν καὶ ποιῶν ὅ τι ἂν δύνηται ἀγαθόν. ταῦτα ἐψηφίσαντο ἐν τῷ
κοινῷ βουλευτηρίῳ.]

25

3 δεδόχθαι L corr. al. : δεδόχθω S L¹ vulg., cf. § 29, 84 4 ἔγκτασιν
Valesius : ἔγκτασιν codd. 5 πόθοδον Valesius : ποθολον vel ποθ'
ῥλον codd. πράτοις Valesius : παρὰ τοῖς codd. 6 πεδὰ Bekker :
παρὰ codd. 8 ἐκκαϊδεκαπάχεις Dindorf : ἐκκαϊδεκαπήχεις codd.
Βοσπορείῳ Dindorf : Βοσπορείῳ S : Βοσπορίῳ vulg. 10 θεαρίας
Cobet : θεωρίας Valckenaer : δωρίας S L¹ vulg. τῇ Valckenaer : τῇ
Aug. 4 : τε S L vulg. παναγύριαι Dindorf : πανηγύριαι codd.
11 τὼς στεφάνους Reiske : τῷ στεφάνῳ S : τῷ στεφάνῳ L¹ vulg.
12 οἷς ἐστεφάνωνται Valckenaer : ὅσοι στεφάνωνται S : ὅσοι στεφάνωνται L¹ F : ὅσοι στεφάνωνται vulg. ἡμέων Blass : ἡμῶν vulg. :
ἡμῶν S L F 13 τὰν τε Porson : πάντε S solus : πάντες vulg.
17 Ἐλαιούντα Felicianus, Harpocr. : Ἐλεοῦντα codd. 20 τῶν
add. Weil 21 παραίτιος Reiske : πράττειν S L F : πράττειν αἴτιος
al. 24 ἐν τῷ κοινῷ codd. duo, Dobree : ἐν κοινῷ F O : κοινῷ S L
vulg.

Οὐκοῦν οὐ μόνον τὸ Χερρόνησον καὶ Βυζάντιον σῶσαι, 93
οὐδὲ τὸ κωλύσαι τὸν Ἑλλήσποντον ὑπὸ Φιλίππῳ γενέσθαι
τότε, οὐδὲ τὸ τιμᾶσθαι τὴν πόλιν ἐκ τούτων ἢ προαίρεσις
ἢ ἐμὴ καὶ ἡ πολιτεία διεπράξατο, ἀλλὰ καὶ πᾶσιw ἐδείξεν
5 ἀνθρώποις τὴν τε τῆς πόλεως καλοκαγαθίαν καὶ τὴν Φι-
λίππου κακίαν. ὁ μὲν γὰρ σύμμαχος ὦν τοῖς Βυζαντιοῖς
πολιορκῶν αὐτοὺς ἐωρᾶθ' ὑπὸ πάντων, οὗ τί γένοιτ' ἂν
αἴσχιον ἢ μιαιώτερον; ὑμεῖς δ', οἱ καὶ μεμφάμενοι πολλὰ 94
καὶ δίκαι' ἂν ἐκείνοις εἰκότως περὶ ὧν ἡγνωμονήκεσαν εἰς
10 ὑμᾶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, οὐ μόνον οὐ μνησικα-
κοῦντες οὐδὲ προϊέμενοι τοὺς ἀδικουμένους ἀλλὰ καὶ σφύ-
ζοντες ἐφαίνεσθε, ἐξ ὧν δόξαν, εὖνοϊαν παρὰ πάντων
ἐκτᾶσθε. καὶ μὴν ὅτι μὲν πολλοὺς ἐστεφανώκατ' ἤδη τῶν
πολιτευομένων ἅπαντες ἴσασι· δι' ὄντινα δ' ἄλλον ἢ πόλιν
15 ἐστεφάνωται, σύμβουλον λέγω καὶ ῥήτορα, πλὴν δι' ἐμέ,
οὐδ' ἂν εἰς εἰπεῖν ἔχοι.

Ἵνα τοίνυν καὶ τὰς βλασφημίας ἅς κατὰ τῶν Εὐβοέων 95
καὶ τῶν Βυζαντίων ἐποιήσατο, εἴ τι δυσχερὲς αὐτοῖς ἐπέ-
πρακτο πρὸς ὑμᾶς ὑπομιμνήσκων, συκοφαντίας οὔσας ἐπι-
20 δεῖξω μὴ μόνον τῷ ψευδεῖς εἶναι (τοῦτο μὲν γὰρ ὑπάρχειν
ὑμᾶς εἰδότας ἡγοῦμαι), ἀλλὰ καὶ τῷ, εἰ τὰ μάλιστ' ἦσαν
ἀληθεῖς, οὕτως ὥς ἐγὼ κέχρημαι τοῖς πράγμασι συμφέρειν
χρήσασθαι, ἐν ἧ δύο βούλομαι τῶν καθ' ὑμᾶς πεπραγμένων [258]
καλῶν τῇ πόλει διεξελεῖν, καὶ ταῦτ' ἐν βραχείσι· καὶ γὰρ
25 ἄνδρ' ἰδίᾳ καὶ πόλιν κοινῇ πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν ὑπαρ-
χόντων ἀεὶ δεῖ πειρᾶσθαι τὰ λοιπὰ πράττειν. ὑμεῖς τοίνυν, 96
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Λακεδαιμονίων γῆς καὶ θαλάττης ἀρχόν-
των καὶ τὰ κύκλῳ τῆς Ἀττικῆς κατεχόντων ἀρμοσταῖς καὶ
φρουραῖς, Εὐβοϊαν, Τάναγραν, τὴν Βοιωτίαν ἅπασαν, Μέ-
30 γαρα, Αἴγιναν, Κέω, τὰς ἄλλας νήσους, οὐ ναῦς, οὐ τεῖχῃ

6 γὰρ SL¹F marg. : γε S γρ. vulg., cf. § 189 φίλος καὶ ante
σύμμαχος add. vulg. : om. SL¹ 12 τιμὴν post εὖνοϊαν add. A : om.
SL vulg. 30 Κέω (Κέων Blass) τὰς Dobree : Κλεωνὰς S : Κλεωνὰς
τὰς cett. οὐ . . . οὐ vulg. : οὐ . . . οὔτε SL : οὔτε . . . οὔτε Dindorf

τῆς πόλεως τότε κεκτημένης, ἐξήλθετ' εἰς Ἀλιάρτον καὶ
 πάλιν οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον εἰς Κόρινθον, τῶν τότε
 Ἀθηναίων πόλλ' ἂν ἐχόντων μνησικακῆσαι καὶ Κορινθίοις
 καὶ Θηβαίοις τῶν περὶ τὸν Δεκελεικὸν πόλεμον πραχθέντων
 97 ἀλλ' οὐκ ἐποιοῦν τοῦτο, οὐδ' ἐγγύς. καίτοι τότε ταῦτ' ἀμ- 5
 φότερ', Αἰσχίνῃ, οὐθ' ὑπὲρ εὐεργετῶν ἐποιοῦν οὔτ' ἀκίνδυν'
 ἑώρων. ἀλλ' οὐ διὰ ταῦτα προΐεντο τοὺς καταφεύγοντας
 ἐφ' ἑαυτούς, ἀλλ' ὑπὲρ εὐδοξίας καὶ τιμῆς ἤθελον τοῖς
 δεινοῖς αὐτοὺς διδόναι, ὀρθῶς καὶ καλῶς βουλευόμενοι.
 πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις ἐστὶ τοῦ βίου θάνατος, 10
 καὶ ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθεύδων τηρῇ· δεῖ δὲ τοὺς ἀγα-
 θοὺς ἀνδρας ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς, τὴν
 ἀγαθὴν προβαλλομένους ἐλπίδα, φέρειν δ' ἂν ὁ θεὸς διδῶ
 98 γενναίως. ταῦτ' ἐποιοῦν οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι, ταῦθ' ὑμεῖς 15
 οἱ πρεσβύτεροι, οἱ Λακεδαιμονίους οὐ φίλους ὄντας οὐδ'
 εὐεργέτας, ἀλλὰ πολλὰ τὴν πόλιν ἡμῶν ἡδίκηκότας καὶ
 μεγάλα, ἐπειδὴ Θηβαῖοι κρατήσαντες ἐν Λεύκτροις ἀνελεῖν
 ἐπεχείρουν, διεκωλύσατε, οὐ φοβηθέντες τὴν τότε Θηβαίοις
 [259] ῥώμην καὶ δόξαν ὑπάρχουσαν, οὐδ' ὑπὲρ οἷα πεποιηκότων
 99 ἀνθρώπων κινδυνεύσετε διαλογισάμενοι. καὶ γάρ τοι πᾶσι 20
 τοῖς Ἑλλησιν ἐδείξατ' ἐκ τούτων ὅτι, καὶ ὅτιοῦν τις εἰς
 ὑμᾶς ἐξαμάρτη, τούτων τὴν ὀργὴν εἰς τᾶλλ' ἔχετε, ἐὰν δ'
 ὑπὲρ σωτηρίας ἢ ἐλευθερίας κίνδυνός τις αὐτοὺς καταλαμ-
 βάνῃ, οὔτε μνησικακῆσεται οὐθ' ὑπολογιείσθαι. καὶ οὐκ ἐπὶ
 τούτων μόνον οὕτως ἐσχήκατε, ἀλλὰ πάλιν σφετεριζομένων 25
 Θηβαίων τὴν Εὐβοίαν οὐ περιεῖδετε, οὐδ' ὦν ὑπὸ Θεμί-
 σωνος καὶ Θεοδώρου περὶ Ὠρωπὸν ἡδίκησθ' ἀνεμνήσθητε,
 ἀλλ' ἐβοηθήσατε καὶ τούτοις, τῶν ἐθελοντῶν τότε τριηράρχων
 100 πρῶτον γενομένων τῇ πόλει, ὦν εἷς ἦν ἐγώ. ἀλλ' οὕπω

1 κεκτημένης vulg.: κτησαμένης S¹ L 7 προΐεντο S L¹: προεῖντο
 A F O: πρόειντο vulg. 13 ἂν Dindorf: αν δ S: δ ἂν Stobaeus:
 ὅ τι ἂν L vulg. 14 ὑμεῖς S solus: ὑμῶν S γρ. L F: ὑμῖν A
 22 τούτων S: τούτῳ cett. 25 μόνον] μόνων L F¹ A 28 ἐθελοντῶν
 B: ἐθελόντων S L vulg., cf. § 68 τότε ante τριηράρχων S L: post
 τριηράρχων vulg.

περὶ τούτων. καὶ καλὸν μὲν ἐποιήσατε καὶ τὸ σῶσαι τὴν
 νῆσον, πολλῷ δ' ἔτι τούτου κάλλιον τὸ καταστάντες κύριοι
 καὶ τῶν σωμάτων καὶ τῶν πόλεων ἀποδοῦναι ταῦτα δικαίως
 αὐτοῖς τοῖς ἐξημαρτηκόσιν εἰς ὑμᾶς, μηδὲν ὧν ἡδίκησθε ἐν
 5 οἷς ἐπιστεύθητε ὑπολογισάμενοι. μυρία τοίνυν ἕτερ' εἰπεῖν
 ἔχων παραλείπω, ναυμαχίας, ἐξόδους [πεζάς, στρατείας] καὶ
 πάλαι γεγυνίας καὶ νῦν ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν, ἃς ἀπάσας ἡ πόλις
 τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας πεποίη-
 ται. εἴτ' ἐγὼ τεθεωρηκῶς ἐν τοσούτοις καὶ τοιούτοις τὴν 101
 10 πόλιν ὑπὲρ τῶν τοῖς ἄλλοις συμφερόντων ἐθέλουσαν ἀγωνί-
 ζεσθαι, ὑπὲρ αὐτῆς τρόπον τινὰ τῆς βουλῆς οὔσης τί ἔμελλον
 κελεύσειν ἢ τί συμβουλεύσειν αὐτῇ ποιεῖν; μνησικακεῖν
 νῆ Δία πρὸς τοὺς βουλομένους σφῆζεσθαι, καὶ προφάσεις
 ζητεῖν δι' ἃς ἅπαντα προησόμεθα. καὶ τίς οὐκ ἂν ἀπέ- [260]
 15 κτεινέν με δικαίως, εἴ τι τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει καλῶν
 λόγῳ μόνου καταισχύνειν ἐπεχείρησα; ἐπεὶ τό γ' ἔργον
 οὐκ ἂν ἐποιήσαθ' ὑμεῖς, ἀκριβῶς οἶδ' ἐγώ. εἰ γὰρ ἐβούλεσθε,
 τί ἦν ἐμποδῶν; οὐκ ἐξῆν; οὐχ ὑπῆρχον οἱ ταῦτ' ἐροῦντες
 οὗτοι;
 20 Βούλομαι τοίνυν ἐπανελθεῖν ἐφ' ἃ τούτων ἐξῆς ἐπολι- 102
 τεύομην· καὶ σκοπεῖτ' ἐν τούτοις πάλιν αὖ, τί τὸ τῇ πόλει
 βέλτιστον ἦν. ὁρῶν γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ναυτικὸν
 ὑμῶν καταλυόμενον καὶ τοὺς μὲν πλουσίους ἀτελεῖς ἀπὸ
 μικρῶν ἀναλωμάτων γιγνομένους, τοὺς δὲ μέτρῳ ἢ μικρὰ
 25 κεκτημένους τῶν πολιτῶν τὰ ὄντ' ἀπολλύοντας, ἔτι δ' ὅστε-
 ρίζονσαν ἐκ τούτων τὴν πόλιν τῶν καιρῶν, ἔθηκα νόμον
 καθ' ὃν τοὺς μὲν τὰ δίκαια ποιεῖν ἠνάγκασα, τοὺς πλου-
 σίους, τοὺς δὲ πένητας ἔπασσ' ἀδικουμένους, τῇ πόλει δ'

1 καὶ S Q: καίτοι L vulg. 4 ἐν οἷς ἐπιστεύθητε] om. S text. L¹,
 cf. Aesch. Ctes. § 85 6 πεζάς, στρατείας secl. Usener 8 ἄλλων
 om. A Ἑλλήνων SL¹: Ἑλλήνων ἔνεκ' A: ἔνεχ' Ἑλλήνων L² F
 vulg. 12 μνησικακεῖν L A F γρ.: μνησικακήσειν S vulg.
 16 αἰσχύνειν A ἐπεχείρησ' ἂν SL F¹ Q 25 τῶν πολιτῶν
 om. A τὰ ὄντα om. S¹ 27 τοὺς πλουσίους secl. Herwerden,
 Cobet 28 πένητας secl. Cobet

ὅπερ ἦν χρησιμώτατον, ἐν καιρῷ γίγνεσθαι τὰς παρασκευὰς
 103 ἐποίησα. καὶ γραφεῖς τὸν ἀγῶνα τοῦτον εἰς ὑμᾶς εἰσῆλθον
 καὶ ἀπέφυγον, καὶ τὸ μέρος τῶν ψήφων ὁ διώκων οὐκ
 ἔλαβεν. καίτοι πόσα χρήματα τοὺς ἡγεμόνας τῶν συμ-
 μοριῶν ἢ τοὺς δευτέρους καὶ τρίτους οἷσεσθέ μοι διδόναι, 5
 ὥστε μάλιστα μὲν μὴ θεῖναι τὸν νόμον τοῦτον, εἰ δὲ μή,
 καταβάλλουτ' ἔαν ἐν ὑπωμοσίᾳ; τοσαῦτ', ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 104 ναῖοι, ὅσ' ὀκνήσαιμ' ἂν πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. καὶ ταῦτ' εἰκότως
 ἔπραττον ἐκείνοι. ἦν γὰρ αὐτοῖς ἐκ μὲν τῶν προτέρων
 νόμων συνεκκαίδεκα λητουργεῖν, αὐτοῖς μὲν μικρὰ καὶ 10
 [261] οὐδὲν ἀναλίσκουσι, τοὺς δ' ἀπόρους τῶν πολιτῶν ἐπιτρί-
 βουσιν, ἐκ δὲ τοῦ ἐμοῦ νόμου τὸ γιγνόμενον κατὰ τὴν
 οὐσίαν ἕκαστον τιθέναι, καὶ δυοῖν ἐφάνη τριήραρχος ὁ τῆς
 μιᾶς ἕκτος καὶ δέκατος πρότερον συντελής· οὐδὲ γὰρ τριη-
 ράρχους ἔτ' ὠνόμαζον ἑαυτούς, ἀλλὰ συντελεῖς. ὥστε δὴ 15
 ταῦτα λυθῆναι καὶ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν ἀναγκασθῆναι, οὐκ
 105 ἔσθ' ὅ τι οὐκ ἐδίδοσαν. καί μοι λέγε πρῶτον μὲν τὸ ψή-
 φισμα καθ' ὃ εἰσῆλθον τὴν γραφὴν, εἴτα τοὺς καταλόγους,
 τὸν τ' ἐκ τοῦ προτέρου νόμου καὶ τὸν κατὰ τὸν ἐμόν. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

20

[Ἐπὶ ἄρχοντος Πολυκλέους, μηνὸς βοηδρομιῶνος ἕκτη ἐπὶ δέκα,
 φυλῆς πρυτανευούσης Ἱπποθωντίδος, Δημοσθένους Δημοσθένους
 Παιανιεύς εἰσήνεγκε νόμον [εἰς τὸ] τριηραρχικὸν ἀντὶ τοῦ πρότερον,
 καθ' ὃν αἱ συντέλειαι ἦσαν τῶν τριηράρχων· καὶ ἐπεχειροτόνησεν
 ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος· καὶ ἀπήνεγκε παρανόμων Δημοσθέnei 25
 Πατροκλῆς Φλυεύς, καὶ τὸ μέρος τῶν ψήφων οὐ λαβὼν ἀπέτεισε
 τὰς πεντακοσίας δραχμάς.]

106 Φέρε δὴ καὶ τὸν καλὸν κατάλογον.

2 παρανόμων post τοῦτον add. vulg. : om. S L F τοῦτον εἰς ὑμᾶς
 secl. Blass sec. schol. 3 πέμπτον ante μέρος add. A vulg. : om.

S L¹ F, cf. §§ 222, 250, 266

7 καταβάλλοντα A vulg.

10 συνεκκαίδεκα S L vulg. : σὺν ἐκκαίδεκα O :

σὺν ἕξ καὶ δέκα Christ

14 ὦν post δέκατος add. L vulg. : om.

S¹ A F B Q Y

15 ἔτι ὠνόμαζον S L A : ἐπωνόμαζον vulg., cf. § 88

22 Ἱπποθωντίδος Dindorf : Ἱπποθοωντίδος codd., cf. § 75

23 εἰς

τὸ secl. Boeckh πρότερον S L¹ F : προτέρου vulg.

Blass : ἀπήτησε S L Q : ἀπέτεισε vulg.

26 ἀπέτεισε

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ.

[Τοὺς τριηράρχους καλεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη συνεκκαίδεκα ἐκ τῶν ἐν τοῖς λόχοις συντελειῶν, ἀπὸ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν εἰς τετταράκοντα, ἐπὶ ἴσον τῇ χορηγίᾳ χρωμένους.]

5 Φέρε δὴ παρὰ τοῦτον τὸν ἐκ τοῦ ἐμοῦ νόμου κατάλογον.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ.

[262]

[Τοὺς τριηράρχους αἰρεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη ἀπὸ τῆς οὐσίας κατὰ τμήσιν, ἀπὸ ταλάντων δέκα· ἐὰν δὲ πλειόνων ἢ οὐσία ἀποτετιμημένη ἢ χρημάτων, κατὰ τὸν ἀναλογισμὸν ἕως τριῶν
10 πλοίων καὶ ὑπηρετικοῦ ἢ λειτουργίας ἔστω. κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ ἀναλογίαν ἔστω καὶ οἷς ἐλάττων οὐσία ἐστὶ τῶν δέκα ταλάντων, εἰς συντέλειαν συναγομένοις εἰς τὰ δέκα τάλαντα.]

Ἄρα μικρὰ βοηθῆσαι τοῖς πένησιν ὑμῶν δοκῶ, ἢ μικρ' 107
ἀναλῶσαι ἂν τοῦ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν οἱ πλούσιοι; οὐ
15 τοῖνυν μόνον τῷ μὴ καθυφεῖναι τὰυτα σεμνύνομαι, οὐδὲ τῷ
γραφεῖς ἀποφυγεῖν, ἀλλὰ καὶ τῷ συμφέροντα θεῖναι τὸν
νόμον καὶ τῷ πείραν ἔργῳ δεδωκέναι. πάντα γὰρ τὸν
πόλεμον τῶν ἀποστόλων γιγνομένων κατὰ τὸν νόμον τὸν
ἐμόν, οὐχ ἱκετηρίαν ἔθηκε τριήραρχος οὐδεὶς πώποθ' ὥς
20 ἀδικούμενος παρ' ὑμῖν, οὐκ ἐν Μουνιχίας ἐκαθέζετο, οὐχ
ὑπὸ τῶν ἀποστολέων ἐδέθη, οὐ τριήρης οὗτ' ἕξω κατα-
λειφθεῖς ἀπώλετο τῇ πόλει, οὗτ' αὐτοῦ ἀπελείφθη οὐ
δυναμένη ἀνάγεσθαι. καίτοι κατὰ τοὺς προτέρους νόμους 108
ἅπαντα ταῦτ' ἐγίγνετο. τὸ δ' αἴτιον, ἐν τοῖς πένησιν ἦν
25 τὸ λητουργεῖν· πολλὰ δὴ τὰδύνατα συνέβαινεν. ἐγὼ δ' ἐκ
τῶν ἀπόρων εἰς τοὺς εὐπόρους μετήνεγκα τὰς τριηραρχίας·
πάντ' οὖν τὰ δέοντ' ἐγίγνετο. καὶ μὴν καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτ'

4 χρωμένους L marg.: χρώμενον S L vulg. 13 γε post ἄρα add.
L vulg.: om. S¹ Q 14 ἀναλῶσαι ἂν codd.: ἂν ἀναλῶσαι Hertz.,
recte, puto ἐθέλειν post ποιεῖν add. S L vulg.: om. A 20 Μουν-
νυχίας Kirchhoff (cf. inserr.): Μουννυχία codd. 21 καταλειφθεῖσα
S L vulg.: καταληφθεῖσα Vind. 1 al. 22 ἀπελήφθη S¹ 25 μὴ
δύνασθαι ante λειτουργεῖν add. A: post λειτουργεῖν vulg. S γρ.: om.
S L Q

- ἄξιός εἰμ' ἐπαίνου τυχεῖν, ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα προηρούμην πολιτεύματα, ἀφ' ὧν ἅμα δόξαι καὶ τιμαὶ καὶ δυνάμεις [263] συνέβαινον τῇ πόλει· βάσκανον δὲ καὶ πικρὸν καὶ κακότηες οὐδέν ἐστι πολίτευμ' ἐμόν, οὐδὲ ταπεινόν, οὐδὲ τῆς πόλεως 109 ἀνάξιον. ταῦτ' οἱ τοῖνυν ἦθος ἔχων ἔν τε τοῖς κατὰ τὴν 5 πόλιν πολιτεύμασι καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς φανήσομαι· οὔτε γὰρ ἐν τῇ πόλει τὰς παρὰ τῶν πλουσίων χάριτας μᾶλλον ἢ τὰ τῶν πολλῶν δίκαι' εἰλόμην, οὔτ' ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς τὰ Φιλίππου δῶρα καὶ τὴν ξενίαν ἠγάπησα ἀντὶ τῶν κοινῇ πᾶσι τοῖς Ἑλλησι συμφερόντων. 10
- 110 Ἐγούμαι τοῖνυν λοιπὸν εἶναί μοι περὶ τοῦ κηρύγματος εἰπεῖν καὶ τῶν εὐθυνῶν· τὸ γὰρ ὡς τᾶριστα τ' ἔπραττον καὶ διὰ παντὸς εὖνους εἰμὶ καὶ πρόθυμος εὖ ποιεῖν ὑμᾶς, ἱκανῶς ἐκ τῶν εἰρημένων δεδηλωσθαι μοι νομίζω. καίτοι τὰ μέγιστα γὰρ τῶν πεπολιτευμένων καὶ πεπραγμένων ἐμαυτῷ 15 παραλείπω, ὑπολαμβάνων πρῶτον μὲν ἐφεξῆς τοὺς περὶ αὐτοῦ τοῦ παρανόμου λόγους ἀποδοῦναί με δεῖν, εἴτα, κἂν μὴδὲν εἴπω περὶ τῶν λοιπῶν πολιτευμάτων, ὁμοίως παρ' ὑμῶν ἐκάστω τὸ συνειδὸς ὑπάρχειν μοι.
- 111 Τῶν μὲν οὖν λόγων, οὓς οὗτος ἄνω καὶ κάτω διακυκῶν 20 ἔλεγε περὶ τῶν παραγεγραμμένων νόμων, οὔτε μὰ τοὺς θεοὺς ὑμᾶς οἶμαι μανθάνειν οὔτ' αὐτὸς ἐδυνάμην συνεῖναι τοὺς πολλούς· ἀπλῶς δὲ τὴν ὀρθὴν περὶ τῶν δικαίων διαλέξομαι. τοσούτου γὰρ δέω λέγειν ὡς οὐκ εἴμ' ὑπεύθυνος, ὃ νῦν οὗτος διέβαλλε καὶ διωρίζετο, ὥσθ' ἅπαντα τὸν βίον 25 ὑπεύθυνος εἶναι ὁμολογῶ ὧν ἡ διακεχειρικ' ἢ πεπολίτευμαι 112 παρ' ὑμῖν. ὧν μέντοι γ' ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἐπαγγελάμενος δέδωκα τῷ δήμῳ, οὐδεμίαν ἡμέραν ὑπεύθυνος εἶναι [264] φημι (ἀκούεις Αἰσχίνης;) οὐδ' ἄλλον οὐδένα, οὐδ' ἂν τῶν ἐννέ' ἀρχόντων τις ὧν τύχη. τίς γάρ ἐστι νόμος τοσαύτης 30

21 παραγεγραμμένων S γρ.: πεπραγμένων SL: γεγραμμένων A O L marg.

22 ὑμᾶς οἶμαι A: ὑμᾶς οἶομαι L: οἶμαι ὑμᾶς SF Q O

23 ὁδὸν post ὀρθὴν add. vulg.: post δικαίων Y L marg.

24 τοσούτου vulg.: τοσούτῃ SL¹ F¹ Q, cf. ix 17, xix 48

ἀδικίας καὶ μισανθρωπίας μεστὸς ὥστε τὸν δόντα τι τῶν
 ἰδίῳ καὶ ποιήσαντα πρᾶγμα φιλάνθρωπον καὶ φιλόδωρον
 τῆς χάριτος μὲν ἀποστερεῖν, εἰς τοὺς συκοφάντας δ' ἄγειν,
 καὶ τούτους ἐπὶ τὰς εὐθύνas ὧν ἔδωκεν ἐφιστάναι; οὐδὲ εἰς.
 5 εἰ δέ φησιν οὗτος, δειξάτω, κἀγὼ στέρξω καὶ σιωπήσομαι.
 ἀλλ' οὐκ ἔστιν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ' οὗτος συκοφαντῶν, 113
 ὅτι ἐπὶ τῷ θεωρικῷ τότ' ὧν ἐπέδωκα τὰ χρήματα, 'ἐπή-
 νεσεν αὐτόν' φησὶν 'ὑπεύθυνον ὄντα.' οὐ περὶ τούτων
 γ' οὐδενὸς ὧν ὑπεύθυνος ἦν, ἀλλ' ἐφ' οἷς ἐπέδωκα, ὧ συκο-
 10 φάντα. 'ἀλλὰ καὶ τειχοποιὸς ἦσθα.' καὶ διὰ γε τοῦτο
 ὀρθῶς ἐπηνούμην, ὅτι τὰν ηλωμέν' ἔδωκα καὶ οὐκ ἐλογιζόμην.
 ὁ μὲν γὰρ λογισμὸς εὐθυνῶν καὶ τῶν ἐξετασόντων πρὸς-
 δέχεται, ἡ δὲ δωρεῖα χάριτος καὶ ἐπαίνου δικαία ἐστὶ τυγ-
 χάνειν· διόπερ ταῦτ' ἔγραψεν ὁδὶ περὶ ἐμοῦ. ὅτι δ' οὕτω 114
 15 ταῦτ' οὐ μόνον ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ὑμετέροις
 ἤθεσιν ὥριται, ἐγὼ ῥαδίως πολλαχόθεν δείξω. πρῶτον
 μὲν γὰρ Ναυσικλῆς στρατηγῶν ἐφ' οἷς ἀπὸ τῶν ἰδίων
 προεῖτο πολλάκις ἐστεφάνωται ὑφ' ὑμῶν· εἴθ' ὅτε τὰς
 ἀσπίδας Διότιμος ἔδωκε καὶ πάλιν Χαρίδημος, ἐστεφα-
 20 νούντο· εἴθ' οὕτοσι Νεοπτόλεμος πολλῶν ἔργων ἐπιστά-
 τῃς ὧν, ἐφ' οἷς ἐπέδωκε τετίμηται. σχέτλιον γὰρ αὖν
 εἶναι τοῦτό γε, εἰ τῷ τιν' ἀρχὴν ἄρχοντι ἢ διδόναι τῇ πόλει
 τὰ ἑαυτοῦ διὰ τὴν ἀρχὴν μὴ ἐξέσται, ἢ τῶν δοθέντων ἀντὶ [265]
 τοῦ κομίσασθαι χάριν εὐθύνas ὑφέξει. "Ὅτι τοίνυν ταῦτ' 115
 25 ἀληθῆ λέγω, λέγε τὰ ψηφίσματά μοι τὰ τούτοις γεγενημέν'
 αὐτὰ λαβών. λέγε.

3 τοὺς συκοφάντας δὲ AY: δὲ τοὺς συκοφάντας L F vulg.: δὲ τοὺς
 συκοφάντας δ' S 4 δήπου post εἰς add. L vulg.: om. SA 8 ἡ
 βουλὴ ante ὑπεύθυνον add. L vulg.: om. S¹ 10 φησὶ post ἦσθα
 add. L vulg.: om. SQ διὰ γε SLFQ: δι' αὐτό γε A vulg.
 11 ἔδωκα SLAQ: ἐπέδωκα vulg. 13 τυγχάνειν ἐστὶ AY
 16 ἤθεσιν codd.: ἔθεσιν Sopater, Rh. Gr. iv 513, 729, &c., cf. § 275,
 xvii 4 20 οὕτοσι S corr. LA: οὗτος S¹ F vulg. 22 τῷ τιν']
 τφ Cobet

ΨΗΦΙΣΜΑ.

[Ἄρχων Δημόνικος Φλυεύς, βοηδρομιῶνος ἕκτη μετ' εἰκάδα, γνώμη βουλῆς καὶ δήμου, Καλλίας Φρεάρριος εἶπεν, ὅτι δοκεῖ τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ στεφανῶσαι Ναυσικλέα τὸν ἐπὶ τῶν ὀπλων, ὅτι Ἀθηναίων ὀπλιτῶν δισχιλίῳ ὄντων ἐν Ἰμβρῳ καὶ 5 βοηθοῦντων τοῖς κατοικοῦσιν Ἀθηναίων τὴν νῆσον, οὐ δυναμένου Φίλωνος τοῦ ἐπὶ τῆς διοικήσεως κεχειροτονημένου διὰ τοὺς χειμῶνας πλεῦσαι καὶ μισθοδοτῆσαι τοὺς ὀπλίτας, ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἔδωκε καὶ οὐκ εἰσέπραξε τὸν δῆμον, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν στέφανον Διονυσίοις τραγῳδοῖς καινοῖς.] 10

ΕΤΕΡΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ.

- 116 [Εἶπε Καλλίας Φρεάρριος, πρυτάνεων λεγόντων, βουλῆς γνώμη· ἐπειδὴ Χαρίδημος ὁ ἐπὶ τῶν ὀπλιτῶν, ἀποσταλεῖς εἰς Σαλαμῖνα, καὶ Διότιμος ὁ ἐπὶ τῶν ἱππέων, ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ μάχῃ τῶν στρατιωτῶν τινῶν ὑπὸ τῶν πολεμίων σκυλευθέντων, ἐκ τῶν ἰδίων 15 ἀναλωμάτων καθώπλισαν τοὺς νεανίσκους ἀσπίσιν ὀκτακοσίαις, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ στεφανῶσαι Χαρίδημον καὶ Διότιμον χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι Παναθηναίοις τοῖς μεγάλοις ἐν τῷ γυμνικῷ ἀγῶνι καὶ Διονυσίοις τραγῳδοῖς καινοῖς· τῆς δὲ ἀναγορεύσεως ἐπιμεληθῆναι θεσμοθέτας, πρυτάνεις, 20 ἀγωνοθέτας.]
- [266]

- 117 Τούτων ἕκαστος, Αἰσχίνη, τῆς μὲν ἀρχῆς ἧς ἦρχεν ὑπεύθυνος ἦν, ἐφ' οἷς δ' ἔστεφανοῦτο οὐχ ὑπεύθυνος. οὐκοῦν οὐδ' ἐγώ· ταῦτα γὰρ δίκαι' ἐστὶ μοι περὶ τῶν αὐτῶν τοῖς ἄλλοις δῆπου. ἐπέδωκα· ἐπαινοῦμαι διὰ ταῦτα, οὐκ ὦν ὦν 25 ἔδωχ' ὑπεύθυνος. ἦρχον· καὶ δέδωκά γ' εὐθύνας ἐκείνων, οὐχ ὦν ἐπέδωκα. νῆ Δί', ἀλλ' ἀδίκως ἦρξα. εἶτα παρών, ὅτε μ' εἰσῆγον οἱ λογισταί, οὐ κατηγορεῖς;
- 118 Ἵνα τοίνυν ἴδῃθ' ὅτι αὐτὸς οὗτός μοι μαρτυρεῖ ἐφ' οἷς οὐχ ὑπεύθυνος ἦν ἔστεφανῶσθαι, λαβὼν ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμ' 30 ὅλου τὸ γραφέν μοι. οἷς γὰρ οὐκ ἐγράψατο τοῦ προβουλεύματος, τούτοις ἂν διώκει συκοφαντῶν φανήσεται. λέγε.

3 γνώμη Blass : γνώμη codd., cf. §§ 37, 75
vulg. 26 ἔδωκα S¹ Q : ἐπέδωκα L vulg.
L vulg.

12 γνώμη S : γνώμη
29 ἴδῃτε S¹ : εἰδῇτε

ΨΗΦΙΣΜΑ.

[Ἐπὶ ἄρχοντος Εὐθυκλέους, πνανεψιώνος ἐνάτῃ ἀπιόντος, φυλῆς πρυτανευούσης Οἰνῆδος, Κτησιφῶν Λεωσθένους Ἀναφλύστιος εἶπεν· ἐπειδὴ Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεύς γενόμενος ἐπιμελητῆς τῆς τῶν τευχῶν ἐπισκευῆς καὶ προσαναλώσας εἰς τὰ ἔργα ἀπὸ τῆς ἰδίας οὐσίας τρία τάλαντα ἐπέδωκε ταῦτα τῷ δῆμῳ, καὶ ἐπὶ τοῦ θεωρικοῦ κατασταθεὶς ἐπέδωκε τοῖς ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν θεωροῖς ἑκατὸν μνᾶς εἰς θυσίας, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δῆμῳ τῷ Ἀθηναίων ἐπαινέσαι Δημοσθένην Δημοσθένους
10 Παιανιέα ἀρετῆς ἕνεκα καὶ καλοκαγαθίας ἧς ἔχων διατελεῖ ἐν παντὶ καιρῷ εἰς τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων, καὶ στεφανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεύσαι τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις τραγωδοῖς καινοῖς· τῆς δὲ ἀναγορεύσεως ἐπιμεληθῆναι τὸν ἀγωνοθέτην.] [267]

15 Οὐκοῦν ἂ μὲν ἐπέδωκα, ταῦτ' ἐστὶν ὧν οὐδὲν σὺ γέγραψαι· 119
ἂ δέ φησιν ἡ βουλὴ δεῖν ἀντὶ τούτων γενέσθαι μοι, ταῦτ' ἔσθ' ἂ διώκεις. τὸ λαβεῖν οὖν τὰ διδόμεν' ὁμολογῶν ἔννομον εἶναι, τὸ χάριν τούτων ἀποδοῦναι παρανόμων γράφει. ὁ δὲ παμπόνηρος ἄνθρωπος καὶ θεοῖς ἔχθρὸς καὶ βάσκανος
20 οὕτως ποίός τις ἂν εἴη πρὸς θεῶν; οὐχ ὁ τοιοῦτος;

Καὶ μὴν περὶ τοῦ γ' ἐν τῷ θεάτρῳ κηρύττεσθαι, τὸ μὲν 120
μυριάκις μυρίους κεκηρῦχθαι παραλείπω καὶ τὸ πολλάκις αὐτὸς [ἐστεφανῶσθαι] πρότερον. ἀλλὰ πρὸς θεῶν οὕτω σκαιὸς εἶ καὶ ἀναίσθητος, Αἰσχίνη, ὥστ' οὐ δύνασαι λογίσασθαι ὅτι τῷ μὲν στεφανουμένῳ τὸν αὐτὸν ἔχει ζῆλον ὁ στέφανος, ὅπου ἂν ἀναρρηθῇ, τοῦ δὲ τῶν στεφανούντων εἵνεκα 25
συμφέροντος ἐν τῷ θεάτρῳ γίγνεται τὸ κήρυγμα; οἱ γὰρ ἀκούσαντες ἅπαντες εἰς τὸ ποιεῖν εὖ τὴν πόλιν προτρέπονται, καὶ τοὺς ἀποδιδόντας τὴν χάριν μᾶλλον ἐπαινοῦσι τοῦ στεφανουμένου· διόπερ τὸν νόμον τοῦτον ἡ πόλις γέγραφεν. Λέγε 30
δ' αὐτόν μοι τὸν νόμον λαβών.

8 θεωροῖς Scrimger, cf. Vit. Dec. Or. p. 846 A: θεωρικοῖς codd.
9 τῷ Ἀθηναίων SLFQ: τῶν Ἀθηναίων vulg. 11 τὸν ante
Ἀθηναίων S: τῶν cett. 23 ἐστεφανῶσθαι secl. Kirchhoff 24 δύνασαι SLAY: δύνασθαι F¹ vulg. 26 εἵνεκα SLF: ἕνεκα vulg.

ΝΟΜΟΣ.

[Ὅσους στεφανοῦσί τινες τῶν δήμων, τὰς ἀναγορεύσεις τῶν στεφάνων ποιεῖσθαι ἐν αὐτοῖς ἐκάστους τοῖς ἰδίους δήμοις, ἐὰν μὴ τινες ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἢ ἡ βουλὴ στεφανοῖ· τούτους δ' ἐξεῖναι ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις . . .]

5

- 121 Ἀκούεις, Αἰσχίνη, τοῦ νόμου λέγοντος σαφῶς, 'πλὴν
[268] ἐάν τις ὁ δῆμος ἢ ἡ βουλὴ ψηφίσῃται· τούτους δ' ἀνα-
γορευέτω.' τί οὖν, ὦ ταλαίπωρε, συκοφαντεῖς; τί λόγους
πλάττεις; τί σαυτὸν οὐκ ἐλλεβορίζεις ἐπὶ τούτοις; ἀλλ'
οὐδ' αἰσχύνει φθόνου δίκην εἰσάγων, οὐκ ἀδικήματος οὐδε- 10
νός, καὶ νόμους μεταποιῶν, τῶν δ' ἀφαιρῶν μέρη, οὓς ὅλους
δίκαιον ἦν ἀναγιγνώσκεισθαι τοῖς γ' ὁμωμοκόσιν κατὰ τοὺς
122 νόμους ψηφιεῖσθαι; ἔπειτα τοιαῦτα ποιῶν λέγεις πόσα δεῖ
προσεῖναι τῷ δημοτικῷ, ὥσπερ ἀνδριάντ' ἐκδεδωκὼς κατὰ
συγγραφὴν, εἴτ' οὐκ ἔχονθ' ἃ προσῆκεν ἐκ τῆς συγγραφῆς 15
κομιζόμενος, ἢ λόγῳ τοὺς δημοτικούς, ἀλλ' οὐ τοῖς πράγμασι
καὶ τοῖς πολιτεύμασιν γινωσκομένους. καὶ βοᾷς ῥητὰ καὶ
ἄρρητ' ὀνομάζων, ὥσπερ ἐξ ἀμάξης, ἃ σοὶ καὶ τῷ σῷ γένει
πρόσεστιν, οὐκ ἐμοί. καίτοι καὶ τοῦτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι·
123 ἐγὼ λοιδορίαν κατηγορίας τούτῳ διαφέρειν ἡγοῦμαι, τῷ τὴν 20
μὲν κατηγορίαν ἀδικήματ' ἔχειν, ὣν ἐν τοῖς νόμοις εἰσὶν αἱ
τιμωρίαι, τὴν δὲ λοιδορίαν βλασφημίας, ἃς κατὰ τὴν αὐτῶν
φύσιν τοῖς ἐχθροῖς περὶ ἀλλήλων συμβαίνει λέγειν. οἰκο-
δομήσαι δὲ τοὺς προγόνους ταυτὶ τὰ δικαστήρι' ὑπέληφα,
οὐχ ἵνα συλλέξαντες ὑμᾶς εἰς ταῦτα ἀπὸ τῶν ἰδίων κακῶς 25
τὰ πόρρητα λέγωμεν ἀλλήλους, ἀλλ' ἵν' ἐξελέγχωμεν ἐάν τις
124 ἡδικῆκώς τι τυγχάνῃ τὴν πόλιν. ταῦτα τοίνυν εἰδὼς Αἰσχί-
νης οὐδὲν ἡττον ἐμοῦ πομπεύειν ἀντὶ τοῦ κατηγορεῖν εἴλετο.
οὐ μὴν οὐδ' ἐνταῦθ' ἔλαττον ἔχων δίκαιός ἐστιν ἀπελθεῖν.

5 post Διονυσίοις add. εἶναι εἶσθαι SY : στεφανοῦσθαι L : ἀναγορεύ-
εσθαι vulg.

7 ψηφίσῃται SLAFQO : στεφανώσῃται S marg. F
marg. vulg.

9 πλάττει Cobet 10 εἰσάγων vulg. : εἰσάγειν
SLF¹Q οὐδενός] οὐδενός λαβεῖν τιμωρίαν AO, illatum ex § 280

11 τοὺς μὲν post νόμους add. L vulg. : om. S¹ 13 πόσα Blass :
πρὸς ἃ SL corr. FB : ἃ vulg. 25 κακῶς secl. Westermann

ἤδη δ' ἐπὶ ταῦτα πορεύσιν, τοσοῦτον αὐτὸν ἐρωτήσιν.
 πότερόν σέ τις, Αἰσχίνῃ, τῆς πύλεως ἐχθρόν ἢ ἐμὸν εἶναι
 φῆ; ἐμὸν δῆλον ὅτι. εἴθ' οὐ μὲν ἦν παρ' ἐμοῦ δίκην κατὰ [269]
 τοὺς νόμους ὑπὲρ τούτων λαβεῖν, εἴπερ ἡδίκουν, ἐξέλειπες, ἐν
 5 ταῖς εὐθύναις, ἐν ταῖς γραφαῖς, ἐν ταῖς ἄλλαις κρίσειςιν· οὐ 125
 δ' ἐγὼ μὲν ἀθῶος ἅπασιν, τοῖς νόμοις, τῷ χρόνῳ, τῇ προθε-
 σμῇ, τῷ κεκρίσθαι περὶ πάντων πολλάκις πρότερον, τῷ
 μηδεπώποτ' ἐξελεγχθῆναι μηδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν, τῇ πόλει δ' ἢ
 πλέον ἢ ἔλαττον ἀνάγκῃ τῶν γε δημοσίᾳ πεπραγμένων
 10 μετεῖναι τῆς δόξης, ἐνταῦθ' ἀπήντηκας; ὅρα μὴ τούτων μὲν
 ἐχθρὸς ᾖς, ἐμοὶ δὲ προσποιῇ.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἢ μὲν εὐσεβὴς καὶ δικαία ψῆφος ἅπασιν 126
 δέδεικται, δεῖ δέ μ', ὥς ἔοικε, καίπερ οὐ φιλολοΐδορον ὄντα,
 διὰ τὰς ὑπὸ τούτου βλασφημίας εἰρημένας ἀντὶ πολλῶν καὶ
 15 ψευδῶν αὐτὰ τἀναγκαιότατ' εἰπεῖν περὶ αὐτοῦ, καὶ δεῖξαι τίς
 ὢν κακὰ τίνων ῥαδίως οὕτως ἄρχει τοῦ κακῶς λέγειν, καὶ
 λόγους τινὰς διασύρει, αὐτὸς εἰρηκῶς ἂ τίς οὐκ ἂν ὥκνησεν
 τῶν μετρίων ἀνθρώπων φθέγξασθαι;—εἰ γὰρ Αἰακὸς ἢ 127
 Ῥαδάμανθυς ἢ Μίνως ἦν ὁ κατηγορῶν, ἀλλὰ μὴ σπερμολό-
 20 γος, περίτριμμ' ἀγορᾶς, ὄλεθρος γραμματεῦς, οὐκ ἂν αὐτὸν
 οἶμαι ταῦτ' εἰπεῖν οὐδ' ἂν οὕτως ἐπαχθεῖς λόγους πορίσασθαι,
 ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ βοῶντα 'ὦ γῆ καὶ ἧλιε καὶ ἀρετῇ' καὶ
 τὰ τοιαῦτα, καὶ πάλιν 'σύνεσιν καὶ παιδείαν' ἐπικαλού-
 μενον, 'ἢ τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχρὰ διαγιγνώσκειται' ταῦτα
 25 γὰρ δήπουθεν ἠκούετ' αὐτοῦ λέγοντος. σοὶ δ' ἀρετῆς, ὦ 128
 κάθαρμα, ἢ τοῖς σοῖς τίς μετουσία; ἢ καλῶν ἢ μὴ τοιού-
 των τίς διάγνωσις; πόθεν ἢ πῶς ἀξιωθέντι; ποῦ δὲ παιδείας
 σοὶ θέμις μνησθῆναι; ἥς τῶν μὲν ὥς ἀληθῶς τετυχηκότων

3 φῆ] θῆ A   4 ἐξέλειπες S: ἐξέλειπες cett.   7 πρότερον
 om. A   11 ἐμοὶ S F¹ B Q: ἐμὸς L A O   13 φύσει post ὄντα
 add. S corr. L A: om. S¹ F Q Y   16 καὶ ἐκ Markland: καὶ codd.,
 cf. xix 280   17 τινὰς L F vulg.: τινὰς S: τίνας A   21 ταῦτ'
 S L F B Q: τοιαῦτ' A   27 πόθεν] πόθεν λαβόντι S corr. L F γρ.
 Q γρ., cf. § 51

[270] οὐδ' ἂν εἰς εἴποι περὶ αὐτοῦ τοιοῦτον οὐδέν, ἀλλὰ κὰν ἐτέρου λέγοντος ἐρυθριάσειε, τοῖς δ' ἀπολειφθεῖσι μὲν, ὥσπερ σύ, προσποιουμένοις δ' ὑπ' ἀναισθησίας τὸ τοὺς ἀκούοντας ἀλγεῖν ποιεῖν ὅταν λέγωσιν, οὐ τὸ δοκεῖν τοιούτοις εἶναι περίεστιν.

- 129 Οὐκ ἀπορῶν δ' ὅ τι χρή περὶ σοῦ καὶ τῶν σῶν εἰπεῖν, 5
ἀπορῶ τοῦ πρώτου μνησθῶ· πότερ' ὥς ὁ πατήρ σου Τρόμης ἐδούλευε παρ' Ἑλπίᾳ τῇ πρὸς τῇ Θησεΐῳ διδάσκοντι γράμματα, χοίνικας παχείας ἔχων καὶ ξύλον; ἢ ὥς ἡ μήτηρ τοῖς μεθημερινοῖς γάμοις ἐν τῇ κλεισίῳ τῇ πρὸς τῇ καλαμίτῃ ἥρῳ χρωμένη τὸν καλὸν ἀνδριάντα καὶ τριταγωνιστὴν ἄκρον 10
ἐξέθρεψέ σε; ἀλλὰ πάντες ἴσασι ταῦτα, κὰν ἐγὼ μὴ λέγω. ἀλλ' ὥς ὁ τριηραύλης Φορμίων, ὁ Δίωνος τοῦ Φρεαρρίου δοῦλος, ἀνέστησεν αὐτὴν ἀπὸ ταύτης τῆς καλῆς ἐργασίας; ἀλλὰ νῆ τὸν Δία καὶ θεοὺς ὀκνῶ μὴ περὶ σοῦ τὰ προσήκοντα λέγων αὐτὸς οὐ προσήκοντας ἐμαυτῷ δόξω προηρῆσθαι 15
130 λόγους. ταῦτα μὲν οὖν ἐάσω, ἀπ' αὐτῶν δ' ὧν αὐτὸς βεβίωκεν ἄοξομαι· οὐδὲ γὰρ ὧν ἔτυχεν ἦν, ἀλλ' οἷς ὁ δῆμος καταρᾶται. ὁψὲ γάρ ποτε—ὁψὲ λέγω; χθὲς μὲν οὖν καὶ πρώην ἅμ' Ἀθηναῖος καὶ ῥήτωρ γέγονεν, καὶ δύο συλλαβὰς προσθεὶς τὸν μὲν πατέρ' ἀντὶ Τρόμητος ἐποίησεν Ἀτρόμητον, 20
τὴν δὲ μητέρα σεμνῶς πάννυ Γλαυκοθέαν, ἣν Ἐμπουσαν ἅπαντες ἴσασι καλουμένην, ἐκ τοῦ πάντα ποιεῖν καὶ πάσχειν δηλονότι ταύτης τῆς ἐπωνυμίας τυχοῦσαν· πόθεν γὰρ ἄλ-
131 λοθεν; ἀλλ' ὅμως οὕτως ἀχάριστος εἶ καὶ πονηρὸς φύσει
[271] ὥστ' ἐλεύθερος ἐκ δούλου καὶ πλούσιος ἐκ πτωχοῦ διὰ του- 25
τουσὶ γεγινώς οὐχ ὅπως χάριν αὐτοῖς ἔχεις, ἀλλὰ μισθώσας σαυτὸν κατὰ τουτωνὶ πολιτεύει. καὶ περὶ ὧν μὲν ἔστι τις ἀμφισβήτησις, ὥς ἄρ' ὑπὲρ τῆς πόλεως εἴρηκεν, ἐάσω· ἃ

7 Ἑλπίᾳ AF vulg.: ἐλπίδαι S¹: ἐλπίδα L¹ O¹ 9 Καλαμίτῃ
Blass 10 ἥρωι codd.: om. Blass cum A fort. recte: ἥρῳ G. H.
Schaefer, cf. xix 249, Phot. s. v. ἥρως 11 ἀλλὰ πάντες . . . λέγω
AO: om. S L¹ F B Q Y 14 τοὺς ante θεοὺς add. vulg.: om. S L soli
17-18 οὐδὲ γὰρ . . . καταρᾶται] post λόγους ponit S γρ. 19 γέγονεν
om. A 21 ὠνόμασεν post Γλαυκοθέαν add. vulg.: om. S L¹ soli
22 καὶ γίγνεσθαι post πάσχειν add. S L¹ soli

δ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν φανερώς ἀπεδείχθη πράττων, ταῦτ' ἀναμνήσω.

Τίς γὰρ ὑμῶν οὐκ οἶδεν τὸν ἀποψηφισθέντ' Ἀντιφῶντα, 132
ὃς ἐπαγγεिलाμένος Φιλίππῳ τὰ νεώρι' ἐμπρήσειν εἰς τὴν
5 πόλιν ἦλθεν; ὃν λαβόντος ἐμοῦ κεκρυμμένον ἐν Πειραιεῖ
καὶ καταστήσαντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν βοῶν ὁ βάσκανος
οὗτος καὶ κεκραγώς, ὥς ἐν δημοκρατίᾳ δεινὰ ποιῶ τοὺς ἡτυχη-
κότας τῶν πολιτῶν ὑβρίζων καὶ ἐπ' οἰκίας βαδίζων ἀνευ
ψηφίσματος, ἀφεθῆναι ἐποίησεν. καὶ εἰ μὴ ἡ βουλή ἡ ἐξ 133
10 Ἀρείου πάγου τὸ πρᾶγμ' αἰσθομένη καὶ τὴν ὑμετέραν ἀγνοίαν
ἐν οὐ δέοντι συμβεβηκυῖαν ἰδοῦσα ἐπεζήτησε τὸν ἄνθρωπον
καὶ συλλαβοῦς' ἐπανήγαγεν ὥς ὑμᾶς, ἐξήρπαστ' ἂν ὁ τοιοῦ-
τος καὶ τὸ δίκην δοῦναι διαδὺς ἐξεπέπεμπτ' ἂν ὑπὸ τοῦ
σεμνολόγου τουτοῦ· νῦν δ' ὑμεῖς στρεβλώσαντες αὐτὸν
15 ἀπεκτείνετε, ὥς ἔδει γε καὶ τοῦτον. τοιγαροῦν εἰδὺντα ταῦθ' 134
ἡ βουλή ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου τότε τούτῳ πεπραγμένα, χειρο-
τονησάντων αὐτὸν ὑμῶν σύνδικον ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δήλῳ
ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀγνοίας ἥσπερ πολλὰ προῖεσθε τῶν κοινῶν,
ὥς προσείλεσθε ἀκακίην καὶ τοῦ πράγματος κυρίαν ἐποιή-
20 σατε, τοῦτον μὲν εὐθὺς ἀπήλασεν ὥς προδότην, Ὑπερείδῃ
δὲ λέγειν προσέταξε· καὶ ταῦτ' ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέρουσα τὴν
ψῆφον ἔπραξε, καὶ οὐδεμία ψῆφος ἠνέχθη τῷ μιᾶρῳ τούτῳ. [272]
Καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας. 135

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

25 [Μαρτυροῦσι Δημοσθέней ὑπὲρ ἀπάντων οἶδε, Καλλίας Σουνιεύς,
Ζήνων Φλυεύς, Κλέων Φαληρεύς, Δημόνικος Μαραθώνιος, ὅτι τοῦ
δήμου ποτὲ χειροτονήσαντος Αἰσχίνην σύνδικον ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ
τοῦ ἐν Δήλῳ εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας συνεδρεύσαντες ἡμεῖς ἐκρίναμεν

1 φανερώς] καθαρῶς Blass cum Aug. 2 Q coll. xix 263, xxxii 21 al.
4 τὰ ὑμέτερα post ἐμπρήσειν add. vulg.: om. S L F¹ B¹ Q¹ 13 ἐξε-
πέπεμπτ' Cobet: ἐξεπέμπετ' codd. 16 τὰ ante τότε add. L vulg.:
om. S 18 ἥσπερ S L F Q: ἥσπερ ἔνεκα A, cf. § 100: ἀφ' ἥσπερ vulg.
προείσθε L vulg.: προίστε S¹ F¹ Q: προείσθε A L γρ. 19 προσείλεσθε
Wolf: προείλεσθε codd.

Ὑπερείδην ἄξιον εἶναι μᾶλλον ὑπὲρ τῆς πόλεως λέγειν, καὶ ἀπεσταλή Ὑπερείδης.]

136 Οὐκοῦν ὅτε τοῦτον τοῦ λέγειν ἀπήλασεν ἡ βουλὴ καὶ προσέταξ' ἑτέρῳ, τότε καὶ προδότην εἶναι καὶ κακόνουν ὑμῖν ἀπέφηνεν.

5

Ἐν μὲν τοίνυν τοῦτο τοιοῦτο πολίτευμα τοῦ νεανίου τούτου, ὁμοιόν γε, οὐ γάρ; οἷς ἐμοῦ κατηγορεῖ· ἕτερον δ' ἀναμιμνήσκεσθε. ὅτε γὰρ Πύθωνα Φίλιππος ἔπεμψε τὸν Βυζάντιον καὶ παρὰ τῶν αὐτοῦ συμμάχων πάντων συνέπεμψε πρέσβεις, ὥς ἐν αἰσχύνῃ ποιήσων τὴν πόλιν καὶ δείξων 10 ἀδικοῦσαν, τότε ἐγὼ μὲν τῷ Πύθωνι θρασυνομένῳ καὶ πολλῶ ῥέοντι καθ' ὑμῶν οὐχ ὑπεχώρησα, ἀλλ' ἀναστὰς ἀντείπον καὶ τὰ τῆς πόλεως δίκαι' οὐχὶ προὔδωκα, ἀλλ' ἀδικοῦντα Φίλιππον ἐξήλεγξα φανερώς οὕτως ὥστε τοὺς ἐκείνου συμμάχους αὐτοὺς ἀνισταμένους ὁμολογεῖν· οὗτος δὲ συνηγωνίζετο καὶ 15 τὰναντί' ἐμαρτύρει τῇ πατρίδι, καὶ ταῦτα ψευδῇ.

137 Καὶ οὐκ ἀπέχρη ταῦτα, ἀλλὰ πάλιν μετὰ ταῦθ' ὕστερον Ἀναξίνῳ τῷ κατασκόπῳ συνιῶν εἰς τὴν Θράσωνος οἰκίαν ἐλήφθη. καίτοι ὅστις τῷ ὑπὸ τῶν πολεμίων πεμφθέντι

[273] μόνος μόνῳ συνῆει καὶ ἐκοινολογεῖτο, οὗτος αὐτὸς ὑπῆρχε 20 τῇ φύσει κατάσκοπος καὶ πολέμιος τῇ πατρίδι. Καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῇ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

[Τελέδημος Κλέωνος, Ὑπερείδης Καλλαίσχρου, Νικόμαχος Διοφάντου μαρτυροῦσι Δημοσθένει καὶ ἐπωμόσαντο ἐπὶ τῶν 25 στρατηγῶν εἰδέναι Αἰσχήνην Ἀτρομήτου Κοθωκίδην συνερχόμενον νυκτὸς εἰς τὴν Θράσωνος οἰκίαν καὶ κοινολογούμενον Ἀναξίνῳ, ὃς ἐκρίθη εἶναι κατάσκοπος παρὰ Φιλίππου. αὐταὶ ἀπεδόθησαν αἱ μαρτυρίαι ἐπὶ Νικίου, ἑκατομβαιῶνος τρίτῃ ἱσταμένου.]

3 τοῦτον τοῦ λέγειν Pauly: τοῦτον λέγοντος S¹ (ut videtur) F B Q: τοῦτου μέλλοντος λέγειν S corr. L A vulg. αὐτὸν post ἀπήλασεν add. vulg.: om. S L 12 οὐχ (οὐκ S) ὑπεχώρησα S L B Q: οὐκ εἶξα οὐδ' ὑπεχώρησα vulg.

Μυρία τοίνυν ἕτερ' εἰπεῖν ἔχων περὶ αὐτοῦ παραλείπω. 138
καὶ γὰρ οὕτω πως ἔχει. πόλλ' ἂν ἐγὼ ἔτι τούτων ἔχοιμι
δείξαι, ὦν οὗτος κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους τοῖς μὲν ἐχθροῖς
ὑπηρετῶν, ἐμοὶ δ' ἐπηρεάζων εὐρέθη. ἀλλ' οὐ τίθεται ταῦτα
5 παρ' ὑμῖν εἰς ἀκριβῆ μνήμην οὐδ' ἦν προσῆκεν ὀργήν, ἀλλὰ
δεδῶκατ' ἔθει τινὶ φαύλῳ πολλὴν ἐξουσίαν τῷ βουλομένῳ
τὸν λέγοντά τι τῶν ὑμῖν συμφερόντων ὑποσκελίσσειν καὶ συ-
κοφαντεῖν, τῆς ἐπὶ ταῖς λοιδορίαις ἡδονῆς καὶ χάριτος τὸ
τῆς πόλεως συμφέρον ἀνταλλαττόμενοι· διόπερ ῥᾶόν ἐστι καὶ
10 ἀσφαλέστερον αἰεὶ τοῖς ἐχθροῖς ὑπηρετοῦντα μισθαρνεῖν ἢ
τὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐλόμενον τάξιν πολιτεύεσθαι.

Καὶ τὸ μὲν δὴ πρὸ τοῦ πολεμεῖν φανερώς συναγωνίζεσθαι 139
Φιλίππῳ δευνὸν μὲν, ὦ γῇ καὶ θεοί, πῶς γὰρ οὗ; κατὰ τῆς
πατρίδος· δότε δ', εἰ βούλεσθε, δότ' αὐτῷ τοῦτο. ἀλλ' ἐπειδὴ [274]
15 φανερώς ἤδη τὰ πλοῖ' ἐσεσύλητο, Χερρόνησος ἐπορθεῖτο,
ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἐπορεύεθ' ἄνθρωπος, οὐκέτ' ἐν ἀμφισβητη-
σίμῳ τὰ πράγματ' ἦν, ἀλλ' ἐνείσθηκει πόλεμος, ὃ τι μὲν
πῶποτ' ἔπραξ' ὑπὲρ ὑμῶν ὁ βάσκανος οὗτος ἱαμβειοφάγος,
οὐκ ἂν ἔχοι δεῖξαι, οὐδ' ἔστιν οὔτε μείζον οὔτ' ἔλαττον
20 ψήφισμ' οὐδὲν Αἰσχίνῃ περὶ τῶν συμφερόντων τῇ πόλει.
εἰ δέ φησι, νῦν δεῖξάτω ἐν τῷ ἔμῳ ὕδατι. ἀλλ' οὐκ ἔστιν
οὐδέν. καίτοι δυοῖν αὐτὸν ἀνάγκη θάτερον, ἢ μηδὲν τοῖς
πραττομένοις ὑπ' ἐμοῦ τότ' ἔχοντ' ἐγκαλεῖν μὴ γράφειν
παρὰ ταυθ' ἕτερα, ἢ τὸ τῶν ἐχθρῶν συμφέρον ζητοῦντα μὴ
25 φέρειν εἰς μέσον τὰ τούτων ἀμείνω.

Ἄρ' οὖν οὐδ' ἔλεγεν, ὥσπερ οὐδ' ἔγραφεν, ἡνίκ' ἐργά- 140
σασθαί τι δέοι κακόν; οὐ μὲν οὖν ἦν εἰπεῖν ἑτέρῳ. καὶ τὰ
μὲν ἄλλα καὶ φέρειν ἐδύναθ', ὥς ἔοικεν, ἢ πόλις καὶ ποιῶν
οὗτος λανθάνειν· ἐν δ' ἐπεξεργάσατ', ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

1 ἕτερα . . . αὐτοῦ om. Q¹

12 φανερώς del. Dobree

16 ἄνθρωπος F Q: ὁ ἀνὴρ L: ἄνθρωπος S

vulg. 18 ἱαμβειοφάγος S γρ. L text. F marg., Hermog.: ἱαμβοφάγος

Etym. M.: ἱαμβειογράφος S vulg.: ἱαμβογράφος A 21 ἐν A: ἐπὶ S L

29 λανθάνειν S¹: ἐλάνθανεν cett. ὦ ante ἄνδρες add. vulg.: om.

S L A F

τοιοῦτον δ' πᾶσι τοῖς προτέροις ἐπέθηκε τέλος· περὶ οὗ τοὺς πολλοὺς ἀνήλωσε λόγους, τὰ τῶν Ἀμφισσέων [τῶν Λοκρῶν] διεξιὼν δόγματα, ὡς διαστρέψων τὰληθές. τὸ δ' οὐ τοιοῦτόν ἐστι· πόθεν; οὐδέποτ' ἐκνίψει σὺ τὰκεῖ πεπραγμένα σαυτῷ· οὐχ οὕτω πόλλ' ἔρεῖς.

5

141 Καλῷ δ' ἐναντίον ὑμῶν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς θεοὺς πάντας καὶ πάσας ὅσοι τὴν χώραν ἔχουσι τὴν Ἀττικὴν, καὶ τὸν Ἀπόλλω τὸν Πύθιον, ὃς πατρῷός ἐστι τῇ πόλει, καὶ ἐπεύχομαι πᾶσι τούτοις, εἰ μὲν ἀληθὴ πρὸς ὑμᾶς εἵποими

[275] καὶ εἶπον καὶ τότε εὐθὺς ἐν τῷ δήμῳ, ὅτε πρῶτον εἶδον 10 τουτονὶ τὸν μιὰρὸν τούτου τοῦ πράγματος ἀπτόμενον (ἔγνω γάρ, εὐθέως ἔγνω), εὐτυχίαν μοι δοῦναι καὶ σωτηρίαν, εἰ δὲ πρὸς ἔχθραν ἢ φιλονικίας ἰδίας ἔνεκ' αἰτίαν ἐπάγω τούτῳ ψευδῇ, πάντων τῶν ἀγαθῶν ἀνόνητόν με ποιῆσαι.

142 Τί οὖν ταῦτ' ἐπήραμαι καὶ διετεινάμην οὕτως σφοδρῶς; 15 ὅτι καὶ γράμματ' ἔχων ἐν τῷ δημοσίῳ κείμενα, ἐξ ὧν ταῦτ' ἐπιδείξω σαφῶς, καὶ ὑμᾶς εἰδῶς τὰ πεπραγμένα μνημονεύοντας, ἐκεῖνο φοβοῦμαι, μὴ τῶν εἰργασμένων αὐτῷ κακῶν οὗτος ἐλάττων ὑποληφθῇ· ὅπερ πρότερον συνέβη, ὅτε τοὺς τάλαιπώρους Φωκέας ἐποίησ' ἀπολέσθαι τὰ ψευδῇ δεῦρ' 20

143 ἀπαγγείλας. τὸν γὰρ ἐν Ἀμφίσσῃ πόλεμον, δι' ὃν εἰς Ἑλλάτειαν ἦλθε Φίλιππος καὶ δι' ὃν ἤρέθη τῶν Ἀμφικτυόνων ἡγεμόν, ὃς ἅπαντ' ἀνέτρεψε τὰ τῶν Ἑλλήνων, οὗτός ἐστιν ὁ συγκατασκευάσας καὶ πάντων εἰς ἀνὴρ μεγίστων αἴτιος κακῶν. καὶ τότε εὐθὺς ἐμοῦ διαμαρτυρομένου καὶ 25 βοῶντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ 'πόλεμον εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσάγεις, Αἰσχίνη, πόλεμον Ἀμφικτυονικόν,' οἱ μὲν ἐκ παρακλήσεως συγκαθήμενοι οὐκ εἶων με λέγειν, οἱ δ' ἐθαύμαζον καὶ κενὴν αἰτίαν διὰ τὴν ἰδίαν ἔχθραν ἐπάγειν μ' ὑπελάμ-

2 τῶν Λοκρῶν om. Y: secl. Wunderlich: τῶν ante Λοκρῶν secl. Wolf 6 & ante ἄνδρες add. L vulg.: om. S 10 καὶ ante

τότ' om. vulg.: add. S L F¹ Q 16 καὶ om. S L¹ 17 μνημο-

νεύοντας S Q 19 ὑποληφθῇ οὗτος ἐλάττων S L soli 24 τῶν

ante μεγίστων add. vulg.: om. S L F B Q 26 εἰσάγεις] ἄγεις

F Q O

βανον αὐτῷ. ἥτις δ' ἡ φύσις, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γέγονεν τοῦ- 144
των τῶν πραγμάτων, καὶ τίνος ἕνεκα ταῦτα συνεσκενάσθη
καὶ πῶς ἐπράχθη, νῦν ἀκούσατε, ἐπειδὴ τότ' ἐκωλύθητε· καὶ
γὰρ εὖ πρᾶγμα συντεθεὶν ὄψεσθε, καὶ μεγάλ' ὠφελήσεσθε
5 πρὸς ἱστορίαν τῶν κοινῶν, καὶ ὅση δεινότης ἦν ἐν τῷ
Φιλίππῳ θεάσεσθε.

Οὐκ ἦν τοῦ πρὸς ὑμᾶς πολέμου πέρας οὐδ' ἀπαλλαγὴ 145
Φιλίππῳ, εἰ μὴ Θηβαίους καὶ Θετταλοὺς ἐχθροὺς ποιήσειε [276]
τῇ πόλει· ἀλλὰ καίπερ ἀθλίως καὶ κακῶς τῶν στρατηγῶν
10 τῶν ὑμετέρων πολεμούντων αὐτῷ, ὅμως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ
πολέμου καὶ τῶν ληστῶν μυρί' ἔπασχε κακά. οὔτε γὰρ
ἐξήγετο τῶν ἐκ τῆς χώρας γιγνομένων οὐδὲν οὔτ' εἰσήγεθ'
ὦν ἐδεῖτ' αὐτῷ· ἦν δ' οὔτ' ἐν τῇ θαλάττῃ τότε κρείττων 146
ὑμῶν οὔτ' εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐλθεῖν δυνατὸς μήτε Θετταλῶν
15 ἀκολουθούντων μήτε Θηβαίων διένυτων· συνέβαινε δ' αὐτῷ
τῷ πολέμῳ κρατοῦντι τοὺς ὁποιοσδήποτε ὑμεῖς ἐξεπέμ-
πετε στρατηγούς (ἐὼ γὰρ τοῦτό γε) αὐτῇ τῇ φύσει τοῦ
τόπου καὶ τῶν ὑπαρχόντων ἐκατέροις κακοπαθεῖν. εἰ μὲν 147
οὖν τῆς ἰδίας ἕνεκ' ἐχθρας ἢ τοὺς Θετταλοὺς ἢ τοὺς
20 Θηβαίους συμπεῖθαι βαδίζειν ἐφ' ὑμᾶς, οὐδέν' ἡγείτο
προσέξειν αὐτῷ τὸν νοῦν· ἐὰν δὲ τὰς ἐκείνων κοινὰς προ-
φάσεις λαβὼν ἡγεμὼν αἰρεθῇ, ῥᾶον ἤλπιζε τὰ μὲν παρα-
κρούσεσθαι, τὰ δὲ πείσειν. τί οὖν; ἐπιχειρεῖ, θεάσασθ'
ὥς εὖ, πόλεμον ποιῆσαι τοῖς Ἀμφικτύοσι καὶ περὶ τὴν
25 Πυλαίαν ταραχὴν· εἰς γὰρ ταῦτ' εὐθὺς αὐτοὺς ὑπελάμβανεν
αὐτοῦ δεήσεισθαι. εἰ μὲν τοίνυν τοῦτ' ἢ τῶν παρ' ἑαυτοῦ 148
πεμπομένων ἱερομνημόνων ἢ τῶν ἐκείνου συμμάχων εἰση-
γοῖτό τις, ὑπόψεσθαι τὸ πρᾶγμ' ἐνόμιζε καὶ τοὺς Θηβαίους
καὶ τοὺς Θετταλοὺς καὶ πάντας φυλάξεσθαι, ἂν δ' Ἀθηναῖος

2 εἵνεκα S F: ἕνεκεν A: ἕνεκα L   3 ἀκούσατε A vulg.: ὑπακού-
σατε S L F B Q: ἐπακούσατε Rauchenstein   6 θεάσεσθε L O:
θεάσασθε S A vulg.   20 ἡγείτο προσέξειν L: προσέχειν A: ἂν
ἡγείτο προσέξειν S Aug. 2 F B, cf. xx 35: ἂν ἡγείτο προσέχειν Aug. 4
27 εἰσηγοῖτο A Y F corr.: εἰσηγεῖτο S L vulg.   29 φυλάξεσθαι
S L F O: φυλάξασθαι A Y

ἥ καὶ παρ' ὑμῶν τῶν ὑπεναντίων ὁ τοῦτο ποιῶν, εὐπόρως
 λήσειν· ὅπερ συνέβη. πῶς οὖν ταῦτ' ἐποίησεν; μισθοῦται
 149 τουτονί. οὐδενὸς δὲ προειδότης, οἶμαι, τὸ πρᾶγμ' οὐδὲ
 [277] φυλάττοντος, ὥσπερ εἶωθε τὰ τοιαῦτα παρ' ὑμῖν γίνεσθαι,
 προβληθεὶς πυλάγορος οὗτος καὶ τριῶν ἢ τεττάρων χειρο- 5
 τουησάντων αὐτὸν ἀνερρήθη. ὥς δὲ τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα
 λαβὼν ἀφίκετ' εἰς τοὺς Ἀμφικτύοντας, πάντα τᾶλλ' ἀφείς
 καὶ παριδὼν ἐπέβαινε ἐφ' οἷς ἐμισθώθη, καὶ λόγους εὐπροσ-
 ῶπους καὶ μύθους, ὅθεν ἡ Κιρραία χώρα καθιερώθη, συν-
 θεὶς καὶ διεξελθὼν ἀνθρώπους ἀπείρους λόγων καὶ τὸ μέλλον 10
 150 οὐ προορωμένους, τοὺς ἱερομνήμονας, πείθει ψηφίσασθαι
 περιελθεῖν τὴν χώραν, ἣν οἱ μὲν Ἀμφισσεῖς σφῶν αὐτῶν
 οὔσαν γεωργεῖν ἔφασαν, οὗτος δὲ τῆς ἱερᾶς χώρας ἡτῖάτ'
 εἶναι, οὐδεμίαν δίκην τῶν Λοκρῶν ἐπαγόντων ἡμῖν, οὐδ' ἂ
 νῦν προφασίζεται λέγων οὐκ ἀληθῆ. γνώσεσθε δ' ἐκείθεν. 15
 οὐκ ἐνῆν ἄνευ τοῦ προσκαλέσασθαι δήπου τοῖς Λοκροῖς
 δίκην κατὰ τῆς πόλεως τελέσασθαι. τίς οὖν ἐκλήτευσεν
 ἡμᾶς; ἐπὶ ποίας ἀρχῆς; εἰπέ τὸν εἰδότα, δεῖξον. ἀλλ' οὐκ
 ἂν ἔχοις, ἀλλὰ κενῇ προφάσει ταύτη κατεχρῶ καὶ ψευδεῖ.
 151 περιούτων τοίνυν τὴν χώραν τῶν Ἀμφικτυόνων κατὰ τὴν 20
 ὑφήγησιν τὴν τούτου, προσπεσόντες οἱ Λοκροὶ μικροῦ κατη-
 κόντισαν ἅπαντας, τινὰς δὲ καὶ συνήρπασαν τῶν ἱερομνη-
 μόνων. ὥς δ' ἅπαξ ἐκ τούτων ἐγκλήματα καὶ πόλεμος
 πρὸς τοὺς Ἀμφισσεῖς ἐταράχθη, τὸ μὲν πρῶτον ὁ Κόττυφος
 αὐτῶν τῶν Ἀμφικτυόνων ἤγαγε στρατιάν, ὥς δ' οἱ μὲν οὐκ 25
 ἦλθον, οἱ δ' ἐλθόντες οὐδὲν ἐποιοῦν, εἰς τὴν ἐπιούσαν πυλαίαν
 ἐπὶ τὸν Φίλιππον εὐθὺς ἡγεμόν' ἦγον οἱ κατεσκευασμένοι
 καὶ πάλοι πονηροὶ τῶν Θετταλῶν καὶ τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις

5 πυλάγορος S¹ A corr., Harpocr. : πυλαγόρας S corr. L vulg. καὶ
 secl. Cobet 11 τοὺς ἱερομνήμονας secl. Cobet 15 προφασίζεται
 λέγων Y : οὗτος προφ. λέγων S L : προφ. οὗτος λέγων A Vind. 1 : οὗτος
 λέγων προφ. FB vulg. 18 ἐπὶ A O marg. : ἀπὸ S L vulg.
 19 κενῇ] καινῇ S A, cf. § 239 21 ἅπαντας post κατηκόντισαν S corr.
 pr. L A : ante κατηκόντισαν F vulg. : om. S¹ 22 τῶν ἱερομνημόνων
 secl. Herwerden 26 οἱ δ' ἐλθόντες om. S¹ L text.

πόλεσι. καὶ προφάσεις εὐλόγους εἰλήφεσαν· ἥ γὰρ αὐτοὺς 152
 εἰσφέρειν καὶ ξένους τρέφειν ἔφασαν δεῖν καὶ ζημιοῦν τοὺς [278]
 μὴ ταῦτα ποιοῦντας, ἥ 'κείνουν αἰρεῖσθαι. τί δεῖ τὰ πολλὰ
 λέγειν; ἡρέθη γὰρ ἐκ τούτων ἡγεμῶν. καὶ μετὰ ταῦτ'
 5 εὐθέως δύναμιν συλλέξας καὶ παρελθὼν ὥς ἐπὶ τὴν Κιρ-
 ραίαν, ἔρρωσθαι φράσας πολλὰ Κιρραίοις καὶ Λοκροῖς, τὴν
 'Ελάτειαν καταλαμβάνει. εἰ μὲν οὖν μὴ μετέγνωσαν εὐθέως, 153
 ὥς τοῦτ' εἶδον, οἱ Θηβαῖοι καὶ μεθ' ἡμῶν ἐγένοντο, ὥσπερ
 χειμάρρους ἂν ἅπαν τοῦτο τὸ πρᾶγμ' εἰς τὴν πόλιν εἰσέπεσε·
 10 νῦν δὲ τό γ' ἐξαίφνης ἐπέσχον ἐκείνοι, μάλιστα μὲν, ὧ
 ἄνδρες 'Αθηναῖοι, θεῶν τινὸς εὐνοίᾳ πρὸς ὑμᾶς, εἴτα μέντοι
 καὶ ὅσον καθ' ἕν' ἄνδρα, καὶ δι' ἐμέ. δὸς δέ μοι τὰ δό-
 γματα ταῦτα καὶ τοὺς χρόνους ἐν οἷς ἕκαστα πέπρακται, ἵν'
 εἰδῇθ' ἡλίκᾳ πράγμαθ' ἢ μιὰρὰ κεφαλὴ ταραξάσ' αὕτη δίκην
 15 οὐκ ἔδωκε. λέγε μοι τὰ δόγματα. 154

ΔΟΓΜΑ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΩΝ.

[Ἐπὶ ἱερέως Κλειναγόρου, ἑαρινῆς πυλαίας, ἔδοξε τοῖς πυλαγό-
 ροις καὶ τοῖς συνέδροις τῶν 'Αμφικτυόνων καὶ τῷ κοινῷ τῶν
 'Αμφικτυόνων, ἐπειδὴ 'Αμφισσεῖς ἐπιβαίνουσιν ἐπὶ τὴν ἱερὰν
 20 χώραν καὶ σπείρουσι καὶ βοσκήμασι κατανέμουσιν, ἐπέλθειν
 τοὺς πυλαγόρους καὶ τοὺς συνέδρους καὶ στήλαις διαλαβεῖν
 τοὺς ὅρους, καὶ ἀπειπεῖν τοῖς 'Αμφισσεῖσι τοῦ λοιποῦ μὴ
 ἐπιβαίνειν.]

ΕΤΕΡΟΝ ΔΟΓΜΑ.

25 [Ἐπὶ ἱερέως Κλειναγόρου, ἑαρινῆς πυλαίας, ἔδοξε τοῖς πυλαγό- 155
 ροις καὶ τοῖς συνέδροις τῶν 'Αμφικτυόνων καὶ τῷ κοινῷ τῶν [279]
 'Αμφικτυόνων, ἐπειδὴ οἱ ἐξ 'Αμφίσσης τὴν ἱερὰν χώραν κατανειμά-
 μενοι γεωργοῦσι καὶ βοσκήματα νέμονται, καὶ κωλυόμενοι τοῦτο
 ποιεῖν ἐν τοῖς ὅπλοις παραγενόμενοι τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων
 30 συνέδριον κεκωλύκασιν μετὰ βίας, τινὰς δὲ καὶ τετραυματίκασιν,
 [καὶ] τὸν στρατηγὸν τὸν ἡρημένον τῶν 'Αμφικτυόνων Κόττυφον

10 τό γ' S L F¹ Q: τοῦτό γ' A: τότε B Y: τότε γ' vulg. αὐτὸν
 post ἐπέσχον add. S L vulg.: om. A F B Q 18 καὶ τῷ . . .
 'Αμφικτυόνων om. S L al. 22 ὅρους S L F O: ὅρκους vulg.
 31 καὶ ante τὸν secl. G. H. Schaefer

τὸν Ἀρκάδα πρεσβεῦσαι πρὸς Φίλιππον τὸν Μακεδόνα, καὶ ἀξιῶν ἵνα βοηθήσῃ τῷ τε Ἀπόλλωνι καὶ τοῖς Ἀμφικτύουσιν, ὅπως μὴ περιύδῃ ὑπὸ τῶν ἀσεβῶν Ἀμφισσέων τὸν θεὸν πλημμελούμενον· καὶ διότι αὐτὸν στρατηγὸν αὐτοκράτορα αἰροῦνται οἱ Ἕλληνες οἱ μετέχοντες τοῦ συνεδρίου τῶν Ἀμφικτυόνων.] 5

Λέγε δὴ καὶ τοὺς χρόνους ἐν οἷς ταῦτ' ἐγίγνετο· εἰσὶ γὰρ καθ' οὓς ἐπυλαγόρησεν οὗτος. λέγε.

ΧΡΟΝΟΙ.

[Ἀρχων Μνησιθείδης, μηνὸς ἀνθεστηριῶνος ἕκτη ἐπὶ δέκα.]

156 Δὸς δὴ τὴν ἐπιστολὴν ἦν, ὥς οὐχ ὑπήκουον οἱ Θηβαῖοι, 10 πέμπει πρὸς τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ συμμάχους ὁ Φίλιππος, ἔν' εἰδῇτε καὶ ἐκ ταύτης σαφῶς ὅτι τὴν μὲν ἀληθῆ πρόφασιν τῶν πραγμάτων, τὸ ταῦτ' ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς Θηβαίους καὶ ὑμᾶς πράττειν, ἀπεκρύνετο, κοινὰ δὲ καὶ τοῖς Ἀμφικτύουσιν δόξαντα ποιεῖν προσεποιεῖτο· ὁ δὲ τὰς 15 ἀφορμὰς ταύτας καὶ τὰς προφάσεις αὐτῷ παρασχὼν οὗτος ἦν. λέγε.

[280]

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

157 [Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Πελοποννησίων τῶν ἐν τῇ 20 συμμαχίᾳ τοῖς δημιουργοῖς καὶ τοῖς συνέδροις καὶ τοῖς ἄλλοις 20 συμμάχοις πᾶσι χαίρειν. ἐπειδὴ Λοκροὶ οἱ καλούμενοι Ὀζόλαι, κατοικοῦντες ἐν Ἀμφίσσῃ, πλημμελοῦσιν εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ ἐν Δελφοῖς καὶ τὴν ἱερὰν χώραν ἐρχόμενοι μεθ' ὅπλων λεηλατοῦσι, βούλομαι τῷ θεῷ μεθ' ὑμῶν βοηθεῖν καὶ ἀμύνασθαι τοὺς παραβαίνοντάς τι τῶν ἐν ἀνθρώποις εὖσεβῶν· 25 ὥστε συναντᾶτε μετὰ τῶν ὅπλων εἰς τὴν Φωκίδα, ἔχοντες ἐπισιτισμὸν ἡμερῶν τετταράκοντα, τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς λῶον, ὥς ἡμεῖς ἄγομεν, ὥς δὲ Ἀθηναῖοι, βοηδρομιῶνος, ὥς δὲ Κορίνθιοι, πανήμου. τοῖς δὲ μὴ συναντήσασι πανδημεὶ χρυσόμεθα † τοῖς 30 δὲ συμβούλοις† ἡμῖν κειμένοις ἐπιζημίους. εὐτυχεῖτε.]

9 δέκα Taylor: δεκάτῃ codd., cf. xix 57 16 αὐτῷ παρασχὼν οὗτος ἦν L: αὐτῷ παρασχὼν S¹ (add. οὗτος ἦν αὐτῷ S corr.): παραδοὺς οὗτος ἦν αὐτῷ A: παραδοὺς αὐτῷ οὗτος ἦν vulg. αὐτῷ secl. Lipsius 29 τοῖς δὲ συμβούλοις] τοῖς ἐν τοῖς συμβόλοις Westermann: τοῖς ἀσυμβόλοις Weil τοῖς δὲ . . . κειμένοις secl. G. H. Schaefer 30 μὴ ante κειμένοις vulg.

'Ορᾶθ' ὅτι φεύγει μὲν τὰς ἰδίας προφάσεις, εἰς δὲ τὰς 158
 Ἀμφικτυονικὰς καταφεύγει. τίς οὖν ὁ ταῦτα συμπαρα-
 σκευάσας αὐτῷ; τίς ὁ τὰς προφάσεις ταύτας ἐνδούς; τίς
 ὁ τῶν κακῶν τῶν γεγενημένων μάλιστ' αἴτιος; οὐχ οὗτος;
 5 μὴ τοίνυν λέγετ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περιιόντες ὡς ὑφ'
 ἐνὸς τοιαῦτα πέπονθεν ἡ Ἑλλὰς ἀνθρώπου. οὐχ ὑφ' ἐνός,
 ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν καὶ πονηρῶν τῶν παρ' ἐκάστοις, ὦ γῆ
 καὶ θεοί. ὧν εἰς οὐτοσί, ὅν, εἰ μηδὲν εὐλαβηθέντα τάληθες 159
 εἰπεῖν δέοι, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμ' ἔγωγε κοινὸν ἀλειτήριον τῶν
 10 μετὰ ταῦτ' ἀπολωλότων ἀπάντων εἰπεῖν, ἀνθρώπων, τόπων,
 πόλεων· ὁ γὰρ τὸ σπέρμα παρασχών, οὗτος τῶν φύντων
 αἴτιος. ὃν ὅπως ποτ' οὐκ εὐθὺς ἰδόντες ἀπεστράφητε θαν- [281]
 μάζω. - πλὴν πολὺ τι σκότος, ὡς ἔοικεν, ἐστὶν παρ' ὑμῖν
 πρὸ τῆς ἀληθείας.

15 Συμβέβηκε τοίνυν μοι τῶν κατὰ τῆς πατρίδος τούτῳ 160
 πεπραγμένων ἀψαμένῳ εἰς ἃ τούτοις ἐναντιούμενος αὐτὸς
 πεπολίτευμαι ἀφίχθαι· ἃ πολλῶν μὲν εἴνεκ' ἂν εἰκότως
 ἀκούσαιτέ μου, μάλιστα δ' ὅτι αἰσχρὸν ἐστίν, ὦ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, εἰ ἐγὼ μὲν τὰ ἔργα τῶν ὑπὲρ ὑμῶν πόνων ὑπέ-
 20 μεινα, ὑμεῖς δὲ μηδὲ τοὺς λόγους αὐτῶν ἀνέξεσθε. ὁρῶν 161
 γὰρ ἐγὼ Θηβαίους, σχεδὸν δὲ καὶ ὑμᾶς ὑπὸ τῶν τὰ Φιλίπ-
 πον φρονούντων καὶ διεφθαρμένων παρ' ἐκατέροις, ὃ μὲν
 ἦν ἀμφοτέροις φοβερὸν καὶ φυλακῆς πολλῆς δεόμενον, τὸ
 τὸν Φίλιππον ἔαν αὐξάνεσθαι, παρορῶντας καὶ οὐδὲ καθ'
 25 ἐν φυλαττομένους, εἰς ἔχθραν δὲ καὶ τὸ προσκρούειν ἀλλή-
 λοις ἐτοιμῶς ἔχοντας, ὅπως τοῦτο μὴ γένοιτο παρατηρῶν
 διετέλουν, οὐκ ἀπὸ τῆς ἐμαυτοῦ γνώμης μόνον ταῦτα συμ-
 φέρειν ὑπολαμβάνων, ἀλλ' εἰδὼς Ἀριστοφῶντα καὶ πάλιν 162
 Εὐβουλον πάντα τὸν χρόνον βουλομένους πρᾶξαι ταύτην

1 μὲν om. S L¹   2 παρασκευάσας A   9 ἀλειτήριον Blass :
 ἀλητήριον S¹ (?) O : ἀλιτήριον vulg.   11 κακῶν post φύντων add. S
 vulg. : punctis supra positis L F : om. B Y O   17 ἔνεκ' ἂν S L :
 ἔνεκα cett.   18 ἀκούσaiτε Y Q corr. : ἀκούσete S L soli : ἀκούσατε
 A : ἀκούετε O   22 φρονούντων S L¹ A corr. : πραττόντων vulg.
 26 γένοιτο S L¹ : γενήσεται A vulg. : γενήσεται L corr.

τὴν φιλίαν, καὶ περὶ τῶν ἄλλων πολλάκις ἀντιλέγοντας
 ἑαυτοῖς τοῦθ' ὁμογνωμονοῦντας αἰεί. οὗς σὺ ζῶντας μέν,
 ὦ κίναδος, κολακεύων παρηκολούθεις, τεθνεώτων δ' οὐκ
 αἰσθάνει κατηγορῶν· ἃ γὰρ περὶ Θηβαίων ἐπιτιμᾶς ἐμοί,
 ἐκείνων πολὺ μᾶλλον ἢ ἐμοῦ κατηγορεῖς, τῶν πρότερον ἢ 5

163 ἐγὼ ταύτην τὴν συμμαχίαν δοκιμασάντων. ἀλλ' ἐκεῖς
 ἐπάνειμι, ὅτι τὸν ἐν Ἀμφίσσῃ πόλεμον τούτου μὲν ποιή-
 σαντος, συμπεραναμένων δὲ τῶν ἄλλων τῶν συνεργῶν αὐτῷ

[282] τὴν πρὸς Θηβαίους ἔχθραν, συνέβη τὸν Φίλιππον ἐλθεῖν
 ἐφ' ἡμᾶς, οὐπὲρ εἵνεκα τὰς πόλεις οὗτοι συνέκρουον, καὶ εἰ 10
 μὴ προεξανέστημεν μικρόν, οὐδ' ἀναλαβεῖν ἂν ἡδυνήθημεν·
 οὕτω μέχρι πόρρω προήγαγον οὗτοι. ἐν οἷς δ' ἦτ' ἤδη τὰ
 πρὸς ἀλλήλους, τουτῶν δὲ τῶν ψηφισμάτων ἀκούσαντες καὶ
 τῶν ἀποκρίσεων εἴσεσθε. Καί μοι λέγε ταῦτα λαβών.

164

ΨΗΦΙΣΜΑ.

15

[Ἐπ' ἄρχοντος Ἡροπύθου, μηνὸς ἐλαφηβολιῶνος ἕκτη φθί-
 νοντος, φυλῆς πρυτανευούσης Ἐρεχθίδος, βουλῆς καὶ στρατηγῶν
 γνώμη· ἐπειδὴ Φίλιππος ἅς μὲν κατέλιπε πόλεις τῶν ἀστυγειτό-
 νων, τινὰς δὲ πορθεῖ, κεφαλαίῳ δ' ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν παρασκευά-
 ζεται παραγίγνεσθαι, παρ' οὐδὲν ἡγούμενος τὰς ἡμετέρας συνθήκας, 20
 καὶ τοὺς ὅρκους λύειν ἐπιβάλλεται καὶ τὴν εἰρήνην, παραβαίνων
 τὰς κοινὰς πίστεις, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ πέμπειν πρὸς
 αὐτὸν πρέσβεις, οἵτινες αὐτῷ διαλέξονται καὶ παρακαλέσουσιν
 αὐτὸν μάλιστα μὲν τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμόνοιαν διατηρεῖν καὶ τὰς
 συνθήκας, εἰ δὲ μή, πρὸς τὸ βουλευσασθαι δοῦναι χρόνον τῇ 25
 πόλει καὶ τὰς ἀνοχὰς ποιήσασθαι μέχρι τοῦ θαργηλιῶνος μηνός.
 ἡρέθησαν ἐκ βουλῆς Σίμος Ἀναγυράσιος, Εὐθύδημος Φυλάσιος,
 Βουλαγόρας Ἀλωπεκῆθεν.]

165

ΕΤΕΡΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ.

[Ἐπ' ἄρχοντος Ἡροπύθου, μηνὸς μουνυχιῶνος ἔνη καὶ νέα, 30
 πολεμάρχου γνώμη· ἐπειδὴ Φίλιππος εἰς ἀλλοτριότητα Θηβαίους

2 ἑαυτοῖς om. S solus 4 αἰσθάνει S: αἰσθάνη L: αἰσχύνη
 vulg. 11 ἀναλαβεῖν ἂν S L¹ A: ἂν ἀναλαβεῖν F: ἂν om. Vind. I
 post ἀναλαβεῖν add. αὐτοὺς vel αὐτοὺς vulg. 12 οὗτοι A S γρ.:
 οὗτοι τὴν ἔχθραν S al.: οὗτοι τὸ πρᾶγμα L² vulg.: τὸν Φίλιππον δὴ (λ
 supr. δὴ) L¹ 18 et 31 γνώμη Blass; γνώμη codd., cf. § 37 &c.
 27 Φυλάσιος Boehnecke: Φλειάσιος S¹: Φλιάσιος vulg.

πρὸς ἡμᾶς ἐπιβάλλεται καταστήσαι, παρεσκευάσται δὲ καὶ παντὶ τῷ στρατεύματι πρὸς τοὺς ἔγγιστα τῆς Ἀττικῆς παραγίγνεσθαι τόπους, παραβαίνων τὰς πρὸς ἡμᾶς ὑπαρχούσας αὐτῷ συνθήκας, [283] δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ πέμψαι πρὸς αὐτὸν κήρυκα καὶ πρέσβεις, οἵτινες ἀξιώσουσι καὶ παρακαλέσουσιν αὐτὸν ποιήσασθαι τὰς ἀνοχάς, ὅπως ἐνδεχομένως ὁ δῆμος βουλευέσθαι· καὶ γὰρ νῦν οὐ κέκρικε βοηθεῖν ἐν οὐδενὶ τῶν μετρίων. ἡρέθησαν ἐκ βουλῆς Νέαρχος Σωσινόμου, Πολυκράτης Ἐπίφρονος, καὶ κῆρυξ Εὐνόμος Ἀναφλύστιος ἐκ τοῦ δήμου.]

10 Λέγε δὴ καὶ τὰς ἀποκρίσεις.

166

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΑΘΗΝΑΙΟΙΣ.

[Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. ἦν μὲν ἀπ' ἀρχῆς εἶχετε πρὸς ἡμᾶς αἵρεσιν, οὐκ ἄγνοῶ, καὶ τίνα σπουδὴν ἐποιεῖσθε προσκαλέσασθαι βουλόμενοι
15 Θετταλοὺς καὶ Θηβαίους, ἔτι δὲ καὶ Βοιωτοὺς· βέλτιον δ' αὐτῶν φρονούντων καὶ μὴ βουλομένων ἐφ' ὑμῖν ποιήσασθαι τὴν ἑαυτῶν αἵρεσιν, ἀλλὰ κατὰ τὸ συμφέρον ἱσταμένων, νῦν ἐξ ὑποστροφῆς ἀποστείλαντες ὑμεῖς πρὸς με πρέσβεις καὶ κήρυκα συνθηκῶν μνημονεύετε καὶ τὰς ἀνοχὰς αἰτεῖσθε, κατ' οὐδὲν ὑφ' ἡμῶν
20 πεπλημμελημένοι. ἐγὼ μέντοι ἀκούσας τῶν πρεσβευτῶν συγκατατίθεμαι τοῖς παρακαλουμένοις καὶ ἔτοιμός εἰμι ποιεῖσθαι τὰς ἀνοχάς, ἃν περ τοὺς οὐκ ὀρθῶς συμβουλευόντας ὑμῖν παραπέμψαντες τῆς προσηκούσης ἀτιμίας ἀξιώσητε. ἔρρωσθε.]

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΘΗΒΑΙΟΙΣ.

167

25 [Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Θηβαίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. ἐκομισάμην τὴν παρ' ὑμῶν ἐπιστολήν, δι' ἧς μοι τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν εἰρήνην ἀνανεοῦσθε. πυνθάνομαι μέντοι διότι πᾶσαν ὑμῖν Ἀθηναῖοι προσφέρονται φιλοτιμίαν βουλόμενοι ὑμᾶς συγκαταίνους γενέσθαι τοῖς ὑπ' αὐτῶν παρακαλουμένοις.
30 πρότερον μὲν οὖν ὑμῶν κατεγίνωσκον ἐπὶ τῷ μέλλειν πείθεσθαι ταῖς ἐκείνων ἐλπίσι καὶ ἐπακολουθεῖν αὐτῶν τῇ προαιρέσει. νῦν δ' ἐπιγνοὺς ὑμᾶς τὰ πρὸς ἡμᾶς ἐζητηκότας ἔχειν εἰρήνην μᾶλλον

[284]

7 ἐπ' οὐδενὶ Dobree 18 κήρυκα Reiske : κήρυκας codd. 27 καὶ τὴν εἰρήνην ἀνανεοῦσθε vulg. L corr. F corr. : ἀνανεοῦσθε καὶ τὴν εἰρήνην cum sequente lacuna Q : καὶ τὴν εἰρήνην cum sequente lacuna L¹ : καὶ τὴν εἰρήνην τωσέμοι εἶτε S¹, ante τωσ add. dv m. rec. : καὶ τὴν εἰρήνην ὄντως ἐποιεῖτε Voemel : ἀνανεοῦσθε καὶ τὴν εἰρήνην ὄντως ἐμοὶ ποιεῖτε Dindorf

ἡ ταῖς ἐτέρων ἐπακολουθεῖν γνώμαις, ἥσθην καὶ μᾶλλον ὑμᾶς ἐπαινῶ κατὰ πολλά, μάλιστα δ' ἐπὶ τῷ βουλευσάσθαι περὶ τούτων ἀσφαλέστερον καὶ τὰ πρὸς ἡμᾶς ἔχειν ἐν εὐνοίᾳ· ὅπερ οὐ μικρὰν ὑμῖν οἴσειν ἐλπίζω ῥοπήν, εἰάν περ ἐπὶ ταύτης μένητε τῆς προθέσεως. ἔρρωσθε.]

5

168 Οὕτω διαθεῖς ὁ Φίλιππος τὰς πόλεις πρὸς ἀλλήλας διὰ τούτων καὶ τούτοις ἐπαρθεῖς τοῖς ψηφίσμασιν καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν, ἦκεν ἔχων τὴν δύναμιν καὶ τὴν Ἑλάτειαν κατέλαβεν, ὥς οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο· ἔτι συμπνευσάντων ἂν ἡμῶν καὶ τῶν Θηβαίων. ἀλλὰ μὴν τὸν τότε συμβάντ' 10 ἐν τῇ πόλει θόρυβον ἴστε μὲν ἅπαντες· μικρὰ δ' ἀκούσαθ' ὁμῶς αὐτὰ τὰναγκαιότατα.

169 Ἑσπέρα μὲν γὰρ ἦν, ἦκε δ' ἀγγέλλων τις ὥς τοὺς πρυτάνεις ὥς Ἑλάτεια κατείληπται. καὶ μετὰ ταῦθ' οἱ μὲν εὐθὺς ἐξαναστάντες μεταξὺ δειπνοῦντες τοὺς τ' ἐκ τῶν 15 σκηνῶν τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐξεΐργον καὶ τὰ γέρρ' ἐνεπύμπρασαν, οἱ δὲ τοὺς στρατηγοὺς μετεπέμποντο καὶ τὸν σαλπικτὴν ἐκάλουν· καὶ θορύβου πλήρης ἦν ἡ πόλις. τῇ δ' ὕστεραία, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, οἱ μὲν πρυτάνεις τὴν βουλὴν ἐκάλουν εἰς τὸ βουλευτήριον, ὑμεῖς δ' εἰς τὴν ἐκκλησίαν 20

[285] ἐπορεύεσθε, καὶ πρὶν ἐκεῖνην χρηματίσαι καὶ προβουλευθῆσαι 170 πᾶς ὁ δῆμος ἄνω καθήτο. καὶ μετὰ ταῦτα ὥς ἦλθεν ἡ βουλὴ καὶ ἀπήγγειλαν οἱ πρυτάνεις τὰ προσηγγελμέν' ἑαυτοῖς καὶ τὸν ἦκοντα παρήγαγον· κἀκεῖνος εἶπεν, ἡρώτα μὲν ὁ κῆρυξ 'τίς ἀγορεύειν βούλεται;' παρήει δ' οὐδεὶς. πολ- 25 λάκις δὲ τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος οὐδὲν μᾶλλον ἀνίστατ' οὐδεὶς, ἀπάντων μὲν τῶν στρατηγῶν παρόντων, ἀπάντων δὲ τῶν ῥητόρων, καλούσης δὲ [τῆς κοινῆς] τῆς πατρίδος

9 συμπνευσάντων ἂν Elmsley (cf. Hesych. συμπνευσάντων· ὁμοιοσησάντων): συμπνευσόντων ἂν S L A: συμπνευσόντων F vulg. 11 ἐν om. A 12 αὐτὰ τὰ om. S¹ L¹ 16 ἐνεπύμπρασαν codd: ἀνεπετάννυσαν Girard coll. schol. ad Aristoph. *Ach.* 22, recte, ut opinor 22 ἦλθεν S L A Q: εἰσῆλθεν vulg. 28 τῆς κοινῆς τῆς πατρίδος φωνῆς L vulg.: τῆς κοινῆς et φωνῆς secl. Lipsius: τῆς κοινῆς πατρίδος φωνῆς S: τῇ κοινῇ τῆς πατρίδος φωνῆς A: τῆς πατρίδος τῇ κοινῇ φωνῇ S γρ. Q γρ.: τῇ κοινῇ φωνῇ secl. Weil

[φωνῆς] τὸν ἑροῦνθ' ὑπὲρ σωτηρίας· ἦν γὰρ ὁ κῆρυξ κατὰ τοὺς νόμους φωνὴν ἀφίησι, ταύτην κοινὴν τῆς πατρίδος δίκαιον ἡγεῖσθαι. καίτοι εἰ μὲν τοὺς σωθῆναι τὴν πόλιν 171
 βουλομένους παρελθεῖν ἔδει, πάντες ἂν ὑμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι
 5 Ἀθηναῖοι ἀναστάντες ἐπὶ τὸ βῆμ' ἐβαδίζετε· πάντες γὰρ οἶδ' ὅτι σωθῆναι αὐτὴν ἐβούλεσθε· εἰ δὲ τοὺς πλουσιω-
 τάτους, οἱ τριακόσιοι· εἰ δὲ τοὺς ἀμφοτέρωτα ταῦτα, καὶ
 εὐνοὺς τῇ πόλει καὶ πλουσίους, οἱ μετὰ ταῦτα τὰς μεγάλας
 ἐπιδόσεις ἐπιδόντες· καὶ γὰρ εὐνοία καὶ πλούτῳ τοῦτ'
 10 ἐποίησαν. ἀλλ', ὡς ἔοικεν, ἐκεῖνος ὁ καιρὸς καὶ ἡ ἡμέρα 172
 'κείνη οὐ μόνον εὐνοὺν καὶ πλούσιον ἄνδρ' ἐκάλει, ἀλλὰ καὶ
 παρηκολουθηκότα τοῖς πράγμασιν ἐξ ἀρχῆς, καὶ συλλελογι-
 σμένον ὀρθῶς τίνος εἵνεκα ταῦτ' ἐπραττεν ὁ Φίλιππος καὶ
 τί βουλόμενος· ὁ γὰρ μὴ ταῦτ' εἰδὼς μὴδ' ἐζητακῶς πόρ-
 15 ρωθεν, οὐτ' εἰ εὐνοὺς ἦν οὐτ' εἰ πλούσιος, οὐδὲν μᾶλλον
 ἔμελλ' ὅ τι χρὴ ποιεῖν εἴσεσθαι οὐδ' ὑμῶν ἔξειν συμβου-
 λεύειν. ἐφάνην τοίνυν οὗτος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐγὼ καὶ 173
 παρελθὼν εἶπον εἰς ὑμᾶς, ἃ μου δυοῖν εἵνεκ' ἀκούσατε [286]
 προσσχόντες τὸν νοῦν, ἐνὸς μέν, ἵν' εἰδῇθ' ὅτι μόνος τῶν
 20 λεγόντων καὶ πολιτευομένων ἐγὼ τὴν τῆς εὐνοίας τάξιν
 ἐν τοῖς δεινοῖς οὐκ ἔλιπον, ἀλλὰ καὶ λέγων καὶ γράφων
 ἐζηταζόμεν τὰ δέονθ' ὑπὲρ ὑμῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς φοβεροῖς,
 ἑτέρου δέ, ὅτι μικρὸν ἀναλώσαντες χρόνον πολλῷ πρὸς τὰ
 λοιπὰ τῆς πάσης πολιτείας ἔσεσθ' ἐμπειρότεροι. εἶπον 174
 25 τοίνυν ὅτι 'τοὺς μὲν ὡς ὑπαρχόντων Θεβαίων Φιλίππῳ
 λίαν θορυβουμένους ἀγνοεῖν τὰ παρόντα πράγμαθ' ἡγοῦμαι·
 εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι, εἰ τοῦθ' οὕτως ἐτύγχανεν ἔχον, οὐκ ἂν
 αὐτὸν ἠκούομεν ἐν Ἑλατείᾳ ὄντα, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἡμετέροις
 ὁρίοις. ὅτι μέντοι ἵν' ἔτοιμα ποιήσῃται τὰν Θήβαις ἥκει,

4 καὶ οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι secl. Benseler 14 ἐπιμελῶς post
 πόρρωθεν add. vulg.: om. S solus 19 προσσχόντες Q: προσχόντες
 S L: προσέχοντες vulg. 25 Θεβαίων Φιλίππῳ S (confirm. Tiberius
 Rh. Gr. viii 570): add. φίλων cett. vel ante Θεβαίων vel post Θεβαίων
 vel post Φιλίππῳ 28 νῦν ante ὄντα add. A Vind. ι ὄντ' ἐν
 Ἑλατείᾳ Weil

σαφῶς ἐπίσταμαι. ὥς δ' ἔχει' ἔφην 'ταῦτα, ἀκούσατέ
 175 μου. ἐκείνος ὅσους ἢ πείσαι χρήμασιν Θηβαίων ἢ ἐξα-
 πατήσαι ἐνὴν ἅπαντας ἡντρέπιστα· τοὺς δ' ἀπ' ἀρχῆς
 ἀνθεστηκότας αὐτῷ καὶ νῦν ἐναντιουμένους οὐδαμῶς πείσαι
 δύναται. τί οὖν βούλεται, καὶ τίνος εἵνεκα τὴν Ἑλάτειαν 5
 κατέλγη; πλησίον δύναμιν δείξας καὶ παραστήσας τὰ
 ὄπλα τοὺς μὲν ἑαυτοῦ φίλους ἐπᾶραι καὶ θρασεῖς ποιῆσαι,
 τοὺς δ' ἐναντιουμένους καταπλήξαι, ἵν' ἢ συγχωρήσωσι
 176 φοβηθέντες ἢ νῦν οὐκ ἐθέλουσιν, ἢ βιασθῶσιν. εἰ μὲν
 τοίνυν προαιρησόμεθ' ἡμεῖς' ἔφην 'ἐν τῷ παρόντι, εἴ τι 10
 δύσκολον πέπρακται Θηβαίοις πρὸς ἡμᾶς, τούτου μεμνήσθαι
 καὶ ἀπιστεῖν αὐτοῖς ὥς ἐν τῇ τῶν ἐχθρῶν οὔσιν μερίδι,
 πρῶτον μὲν ἂν εὖξαιτο Φίλιππος ποιήσομεν, εἴτα φοβούμεαι
 μὴ προσδεξαμένων τῶν νῦν ἀνθεστηκότων αὐτῷ καὶ μιᾷ
 [287] γνώμῃ πάντων φιλιππισάντων, εἰς τὴν Ἀττικὴν ἔλθωσιν 15
 ἀμφοτέρω. ἂν μέντοι πεισθῇτ' ἐμοὶ καὶ πρὸς τῷ σκοπεῖν,
 ἀλλὰ μὴ φιλονικεῖν περὶ ὧν ἂν λέγω γένησθε, οἶμαι καὶ
 τὰ δέοντα λέγειν δόξειν καὶ τὸν ἐφεστηκότα κίνδυνον τῇ
 177 πόλει διαλύσειν. τί οὖν φημί δεῖν; πρῶτον μὲν τὸν
 παρόντ' ἐπανεῖναι φόβον, εἴτα μεταθέσθαι καὶ φοβεῖσθαι 20
 πάντας ὑπὲρ Θηβαίων· πολὺ γὰρ τῶν δεινῶν εἰσιν ἡμῶν
 ἐγγυτέρω, καὶ προτέροις αὐτοῖς ἐστὶν ὁ κίνδυνος· ἔπειτ'
 ἐξελθόντας Ἑλευσινάδε τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καὶ τοὺς ἱππέας
 δείξαι πᾶσιν ὑμᾶς αὐτοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντας, ἵνα τοῖς
 ἐν Θήβαίς φρονοῦσι τὰ ὑμέτερα ἐξ ἴσου γένηται τὸ παρ- 25
 ρησιάζεσθαι περὶ τῶν δικαίων, ἰδοῦσιν ὅτι, ὥσπερ τοῖς
 πωλοῦσι Φιλίππῳ τὴν πατρίδα πάρεσθ' ἢ βοηθήσουσα
 δύναμις ἐν Ἑλατείᾳ, οὕτω τοῖς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγω-
 νίζεσθαι βουλομένοις ὑπάρχεθ' ὑμεῖς ἔτοιμοι καὶ βοηθή-

1 ἔφην ante ταῦτα S: post ταῦτα cett.

5 εἵνεκα S L F: ἔνεκα

vulg. 6 ἵνα ante πλησίον add. S L¹ Q

7 ἐπᾶραι καὶ θρασεῖς

ποιῆσαι S L A: θρασεῖς ποιῆσαι καὶ ἐπᾶραι F vulg.: ἐπᾶραι Cobet

17 φιλονικεῖν O: φιλονικεῖν cett.

24 καὶ ante αὐτοὺς add.

Cobet

28 ἐν Ἑλατείᾳ suspectat Weil

σετε, ἐάν τις ἐπ' αὐτοὺς ἴη. μετὰ ταῦτα χειροτοιῆσαι 178
 κελεύω δέκα πρέσβεις, καὶ ποιῆσαι τούτους κυρίους μετὰ
 τῶν στρατηγῶν καὶ τοῦ πότε δεῖ βαδίζειν ἐκεῖσε καὶ τῆς
 ἐξόδου. ἐπειδὴ δ' ἔλθωσιν οἱ πρέσβεις εἰς Θήβας, πῶς
 5 χρήσασθαι τῷ πράγματι παραινῶ; τούτῳ πάνν μοι προσ-
 ἔχετε τὸν νοῦν. μὴ δεῖσθαι Θηβαίων μηδέν (αἰσχροὺς
 γὰρ ὁ καιρός), ἀλλ' ἐπαγγέλλεσθαι βοηθήσειν, ἃν κελεύω-
 σιν, ὥς ἐκείνων ὄντων ἐν τοῖς ἐσχάτοις, ἡμῶν δ' ἄμεινον
 ἢ ἑκεῖνοι προορωμένων. Ἰν' ἐὰν μὲν δέξωνται ταῦτα καὶ
 10 πεισθῶσιν ἡμῖν, καὶ ἃ βουλόμεθ' ὤμεν διωκήμενοι καὶ μετὰ
 προσχήματος ἀξίου τῆς πόλεως ταῦτα πράξωμεν, ἃν δ' ἄρα [288]
 μὴ συμβῇ κατατυχεῖν, ἐκεῖνοι μὲν αὐτοῖς ἐγκαλῶσιν ἅν τι
 νῦν ἐξαμαρτάνωσιν, ἡμῖν δὲ μηδὲν αἰσχρὸν μηδὲ ταπεινὸν
 ἢ πεπραγμένον. Ταῦτα καὶ παραπλήσια τούτοις εἰπὼν 179
 15 κατέβην. συνεπαινεσάντων δὲ πάντων καὶ οὐδενὸς εἰπόντος
 ἐναντίον οὐδέν, οὐκ εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δέ, οὐδ'
 ἔγραψα μέν, οὐκ ἐπρέσβευσα δέ, οὐδ' ἐπρέσβευσα μέν, οὐκ
 ἔπεισα δὲ Θηβαίους, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἄχρι τῆς τελευτῆς
 διεξῆλθον, καὶ ἔδωκ' ἑμαυτὸν ὑμῖν ἀπλῶς εἰς τοὺς περιε-
 20 στηκότας τῇ πόλει κινδύνους. Καί μοι φέρε τὸ ψήφισμα
 τὸ τότε γεγόμενον.

Καίτοι τίνα βούλει σέ, Αἰσχίνη, καὶ τίν' ἑμαυτὸν ἐκείνην 180
 τὴν ἡμέραν εἶναι θῶ; βούλει ἑμαυτὸν μέν, ὃν ἂν σὺ λοι-
 δορούμενος καὶ διασύρων καλέσαιο, Βάτταλον, σὲ δὲ μηδ'
 25 ἦρω τὸν τυχόντα, ἀλλὰ τούτων τινὰ τῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς,
 Κρεσφόντην ἢ Κρέοντα ἢ ὃν ἐν Κολλυτῷ ποτ' Οἰνόμας

3 ἐκεῖσε secl. Blass : ante δεῖ ponit O : post δεῖ vulg. : post βαδίζειν
 S L A 5 χρήσασθαι S L A : χρήσεσθαι F O : χρήσεσθε vulg.
 παραινῶ secl. Herwerden προσέσχετε S¹ (alterum σ puncto
 notatum) : πρόσχετε Blass 6 δεῖσθαι S L F Q O : δεῖσθε vulg.
 7 ἐπαγγέλλεσθαι S L F Q : ἐπαγγέλλεσθε A : ἐπαγγείλασθε vulg.
 8 κινδύνους post ἐσχάτοις add. vulg. : om. S L F 9 κείνοι S L¹ Q :
 ἐκεῖνοι A B corr. : κείνων L corr. : ἐκείνων F B¹ τὸ μέλλον ante
 προορωμένων add. vulg. : post προορωμένων S γρ. : om. S solus
 11 προσχήματος] σχήματος A, Dionysius Art. Rhet. 18 διὰ πάντων
 post ἀρχῆς add. L vulg. : om. S¹ solus

κακῶς ἐπέτριψας; τότε τοίνυν κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ὁ Παιανιεύς ἐγὼ Βάτταλος Οἰνομάου τοῦ Κοθωκίδου σοῦ πλείονος ἄξιος ὦν ἐφάνην τῇ πατρίδι. σὺ μὲν γ' οὐδὲν οὐδαμοῦ χρήσιμος ἦσθα· ἐγὼ δὲ πάνθ' ὅσα προσήκε τὸν ἀγαθὸν πολίτην ἔπραττον. Λέγε τὸ ψήφισμά μοι.

5

ΨΗΦΙΣΜΑ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ.

- 181 [Ἐπὶ ἄρχοντος Ναυσικλέους, φυλῆς πρυτανευούσης Αἰαντίδος, σκιροφοριῶνος ἕκτη ἐπὶ δέκα, Δημοσθένους Δημοσθένους Παιανιεύς εἶπεν· ἐπειδὴ Φίλιππος ὁ Μακεδὼν ἐν τε τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ
[289] παραβαίνων φαίνεται τὰς γεγενημένας αὐτῷ συνθήκας πρὸς τὸν 10 Ἀθηναίων δῆμον περὶ τῆς εἰρήνης, ὑπεριδὼν τοὺς ὄρκους καὶ τὰ παρὰ πᾶσι τοῖς Ἑλλησι νομιζόμενα εἶναι δίκαια, καὶ πόλεις παραιρεῖται οὐδὲν αὐτῷ προσηκούσας, τινὰς δὲ καὶ Ἀθηναίων οὔσας δοριαλώτους πεποιήκεν οὐδὲν προαδικηθεῖς ὑπὸ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων, ἐν τε τῷ παρόντι ἐπὶ πολὺ προάγει τῇ τε βίᾳ καὶ 15
182 τῇ ὁμότητι· καὶ γὰρ Ἑλληνίδας πόλεις ἅς μὲν ἐμφρούρους ποιεῖ καὶ τὰς πολιτείας καταλύει, τινὰς δὲ καὶ ἐξανδραποδιζόμενος κατασκάπτει, εἰς ἐνίας δὲ καὶ ἀντὶ Ἑλλήνων βαρβάρους κατοικίζει ἐπὶ τὰ ἱερὰ καὶ τοὺς τάφους ἐπάγων, οὐδὲν ἀλλότριον ποιῶν οὔτε τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος οὔτε τοῦ τρόπου, καὶ τῇ νῦν αὐτῷ παρούσῃ 20
183 καὶ τοῦ τυχόντος γέγονεν ἀνελπίστως μέγας· καὶ ἕως μὲν πόλεις ἑώρα παραιρούμενον αὐτὸν βαρβάρους καὶ ἰδίας, ὑπελάμβανεν ἔλαττον εἶναι ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων τὸ εἰς αὐτὸν πλημμελεῖσθαι· νῦν δὲ ὁρῶν Ἑλληνίδας πόλεις τὰς μὲν ὑβρίζόμενας, τὰς δὲ 25
184 διὸ δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, εὐξαμένους καὶ θύσαντας τοῖς θεοῖς καὶ ἥρωσι τοῖς κατέχουσιν τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν τὴν Ἀθηναίων, καὶ ἐνθυμηθέντας τῆς τῶν προγόνων 30
[290] ἀρετῆς, διότι περὶ πλείονος ἐποιοῦντο τὴν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίαν διατηρεῖν ἢ τὴν ἰδίαν πατρίδα, διακοσίας ναῦς καθέλκειν εἰς τὴν θάλατταν καὶ τὸν ναύαρχον ἀναπλεῖν ἐντὸς Πυλῶν, καὶ τὸν

1 ὑποκρινόμενος ante ἐπέτριψας add. L vulg. : om. S¹ solus 4 ὅσα] ἃ A 5 ἔπραττον om. Y 9 Μακεδὼν B Q : Μακεδόνων S L : Μακεδόνων βασιλεὺς vulg. 22 μέγας om. codd. modo non omnes : add. L marg. O 23 ἰδίας iure suspectum : οὐκ ἰδίας Scrimger 28 δεδόχθαι Taylor : δέδοκται codd. 30 ἐνθυμηθέντας L γρ. Lambinus : ἐνθυμηθεῖσι codd. plerique

στρατηγὸν καὶ τὸν ἵππαρχον τὰς πεζὰς καὶ τὰς ἱππικὰς δυνάμεις
Ἐλευσινάδε ἐξάγειν, πέμψαι δὲ καὶ πρέσβεις πρὸς τοὺς ἄλλους
Ἕλληνας, πρῶτον δὲ πάντων πρὸς Θηβαίους διὰ τὸ ἐγγυτάτῳ
εἶναι τὸν Φίλιππον τῆς ἐκείνων χώρας, παρακαλεῖν δὲ αὐτοὺς 185
5 μηδὲν καταπλαγέοντας τὸν Φίλιππον ἀντέχεσθαι τῆς ἑαυτῶν καὶ
τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐλευθερίας, καὶ ὅτι ὁ Ἀθηναίων δῆμος,
οὐδὲν μνησικακῶν εἴ τι πρότερον γέγονεν ἀλλότριον ταῖς πόλεσι
πρὸς ἀλλήλας, βοηθήσει καὶ δυνάμεσι καὶ χρήμασι καὶ βέλεσι
καὶ ὅπλοις, εἰδὼς ὅτι αὐτοῖς μὲν πρὸς ἀλλήλους διαμφισβητεῖν
10 περὶ τῆς ἡγεμονίας οὐσιν Ἑλλήσι καλόν, ὑπὸ δὲ ἀλλοφύλου
ἀνθρώπου ἄρχεσθαι καὶ τῆς ἡγεμονίας ἀποστερεῖσθαι ἀνάξιον
εἶναι καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων δόξης καὶ τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς.
ἔτι δὲ οὐδὲ ἀλλότριον ἡγεῖται εἶναι ὁ Ἀθηναίων δῆμος τὸν 186
Θηβαίων δῆμον οὔτε τῇ συγγενείᾳ οὔτε τῷ ὁμοφύλῳ. ἀναμινῆ-
15 σκεται δὲ καὶ τὰς τῶν προγόνων τῶν ἑαυτοῦ εἰς τοὺς Θηβαίων
προγόνους εὐεργεσίας· καὶ γὰρ τοὺς Ἡρακλέους παῖδας ἀποστε-
ρουμένους ὑπὸ Πελοποννησίων τῆς πατρῴας ἀρχῆς κατήγαγον,
τοῖς ὅπλοις κρατήσαντες τοὺς ἀντιβαίνειν πειρωμένους τοῖς
Ἡρακλέους ἐγγόνοις, καὶ τὸν Οἰδίπουν καὶ τοὺς μετ' ἐκείνου
20 ἐκπεσόντας ὑπεδεξάμεθα, καὶ ἕτερα πολλὰ ἡμῖν ὑπάρχει φιλάν-
θρωπα καὶ ἔνδοξα πρὸς Θηβαίους· διόπερ οὐδὲ νῦν ἀποστήσεται
ὁ Ἀθηναίων δῆμος τῶν Θηβαίους τε καὶ τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσι
συμφερόντων. συνθέσθαι δὲ πρὸς αὐτοὺς [καὶ] συμμαχίαν καὶ
ἐπιγαμίαν ποιήσασθαι καὶ ὅρκους δοῦναι καὶ λαβεῖν. πρέσβεις
25 Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεύς, Ὑπερείδης Κλεάνδρου
Σφήττιος, Μνησιθείδης Ἀντιφάνους Φρεάρριος, Δημοκράτης
Σωφίλου Φλυεύς, Κάλλαισχος Διοτίμου Κοθωκίδης.]

[291]
187

Αὕτη τῶν περὶ Θήβας ἐγίνετο πραγμάτων ἀρχὴ καὶ 188
κατάστασις πρώτη, τὰ πρὸ τούτων εἰς ἔχθραν καὶ μῖσος
30 καὶ ἀπιστίαν τῶν πόλεων ὑπηγμένων ὑπὸ τούτων. τοῦτο
τὸ ψήφισμα τὸν τότε τῇ πόλει περιστάντα κίνδυνον παρελ-
θεῖν ἐποίησεν ὥσπερ νέφος. ἦν μὲν τοίνυν τοῦ δικαίου
πολίτου τότε δεῖξαι πᾶσιν, εἴ τι τούτων εἶχεν ἄμεινον, μὴ
νῦν ἐπιτιμᾶν. ὁ γὰρ σύμβουλος καὶ ὁ συκοφάντης, οὐδὲ 189

9 καὶ ante αὐτοῖς add. S L vulg. : om. O¹ 12 εἶναι del. Dobree :
ἐστὶν Scrimger Ἑλλήνων codd. pauci : προγόνων S L vulg.
22 τοῖς cod. unus : om. cett. 23 καὶ secl. G. H. Schaefer cum Aug. 4
28 ἐγίνετο Q Y : ἐγίνετο S L A : ἐγένετο vulg. 34 οὐδὲ S L γρ.
soli : οὐδενὶ S γρ. A : ἐν οὐδενὶ L F vulg.

τῶν ἄλλων οὐδὲν ἑοικότες, ἐν τούτῳ πλείστον ἀλλήλων
 διαφέρουσιν· ὁ μὲν γε πρὸ τῶν πραγμάτων γνώμην ἀπο-
 φαίνεται, καὶ δίδωσιν ἑαυτὸν ὑπεύθυνον τοῖς πεισθείσι, τῇ
 τύχῃ, τῷ καιρῷ, τῷ βουλομένῳ· ὁ δὲ σιγήσας ἡνίκ' ἔδει
 190 λέγειν, ἂν τι δύσκολον συμβῇ, τοῦτο βασκαίνει. ἦν μὲν 5
 οὖν, ὅπερ εἶπον, ἐκείνος ὁ καιρὸς τοῦ γε φροντίζοντος ἀν-
 δρὸς τῆς πόλεως καὶ τῶν δικαίων λόγων· ἐγὼ δὲ τοσαύτην
 ὑπερβολὴν ποιοῦμαι ὥστε, ἂν νῦν ἔχῃ τις δεῖξαι τι βέλτιον,
 ἢ ὅλως εἴ τι ἄλλ' ἐνῆν πλὴν ὧν ἐγὼ προειλόμην, ἀδικεῖν
 ὁμολογῶ. εἰ γὰρ ἔσθ' ὅ τι τις νῦν ἐόρακεν, ὃ συνήνεγκεν 10
 ἂν τότεπραχθέν, τοῦτ' ἐγὼ φημι δεῖν ἐμὲ μὴ λαθεῖν. εἰ
 δὲ μήτ' ἔστι μήτ' ἦν μήτ' ἂν εἰπεῖν ἔχοι μηδεὶς μηδέπω

[292] καὶ τήμερον, τί τὸν σύμβουλον ἐχρῆν ποιεῖν; οὐ τῶν φαι-
 191 νομένων καὶ ἐνόντων τὰ κράτισθ' ἐλέσθαι; τοῦτο τοίνυν
 ἐποίησα, τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος, Αἰσχίνῃ, 'τίς ἀγορεύειν 15
 βούλεται,' οὐ 'τίς αἰτιάσθαι περὶ τῶν παρεληλυθότων,' οὐδὲ
 'τίς ἐγγυᾶσθαι τὰ μέλλοντ' ἔσεσθαι'; σοῦ δ' ἀφώνου κατ'
 ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καθημένου, ἐγὼ
 παριῶν ἔλεγον. ἐπειδὴ δ' οὐ τότε, ἀλλὰ νῦν δεῖζον. εἰπέ
 τίς ἢ λόγος, ὄντιν' ἐχρῆν εὐπορεῖν, ἢ καιρὸς συμφέρων ὑπ' 20
 ἐμοῦ παρελείφθη τῇ πόλει; τίς δὲ συμμαχία, τίς πρᾶξις,
 ἐφ' ἣν μᾶλλον ἔδει μ' ἀγαγεῖν τουτουσί;

192 Ἀλλὰ μὴν τὸ μὲν παρεληλυθὸς αἰὲ παρὰ πᾶσιν ἀφείται,
 καὶ οὐδεὶς περὶ τούτου προτίθησιν οὐδαμοῦ βουλήν· τὸ δὲ
 μέλλον ἢ τὸ παρὸν τὴν τοῦ συμβούλου τάξιν ἀπαιτεῖ. τότε 25
 τοίνυν τὰ μὲν ἔμελλεν, ὡς ἐδόκει, τῶν δεινῶν, τὰ δ' ἤδη
 παρῆν, ἐν οἷς τὴν προαίρεσίν μου σκόπει τῆς πολιτείας,
 μὴ τὰ συμβάντα συκοφάντει. τὸ μὲν γὰρ πέρασ ὡς ἂν
 ὁ δαίμων βουληθῇ πάντων γίγνεται· ἢ δὲ προαίρεσις αὐτῇ

2 μὲν γε S : μὲν γὰρ L vulg., cf. § 93 4 τῷ καιρῷ S L : τοῖς
 καιροῖς cett. 16 αἰτιάσθαι S L A : αἰτιάσασθαι F vulg. 19 πα-
 ριῶν A : περιῶν L : περιων S¹ (περιων corr. ead.) : παρελθὼν F vulg.
 20 εὐπορεῖν S solus : εὐρεῖν cett. 23 ἀφίεται Dobree 28 συμ-
 βάντα S L A : συμβαίνοντα vulg.

τὴν τοῦ συμβούλου διάνοιαν δηλοῖ. μὴ δὲ τοῦθ' ὥς ἀδίκημ' 193
ἐμὸν θῆς, εἰ κρατῆσαι συνέβη Φιλίππῳ τῇ μάχῃ· ἐν γὰρ
τῷ θεῷ τὸ τούτου τέλος ἦν, οὐκ ἐμοί. ἀλλ' ὥς οὐχ ἅπανθ'
ὅσ' ἐνῆν κατ' ἀνθρώπινον λογισμὸν εἰλόμην, καὶ δικαίως
5 ταῦτα καὶ ἐπιμελῶς ἔπραξα καὶ φιλοπόνως ὑπὲρ δύναμιν,
ἣ ὥς οὐ καλὰ καὶ τῆς πόλεως ἄξια πράγματ' ἐνεστησάμην
καὶ ἀναγκαῖα, ταῦτά μοι δεῖξον, καὶ τότε ἤδη κατηγορεῖ
μον. εἰ δ' ὁ συμβὰς σκηπτὸς [ἡ χειμῶν] μὴ μόνον ἡμῶν 194
ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μείζων γέγονε, τί
10 χρὴ ποιεῖν; ὥσπερ ἂν εἴ τις ναύκληρον πάντ' ἐπὶ σωτηρίᾳ [293]
πράξαντα καὶ κατασκευάσαντα τὸ πλοῖον ἀφ' ὧν ὑπελάμ-
βανε σωθήσεσθαι, εἶτα χειμῶνι χρησάμενον καὶ πονησάντων
αὐτῷ τῶν σκευῶν ἣ καὶ συντριβέντων ὅλως, τῆς ναυαγίας
αἰτιῶτο. ἀλλ' οὐτ' ἐκυβέρνων τὴν ναῦν, φήσειεν ἂν (ὥς-
15 περ οὐδ' ἐστρατήγουν ἐγώ), οὔτε τῆς τύχης κύριος ἦν, ἀλλ'
ἐκείνη τῶν πάντων. ἀλλ' ἐκείνο λογίζου καὶ ὅρα· εἰ μετὰ 195
Θηβαίων ἡμῖν ἀγωνιζόμενοις οὕτως εἴμαρτο πρᾶξαι, τί χρὴν
προσδοκᾶν εἰ μηδὲ τούτους ἔσχομεν συμμάχους ἀλλὰ Φι-
λίππῳ προσέθεντο, ὑπὲρ οὗ τότε ἐκείνος πάσας ἀφήκε
20 φωνάς; καὶ εἰ νῦν τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς ὁδὸν
τῆς μάχης γενομένης τοσοῦτος κίνδυνος καὶ φόβος περιέστη
τὴν πόλιν, τί ἂν, εἴ που τῆς χώρας ταῦτὸ τοῦτο πάθος
συνέβη, προσδοκῆσαι χρὴν; ἄρ' οἴσθ' ὅτι νῦν μὲν στήναι,
συνελθεῖν, ἀναπνεῦσαι, πολλὰ μί' ἡμέρα καὶ δύο καὶ τρεῖς
25 ἔδοσαν τῶν εἰς σωτηρίαν τῇ πόλει, τότε δ'—οὐκ ἄξιον
εἰπεῖν, ἃ γε μηδὲ πείραν ἔδωκε θεῶν τινὸς εὐνοίᾳ καὶ τῷ
προβαλέσθαι τὴν πόλιν ταύτην τὴν συμμαχίαν, ἥς σὺ
κατηγορεῖς.

2 τῇ μάχῃ SLAF: τὴν μάχην vulg. 3 ἐν ante ἐμοί add.
vulg.: om. SL 8 ἡ χειμῶν secl. Reiske 11 πᾶσι post καὶ
add. vulg.: om. SL¹ soli 17 χρὴν Markland cum cod. uno: χρῆ
SL vulg. 20 ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς ante ὁδὸν S: post ὁδὸν vulg.
22 που πλησίον A 23 οἴσθ' L: οἴσθα A: οἴεσθ' SFQO: οἴσθε Y
26 εὐνοία AFQ: εὐνοια SF vulg. τῷ SAF vulg.: τὸ L
27 προβαλέσθαι vulg.: προβάλλεσθαι SLQO

- 196 Ἔστι δὲ ταυτὶ πάντα μοι, τὰ πολλά, πρὸς ὑμᾶς, ἄνδρες
δικασταί, καὶ τοὺς περιεστηκότας ἔξωθεν καὶ ἀκρωμένους,
ἐπεὶ πρὸς γε τοῦτον τὸν κατάπτυστον βραχὺς καὶ σαφὴς
ἐξήρκει λόγος. εἰ μὲν γὰρ ἦν σοὶ πρόδηλα τὰ μέλλοντ',
Αἰσχίνη, μόνῃ τῶν ἄλλων, ὅτ' ἐβουλευέθ' ἡ πόλις περὶ 5
τούτων, τότε' ἔδει προλέγειν· εἰ δὲ μὴ προῆδεις, τῆς αὐτῆς
- [294] ἀγνοίας ὑπεύθυνος εἶ τοῖς ἄλλοις, ὥστε τί μᾶλλον ἐμοῦ σὺ
197 ταῦτα κατηγορεῖς ἢ ἐγὼ σοῦ; τοσοῦτον γὰρ ἀμείνων ἐγὼ
σοῦ πολίτης γέγον' εἰς αὐτὰ ταῦθ' ἃ λέγω (καὶ οὐπω περὶ
τῶν ἄλλων διαλέγομαι), ὅσον ἐγὼ μὲν ἔδωκ' ἐμαυτὸν εἰς 10
τὰ πᾶσι δοκοῦντα συμφέρειν, οὐδένα κίνδυνον ὀκνήσας ἴδιον
οὐδ' ὑπολογισάμενος, σὺ δ' οὐθ' ἕτερ' εἶπες βελτίῳ τούτων (οὐ
γὰρ ἂν τούτοις ἐχρῶντο), οὐτ' εἰς ταῦτα χρήσιμον οὐδὲν σαυτὸν
παρέσχες, ὅπερ δ' ἂν ὁ φαυλότατος καὶ δυσμενέστατος
ἄνθρωπος τῇ πόλει, τοῦτο πεποιηκὼς ἐπὶ τοῖς συμβᾶσιν 15
ἐξήτασαι, καὶ ἄμ' Ἀρίστρατος ἐν Νάξῳ καὶ Ἀριστόλεως
ἐν Θάσῳ, οἱ καθάπαξ ἐχθροὶ τῆς πόλεως, τοὺς Ἀθηναίων
κρίνουσι φίλους καὶ Ἀθήνησιν Αἰσχίνης Δημοσθένους
- 198 κατηγορεῖ. καίτοι ὅτῳ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἀτυχήματ' ἐνευ-
δοκιμεῖν ἀπέκειτο, ἀπολωλέναι μᾶλλον οὐτός ἐστι δίκαιος 20
ἢ κατηγορεῖν ἐτέρου· καὶ ὅτῳ συνεννηόχασιν οἱ αὐτοὶ καιροὶ
καὶ τοῖς τῆς πόλεως ἐχθροῖς, οὐκ ἔνι τοῦτον εὖνουν εἶναι
τῇ πατρίδι. δηλοῖς δὲ καὶ ἐξ ὧν ζῆς καὶ ποιεῖς καὶ πολι-
τεύει καὶ πάλιν οὐ πολιτεύει. πράττεται τι τῶν ὑμῖν
δοκούντων συμφέρειν· ἄφωνος Αἰσχίνης. ἀντέκρουσέ τι 25
καὶ γέγον' οἶον οὐκ ἔδει· πάρεστιν Αἰσχίνης. ὥσπερ τὰ
ρήγματα καὶ τὰ σπᾶσματα, ὅταν τι κακὸν τὸ σῶμα λάβῃ,
τότε κινεῖται.
- 199 Ἐπειδὴ δὲ πολλὺς τοῖς συμβεβηκόσιν ἔγκειται, βούλομαι
τι καὶ παράδοξον εἰπεῖν. καί μου πρὸς Διὸς καὶ θεῶν 30
μηδεὶς τὴν ὑπερβολὴν θαυμάσῃ, ἀλλὰ μετ' εὐνοίας ὃ λέγω

9 ταῦθ' ἃ] ταῦτα S¹
add. ποιήσσει F vulg.
'Αριστόλαος vulg.

12 τούτων secl. Rosenberg

15 ἄνθρωπος]

16 Ἀριστόλεως L A: Ἀριστόλεος S:

θεωρησάτω. εἰ γὰρ ἦν ἅπασι πρόδηλα τὰ μέλλοντα γενή-
 σεσθαι καὶ προήδεσαν πάντες καὶ σὺ προύλεγες, Αἰσχίνη,
 καὶ διεμαρτύρου βοῶν καὶ κεκραγώς, ὃς οὐδ' ἐφθέγξω, οὐδ' [295]
 οὕτως ἀποστατέον τῇ πόλει τούτων ἦν, εἴπερ ἡ δόξης ἡ
 5 προγόνων ἡ τοῦ μέλλοντος αἵματος εἶχε λόγον. νῦν μὲν 200
 γ' ἀποτυχεῖν δοκεῖ τῶν πραγμάτων, ὃ πᾶσι κοινόν ἐστιν
 ἀνθρώποις ὅταν τῷ θεῷ ταῦτα δοκῇ· τότε δ' ἀξιοῦσα προε-
 στάναι τῶν ἄλλων, εἴτ' ἀποσταῖσα τούτου Φιλίππῳ, προ-
 δεδωκέναι πάντας ἂν ἔσχεν αἰτίαν. εἰ γὰρ ταῦτα προεῖτ'
 10 ἀκονιτεῖ, περὶ ὧν οὐδένα κίνδυνον ὄντιν' οὐχ ὑπέμειναν οἱ
 πρόγονοι, τίς οὐχὶ κατέπτυσεν ἂν σοῦ; μὴ γὰρ τῆς πόλεως
 γε, μηδ' ἐμοῦ. τίσι δ' ὀφθαλμοῖς πρὸς Διὸς ἐωρῶμεν ἂν 201
 τοὺς εἰς τὴν πόλιν ἀνθρώπους ἀφικνουμένους, εἰ τὰ μὲν
 πράγματ' εἰς ὅπερ νυνὶ περιέστη, ἡγεμῶν δὲ καὶ κύριος
 15 ἡρέθη Φίλιππος ἀπάντων, τὸν δ' ὑπὲρ τοῦ μὴ γενέσθαι
 ταῦτ' ἀγῶνα ἕτεροι χωρὶς ἡμῶν ἦσαν πεποιημένοι, καὶ ταῦτα
 μηδεπώποτε τῆς πόλεως ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἀσφά-
 λειαν ἄδοξον μᾶλλον ἢ τὸν ὑπὲρ τῶν καλῶν κίνδυνον
 ἡρημένης. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν Ἑλλήνων, τίς δὲ βαρβάρων, 202
 20 ὅτι καὶ παρὰ Θηβαίων καὶ παρὰ τῶν ἔτι τούτων πρότερον
 ἰσχυρῶν γενομένων Λακεδαιμονίων καὶ παρὰ τοῦ Περσῶν
 βασιλέως μετὰ πολλῆς χάριτος τοῦτ' ἂν ἀσμένως ἐδόθη τῇ
 πόλει, ὃ τι βούλεται λαβούσῃ καὶ τὰ ἐαυτῆς ἐχούσῃ τὸ
 κελευόμενον ποιεῖν καὶ ἔαν ἕτερον τῶν Ἑλλήνων προε-
 25 στάναι; ἀλλ' οὐκ ἦν ταῦθ', ὥς ἔοικε, τοῖς Ἀθηναίοις 203
 πάτρια οὐδ' ἀνεκτὰ οὐδ' ἔμφυτα, οὐδ' ἐδυνήθη πώποτε τὴν
 πόλιν οὐδεὶς ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου πείσαι τοῖς ἰσχύουσι
 μὲν, μὴ δίκαια δὲ πράττουσι προσθεμένην ἀσφαλῶς δου-
 λεύειν, ἀλλ' ἀγωνιζομένη περὶ πρωτείων καὶ τιμῆς καὶ δόξης

2 Αἰσχίνη om. vulg. : add. S L Q 6 γ' S L¹ A : γὰρ vulg., cf. §§ 93,
 189 8 ἄλλων] Ἑλλήνων S γρ. O marg. Q Dionys. Hal. Dem.
 31 interpunxit Blass post Φιλίππῳ, coll. Aristid. i 292 10 ἀκονιτεῖ
 Blass : ἀκονιτεῖ S : ἀκονιτί vulg., cf. xv 31, xix 77 11 γὰρ δὲ A
 19 ἡρημένης] ἀραμένης vel αἰραμένης ? S¹ 25 τοῖς vulg. : τοῖς τότε
 A S corr. L corr. : τότε τοῖς L¹

- 204 κινδυνεύουσα πάντα τὸν αἰῶνα διατετέλεκε. καὶ ταῦθ' οὕτω σεμνὰ καὶ προσήκοντα τοῖς ὑμετέροις ἤθεσιν ὑμεῖς
- [296] ὑπολαμβάνετε εἶναι ὥστε καὶ τῶν προγόνων τοὺς ταῦτα πράξαντας μάλιστ' ἐπαινείτε. εἰκότως· τίς γὰρ οὐκ ἂν ἀγάσαιο τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῆς ἀρετῆς, οἳ καὶ τὴν χώραν 5 καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν ὑπέμειναν εἰς τὰς τριήρεις ἐμβάντες ὑπὲρ τοῦ μὴ τὸ κελευόμενον ποιῆσαι, τὸν μὲν ταῦτα συμβουλευσάντα Θεμιστοκλέα στρατηγὸν ἐλόμενοι, τὸν δ' ὑπακούειν ἀποφηνάμενον τοῖς ἐπιταττομένοις Κυρσίλου καταλιθώσαντες, οὐ μόνον αὐτόν, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες αἱ 10
- 205 ὑμέτεραι τὴν γυναῖκ' αὐτοῦ. οὐ γὰρ ἐζήτουν οἱ τότε Ἀθηναῖοι οὔτε ῥήτορ' οὔτε στρατηγὸν δι' ὅτου δουλεύουσιν εὐτυχῶς, ἀλλ' οὐδὲ ζῆν ἡξίου, εἰ μὴ μετ' ἐλευθερίας ἐξέσται τοῦτο ποιεῖν. ἡγείτο γὰρ αὐτῶν ἕκαστος οὐχὶ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ μόνον γεγενῆσθαι, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίδι. δια- 15 φέρει δὲ τίς; ὅτι ὁ μὲν τοῖς γονεῦσι μόνον γεγενῆσθαι νομίζων τὸν τῆς εἰμαρμένης καὶ τὸν αὐτόματον θάνατον περιμένει, ὁ δὲ καὶ τῇ πατρίδι, ὑπὲρ τοῦ μὴ ταύτην ἐπιδεῖν δουλεύουσιν ἀποθνήσκειν ἐθελήσει, καὶ φοβερωτέρας ἡγήσεται τὰς ὕβρεις καὶ τὰς ἀτιμίας, ἅς ἐν δουλενοῦσῃ τῇ 20 πόλει φέρειν ἀνάγκη, τοῦ θανάτου.
- 206 Εἰ μὲν τοίνυν τοῦτ' ἐπεχείρουν λέγειν, ὥς ἐγὼ προήγαγον ὑμᾶς ἄξια τῶν προγόνων φρονεῖν, οὐκ ἔσθ' ὅστις οὐκ ἂν εἰκότως ἐπιτιμήσειέ μοι. νῦν δ' ἐγὼ μὲν ὑμέτερας τὰς τοιαύτας προαιρέσεις ἀποφαίνω, καὶ δείκνυμ' ὅτι καὶ 25 πρὸ ἐμοῦ τοῦτ' εἶχεν τὸ φρόνημ' ἡ πόλις, τῆς μέντοι διακουρίας τῆς ἐφ' ἐκάστοις τῶν πεπραγμένων καὶ ἐμαυτῷ
- [297] μετεῖναι φημι· οὗτος δὲ τῶν ὄλων κατηγορῶν καὶ κελεύων ὑμᾶς ἐμοὶ πικρῶς ἔχειν ὥς φόβων καὶ κινδύνων αἰτίῳ τῇ

2 ἔθεσιν O, cf. § 114   5 ἀγασθείη Cobet   9 τοῖς ἐπιταττο-
 μένοις post ἀποφηνάμενον add. S L A Dionys. : ante ἀποφηνάμενον
 vulg. : om. Harpocr. s. v. Κυρσίλου   10 καταλεύσαντες Cobet
 13 εὐτυχῶς om. S L¹   21 τοῦ θανάτου post ἀνάγκη add. S L A F
 vulg. : post ἡγήσεται Dionys. : om. O   24 ἐπετίμησε AY Dionys.

πόλει, τῆς μὲν εἰς τὸ παρὸν τιμῆς ἔμ' ἀποστερηῆσαι γλί-
 χεται, τὰ δ' εἰς ἅπαντα τὸν λοιπὸν χρόνον ἐγκώμι' ὑμῶν
 ἀφαιρεῖται. εἰ γὰρ ὥς οὐ τὰ βέλτιστ' ἐμοῦ πολιτευσα-
 μένου τουδὶ καταψηφιεῖσθε, ἡμαρτηκέναι δόξετε, οὐ τῇ τῆς
 5 τύχης ἀγνωμοσύνη τὰ συμβάντα παθεῖν. ἀλλ' οὐκ ἔστιν, 208
 οὐκ ἔστιν ὅπως ἡμάρτετ', ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ὑπὲρ τῆς
 ἀπάντων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας κίνδυνον ἀράμενοι, μὰ
 τοὺς Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας τῶν προγόνων, καὶ τοὺς
 ἐν Πλαταιαῖς παραταξαμένους, καὶ τοὺς ἐν Σαλαμῖνι ναυ-
 10 μαχήσαντας καὶ τοὺς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, καὶ πολλοὺς ἑτέρους
 τοὺς ἐν τοῖς δημοσίοις μνήμασιν κειμένους ἀγαθοὺς ἄνδρας,
 οὓς ἅπαντας ὁμοίως ἡ πόλις τῆς αὐτῆς ἀξιώσασα τιμῆς
 ἔθαψεν, Αἰσχίνῃ, οὐχὶ τοὺς κατορθώσαντας αὐτῶν οὐδὲ
 τοὺς κρατήσαντας μόνους. δικαίως δ' μὲν γὰρ ἦν ἀνδρῶν
 15 ἀγαθῶν ἔργον ἅπασι πέπρακται τῇ τύχῃ δ', ἣν ὁ δαίμων
 ἔνειμεν ἐκάστοις, ταύτῃ κέχρηται. ἔπειτ', ὦ κατάρατε 209
 καὶ γραμματοκύφων, σὺ μὲν τῆς παρὰ τουτωνὶ τιμῆς καὶ
 φιλανθρωπίας ἔμ' ἀποστερηῆσαι βουλόμενος τρόπαια καὶ
 μάχας καὶ παλαί' ἔργ' ἔλεγες, ὦν τίνος προσεδεῖθ' ὁ παρὼν
 20 ἀγὼν οὐτοσί; ἐμὲ δ', ὦ τριταγωνιστά, τὸν περὶ τῶν πρω-
 τείων σύμβουλον τῇ πόλει παριόντα τὸ τίνος φρόνημα
 λαβόντ' ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ βῆμ' ἔδει; τὸ τοῦ τούτων ἀνάξι'
 ἐροῦντος; δικαίως μέντ' ἀπέθανόν. ἐπεὶ οὐδ' ὑμᾶς, [298]
 210 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀπὸ τῆς αὐτῆς διανοίας δεῖ τὰς τ' ἰδίας
 25 δίκας καὶ τὰς δημοσίας κρίνειν, ἀλλὰ τὰ μὲν τοῦ καθ'
 ἡμέραν βίου συμβόλαια ἐπὶ τῶν ἰδίων νόμων καὶ ἔργων
 σκοποῦντας, τὰς δὲ κοινὰς προαιρέσεις εἰς τὰ τῶν προγόνων
 ἀξιῶματ' ἀποβλέποντας. καὶ παραλαμβάνειν γ' ἅμα τῇ βα-
 κτηρίᾳ καὶ τῷ συμβόλῳ τὸ φρόνημα τὸ τῆς πόλεως νομίζειν

1 γεγεννημένῳ post πόλει add. F vulg. : om. S L¹ A vulg. 7 οὐ
 ante μὰ add. L vulg., Dionys., rhetores : om. S 8 ἐν ante
 Μαραθῶνι add. L vulg., Dionys., rhetores : om. S 13 αὐτῶν]
 αὐτοὺς S L¹ 16 ἔνειμεν S L A : ἀπένειμεν vulg. 23 ἐπεὶ
 S L : ἔπειτα cett. 24 ἄνδρες Ἀθηναῖοι S L vulg. : ὦ ἄνδρες O : ὦ
 Ἀθηναῖοι A

ἕκαστον ὑμῶν δεῖ, ὅταν τὰ δημόσι' εἰσλήτε κρινοῦντες, εἴπερ ἄξι' ἐκείνων πράττειν οἴεσθε χρῆναι.

- 211 Ἀλλὰ γὰρ ἐμπεισῶν εἰς τὰ πεπραγμένα τοῖς προγόνοις ὑμῶν ἔστιν ἃ τῶν ψηφισμάτων παρέβην καὶ τῶν πρα-
χθέντων. ἐπανελθεῖν οὖν ὁπόθεν ἐνταῦθ' ἐξέβην βούλομαι. 5
- Ὡς γὰρ ἀφικόμεθ' εἰς τὰς Θήβας, κατελαμβάνομεν Φι-
λίππου καὶ Θετταλῶν καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων παρόντας
πρέσβεις, καὶ τοὺς μὲν ἡμετέρους φίλους ἐν φόβῳ, τοὺς
δ' ἐκείνου θρασεῖς. ὅτι δ' οὐ νῦν ταῦτα λέγω τοῦ συμ-
φέροντος εἵνεκ' ἐμαυτῷ, λέγε μοι τὴν ἐπιστολὴν ἣν τότε 10
- 212 ἐπέψαμεν εὐθὺς οἱ πρέσβεις. καίτοι τοσαύτη γ' ὑπερ-
βολῇ συκοφαντίας οὗτος κέχρηται ὥστε, εἰ μὲν τι τῶν
δεόντων ἐπράχθη, τὸν καιρὸν, οὐκ ἐμέ φησιν αἴτιον γε-
γενῆσθαι, τῶν δ' ὡς ἐτέρως συμβάντων ἀπάντων ἐμὲ καὶ
τὴν ἐμὴν τύχην αἰτίαν εἶναι· καί, ὡς ἔοικεν, ὁ σύμβουλος 15
καὶ ῥήτωρ ἐγὼ τῶν μὲν ἐκ λόγου καὶ τοῦ βουλευσασθαι
πραχθέντων οὐδὲν αὐτῷ συναίτιος εἶναι δοκῶ, τῶν δ' ἐν
τοῖς ὅπλοις καὶ κατὰ τὴν στρατηγίαν ἀτυχηθέντων μόνος
αἴτιος εἶναι. πῶς ἂν ὠμότερος συκοφάντης γένοιτ' ἢ κατ-
αρατότερος; λέγε τὴν ἐπιστολὴν. 20

- 213 Ἐπειδὴ τοίνυν ἐποιήσαντο τὴν ἐκκλησίαν, προσήγουν
ἐκείνους προτέρους διὰ τὸ τὴν τῶν συμμάχων τάξιν ἐκείνους
ἔχειν. καὶ παρελθόντες ἐδημηγόρουν πολλὰ μὲν Φίλιππον
ἐγκωμιάζοντες, πολλὰ δ' ὑμῶν κατηγοροῦντες, πάνθ' ὅσα 25
πώποτ' ἐναντί' ἐπράξατε Θηβαίοις ἀναμιμνήσκοντες. τὸ
δ' οὖν κεφάλαιον, ἡξίουν ὦν μὲν εἶ' ὑπεπόνθεσαν ὑπὸ Φι-
λίππου χάριω αὐτοὺς ἀποδοῦναι, ὦν δ' ὑφ' ὑμῶν ἡδίκηντο

1 δεῖ om. FO
ταῦτα cett.

17 οὐδὲν S: οὐδενὸς cett.

Lipsius

ἡδίκηνται vulg.

5 ὁπόθεν SL: ὅθεν cett.

6 κατελαμβάνομεν SLA: καταλαμβάνομεν vulg.

23 τῶν secl. Cobet

28 αὐτοὺς SL: αὐτοῖς AF vulg.

ἐνταῦθ' SL: εἰς

ἐκείνους secl.

ἡδίκηντο S¹? L:

δίκην λαβεῖν, ὁποτέρως βούλονται, ἢ διέντας αὐτοὺς ἐφ' ὑμᾶς ἢ συνεμβalonτας εἰς τὴν Ἀττικὴν· καὶ ἐδείκνυσαν, ὥς ᾤοντο, ἐκ μὲν ὧν αὐτοὶ συνεβούλευον τὰς τῆς Ἀττικῆς βοσκήματα καὶ ἀνδράποδα καὶ τᾶλλ' ἀγάθ' εἰς τὴν Βοιωτίαν ἤξοντα, ἐκ δ' ὧν ἡμᾶς ἐρεῖν ἔφασαν τὰν τῇ Βοιωτίᾳ 5 διαρπασθησόμεν' ὑπὸ τοῦ πολέμου. καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τούτοις, εἰς ταῦτα δὲ πάντα συντείνοντ' ἔλεγον. ἃ δ' ἡμεῖς 214 πρὸς ταῦτα, τὰ μὲν καθ' ἕκαστ' ἐγὼ μὲν ἀντὶ παντὸς ἀντιμνησαίμην εἰπεῖν τοῦ βίου, ὑμᾶς δὲ δέδοικα, μὴ παρελθ- 10 λυθότων τῶν καιρῶν, ὥσπερ ἂν εἰ καὶ κατακλυσμὸν γεγενῆσθαι τῶν πραγμάτων ἡγούμενοι, μάταιον ὄχλον τοὺς περὶ τούτων λόγους νομίσητε· ὃ τι δ' οὖν ἐπέισαμεν ἡμεῖς καὶ ἡμῖν ἀπεκρίναντο, ἀκούσατε. Λέγε ταυτὶ λαβών.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΘΗΒΑΙΩΝ.

15 Μετὰ ταῦτα τοίνυν ἐκάλουν ὑμᾶς καὶ μετεπέμποντο. 215 ἐξήντε, ἐβοηθεῖτε, ἵνα τὰν μέσῳ παραλείπω, οὕτως οἰκείως ὑμᾶς ἐδέχοντο ὥστ' ἔξω τῶν ὀπλιτῶν καὶ τῶν ἱππέων ὄντων εἰς τὰς οἰκίας καὶ τὸ ἄστυ δέχεσθαι τὴν στρατιὰν [300] ἐπὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τὰ τιμιώτατα. καίτοι τρί' ἐν 20 ἐκεῖνη τῇ ἡμέρᾳ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐδειξαν ἐγκώμια Θηβαῖοι καθ' ὑμῶν τὰ κάλλιστα, ἐν μὲν ἀνδρείας, ἕτερον δὲ δικαιοσύνης, τρίτον δὲ σωφροσύνης. καὶ γὰρ τὸν ἀγῶνα μεθ' ὑμῶν μᾶλλον ἢ πρὸς ὑμᾶς ἐλόμενοι ποιήσασθαι καὶ ἀμεί- νους εἶναι καὶ δικαιότερ' ἀξιοῦν ὑμᾶς ἔκρυναν Φιλίππου· 25 καὶ τὰ παρ' αὐτοῖς καὶ παρὰ πᾶσι δ' ἐν πλείστη φυλακῇ· παῖδας καὶ γυναῖκας, ἐφ' ὑμῖν ποιήσαντες σωφροσύνης

1 διέντας S L F Q Y : διέντας A vulg. 2 συνεμβάλλοντας F¹
Dionysii cod. Ambr. 3 ὥς γ' Cobet 6 ὑπὸ τοῦ πολέμου
om. Minucianus Rh. Gr. ix 613 7 ταῦτα A 2 Vind. 1 : ταῦτα S :
ταῦτα L A F vulg. 8 πρὸς ταῦτα S¹ solus : ἀντεῖπομεν πρὸς ταῦτα
L : ταῦτα ἀντεῖπομεν vulg. 10 καὶ post εἰ add. S : om. cett.
12 ὃ τι S L γρ. : ἃ cett. ἃ post καὶ add. L vulg. : om. S
16 παραλείπω S vulg. : παραλίπω L F Q Y 24 Φιλίππου S L A F B :
ἢ Φίλιππον vulg.

- 216 πίστιν περὶ ὑμῶν ἔχοντες ἔδειξαν. ἐν οἷς πᾶσιν, ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, κατὰ γ' ὑμᾶς ὀρθῶς ἐφάνησαν ἐγνωκότες. οὔτε
 γὰρ εἰς τὴν πόλιν εἰσελθόντος τοῦ στρατοπέδου οὐδεὶς
 οὐδὲν οὐδ' ἀδίκως ὑμῖν ἐνεκάλεσεν· οὕτω σῶφρονας παρέ-
 σχεθ' ὑμᾶς αὐτούς· δῖς τε συμπαραταξάμενοι τὰς πρώτας 5
 μάχας, τὴν τ' ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ τὴν χειμερινήν, οὐκ
 ἀμέμπτους μόνον ὑμᾶς αὐτοὺς ἀλλὰ καὶ θαυμαστοὺς ἐδεί-
 ξατε τῷ κόσμῳ, ταῖς παρασκευαῖς, τῇ προθυμίᾳ. ἐφ' οἷς
 παρὰ μὲν τῶν ἄλλων ὑμῖν ἐγίγνοντ' ἔπαινοι, παρὰ δ' ὑμῶν
 217 θυσίαι καὶ πομπαὶ τοῖς θεοῖς. καὶ ἔγωγ' ἡδέως ἂν ἐροίμην 10
 Αἰσχίνην, ὅτε ταῦτ' ἐπράττετο καὶ ζήλον καὶ χαρὰς καὶ
 ἐπαίνων ἢ πόλις ἦν μεστή, πότερον συνέθυε καὶ συνευ-
 φραίνετο τοῖς πολλοῖς, ἢ λυπούμενος καὶ στένων καὶ δυσ-
 μεναίνων τοῖς κοινοῖς ἀγαθοῖς οἶκοι καθήτο. εἰ μὲν γὰρ
 παρὴν καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἐξητάζετο, πῶς οὐ δεινὰ ποιεῖ, 15
 μᾶλλον δ' οὐδ' ὅσια, εἰ ὦν ὡς ἀρίστων αὐτὸς τοὺς θεοὺς
 ἐποιήσατο μάρτυρας, ταῦθ' ὡς οὐκ ἄριστα νῦν ὑμᾶς ἀξιοῖ
 [301] ψηφίσασθαι τοὺς ὁμωμοκότας τοὺς θεοὺς; εἰ δὲ μὴ παρὴν,
 πῶς οὐκ ἀπολωλέναι πολλάκις ἐστὶ δίκαιος, εἰ ἐφ' οἷς
 ἔχαιρον οἱ ἄλλοι, ταῦτ' ἐλυπεῖθ' ὀρών; Λέγε δὴ καὶ ταῦτα 20
 τὰ ψηφίσματά μοι.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΘΥΣΙΩΝ.

- 218 Οὐκοῦν ἡμεῖς μὲν ἐν θυσίαις ἡμεν τότε, Θηβαῖοι δ' ἐν
 τῷ δι' ἡμᾶς σεσωσθαι νομίζειν, καὶ περιειστήκει τοῖς βοη-
 θείας δεήσεσθαι δοκοῦσιν ἀφ' ὧν ἔπραττον οὗτοι, αὐτοὺς 25
 βοηθεῖν ἐτέροις ἐξ ὧν ἐπείσθητ' ἐμοί. ἀλλὰ μὴν οἷας τότε
 ἀφίει φωνὰς ὁ Φίλιππος καὶ ἐν οἷαις ἦν ταραχαῖς ἐπὶ
 τούτοις, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῶν ἐκείνου μαθήσεσθε ὧν εἰς
 Πελοπόννησον ἔπεμπεν. καὶ μοι λέγε ταύτας λαβών, ἵν'

3 τοῦ om. S

4 παρέσχετε SLA: παρέσχεσθε F vulg.

6 μάχας om. S solus

12 ἐπαίνων] παιάνων Cobet, cf. xix

86

25 δοκοῦσιν] νομίζουσιν SL¹

αὐτοὺς SLA: αὐτοῖς

vulg.

εἰδῆτε, ἡ ἐμὴ συνέχεια καὶ πλάνοι καὶ ταλαιπωρίαι καὶ τὰ πολλὰ ψηφίσματα, ἃ νῦν οὗτος διέσυρε, τί ἀπειργάσατο.

Καίτοι πολλοὶ παρ' ὑμῖν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γεγόνασι 219
 ῥήτορες ἔνδοξοι καὶ μεγάλοι πρὸ ἐμοῦ, Καλλίστρατος ἐκεῖνος,
 5 Ἀριστοφῶν, Κέφαλος, Θρασύβουλος, ἕτεροι μυρίοι· ἀλλ'
 ὅμως οὐδεὶς πώποτε τούτων διὰ παντὸς ἔδωκεν ἑαυτὸν εἰς
 οὐδὲν τῇ πόλει, ἀλλ' ὁ μὲν γράφων οὐκ ἂν ἐπρέσβευσεν,
 ὁ δὲ πρεσβεύων οὐκ ἂν ἔγραψεν. ὑπέλειπε γὰρ αὐτῶν
 ἕκαστος ἑαυτῷ ἅμα μὲν ῥαστώνην, ἅμα δ' εἴ τι γένοιτ'
 10 ἀναφοράν. τί οὖν; εἴποι τις ἄν, σὺ τοσοῦθ' ὑπερήρας 220
 ῥώμῃ καὶ τόλμῃ ὥστε πάντα ποιεῖν αὐτός; οὐ ταῦτα λέγω,
 ἀλλ' οὕτως ἐπεπείσμην μέγαν εἶναι τὸν κατειληφότα κίν-
 δυνον τὴν πόλιν ὥστ' οὐκ ἐδόκει μοι χώραν οὐδὲ πρόνοιαν
 οὐδεμίαν τῆς ἰδίας ἀσφαλείας διδόναι, ἀλλ' ἀγαπητὸν εἶναι,
 15 εἰ μὴδὲν παραλιπὼν τις ἃ δεῖ πράξειεν. ἐπεπείσμην δ' [302]
 221
 ὑπὲρ ἑμαντοῦ, τυχὸν μὲν ἀναισθητῶν, ὅμως δ' ἐπεπείσμην,
 μήτε γράφοντ' ἂν ἐμοῦ γράψαι [βέλτιον] μὴδένα μήτε
 πράττοντα πρᾶξαι μήτε πρεσβεύοντα πρεσβεῦσαι προθυ-
 μότερον μὴδὲ δικαιότερον. διὰ ταῦτ' ἐν πάσιν ἑμαντὸν
 20 ἔταττον. Λέγε τὰς ἐπιστολὰς τὰς τοῦ Φιλίππου.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

Εἰς ταῦτα κατέστησε Φίλιππον ἡ ἐμὴ πολιτεία, Αἰσχίνῃ 222
 ταύτην τὴν φωνὴν ἐκεῖνος ἀφῆκε, πολλοὺς καὶ θρασεῖς τὰ
 πρὸ τούτων τῇ πόλει λόγους ἐπαιρόμενος. ἀνθ' ὧν δικαίως
 25 ἐστεφανούμην ὑπὸ τούτων, καὶ σὺ παρὼν οὐκ ἀντέλεγες,
 ὁ δὲ γραψάμενος Διώνδας τὸ μέρος τῶν ψήφων οὐκ ἔλαβεν.

1 εἰδῆτε S¹ L A : εἰδῆτε ὅτι vulg. : εἰδῆτε τί Cobet deleto τί ante
 ἀπειργάσατο 6 πώποτε ante τούτων S L A : post τούτων vulg.
 8 ὑπέλειπε S L¹ : υπελείπετο vulg. 11 τοὺς ἄλλους ante ῥώμῃ add.
 A : post τόλμῃ F vulg. : om. S L¹ soli ταῦτα ante λέγω S L : post
 λέγω cett. 13 χώραν] ὥραν A : ὁρᾶν S γρ. : ὥραν Schaefer
 15 παραλιπὼν A Y : παραλείπων S L vulg. 16 ἀναισθητῶν codd.
 nonnulli : ἀναισθητων L¹ : ἀναίσθητον S A vulg. : ἀναισθήτως Cobet
 17 βέλτιον secl. Madvig 19 μὴδὲ S L : μήτε vulg. 24 λόγους
 ante ἐπαιρόμενος A : post ἐπαιρόμενος S L vulg. 26 πέμπτον ante
 μέρος add. vulg. : om. S L, cf. § 103

Καί μοι λέγε ταῦτα τὰ ψηφίσματα τὰ ἀποπεφευγότα, ὑπὸ
τούτου δ' οὐδὲ γραφέντα.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

- 223 Ταυτὶ τὰ ψηφίσματ', ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰς αὐτὰς συλ-
λαβὰς καὶ ταῦτα ῥήματ' ἔχει ἅπερ πρότερον μὲν Ἀριστό- 5
νικος, νῦν δὲ Κτησιφῶν γέγραφεν οὐτοσί. καὶ ταῦτ'
Αἰσχίνης οὗτ' ἐδίωξεν αὐτὸς οὔτε τῷ γραφασμένῳ συγκατη-
γόρησεν. καίτοι τότε τὸν Δημομέλη τὸν ταῦτα γράφοντα
καὶ τὸν Ὑπερίδην, εἴπερ ἀληθῆ μου νῦν κατηγορεῖ, μᾶλλον
224 ἂν εἰκότως ἢ τόνδ' ἐδίωκεν. διὰ τί; ὅτι τῷδε μὲν ἔστ' 10
ἀνευεγκεῖν ἐπ' ἐκείνους καὶ τὰς τῶν δικαστηρίων γνώσεις
[303] καὶ τὸ τοῦτον αὐτὸν ἐκείνων μὴ κατηγορηκέναι ταῦτα γρα-
ψάντων ἅπερ οὗτος νῦν, καὶ τὸ τοὺς νόμους μηκέτ' ἔαν
περὶ τῶν οὕτωπραχθέντων κατηγορεῖν, καὶ πόλλ' ἕτερα·
τότε δ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμ' ἂν ἐκρίνεται ἐφ' αὐτοῦ, πρὶν τι τοῦ- 15
225 των προλαβεῖν. ἀλλ' οὐκ ἦν, οἶμαι, τόθ' ὃ νυνὶ ποιεῖν,
ἐκ παλαιῶν χρόνων καὶ ψηφισμάτων πολλῶν ἐκλέξαντα,
ἃ μήτε προήδει μηδεὶς μήτ' ἂν ᾤκηται τήμερον ῥηθῆναι, δια-
βάλλειν, καὶ μετενεγκόντα τοὺς χρόνους καὶ προφάσεις
ἀντὶ τῶν ἀληθῶν ψευδεῖς μεταθέντα τοῖς πεπραγμένοις 20
226 δοκεῖν τι λέγειν. οὐκ ἦν τότε ταῦτα, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀλη-
θείας, ἐγγὺς τῶν ἔργων, ἔτι μεμνημένων ὑμῶν καὶ μόνον
οὐκ ἐν ταῖς χερσὶν ἕκαστ' ἐχόντων, πάντες ἐγίγνουτ' ἂν
οἱ λόγοι. διόπερ τοὺς παρ' αὐτὰ τὰ πράγματ' ἐλέγχους
φυγῶν νῦν ἤκει, ῥητόρων ἀγῶνα νομίζων, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, 25
καὶ οὐχὶ τῶν πεπολιτευμένων ἐξέτασιν ποιήσῃν ὑμᾶς, καὶ
λόγου κρίσιν, οὐχὶ τοῦ τῇ πόλει συμφέροντος ἔσεσθαι.

1 τὰ ἀποπεφευγότα Sauppe : ἀποπεφευγότα S¹ : τὰ τότε μὲν ἀποπε-
φευγότα cett. 4 ὃ ante ἄνδρες add. vulg. : om. S L 12 ταῦτα
S L B corr. : ταῦτα vulg. 15 ἂν ἐκρίνεται S L Vind. 1 : ἀνεκρίνεται
A vulg. 16 προλαβεῖν vulg. : προσλαβεῖν S¹ L¹ A ποιεῖν S :
ποιεῖ cett. 21 ἐπὶ τῆς SA : ἐπ' αὐτῆς vel ἐπ' αὐτῆς τῆς cett.
22 οὐσης post ἐγγὺς add. L F vulg. : om. SA 25 ὕστερον post
νῦν add. vulg. : om. S L¹ A 26 ὑπολαμβάνων post ὑμᾶς add.
vulg. : om. S L¹ A

Εἴτα σοφίζεται καὶ φησὶ προσήκειν ἧς μὲν οἴκοθεν ἦκετ' 227
 ἔχοντες δόξης περὶ ἡμῶν ἀμελήσαι, ὥσπερ δ', ὅταν οἰόμενοι
 περιεῖναι χρήματά τῃ λογίζῃσθε, ἂν καθαρά ᾧσιν αἱ ψῆφοι
 καὶ μηδὲν περιῖ, συγχωρεῖτε, οὕτω καὶ νῦν τοῖς ἐκ τοῦ
 5 λόγου φαινομένοις προσθέσθαι. θεάσασθε τοίνυν ὡς σα-
 θρόν, ὡς ἔοικεν, ἔστι φύσει πᾶν ὃ τι ἂν μὴ δικαίως ἢ
 πεπραγμένον. ἐκ γὰρ αὐτοῦ τοῦ σοφοῦ τούτου παραδε- 228
 γματος ὡμολόγηκε νῦν γ' ἡμᾶς ὑπάρχειν ἐγνωσμένους ἐμὲ
 μὲν λέγειν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, αὐτὸν δ' ὑπὲρ Φιλίππου·
 10 οὐ γὰρ ἂν μεταπείθειν ὑμᾶς ἐζήτει μὴ τοιαύτης οὔσης τῆς [304]
 ὑπαρχούσης ὑπολήψεως περὶ ἐκατέρου. καὶ μὴν ὅτι γ' οὐ 229
 δίκαια λέγει μεταθέσθαι ταύτην τὴν δόξαν ἄξιων, ἐγὼ
 διδάξω ῥαδίως, οὐ τιθεὶς ψήφους (οὐ γὰρ ἔστιν ὁ τῶν πρα-
 γμάτων οὗτος λογισμός), ἀλλ' ἀναμιμνήσκων ἕκαστ' ἐν
 15 βραχέσι, λογισταῖς ἅμα καὶ μάρτυσι τοῖς ἀκούουσιν ὑμῖν
 χρώμενος. ἡ γὰρ ἐμὴ πολιτεία, ἧς οὗτος κατηγορεῖ, ἀντὶ
 μὲν τοῦ Θηβαίου μετὰ Φιλίππου συνεμβαλεῖν εἰς τὴν
 χώραν, ὃ πάντες ᾤοντο, μεθ' ἡμῶν παραταξαμένους ἐκείνων
 κωλύειν ἐποίησεν· ἀντὶ δὲ τοῦ ἐν τῇ Ἀττικῇ τὸν πόλεμον 230
 20 εἶναι, ἐπτακόσια στάδι' ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τοῖς Βοιωτῶν
 ὀρίοις γενέσθαι· ἀντὶ δὲ τοῦ τοὺς ληστὰς ἡμᾶς φέρειν καὶ
 ἄγειν ἐκ τῆς Εὐβοίας, ἐν εἰρήνῃ τὴν Ἀττικὴν ἐκ θαλάττης
 εἶναι πάντα τὸν πόλεμον· ἀντὶ δὲ τοῦ τὸν Ἑλλήσποριτον
 ἔχειν Φίλιππον λαβόντα Βυζάντιον, συμπολεμεῖν τοὺς Βυ-
 25 ζαντίους μεθ' ἡμῶν πρὸς ἐκείνον. ἀρὰ σοι ψήφοις ὅμοιος 231
 ὁ τῶν ἔργων λογισμὸς φαίνεται; ἢ δεῖν ἀντανελεῖν ταῦτα,
 ἀλλ' οὐχ ὅπως τὸν ἅπαντα χρόνον μνημονευθήσεται σκέ-
 ψασθαι; καὶ οὐκέτι προστίθημι ὅτι τῆς μὲν ὁμότητος, ἣν

3 ἂν SA: κἂν L vulg.: ἂν Blass (sequente καθαιρῶσιν) καθαρά
 ᾧσιν L vulg.: καθαιρῶσιν S¹ solus: ἀνταναιρεθῶσιν Herwerden
 4 prius καὶ codd.: κἂν Blass 8 ἡμᾶς SL Oxyrh. pap.: ὑμᾶς
 A F vulg., Cobet ἐγνωσμένους codd.: ἐγνω(κότας καὶ πεπει)σμένους
 Cobet 10 οὔσης τῆς om. Oxyrh. pap. 15 τοῖς ἀκούουσιν
 om. A 18 ἔσεσθαι post ᾤοντο add. vulg.: om. S L¹ A συμ-
 παραταξαμένους A

ἐν οἷς καθάπαξ τινῶν κατέστη κύριος Φίλιππος ἔστιν ἰδεῖν, ἐτέροις πειραθῆναι συνέβη, τῆς δὲ φιланθρωπίας, ἣν τὰ λοιπὰ τῶν πραγμάτων ἐκεῖνος περιβαλλόμενος ἐπλάττετο, ὑμεῖς καλῶς ποιοῦντες τοὺς καρποὺς κεκόμισθε. ἀλλ' ἐὼ ταῦτα.

5

- 232 Καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτ' εἰπεῖν ὀκνήσω, ὅτι ὁ τὸν ῥήτορα βουλόμενος δικαίως ἐξετάζειν καὶ μὴ συκοφαντεῖν οὐκ ἂν
 [305] οἶα σὺ νῦν ἔλεγες, τοιαῦτα κατηγορεῖ, παραδείγματα πλάτ-
 των καὶ ῥήματα καὶ σχήματα μιμούμενος (πάνυ γὰρ παρὰ
 τοῦτο, οὐχ ὀρᾷς; γέγονεν τὰ τῶν Ἑλλήνων, εἰ τουτὶ τὸ 10
 ῥῆμα, ἀλλὰ μὴ τουτὶ διελέχθην ἐγώ, ἣ δευρὶ τὴν χεῖρα,
 233 ἀλλὰ μὴ δευρὶ παρήνευκα), ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων ἂν
 ἐσκόπει τίνας εἶχεν ἀφορμὰς ἢ πόλιν καὶ τίνας δυνάμεις, ὅτ'
 εἰς τὰ πράγματ' εἰσῆειν, καὶ τίνας συνήγαγον αὐτῇ μετὰ
 ταῦτ' ἐπιστὰς ἐγώ, καὶ πῶς εἶχε τὰ τῶν ἐναντίων. εἴτ' 15
 εἰ μὲν ἐλάττους ἐποίησα τὰς δυνάμεις, παρ' ἐμοὶ τὰδίκημ'
 ἂν ἐδείκνυνεν ὄν, εἰ δὲ πολλῷ μείζους, οὐκ ἂν ἐσυκοφάντει.
 ἐπειδὴ δὲ σὺ τοῦτο πέφηνγας, ἐγὼ ποιήσω· καὶ σκοπεῖτ' εἰ
 δικαίως χρήσομαι τῷ λόγῳ.
- 234 Δύναμιν μὲν τοίνυν εἶχεν ἡ πόλις τοὺς νησιώτας, οὐχ 20
 ἅπαντας, ἀλλὰ τοὺς ἀσθενεστάτους· οὔτε γὰρ Χίος οὔτε
 Ῥόδος οὔτε Κέρκυρα μεθ' ἡμῶν ἦν· χρημάτων δὲ σύνταξιν
 εἰς πέντε καὶ τετταράκοντα τάλαντα, καὶ ταῦτ' ἦν προεξει-
 λεγμένα· ὀπλίτην δ' ἡ ἱππέα πλὴν τῶν οἰκείων οὐδένα. ὁ
 δὲ πάντων καὶ φοβερώτατον καὶ μάλισθ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν, 25
 οὔτοι παρεσκευάκεσαν τοὺς περιχώρους πάντας ἐχθρας ἢ
 235 φιλίας ἐγγυτέρω, Μεγαρέας, Θηβαίους, Εὐβοέας. τὰ μὲν
 τῆς πόλεως οὕτως ὑπῆρχεν ἔχοντα, καὶ οὐδεὶς ἂν ἔχοι παρὰ
 ταῦτ' εἰπεῖν ἄλλ' οὐδέν· τὰ δὲ τοῦ Φιλίππου, πρὸς ὃν ἦν

3 πρὸς ὑμᾶς ante ἐπλάττετο add. vulg. : om. S L¹ 10 πράγματα
 post Ἑλλήνων add. vulg. : om. S L¹ A 17 ἐδείκνυνεν S L vulg. :

ἐδείκνυνεν Y O¹ F corr. ἐσυκοφάντει S L vulg. : ἐσυκοφάντει A¹?
 Y Q O F corr. 19 δικαίως codd., cf. xxiii 24 : δικαίῳ Dobree

24 ἢ om. S L F Q O : add. A vulg. 27 Μεγαρέας Dindorf :

Μεγαρεῖς codd.

ἡμῖν ὁ ἀγών, σκέψασθε πῶς. πρῶτον μὲν ἦρχε τῶν ἀκολου-
 θούντων αὐτὸς αὐτοκράτωρ, ὃ τῶν εἰς τὸν πόλεμον μέγιστόν
 ἐστὶν ἀπάντων· εἴθ' οὗτοι τὰ ὅπλ' εἶχον ἐν ταῖς χερσὶν αἰεί·
 ἔπειτα χρημάτων ἡπόρει καὶ ἔπραττεν ἃ δόξειεν αὐτῷ, οὐ [306]
 5 προλέγων ἐν τοῖς ψηφίσμασιν, οὐδ' ἐν τῷ φανερῷ βου-
 λεύμενος, οὐδ' ὑπὸ τῶν συκοφαντούντων κρινόμενος, οὐδὲ
 γραφὰς φεύγων παρανόμων, οὐδ' ὑπεύθυνος ὧν οὐδενί, ἀλλ'
 ἀπλῶς αὐτὸς δεσπότης, ἡγεμών, κύριος πάντων. ἐγὼ δ' ὁ 236
 πρὸς τοῦτον ἀντιτεταγμένος (καὶ γὰρ τοῦτ' ἐξετάσαι δίκαιον)
 10 τίνος κύριος ἦν; οὐδενός· αὐτὸ γὰρ τὸ δημηγορεῖν πρῶτον,
 οὗ μόνου μετείχον ἐγώ, ἐξ Ἰσου προϋτίθεθ' ὑμεῖς τοῖς παρ'
 ἐκείνου μισθαρνοῦσι καὶ ἐμοί, καὶ ὅς' οὗτοι περιγένοιωτ'
 ἐμοῦ (πολλὰ δ' ἐγίνετο ταῦτα, δι' ἣν ἕκαστον τύχοι πρό-
 φασιν), ταῦθ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν ἀπῆτε βεβουλευμένοι. ἀλλ' 237
 15 ὅμως ἐκ τοιούτων ἐλαττωμάτων ἐγὼ συμμάχους μὲν ὑμῖν
 ἐποίησα Εὐβοέας, Ἀχαιοὺς, Κορινθίους, Θηβαίους, Μεγα-
 ρέας, Λευκαδίους, Κερκυραίους, ἀφ' ὧν μύριοι μὲν καὶ πεντα-
 κισχίλιοι ξένοι, δισχίλιοι δ' ἱππεῖς ἄνευ τῶν πολιτικῶν
 δυνάμεων συνήχθησαν· χρημάτων δ' ὅσων ἐδυνήθη ἐγὼ
 20 πλείστων συντέλειαν ἐποίησα. εἰ δὲ λέγεις ἢ τὰ πρὸς 238
 Θηβαίους δίκαι', Αἰσχίνῃ, ἢ τὰ πρὸς Βυζαντίους ἢ τὰ πρὸς
 Εὐβοέας, ἢ περὶ τῶν ἴσων νυνὶ διαλέγει, πρῶτον μὲν ἀγνοεῖς
 ὅτι καὶ πρότερον τῶν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ἐκείνων ἀγωνισα-
 μένων τριήρων, τριακοσίων οὐσῶν τῶν πασῶν, τὰς διακο-
 25 σίας ἢ πόλιν παρέσχετο, καὶ οὐκ ἐλαττοῦσθαι νομίζουσα
 οὐδὲ κρίνουσα τοὺς ταῦτα συμβουλευσάντας οὐδ' ἀγανακτοῦσ'
 ἐπὶ τούτοις ἐωρᾶτο (αἰσχρὸν γάρ), ἀλλὰ τοῖς θεοῖς ἔχουσα
 χάριν, εἰ κοινοῦ κινδύνου τοῖς Ἑλλήσι περιστάντος αὐτῇ
 διπλάσια τῶν ἄλλων εἰς τὴν ἀπάντων σωτηρίαν παρέσχετο.

2 ὧν post αὐτοκράτωρ add. AO: om. SLFQY 6 οὐδ' ὑπὸ
 . . . κρινόμενος om. S¹ solus; secl. Dobree II μόνου SLA
 FB: μόνον vulg. προϋτίθεσθ' S Q 13 ταῦτα S Q: τοιαῦτα
 L vulg. ἦν] ἦντιν' Dobree 19-20 ὅσων . . . πλείστων Wester-
 mann: ὅσῃν . . . πλείστην Dobree: ὅσων . . . πλείστην codd.

- 239 εἶτα κενὰς χαρίζει χαρίτας τουτοισὶ συκοφαντῶν ἐμέ.
 [307] τί γὰρ νῦν λέγεις οἷ' ἐχρῆν πράττειν, ἀλλ' οὐ τότε' ὦν ἐν τῇ
 πόλει καὶ παρὼν ταῦτ' ἔγραφες, εἴπερ ἐνεδέχeto παρὰ τοὺς
 παρόντας καιροὺς, ἐν οἷς οὐχ ὅσ' ἐβουλόμεθα, ἀλλ' ὅσα δοίη
 τὰ πράγματ' ἔδει δέχεσθαι. ὁ γὰρ ἀντωνούμενος καὶ ταχὺν 5
 τοὺς παρ' ἡμῶν ἀπελαινόμενους προσδεξόμενος καὶ χρήματα
 προσθήσων ὑπῆρχεν ἔτοιμος.
- 240 'Αλλ' εἰ νῦν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις κατηγορίας ἔχω, τί
 ἂν οἴεσθε, εἰ τότε' ἐμοῦ περὶ τούτων ἀκριβολογουμένου,
 ἀπῆλθον αἱ πόλεις καὶ προσέθεντο Φιλίππῳ, καὶ ἡμ' Εὐ- 10
 βοίας καὶ Θηβῶν καὶ Βυζαντίου κύριος κατέστη, τί ποιεῖν
- 241 ἂν ἡ τί λέγειν τοὺς ἀσεβεῖς ἀνθρώπους τουτουσί; οὐχ ὥς
 ἐξεδόθησαν; οὐχ ὥς ἀπηλάθησαν βουλόμενοι μεθ' ὑμῶν
 εἶναι; εἶτα 'τοῦ μὲν Ἑλλησπόντου διὰ Βυζαντίων ἐγκρα- 15
 τῆς κατέστηκε, καὶ τῆς σιτοπομπίας τῆς τῶν Ἑλλήνων
 κύριος, πόλεμος δ' ὁμορος καὶ βαρὺς εἰς τὴν Ἀττικὴν διὰ
 Θηβαίων κεκόμισται, ἄπλους δ' ἡ θάλαττα ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς
 Εὐβοίας ὀρμωμένων ληστῶν γέγονεν.' οὐκ ἂν ταῦτ' ἔλεγον
- 242 καὶ πολλὰ γε πρὸς τούτοις ἕτερα; πονηρόν, ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, πονηρόν ὁ συκοφάντης αἰεὶ καὶ πανταχόθεν βάσκανον 20
 καὶ φιλαίτιον· τοῦτο δὲ καὶ φύσει κίναδος τὰνθρώπιόν ἐστιν,
 οὐδὲν ἐξ ἀρχῆς ὑγιὲς πεποιηκὸς οὐδ' ἐλεύθερον, αὐτοτραγικὸς
 πίθηκος, ἀρουραῖος Οἰνόμαος, παράσημος ῥήτωρ. τί γὰρ ἡ
- 243 σὴ δεινότης εἰς ὄνησιν ἥκει τῇ πατρίδι; νῦν ἡμῖν λέγεις
 περὶ τῶν παρεληλυθότων; ὥσπερ ἂν εἴ τις ἰατρὸς ἀσθενούσι 25
 μὲν τοῖς κάμνουσιν εἰσιῶν μὴ λέγοι μηδὲ δεικνύοι δι' ὦν
- [308] ἀποφεύζονται τὴν νόσον, ἐπειδὴ δὲ τελευτήσκει τις αὐτῶν

1 κενὰς S L vulg. : κενὰς γε A : καινὰς Q, cf. § 150

βουλόμεθα L vulg.

τούτου S L F¹

al. : om. S L F Q O

15 Φίλιππος post κατέστηκε add. L S corr. F γρ. : om. S¹ (in fine lineae) vulg.

θέριον Halm

Cobet

9 τότε' S A : πότ' L¹ : ποτ' vulg.

12 οἴεσθε post λέγειν add. A : ante λέγειν

οὐχ ὥς ante ἐξεδόθησαν om. S solus

19 ὧ ante ἄνδρες add. vulg. : om. S L¹

23-24 τί γὰρ . . . ἥκει] τίνα γὰρ . . . ὄνησιν κηνεκε

4 ὅσα ἂν
 τούτων]

22 ἐλευ-

καὶ τὰ νομιζόμεν' αὐτῷ φέροιτο, ἀκολουθῶν ἐπὶ τὸ μνημα
 διεξίλοι 'εἰ τὸ καὶ τὸ ἐποίησεν ἄνθρωπος οὐτοσί, οὐκ ἂν
 ἀπέθανεν.' ἐμβρόντητε, εἴτα νῦν λέγεις;

Οὐ τοίνυν οὐδὲ τὴν ἤτταν, εἰ ταύτῃ γαυριᾷς ἐφ' ἣ στένειν 244
 5 σ', ὧ κατάρατε, προσήκεν, ἐν οὐδενὶ τῶν παρ' ἐμοὶ γεγονυῖαν
 εὐρήσετε τῇ πόλει. οὕτως δὲ λογίσεσθε. οὐδαμοῦ πώποθ',
 ὅποι πρεσβευτῆς ἐπέμφθην ὑφ' ὑμῶν ἐγώ, ἡττηθεὶς ἀπῆλθον
 τῶν παρὰ Φιλίππου πρέσβειων, οὐκ ἐκ Θετταλίας οὐδ' ἐξ
 'Αμβρακίας, οὐκ ἐξ Ἰλλυριῶν οὐδὲ παρὰ τῶν Θρακῶν βασι-
 10 λέων, οὐκ ἐκ Βυζαντίου, οὐκ ἄλλοθεν οὐδαμόθεν, οὐ τὰ
 τελευταῖ' ἐκ Θηβῶν, ἀλλ' ἐν οἷς κρατηθεῖεν οἱ πρέσβεις
 αὐτοῦ τῷ λόγῳ, ταῦτα τοῖς ὅπλοις ἐπιὼν κατεστρέφετο.
 ταῦτ' οὖν ἀπαιτεῖς παρ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ αἰσχύνει τὸν αὐτὸν εἰς 245
 τε μαλακίαν σκώπτων καὶ τῆς Φιλίππου δυνάμεως ἀξιῶν ἔν'
 15 ὄντα κρείττω γενέσθαι; καὶ ταῦτα τοῖς λόγοις; τίνας γὰρ
 ἄλλου κύριος ἦν ἐγώ; οὐ γὰρ τῆς γ' ἐκάστου ψυχῆς, οὐδὲ
 τῆς τύχης τῶν παραταξαμένων, οὐδὲ τῆς στρατηγίας, ἥς ἐμ'
 ἀπαιτεῖς εὐθύνας· οὕτω σκαιὸς εἶ. ἀλλὰ μὴν ὧν γ' ἂν ὁ 246
 ῥήτωρ ὑπεύθυνος εἴη, πᾶσαν ἐξέτασιν λαμβάνετε· οὐ παραι-
 20 τοῦμαι. τίν' οὖν ἐστι ταῦτα; ἰδεῖν τὰ πράγματ' ἀρχόμενα
 καὶ προαισθέσθαι καὶ προειπεῖν τοῖς ἄλλοις. ταῦτα πέ-
 πρακταί μοι. καὶ ἔτι τὰς ἐκασταχοῦ βραδυτήτας, ὅκνους,
 ἀγνοίας, φιλονικίας, ἃ πολιτικὰ ταῖς πόλεσιν πρόσσεστιν [309]
 ἀπάσαις καὶ ἀναγκαῖ' ἁμαρτήματα, ταῦθ' ὥς εἰς ἐλάχιστα
 25 συστεῖλαι, καὶ τοῦναντίον εἰς ὁμόνοιαν καὶ φιλίαν καὶ τὴν
 τοῦ τὰ δέοντα ποιεῖν ὁρμὴν προτρέψαι. καὶ ταῦτά μοι
 πάντα πεποιήται, καὶ οὐδεὶς μήποθ' εὖρη κατ' ἐμ' οὐδὲν

1 φέροιτο] φαίνοιτο S Q, cf. xxi 85 2 ἄνθρωπος Bekker: ἄνθρωπος
 codd.

4 αὐτὴν post ἤτταν add. A: om. S L vulg. Oxyg. pap.

5 ἐμοὶ S L vulg. Oxyg. pap.: ἐμοῦ A 7 ὅποι S L A: ὅπου vulg.

Anecd. Bekk. p. 147 8 οὐδ' S L vulg.: οὐκ A 9 οὐδὲ S L:

οὐ cett. 11 post τελευταῖα add. πρῶην vulg. L corr. B corr.: νῦν

A: om. S L¹ 19 λαμβάνετε S L: λάμβανε cett. 24 εἰς om. L

ἐλάχιστα S L: ἐλάχιστον vulg. 27 ἀνθρώπων post μήποτε add.

vulg.: om. S L¹ A τὸ ante κατ' ἐμέ add. vulg.: om. S L¹

- 247 ἔλλειφθέν. εἰ τοίνυν τις ἔροιθ' ὄντιν' οὖν τίσιν τὰ πλείστα
 Φίλιππος ὦν κατέπραξε διφκήσατο, πάντες ἂν εἴποιεν τῷ
 στρατοπέδῳ καὶ τῷ διδόναι καὶ διαφθεῖρειν τοὺς ἐπὶ τῶν
 πραγμάτων. οὐκοῦν τῶν μὲν δυνάμεων οὔτε κύριος οὔθ'
 ἡγεμὼν ἦν ἐγώ, ὥστ' οὐδ' ὁ λόγος τῶν κατὰ ταῦτα πραχθέν- 5
 των πρὸς ἐμέ. καὶ μὴν τῷ διαφθαρῆναι χρήμασιν ἢ μὴ
 κεκράτηκα Φίλιππον· ὥσπερ γὰρ ὁ ὠνούμενος νενίκηκε τὸν
 λαβόντα, ἔαν πρίηται, οὕτως ὁ μὴ λαβὼν [καὶ διαφθαρεῖς]
 νενίκηκε τὸν ὠνούμενον. ὥστ' ἀήττητος ἡ πόλις τὸ κατ' ἐμέ.
- 248 Ἄ μὲν τοίνυν ἐγὼ παρεσχόμην εἰς τὸ δικαίως τοιαῦτα 10
 γράφειν τοῦτον περὶ ἐμοῦ, πρὸς πολλοῖς ἑτέροις ταῦτα καὶ
 παραπλήσια τούτοις ἐστίν· ἃ δ' οἱ πάντες ὑμεῖς, ταῦτ' ἤδη
 λέξω. μετὰ γὰρ τὴν μάχην εὐθύς ὁ δῆμος, εἰδὼς καὶ ἑορακῶς
 πάνθ' ὅσ' ἔπραττον ἐγώ, ἐν αὐτοῖς τοῖς δεινοῖς καὶ φοβεροῖς
 ἐμβεβηκῶς, ἥνικ' οὐδ' ἀγνωμονῆσαι τι θαυμαστὸν ἦν τοὺς 15
 πολλοὺς πρὸς ἐμέ, πρῶτον μὲν περὶ σωτηρίας τῆς πόλεως
 τὰς ἐμὰς γνώμας χειροτόνει, καὶ πάνθ' ὅσα τῆς φυλακῆς
 εἵνεκ' ἐπράττετο, ἢ διάταξις τῶν φυλάκων, αἱ τάφροι, τὰ
 [310] εἰς τὰ τεῖχη χρήματα, διὰ τῶν ἐμῶν ψηφισμάτων ἐγίγνετο·
 ἔπειθ' αἰρούμενος σιτώνην ἐκ πάντων ἐμ' ἐχειροτόνησεν ὁ 20
 δῆμος. καὶ μετὰ ταῦτα συστάντων οἷς ἦν ἐπιμελὲς κακῶς
 ἐμὲ ποιεῖν, καὶ γραφάς, εὐθύνας, εἰσαγγελίας, πάντα ταῦτ'
 ἐπαγόντων μοι, οὐ δι' ἑαυτῶν τό γε πρῶτον, ἀλλὰ δι' ὧν
 μάλισθ' ὑπελάμβανον ἀγνοήσεσθαι (ἴστε γὰρ δήπου καὶ
 μέμνησθ' ὅτι τοὺς πρώτους χρόνους κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκά- 25
 στην ἐκρινόμην ἐγώ, καὶ οὔτ' ἀπόνοια Σωσικλέους οὔτε
 συκοφαντία Φιλοκράτους οὔτε Διώνδου καὶ Μελάντου μανία
 οὔτ' ἄλλ' οὐδὲν ἀπείρατον ἦν τούτοις κατ' ἐμοῦ), ἐν τοίνυν

6 τῷ S L¹ soli : τῷ γε vulg. : τό γε Dobree   διαφθαρῆναι χρήμασιν
 ἢ μὴ S L¹ A Y : μὴ διαφθαρῆναι χρήμασι L corr. F O¹ : διαφθαρῆναι χρή-
 μασι Q   7 Φίλιππον S Aug. 4 : Φιλίππου L vulg.   8 καὶ διαφθαρεῖς
 S L¹ : μὴδὲ διαφθαρεῖς cett. : secl. Herwerden   12 οἱ om. A B¹
 ἴστε post ὑμεῖς add. vulg. : om. S L¹ soli   16 βουλευόμενος post
 πόλεως add. L¹ S corr.   24 ἀγνοήσεσθαι S L¹ : ἀγνοηθήσεσθαι cett.
 25 σχεδὸν ante κατὰ add. A   κατὰ τὴν ἡμέραν SA, cf. § 68 : κατὰ
 ἡμέραν L : καθ' ἡμέραν vulg.   27 Μελάντου S L¹ A : Μελάνου vulg.

τούτοις πᾶσι μάλιστα μὲν διὰ τοὺς θεοὺς, δεύτερον δὲ δι'
 ὑμᾶς καὶ τοὺς ἄλλους Ἀθηναίους ἐσφύζομην. δικαίως· τοῦτο
 γὰρ καὶ ἀληθές ἐστι καὶ ὑπὲρ τῶν ὁμωμοκότων καὶ γνόντων
 τὰ εὖορκα δικαστῶν. οὐκοῦν ἐν μὲν οἷς εἰσηγγελλόμην, ὅτ' 250
 5 ἀπεψηφίζεσθέ μου καὶ τὸ μέρος τῶν ψήφων τοῖς διώκουσιν
 οὐ μετεδίδοτε, τότ' ἐψηφίζεσθε τᾶριστά με πράττειν· ἐν οἷς
 δὲ τὰς γραφὰς ἀπέφευγον, ἔννομα καὶ γράφειν καὶ λέγειν
 ἀπεδεικνύμην· ἐν οἷς δὲ τὰς εὐθύνas ἐπeseημαίνεσθε, δικαίως
 καὶ ἀδωροδοκῆτως πάντα πεπραῖχθαί μοι προσωμολογεῖ·
 10 τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων, τί προσῆκεν ἢ τί δίκαιον ἦν τοῖς
 ὑπ' ἐμοῦ πεπραγμένοις θέσθαι τὸν Κτησιφῶντ' ὄνομα; οὐχ
 ὁ τὸν δῆμον ἐώρα τιθέμενον, οὐχ ὁ τοὺς ὁμωμοκότας δικαστάς,
 οὐχ ὁ τὴν ἀλήθειαν παρὰ πᾶσι βεβαιοῦσαν;

Ναί, φησίν, ἀλλὰ τὸ τοῦ Κεφάλου καλόν, τὸ μηδεμίαν 251
 15 γραφὴν φυγεῖν. καὶ νῆ Δί' εὐδαιμόν γε. ἀλλὰ τί μᾶλλον
 ὁ πολλάκις μὲν φυγών, μηδεπώποτε δ' ἐξελεγχθεὶς ἀδικῶν [311]
 ἐν ἐκκλησίᾳ γίγνοιτ' ἂν διὰ τοῦτο δικαίως; καίτοι πρὸς γε
 τοῦτον, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὸ τοῦ Κεφάλου καλὸν εἰπεῖν
 ἔστι μοι. οὐδεμίαν γὰρ πώποτ' ἐγράψατό μ' οὐδ' ἐδίωξε
 20 γραφὴν, ὥσθ' ὑπὸ σοῦ γ' ὁμολόγημαι μηδὲν εἶναι τοῦ
 Κεφάλου χείρων πολίτης.

Πανταχόθεν μὲν τοίνυν ἂν τις ἴδοι τὴν ἀγνωμοσύνην 252
 αὐτοῦ καὶ τὴν βασκανίαν, οὐχ ἥκιστα δ' ἀφ' ὧν περὶ τῆς
 τύχης διελέχθη. ἐγὼ δ' ὅλως μὲν, ὅστις ἄνθρωπος ὧν
 25 ἀνθρώπῳ τύχην προφέρει, ἀνόητον ἡγοῦμαι· ἦν γὰρ ὁ βέλ-
 τιστα πράττειν νομίζων καὶ ἀρίστην ἔχειν οἰόμενος οὐκ οἶδεν
 εἰ μενεῖ τοιαύτη μέχρι τῆς ἐσπέρας, πῶς χρή περὶ ταύτης
 λέγειν ἢ πῶς οὐνειδίζειν ἑτέρῳ; ἐπειδὴ δ' οὗτος πρὸς πολλοῖς

5 πέμπτον ante μέρος add. vulg. : om. S L¹ soli 7 ἀπέφευγον
 S L A F¹ : ἀπέφυγον vulg. 10 προσῆκεν A : προσῆκον S L vulg.
 15 φυγεῖν L vulg. : φεύγειν S A Q 16 φυγών S L vulg. :
 φεύγων A 18 καλὸν secl. Herwerden 22 πανταχόθεν S L :
 πολλαχόθεν cett. 25 παντελῶς ante ἀνόητον add. vulg. : om.
 S L F B¹ τὰ post ὁ add. L vulg. : om. S¹ F¹ Q 27 μενεῖ
 codd. : διαμένει Stobaeus : διαμενεῖ Rosenberg

- ἄλλοις καὶ περὶ τούτων ὑπερηφάνως χρήται τῷ λόγῳ, σκέ-
 ψασθ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρήσατε ὅσῳ καὶ ἀλη-
 θέστερον καὶ ἀνθρωπινώτερον ἐγὼ περὶ τῆς τύχης τούτου
 253 διαλεχθήσομαι. ἐγὼ τὴν τῆς πόλεως τύχην ἀγαθὴν ἡγοῦμαι,
 καὶ ταῦθ' ὁρῶ καὶ τὸν Δία τὸν Δωδωναῖον ὑμῖν μαντευόμενον, 5
 τὴν μέντοι τῶν πάντων ἀνθρώπων, ἣ νῦν ἐπέχει, χαλεπὴν
 καὶ δεινὴν· τίς γὰρ Ἑλλήνων ἢ τίς βαρβάρων οὐ πολλῶν
 254 κακῶν ἐν τῷ παρόντι πεπειράται; τὸ μὲν τοίνυν προελέσθαι
 τὰ κάλλιστα καὶ τὸ τῶν οἰηθέντων Ἑλλήνων, εἰ προοῖνθ'
 ἡμᾶς, ἐν εὐδαιμονίᾳ διάξειν αὐτῶν ἄμεινον πράττειν, τῆς 10
 ἀγαθῆς τύχης τῆς πόλεως εἶναι τίθημι· τὸ δὲ προσκροῦσαι
 [312] καὶ μὴ πάνθ' ὥς ἐβουλόμεθ' ἡμῖν συμβῆναι, τῆς τῶν ἄλλων
 ἀνθρώπων τύχης τὸ ἐπιβάλλον ἐφ' ἡμᾶς μέρος μετεληφέναι
 255 νομίζω τὴν πόλιν. τὴν δ' ἰδίαν τύχην τὴν ἐμὴν καὶ τὴν
 ἐνὸς ἡμῶν ἐκάστου ἐν τοῖς ἰδίοις ἐξετάζειν δίκαιον εἶναι 15
 νομίζω. ἐγὼ μὲν οὕτως περὶ τῆς τύχης ἀξιῶ, ὀρθῶς καὶ
 δικαίως, ὥς ἐμαυτῷ δοκῶ, νομίζω δὲ καὶ ὑμῖν· ὁ δὲ τὴν
 ἰδίαν τύχην τὴν ἐμὴν τῆς κοινῆς τῆς πόλεως κυριωτέραν
 εἶναι φησι, τὴν μικρὰν καὶ φαύλην τῆς ἀγαθῆς καὶ μεγάλης.
 καὶ πῶς ἐνι τοῦτο γενέσθαι; 20
 256 Καὶ μὴν εἴ γε τὴν ἐμὴν τύχην πάντως ἐξετάζειν, Αἰσχίνη,
 προαιρεῖ, πρὸς τὴν σεαυτοῦ σκόπει, καὶ εὖρης τὴν ἐμὴν
 βελτίῳ τῆς σῆς, παῦσαι λοιδορούμενος αὐτῇ. σκόπει τοίνυν
 εὐθύς ἐξ ἀρχῆς. καί μου πρὸς Διὸς μηδεμίαν ψυχρότητα
 καταγνῶ μηδεῖς. ἐγὼ γὰρ οὐτ' εἴ τις πενίαν προπηλακίζει, 25
 νοῦν ἔχειν ἡγοῦμαι, οὐτ' εἴ τις ἐν ἀφθόνοις τραφεὶς ἐπὶ τούτῳ
 σεμνύνεται· ἀλλ' ὑπὸ τῆς τουτουὶ τοῦ χαλεποῦ βλασφημίας

1 ὑπερηφάνως SLA: ὑπερηφάνῳ F vulg.   χρήται SL: κέχρηται
 vulg.   2 καὶ ἀληθέστερον] δικαιοτέρον A   3 τούτου secl. Rosen-
 berg   4 διαλέξομαι YF corr. B corr. Q γρ.   5 καὶ τὸν Ἀπόλλω
 vulg.: om. SLFA   ἡγοῦμαι om. Q   6 καὶ τὸν Ἀπόλλω
 (Απολλωνῶν i.e. Ἀπόλλωνα A) τὸν Πύθιον post ὑμῖν add. S marg. L corr.
 A marg. B γρ. (omisso καὶ)   9 προοῖνθ'] προείντο O   10 τούτων
 ante αὐτῶν add. A: ἐκείνων post αὐτῶν add. L vulg.: om. SF¹Q
 13 μέρος om. A   16 ἐξετάζειν ante ἀξιῶ add. L vulg.: om. SA
 17 συνδοκεῖν post ὑμῖν add. vulg.: om. SLA

καὶ συκοφαντίας εἰς τοιούτους λόγους ἐμπίπτειν ἀναγκάζομαι, οἷς ἐκ τῶν ἐνόντων ὡς ἂν δύνωμαι μετριώτατα χρήσομαι.

Ἐμοὶ μὲν τοίνυν ὑπῆρξεν, Αἰσχίνη, παιδὶ μὲν ὄντι φοι- 257
τῶν εἰς τὰ προσήκοντα διδασκαλεῖα, καὶ ἔχειν ὅσα χρὴ τὸν
5 μὴδὲν αἰσχροὺς ποιήσονται δι' ἐνδειαν, ἐξελθόντι δ' ἐκ παίδων
ἀκόλουθα τούτοις πράττειν, χορηγεῖν, τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν,
μηδεμιᾶς φιλοτιμίας μήτ' ἰδίας μήτε δημοσίας ἀπολείπεσθαι,
ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς φίλοις χρήσιμον εἶναι, ἐπειδὴ
δὲ πρὸς τὰ κοινὰ προσελθεῖν ἔδοξέ μοι, τοιαῦτα πολιτεύμαθ'
10 ἐλέσθαι ὥστε καὶ ὑπὸ τῆς πατρίδος καὶ ὑπ' ἄλλων Ἑλλή- [313]
νων πολλῶν πολλάκις ἐστεφανῶσθαι, καὶ μὴδὲ τοὺς ἐχθροὺς
ὑμᾶς, ὡς οὐ καλὰ γ' ἦν ἂ προειλόμην, ἐπιχειρεῖν λέγειν.
ἐγὼ μὲν δὴ τοιαύτη συμβεβίωκα τύχη, καὶ πόλλ' ἂν ἔχων 258
ἕτερόν τι περὶ αὐτῆς παραλείπω, φυλαττόμενος τὸ λυπη-
15 σαί τιν' ἐν οἷς σεμνύνομαι. σὺ δ' ὁ σεμνὸς ἀνὴρ καὶ
διαπτύων τοὺς ἄλλους σκόπει πρὸς ταύτην ποῖα τινὶ κέχρη-
σαι τύχη, δι' ἣν παῖς μὲν ὢν μετὰ πολλῆς τῆς ἐνδείας
ἐτράφη, ἅμα τῷ πατρὶ πρὸς τῷ διδασκαλεῖν προσεδρεύων,
τὸ μέλαν τρίβων καὶ τὰ βάθρα σπογγίζων καὶ τὸ παιδαγω-
20 γεῖον κορῶν, οἰκέτου τάξιν, οὐκ ἐλευθέρου παιδὸς ἔχων, ἀνὴρ 259
δὲ γενόμενος τῇ μητρὶ τελούσῃ τὰς βίβλους ἀνεγίνωσκες
καὶ τᾶλλα συνεσκευωροῦ, τὴν μὲν νύκτα νεβρίζων καὶ κρατη-
ρίζων καὶ καθαίρων τοὺς τελουμένους καὶ ἀπομάττων τῷ
πηλῷ καὶ τοῖς πιτύροις, καὶ ἀνιστὰς ἀπὸ τοῦ καθαρμοῦ
25 κελεύων λέγειν 'ἐφυγον κακόν, εὖρον ἄμεινον,' ἐπὶ τῷ
μηδένα πώποτε τηλικούτ' ὀλολύξαι σεμνυνόμενος (καὶ ἔγωγε
νομίζω· μὴ γὰρ οἶεσθ' αὐτὸν φθέγγεσθαι μὲν οὕτω μέγα, 260
ὀλολύζειν δ' οὐχ ὑπέρλαμπρον), ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις τοὺς
καλοὺς θιάσους ἄγων διὰ τῶν ὁδῶν, τοὺς ἐστεφανωμένους

3 μὲν ὄντι φοιτᾶν εἰς om. S¹ L : add. vulg. S marg. L γρ. 9 προσ-
ελθεῖν S¹ A : προσῆλθον F Q O 10 ἔλλων Ἑλλήνων πολλῶν
S L : τῶν ἔλλων Ἑλλήνων cett. : fort. ἔλλων πολλῶν Dobree 12 οὐ
καλὰ γ' ἦν ἂ] οὐκαλλαγήναι S 15 σεμνὸς vulg., rhetores : σεμνυνό-
μενος S L soli 17 post πολλῆς add. τῆς L : τὴν (punctis notat.) S :
om. vulg. 24 ἀνιστὰς S L A F B : ἀναστὰς al.

τῷ μαράθῳ καὶ τῇ λεύκῃ, τοὺς ὄφεις τοὺς παρείας θλίβων
καὶ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς αἰωρῶν, καὶ βοῶν 'εὐοῖ σαβοῖ,' καὶ
ἐπορχούμενος 'ὑῆς ἄττης ἄττης ὑῆς,' ἔξαρχος καὶ προηγεμένων
καὶ κιττοφόρος καὶ λικνοφόρος καὶ τοιαυτὸν ὑπὸ τῶν γραδίων
[314] προσαγορευόμενος, μισθὸν λαμβάνων τούτων ἐνθρυπτα καὶ 5
στρεπτοὺς καὶ νεήλατα, ἐφ' οἷς τίς οὐκ ἂν ὥς ἀληθῶς αὐτὸν
261 εὐδαιμονίσειε καὶ τὴν αὐτοῦ τύχην; ἐπειδὴ δ' εἰς τοὺς δημό-
τας ἐνεγράφησ' ὁπωσδήποτε, (ἐὼ γὰρ τοῦτο,) ἐπειδὴ γ'
ἐνεγράφησ', εὐθέως τὸ κάλλιστον ἐξελέξω τῶν ἔργων, γραμ-
ματεύειν καὶ ὑπηρετεῖν τοῖς ἀρχιδόμοις. ὥς δ' ἀπηλλάγης 10
ποτὲ καὶ τούτου, πάνθ' ἃ τῶν ἄλλων κατηγορεῖς αὐτὸς ποιή-
262 σας, οὐ κατήσχυνας μὰ Δί' οὐδὲν τῶν προϋπηργμένων τῷ
μετὰ ταῦτα βίῳ, ἀλλὰ μισθώσας σαντὸν τοῖς βαρυστόνοις
ἐπικαλουμένοις [ἐκείνοις] ὑποκριταῖς Σιμύκῃ καὶ Σωκράτει,
ἐτριταγωνίστεις, σῦκα καὶ βότρυν καὶ ἐλάας συλλέγων ὥσπερ 15
ὁπωρώνης ἐκ τῶν ἀλλοτρίων χωρίων, πλείω λαμβάνων ἀπὸ
τούτων ἢ τῶν ἀγώνων, οἷς ὑμεῖς περὶ τῆς ψυχῆς ἡγωνί-
ζεσθε· ἦν γὰρ ἄσπονδος καὶ ἀκήρυκτος ὑμῖν πρὸς τοὺς θεατὰς
πόλεμος, ὑφ' ᾧ πολλὰ τραύματ' εἰληφῶς εἰκότως τοὺς
263 ἀπείρους τῶν τοιούτων κινδύνων ὥς δειλοὺς σκώπτεις. ἀλλὰ 20
γὰρ παρὲς ᾧ τὴν πενίαν αἰτιάσαιτ' ἂν τις, πρὸς αὐτὰ τὰ
τοῦ τρόπου σου βαδιοῦμαι κατηγορήματα. τοιαύτην γὰρ
εἴλου πολιτείαν, ἐπειδὴ ποτε καὶ τοῦτ' ἐπήλθέ σοι ποιῆσαι,
δι' ἣν εὐτυχούσης μὲν τῆς πατρίδος λαγὼ βίον ἔξης δεδιδῶς
καὶ τρέμων καὶ ἀεὶ πληγῇσεσθαι προσδοκῶν ἐφ' οἷς σαντῷ 25

4 κιττοφόρος codd.: κιστοφόρος Rubenius, v. l. ap. Harpocr. s. v. κιττοφόρος 6-7 αὐτὸν . . . αὐτοῦ Bekker: αὐτὸν . . . αὐτοῦ vulg.
8 τοῦτό γε A ἐπειδὴ γ' S L¹ vulg.: ἐπειδὴ δ' O: ἐπειδὴ δ' οὖν Aug.
2, cf. Aristid. ii 316: ἐπειδὴ . . . ἐνεγράφησ' om. A 9 γραμματεύειν
S L¹ A Q: ὑπογραμματεύειν vulg. 13 σαντὸν αὐτὸν SF¹: εἰσὶν
Harpocr. s. v. Σιμόλος 14 ἐκείνοις post ἐπικαλουμένοις S L vulg.:
ante ἐπικαλουμένοις A: om. cod. unus: seclusi Σιμύκῃ F (Voemel
coll. Athen. viii. p. 348 A): Σιμύκῃ S Q: Σιμύκῃ L: Σιμύλῃ S γρ.
A vulg. Harpocr. 17 τραύματα post τούτων add. L vulg.: om.
S¹ solus 18 ὁ ante πρὸς add. A F vulg.: om. S L 20 κινδύνων
om. A 21 ἐξ ante ᾧ add. vulg.: om. S L A F Q O¹

συνήδεις ἀδικοῦντι, ἐν οἷς δ' ἡτύχησαν οἱ ἄλλοι, θρασὺς ὢν
 ὑφ' ἀπάντων ὦψαι. καίτοι ὅστις χιλίων πολιτῶν ἀπο- 264
 θανόντων ἐθάρρησε, τί οὗτος παθεῖν ὑπὸ τῶν ζώντων δίκαιός
 ἐστιν; πολλὰ τοίνυν ἕτερ' εἰπεῖν ἔχων περὶ αὐτοῦ παρα-
 5 λείψω· οὐ γὰρ ὅς' ἂν δείξαιμι προσόντ' αἰσχροῦ τούτῳ καὶ [315]
 ὄνειδῃ, πάντ' οἶμαι δεῖν εὐχερῶς λέγειν, ἀλλ' ὅσα μηδὲν
 αἰσχρὸν ἐστιν εἰπεῖν ἐμοί.

Ἐξέτασον τοίνυν παρ' ἄλληλα τὰ σοὶ κάμοι βεβιωμένα, 265
 πράως, μὴ πικρῶς, Αἰσχίνῃ· εἴτ' ἐρώτησον τουτουσὶ τὴν
 10 ποτέρου τύχην ἂν ἔλοιθ' ἕκαστος αὐτῶν. ἐδίδασκες γράμ-
 ματα, ἐγὼ δ' ἐφοίτων. ἐτέλεις, ἐγὼ δ' ἐτελούμην. ἐγραμ-
 μάτευες, ἐγὼ δ' ἠκκλησίαζον. ἐτριταγωνίστεες, ἐγὼ δ'
 ἐθεώρουν. ἐξέπιπτες, ἐγὼ δ' ἐσύριττον. ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν
 πεπολίτευσαι πάντα, ἐγὼ δ' ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἐὼ τᾶλλα, 266
 15 ἀλλὰ νυνὶ τήμερον ἐγὼ μὲν ὑπὲρ τοῦ στεφανωθῆναι δοκιμά-
 ζομαι, τὸ δὲ μηδ' ὀτιοῦν ἀδικεῖν ἀνωμολόγημαι, σοὶ δὲ συκο-
 φάντῃ μὲν εἶναι δοκεῖν ὑπάρχει, κινδυνεύεις δ' εἴτε δεῖ σ'
 ἔτι τοῦτο ποιεῖν, εἴτ' ἤδη πεπαῦσθαι μὴ μεταλαμβάνοντα τὸ
 πέμπτον μέρος τῶν ψήφων. ἀγαθῇ γ', οὐχ ὀρᾶς; τύχη
 20 συμβεβιωκὸς τῆς ἐμῆς κατηγορεῖς.

Φέρε δὴ καὶ τὰς τῶν λητουργιῶν μαρτυρίας ὧν λελητούρ- 267
 γηκα ὑμῖν ἀναγνώ. παρ' ἧς παρανάγνωθι καὶ σύ μοι τὰς
 ῥήσεις ἧς ἐλυμαίνου,

ἦκω νεκρῶν κευθμῶνα καὶ σκότου πύλας

25 καὶ

κακαγγελεῖν μὲν ἴσθι μὴ θέλοντά με,

καὶ 'κακὸν κακῶς σε' μάλιστα μὲν οἱ θεοί, ἔπειθ' οὗτοι

11 post ἐτελούμην add. ἐχόρευες, ἐγὼ δ' ἐχορήγουν vulg.: om.
 SL¹ rhetores 20 ὡς φαύλης post ἐμῆς add. vulg.: om. SL¹
 soli 22 παρ' ἧς SL¹ Q: πάσας vulg. post παρανάγνωθι
 add. δὴ A O B: δ' ἡμῖν vulg.: om. SL F Q 24 νεκρῶν S¹:
 λιπῶν L vulg.: λοιπὸν Vind. I 26 κακαγγελεῖν B Y: κάκ'
 ἀγγελεῖν vulg.: κακ' ἀγγέλλειν SA corr.: κακαγγέλλειν LA Q,
 cf. § 323, xix 59, 209

πάντες ἀπολέσειαν, πονηρὸν ὄντα καὶ πολίτην καὶ τριταγωνιστήν.

Λέγε τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

- 268 Ἐν μὲν τοίνυν τοῖς πρὸς τὴν πόλιν τοιοῦτος· ἐν δὲ τοῖς 5
ιδίοις εἰ μὴ πάντες ἴσθ' ὅτι κοινὸς καὶ φιλόανθρωπος καὶ τοῖς
[316] δεομένοις ἐπαρκῶν, σιωπῶ καὶ οὐδὲν ἂν εἴποιμι οὐδὲ παρα-
σχοίμην περὶ τούτων οὐδεμίαν μαρτυρίαν, οὔτ' εἴ τινας ἐκ
τῶν πολεμίων ἐλυσάμην, οὔτ' εἴ τισιν θυγατέρας συνεξέδωκα,
269 οὔτε τῶν τοιούτων οὐδέν. καὶ γὰρ οὕτω πως ὑπέληφα. 10
ἐγὼ νομίζω τὸν μὲν εὖ παθόντα δεῖν μεμνήσθαι πάντα τὸν
χρόνον, τὸν δὲ ποιήσαντ' εὐθὺς ἐπιλελῆσθαι, εἰ δὲ τὸν μὲν
χρηστοῦ, τὸν δὲ μὴ μικροψύχου ποιεῖν ἔργον ἀνθρώπου. τὸ
δὲ τὰς ἰδίας εὐεργεσίας ὑπομνησκὲν καὶ λέγειν μικροῦ
δεῖν ὁμοίον ἐστὶ τῷ ὀνειδίζειν. οὐ δὴ ποιήσω τοιοῦτον 15
οὐδέν, οὐδὲ προαχθήσομαι, ἀλλ' ὅπως ποθ' ὑπέλημμαι περὶ
τούτων, ἀρκεῖ μοι.
- 270 Βούλομαι δὲ τῶν ἰδίων ἀπαλλαγεῖς ἔτι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς
εἰπεῖν περὶ τῶν κοινῶν. εἰ μὲν γὰρ ἔχεις, Αἰσχίνη, τῶν
ὑπὸ τούτου τὸν ἥλιον εἰπεῖν ἀνθρώπων ὅστις ἀθῶος τῆς 20
Φιλίππου πρότερον καὶ νῦν τῆς Ἀλεξάνδρου δυναστείας
γέγονεν, ἢ τῶν Ἑλλήνων ἢ τῶν βαρβάρων, ἔστω, συγχωρῶ
τὴν ἐμὴν εἴτε τύχην εἴτε δυστυχίαν ὀνομάζειν βούλει πάν-
271 των αἰτίαν γεγενῆσθαι. εἰ δὲ καὶ τῶν μηδεπώποτ' ἰδόντων
ἐμὲ μηδὲ φωνῇ ἀκηκοότων ἐμοῦ πολλοὶ πολλὰ καὶ δεινὰ 25
πεπόνθασι, μὴ μόνον κατ' ἄνδρα, ἀλλὰ καὶ πόλεις ὅλαι καὶ
ἔθνη, πόσῳ δικαιοτέρον καὶ ἀληθέστερον τὴν ἀπάντων, ὥς
ἔοικεν, ἀνθρώπων τύχην κοινὴν καὶ φορὰν τινα πραγμάτων
272 χαλεπὴν καὶ οὐχ οἷαν ἔδει τούτων αἰτίαν ἡγεῖσθαι. σὺ

1 καὶ ante πολίτην om. A vulg.: add. S¹ L F¹ Q καὶ προδότην
post πολίτην add. vulg.: om. S L A Q 11 τὸν post πάντα S L A
F B Q: ante πάντα vulg. 12 τὸν δ' εὖ ποιήσαντα A 20 τούτου
S L: τουτονι cett. 24 αἰτίαν om. S¹ solus, cf. xix 178, xxv 57

τοῖν ταῦτ' ἀφ' ἐμὲ τὸν παρὰ τουτοισὶ πεπολιτευμένον
 αἰτία, καὶ ταῦτ' εἰδὼς ὅτι, καὶ εἰ μὴ τὸ ὅλον, μέρος γ' ἐπι-
 βάλλει τῆς βλασφημίας ἅπασι, καὶ μάλιστα σοί. εἰ μὲν [317]
 γὰρ ἐγὼ κατ' ἐμαυτὸν αὐτοκράτωρ περὶ τῶν πραγμάτων
 5 ἐβουλευόμην, ἣν ἂν τοῖς ἄλλοις ῥήτορσιν ὑμῖν ἔμ' αἰτιάσθαι·
 εἰ δὲ παρῆτε μὲν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀπάσαις, ἀεὶ δ' ἐν 273
 κοινῷ τὸ συμφέρον ἢ πόλις προὔτίθει σκοπεῖν, πᾶσι δὲ ταῦτ'
 ἐδόκει τότε ἄριστ' εἶναι, καὶ μάλιστα σοί (οὐ γὰρ ἐπὶ εὐνοίᾳ
 γ' ἐμοὶ παρεχόμενος ἐλπιδὼν καὶ ζήλου καὶ τιμῶν, ἀ πᾶντα
 10 προσῆν τοῖς τότε πραττομένοις ὑπ' ἐμοῦ, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας
 ἠττώμενος δηλονότι καὶ τῷ μηδὲν ἔχειν εἰπεῖν βέλτιον), πῶς
 οὐκ ἀδικεῖς καὶ δεινὰ ποιεῖς τούτοις νῦν ἐγκαλῶν ὧν τότε
 οὐκ εἶχες λέγειν βελτίως; παρὰ μὲν τοῖν τοῖς ἄλλοις ἔγωγ' 274
 ὁρῶ πᾶσιν ἀνθρώποις διωρισμένα καὶ τεταγμένα πῶς τὰ
 15 τοιαῦτα. ἀδικεῖ τις ἐκόν· ὀργὴν καὶ τιμωρίαν κατὰ τούτου.
 ἐξήμαρτέ τις ἄκων· συγγνώμην ἀντὶ τῆς τιμωρίας τούτῳ.
 οὗτ' ἀδικῶν τις οὗτ' ἐξαμαρτάνων εἰς τὰ πᾶσι δοκοῦντα
 συμφέρειν ἑαυτὸν δοὺς οὐ κατώρθωσεν μεθ' ἀπάντων· οὐκ
 ὀνειδίζει οὐδὲ λαιδορεῖσθαι τῷ τοιούτῳ δίκαιον, ἀλλὰ συνά-
 20 χθῆσθαι. φανήσεται ταῦτα πάνθ' οὕτως οὐ μόνον ἐν τοῖς 275
 νόμοις, ἀλλὰ καὶ ἡ φύσις αὐτῇ τοῖς ἀγράφοις νομίμοις καὶ
 τοῖς ἀνθρωπίνοις ἤθεσιν διώρικεν. Αἰσχίνης τοῖν τοσοῦ-
 τον ὑπερβέβληκεν ἅπαντας ἀνθρώπους ὁμότητι καὶ συκο-
 φαντίᾳ, ὥστε καὶ ὧν αὐτὸς ὡς ἀτυχημάτων ἐμέμνητο, καὶ
 25 ταῦτ' ἐμοῦ κατηγορεῖ.

Καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὥσπερ αὐτὸς ἀπλῶς καὶ μετ' εὐνοίας 276
 πάντας εἰρηκῶς τοὺς λόγους, φυλάττειν ἐμὲ καὶ τηρεῖν ἐκέ-

4 ὧν post αὐτοκράτωρ add. L marg. vulg. : om. SL¹A 6 ἀεὶ
 δ' ἐν κοινῷ SL : ἀεὶ ἐν κοινῷ δὲ cett. 15 ὀργὴν καὶ τιμωρίαν
 SLA : ὀργὴ καὶ τιμωρία vulg. 16 συγγνώμην SA : συγ-
 γνώμη L vulg. 17 ἐξαμαρτάνων A 20 τοῖν τοσοῦ-
 φανήσεται add. vulg. : om. SL πάντα om. O¹ : ante ταῦτα
 ponit Vind. 1 : καταστάνθ' Weil ἐν add. L vulg. : om. SA
 21 νομίμοις SA vulg. : νόμοις LO corr. 22 ἤθεσι om. S solus :
 ἔθεσι Reiske

- [318] λευεν, ὅπως μὴ παρακρούσομαι μηδ' ἐξαπατήσω, δεινὸν καὶ γόητα καὶ σοφιστὴν καὶ τὰ τοιαῦτ' ὀνομάζων, ὥς ἂν πρότερός τις εἴπῃ τὰ προσόνθ' ἑαυτῷ περὶ ἄλλου, καὶ δὴ ταῦθ' οὕτως ἔχοντα, καὶ οὐκέτι τοὺς ἀκούοντας σκεψομένους τίς ποτ' αὐτός ἐστιν ὁ ταῦτα λέγων. ἐγὼ δ' οἶδ' ὅτι γιγνώσκετε τοῦτον 5 ἅπαντες, καὶ πολὺν τούτῳ μᾶλλον ἢ ἐμοὶ νομίζετε ταῦτα 277 προσεῖναι. κακεῖν' εὖ οἶδ' ὅτι τὴν ἐμὴν δεινότητα—ἔστω γάρ. καίτοι ἔγωγ' ὀρώ τῆς τῶν λεγόντων δυνάμεως τοὺς ἀκούοντας τὸ πλεῖστον κυρίους· ὥς γὰρ ἂν ὑμεῖς ἀποδέξασθε καὶ πρὸς ἕκαστον ἔχητ' εὐνοίας, οὕτως ὁ λέγων ἔδοξε φρονεῖν. 10 εἰ δ' οὖν ἐστι καὶ παρ' ἐμοὶ τις ἐμπειρία τοιαύτη, ταύτην μὲν εὐρήσετε πάντες ἐν τοῖς κοινοῖς ἐξεταζομένην ὑπὲρ ὑμῶν αἰὲ καὶ οὐδαμοῦ καθ' ὑμῶν οὐδ' ἰδίᾳ, τὴν δὲ τούτου τοῦναντίον οὐ μόνον τῷ λέγειν ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἐλύπησέ τι τοῦτον ἢ προσέκρουσέ που, κατὰ τούτων. οὐ γὰρ αὐτῇ 15 278 δικαίως, οὐδ' ἐφ' ἃ συμφέρει τῇ πόλει, χρήται. οὔτε γὰρ τὴν ὀργὴν οὔτε τὴν ἐχθραν οὔτ' ἄλλ' οὐδὲν τῶν τοιούτων τὸν καλὸν ἀγαθὸν πολίτην δεῖ τοὺς ὑπὲρ τῶν κοινῶν εἰσεληλυθότας δικαστὰς ἀξιοῦν αὐτῷ βεβαιοῦν, οὐδ' ὑπὲρ τούτων εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι, ἀλλὰ μάλιστα μὲν μὴ ἔχειν ταῦτ' ἐν τῇ φύσει, 20 εἰ δ' ἄρ' ἀνάγκη, πρῶως καὶ μετρίως διακεῖμεν' ἔχειν. ἐν τίσιν οὖν σφοδρὸν εἶναι τὸν πολιτενόμενον καὶ τὸν ῥήτορα δεῖ; ἐν οἷς τῶν ὅλων τι κινδυνεύεται τῇ πόλει, καὶ ἐν οἷς πρὸς τοὺς ἐναντίους ἐστὶ τῷ δήμῳ, ἐν τούτοις· ταῦτα γὰρ 279 γενναίου καὶ ἀγαθοῦ πολίτου. μηδενὸς δ' ἀδικήματος πώποτε 25
- [319] δημοσίου, προσθήσω δὲ μηδ' ἰδίου, δίκην ἀξιώσαντα λαβεῖν παρ' ἐμοῦ μήθ' ὑπὲρ τῆς πόλεως μήθ' ὑπὲρ αὐτοῦ, στεφάνου καὶ ἐπαίνου κατηγορίαν ἤκειν συνεσκευασμένον καὶ τοσούτουσὶ λόγους ἀνηλωκέναί ἰδίας ἐχθρας καὶ φθόνου καὶ μικρο-

I παρακρούσομαι S : παρακρούσωμαι L vulg. 9 μέρος post
 πλεῖστον add. vulg. : om. S L¹ ὄντας post κυρίους add. vulg. : om.
 S L 13 οὐδ' secl. Blass coll. Ep. ii 9 14 τῷ λέγειν secl.
 Weil 21 διακεῖμεν' S L A F¹ : διακείμενον vulg. 24 τι post
 ἐστὶ add. vulg. : om. S L A

ψυχίας ἐστὶ σημεῖον, οὐδενὸς χρηστοῦ. τὸ δὲ δὴ καὶ τοὺς
 πρὸς ἑμ' αὐτὸν ἀγῶνας ἐάσαντα νῦν ἐπὶ τόνδ' ἦκειν, καὶ
 πᾶσαν ἔχει κακίαν. καὶ μοι δοκεῖς ἐκ τούτων, Αἰσχίνη, 280
 λόγων ἐπίδειξιν τινα καὶ φωνασκίας βουλόμενος ποιήσασθαι
 5 τούτον προελέσθαι τὸν ἀγῶνα, οὐκ ἀδικήματος οὐδενὸς λαβεῖν
 τιμωρίαν. ἔστι δ' οὐχ ὁ λόγος τοῦ ῥήτορος, Αἰσχίνη, τίμιον,
 οὐδ' ὁ τόνος τῆς φωνῆς, ἀλλὰ τὸ ταῦτα προαιρεῖσθαι τοῖς
 πολλοῖς καὶ τὸ τοὺς αὐτοὺς μισεῖν καὶ φιλεῖν οὔσπερ ἂν ἡ
 πατρίς. ὁ γὰρ οὕτως ἔχων τὴν ψυχὴν, οὗτος ἐπ' εὐνοίᾳ 281
 10 πάντ' ἐρεῖ· ὁ δ' ἀφ' ὧν ἡ πόλις προορᾶται τινα κίνδυνον
 ἑαυτῇ, τούτους θεραπεύων οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁρμῇ τοῖς
 πολλοῖς, οὐκουν οὐδὲ τῆς ἀσφαλείας τὴν αὐτὴν ἔχει προσ-
 δοκίαν. ἀλλ', ὁρᾷς; ἐγώ· ταῦτα γὰρ συμφέρονθ' εἰλόμην
 τουτοισί, καὶ οὐδὲν ἐξαίρετον οὐδ' ἴδιον πεπολήμαι. ἄρ' οὖν 282
 15 οὐδὲ σύ; καὶ πῶς; ὃς εὐθέως μετὰ τὴν μάχην πρεσβευτῆς
 ἐπορεύου πρὸς Φίλιππον, ὃς ἦν τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις
 συμφορῶν αἴτιος τῇ πατρίδι, καὶ ταῦτ' ἀρνούμενος πάντα
 τὸν ἔμπροσθε χρόνον ταύτην τὴν χρεῖαν, ὥς πάντες ἴσασιν.
 καίτοι τίς ὁ τὴν πόλιν ἐξαπατῶν; οὐχ ὁ μὴ λέγων ἂ φρονεῖ;
 20 τῷ δ' ὁ κῆρυξ καταρᾶται δικαίως; οὐ τῷ τοιούτῳ; τί δὲ
 μείζον ἔχοι τις ἂν εἰπεῖν ἀδίκημα κατ' ἀνδρὸς ῥήτορος ἢ εἰ
 μὴ ταῦτα φρονεῖ καὶ λέγει; σὺ τοίνυν οὗτος εὐρέθης. εἴτα [320]
 σὺ φθέγγει καὶ βλέπειν εἰς τὰ τούτων πρόσωπα τολμᾷς; 283
 πότερ' οὐχ ἡγεῖ γιγνώσκειν αὐτοὺς ὅστις εἶ; ἢ τοσοῦτον
 25 ὕπνον καὶ λήθην ἅπαντας ἔχειν ὥστ' οὐ μεμνήσθαι τοὺς
 λόγους οὓς ἐδημηγόρεις ἐν τῷ πολέμῳ, καταρώμενος καὶ
 διομνύμενος μηδὲν εἶναι σοὶ καὶ Φιλίππῳ πρᾶγμα, ἀλλ' ἐμὲ
 τὴν αἰτίαν σοι ταύτην ἐπάγειν τῆς ἰδίας ἔνεκ' ἐχθρας, οὐκ
 οὔσαν ἀληθῆ. ὥς δ' ἀπηγγέλθη τάχισθ' ἡ μάχη, οὐδὲν 284

2 καὶ ante πᾶσαν om. L vulg.: add. A 2-3 καὶ ... κακίαν om. S

4 τῶν ante λόγων add. A vulg.: om. SLFQ καὶ om. A vulg.

6 τίμιον SL: τίμιος vulg. 16 ἐν om. SO 22 ταῦτα] ταῦθ'

ἀ L: ταῦτα ἀ A οὗτος] τοιοῦτος vulg. 23 τούτων SY: τουτωνι

LA vulg. 26 πολέμῳ S¹ L¹ A: δῆμῳ vulg.

τούτων φροντίσας εὐθέως ὁμολόγεις καὶ προσεποιοῦ φιλίαν
καὶ ξενίαν εἶναι σοι πρὸς αὐτόν, τῇ μισθαρνίᾳ ταῦτα μετατιθέ-
μενος τὰ ὀνόματα· ἐκ ποίας γὰρ ἴσης ἢ δικαίας προφάσεως
Αἰσχίνῃ τῷ Γλαυκοθέας τῆς τυμπανιστρίας ξένος ἢ φίλος ἢ
γνώριμος ἦν Φίλιππος; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ, ἀλλ' ἐμισθώθης 5
ἐπὶ τῷ τὰ τουτωνὶ συμφέροντα διαφθείρειν. ἀλλ' ὅμως,
οὕτω φανερώς αὐτὸς εἰλημμένος προδότης καὶ κατὰ σαντοῦ
μηνυτῆς ἐπὶ τοῖς συμβάσιν γεγονώς, ἐμοὶ λοιδορεῖ καὶ
ὀνειδίζει ταῦτα, ὧν πάντας μᾶλλον αἰτίους εὐρήσεις.

285 Πολλὰ καὶ καλὰ καὶ μεγάλ' ἢ πόλις, Αἰσχίνῃ, καὶ 10
προείλετο καὶ κατῴρθωσεν δι' ἐμοῦ, ὧν οὐκ ἡμνημόνησεν.
σημεῖον δέ· χειροτονῶν γὰρ ὁ δῆμος τὸν ἐροῦντ' ἐπὶ τοῖς
τετελευτηκόσιν παρ' αὐτὰ τὰ συμβάντα, οὐ σὲ ἐχειροτόνησε
προβληθέντα, καίπερ εὖφωνον ὄντα, οὐδὲ Δημάδην, ἄρτι
πεποιηκότα τὴν εἰρήνην, οὐδ' Ἡγήμονα, οὐδ' ἄλλον ὑμῶν 15
οὐδένα, ἀλλ' ἐμέ. καὶ παρελθόντος σοῦ καὶ Πυθοκλέους

[321] ὡμῶς καὶ ἀναιδῶς, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί, καὶ κατηγορούντων ἐμοῦ
ταῦθ' ἃ καὶ σὺ νυνί, καὶ λοιδορουμένων, ἔτ' ἄμεινον ἐχειρο-
286 τόνησεν ἐμέ. τὸ δ' αἴτιον οὐκ ἀγνοεῖς μέν, ὅμως δὲ φράσω
σοι ἀγῶ. ἀμφοτέρ' ἤδεσαν αὐτοί, τὴν τ' ἐμὴν εὐνοίαν καὶ 20
προθυμίαν μεθ' ἧς τὰ πράγματ' ἔπραττον, καὶ τὴν ὑμετέραν
ἀδικίαν· ἃ γὰρ εὐθηνούντων τῶν πραγμάτων ἠρνεῖσθε διομνύ-
μενοι, ταῦτ' ἐν οἷς ἔπταισεν ἢ πόλις ὁμολογήσατε. τοὺς
οὖν ἐπὶ τοῖς κοινοῖς ἀτυχήμασιν ὧν ἐφρόνουν λαβόντας
ἄδειαν ἐχθροὺς μὲν πάλαι, φανεροὺς δὲ τόθ' ἡγήσανθ' αὐτοῖς 25
287 γεγενῆσθαι· εἴτα καὶ προσήκειν [ὑπολαμβάνοντες] τὸν ἐροῦντ'
ἐπὶ τοῖς τετελευτηκόσι καὶ τὴν ἐκείνων ἀρετὴν κοσμήσοντα
μήθ' ὁμωρόφιον μήθ' ὁμόσπονδον γεγενημένον εἶναι τοῖς
πρὸς ἐκείνους παραταξαμένοις, μηδ' ἐκεῖ μὲν κωμάζειν καὶ
παιωνίζειν ἐπὶ ταῖς τῶν Ἑλλήνων συμφοραῖς μετὰ τῶν 30

9 ἢ ἐμέ post εὐρήσεις add. vulg. : om. SL¹ 13 σὲ vulg. : σ' S
18 ταῦτα B² : ταῦτα SL vulg. 19 ἐμέ vulg. : με SL 20 αὐτοί
SL vulg. : οὗτοι A 26 ὑπολαμβάνοντες SLFQ : secl. Blass :
ὑπέλαβον Y : ὑπελάμβανον vulg. 30 παιωνίζειν SLAFY : παιωνί-
ζειν vulg., cf. xix 128

αὐτοχειρίων τοῦ φόνου, δεῦρο δ' ἐλθόντα τιμᾶσθαι, μηδὲ τῇ
 φωνῇ δακρύειν ὑποκρινόμενον τὴν ἐκείνων τύχην, ἀλλὰ
 τῇ ψυχῇ συναλγεῖν. τοῦτο δ' ἐώρων παρ' ἑαυτοῖς καὶ παρ'
 ἐμοί, παρὰ δ' ὑμῖν οὐ. διὰ ταῦτ' ἔμ' ἐχειροτόνησαν καὶ οὐχ 288
 5 ὑμᾶς. καὶ οὐχ ὁ μὲν δῆμος οὕτως, οἱ δὲ τῶν τετελευτηκότων
 πατέρες καὶ ἀδελφοὶ οἱ ὑπὸ τοῦ δήμου τόθ' αἵρεθέντες ἐπὶ
 τὰς ταφὰς ἄλλως πως, ἀλλὰ δέον ποιεῖν αὐτοὺς τὸ περί-
 δειπνον ὡς παρ' οἰκειοτάτῳ τῶν τετελευτηκότων, ὥσπερ τᾶλλ'
 εἶωθε γίνεσθαι, τοῦτ' ἐποίησαν παρ' ἐμοί. εἰκότως· γένει
 10 μὲν γὰρ ἕκαστος ἐκάστῳ μᾶλλον οἰκείος ἦν ἐμοῦ, κοινῇ
 δὲ πᾶσιν οὐδεὶς ἐγγυτέρω· ᾧ γὰρ ἐκείνους σωθῆναι καὶ
 κατορθῶσαι μάλιστα διέφερεν, οὗτος καὶ παθόντων ἂ μήποτ' [322]
 ὦφελον τῆς ὑπὲρ ἀπάντων λύπης πλείστον μετείχεν.

Λέγε δ' αὐτῷ τουτὶ τὸ ἐπίγραμμα, ὃ δημοσίᾳ προεῖλεθ' ἡ 289
 15 πόλις αὐτοῖς ἐπιγράψαι, Ἰν' εἰδῆς, Αἰσχίνῃ, καὶ ἐν αὐτῷ
 τούτῳ σαυτὸν ἀγνώμονα καὶ συκοφάντην ὄντα καὶ μιάρων.
 Λέγε.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ.

Οἶδε πάτρας ἔνεκα σφετέρας εἰς δῆριν ἔθεντο
 20 ὅπλα, καὶ ἀντιπάλων ὕβριν ἀπεσκέδασαν·
 †μαρνάμενοι δ' ἀρετῆς καὶ δείματος †οὐκ ἐσάωσαν
 ψυχάς, ἀλλ' Ἀἰδὴν κοινὸν ἔθεντο βραβῇ,
 οὐνεκεν Ἑλλήνων, ὡς μὴ ζυγὸν αὐχένι θέντες
 25 δουλосύνῃς στυγερὰν ἀμφὶς ἔχωσιν ὕβριν.
 γαῖα δὲ πατρὶς ἔχει κόλποις τῶν πλείστα καμόντων
 σώματ', ἐπεὶ θνητοῖς ἐκ Διὸς ἦδε κρίσις·
 μηδὲν ἀμαρτεῖν ἐστι θεῶν καὶ πάντα κατορθοῦν
 ἐν βιοτῇ· μοῖραν δ' οὐ τι φυγεῖν ἔπορευ.

1 δ' om. S¹ Vind. 1 ἐλθόντα S L¹ A: ἐλθόντας vulg. 2 ὑπο-
 κρινόμενον A: ὑποκρινομένους S L vulg. 6 οἱ ante ὑπὸ add. S L:
 om. vulg. 11 τὸ post γὰρ add. vulg.: om. S L F B 18 Epi-
 gramma om. S L¹ A 19 ἔνεκα codd.: μὲν ἐκὰς Weil 21 μαρνά-
 μενοι . . . δείματος vix sana μαρνάμενοι] μνησόμενοι Passow
 δείματος] λήματος Valckenaer 22 βραβῇ Schneider:
 βραβῆν codd. 28 ἔπορευ L F vulg.: ἔπορον O

- 290 Ἀκούεις, Αἰσχίνη, [καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ] ‘μηδὲν ἁμαρτεῖν
 ἐστὶ θεῶν καὶ πάντα κατορθοῦν’; οὐ τῷ συμβούλῳ τὴν τοῦ
 κατορθοῦν τοὺς ἀγωνιζομένους ἀνέθηκεν δύναμιν, ἀλλὰ τοῖς
 θεοῖς. τί οὖν, ὦ κατάρατ’, ἐμοὶ περὶ τούτων λοιδορεῖ, καὶ
 λέγεις ἂ σοὶ καὶ τοῖς σοῖς οἱ θεοὶ τρέψειαν εἰς κεφαλὴν; 5
- 291 Πολλὰ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἄλλα κατηγορη-
 κóτος αὐτοῦ καὶ κατεψευσμένου, μάλιστα ἑθαύμασα πάντων
 ὅτε τῶν συμβεβηκότων τότε τῇ πόλει μνησθεὶς οὐχ ὥς ἂν
 εὖνους καὶ δίκαιος πολίτης ἔσχε τὴν γνώμην οὐδ’ ἐδάκρυσεν,
 [323] οὐδ’ ἔπαθεν τοιοῦτον οὐδὲν τῇ ψυχῇ, ἀλλ’ ἐπάρας τὴν φωνὴν 10
 καὶ γεγηθὼς καὶ λαρυγγίζων ᾤετο μὲν ἐμοῦ κατηγορεῖν
 δηλονότι, δείγμα δ’ ἐξέφερεν καθ’ ἑαυτοῦ ὅτι τοῖς γεγενη-
 292 μένοις ἀνιαιοῖς οὐδὲν ὁμοίως ἔσχε τοῖς ἄλλοις. καίτοι τὸν
 τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας φάσκοντα φροντίζειν, ὥσπερ
 οὗτος νυνί, καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, τοῦτό γ’ ἔχειν δεῖ, ταῦτα 15
 λυπεῖσθαι καὶ ταῦτα χαίρειν τοῖς πολλοῖς, καὶ μὴ τῇ προ-
 αιρέσει τῶν κοινῶν ἐν τῷ τῶν ἐναντίων μέρει τετάχθαι· ὁ σὺν
 νυνὶ πεπονηκὼς εἰ φανερός, ἐμὲ πάντων αἴτιον καὶ δι’ ἐμ’ εἰς
 πράγματα φάσκων ἐμπεσεῖν τὴν πόλιν, οὐκ ἀπὸ τῆς ἐμῆς
 πολιτείας οὐδὲ προαιρέσεως ἀρξαμένων ὑμῶν τοῖς Ἑλλησι 20
 293 βοηθεῖν, ἐπεὶ ἔμοιγ’ εἰ τοῦτο δοθείη παρ’ ὑμῶν, δι’ ἐμ’ ὑμᾶς
 ἡναντιώσθαι τῇ κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἀρχῇ πραττομένῃ, μείζων
 ἂν δοθείη δωρεὰ συμπασῶν ὧν τοῖς ἄλλοις δεδώκατε. ἀλλ’
 οὗτ’ ἂν ἐγὼ ταῦτα φήσαιμι (ἀδικοῖην γὰρ ἂν ὑμᾶς), οὗτ’ ἂν
 ὑμεῖς εὔ οἶδ’ ὅτι συγχωρήσαιτε· οὗτός τ’ εἰ δίκαι’ ἐποίει, 25
 οὐκ ἂν εἵνεκα τῆς πρὸς ἐμ’ ἐχθρᾶς τὰ μέγιστα τῶν ὑμετέρων
 καλῶν ἐβλαπτε καὶ διεβαλλεν.
- 294 Ἀλλὰ τί ταῦτ’ ἐπιτιμῶ, πολλῷ σχετλιώτερ’ ἄλλα κατη-

1 καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ secl. Reiske ut illatum e § 289 ὥς τὸ ante
 μηδὲν add. L vulg. : om. SA 2 θεοῦ AY 2-3 οὐ τῷ . . . κατορθοῦν
 om. S¹ 7 ἐν ante μάλιστα add. L vulg. : om. SA 8 ὅτε SA :
 ὅτι L¹ (corr. ead.) vulg. μνησθεὶς SLAFB : ἀναμνησθεὶς vulg.
 10 τοιοῦτον ante οὐδὲν SLA : post οὐδὲν F vulg. 15 τὸ ante
 ταῦτα add. L vulg. : om. SA 21 τοσαῦτα ante δι’ ἐμὲ add. vulg. :
 om. SL¹ AY 25 τὰ δίκαια A

γορηκός αὐτοῦ καὶ κατεψευσμένου; ὃς γὰρ ἐμοῦ φιλιπ-
 πισμόν, ὧ γῇ καὶ θεοί, κατηγορεῖ, τί οὗτος οὐκ ἂν εἴποι;
 καίτοι νῆ τὸν Ἡρακλέα καὶ πάντας θεούς, εἴ γ' ἐπ' ἀληθείας
 δέοι σκοπεῖσθαι, τὸ καταψεύδεσθαι καὶ δι' ἔχθραν τι λέγειν
 5 ἀνελόντας ἐκ μέσου, τίνες ὡς ἀληθῶς εἰσὶν οἷς ἂν εἰκότως
 καὶ δικαίως τὴν τῶν γεγενημένων αἰτίαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
 ἀναθεῖεν ἅπαντες, τοὺς ὁμοίους τούτῳ παρ' ἐκάστη τῶν [324]
 πόλεων εὔροιτ' ἂν, οὐ τοὺς ἐμοί· οἷ, ὅτ' ἦν ἀσθενῇ τὰ 295
 Φιλιππου πράγματα καὶ κομιδῇ μικρά, πολλάκις προλεγόντων
 10 ἡμῶν καὶ παρακαλούντων καὶ διδασκόντων τὰ βέλτιστα, τῆς
 ἰδίας ἕνεκ' αἰσχροκερδίας τὰ κοινῇ συμφέροντα προίεντο,
 τοὺς ὑπάρχοντας ἕκαστοι πολίτας ἐξαπατῶντες καὶ διαφθεί-
 ροντες, ἕως δούλους ἐποίησαν, Θετταλοὺς Δάοχος, Κινέας,
 Θρασύδαος· Ἀρκάδας Κερκιδᾶς, Ἱερώνυμος, Εὐκαμπίδας·
 15 Ἀργείους Μύρτις, Τελέδαμος, Μνασέας· Ἡλείους Εὐξίθεος,
 Κλεότιμος, Ἀρίσταιχος· Μεσσηνίους οἱ Φιλιάδου τοῦ θεοῖς
 ἐχθροῦ παῖδες Νέων καὶ Θρασύλοχος· Σικωνίους Ἀρί-
 στρατος, Ἐπιχάρης· Κορινθίους Δείναρχος, Δημάρετος·
 Μεγαρέας Πτοιόδωρος, Ἐλιξος, Πέριλλος· Θηβαίους Τιμό-
 20 λαος, Θεογείτων, Ἀνεμοίτας· Εὐβοέας Ἴππαρχος, Κλεί-
 ταρχος, Σωσίστρατος. ἐπιλείψει με λέγονθ' ἡ ἡμέρα τὰ τῶν 296
 προδοτῶν ὀνόματα. οὗτοι πάντες εἰσὶν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν
 αὐτῶν βουλευμάτων ἐν ταῖς αὐτῶν πατρίσιν ὧν περ οὗτοι παρ'
 ὑμῖν, ἄνθρωποι μιαιοὶ καὶ κόλακες καὶ ἀλάστορες, ἡκρωτηρια-
 25 σμένοι τὰς αὐτῶν ἕκαστοι πατρίδας, τὴν ἐλευθερίαν προπε-
 πωκότες πρότερον μὲν Φιλίππῳ, νῦν δ' Ἀλεξάνδρῳ, τῇ γαστρὶ
 μετροῦντες καὶ τοῖς αἰσχίστοις τὴν εὐδαιμονίαν, τὴν δ' ἐλευθε-
 ρίαν καὶ τὸ μηδέν' ἔχειν δεσπότην αὐτῶν, ἃ τοῖς προτέροις
 Ἕλλησιν ὅροι τῶν ἀγαθῶν ἦσαν καὶ κανόνες, ἀνατετροφότες.

3 τοὺς post πάντας add. vulg. : om. SLAY 8 εὔροιτ' SAY :
 εὔροι τις L vulg. 19 Πέριλλος YF γρ. Phot. : Πέριλλος Harpocr.,
 cf. § 48 : Πέριλλος SL : Πέριλλος A : Πέριλλος vulg. Τιμόλαος
 vulg. : Τιμόλαος SL Polyb., cf. § 48 29 ἀνατετροφότες vulg. :
 ἀνατετραφότες S : utrumque L

- 297 Ταύτης τοίνυν τῆς οὕτως αἰσχροῦς καὶ περιβοήτου συστά-
 [325] σεως καὶ κακίας, μᾶλλον δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προ-
 δοσίας, εἰ δεῖ μὴ ληρεῖν, τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας
 ἣ τε πόλις παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀναίτιος γέγον' ἐκ τῶν
 ἐμῶν πολιτευμάτων καὶ ἐγὼ παρ' ὑμῖν. εἰτά μ' ἐρωτᾷς ἀντὶ 5
 ποίας ἀρετῆς ἀξιῶ τιμᾶσθαι; ἐγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι τῶν
 πολιτευομένων παρὰ τοῖς Ἑλλησι διαφθαρέντων ἀπάντων,
 ἀρξαμένων ἀπὸ σοῦ, [πρότερον μὲν ὑπὸ Φιλίππου, νῦν δ' ὑπ'
 298 Ἀλεξάνδρου,] ἔμ' οὔτε καιρὸς οὔτε φιλανθρωπία λόγων οὔτ'
 ἐπαγγελιῶν μέγεθος οὔτ' ἐλπίς οὔτε φόβος οὔτ' ἄλλ' οὐδὲν 10
 ἐπῆρεν οὐδὲ προηγάγετο ὧν ἔκρινα δικαίων καὶ συμφερόντων
 τῇ πατρίδι οὐδὲν προδοῦναι, οὐδ', ὅσα συμβεβούλευκα πώποτε
 τουτοισί, ὁμοίως ὑμῖν ὥσπερ ἂν τρυτάνη ρέπων ἐπὶ τὸ λῆμμα
 συμβεβούλευκα, ἀλλ' ἀπ' ὀρθῆς καὶ δικαίας καὶ ἀδιαφθόρου
 τῆς ψυχῆς· καὶ μεγίστων δὴ πραγμάτων τῶν κατ' ἐμαυτὸν 15
 ἀνθρώπων προστὰς πάνθ' ὑγιῶς καὶ δικαίως πεπολίτευμαι.
 299 διὰ ταῦτ' ἀξιῶ τιμᾶσθαι. τὸν δὲ τειχισμὸν τοῦτον, ὃν σύ
 μου διέσυρες, καὶ τὴν ταφρεῖαν ἄξια μὲν χάριτος καὶ ἐπαίνου
 κρίνω, πῶς γὰρ οὔ; πόρρω μέντοι πού τῶν ἐμαυτῷ πεπολι-
 τευμένων τίθεμαι. οὐ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν οὐδὲ 20
 πλίνθοις ἐγώ, οὐδ' ἐπὶ τούτοις μεγίστον τῶν ἐμαυτοῦ φρονῶ·
 ἀλλ' ἐὰν τὸν ἐμὸν τειχισμὸν βούλῃ δικαίως σκοπεῖν, εὐρήσεις
 ὅπλα καὶ πόλεις καὶ τόπους καὶ λιμένας καὶ ναῦς καὶ [πολλοὺς]
 300 ἵππους καὶ τοὺς ὑπὲρ τούτων ἀμυνομένους· ταῦτα προῦβα-
 λόμην ἐγὼ πρὸ τῆς Ἀττικῆς, ὅσον ἦν ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ 25
 δυνατόν, καὶ τούτοις ἐτείχισα τὴν χώραν, οὐχὶ τὸν κύκλον
 [326] τοῦ Πειραιῶς οὐδὲ τοῦ ἄστεως. οὐδέ γ' ἡττήθην ἐγὼ τοῖς
 λογισμοῖς Φιλίππου, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, οὐδὲ ταῖς παρα-

6 δέ SL: δὴ vulg. 8-9 πρότερον . . . Ἀλεξάνδρου secl. Dobree
 10 οὔτε χάρις post φόβος add. L vulg.: om. S¹ 13 ὥσπερ ἂν
 τρυτάνη Index Feliciani: ὥσπερ ἂν τρυτανῆ S¹ F¹ Y: ὥσπερ ἐν τρυτάνῃ
 A: ὥσπερ ἂν εἰ ἐν τρυτάνῃ S corr. L vulg.: ὥσπερανεῖ τρυτάνῃ Dindorf:
 secl. Dobree coll. v 12 16 ἀνθρώπων secl. Blass 23 πολλοὺς
 secl. Reiske 24 ἀμυνομένους SL A vulg.: ἀμυνουμένους FB:
 ἀγωνιζομένους O 26 μόνον post κύκλον add. vulg.: om. SL¹ A

σκευαῖς, ἀλλ' οἱ τῶν συμμάχων στρατηγοὶ καὶ αἱ δυνάμεις τῇ τύχῃ. τίνες αἱ τούτων ἀποδείξεις; ἐναργεῖς καὶ φανεραί. σκοπεῖτε δέ.

Τί χρῆν τὸν εὐνουν πολίτην ποιεῖν, τί τὸν μετὰ πάσης 301
 5 προνοίας καὶ προθυμίας καὶ δικαιοσύνης ὑπὲρ τῆς πατρίδος πολιτευόμενον; οὐκ ἐκ μὲν θαλάττης τὴν Εὐβοίαν προβα-
 λέσθαι πρὸ τῆς Ἀττικῆς, ἐκ δὲ τῆς μεσογείας τὴν Βοιωτίαν,
 ἐκ δὲ τῶν πρὸς Πελοπόννησον τόπων τοὺς ὁμόρους ταύτη;
 οὐ τὴν σιτοπομπίαν, ὅπως παρὰ πᾶσαν φιλίαν ἄχρι τοῦ
 10 Πειραιῶς κομισθήσεται, προῖδέναι; καὶ τὰ μὲν σῶσαι τῶν 302
 ὑπαρχόντων ἐκπέμποντα βοηθείας καὶ λέγοντα καὶ γράφοντα
 τοιαῦτα, τὴν Προκόννησον, τὴν Χερρόνησον, τὴν Τένεδον,
 τὰ δ' ὅπως οἰκεία καὶ σύμμαχ' ὑπάρξει πρᾶξαι, τὸ Βυ-
 ζάντιον, τὴν Ἀβυδον, τὴν Εὐβοίαν; καὶ τῶν μὲν τοῖς ἐχθροῖς
 15 ὑπαρχουσῶν δυνάμεων τὰς μεγίστας ἀφελεῖν, ὧν δ' ἐνέλειπε
 τῇ πόλει, ταῦτα προσθεῖναι; ταῦτα τοίνυν ἅπαντα πέπρακται
 τοῖς ἐμοῖς ψηφίσμασι καὶ τοῖς ἐμοῖς πολιτεύμασιν, ἃ καὶ 303
 βεβουλευμέν', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐὰν ἄνευ φθόνου τις
 βούληται σκοπεῖν, ὀρθῶς εὐρήσει καὶ πεπραγμένα πάση
 20 δικαιοσύνῃ, καὶ τὸν ἐκάστου καιρὸν οὐ παρεθέντ' οὐδ'
 ἄγνοθέντ' οὐδὲ προεθέντ' ὑπ' ἐμοῦ, καὶ ὅς' εἰς ἐνὸς ἀνδρὸς
 δύναμιν καὶ λογισμὸν ἤκεν, οὐδὲν ἐλλειφθέν. εἰ δ' ἡ δαί-
 μονός τινος ἢ τύχης ἰσχυρὸς ἢ στρατηγῶν φαυλότης ἢ τῶν
 προδιδόντων τὰς πόλεις ὑμῶν κακία ἢ πάντα ταῦτ' ἐλυμαίνετο [327]
 25 τοῖς ὅλοις, ἕως ἀνέτρεψεν, τί Δημοσθένους ἀδικεῖ; εἰ δ' οἷος 304
 ἐγὼ παρ' ὑμῖν κατὰ τὴν ἐμαντοῦ τάξιν, εἰς ἐν ἐκάστη τῶν
 Ἑλληνίδων πόλεων ἀνὴρ ἐγένετο, μᾶλλον δ' εἰ ἔν' ἄνδρα
 μόνον Θετταλία καὶ ἔν' ἄνδρ' Ἀρκαδία ταῦτα φρονοῦντ' ἔσχεν

4 χρῆν] χρῆ A, cf. § 306

14 τὴν Εὐβοίαν secl. Reiske : τὴν Σηλυμβρίαν conl. Weil

λειπε S L A Y : ἐνέλειπε F vulg.

vulg. : παρεθέντα F : πραθέντα Dobree

S L Y : post ἀνδρὸς vulg.

om. S L Bekk. Anecd. p. 154

ἐλυμήνατο vulg.

13 ὑπάρξει S L A Q : ὑπάρξη F vulg.

15 ἐνέ-

21 προεθέντα S A Y : προδοθέντα

ἐνὸς ante ἀνδρὸς

24 ἅμα post ταῦτα add. vulg. :

ἐλυμαίνετο S L Y Bekk. Anecd. :

ἐμοί, οὐδένες οὔτε τῶν ἔξω Πυλῶν Ἑλλήνων οὔτε τῶν εἴσω
 305 τοῖς παροῦσι κακοῖς ἐκέχρητ' ἄν, ἀλλὰ πάντες ἄν ὄντες
 ἐλεύθεροι καὶ αὐτόνομοι μετὰ πάσης ἀδείας ἀσφαλῶς ἐν
 εὐδαιμονίᾳ τὰς ἑαυτῶν ὥκουν πατρίδας, τῶν τοσούτων καὶ
 τοιούτων ἀγαθῶν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀθηναίοις ἔχοντες 5
 χάριν δι' ἐμέ. ἵνα δ' εἰδῇθ' ὅτι πολλῶ τοῖς λόγοις ἐλάττωσι
 χρώμαι τῶν ἔργων, εὐλαβούμενος τὸν φθόνον, λέγε μοι
 ταυτὶ καὶ ἀνάγνωθι λαβὼν τὸν ἀριθμὸν τῶν βοηθειῶν κατὰ
 τὰ ἐμὰ ψηφίσματα.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΒΟΗΘΕΙΩΝ.

10

306 Ταῦτα καὶ τοιαῦτα πράττειν, Αἰσχίνη, τὸν καλὸν καὶ ἀγαθὸν
 πολίτην ἔδει, ὃν κατορθουμένων μὲν μεγίστοις ἀναμφισβη-
 τήτως ὑπῆρχεν εἶναι καὶ τὸ δικαίως προσῆν, ὥς ἐτέρως
 δὲ συμβάντων τὸ γοῦν εὐδοκιμεῖν περίεστι καὶ τὸ μηδένα
 μέμφεσθαι τὴν πόλιν μηδὲ τὴν προαίρεσιν αὐτῆς, ἀλλὰ τὴν 15
 307 τύχην κακίζειν τὴν οὕτω τὰ πράγματα κρίνασαν· οὐ μὰ Δί'
 οὐκ ἀποστάντα τῶν συμφερόντων τῇ πόλει, μισθώσαντα δ'
 αὐτὸν τοῖς ἐναντίοις, τοὺς ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν καιροὺς ἀντὶ τῶν
 τῆς πατρίδος θεραπεύειν, οὐδὲ τὸν μὲν πράγματ' ἄξια τῆς
 πόλεως ὑποστάντα λέγειν καὶ γράφειν καὶ μένειν ἐπὶ τούτων 20
 βασκαίνειν, ἂν δέ τις ἰδία τι λυπήσῃ, τοῦτο μεμνήσθαι καὶ
 τηρεῖν, οὐδὲ γ' ἡσυχίαν ἄγειν ἄδικον καὶ ὑπουλον, ὃ σὺ
 [328] 308 ποιεῖς πολλάκις. ἔστι γάρ, ἔστιν ἡσυχία δικαία καὶ συμφέ-
 ρουσα τῇ πόλει, ἣν οἱ πολλοὶ τῶν πολιτῶν ὑμεῖς ἀπλῶς
 ἄγετε. ἀλλ' οὐ ταύτην οὗτος ἄγει τὴν ἡσυχίαν, πολλοῦ γε 25
 καὶ δεῖ, ἀλλ' ἀποστὰς ὅταν αὐτῷ δόξῃ τῆς πολιτείας (πολλάκις

1 οὐδένες Cobet: οὐδεὶς codd.

2 ἐκέχρητ' SL: ἐκέχρητ' cett.

4 τῶν vulg.: τούτων SL¹ soli: τούτων τῶν Aristides ii p. 516
 8-9 τὸν ἀριθμὸν . . . ψηφίσματα om. SL¹ 10 ΑΡΙΘΜΟΣ ΒΟΗΘΕΙΩΝ
 ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΜΑ ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ S 12 ἔδει L Spengel: δεῖ codd.,
 cf. § 301 ὃ γῆ καὶ θεοὶ post μὲν add. A vulg.: om. SL¹ Y

ante μεγίστοις add. vulg.: om. SLA F 19 πράγματα secl. Weil

21 προελόμενον ante βασκαίνειν add. LA: om. S vulg. 22 ὃ SLA ·
 ὧς vulg. 23 τις ante ἡσυχία add. Dobree

δὲ δοκεῖ), φυλάττει πηνίκ' ἔσεσθε μεστοὶ τοῦ συνεχῶς λέ-
 γοντος ἢ παρὰ τῆς τύχης τι συμβέβηκεν ἐναντίωμα ἢ ἄλλο
 τι δύσκολον γέγονεν (πολλὰ δὲ τάνθρώπινα)· εἴτ' ἐπὶ τούτῳ
 τῷ καιρῷ ῥήτῳ ἑξαίφνης ἐκ τῆς ἡσυχίας ὥσπερ πνεῦμ'
 5 ἐφάνη, καὶ πεφωνασκηκῶς καὶ συνειλοχῶς ῥήματα καὶ λόγους
 συνείρει τούτους σαφῶς καὶ ἀπνευστεῖ, ὄνησιν μὲν οὐδεμίαν
 φέροντας—οὐδ' ἀγαθοῦ κτήσιν οὐδενός, συμφορὰν δὲ τῷ
 τυχόντι τῶν πολιτῶν καὶ κοινὴν αἰσχύνην. καίτοι ταύτης 309
 τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐπιμελείας, Αἰσχίνη, εἴπερ ἐκ ψυχῆς
 10 δικαίας ἐγίγνετο καὶ τὰ τῆς πατρίδος συμφέροντα προηρη-
 μένης, τοὺς καρποὺς ἔδει γενναίους καὶ καλοὺς καὶ πᾶσιν
 ὠφελίμους εἶναι, συμμαχίας πόλεων, πόρους χρημάτων, ἐμ-
 πορίου κατασκευήν, νόμων συμφερόντων θέσεις, τοῖς ἀπο-
 δειχθεῖσιν ἐχθροῖς ἐναντιώματα. τούτων γὰρ ἀπάντων ἦν 310
 15 ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἐξέτασις, καὶ ἔδωκεν ὁ παρελθὼν χρόνος
 πολλὰς ἀποδείξεις ἀνδρὶ καλῷ τε καὶ ἀγαθῷ, ἐν οἷς οὐδαμοῦ
 σὺ φανήσῃ γεγονώς, οὐ πρῶτος, οὐ δεύτερος, οὐ τρίτος, οὐ
 τέταρτος, οὐ πέμπτος, οὐχ ἕκτος, οὐχ ὅποστοςοῦν, οὐκουν ἐπὶ
 γ' οἷς ἡ πατρίς ἠϋξάνετο. τίς γὰρ συμμαχία σοῦ πράξαντος 311
 20 γέγονεν τῇ πόλει; τίς δὲ βοήθεια ἡ κτήσις εὐνοίας ἡ δόξης;
 τίς δὲ πρεσβεία, τίς διακονία δι' ἣν ἡ πόλις ἐντιμωτέρα; τί [329]
 τῶν οἰκείων ἢ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ ξενικῶν, οἷς ἐπέστης, ἐπ-
 ηνώρθωται; ποῖαι τριήρεις; ποῖα βέλη; ποῖοι νεώσοικοι; τίς
 ἐπισκευὴ τειχῶν; ποῖον ἱππικόν; τί τῶν ἀπάντων σὺ χρήσιμος
 25 [εἶ]; τίς ἢ τοῖς εὐπόροις ἢ τοῖς ἀπόροις πολιτικὴ καὶ κοινὴ
 βοήθεια χρημάτων; οὐδεμία. ἀλλ', ὦ τᾶν, εἰ μὴδὲν τούτων, 312
 εὐνοιά γε καὶ προθυμία· ποῦ; πότε; ὅστις, ὦ πάντων ἀδικώ-
 ताτε, οὐδ' ὅθ' ἅπαντες, ὅσοι πώποτ' ἐφθέγγαντ' ἐπὶ τοῦ

1 πηνίκ' SL: δπηνίκ(α) AF vulg.

ἔσεσθε S corr.: ἔσεσθαι S':

ἔστ' L vulg. 5 ἀνεφάνη A Vind. 1

6 ἀπνευστεῖ S: ἀπνευστί

vulg. 9 Αἰσχίνη post μελέτης A

18 ἐπὶ γ' οἷς SLA; ἐπεὶ

οἷς YF γρ.: ἐπεὶ γε καὶ vulg.

22 οἷς ἐπέστης om. F διὰ

σέ post ἐπηνώρθωται add. vulg.: om. SL¹

25 εἶ om. Alexander:

secl. Weil: γέγονας A

26 χρημάτων secl. Blass

οὐδεμία SA¹:

παρὰ σοῦ; οὐδεμία L vulg.: οὐδεμία παρὰ σοῦ A marg.

- βήματος, εἰς σωτηρίαν ἐπεδίδοσαν, καὶ τὸ τελευταῖον Ἀριστόνικος τὸ συνειλεγμένον εἰς τὴν ἐπιτιμίαν, οὐδὲ τότε οὔτε παρήλθες οὔτ' ἐπέδωκας οὐδέν, οὐκ ἀπορῶν, πῶς γάρ; ὅς γ' ἐκεκληρονομήκεις μὲν τῶν Φίλωνος τοῦ κηδεστοῦ χρημάτων πλεῖν ἢ πέντε ταλάντων, διτάλαντον δ' εἶχες ἔρανον [δωρεὰν] 5
- 313 παρὰ τῶν ἡγεμόνων τῶν συμμοριῶν ἐφ' οἷς ἐλυμήνω τὸν τριηραρχικὸν νόμον. ἀλλ' ἵνα μὴ λόγον ἐκ λόγου λέγων τοῦ παρόντος ἐμαυτὸν ἐκκρούσω, παραλείψω ταῦτα. ἀλλ' ὅτι γ' οὐχὶ δι' ἔνδειαν οὐκ ἐπέδωκας, ἐκ τούτων δῆλον, ἀλλὰ φυλάττων τὸ μηδὲν ἐναντίον γενέσθαι παρὰ σοῦ τούτοις οἷς ἅπαντα 10 πολιτεύει. ἐν τίσιν οὖν σὺ νεανίας καὶ πηνίκα λαμπρός; ἥνικ' ἂν κατὰ τούτων τι δέη, ἐν τούτοις λαμπροφωνότατος, μνημονικώτατος, ὑποκριτῆς ἄριστος, τραγικὸς Θεοκρίνης.
- 314 Εἵτα τῶν πρότερον γεγενημένων ἀγαθῶν ἀνδρῶν μέμνησαι. καὶ καλῶς ποιεῖς. οὐ μέντοι δίκαιόν ἐστιν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 15 τὴν πρὸς τοὺς τετελευτηκότας εὐνοίαν ὑπάρχουσαν προλαβόντα παρ' ὑμῶν πρὸς ἐκείνους ἐξετάζειν καὶ παραβάλλειν
- [330] 315 ἐμὲ τὸν νῦν ζῶντα μεθ' ὑμῶν. τίς γὰρ οὐκ οἶδε τῶν πάντων, ὅτι τοῖς μὲν ζῶσι πᾶσιν ὕπεστί τις ἢ πλείων ἢ ἐλάττων φθόνος, τοὺς τεθνεώτας δ' οὐδὲ τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς ἔτι μισεῖ; 20 οὕτως οὖν ἐχόντων τούτων τῇ φύσει, πρὸς τοὺς πρὸ ἐμαυτοῦ νῦν ἐγὼ κρίνωμαι καὶ θεωρῶμαι; μηδαμῶς· οὔτε γὰρ δίκαιον οὔτ' ἴσον, Αἰσχίνη, ἀλλὰ πρὸς σὲ καὶ ἄλλον εἴ τινα βούλει
- 316 τῶν ταῦτά σοι προηρημένων καὶ ζώντων. κάκεῖνο σκόπει. πότερον κάλλιον καὶ ἄμεινον τῇ πόλει διὰ τὰς τῶν 25

2 ἀργύριον add. post ἐπιτιμίαν A: ante εἰς vulg.: om. SL¹
 4 ἐκεκληρονομήκεις A Schaefer: κεκληρονομήκας codd. 5 πλεῖν
 scripsi: πλείωνων codd. πέντε ταλάντων L vulg.: πέντεταλάντων
 S: πεντεταλάντων Reiske Aut quod scripsi legendum esse arbitror,
 aut πλείωνων (όντων) ἢ πεντεταλάντων, quod coni. Weil δωρεὰν
 om. A¹: secl. Lipsius 11 νεανικὸς Cobet λαμπρός secl. Cobet
 12 κατὰ τούτων τι S¹ solus: εἰπεῖν κατὰ τούτων τι F: κατὰ τούτων εἰπεῖν
 τι S corr. LA: εἰπεῖν τι κατὰ τούτων vulg. 15 ὃ ante ἄνδρες
 add. vulg.: om. SLBO 16 προλαβόντα SO: προσλαβόντα L
 vulg. 18 νῦν ζῶντα SLOY: συζῶντα vulg., schol. p. 322, 20:
 συνζῶντα Priscian. xviii 285 22 κρίνωμαι καὶ θεωρῶμαι SFB:
 κρίνομαι καὶ θεωροῦμαι LA vulg.

πρότερον εὐεργεσίας, οὐσας ὑπερμεγέθεις, οὐ μὲν οὖν εἴποι
 τις ἂν ἡλικας, τὰς ἐπὶ τὸν παρόντα βίον γιγνομένας εἰς
 ἀχαριστίαν καὶ προπηλακισμόν ἄγειν, ἢ πᾶσιν, ὅσοι τι μετ'
 εὐνοίας πράττουσι, τῆς παρὰ τούτων τιμῆς καὶ φιλανθρωπίας
 5 μετεῖναι; καὶ μὴν εἰ καὶ τοῦτ' ἄρα δεῖ μ' εἰπεῖν, ἢ μὲν 317
 ἐμὴ πολιτεία καὶ προαίρεσις, ἃν τις σκοπῇ, ταῖς τῶν τότε
 ἐπαινουμένων ἀνδρῶν ὁμοία καὶ ταῦτὰ βουλομένη φανή-
 σεται, ἢ δὲ σὴ ταῖς τῶν τοὺς τοιούτους τότε συκοφαν-
 τούντων· δηλὸν γὰρ ὅτι καὶ κατ' ἐκείνους ἦσαν τινες, οἱ
 10 διασύροντες τοὺς ὄντας τότε τοὺς [δὲ] πρότερον γεγενημένους
 ἐπῆνουν, βάσκανον πρᾶγμα καὶ ταῦτὸ ποιοῦντες σοί. εἴτα 318
 λέγεις ὥς οὐδὲν ὁμοίός εἰμ' ἐκείνοις ἐγώ; σὺ δ' ὁμοίος,
 Αἰσχίνῃ; ὁ δ' ἀδελφὸς ὁ σός; ἄλλος δέ τις τῶν νῦν
 ῥητόρων; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδένα φημί. ἀλλὰ πρὸς τοὺς
 15 ζῶντας, ὧ χρηστέ, ἵνα μηδὲν ἄλλ' εἴπω, τὸν ζῶντ' ἐξέταξε
 καὶ τοὺς καθ' αὐτόν, ὥσπερ τᾶλλα πάντα, τοὺς ποιητάς, [331]
 τοὺς χορούς, τοὺς ἀγωνιστάς. ὁ Φιλάμμων οὐχ ὅτι Γλαύκου 319
 τοῦ Καρυστίου καὶ τινων ἐτέρων πρότερον γεγενημένων
 ἀθλητῶν ἀσθενέστερος ἦν, ἀστεφάνωτος ἐκ τῆς Ὀλυμπίας
 20 ἀπῆει, ἀλλ' ὅτι τῶν εἰσελθόντων πρὸς αὐτὸν ἄριστ' ἐμάχετο,
 ἐστεφανοῦτο καὶ νικῶν ἀνηγορεύετο. καὶ σὺ πρὸς τοὺς
 νῦν ὅρα με ῥήτορας, πρὸς σαυτόν, πρὸς ὅντινα βούλει τῶν
 ἀπάντων· οὐδέν' ἐξίσταμαι. ὦν, ὅτε μὲν τῇ πόλει τὰ 320
 βέλτισθ' ἐλέσθαι παρῆν, ἐφαμίλλου τῆς εἰς τὴν πατρίδ'
 25 εὐνοίας ἐν κοινῷ πᾶσι κειμένης, ἐγὼ κράτιστα λέγων ἐφαι-
 νόμην, καὶ τοῖς ἐμοῖς καὶ ψηφίσμασι καὶ νόμοις καὶ πρε-

1 πρότερον S L A O : προτέρων vulg., schol., Aristid., cf. xx 113, 114
 2 ἐπὶ S L vulg. : περὶ F solus, fort. recte 4 παρὰ add. L A vulg.
 3 γρ. Aristid. : om. S Y 6 ὁρθῶς ante σκοπῇ add. vulg. : om. S L¹
 soli 9 τοὺς χρόνους add. post τινες L corr. vulg. : ante ἦσαν Q A
 marg. : om. S L¹ A Y οἱ διασύροντες L : οἱ διασύροντες S vulg. : οἱ
 διέσυρον μὲν A 10 δὲ secl. Weil 16 κατὰσαντόν A 23 οὐδένα
 S L¹ (supra scripto δὲν ab ead. manu) Y Bekk. Anecd. p. 138 : οὐδέν
 vulg. S γρ. L corr. pr. m., schol. p. 332, 30 25 κράτιστα S L
 vulg. : τὰ βέλτιστα A 26 καὶ ante ψηφίσμασι add. S L Q O : om.
 A vulg.

σβείαις ἅπαντα διωκεῖτο, ὑμῶν δ' οὐδεὶς ἦν οὐδαμοῦ, πλὴν εἰ τούτοις ἐπηρεάσαι τι δέοι· ἐπειδὴ δ' ἂ μήποτ' ὥφελεν συνέβη, καὶ οὐκέτι συμβούλων ἀλλὰ τῶν τοῖς ἐπιταττομένοις ὑπηρετούντων καὶ τῶν κατὰ τῆς πατρίδος μισθαρνεῖν ἐτοίμων καὶ τῶν κολακεύειν ἕτερον βουλομένωνν ἐξέτασις ἦν, ⁵ τῆνι- καῦτα σὺ καὶ τούτων ἕκαστος ἐν τάξει καὶ μέγας καὶ λαμπρὸς ἱπποτρόφος, ἐγὼ δ' ἄσθενής, ὁμολογῶ, ἀλλ' εὖνους μᾶλλον

321 ὑμῶν τουτοισί. δύο δ', ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν φύσει μέτριον πολίτην ἔχειν δεῖ (οὕτω γάρ μοι περὶ ἔμαντοῦ λέγοντι ἀνεπιφθονώτατον εἰπεῖν), ἐν μὲν ταῖς ἐξουσίαις τὴν τοῦ ¹⁰ γευναίου καὶ τοῦ πρωτείου τῇ πόλει προαίρεσιν διαφυλάττειν, ἐν παντὶ δὲ καιρῷ καὶ πράξει τὴν εὖνοιαν· τούτου γὰρ ἡ φύσις κυρία, τοῦ δύνασθαι δὲ καὶ ἰσχύειν ἕτερα. ταύτην

322 τοίνυν παρ' ἐμοὶ μεμενηκυῖαν εὐρήσεθ' ἀπλῶς. ὁρᾶτε δέ. οὐκ ἐξαιτούμενος, οὐκ εἰς Ἀμφικτύονας δίκας ἐπαγόντων, οὐκ ¹⁵

[332] ἀπειλούντων, οὐκ ἐπαγγελλομένων, οὐχὶ τοὺς καταράτους τούτους ὥσπερ θηρία μοι προσβαλλόντων, οὐδαμῶς ἐγὼ προδέδωκα τὴν εἰς ὑμᾶς εὖνοιαν. τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ὀρθὴν καὶ δικαίαν τὴν ὁδὸν τῆς πολιτείας εἰλόμην, τὰς τιμάς, τὰς δυναστείας, τὰς εὐδοξίας τὰς τῆς πατρίδος θεραπεύειν, ²⁰

323 ταύτας αὔξειν, μετὰ τούτων εἶναι. οὐκ ἐπὶ μὲν τοῖς ἐτέρων εὐτυχήμασι φαιδρὸς ἐγὼ καὶ γεγεθὼς κατὰ τὴν ἀγορὰν περιέρχομαι, τὴν δεξιὰν προτείνων καὶ εὐαγγελιζόμενος τούτοις οἷς ἂν ἐκεῖσ' ἀπαγγελεῖν οἴωμαι, τῶν δὲ τῆς πόλεως ἀγαθῶν πεφρικῶς ἀκούω καὶ στένων καὶ κύπτων εἰς τὴν γῆν, ²⁵ ὥσπερ οἱ δυσσεβεῖς οὔτοι, οἳ τὴν μὲν πόλιν διασύρουσιν, ὥσπερ οὐχ αὐτοὺς διασύροντες, ὅταν τοῦτο ποιῶσιν, ἔξω δὲ βλέπουσι, καὶ ἐν οἷς ἀτυχησάντων τῶν Ἑλλήνων ἡτύχῃσ'

5 ἕτερον SL Y : ἐτέρους vulg. ἦν post ἐξέτασις om. S L : add. cett.
 8 ᾧ ante ἄνδρες add. vulg. : om. S L F 13 ἕτερα S L vulg. : ἐτέρα
 A Y schol. p. 338, 8 ἐτέρα] ἡ τύχη 15 εἰς Ἀμφικτύονας S, cf. lix
 98: Ἀμφικτυονικὰς L vulg. μοι post ἐπαγόντων add. L F: om.
 SA οὐκ ἀπειλούντων om. S¹ solus 24 ἀπαγγελεῖν Mark-
 land: ἀπαγγέλλειν S L vulg. : ἀπαγγέλειν O, cf. § 267, xix 59, 152,
 209, 324

ἕτερος, ταῦτ' ἐπαινοῦσι καὶ ὅπως τὸν ἅπαντα χρόνον μενεῖ
φάσι δεῖν τηρεῖν.

Μὴ δὴτ', ὧ πάντες θεοί, μηδεὶς ταῦθ' ὑμῶν ἐπινεύσειεν, 324
ἀλλὰ μάλιστα μὲν καὶ τούτοις βελτίω τινα νοῦν καὶ φρένας
5 ἐνθείητε, εἰ δ' ἄρ' ἔχουσιν ἀνιάτως, τούτους μὲν αὐτοὺς καθ'
ἑαυτοὺς ἐξώλεις καὶ προώλεις ἐν γῇ καὶ θαλάττῃ ποιήσατε,
ἡμῖν δὲ τοῖς λοιποῖς τὴν ταχίστην ἀπαλλαγὴν τῶν ἐπηρτη-
μένων φόβων δότε καὶ σωτηρίαν ἀσφαλῆ.

1 μενεῖ SL¹: μένει A: διαμενεῖ L corr. vulg. 5 οὕτως ante
ἀνιάτως add. F vulg.: om. SL AOY 6 καὶ προώλεις om. A
ποιήσατε SF¹: ποιήσοιτε L: ποιήσαιτε vulg.

In S subscriptum

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΤΗΡΕ ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ
X X H H Δ Π Ι Ι Ι

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΡΕΣΒΕΙΑΣ

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΤΠΟΘΕΣΙΣ.

- Αἰσχίνης ἦν ἀνὴρ Ἀθηναῖος, υἱὸς Ἀτρομήτου καὶ Γλαυκοθέας, ἀμφοτέρων ἀδόξων, ὥς φησι Δημοσθένης· τὸν μὲν γὰρ γράμματα διδάσκοντα, τὴν δὲ καθαίρουσαν καὶ τελετάς τινας οὐ σπονδαίας τελοῦσάν φησι διαζῆν. παραδέδοται δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Αἰσχίνης τραγωδιῶν θ' ὑποκριτὴς γενόμενος καὶ γραμματεὺς τῆς πόλεως, 5
- 2 ἥτις ἦν εὐτελής ὑπηρεσία. ὕστερον μέντοι τῶν ῥητόρων εἰς ἐγένετο, καὶ περὶ τῆς εἰρήνης πρὸς Φίλιππον ἐπρέσβευσε. πολεμοῦντες γὰρ Ἀθηναῖοι Φιλίππῳ περὶ Ἀμφιπόλεως, καὶ πολλὰ μὲν αὐτοὶ δεινὰ πάσχοντες, δρῶντες δ' οὐδὲν ἄξιον λόγον, ἐπέσθησαν ὑπὲρ εἰρήνης πρεσβεύσασθαι πρὸς Φίλιππον. πέμπουσι 10 δὴ πρέσβεις δέκα τὸν ἀριθμόν, ἐν οἷς Αἰσχίνης τε καὶ Δημοσθένης ἦσαν. δεξαμένου δὲ Φιλίππου τὰς διαλύσεις, πάλιν οἱ αὐτοὶ πρεσβεύουσι δεύτερον, ὅπως οἱ περὶ τῆς εἰρήνης ὅρκοι γένοιτο.
- 3 περὶ δὴ ταῦτα τὰ πράγματα κατηγορεῖ ὁ Δημοσθένης Αἰσχίνου τρία· ὅτι Φιλοκράτους αἰσχροὺς καὶ ἀσύμφορον εἰρήνην γράφοντος 15 συνείπεν αὐτῷ· ὅτι τοὺς χρόνους κατανήλωσε, παρ' ὃ συνέβη τὰ ἐν Θράκῃ διαφθαρῆναι· ὅτι ψευδῇ πρὸς Ἀθηναίους ἀπήγγειλε, παρ' ὃ συνέβη Φωκέας ἀπολέσθαι· εἶπε γάρ, φησὶν, ὅτι Φωκέας οὐκ ἀναιρήσει Φίλιππος, καὶ ὑμεῖς τούτῳ πιστεύσαντες οὐκ
- [334] ἐβοηθήσατε τοῖς ἀνδράσι. φησὶ δὲ ταῦτα πάντ' ἐπὶ μισθῷ καὶ 20
- 4 δώροις τὸν Αἰσχίνην κεκακουργηκέναι. ἡ στάσις περὶ οὐσίας καὶ στοχαστική. ἡ δὲ κίνησις τῆς ἔχθρας λέγεται διὰ Τίμαρχον τὸν φίλον Δημοσθένους, ὃν ἠτίμωσεν Αἰσχίνης κατηγορήσας ὡς κακοῦ βίου, διότι πρὸς Πιττάλακον τὸν ὀρνιθίαν, φησὶν, εἰσῆει εὖμορφος ὢν, ἐπὶ τῷ θεᾶσθαι τὰς μάχας τῶν ὀρνίθων, διαφθειρό- 25 μενον καὶ διαφθείροντα.

ΕΤΕΡΑ ΤΠΟΘΕΣΙΣ.

Πόλεμος συνειστῆκε Φιλίππῳ καὶ Ἀθηναίοις μακρός, ἐξ οὗπερ παραβὰς τὰς πρὸς αὐτοὺς συνθήκας ἔλαβε παρ' Ὀλυνθίων

Ἀμφίπολιν, οὐσαν κτῆμα τῆς πόλεως· καὶ ἦν ὑπ' Ὀλυνθίοις καθ' ὃν καιρὸν ἀπέστησαν καὶ οἱ σύμμαχοι. συνειστήκει δὲ καὶ ἕτερος Φωκεῦσι πρὸς Θετταλοὺς καὶ Θηβαίους, τοῦτο μὲν περὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Πυθοῦ πρὸς Θετταλοὺς, τοῦτο δ' ὑπὲρ Ὀρχομενοῦ
 5 καὶ Κορωνείας πρὸς τοὺς Θηβαίους· εὐδῆλον γὰρ ἐκ τῆς ἱστορίας ὅτι τῶν μὲν παρέιλοντο τὰς δύο πόλεις γειτνιώσας αὐτοῖς, Θετταλοὺς δὲ παρωςάμενοι τὴν Ἀμφικτυονίαν, αὐτ' ἐν μέσῃ Φωκίδι τῶν ἐν Δελφοῖς ἱερῶν ἰδρυμένων. ἐπειδὴ δὲ πολὺν
 10 χρόνον ἐπολέμησαν πρὸς ἑαυτοὺς Ἀθηναῖοι καὶ Φίλιππος, τῷ χρόνῳ τὴν εἰρήνην ἑκάτεροι ποιεῖν ἐβούλοντο, ἀλλ' ὁπότερος ταῦτα προβάλλοιτο, αἰσχύνῃ ἔχειν ἐνόμιζον. Ἀριστόδημος δὲ [335]
 καὶ Νεοπτόλεμος ὑποκριταὶ τραγωδίας ἐτύγχανον· οὗτοι διὰ τὴν οἰκείαν τέχνην αἰδεῖαν εἶχον ἀπιέναι ὅποι ἂν βούλωνται, ἀλλὰ δὴ καὶ πρὸς πολεμίους. ἀπελθόντες οὖν οὗτοι εἰς τὴν Μακεδονίαν
 15 ἐπεδείξαντο τὴν οἰκείαν τέχνην, καὶ οὕτω φιλοφρόνως αὐτοὺς ἐδέξατο Φίλιππος, ὥστε πρὸς τοῖς ἄλλοις χρήμασι καὶ ἄλλα ἐκ τῶν οἰκείων παρέιχεν αὐτοῖς. αἰσθόμενος δὲ μελλόντων πρεσβεύεσθαι πρὸς αὐτὸν Φωκίων καὶ Θετταλῶν καὶ Θηβαίων, ἐβουλήθη τοὺς Ἀθηναίους ἐξαπατῆσαι. καὶ ταύτης τῆς προφά-
 20 σεως δραξάμενος Φίλιππος, ἀπολύων Ἀριστόδημον καὶ Νεοπτόλεμον ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι φίλος εἰμὶ Ἀθηναίοις. συνέβη δὲ πάλιν
 3 τι τοιοῦτον γενέσθαι. Φρύνων τις Ἀθηναῖος ἀπὼν Ὀλυμπίᾳσιν ἀγωνισόμενος ἢ θεασόμενος, ἐκρατήθη ὑπὸ τινων στρατιωτῶν τοῦ Φιλίππου ἐν ἱερομηνίᾳ καὶ ἀφηρέθη πάντα τὰ αὐτοῦ. καὶ ἐλθὼν
 25 εἰς Ἀθήνας παρεκάλει τοὺς Ἀθηναίους, ἵνα χειροτονήσωσιν αὐτὸν πρεσβευτήν, ὅπως ἀπελθὼν πρὸς Φίλιππον λάβῃ ἅπερ ἀφηρέθη· καὶ πεισθέντες Ἀθηναῖοι ἐχειροτόνησαν αὐτὸν καὶ Κτησιφῶντα. καὶ ἐλθόντων αὐτῶν εἰς Μακεδονίαν, φιλοφρόνως αὐτοὺς ἐδέξατο ὁ Φίλιππος, ὥστε καὶ τὰ ἀφαιρεθέντα ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν πάντα
 30 ἀποδοῦναι αὐτῷ καὶ ἐκ τῶν οἰκείων ἄλλα ἐπιδοῦναι, καὶ ἀπολογεῖσθαι ὅτι ἡγνόουν οἱ στρατιῶται ὅτι ἱερομηνία ἐστί. καὶ τούτοις πάλιν ὁμοίως ἔλεγεν ὡς φίλος εἰμὶ Ἀθηναίοις. καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν Ἀττικὴν τὰ αὐτὰ τοῖς ἄλλοις ἀπήγγειλαν. ταῦτα ἀκούσαντες Ἀθηναῖοι ἐβούλοντο μαθεῖν εἰ μετ' ἀληθείας
 35 εἰρήνην ἄγειν βούλεται Φίλιππος. καὶ δὴ χειροτονοῦσι δέκα πρέσβεις. εἰσὶ δ' οὗτοι Κτησιφῶν, Ἀριστόδημος, Ἰατροκλῆς, [336]
 Κίμων, Ναυσικλῆς, Δερκύλος, Φρύνων, Φιλοκράτης, Αἰσχίνης, Δημοσθένης. πέμπουσιν δὲ τούτους εἰς Μακεδονίαν, ἵνα μάθωσιν

8 ἰδρυμένων Vind. 1 : ἰδρυμένην vulg.
 Δέρκυλλος codd.

37 Δερκύλος Voemel :

εἰ μετ' ἀληθείας βούλεται εἰρήνην ἄγειν ὁ Φίλιππος· καὶ εἰ
 ἀληθές ἐστιν, ἐνέγκαι παρ' αὐτοῦ πρέσβεις τοὺς ληψομένους τοὺς
 5 ὅρκους. ἀπελθόντων οὖν τῶν δέκα πρέσβων, ὧν ἦν καὶ Δημο-
 σθένης, ἤγαγον ἀπὸ τοῦ Φιλίππου τρεῖς πρέσβεις, Ἀντίπατρον,
 Παρμενίωνα καὶ Εὐρύλοχον, ὀφείλοντας λαβεῖν τοὺς ὅρκους. 5
 συναγομένων δὲ τῶν συμμάχων τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τῷ παρασχεῖν
 τοὺς ὅρκους χρόνος παρήρχετο. καὶ γινώσκων τὴν φύσιν τοῦ
 Φιλίππου ὁ Δημοσθένης, ὡς αἰ καταστρεφομένου καὶ ἐπηρεά-
 ζοντος, λέγει τοῖς Ἀθηναίοις ταχέως δοῦναι τοὺς ὅρκους, καὶ μὴ
 παρόντος Κερσοβλέπτου· ἔλεγε γὰρ ὅτι εἰς τὴν Θράκην ἀπερχομέ- 10
 νων ἡμῶν παρέξει τοὺς ὅρκους ὁ Κερσοβλέπτης. ἰστέον δὲ ὅτι
 Δημοσθένης ἀπῆλθεν ἐν τῇ δευτέρᾳ πρεσβείᾳ διὰ τοιαύτην πρό-
 φασιν· ἀπελθὼν γὰρ εἰς τὴν πρώτην πρεσβείαν, εὗρεν ἐν Μακε-
 δονίᾳ τινὰς τῶν Ἀθηναίων αἰχμαλώτους, καὶ ὑπέσχετο φέρειν ἐκ
 τῶν ἰδίων χρημάτων καὶ ρύσασθαι αὐτούς, οὐκ ἐδύνατο δὲ τοῦτο 15
 7 ποιῆσαι, εἰ μὴ ἐν προσχήματι πρεσβευτοῦ. ἔλεγε δὲ τὴν πρε-
 σβείαν ἀπελθεῖν πλῶ διὰ τὸ αὐτοὺς ταχέως ἀπελθεῖν· καὶ ὅπου
 ἂν ὄντα πύθωνται Φίλιππον, δεῖν αὐτοὺς ἀπελθεῖν καὶ ἐκεῖσε τοὺς
 ὅρκους λαβεῖν. οἱ δὲ μὴ πεισθέντες πεζῇ ἀπῆλθον, καὶ εἰς
 [337] Μακεδονίαν ἀπελθόντες ἐκάθισαν ὅλους τρεῖς μῆνας, ἕως οὗ 20
 πολλὰ τῶν Ἀθηναίων χωρία καταστρέψας ὑπέστρεφε Φίλιππος,
 ἐν οἷς καὶ Κερσοβλέπτης. καὶ ἔλθων οὐκ εὐθὺς παρέσχεν αὐτοῖς
 τοὺς ὅρκους, ἀλλ' εἵλκυσε αὐτούς, ἕως ἡντρέπισε τὴν ἐπὶ Φωκέας
 στρατείαν, καίτοι πρεσβευσαμένων πρὸς αὐτὸν Φωκέων περὶ
 διαλύσεως τοῦ πολέμου. καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς Φωκέας, 25
 ἀντὶ τοῦ παρασχεῖν ἐν ἱερῷ τοὺς ὅρκους, ἐν πανδοχείῳ παρέσχε
 λέγων οὕτω, 'σπένδομαι Ἀθηναίοις καὶ τοῖς Ἀθηναίων συμμάχοις,
 χωρὶς Ἀλέων καὶ Φωκέων.' ἔλεγε γὰρ ὅτι οἱ Ἀλεῖς ἐχθροὶ ἦσαν
 τῶν φίλων μου, τῶν Φαρσαλίων· Φωκεῦσι δὲ οὐ σπένδομαι,
 8 ἐπειδήπερ ἡσέβησαν εἰς τὸ ἱερόν. ἐλθούσης οὖν τῆς δευτέρας 30
 πρεσβείας εἰς τὴν Ἀττικὴν ὁ Δημοσθένης ἐστασίαζε, λέγων ὅτι
 οὐκ ἀρέσκει μοι τὰ ὑπὸ Φιλίππου δεδογμένα. ὁ δὲ Αἰσχίνης
 ἔλεγεν ὅτι ταῦτα εἶπε Φίλιππος ἐν τῷ φανερωῷ· ἐμοὶ δὲ εἶπεν εἰς
 τὸ οὗς, ὅτι 'πλὴν Ἀλέων καὶ Φωκέων εἶπον, ἵνα μὴ μαθόντες
 Θηβαῖοι παραφυλάξωνται· αὐτοὺς γὰρ εἰσερχόμενος ἀπολέσω, 35
 9 τούτους δὲ σώσω.' οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πεισθέντες Αἰσχίνῃ ἐχειροτό-
 νησαν τρίτην πρεσβείαν, βουλόμενοι μαθεῖν εἰ φυλάττει Φίλιππος
 τὰ ὑπ' Αἰσχίνου λεχθέντα. καὶ ἐξωμόσατο Δημοσθένης μήτε

12 οὐκ ante ἀπῆλθεν add. codd. : om. Bekker
 28 Ἀλέων . . . Ἀλεῖς codd.

18 δεῖν Lessin-

πρεσβεῦσαι μήτε κοινωνεῖν, εἴτε καλῶς εἴτε κακῶς πράξει ἡ πρεσβεία. καὶ τότε φοβηθεὶς ὁ Αἰσχίνης, μήποτε μένων ὁ Δημοσθένης πέμψαι πείσει τὸν δῆμον τοῖς Φωκεῦσι βοήθειαν, προσεποιήσατο, ὡς λέγει Δημοσθένης, ἄρρωστεῖν. καὶ τότε ὁ ἀδελφὸς 5 αὐτοῦ Εὐνομος ἦλθεν ἔχων ἱατρὸν καὶ ὁμνύων ὅτι ἄρρωστὲὶ Αἰσχίνης. καὶ αὐτὸν τὸν Εὐνομον ἀντὶ τούτου ἐχειροτόνησεν [338] ὁ δῆμος πρεσβευτήν. καὶ ἀπελθόντων τούτων τῶν πρέσβειων, ὡς κατέλαβον Εὐβοίαν, ἤκουσαν ὅτι Φωκέας κατεστρέψατο ὁ Φίλιππος, καὶ μετ' αἰσχύνης ὑπέστρεψαν. ἐλθούσης δὲ τῆς τρίτης πρεσβείας 10 εἰς τὴν Ἀττικὴν, Αἰσχίνης αὐτοχειροτόνητος πρεσβευτὴς ἀπῆλθε πρὸς Φίλιππον, ὡς λέγει Δημοσθένης.

Ἰστέον δὲ ὅτι μετὰ τὴν πρεσβείαν ἕκαστος τῶν πρέσβειων 10 εὐθύνας ἐδίδου. καὶ ἡ μὲν πρώτη πρεσβεία παρέσχεν εὐθύνας οὕτω καλῶς ὥστε τὸν Δημοσθένην γράψαι καλέσαι αὐτοὺς ἐπ' ἄριστον. ἔθος γὰρ ἦν τοὺς καλῶς πρεσβευσταμένους εἰς δημόσιον ἄριστον καλεῖσθαι. ἀποροῦσι δὲ τινες ὅτι, εἰ ἡπίστατο Δημοσθένης ὅτι προδόται ἦσαν, διὰ τί ἐποίησεν αὐτοὺς κληθῆναι εἰς δημόσιον ἄριστον; καὶ λέγομεν, ὅτι μετὰ τὸ ἄριστον ἔγνω τὸν σκοπὸν αὐτῶν. τῶν δὲ τῆς δευτέρας πρεσβείας μόνος ὁ Δημοσθένης δέδωκεν εὐθύνας. μέλλοντος δὲ τοῦ Αἰσχίνου παρέχειν, 20 ἐπέστη Τίμαρχος καὶ Δημοσθένης κατηγορήσοντες τούτου. καὶ ᾗτησεν Αἰσχίνης ἀνάκρισιν γενέσθαι, καὶ γενομένης ἀνακρίσεως ἔδειξε Τίμαρχον ἡταιρηκότα, καὶ ἐξέβαλον αὐτόν· νόμος γὰρ ἦν τὸν ἡταιρηκότα μὴ πολιτεύεσθαι. εἴτα ἐπέστη κατηγορήσων 11 25 ὁ Δημοσθένης. καὶ λέγουσιν οἱ τινες, πῶς ἐνταῦθα μέμνηται τῆς τρίτης πρεσβείας; λέγομεν δ' ὅτι μετὰ τρία ἔτη τῆς γραφῆς εἰσῆλθεν ἔχων τὴν κατηγορίαν. γενομένης γὰρ τῆς δευτέρας πρεσβείας, μαθόντες οἱ Ἀθηναῖοι τὴν τῶν Φωκέων ἀπώλειαν, ἐσκευαγῶνουν ἐκ τῶν ἀγρῶν καὶ ἐν πολλῷ θορύβῳ ἦσαν· καὶ 30 μετὰ τρία ἔτη εἰσῆλθεν ὁ Δημοσθένης κατηγορήσων Αἰσχίνου. [339] καὶ κρίνει αὐτὸν διὰ δύο ἐγκλήματα, διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν Φωκέων καὶ διὰ δωροδοκίαν. ἰστέον δὲ ὅτι προηγούμενόν ἐστι ἐγκλημα, ὅτι Φωκεῖς ἀπολώλασιν. πρὸς σύστασιν τούτου δευτερον ἀνέκυψε ζήτημα, ὅτι ἐπὶ χρήμασιν Αἰσχίνῃ τοῦτο τετόλμηται, 35 ὡς σύστασιν γίνεσθαι τοῦ προτέρου ἐγκλήματος τοῦ κατὰ Φωκέας. τεκμήριά ἐστι τοῦ πάλαι ταῦτα ἐσκευωρῆσθαι καὶ κατεσκευάσθαι, 12 δι' ὧν ἅμα καὶ προαναίρει τὸ χρῶμα Αἰσχίνου, καταφεύγοντος ἐπὶ ἄγνοιαν καὶ συγγνώμην· καὶ τούτων τὰ μὲν ἐκ τῶν παρειμένων εἴληφε, τὰ δὲ ἐκ τῶν πεπραγμένων. συνεῖπε γὰρ Φιλοκράτει

- ἄνευ Φωκέων γράφοντι τὴν εἰρήνην. οὐκ ἔλαβεν ὄρκους παρὰ
Θετταλῶν συμμαχοῦντων Φιλίππῳ, οἳ οὐκ ἂν συνεστράτευσαν
ἐπὶ Φωκέας, εἴπερ δεδωκότες ἦσαν τοὺς ὄρκους. ἐνέδωκε Φιλίππῳ
χρόνον παρασκευάσασθαι τὴν ἐπὶ Φωκέας στρατείαν· διέτριψε γὰρ
ἐκεῖνος τοὺς χρόνους ἐξεπίτηδες ἀναλίσκων, ἵνα μὴ περιπλεύσας 5
ὁ δῆμος κλείσῃ τὰς Πύλας. ἐξηπάτησε τὴν πόλιν ἐπανελθὼν
ἐπίτηδες διτταῖς ἐλπίσι, μᾶ μὲν ὅτι Θηβαῖοι ἀπολοῦνται, ἑτέρα
δὲ ὅτι Φωκεῖς σωθήσονται, ὥστε μὴ ἐγγενέσθαι βουλευσασθαι
τι δεξιὸν ὑπὲρ Φωκέων· εἶπε γὰρ δεῖν Φιλίππῳ πιστεῦειν· σώσειν
13 γὰρ αὐτοὺς τῇ πόλει ἐπηγγέλατο. καὶ τοῦ μὲν προτέρου ταῦτα 10
τεκμήρια. τοῦ δὲ δευτέρου τοῦ περὶ τῶν δώρων, ἐν ᾧ δείκνυται
ὅτι χρήματα εἴληφεν Αἰσχίνης, ταῦτα τεκμήρια· ὧν ὁμοίως τὰ
μὲν ἐκ τῶν παρειμένων ἐστὶ, τὰ δὲ ἐκ τῶν πεπραγμένων. οὐ
[340] μισεῖ Φίλιππον, καίπερ ἑξαπατηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, ὥς φησι. συνεῖπε
Φιλίππῳ γενέσθαι Ἀμφικτύονα, πρεσβευσαμένων περὶ αὐτοῦ τῶν 15
Ἀμφικτυόνων. σύνεστιν αἰὲ Φιλοκράτει χρήματα εἰληφότεν.
καλούμενος ἐπὶ μαρτυρίαν, ἥνικα Ὑπεριδῆς εἰσήγγειλε Φιλοκρά-
την, παρὼν οὐκ ἐφθέγγατο. χειροτονηθεὶς πρεσβευτὴς ἐπὶ τὴν
Φωκίδα πρὸς Φίλιππον ἐπὶ ταῖς ὑποσχέσεσιν ἄρρωστὲν προσ-
εποιήσατο. ἀλόντων Φωκέων μετὰ τὴν ἐξωμοσίαν ἀχειροτόνητος 20
πορεύεται, ὅτε καὶ φυλάξασθαι αὐτὸν ἐχρῆν. ταῦτα τὰ τεκμήρια
τοῦ δευτέρου λόγου. ἔστι δὲ τούτων τὸ ἰσχυρότατον, καὶ οὐ
μάλιστα ἀντέχεται, ἡ ἐπαγγελία καὶ ἡ ὑπόσχεσις Αἰσχίνου ἢ περὶ
Θηβαίων καὶ Φωκέων.
- 14 Ἡ μὲν ὑπόθεσις τοῦ λόγου στοχαστική· οὐ γὰρ συντρέχει 25
τοῖς ἐγκαλουμένοις Αἰσχίνης, ἀλλ' ἀρνείται παντάπασιν. τὸ δὲ
εἶδος οἱ μὲν ἀπλοῦν νενομίκασιν, ὕλης πολλῆς ὥς ἐν ἀληθείᾳ
συνδραμούσης, οἱ δὲ συγκατασκευαζόμενον, δύο λαβόντες ἐγκλή-
ματα, τὸ κατὰ Φωκέας καὶ Θράκην. Μένανδρος δὲ ἐμπίπτοντά
φησιν. εἴληπται δὲ ἐκ διαβολῆς τὸ προοίμιον· δι' ὧν γὰρ αὐτὸν 30
δεδιότα ποιεῖ καὶ δεόμενον, διὰ τούτων δείκνυσιν οὐ πάνυ τοῖς
δικαίοις τεθαρρηκότα. καὶ ἅμα συγκρουστικὸν ἂν εἴῃ τὸ νόημα
ἐκ διαβολῆς τοῦ τε ἀντιδίκου καὶ τῶν συνηγόρων αὐτοῦ, οἷον τοῦ
Εὐβούλου καὶ τῶν περὶ αὐτόν· αἰὲ γὰρ ὁ Εὐβουλος ἐπολέμει τῷ
Δημοσθένει ἀπὸ τῆς αἰτίας τῆς κατὰ Ἀρίσταρχον, ὥς ἔγνωμεν ἐν 35
τῷ κατὰ Μειδίου.

- [341] Ὅση μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σπουδὴ περὶ τουτουὶ τὸν
ἀγῶνα καὶ παραγγελία γέγονε, σχεδὸν οἶμαι πάντας ὑμᾶς

ἡσθῆσθαι, ἑορακότας ἄρτι τοὺς ὄτ' ἐκληροῦσθ' ἐνοχλοῦντας
καὶ προσιόντας ὑμῖν. δεήσομαι δὲ πάντων ὑμῶν, ἃ καὶ τοῖς
μὴ δεηθείσι δίκαιόν ἐστίν ὑπάρχειν, μηδεμίαν μῆτε χάριν
μῆτ' ἄνδρα ποιεῖσθαι περὶ πλείονος ἢ τὸ δίκαιον καὶ τὸν
5 ὅρκον ὃν εἰσελήλυθεν ὑμῶν ἕκαστος ὁμωμοκῶς, ἐνθυμου-
μένους ὅτι ταῦτα μὲν ἐσθ' ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὅλης τῆς πόλεως,
αἱ δὲ τῶν παρακλητῶν αὐταὶ δεήσεις καὶ σπουδαὶ τῶν ἰδίων
πλεονεξιῶν εἵνεκα γίνονται, ἅς ἵνα κωλύθῃ οἱ νόμοι συνή-
γαγον ὑμᾶς, οὐχ ἵνα κυρίας τοῖς ἀδικούσι ποιήτε. τοὺς μὲν 2
10 οὖν ἄλλους, ὅσοι πρὸς τὰ κοινὰ δικαίως προσέρχονται, καὶ
δεδωκότες ὥσιν εὐθύνας, τὴν ἀειλογίαν ὁρῶ προτεινομένους,
τουτοῦ δ' Αἰσχίνην πολὺ τάναντία τούτου· πρὶν γὰρ εἰσελθεῖν
εἰς ὑμᾶς καὶ λόγον δοῦναι τῶν πεπραγμένων τὸν μὲν ἀνῆρκε
τῶν ἐπὶ τὰς εὐθύνας ἐλθόντων, τοῖς δ' ἀπειλεῖ περιών, δεινό-
15 τατον πάντων ἕθος εἰς τὴν πολιτείαν εἰσάγων καὶ ἀσυμφορώ-
τατον ὑμῖν· εἰ γὰρ ὁ πράξας τι τῶν κοινῶν καὶ διοικήσας τῷ
καθ' ἑαυτὸν φόβῳ καὶ μὴ τῷ δικαίῳ κατασκευάσει μηδέν'
εἶναι κατήγορον αὐτοῦ, παντάπασιν ἄκυροι πάντων ὑμεῖς [342]
γενήσεσθε.

20 Τὸ μὲν οὖν ἐξελέγξειν πολλὰ καὶ δεινὰ πεποιηκότα τουτοῦ 3
καὶ τῆς ἐσχάτης ὄντα τιμωρίας ἄξιον θαρρῶ καὶ πάνυ πιστεύω·
ὃ δὲ καίπερ ὑπειληφὼς ταῦτα φοβοῦμαι, φράσω πρὸς ὑμᾶς
καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι, ὅτι μοι δοκοῦσιν ἅπαντες οἱ παρ' ὑμῖν
ἀγῶνες οὐχ ἦττον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν καιρῶν ἢ τῶν
25 πραγμάτων εἶναι, καὶ τὸ χρόνον γεγενῆσθαι μετὰ τὴν πρε-
σβείαν πολὺν δέδοικα, μὴ τινα λήθην ἢ συνήθειαν τῶν
ἀδικημάτων ὑμῖν ἐμπεποιήκη. ὥς δὴ μοι δοκεῖτ' ἂν ὅμως 4
ἐκ τούτων καὶ γινῶναι τὰ δίκαια καὶ δικάσαι νυνί, τοῦθ' ὑμῖν
λέξω· εἰ σκέψαισθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὧ ἄνδρες δικασταί,

5 ὑμῶν ante ἕκαστος S L Y: post ἕκαστος vulg. 7 ἰδίων om.
S Y 8 συνήγον S¹ 20 ἐξελέγξειν S L¹ Q: ἐξελέγχειν vulg.
25 ἐγγενῆσθαι Cobet 27 ἐμπεποιήκη A B: πεποιήκη S¹ (add. ἐμ
ant. m.): ἐμπεποιήκει L vulg.: ἐμπεποίηκεν Markland δοκεῖτ' S L
A F: δοκοῖτ' vulg., cf. xv 2, xxiii 23 29 εἰ σκέψαισθε S corr. vulg.,
cf. xxi 199, xxiii 11, 23, xlv 48, 86: εἰ σκέψασθε S¹ L A: σκέψασθε
Hermog. Rh. Gr. iii 99

καὶ λογίσαισθε τίνων προσήκει λόγον παρὰ πρεσβευτοῦ
λαβεῖν. πρῶτον μὲν τοίνυν ὦν ἀπήγγειλε, δεύτερον δ' ὦν
ἐπείσει, τρίτον δ' ὦν προσετάξατ' αὐτῷ, μετὰ ταῦτα τῶν
χρόνων, ἐφ' ἅπασι δὲ τούτοις, εἰ ἀδωροδοκῆτως ἢ μὴ πάντα
5 ταῦτα πέπρακται. τί δήποτε τούτων; ὅτι ἐκ μὲν τῶν 5
ἀπαγγελιῶν τὸ βουλευέσασθαι περὶ τῶν πραγμάτων ὑμῖν
ἐστίν· ἂν μὲν οὖν ὦσιν ἀληθεῖς, τὰ δέοντ' ἔγνωτε, ἂν δὲ μὴ
τοιαῦται, τάναντία. τὰς δὲ συμβουλίας πιστοτέρας ὑπο-
λαμβάνετ' εἶναι τὰς τῶν πρέσβεων· ὥς γὰρ εἰδότες περὶ ὧν
ἐπέμφθησαν ἀκούετε· οὐδὲν οὖν ἐξελέγχεσθαι δίκαιός ἐστιν 10
ὁ πρεσβευτῆς φαῦλον οὐδ' ἀσύμφορον ὑμῖν συμβεβουλευκώς.
6 καὶ μὴν περὶ ὧν γε προσετάξατ' εἰπεῖν ἢ πρᾶξαι καὶ διαρρήδην
ἐψηφίσασθε ποιῆσαι, προσήκει διωκηκέναι. εἶεν· τῶν δὲ δὴ
[343] χρόνων διὰ τί; ὅτι πολλάκις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συμβαίνει 15
πολλῶν πραγμάτων καὶ μεγάλων καιρὸν ἐν βραχεὶ χρόνῳ 15
γίνεσθαι, ὃν ἂν τις ἐκὼν καθυφῇ τοῖς ἐναντίοις καὶ προδοῖ,
7 οὐδ' ἂν ὁτιοῦν ποιῇ πάλιν οἷός τ' ἔσται σῶσαι. ἀλλὰ μὴν
ὑπὲρ γε τοῦ προῖκ' ἢ μή, τὸ μὲν ἐκ τούτων λαμβάνειν, ἐξ
ὧν ἢ πόλις βλάπτεται, πάντες οἶδ' ὅτι φήσαιτ' ἂν εἶναι
δεινὸν καὶ πολλῆς ὀργῆς ἄξιον· ὁ μέντοι τὸν νόμον τιθεὶς οὐ 20
διώρισεν τοῦτο, ἀλλ' ἀπλῶς εἶπε μηδαμῶς δῶρα λαμβάνειν,
ἡγούμενος, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, τὸν ἅπαξ λαβόντα καὶ διαφθαρένθ'
ὑπὸ χρημάτων οὐδὲ κριτὴν ἔτι τῶν συμφερόντων ἀσφαλῆ
8 μένειν τῇ πόλει. ἂν μὲν τοίνυν ἐξελέγξω καὶ δείξω σαφῶς 25
Αἰσχίνην τουτοῦ καὶ μηδὲν ἀληθὲς ἀπηγγελκῶτα καὶ κεκω-
λυκός' ἐμοῦ τὸν δῆμον ἀκοῦσαι τᾷ ληθῇ, καὶ πάντα τάναντία
τῶν συμφερόντων συμβεβουλευκῶτα, καὶ μηδὲν ὧν προσ-

1 λογίσαισθε vulg.: λογίσασθε L: λογίσασθαι S: λογίσεσθε A
2 τοίνυν om. L¹ Hermog. Rh. Gr. iii 211: secl. Blass 5 post
τούτων add. ἐκάστου A: ἑκάστον L: om. S¹ vulg. 6 ὁρθῶς ante
ὑμῖν add. L vulg.: om. S 12 ἐπέμφθησαν post ὧν add. S marg.
ant. m. (sumptum ex § 5) γε] γ' ἢ S solus post γε add. ἐπέμφθη
ἢ (punctis notata) L 13 ποιῆσαι secl. Weidner 21 εἶπε]
ἀπέειπεν LYQS γρ. 24 μενεῖν Dindorf ἐλέγξω BQ 27 post
συμφερόντων add. τῇ πόλει S corr.: τῇ πο L¹: ὑμῖν vulg.: om. S¹ A

ετάξατ' ἐν τῇ πρεσβείᾳ πεπονηκότα, καὶ ἀνηλωκότα τοὺς
 χρόνους ἐν οἷς πολλῶν καὶ μεγάλων πραγμάτων καιροὶ
 προεῖνται τῇ πόλει, καὶ πάντων τούτων δῶρα καὶ μισθοὺς
 εἰληφότα μετὰ Φιλοκράτους, καταψηφίσασθ' αὐτοῦ καὶ δίκην
 5 ἀξίαν τῶν ἀδικημάτων λάβετε· ἂν δὲ μὴ δεῖξω ταῦτα, ἢ μὴ
 πάντα, ἐμὲ μὲν φαῦλον ἡγείσθε τοῦτον δ' ἄφετε.

Πολλὰ δὲ καὶ δεινὰ κατηγορεῖν ἔχων ἔτι πρὸς τούτοις 9
 ἕτερ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐξ ὧν οὐκ ἔσθ' ὅστις ἂν οὐκ
 εἰκότως μισήσειεν αὐτόν, βούλομαι πρὸ πάντων ὧν μέλλω
 10 λέγειν μνημονεύοντας ὑμῶν οἶδ' ὅτι τοὺς πολλοὺς ὑπομνήσαι,
 τίνα τάξιν ἑαυτὸν ἔταξεν Αἰσχίνης ἐν τῇ πολιτείᾳ τὸ πρῶτον,
 καὶ τίνας λόγους κατὰ τοῦ Φιλίππου δημηγορεῖν ᾤετο δεῖν, [344]
 ἵν' εἰδῇθ' ὅτι τοῖς ὑφ' ἑαυτοῦ πεπραγμένοις καὶ δεδημηγορη-
 μένοις ἐν ἀρχῇ μάλιστ' ἐξελεγχθήσεται δῶρ' ἔχων. ἔστι 10
 15 τοίνυν οὗτος ὁ πρῶτος Ἀθηναίων αἰσθόμενος Φίλιππον,
 ὡς τότε δημηγορῶν ἔφη, ἐπιβουλεύοντα τοῖς Ἑλλησι καὶ
 διαφθείρουτά τινας τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ προεστηκότων, καὶ ἔχων
 Ἰσχανδρον τὸν Νεοπτολέμου δευτεραγωνιστήν, προσιῶν μὲν
 τῇ βουλῇ, προσιῶν δὲ τῷ δήμῳ περὶ τούτων, καὶ πείσας
 20 ὑμᾶς πανταχοῖ πρέσβεις πέμψαι τοὺς συνάξοντας δεῦρο
 τοὺς βουλευσομένους περὶ τοῦ πρὸς Φίλιππον πολέμου, καὶ 11
 ἀπαγγέλλων μετὰ ταῦθ' ἦκων ἐξ Ἀρκαδίας τοὺς καλοὺς
 ἐκείνους καὶ μακροὺς λόγους, οὓς ἐν τοῖς μυρίοις ἐν Μεγάλῃ
 πόλει πρὸς Ἱερώνυμον τὸν ὑπὲρ Φιλίππου λέγοντα ὑπὲρ
 25 ὑμῶν ἔφη δεδημηγορηκέναι, καὶ διεξιὼν ἡλίκα τὴν Ἑλλάδα
 πᾶσαν, οὐχὶ τὰς ἰδίας ἀδικοῦσι μόνον πατρίδας οἱ δωροδο-
 κοῦντες καὶ χρήματα λαμβάνοντες παρὰ Φιλίππου. ἐπειδὴ 12
 τοίνυν ταῦτα πολιτευομένου τούτου τότε καὶ τοῦτο τὸ δέιγμ'
 ἐξενηνοχότος περὶ αὐτοῦ, τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης πρέσβεις
 30 πέμπειν ὡς Φίλιππον ἐπέισθητε ὑπ' Ἀριστοδήμου καὶ

ι πεπονηκότα L marg. vulg. : ποιήσαντα SL Y 6 ἀφίετε Cobet
 ιι εἰς ante τίνα add. L vulg. : om. S 20 πανταχοῖ S L soli :
 πανταχοῦ F Q Y Frag. Grafianum (Brit. Mus. Add. MS. 34473) : παν-
 ταχῇ A O πέμψαι S L A O Fr. Graf. : πέμπειν F Q Y

- Νεοπτολέμου καὶ Κτησιφώντος καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκείθεν ἀπαγγελλόντων οὐδ' ὅτιοῦν ὑγιές, γίγνεται τῶν πρέσβειων τούτων εἰς καὶ οὗτος, οὐχ ὥς τῶν ἀποδωσομένων τὰ ὑμέτερα, οὐδ' ὥς τῶν πεπιστευκότων τῷ Φιλίππῳ, ἀλλ' ὥς τῶν φυλαξόντων τοὺς ἄλλους· διὰ γὰρ τοὺς προειρημένους λόγους καὶ 5 τὴν πρὸς τὸν Φίλιππον ἀπέχθειαν ταύτην εἰκότως περὶ αὐτοῦ
- 13 πάντες εἶχετε τὴν δόξαν. προσελθὼν τοίνυν ἐμοὶ μετὰ [345] ταῦτα συνετάττετο κοινῇ πρεσβεύειν, καὶ ὅπως τὸν μιὰρὸν καὶ ἀναιδῆ φυλάξομεν ἀμφοτέρω, τὸν Φιλοκράτην, πολλὰ παρεκελεύσατο. καὶ μέχρι τοῦ δεῦρ' ἐπανελθεῖν ἀπὸ τῆς 10 πρώτης πρεσβείας ἐμὲ γοῦν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διεφθαρμένος καὶ πεπρακὼς ἑαυτὸν ἐλάνθανε. χωρὶς γὰρ τῶν ἄλλων ὧν, ὅπερ εἶπον, εἰρήκει πρότερον, ἀναστὰς τῇ προτέρᾳ τῶν ἐκκλησιῶν ἐν αἷς περὶ τῆς εἰρήνης ἐβουλευέσθε, ἥρξατ' ἀρχήν, ἣν ἐγὼ καὶ τοῖς ῥήμασιν οἶμαι τοῖς αὐτοῖς οἷσπερ 15 οὗτος εἶπεν ἐν ὑμῖν ἀπομνημονεύσειν. 'εἰ πάννυ πολὺν' ἔφη 'χρόνον ἐσκόπει Φιλοκράτης, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πῶς ἂν ἄριστ' ἐναντιωθῇ τῇ εἰρήνῃ, οὐκ ἂν αὐτὸν ἄμεινον εὐρεῖν οἶμαι ἢ τοιαῦτα γράφοντα. ἐγὼ δὲ ταύτην μὲν τὴν εἰρήνην, ἕως ἂν εἰς Ἀθηναίων λείπηται, οὐδέποτε' ἂν συμβου- 20 λεύσαιμι ποιήσασθαι τῇ πόλει, εἰρήνην μέντοι φημι δεῖν ποιεῖσθαι.' καὶ τοιούτους τινὰς εἶπε βραχεῖς καὶ μετρίους
- 15 λόγους. ὁ δὲ ταῦτ' εἰπὼν τῇ προτεραίᾳ πάντων ἀκουόντων ὑμῶν, εἰς τὴν ὑστεραίαν, ἐν ἣ τὴν εἰρήνην ἔδει κυροῦσθαι, ἐμοῦ τῷ τῶν συμμάχων συνηγοροῦντος δόγματι καὶ τὴν 25 εἰρήνην ὅπως ἴση καὶ δικαία γενήσεται πράττοντος, καὶ ὑμῶν βουλομένων ταῦτα καὶ οὐδὲ φωνὴν ἐθελόντων ἀκούειν τοῦ καταπτύστου Φιλοκράτους, ἀναστὰς ἐδημηγόρει καὶ συνη-
- 16 γόρει 'κείνῳ πολλῶν ἀξίους, ὧ Ζεῦ καὶ πάντες θεοί, θανάτων λόγους, ὥς οὔτε τῶν προγόνων ὑμᾶς μεμνήσθαι δέοι οὔτε 30

3 τούτων εἰς καὶ om. Vind. 1 schol. p. 348, 21 ἂν ante τὰ add. Richards 9 φυλάξομεν SFQ Fr. Graf.: φυλάξωμεν L vulg. 13 προ-
 τέρα L A Fr. Graf.: προτεραίᾳ SYO Q 17 πῶς SLQ: ὅπως vulg.
 18 ἂν om. S' 22 βραχεῖς εἶπεν Fr. Graf. 23 προτεραίᾳ A vulg.:
 προτέρα S L soli 26 γενήσεται vulg.: γένηται S L A O, cf. ix 75

τῶν τὰ τρόπαια καὶ τὰς ναυμαχίας λεγόντων ἀνέχεσθαι, νόμον τε θήσειν καὶ γράψειν μηδεὶν τῶν Ἑλλήνων ὑμᾶς βοηθεῖν, ὃς ἂν μὴ πρότερος βεβοηθηκὼς ὑμῖν ᾖ. καὶ ταῦθ' [346] ὁ σχέτλιος καὶ ἀναιδὴς οὗτος ἐτόλμα λέγειν ἐφεστηκότων
5 τῶν πρέσβων καὶ ἀκουόντων, οὓς ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων μετεπέμψασθε ὑπὸ τούτου πεισθέντες, ὅτ' οὐπω πεπρακὼς αὐτὸν ᾔην.

Ὁν μὲν οὖν τρόπον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χειροτονησάν- 17
των ὑμῶν ἐπὶ τοὺς ὅρκους αὐτὸν πάλιν τοὺς τε χρόνους
10 κατέτριψε καὶ τὰ πράγματα πάντ' ἐλυμήνατο τὰ τῆς πόλεως, καὶ ὅσαι περὶ τούτων ἐμοὶ πρὸς τοῦτον ἀπέχθεται συνέ-
βησαν βουλομένῳ κωλύειν, αὐτίκ' ἀκούσεσθε. ἀλλ' ἐπειδὴ πάλιν ἤκομεν ἐκ τῆς πρεσβείας ταύτης τῆς ἐπὶ τοὺς ὅρκους, ἥσπερ εἰσὶν αἱ νῦν εὐθυναί, οὔτε μικρὸν οὔτε μέγ' οὐδ'
15 ὅτιοῦν εὐρημένοι τῶν ὅτε τὴν εἰρήνην ἐποιεῖσθε λεχθέντων καὶ προσδοκηθέντων, ἀλλὰ πάντ' ἐξηπατημένοι, καὶ τούτων ἕτε-
ρ' αὐθις αὖ πεπραχόντων καὶ παρ' αὐτὸ τὸ ψήφισμα πε-
πρεσβευκότων, προσῆμεν τῇ βουλῇ. καὶ ταυτὶ πολλοὶ
συνίσασιν ἃ μέλλω λέγειν· τὸ γὰρ βουλευτήριον μεστὸν
20 ᾔην ἰδιωτῶν. παρελθὼν δ' ἐγὼ πάντα τάληθῇ πρὸς τὴν 18
βουλὴν ἀπήγγειλα, καὶ κατηγόρησα τούτων, καὶ ἀνηριθμη-
σάμην ἀπὸ τῶν πρώτων ἐλπίδων ἐκείνων ὧν ὁ Κτησιφῶν καὶ ὁ Ἀριστόδημος ἀπήγγειλαν πρὸς ὑμᾶς, καὶ μετὰ ταῦτα, ὅτε τὴν εἰρήνην ἐποιεῖσθε, ἃ οὗτος ἐδημηγόρησε καὶ εἰς ἃ
25 προήχασιν τὴν πόλιν, καὶ περὶ τῶν ὑπολοίπων (ταῦτα δ' ᾔην Φωκεῖς καὶ Πύλαι) μὴ προέσθαι συνεβούλευον, μηδὲ ταῦτα παθεῖν, μηδ' ἀναρτωμένους ἐλπίσω ἐξ ἐλπίδων καὶ ὑπο-
σχέσεσιν εἰς τοῦσχατον ἐλθεῖν τὰ πράγματ' εἶσαι. καὶ
ἐπεισα ταῦτα τὴν βουλὴν. ἐπειδὴ δ' ἤκεν ἡ ἐκκλησία καὶ [347]
19

1 λεγόντων καὶ τὰς ναυμαχίας A O 5 ἔτι ante τῶν πρέσβων add. A
6 post τούτου add. τότε L vulg. : om. S¹ A Y Fr. Graf. 10 alterum
τὰ om. S Y τὰ τῆς πόλεως secl. Weil 16 ἐξηπατημένοι] ἐξα-
πατηθέντων S L¹ 17 πεπραχόντων S L vulg. : πεπρακότων A αὐτὸ
post παρὰ (παρ') om. F vulg. : add. S L A O 24 καὶ ante εἰς ἃ om.
S L¹ 27 καὶ ὑποσχέσεσιν secl. Blass

πρὸς ὑμᾶς ἔδει λέγειν, παρελθὼν Αἰσχίνης οὕτοσὶ πρῶτος
 ἡμῶν ἀπάντων (καὶ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν πειράσθε συνδια-
 μνημονεύειν ἂν ἀληθῇ λέγω· τὰ γὰρ πάντα τὰ πράγματα
 λυμηνάμεν' ὑμῶν καὶ διαφθείρανθ' ὅλως ταῦτ' ἐστὶν ἤδη)
 τοῦ μὲν ἀπαγγέλλειν τι τῶν πεπρεσβευμένων ἢ περὶ τῶν 5
 ἐν τῇ βουλῇ ῥηθέντων, εἰ ἄρ' ἡμφεσβήτει μὴ ἀληθῇ λέγειν
 ἐμέ, μνησθῆναι πάμπληθες ἀπέσχευ, εἶπε δὲ τοιούτους
 λόγους καὶ τηλικαῦτα καὶ τοσαῦτ' ἔχοντας ἀγαθά, ὥσθ'
 20 ἅπαντας ὑμᾶς λαβὼν ᾤχετο. ἔφη γὰρ ἦκειν πεπεικῶς Φί-
 λιππον ἅπανθ' ὅσα συμφέρεи τῇ πόλει, καὶ περὶ τῶν ἐν 10
 Ἀμφικτύοσι καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, καὶ διεξῆλθε
 λόγον μακρὸν ὑμῖν, ὃν κατὰ Θηβαίων εἰπεῖν πρὸς Φίλιππον
 ἔφη, καὶ τὰ κεφάλαι' ἀπήγγελλε πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀπελογίζετ'
 ἐκ τῶν αὐτῷ πεπρεσβευμένων δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν ὑμᾶς,
 μένοντας οἴκοι καὶ οὐ στρατευομένους οὐδ' ἐνοχλουμένους, 15
 21 ἄλλης Βοιωτίας ἀκούσεσθαι, Θεσπιᾶς δὲ καὶ Πλαταιᾶς
 οἰκίζόμενας, τῷ θεῷ δὲ τὰ χρήματ' εἰσπραττόμεν' οὐ παρὰ
 Φωκέων, ἀλλὰ παρὰ Θηβαίων τῶν βουλευσάντων τὴν
 κατάληψιν τοῦ ἱεροῦ· διδάσκειν γὰρ αὐτὸς ἔφη τὸν Φίλιπ- 20
 πον ὅτι οὐδὲν ἦττον ἡσεβήκασιν οἱ βεβουλευκότες τῶν ταῖς
 χερσὶ πραξάντων, καὶ διὰ τοῦτο χρήμαθ' ἑαυτῷ τοὺς Θη-
 22 βαίους ἐπικεκρηχέναι. ἀκούειν δὲ καὶ τῶν Εὐβοέων ἐνίων
 ἔφη πεφοβημένων καὶ τεταραγμένων τὴν πρὸς τὴν πόλιν
 οἰκειότητα Φιλίππῳ γεγενημένην, ὅτι 'οὐ λελήθαθ' ἡμᾶς, 25
 [348] ὧ ἄνδρες πρέσβεις, ἐφ' οἷς πεποίησθε τὴν εἰρήνην πρὸς
 Φίλιππον, οὐδ' ἀγνοοῦμεν ὅτι ὑμεῖς μὲν Ἀμφίπολιν δεδώ-
 κατ' ἐκείνῳ, Φίλιππος δ' ὑμῖν Εὐβοίαν ὠμολόγηκεν παρα-
 δώσειν.' εἶναι μέντοι τι καὶ ἄλλο διωκόμενον αὐτῷ, οὐ

3 ἀληθῇ] τὰληθῇ Fr. Graf. 6 ἀληθῇ SLYO Fr. Graf.: τὰληθῇ
 vulg. 8 τοσαῦτα vulg.: τοιαῦτα SLAY Fr. Graf., cf. § 24 12 πρὸς
 Φίλιππον] ὑπὲρ Φωκέων Fr. Graf. 13 ἀπήγγελλε SY: ἀπήγγειλε vulg.
 20 διδάξει Fr. Graf. 22 τοῦτο Fr. Graf.: ταῦτα cett., cf. § 35 25 ὅτι]
 καὶ λεγόντων ὅτι A 26 ἐφ' οἷς om. S¹ 29 τι om. SLYO: add.
 vulg. αὐτῷ Taylor: αὐτῷ S: αὐτῷ vulg., similiter l. 2 infra

μήν πω τοῦτο βούλεσθαι λέγειν· καὶ γὰρ νῦν φθονεῖν τινας αὐτῷ τῶν συμπρέσβεων. ὑπηνίττετο δ' οὕτω καὶ παρ-
 δήλου τὸν Ὠρωπόν. εὐδοκιμῶν δ' ἐπὶ τούτοις εἰκότως, 23
 καὶ δοκῶν καὶ ῥήτωρ ἄριστος εἶναι καὶ ἀνὴρ θαυμαστός,
 5 κατέβη μάλα σεμνῶς. ἀναστὰς δ' ἐγὼ ταῦτά τ' οὐκ ἔφην
 εἰδέναι καὶ ἅμ' ἐπειρώμην τι λέγειν τούτων ὧν εἰς τὴν
 βουλὴν ἀπήγγειλα. καὶ παραστὰς ὁ μὲν ἔνθεν, ὁ δ' ἔνθεν,
 οὗτοσὶ καὶ Φιλοκράτης, ἐβόων, ἐξέκρουόν με, τελευτῶντες
 ἐχλεύαζον. ὑμεῖς δ' ἐγελάτε, καὶ οὐτ' ἀκούειν ἠθέλετ' οὔτε
 10 πιστεῦειν ἐβούλεσθ' ἄλλα πλὴν ἃ οὗτος ἀπηγγέλλει. καὶ 24
 νῆ τοὺς θεοὺς εἰκός τι παθεῖν ἔμοιγε δοκεῖτε· τίς γὰρ ἂν
 ἠνέσχετο, τηλικαῦτα καὶ τοσαῦτ' ἔσεσθαι προσδοκῶν ἀγαθὰ,
 ἢ ταῦθ' ὥς οὐκ ἔσται λέγοντός τινος, ἢ κατηγοροῦντος τῶν
 πεπραγμένων τούτοις; πάντα γὰρ τᾶλλ', οἶμαι, τότε δευτέρ'
 15 ἦν τῶν ὑποκειμένων προσδοκιῶν καὶ τῶν ἐλπιδων, οἱ δ'
 ἀντιλέγοντες ὄχλος ἄλλως καὶ βασκανία κατεφαίνετο, ταῦτα
 δὲ θαυμάσι' ἤλικά καὶ συμφέροντ' ἐδόκει πεπραχθαι τῇ
 πόλει.

Τοῦ χάριν δὴ ταῦθ' ὑπέμνησα πρῶτα νῦν ὑμᾶς καὶ διεξ- 25
 20 ἦλθον τούτους τοὺς λόγους; ἐνὸς μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 μάλιστα καὶ πρώτου, ἵνα μηδεὶς ὑμῶν, ἐπειδάν τι λέγοντος
 ἀκούῃ μου τῶν πεπραγμένων, καὶ δοκῇ δεινὸν αὐτῷ καὶ [349]
 ὑπερβάλλον εἶναι, 'εἶτα τότε' οὐκ ἔλεγεσ παραχρήμα ταῦτ'
 οὐδ' ἐδίδασκες ἡμᾶς;' θαυμάζη, ἀλλὰ μεμνημένοι τὰς ὑπο- 26
 25 σχέσεις τὰς τούτων, ἃς ἐφ' ἐκάστων ποιούμενοι τῶν καιρῶν
 ἐξέκλειον λόγου τυγχάνειν τοὺς ἄλλους, καὶ τὴν ἐπαγ-
 γελίαν τὴν τούτου ταύτην τὴν καλὴν, εἰδὴθ' ὅτι πρὸς ἅπασι
 τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτ' ἠδίκησθ' ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι τάληθ' παρα-
 χρήμα καὶ ἡνίκ' ἔδει πυνθάνεσθαι διεκωλύθητ' ἐλπίσι καὶ

6 ἅμα om. S¹ vulg.: add. LS corr. 7 παραστάνθ' Cobet
 10 ἀπήγγελλε SQ 11 ἔμοιγε δοκεῖτε SLA: ἔμοιγ' ἐδοκεῖτε FQYO
 Fr. Graf. 12 τοιαῦτα Fr. Graf., cf. § 19 17 καὶ codd. Fr. Graf.:
 secl. Cobet 22 καὶ κατηγοροῦντος post ἀκούῃ μου add. vulg.: om.
 SL¹, cf. § 24 25 ἐκάστῳ A 26 ἐξέκλειον] ἐξέκρουον S γρ. L γρ.
 pr. m. F γρ.: ἐξέβαλλον cod. unus τοῦ ante λόγου add. Cobet

- 27 φενακισμοῖς καὶ ὑποσχέσεσιν ἐξαπατῶμενοι. πρῶτον μὲν
τούτου καὶ μάλισθ', ὅπερ εἶπον, εἵνεκα ταῦτα διεξήλθον,
δευτέρου δὲ τίνος καὶ οὐδὲν ἐλάττονος ἢ τούτου; ἵνα τὴν
ὅτ' ἀδωροδόκητος ὑπῆρχε προαίρεσιν αὐτοῦ τῆς πολιτείας
ἀναμνησθέντες, ὡς προβεβλημένη καὶ ἄπιστος ἦν πρὸς τὸν 5
Φίλιππον, τὴν μετὰ ταῦτ' ἐξαίφνης γεγρονυῖαν πίστιν καὶ
28 φιλίαν σκέψησθε, εἴτ' εἰ μὲν ἐκβέβηκεν ὅσ' ἀπήγγειλε
πρὸς ὑμᾶς οὗτος καὶ καλῶς ἔχει τὰ πεπραγμένα, διὰ τὴν
ἀλήθειαν καὶ τὸ συμφέρον τῇ πόλει γεγενῆσθαι νομίσητε,
εἰ δὲ πάντα τάναντί' ὧν οὗτος εἶπε πέπρακται, καὶ πολλὴν 10
αἰσχύνην καὶ μεγάλους κινδύνους ταῦτ' ἔχει τῇ πόλει, διὰ
τὴν αἰσχροκέρδειαν τὴν ἑαυτοῦ καὶ τὸ χρημάτων ἀποδοῖσθαι
τάληθῃ μεταβεβλημένου αὐτὸν εἰδῆτε.
- 29 Βούλομαι δ', ἐπειδήπερ εἰς τούτους προήχθην τοὺς λό-
γους, ὃν τρόπον τὰ περὶ τοὺς Φωκέας πράγμαθ' ὑμῶν παρεί- 15
λονται, πρῶτον εἰπεῖν ἀπάντων. δεῖ δὲ μηδέν' ὑμῶν, ὧ
[350] ἄνδρες δικασταί, εἰς τὸ τῶν πραγμάτων μέγεθος βλέψαντα
μείζους τὰς κατηγορίας καὶ τὰς αἰτίας τῆς τούτου δόξης
νομίσαι, ἀλλ' ἐκεῖν' ὁρᾶν, ὅτι ὄντιν' ἂν ὑμεῖς εἰς ταύτην
τὴν τάξιν κατεστήσατε καὶ τῶν συμβάντων καιρῶν ἐποιή- 20
σατε κύριον, οὗτος, εἴπερ ὥσπερ οὗτος ἐβουλήθη μισθώσας
αὐτὸν ἐξαπατᾶν ὑμᾶς καὶ φενακίζειν, τῶν ἴσων αἴτιος ἦν
30 ἂν κακῶν ὅσωνπερ καὶ οὗτος. οὐ γὰρ εἰ φαῦλοισι χρήσθ'
ὑμεῖς εἰς τὰ κοινὰ πολλάκις ἀνθρώποις, καὶ τὰ πράγματ'
ἐστὶ φαῦλα ὧν ἡ πόλις ἀξιούται παρὰ τοῖς ἄλλοις, οὐδὲ 25
πολλοῦ δεῖ. εἴτα καὶ Φωκέας ἀπολώλεκεν μὲν, οἶμαι, Φί-
λιππος, συνηγωνίσαντο δ' οὗτοι· τοῦτο δὴ δεῖ σκοπεῖν καὶ
ὁρᾶν, εἰ ὅσα τῆς Φωκέων σωτηρίας ἐπὶ τὴν πρεσβείαν ἦκε,

1 ἐξαπατῶμενοι L vulg.: om. S (in γρ. add. ant. m.): ἐξηπατημένοι
Q 2 ὅπερ Dobree Ald. V. γρ.: ὅπερ codd. 3 τούτου;]
interpunctit Weil 8 ἔχει SLA: εἶχε vulg. 12 ἑαυτοῦ SL
Y: τούτου vulg. 17 βλέψαντα SL¹Y: ἀποβλέψαντα vulg.
19 ὄντιν' ἂν SLY: εἰ καὶ ὄντινα ὄν vulg. L γρ. 21 εἴθ' ante prius
οὗτος add. L marg. vulg.: om. SL ὥσπερ οὗτος secl. Dindorf
22 αὐτὸν SLA: ἑαυτὸν τοῖς ἐχθροῖς vulg.

ταῦθ' ἅπαντ' ἀπώλεσαν οὗτοι καὶ διέφθειραν ἐκόντες, οὐχ ὥς ὃδε Φωκέας ἀπώλεσεν καθ' ἑαυτόν. πόθεν;

Δὸς δέ μοι τὸ προβούλευμα, ὃ πρὸς τὴν ἐμὴν ἀπαγ- 31
 γελίαν ἐψηφίσαθ' ἡ βουλή, καὶ τὴν μαρτυρίαν τὴν τοῦ
 5 γράψαντος αὐτὸ τότε, ἵν' εἰδῇθ' ὅτι ἐγὼ μὲν οὐ τότε σιγήσας
 νῦν ἀφίσταμαι τῶν πεπραγμένων, ἀλλ' εὐθὺς κατηγοροῦν
 καὶ προεώρων τὰ μέλλοντα, ἡ βουλή δέ, ἡ μὴ κωλυθεῖς
 ἀκοῦσαι τάληθῇ παρ' ἐμοῦ, οὐτ' ἐπῆνεσε τούτους οὐτ' εἰς
 τὸ πρυτανεῖον ἠξίωσεν καλέσαι. καίτοι τοῦτ', ἀφ' οὗ
 10 γέγονεν ἡ πόλις, οὐδεὶς πώποτε φησι παθεῖν οὐδένας πρέ-
 σβεις, οὐδὲ Τιμαγόραν, οὗ θάνατον κατεχειροτόνησεν ὁ
 δῆμος. ἀλλ' οὗτοι πεπόνθασιν. λέγε δ' αὐτοῖς πρῶτον 32
 τὴν μαρτυρίαν, εἴτα τὸ προβούλευμα.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΠΡΟΒΟΥΛΕΥΜΑ.

[351]

15 Ἐνταῦθ' οὐτ' ἔπαινος οὔτε κλήσις εἰς τὸ πρυτανεῖον
 ἔστι τῶν πρέσβων ὑπὸ τῆς βουλῆς. εἰ δέ φησιν οὗτος,
 δειξάτω καὶ παρασχέσθω, καὶ γὰρ καταβαίνω. ἀλλ' οὐκ ἔστιν.
 εἰ μὲν τοίνυν ταῦτα πάντες ἐπρεσβεύομεν, δικαίως οὐδέν'
 ἐπῆνεσεν ἡ βουλή· δεινὰ γὰρ τὰ πεπραγμένα πᾶσιν· εἰ δ'
 20 οἱ μὲν τὰ δίκαι' ἔπραττον ἡμῶν, οἱ δὲ τἀναντία, διὰ τοὺς
 πεπονηρευμένους, ὥς ἔοικε, τοῖς ἐπιεικέσι συμβεβηκὸς ἂν
 εἴη ταύτης τῆς ἀτιμίας μετεσχικέναι. πῶς οὖν ῥαδίως 33
 πάντες εἴσεσθε τίς ποτ' ἔσθ' ὁ πονηρός; ἀναμνήσθητε παρ'
 ὑμῖν αὐτοῖς τίς ἔσθ' ὁ κατηγορῶν τῶν πεπραγμένων ἐξ
 25 ἀρχῆς. δῆλον γὰρ ὅτι τῷ μὲν ἡδικοκίτι σιγᾶν ἐξήρκει καὶ
 διακρουσαμένῳ τὸν παρόντ' χρόνον μήκέτ' εἰς λόγον περὶ
 τῶν πεπραγμένων αὐτὸν καθιστάναι, τῷ δὲ μηδὲν ἑαυτῷ
 συνειδότι δεινὸν εἰσῆγει, εἰ [δεινῶν καὶ] πονηρῶν ἔργων

2 ἂν post ἀπώλεσεν add. vulg. : om. SAL (ἂν supra scripsit pr. m.) Fr. Graf. τὸ καθ' ἑαυτόν Fr. Graf. 3 ἀπαγγελίαν SL (ε supra a scripsit pr. m.) A Fr. Graf. : ἐπαγγελίαν FYOQ 6 ἐφίσταμαι SLQ 10 φησι SLFY Fr. Graf., cf. § 93, xxi 16: φήσει A 19 ὥς ἀληθῶς post γὰρ add. vulg. : om. SL' A 23 ἂν ἀναμνήσθητε dubitanter Dobree, recte puto 28 δεινὸν εἰσῆγει εἰ SL (σιγῇ supra scripto) AQ : δεινὸν εἰ σιγῇ vulg. δεινῶν καὶ πονηρῶν SLA : πονηρῶν καὶ δεινῶν vulg. : δεινῶν καὶ secl. Dobree

δόξει κοινωνεῖν τῷ σιωπῆσαι. εἰμὶ τοίνυν ὁ κατηγορῶν
ἐξ ἀρχῆς ἐγὼ τούτων, τούτων δ' οὐδεὶς ἐμοῦ.

- 34 Ἡ μὲν τοίνυν βουλή ταῦτα προὔβεβουλεύκει, τῆς δ'
ἐκκλησίας γιγνομένης καὶ τοῦ Φιλίππου παρόντος ἐν Πύλαις
ἤδη—ἦν γὰρ τοῦτο πρῶτον ἀπάντων τῶν ἀδικημάτων, τὸ 5
τὸν Φίλιππον ἐπιστῆσαι τοῖς πράγμασι τούτοις καὶ δέον
ὑμᾶς ἀκοῦσαι περὶ τῶν πραγμάτων, εἴτα βουλεύσασθαι,
μετὰ ταῦτα δὲ πράττειν ὃ τι δόξαι, ἅμ' ἀκούειν κακεῖνον
35 παρεῖναι καὶ μηδ' ὃ τι χρὴ ποιεῖν ῥάδιον εἰπεῖν εἶναι. πρὸς
δὲ τούτοις τοῦτο μὲν οὐδεὶς ἀνέγνω τῷ δήμῳ τὸ προ- 10
[352] βούλευμα, οὐδ' ἤκουσεν ὁ δῆμος, ἀναστὰς δ' οὗτος ἐδη-
μηγόρει ταῦθ' ἀ διεξῆλθον ἄρτι πρὸς ὑμᾶς ἐγώ, τὰ πολλὰ
καὶ μεγάλ' ἀγαθὰ, ἀ πεπεικῶς ἔφη τὸν Φίλιππον ἦκειν καὶ
διὰ τοῦτο χρήμαθ' ἑαυτῷ τοὺς Θηβαίους ἐπικεκηρυχέναι.
ὥσθ' ὑμᾶς, ἐκπεπληγμένους τῇ παρουσίᾳ τὸ πρῶτον τῇ τοῦ 15
Φιλίππου καὶ τούτοις ὀργιζομένους ἐπὶ τῷ μὴ προηγγελ-
κέναι, πραοτέρους γενέσθαι τινός, πάνθ' ὅσ' ἐβούλεσθ' ὑμῖν
ἔσεσθαι προσδοκήσαντας, καὶ μηδὲ φωνὴν ἐθέλειν ἀκούειν
36 ἐμοῦ μηδ' ἄλλου μηδενός. καὶ μετὰ ταῦτ' ἀνεγιγνώσκεθ'
ἢ ἐπιστολὴν ἢ παρὰ τοῦ Φιλίππου, ἣν οὗτος ἔγραψ' ἀπο- 20
λειφθεὶς ἡμῶν, ἀντικρυς οὕτως καὶ διαρρηδὴν ἀπολογία
γεγραμμένη τῶν τούτοις ἡμαρτημένων. καὶ γὰρ ὥς αὐτὸς
κατεκώλυσεν αὐτοὺς βουλομένους ἐπὶ τὰς πόλεις ἵεναι καὶ
τοὺς ὅρκους ἀπολαμβάνειν, ἔνεστι, καὶ ὥς, ἵνα συνδιαλλάτ-
τωσιν αὐτῷ τοὺς Ἀλέας πρὸς τοὺς Φαρσαλίους, κατέσχευ 25
αὐτούς· καὶ πάντ' ἀναδεχόμενος καὶ εἰς αὐτὸν ποιούμενος
37 τὰ τούτων ἁμαρτήματ' ἐστίν. ὑπὲρ δὲ Φωκέων καὶ Θε-
σπιῶν ἢ ὧν οὗτος ἀπήγγελλε πρὸς ὑμᾶς, ἀλλ' οὐδὲ μικρόν.

7 ἃ (i. e. πρῶτον) ἀκοῦσαι Dobree 9 χρὴ S L A Y: χρῆν vulg.
14 τοῦτο S Y: ταῦτα L vulg. 17 τινός S L vulg., iure suspectum:
τίνος A: τινὰς O corr. 19 μηδ' ἄλλου] μηδαμοῦ, ut videtur, S¹
21 οὕτως S¹: οὕτωσιν L vulg. 25 Ἀλέας Harpocr.: ἀλεῖς L vulg.:
αλεῖς (ἀλεεῖς ant. m.) S¹, cf. § 174 26 alterum καὶ et ποιούμενος
secl. Herwerden 27 Θεσπιῶν Dobree: Θεσπίεων codd. 28 ἀπήγ-
γελλε S L Y: ἀπήγγειλε vulg., cf. §§ 38, 39, xxi 36

καὶ τοῦτ' οὐκ ἀπὸ ταυτομάτου τοῦτον ἐπράχθη τὸν τρόπον,
 ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ὧν παρὰ τούτων ὑμᾶς ἔδει δίκην λαμβάνειν
 οὐ πεποιηκότων οὐδὲ διφκηκότων οὐδὲν ὧν ὑμεῖς προσε-
 τάξατ' ἐν τῷ ψηφίσματι, ἐκεῖνος ἐκδέχεται τὴν αἰτίαν [καὶ
 5 φησιν αὐτὸς αἴτιος γεγενῆσθαι], ὃν οὐκ ἐμέλλεθ' ὑμεῖς, οἶμαι,
 δυνήσεσθαι κολάσαι· ἃ δ' ἐκεῖνος ἐξαπατήσαι καὶ προλαβεῖν 38
 τῆς πόλεως ἐβούλετο, οὗτος ἀπήγγειλεν, ἵνα μὴδ' ἐγκαλέσαι
 μὴδὲ μέμψασθαι μὴδὲν ὕστερον ὑμεῖς ἔχοιτε Φιλίππῳ, μήτ'
 ἐν ἐπιστολῇ μήτ' ἄλλοθι μῆδαμὸς τῶν παρ' ἐκείνου τούτων [353]
 10 ἐνόντων. λέγε δ' αὐτοῖς αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν, ἣν ἔγραψε
 μὲν οὗτος, ἔπεμψε δ' ἐκεῖνος· καὶ σκοπεῖθ' ὅτι τοῦτον ἔχει
 τὸν τρόπον, ὃν διεξελήλυθ' ἐγώ. λέγε.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

'Ακούετ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς ἐπιστολῆς, ὡς καλὴ καὶ 39
 15 φιλάνθρωπος. περὶ δὲ Φωκέων ἢ Θηβαίων ἢ τῶν ἄλλων
 ὧν οὗτος ἀπήγγειλεν, οὐδὲ γρῦ. ταύτης τοίνυν οὐδ' ὅτι οὖν
 ἐσθ' ὑγιές. καὶ τοῦτ' αὐτίκα δὴ μάλ' ὑμεῖς ὄψεσθε. οἱ
 μὲν γὰρ Ἀλεῖς, οὓς ἵνα συνδιαλλάττωσι κατασχεῖν φησι
 τούτους, τοιαύτης τετυχήκασι διαλλαγῆς ὥστ' ἐξελέλανται
 20 καὶ ἀνάστατος ἡ πόλις αὐτῶν γέγονε· τοὺς δ' αἰχμαλώτους
 ὁ σκοπῶν τί ἂν ὑμῖν χαρίσαιο οὐδέν' ἐνθυμηθῆναί φησι
 λύσασθαι. μεμαρτύρηται δὲ δήπουθεν ὑμῖν ἐν τῷ δήμῳ 40
 πολλάκις, ὡς ἐγὼ τάλαντον ἔχων ἐπ' αὐτοὺς ὥχόμην, καὶ
 νῦν δὲ μαρτυρηθήσεται· διὸ καὶ τὴν ἐμὴν φιλοτιμίαν οὗτος
 25 ἀφαιρούμενος τοῦτ' ἔπεισεν ἐκείνον ἐγγράψαι. ὃ τοίνυν
 μέγιστον ἀπάντων· ὁ γὰρ εἰς τὴν προτέραν γράψας ἐπι-

4-5 καὶ . . . γεγενῆσθαι secl. Cobet 7 ἀπήγγειλεν S L vulg. :
 ἀπήγγελλεν A 9 ἔλλοτε S ante παρ' add. τῶν A : τοῖς L
 vulg. : ἐν τοῖς S γρ. : om. SY 10 ἐνόντων S LA : ὄντων vulg.
 16 πρὸς ὑμᾶς post ἀπήγγειλε (ἀπήγγελλε L) add. vulg. : om. S
 18 ἀλεῖς vulg. : αλεεῖς S : ἀλεεῖς L, cf. § 36 19 τῆς ante δια-
 λαγῆς add. L vulg. : om. SA 20 ἀνάσπαστος Y 21 ποιῶν post
 τί ἂν add. vulg. : om. SL¹ Y οὐδέν' Blass : οὐδ' codd. 24 post
 νῦν add. δὲ A : δὴ Aug. 2 : om. S L vulg.

στολήν, ἣν ἠνέγκαμεν ἡμεῖς, ὅτι ἔγραφον δ' ἂν καὶ διαρ-
ρήδην ἡλίχ' ὑμᾶς εὖ ποιήσω, εἰ εὖ ᾗδειν καὶ τὴν συμμαχίαν
μοι γενησομένην, γεγονυίας τῆς συμμαχίας οὗ φησιν εἰδέναι
[354] ᾗδαι δηλονότι, εἴπερ μὴ ἐφενάκιζεν. ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦθ' 5
οὕτω τότ' ἔγραψε, λέγε μοι λαβὼν ἐκ τῆς προτέρας ἐπιστολῆς
αὐτὸ τοῦτο, ἐνθένδε. λέγε.

ΕΞ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

- 41 Οὐκοῦν πρὶν μὲν εἰρήνης τυχεῖν, εἰ καὶ συμμαχία προσ-
γένοιτ' αὐτῷ, γράψειν ὠμολόγει ἡλίκα τὴν πόλιν εὖ ποιήσιν. 10
ἐπειδὴ δ' ἀμφότερ' αὐτῷ γέγονεν, οὐκ εἰδέναι φησὶ τί ἂν
ποιῶν χαρίσαιοτο, ἂν δ' ὑμεῖς λέγητε, ποιήσιν δ' μὴτ' αἰ-
σχύνῃν μὴτ' ἀδοξίαν αὐτῷ φέροι, εἰς ταύτας τὰς προφάσεις
καταφεύγων, κὰν ἄρ' εἴπητέ τι καὶ προαχθῇθ' ὑμεῖς ἐπαγ-
γείλασθαι, ἀναχώρησιν ἑαυτῷ καταλείπων. 15
- 42 Ταῦτα τοῖνυν καὶ πόλλ' ἕτερ' ἐνὴν παραχρῆμα τότ' εὐθύς
ἐξελέγχειν καὶ διδάσκειν ὑμᾶς καὶ μὴ προέσθαι τὰ πράγματ'
ἑᾶν, εἰ μὴ Θεσπιαὶ καὶ Πλαταιαὶ καὶ τὸ Θηβαίους αὐτίκα
δὴ μάλα δώσειν δίκην ἀφείλετο τὴν ἀλήθειαν. καίτοι ταῦτα,
εἰ μὲν ἀκοῦσαι μὲν ἔδει φενακισθῆναι δὲ τὴν πόλιν, ὀρθῶς 20
ἐλέγετο, εἰ δὲ πραχθῆναι τῷ ὄντι, σιωπᾶσθαι συνέφερεν.
εἰ μὲν γὰρ ἐνταῦθ' ἦν ἤδη τὰ πράγμαθ' ὥστε μὴδ' αἰσθο-
μένοις τοῖς Θηβαίοις πλέον εἶναι μὴδέν, τί οὐ γέγονεν; εἰ
δὲ παρὰ τὸ προαισθῆσθαι κεκώλυται, τίς ὁ ἐκλαλήσας; οὐχ
43 οὗτος; ἀλλ' οὗτ' ἔμελλεν οὗτ' ἐβουλήθη ταῦτ' οὐδ' ἥλπισεν 25
οὗτος, ὥστε τοῦ γ' ἐκλεαληκέναι μὴδ' αἰτίαν ἐχέτω· ἀλλὰ

2 ἡλίχ'] ἡνίκα S L corr. pr. m. 5 ὑμᾶς post ἐφενάκιζεν add. L
vulg.: om. SY 6 οὕτω (vel -ως) SAO: οὗτος LFQ τότ' om.
FOQ ἐκ τῆς] ἐκείνης S' 12 δ SLAY: ἄ vulg. 13 φέροι
Cobet 14-15 κὰν . . . καταλείπων S solus: κὰν . . . καταλείπει
vulg.: ἴνα κὰν . . . καταλείπη LAS γρ. 17 προέσθαι S: προίεσθαι
L vulg. 20 ἀκοῦσαι μὲν ἔδει φενακισθῆναι δὲ S solus: ἀκοῦσαι
μόνον, φενακισθῆναι δὲ A: ἀκοῦσαι μόνον ἔδει καὶ φενακισθῆναι L vulg.
S γρ. (μόνον ex μὲν factum cf. vii 31, xxiv 176) 25 οὐδ' Bekker:
οὐτ' codd.

φενაკισθῆναι τοῖς λόγοις τούτοις ὑμᾶς ἔδει, καὶ ἐμοῦ τάληθῇ
μὴ ῥηθῆναι ἀκοῦσαι, καὶ αὐτοὺς οἴκοι καταμεῖναι, καὶ ψή-
φισμα νικῆσαι τοιοῦτο δι' οὗ Φωκεῖς ἀπολούνται. διὰ ταῦτ' [355]
ἐσπαθᾶτο ταῦτα καὶ διὰ ταῦτ' ἐδημηγορεῖτο.

- 5 Ἀκούων τοίνυν ἐγὼ τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτ' ἐπαγγελλο- 44
μένον τούτου, καὶ ἀκριβῶς εἰδὼς ὅτι ψεύδεται,—καὶ ὅθεν,
φράσω πρὸς ὑμᾶς, πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ, ὅτε τοὺς ὅρκους
ἔμελλε Φίλιππος ὀμνύναι τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης, ἐκσπόνδους
ἀποφανθῆναι τοὺς Φωκεάς ὑπὸ τούτων, ὃ σιωπᾶν καὶ ἔαν
10 εἰκὸς ἦν, εἴπερ ἔμελλον σφῆζεσθαι· ἔπειτ' ἐκ τοῦ μὴ τοὺς
παρὰ τοῦ Φιλίππου πρέσβεις ταῦτα λέγειν μηδὲ τὴν ἐπι-
στολὴν τὴν Φιλίππου, ἀλλὰ τοῦτον—ἐκ τούτων οὖν τεκμαι- 45
ρόμενος, ἀναστὰς καὶ παρελθὼν ἐπειρώμην μὲν ἀντιλέγειν,
ὥς δ' ἀκούειν οὐκ ἠθέλετε, ἡσυχίαν ἔσχον, τοσοῦτο μόνον
15 διαμαρτυράμενος· (καὶ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν ἀναμιμνήσκεσθε)
ὅτι ταῦτ' οὐτ' οἶδ' οὔτε κοινωνῶ, προσέθηκα δ' ὥς οὐδὲ
προσδοκῶ. τραχέως δ' ὑμῶν τῷ μηδὲ προσδοκᾶν σχόντων,
'καὶ ὅπως γ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,' ἔφην, 'ἂν τι τούτων
γίγνηται, τούτους ἐπαιwέσεσθε καὶ τιμῆσετε καὶ στεφανώ-
20 σετε, ἐμὲ δὲ μή· καὶ μέντοι κἂν τι τῶν ἐναντίων, ὅπως
τούτοις ὀργιεῖσθε· ἐγὼ δ' ἀφίσταμαι.' 'μὴ νῦν,' ὑπολαβὼν 46
Αἰσχίνης οὕτως, 'μὴ νῦν ἀφίστασο,' ἔφη, 'ἀλλ' ὅπως
τότε μὴ προσποιήσῃ.' 'νῆ Δί', ἡ ἀδικήσω γ', ἔφην.
ἐπαναστὰς δ' ὁ Φιλοκράτης μάλ' ὑβριστικῶς 'οὐδέν,' ἔφη,
25 'θαυμαστόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ ταῦτ' ἐμοὶ καὶ Δη-
μοσθένει δοκεῖν· οὗτος μὲν γὰρ ὕδωρ, ἐγὼ δ' οἶνον πίνω.'
καὶ ὑμεῖς ἐγελάτε.

Σκέψασθε δὴ τὸ ψήφισμα, ὃ δίδωσι γράψας μετὰ ταῦθ' 47
ὁ Φιλοκράτης· ἀκοῦσαι μὲν γὰρ οὕτως παγκάλως ἔχει·

2 prius καὶ om. S L Y O   6 τότε post τούτου add. vulg. : om. S L Y
11 τοῦ om. vulg.   12 τοῦ post τὴν add. vulg. : om. S L Y   17 ἐπὶ
ante τῷ add. L vulg. : om. S A Y   19 μὲν post τούτους add. L A :
om. S vulg.   22 ἔφη post ἀφίστασο A : post ὑπολαβὼν S L vulg.
23 ἡ om. vulg. : add. S L

[356] ἐπειδὴν δὲ τοὺς καιροὺς συλλογίσηται τις ἐφ' ᾧ ἐγράφη, καὶ τὰς ὑποσχέσεις ἅς οὗτος ὑπισχνεῖτο τότε, οὐδὲν ἄλλο φανήσονται πλὴν παραδόντες Φιλίππῳ καὶ Θηβαίοις Φωκέας, μόνον οὐκ ὀπίσω τῷ χεῖρε δήσαντες. Λέγε τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

5

48 'Οράτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ψήφισμα, ὅσων ἐπαίνων καὶ ὅσης εὐφημίας μεστόν ἐστι, καὶ 'τὴν εἰρήνην εἶναι τὴν αὐτὴν ἥνπερ Φιλίππῳ καὶ τοῖς ἐγγόνοις, καὶ τὴν συμμαχίαν,' καὶ 'ἐπαινέσαι δὲ Φίλιππον, ὅτι ἐπαγγέλλεται τὰ δίκαια ποιήσιν.' ἀλλ' οὐδὲν ἐκείνός γ' ἐπηγγέλλετο, ἀλλὰ τοσοῦ- 10 του γ' ἔδει [ἐπαγγέλλεσθαι] ὥστ' οὐδ' εἰδέναι φησὶ τί ἂν ποιῶν ὑμῖν χαρίσαιοτο. ἀλλ' οὗτος ἦν ὁ λέγων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπισχνούμενος. πρὸς δὲ τοὺς παρὰ τούτου λόγους ὠρμηκότας λαβὼν ὑμᾶς ὁ Φιλοκράτης ἐγγράφει τοῦτ' εἰς τὸ ψήφισμα, 'ἐὰν δὲ μὴ ποιῶσι Φωκεῖς ἃ δεῖ καὶ παρα- 15 διδῶσι τοῖς Ἀμφικτύοσιν τὸ ἱερόν, ὅτι βοηθήσει ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων ἐπὶ τοὺς διακωλύοντας ταῦτα γίνεσθαι.' 50 οὐκοῦν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μενόντων μὲν ὑμῶν οἴκοι καὶ οὐκ ἐξεληλυθότων, ἀπεληλυθότων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ προησθημένων τὴν ἀπάτην, οὐδενὸς δ' ἄλλου παρόντος τῶν 20 Ἀμφικτυόνων πλὴν Θετταλῶν καὶ Θηβαίων, εὐφημότατ' ἀνθρώπων τούτοις παραδοῦναι γέγραφε τὸ ἱερόν γραψας τοῖς Ἀμφικτύοσιν παραδοῦναι (ποίοις; οὐ γὰρ ἦσαν αὐτόθι πλὴν Θηβαῖοι καὶ Θετταλοί), ἀλλ' οὐ 'συγκαλέσαι δὲ τοὺς Ἀμφικτύοντας,' οὐδ' 'ἐπισχεῖν ἕως ἂν συλλεγῶσιν,' οὐδὲ 25 'βοηθεῖν Πρόξενον εἰς Φωκέας,' οὐδ' 'ἐξιέναι Ἀθηναίους,' οὐδὲ τοιοῦτ' οὐδέν. καίτοι καὶ ἐπιστολὰς ἔπεμψ' ὁ Φίλιππος δύο καλούσας ὑμᾶς, οὐχ ἵν' ἐξέλθητε· πώμαλα· οὐ γὰρ

[357]

51

8 ἐγγόνοις S vulg. : ἐκγόνοις LAQ, cf. § 54 10 τοσοῦτου γ' vulg. : τοσοῦτου SLA : τοσοῦτον L, cf. xvii 15 11 ἐπαγγέλλεσθαι secl. Benseler 24 οὐ συγκαλέσαι δὲ SA : οὐδὲ συγκαλέσαι L vulg., lemma schol. p. 364, 14 ἔδει ante τοὺς add. S ant. m. F marg. 28 ἐξέλθητε codd. Suid. : ἐξέλθοιτε Bekker

ἂν ποτε τοὺς χρόνους ἀνελών, ἐν οἷς ἐδυνήθητ' ἂν ἐξελθεῖν,
 τηνικαὐτ' ἐκάλει· οὐδ' ἂν ἐμέ, ἥνίκα δεῦρ' ἀποπλεῖν ἐβου-
 λόμην, κατεκώλυνεν· οὐδὲ τοιαῦτα λέγειν τούτῳ προσέταττεν,
 ἐξ ὧν ἤκισθ' ὑμεῖς ἐμέλλετ' ἐξιέναι· ἀλλ' ἴνα, ἃ ἐβούλεσθ'
 5 οἰόμενοι πράξειν αὐτόν, μηδὲν ἐναντίον ψηφίσησθ' αὐτῷ,
 μηδ' ἀμύναιτο μηδ' ἀντέχοιεν οἱ Φωκεῖς ἐπὶ ταῖς παρ' ὑμῶν
 [ὑπέχοντες] ἐλπίσιν, ἀλλ' ἀπογνόντες ἅπανθ' αὐτοὺς ἐγχει-
 ρίσαιεν. Λέγε δ' αὐτοῖς αὐτὰς τὰς ἐπιστολὰς τὰς τοῦ
 Φιλίππου.

10

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

Αἱ μὲν τοίνυν ἐπιστολαὶ καλοῦσιν αὗται, καὶ νῆ Δί' ἤδη 52
 γε· τούτοις δ', εἶπερ ἦν ὑγιές τι τούτων, τί ἄλλο προσήκειν
 ἢ συνειπεῖν ὅπως ἐξέλθῃθ' ὑμεῖς, καὶ τὸν Πρόξενον ὃν περὶ
 τοὺς τόπους ἤδεσαν ὄντα γράφειν εὐθέως βοηθεῖν; πάντα
 15 τοίνυν τὰναντία τούτων φαίνονται πεποιηκότες. εἰκότως·
 οὐ γὰρ οἷς ἐπέστελλε προσεῖχον τὸν νοῦν, ἀλλ' ἃ φρονῶν
 ταῦτ' ἔγραφεν συνήδεσαν· τούτοις οὖν συνέπραττον καὶ
 τούτοις συνηγωνίζοντο. οἱ μὲν τοίνυν Φωκεῖς, ὡς τὰ παρ' 53
 ὑμῶν ἐπύθοντ' ἐκ τῆς ἐκκλησίας καὶ τό τε ψήφισμα τούτ'
 20 ἔλαβον τὸ τοῦ Φιλοκράτους καὶ τὴν ἀπαγγελίαν ἐπύθοντο
 τὴν τούτου καὶ τὰς ὑποσχέσεις, κατὰ πάντας τοὺς τρόπους
 ἀπώλουντο. σκοπεῖτε γάρ. ἦσαν ἀπιστοῦντές τινας αὐτόθι
 τῷ Φιλίππῳ καὶ νοῦν ἔχοντες· οὗτοι πιστεύειν ὑπήχθησαν.
 διὰ τί; ὅτι ἠγούντο, οὐδ' εἰ δεκάκις Φίλιππος αὐτοὺς ἐξηπάτα,
 25 οὐδέ ποτ' ἂν τοὺς γ' Ἀθηναίων πρέσβεις Ἀθηναίους ἐξαπατᾶν [358]
 πολμήσαι, ἀλλ' εἶναι ταῦτ' ἀληθῆ ἃ οὗτος ἀπήγγελλε πρὸς
 ὑμᾶς, καὶ τοῖς Θηβαίοις ἦκειν, οὐχ αὐτοῖς ὀλεθρον. ἦσαν 54

5 ψηφίσθησε LAQ: ψηφίσασθ' S (η supra α scripsit ant. m.):
 ψηφίσαισθε vulg., cf. § 123 6 ἀμύναιτο SLYO: ἀμύνοιντο vulg.
 7 ὑπέχοντες S (cf. § 266): ἐπέχοντες L vulg.: secl. Weil: ἐπανέχοντες
 A, lemma schol. p. 365, 15 ἅπαντα SA: ἅπαντες vulg. 13 ἐξέλ-
 θητε SLAY: ἐξέλθοιτε vulg. 20 ἀπαγγελίαν S corr.: ἐπαγγελίαν
 S! L corr.? vulg. 21 τοὺς om. Dobree 26 ἀπήγγελλε SL:
 ἀπήγγειλε vulg. 27 οὐχ αὐτοῖς A: οὐκ αὐτοῖς SL vulg.

- ἄλλοι τινὲς οἱ πάσχειν ὁτιοῦν καὶ ἀμύνεσθαι δεῖν ᾔοντο·
 ἀλλὰ καὶ τούτους μαλακοὺς ἐποίησε τὸ τὸν Φίλιππον ὑπάρχειν
 αὐτοῖς πεισθῆναι, καὶ τὸ ταῦτ' εἰ μὴ ποιήσουσιν ὑμᾶς ἐπ'
 αὐτοὺς ἥξειν, οὗς βοηθήσειν αὐτοῖς ἡλπίζον ἐκείνοι. ἀλλὰ
 καὶ μεταμέλειν ὑμῖν ᾔοντό τινες πεποιημένοις τὴν πρὸς 5
 Φίλιππον εἰρήνην· τούτοις ὅτι καὶ τοῖς ἐγγόνοις τὴν αὐ-
 τὴν ἐψηφίσασθ' ἐπέδειξαν, ὥστε πανταχῇ τὰ παρ' ὑμῶν
 ἀπογνωσθῆναι. διόπερ ταῦτα πάντ' εἰς ἓν ψήφισμα συνε-
 55 σκεύασαν. ὃ καὶ μέγιστον ἔμοιγε δοκοῦσιν ἀπάντων ὑμᾶς
 ἡδικηκέναι· τὸ γὰρ πρὸς ἄνδρα θνητὸν καὶ διὰ καιροῦς τινὰς 10
 ἰσχύοντα γράφοντας εἰρήνην ἀθάνατον συνθέσθαι τὴν κατὰ
 τῆς πόλεως αἰσχύνην, καὶ ἀποστερήσαι μὴ μόνον τῶν ἄλλων,
 ἀλλὰ καὶ τῶν παρὰ τῆς τύχης εὐεργεσιῶν τὴν πόλιν, καὶ
 τοσαύτην περιουσίαν χρήσασθαι πονηρίας ὥστε μὴ μόνον τοὺς
 ὄντας Ἀθηναίους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὕστερόν ποτε μέλλοντας 15
 56 ἔσεσθαι πάντας ἡδικηκέναι, πῶς οὐχὶ πάνδεινόν ἐστι; τοῦτο
 τοίνυν οὐδέποθ' ὑμεῖς ὑπεμείνατ' ἂν [ὕστερον] προσγράψαι
 πρὸς τὴν εἰρήνην, τὸ καὶ τοῖς ἐγγόνοις, εἰ μὴ ταῖς παρ'
 Αἰσχίνου ῥηθείσαις ὑποσχέσεσιν τότε ἐπιστεύσατε, αἰσπερ
 οἱ Φωκεῖς πιστεύσαντες ἀπώλοντο. καὶ γὰρ τοι παρα- 20
 [359] δόντες αὐτοὺς Φιλίππῳ καὶ ἐκόντες ἐγχειρίσαντες ἐκείνῳ τὰς
 πόλεις ἀπάντων τῶν ἐναντίων ὧν πρὸς ὑμᾶς οὗτος ἀπήγγειλ'
 ἔτυχον.
 57 Ὅτινα δ' εἰδῆτε σαφῶς ὅτι ταῦθ' οὕτω καὶ διὰ τούτους
 ἀπόλωλε, τοὺς χρόνους ὑμῖν λογιῶμαι καθ' οὗς ἐγένεθ' 25
 ἕκαστα. περὶ ὧν δ' ἂν τις ἀντιλέγῃ τούτων, ἀναστὰς ἐν
 τῷ ἑμῷ ὕδατι εἰπάτω. ἡ μὲν τοίνυν εἰρήνη ἐλαφηβολιωῶνος
 ἐνάτῃ ἐπὶ δέκα ἐγένετο, ἀπεδημήσαμεν δ' ἡμεῖς ἐπὶ τοὺς
 ὄρκους τρεῖς μῆνας ὅλους· καὶ τοῦτον ἅπαντα τὸν χρόνον
 58 ἦσαν οἱ Φωκεῖς σφῶι. ἤκομεν δὲ δεῦρ' ἀπὸ τῆς πρεσβείας 30

6 ἐγγόνοις S L vulg. : ἐκγόνοις al., sic inf. 18, cf. § 48   8 ταῦτα
 πάντα vulg. : ἅπαντα ταῦτα S L Y   οὗτοι ante συνεσκεύασαν add. L
 vulg. : om. S¹ A   12 παρὰ τῶν ante ἄλλων add. vulg. : om. S L¹ A
 17 ὕστερον secl. Weil

τῆς ἐπὶ τοὺς ὄρκους τρίτῃ ἐπὶ δέκα τοῦ σκιροφοριῶνος μηνός,
καὶ παρῆν ὁ Φίλιππος ἐν Πύλαις ἤδη καὶ τοῖς Φωκεῦσιν
ἐπηγγέλλετο ὧν οὐδὲν ἐπίστευον ἐκεῖνοι. σημεῖον δέ· οὐ
γὰρ ἂν δεῦρ' ἦκον ὡς ὑμᾶς. ἡ δ' ἐκκλησία μετὰ ταῦτα,
5 ἐν ἣ πάντα τὰ πράγματ' ἀπώλεσαν οὗτοι ψευδάμενοι καὶ
φευακίσαντες ὑμᾶς, τῇ ἕκτῃ ἐπὶ δέκα ἐγίγνετο τοῦ σκιρο-
φοριῶνος. ἀπὸ τοίνυν ταύτης πεμπταῖα λογίζομαι τὰ παρ' 59
ὑμῶν ἐν τοῖς Φωκεῦσι γενέσθαι· παρήσαν γὰρ οἱ τῶν Φωκέων
πρέσβεις ἐνθάδε, καὶ ἦν αὐτοῖς καὶ τί ἀπαγγελοῦσιν οὗτοι
10 καὶ τί ψηφιεῖσθ' ὑμεῖς ἐπιμελές. οὐκοῦν εἰκάς, ἣ τίθεμεν
πυθέσθαι τοὺς Φωκέας τὰ παρ' ὑμῶν· ἀπὸ γὰρ τῆς ἕκτης
εἰς ταύτην πέμπτη γίνεταί. ὑστέρα τοίνυν δεκάτῃ, ἐνάτῃ,
ὀγδόῃ· ταύτῃ ἐγίγνουθ' αἱ σπονδαί, καὶ πάντα τὰ κεῖ πράγματ'
ἀπωλώλει καὶ τέλος εἶχεν. τῷ τούτῳ δῆλον; τῇ τετράδι 60
15 φθίνοντος ἡκκλησιάζετε μὲν τόθ' ὑμεῖς ἐν Πειραιεὶ περὶ
τῶν ἐν τοῖς νεωρίοις, ἦκε δὲ Δερκύλος ἐκ Χαλκίδος καὶ [360]
ἀπήγγελλεν ὑμῖν ὅτι πάντα τὰ πράγματ' ἐγκεχεῖρκε Θη-
βαίοις ὁ Φίλιππος, καὶ πέμπτην εἶναι ταύτην ἡμέραν
[ἐλογίζετ'] ἀφ' οὗ γεγόνασιν αἱ σπονδαί. ὀγδόῃ τοίνυν,
20 ἐβδόμῃ, ἕκτῃ, πέμπτῃ, τετράδι· αὐτὸ συμβαίνει εἰς ταύτην
εἶναι πέμπτην. οὐκοῦν τοῖς χρόνοις, οἷς ἀπήγγελλον, οἷς
ἔγραφον, πᾶσιν ἐξελέγχονται συνηγωνισμένοι Φιλίππῳ καὶ
συναίτιοι γεγονότες τοῦ τῶν Φωκέων ὀλέθρου. ἔτι τοίνυν τὸ 61
μηδεμίαν τῶν πόλεων τῶν ἐν Φωκεῦσιν ἀλῶναι πολιορκία
25 μηδ' ἐκ προσβολῆς κατὰ κράτος, ἀλλ' ἐκ τοῦ σπείσασθαι
πάντας ἄρδην ἀπολέσθαι, μέγιστόν ἐστι σημεῖον τοῦ διὰ τού-
τους πεισθέντας αὐτοὺς ὡς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου σωθήσονται
ταῦτα παθεῖν· οὐ γὰρ ἐκεῖνόν γ' ἠγνόουν. φέρε δὴ μοι
καὶ τὴν συμμαχίαν τὴν τῶν Φωκέων καὶ τὰ δόγμαθ' ὑφ'

1 δέκα τοῦ] δεκάτῃ S al., cf. xviii 155

cf. §§ 152, 209, 324, xviii 267, 323

L vulg.: om. S solus

17 ἀπήγγελλεν SLFY: ἀπήγγειλεν vulg.

Cobet

25 κατὰ κράτος secl. Cobet

9 ἀπαγγέλλουσιν SLA,

10 εἰδέναι post ἐπιμελές add.

15 τόθ' ὑμεῖς SLO: ὑμεῖς τότ' vulg.

19 ἐλογίζετ' secl.

28 μοι καὶ om. A

ὧν καθεῖλον αὐτῶν τὰ τείχη, ἵν' εἰδῇθ' οἷων ὑπαρχόντων αὐτοῖς παρ' ὑμῶν οἷων ἔτυχον διὰ τούτους τοὺς θεοὺς ἐχθροὺς. λέγε.

ΣΤΜΜΑΧΙΑ ΦΩΚΕΩΝ ΚΑΙ ΑΘΗΝΑΙΩΝ.

- 62 Ἄ μὲν τοίνυν ὑπῆρχε παρ' ὑμῶν αὐτοῖς, ταῦτ' ἐστί, φιλία, 5
 συμμαχία, βοήθεια· ὧν δ' ἔτυχον διὰ τοῦτον τὸν βοθηῆσαι
 κωλύσαντα ὑμᾶς, ἀκούσατε. λέγε.

ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΚΑΙ ΦΩΚΕΩΝ.

- Ἀκούετ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ὁμολογία Φιλίππου καὶ
 Φωκέων, φησὶν, οὐχὶ Θηβαίων καὶ Φωκέων, οὐδὲ Θετταλῶν 10
 [361] καὶ Φωκέων, οὐδὲ Λοκρῶν, οὐδ' ἄλλου τῶν παρόντων οὐδενός·
 καὶ πάλιν ἑ παραδοῦναι δὲ τὰς πόλεις Φωκέας, φησί, ἑ Φιλίπ-
 63 πω, οὐχὶ Θηβαίοις οὐδὲ Θετταλοῖς οὐδ' ἄλλω οὐδενί. διὰ
 τί; ὅτι Φίλιππος ἀπηγγέλλετο πρὸς ὑμᾶς ὑπὸ τούτου ἐπὶ
 τῇ τῶν Φωκέων σωτηρίᾳ παρεληλυθέναι. τούτῳ δὴ πάντ' 15
 ἐπίστευον, καὶ πρὸς τοῦτον πάντ' ἐσκόπουν, πρὸς τοῦτον
 ἐποιοῦντο τὴν εἰρήνην. λέγε δὴ τὰπίλοιπα. καὶ σκοπεῖτε
 τί πιστεύσαντες τί ἔπασχον. ἀρά γ' ὅμοι' ἢ παραπλήσι' οἷς
 οὗτος ἀπήγγελλεν; λέγε.

ΔΟΓΜΑΤΑ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΩΝ.

20

- 64 Τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεινότερ' οὐ γέγονεν οὐδὲ
 μείζω πράγματ' ἐφ' ἡμῶν ἐν τοῖς Ἑλλησιν, οἶμαι δ' οὐδ'
 ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ. τηλικούτων μέντοι καὶ τοιούτων
 πραγμάτων κύριος εἷς ἀνὴρ [Φίλιππος] γέγονεν διὰ τούτους,
 οὔσης τῆς Ἀθηναίων πόλεως, ἣ προσεστάναι τῶν Ἑλλήνων 25
 πατριον καὶ μηδὲν τοιοῦτον περιορᾶν γιγνόμενον. ὃν μὲν
 τοίνυν τρόπον οἱ ταλαίπωροι Φωκεῖς ἀπολώλασιν, οὐ μόνον

1 καθεῖλον SL: καθεῖλεν cett. 1-2 οἷων . . . οἷων L vulg.: ὧν
 . . . οἷων SY 2 τούτους S¹ vulg.: τουτουςι S corr. L 18 τί . . .
 τί vulg.: τίνα . . . τί SY: οἶα (τι supra scripto) . . . τί L: οἶα . . . οἶα
 AS γρ. ἔπασχον S: ἔπαθον cett. 19 ἀπήγγελλεν SLFY:
 ἀπήγγειλε vulg. 20 ΔΟΓΜΑΤΑ O al.: ΔΟΓΜΑ SL vulg. 24 Φί-
 λιππος secl. Cobet

ἐκ τῶν δογμάτων τούτων ἔστιν ἰδεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἔργων 65
 ἃ πέπρακται, θέαμα δεινόν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐλευνόν
 ὅτε γὰρ νῦν ἐπορευόμεθ' εἰς Δελφούς, ἐξ ἀνάγκης ἦν ἱρᾶν
 ἡμῖν πάντα ταῦτα, οἰκίας κατεσκαμμένες, τείχη περιηρημένα,
 5 χώραν ἔρημον τῶν ἐν ἡλικίᾳ, γυναῖα δὲ καὶ παιδάρι' ὀλίγα
 καὶ πρεσβύτας ἀνθρώπους οἰκτρούς· οὐδ' ἂν εἰς δύναιτ'
 ἐφικέσθαι τῷ λόγῳ τῶν ἐκεῖ κακῶν νῦν ὄντων. ἀλλὰ μὴν
 ὅτι τὴν ἐναντίαν ποτὲ Θηβαίοις ψῆφον ἔθενθ' οὔτοι περὶ
 ἡμῶν ὑπὲρ ἀνδραποδισμοῦ προτεθεῖσαν, ὑμῶν ἕγωγ' ἀκούω
 10 πάντων. τίν' ἂν οὖν οἴεσθ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς προ- 66
 γόνους ὑμῶν, εἰ λάβοιεν αἰσθησιν, ψῆφον ἢ γνώμην θέσθαι [362]
 περὶ τῶν αἰτίων τοῦ τούτων ὀλέθρου; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι καὶ
 καταλεύσαντας αὐτοὺς ταῖς ἑαυτῶν χερσὶν καθαρὸς ἔσεσθαι
 νομίζειν. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρόν, μᾶλλον δ' εἴ τις ἔστιν
 15 ὑπερβολὴ τούτου, τοὺς σεσωκότας ἡμᾶς τότε καὶ τὴν σφύζουσιν
 περὶ ἡμῶν ψῆφον θεμένους, τούτους τῶν ἐναντίων τετυχη-
 κέναι διὰ τούτους, καὶ περιῶφθαι τοιαῦτα πεπονθότας οἷ'
 οὐδένες ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων; τίς οὖν ὁ τούτων αἴτιος; τίς ὁ
 ταῦτα φενακίσας; οὐχ οὗτος;
 20 Πολλὰ τοίνυν ἂν τις, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον 67
 εὐδαιμονίσας τῆς τύχης εἰκότως, τοῦτο μάλιστ' ἂν εὐδαιμονί-
 σειεν ἀπάντων, ὃ μὰ τοὺς θεοὺς καὶ τὰς θεὰς οὐκ ἔχω λέγειν
 ἕγωγ' ἄλλον ὅστις ἡτύχηκεν ἐφ' ἡμῶν. τὸ μὲν γὰρ πόλεις
 μεγάλας εἰληφέναι καὶ χώραν πολλὴν ὑφ' ἑαυτῷ πεποιῆσθαι
 25 καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ζηλωτὰ μὲν ἔστιν, οἶμαι, καὶ λαμπρά·
 πῶς γὰρ οὐ; ἔχοι δ' ἂν τις εἰπεῖν πεπραγμένα καὶ ἐτέροις
 πολλοῖς. ἀλλ' ἐκεῖν' ἴδιον καὶ οὐδενὶ τῶν πάντων ἄλλῳ 68
 γεγονὸς εὐτύχημα. τὸ ποῖον; τὸ ἐπειδὴ πονηρῶν ἀνθρώπων
 εἰς τὰ πράγματ' αὐτῷ ἐδέησεν, πονηροτέρους εὐρεῖν ἢ ἐβού-

3 νῦν] νῦν δὴ Cobet   6 δ'ως δ' ante οὐδ' add. L vulg. : om. S Y
 12 τοῦ τούτων edd. Turicenses : τούτου τῶν S¹ : τοῦ τῶν Φωκίων S corr.
 L vulg.   22-23 δ . . . εὐτύχηκεν vulg. : οὐδ' (δύ S) . . . εὐτετύχηκεν S
 L¹ Q γρ. (ex duabus lectionibus conflatum) : οὐδ' . . . τετύχηκεν Sauppe
 29 ἐδέησεν αὐτῷ †

- λετο. πῶς γὰρ οὐχ οὔτοι τοιοῦτοι δικαίως ὑποληφθεῖεν ἄν,
 οἷ γε, ἃ ὑπὲρ αὐτοῦ Φίλιππος τηλικούτων ὄντων αὐτῷ τῶν
 διαφόρων οὐκ ἐτόλμα ψεύσασθαι, οὐδ' ἔγραψεν οὐτ' εἰς
 ἐπιστολὴν οὐδεμίαν, οὔτε πρεσβευτῆς οὐδεὶς εἶπε τῶν παρ'
 69 ἐκείνου, ἐπὶ ταῦτα μισθώσαντες ἑαυτοὺς ὑμᾶς ἐξηπάτων; καὶ 5
 ὁ μὲν Ἀντίπατρος καὶ ὁ Παρμενίων, δεσπότη διακονοῦντες
 καὶ οὐ μέλλοντες ὑμῖν μετὰ ταῦτ' ἐντεύξεσθαι, ὅμως τοῦθ'
 [363] εὗροντο, μὴ δι' αὐτῶν ὑμᾶς ἐξαπατηθῆναι· οἱ δέ, Ἀθηναῖοι,
 τῆς ἐλευθερωτάτης πόλεως, πρέσβεις ταχθέντες ὑμᾶς, οἷς
 ἀπαντῶντας ἐμβλέπειν, οἷς συζῆν ἀνάγκη τὸν λοιπὸν βίον 10
 καὶ ἐν οἷς εὐθύνας ἐμελλον δώσειν τῶν πεπραγμένων, τούτους
 ἐξαπατᾶν ὑπέστησαν. πῶς ἂν ἄνθρωποι κακίους ἢ μᾶλλον
 ἀπονενοημένοι τούτων γένοιτο;
- 70 Ἵνα τοίνυν εἰδῇθ' ὅτι καὶ κατάρατός ἐστιν ὑφ' ὑμῶν, καὶ
 οὐδ' ὅσιον ὑμῖν οὐδ' εὖσεβές ἐστι τοιαῦτ' ἐψευσμένον αὐτὸν 15
 ἀφείναι, λέγε τὴν ἄρὰν καὶ ἀναγνώθι λαβὼν τὴν ἐκ τοῦ νόμου
 ταυτηνί.

ΑΡΑ.

- Ταῦθ' ὑπὲρ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καθ' ἐκάστην τὴν
 ἐκκλησίαν ὁ κῆρυξ εὔχεται νόμφ προστεταγμένα, καὶ ὅταν ἡ 20
 βουλὴ καθῆται, παρ' ἐκείνῃ πάλιν· καὶ ταῦτ' οὐκ ἔνεστιν
 εἰπεῖν τούτῳ ὥς οὐκ εὖ ᾔδει· ὑπογραμματεύων γὰρ ὑμῖν καὶ
 ὑπηρετῶν τῇ βουλήῃ αὐτὸς ἐξηγεῖτο τὸν νόμον τοῦτον τῷ
 71 κήρυκι. πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον καὶ ὑπερφυῆς ἂν πεποιηκότες
 ὑμεῖς εἴητε, εἰ ἃ προστάττετε, μᾶλλον δ' ἀξιοῦτε ποιεῖν ὑπὲρ 25
 ὑμῶν τοὺς θεούς, ταῦτ' αὐτοὶ κύριοι γεγεννημένοι τήμερον μὴ
 ποιήσαιτε, ἀλλ' ὃν ἐκείνοις εὔχεσθ' ἐξώλῃ ποιεῖν αὐτὸν

2 οἷ S A L: εἷ vulg. S γρ.

αὐτὸς vulg.: ὑπὲρ ὧν S γρ.

3 διαφορῶν S L schol. p. 374, 26 οὐδ' ἔγραψεν οὐτ' εἰς ἐπιστολὴν οὐδεμίαν οὔτε S L: οὐτ' εἰς ἐπιστολὴν γράφαι οὐδεμίαν οὐδὲ vulg.: οὐδὲ γράφαι οὐτ' εἰς ἐπιστολὴν οὐδεμίαν οὔτε

A 8 εὗροντο S L: εὔρον τὸ A Y: εὔροντο τὸ vulg.

S vulg.: Ἀθηναίων L Q

9 ὑμᾶς secl. Weil

15 ὑμῖν οὐδ'

εὖσεβὲς om. F B Q: in erasis habet L: secl. Blass

25 ἄρ' post εἰ

add. S (punctis notatum) vulg.: om. L A F Q

26 ταῦτ' αὐτοὶ

vulg.: ταῦθ' οἷ S L¹

27 ποιήσαιτε S L F Q: ποιήσετε vulg.

καὶ γένος καὶ οἰκίαν, τοῦτον ἀφείητ' αὐτοί; μηδαμῶς· ὁς γὰρ ἂν ὑμᾶς λάθῃ, τοῦτον ἀφίετε τοῖς θεοῖς κολάζειν· ὃν δ' ἂν αὐτοὶ λάβητε, μηκέτ' ἐκείνοις περὶ τούτου προστάττετε.

Εἰς τοίνυν τοῦτ' ἀναιδείας καὶ τόλμης αὐτὸν ἤξειν ἀκούω, 72
 5 ὥστε πάντων τῶν πεπραγμένων ἐκστάντα, ὧν ἀπήγγειλεν, ὧν ὑπέσχετο, ὧν πεφενάκιε τὴν πόλιν, ὥσπερ ἐν ἄλλοις
 τισὶ κρινόμενον καὶ οὐκ ἐν ὑμῖν τοῖς ἅπαντ' εἰδόσι, πρῶτον
 μὲν Λακεδαιμονίων, εἴτα Φωκέων, εἴθ' Ἑγησίππου κατη- [364]
 γορήσειν. ἔστι δὲ ταῦτα γέλως, μᾶλλον δ' ἀναισχυντία
 10 δεινῇ. ὅσα γὰρ νῦν ἐρεῖ περὶ τῶν Φωκέων ἢ τῶν Λακε- 73
 δαιμονίων ἢ τοῦ Ἑγησίππου, ὡς Πρόξενον οὐχ ὑπεδέξαντο,
 ὡς ἄσεβεῖς εἰσὶν, ὡς—ὃ τι ἂν δήποτ' αὐτῶν κατηγορή,
 πάντα δήπου ταῦτα πρὸ τοῦ τοὺς πρέσβεις τούτους δεῦρ'
 ἦκειν ἐπέπρακτο, καὶ οὐκ ἦν ἐμποδὼν τῷ τοὺς Φωκέας
 15 σφύζεσθαι, ὡς τίς φησιν; Αἰσχίνης αὐτὸς οὕτοσί. οὐ γὰρ 74
 ὡς εἰ μὴ διὰ Λακεδαιμονίους, οὐδ' ὡς εἰ μὴ Πρόξενον οὐχ
 ὑπεδέξαντο, οὐδ' ὡς εἰ μὴ δι' Ἑγήσιππον, οὐδ' ὡς εἰ μὴ διὰ
 τὸ καὶ τὸ ἐσώθησαν ἂν οἱ Φωκεῖς, οὐχ οὕτω τότ' ἀπήγγειλεν,
 ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ὑπερβὰς διαρρήδην ἦκειν πεπεικῶς ἔφη
 20 Φίλιππον Φωκέας σφύζειν, τὴν Βοιωτίαν οἰκίζειν, ὑμῖν τὰ
 πράγματ' οἰκεῖα ποιεῖν· ταῦτα πεπράξεσθαι δυοῖν ἢ τριῶν
 ἡμερῶν· διὰ ταῦτα χρήμαθ' ἑαυτῷ τοὺς Θηβαίους ἐπικεκηνυ-
 χέαι. μὴ τοίνυν ἂ πρὸ τοῦ τοῦτον ἀπαγγεῖλαι ταῦτ' ἐπέ- 75
 πρακτ' ἢ Λακεδαιμονίοις ἢ Φωκεῦσιν ἀκούετε μηδ' ἀνέχεσθε,
 25 μηδὲ κατηγορεῖν ἔατε Φωκέων ὡς πονηροί. οὐδὲ γὰρ Λακε-
 δαιμονίους διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν ποτ' ἐσώσατε, οὐδὲ τοὺς
 καταράτους Εὐβοέας τουτονσί, οὐδ' ἄλλους πολλούς, ἀλλ' ὅτι
 συμφέρον ἦν σῶς εἶναι τῇ πόλει, ὥσπερ Φωκέας νυνί. καὶ τί
 τῶν Φωκέων ἢ τῶν Λακεδαιμονίων ἢ ὑμῶν ἢ ἄλλου τινὸς

1 ἀφείητε Bekker: ἀφίητε SL: ἀφίετε vulg. 11 ἢ ante ὡς
 Πρόξενον add. vulg.: om. SL 12 ἢ ante ὡς ἄσεβεῖς et ὡς ὃ τι ἂν
 add. L vulg.: om. S 19 πεπεικῶς ante ἔφη SL: post ἔφη vulg.
 22 καὶ ante διὰ add. LA: om. S vulg. 25 οὐδὲ vulg.: οὐ S' (in
 fine versus) LY 26 ποτ' αὐτῶν A

- ἀνθρώπων μετὰ τοὺς παρὰ τούτου λόγους ἐξαμαρτόντος οὐκ ἀπέβη τὰ πρὸς ὑμᾶς ὑπὸ τούτου τότε ρηθέντα; τοῦτ' ἐρωτᾷτε· οὐ γὰρ ἔξει δεῖξαι. πέντε γὰρ ἡμέραι γεγόνασι μόναι, ἐν αἷς οὗτος ἀπήγγειλε τὰ ψευδῆ, ὑμεῖς ἐπιστεύσατε, οἱ Φωκεῖς ἐπύθοντο, ἐνέδωκαν ἑαυτούς, ἀπώλονται. ὅθεν 5 οἶμαι καὶ δῆλόν ἐστι σαφῶς, ὅτι πᾶς ἀπάτη καὶ τέχνη συνεσκευάσθη τοῦ περὶ Φωκέας ὀλέθρου. ὃν μὲν γὰρ χρόνον οὐχ οἶός τ' ἦν ἐλθεῖν ὁ Φίλιππος διὰ τὴν εἰρήνην, ἀλλ' ἦν ἐν παρασκευῇ, τοὺς Λακεδαιμονίους μετεπέμπετο, πάντα τὰ πράγμαθ' ὑποσχόμενος πράξειν ἐκείνοις, ἵνα μὴ δι' ὑμῶν 10 αὐτοὺς οἱ Φωκεῖς ὑποποιήσωνται. ἐπειδὴ δ' ἤκεν εἰς Πύλας, οἱ Λακεδαιμόνιοι δ' αἰσθόμενοι τὴν ἐνέδραν ὑπεχώρησαν, τοῦτον αὖ προκαθῆκεν ἐξαπατᾶν ὑμᾶς, ἵνα μὴ πάλιν, ὑμῶν αἰσθομένων ὅτι Θηβαίοις τὰ πράγματα πράττει, εἰς χρόνους καὶ πόλεμον καὶ τριβὴν ἐμπέσῃ, τῶν μὲν Φωκέων ἀμυνο- 15 μένων, ὑμῶν δὲ βοηθούντων, ἀλλ' ἀκονιτεῖ πάνθ' ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσεται· ὅπερ καὶ γέγονεν. μὴ οὖν ὅτι καὶ Λακεδαιμονίους καὶ Φωκέας ἐξηπάτησε Φίλιππος, διὰ ταῦθ' ὦν ὑμᾶς οὗτος ἐξηπάτησε μὴ δότω δίκην· οὐ γὰρ δίκαιον.
- 78 Ἄν τοίνυν ἀντὶ Φωκέων καὶ Πυλῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν 20 ἀπολωλότων Χερρόνησος ὥς περίεστι τῇ πόλει λέγῃ, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν μὴ ἀποδέξῃσθ', ὧ ἄνδρες δικασταί, μηδ' ὑπομείνητε, πρὸς οἷς ἐκ τῆς πρεσβείας ἡδίκησθε, καὶ ἐκ τῆς ἀπολογίας ὄνειδος προσκατασκευασθῆναι τῇ πόλει, ὥς ἄρ' ὑμεῖς τῶν ἰδίων τι κτημάτων ὑπεξαιρούμενοι τὴν τῶν 25 συμμάχων σωτηρίαν προήκασθε. οὐ γὰρ ἐποιήσατε τοῦτο,
- [366] ἀλλ' ἤδη τῆς εἰρήνης γεγонуίας καὶ τῆς Χερρονήσου σφᾶς οὔσης τέτταρας μῆνας ὅλους ἐσφῶζουσ' οἱ Φωκεῖς τοὺς ὕστερον, ἢ δὲ τούτου ψευδολογία μετὰ ταῦθ' ὕστερον αὐτοὺς ἀπώ-

3 ἡμέραι ante γεγόνασι S L Y : post γεγόνασιν vulg. 6 πᾶσα
codd. : ἢ πᾶσα Sauppe : πᾶσα ἢ Markland 7 ἐνεκεν ante
ὀλέθρου add. S γρ. : post ὀλέθρου Q γρ. 8 διὰ S L vulg. : μετὰ A
11 αὐτοὺς Blass ποιήσωνται S solus (ita Blass, coll. Aristid. i 312,
580, &c.) 19 οὗτος om. S¹ in fine versus διδότω L Q

λεσεν, ἐξαπατήσας ὑμᾶς. εἴτα καὶ νῦν ἐν μείζονι κινδύνῳ 79
τὴν Χερρόνησον οὖσαν εὐρήσεται ἢ τότε. πότερον γὰρ
εὐπωρότερον ἂν δίκην ἔδωκε Φίλιππος ἐξαμαρτῶν εἰς αὐτὴν
πρὶν τούτων τί τῆς πόλεως προλαβεῖν, ἢ νυνί; ἐγὼ μὲν
5 οἶμαι, τότε πολλῶ. τίς οὖν ἡ ταύτης περιουσία, τῶν φόβων
ἀφηρημένων καὶ τῶν κινδύνων τῶν τοῦ βουλευθέντος ἂν αὐτὴν
ἀδικήσαι;—

*Ἐτι τοίνυν τοιοῦτό τι μέλλειν αὐτὸν ἀκούω λέγειν, ὅτι 80
θαυμάζει τί δήποτε Δημοσθένης αὐτοῦ κατηγορεῖ, Φωκῶν δ'
10 οὐδείς. ὥς δὴ τοῦτ' ἔχει, βέλτιον προακοῦσαι παρ' ἐμοῦ.
Φωκῶν τῶν ἐκπεπτωκότων οἱ μὲν οἶμαι βέλτιστοι καὶ
μετριώτατοι φυγάδες γεγεννημένοι καὶ τοιαῦτα πεπονθότες
ἡσυχίαν ἄγουσι, καὶ οὐδείς ἂν αὐτῶν ἐθελήσειεν ὑπὲρ τῶν
κοινῶν συμφορῶν ἰδίαν ἔχθραν ἀνελέσθαι. οἱ δ' ὅτιοι ἂν
15 ἀργυρίου ποιήσαντες τὸν δώσουτ' οὐκ ἔχουσιν αὐτοῖς. οὐ γὰρ 81
ἐγωγ' ἂν ἔδωκ' οὐδενὶ οὐδὲν ὥστε μοι παραστάντας ἐνταυθὶ
βοᾶν οἷα πεπόνθασιν· ἡ γὰρ ἀλήθεια καὶ τὰ πεπραγμέν'
αὐτὰ βοᾷ. ἀλλὰ μὴν ὃ γε δῆμος ὁ τῶν Φωκῶν οὕτω κακῶς
καὶ ἔλεινως διάκειται ὥστε μὴ περὶ τοῦ κατηγορεῖν ἐκάστω
20 τὰς Ἀθήνησιν εὐθύνας εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ δουλεύειν καὶ
τεθνάναι τῷ φόβῳ Θηβαίους καὶ τοὺς Φιλίππου ξένους, οὓς
ἀναγκάζονται τρέφειν, διψκισμένοι κατὰ κόμας καὶ παρηρη-
μένοι τὰ ὅπλα. μὴ δὴ ταῦτα λέγειν αὐτὸν ἔατε, ἀλλ' ὥς οὐκ 82
ἀπολώλασι Φωκεῖς δεικνύναι, ἢ ὥς οὐχ ὑπέσχετο σώσειν [367]
25 αὐτοὺς Φίλιππον. τοῦτο γὰρ εἰσι πρεσβείας εὐθυναί, τί
πέπρακται; τί ἀπήγγειλας; εἰ μὲν ἀληθῆ, σφάζου· εἰ δὲ
ψευδῆ, δίκην δός. εἰ δὲ μὴ πάρεισι Φωκεῖς, τί τοῦτο; οὕτω
γὰρ διέθηκας αὐτούς, οἶμαι, τὸ μέρος σύ, ὥστε μήτε τοῖς
φίλοις βοηθεῖν μήτε τοῖς ἐχθροῖς ἀμύνεσθαι δύνασθαι.

4 τούτων τι] τι τῶν S γρ. Q γρ. 8 καὶ ante τοιοῦτο add. L vulg. :
om. S solus 9 μὲν post Δημοσθένης add. LA : om. S vulg.
14 ἀνελέσθαι] ἐλέσθαι A ὅτιοι ἂν] μὴδ' ὅτιοι ἂν L O corr. F
corr. Y 16 ἐνταυθὶ S : ἐνταῦθα A : ἐνταυθοῖ L O 20 ἀλλὰ LA :
ἀλλ' οὐ S vulg. : ἀλλὰ τοῦ Index Lambini, Dobree 22 περιηρημένοι
L Q S γρ. 29 ἀμύνεσθαι F¹ vulg. : ἀμύνασθαι S LA Q O

- 83 Καὶ μὴν ὅτι χωρὶς τῆς ἄλλης αἰσχύνης καὶ ἀδοξίας, ἣν τὰ πεπραγμέν' ἔχει, καὶ μεγάλοι κίνδυνοι περιεστᾶσι ἐκ τούτων τὴν πόλιν, ῥάδιον δεῖξαι. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὑμῶν ὅτι τῷ Φωκέων πολέμῳ καὶ τῷ κυρίου εἶναι Πυλῶν Φωκέας ἢ τ' ἀπὸ Θηβαίων ἄδει' ὑπῆρχεν ἡμῖν, καὶ τὸ μηδέποτ' ἐλθεῖν ἂν 5 εἰς Πελοπόννησον μηδ' εἰς Εὐβοίαν μηδ' εἰς τὴν Ἀττικὴν
- 84 Φίλιππον [μηδὲ Θηβαίους]; ταύτην μέντοι τὴν ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἀσφάλειαν ὑπάρχουσαν τῇ πόλει ταῖς τούτων ἀπάταις καὶ ψευδολογίαις πεισθέντες προήκασθ' ὑμεῖς, καὶ τετειχισμένην ὅπλοις καὶ πολέμῳ 10 συνεχεῖ καὶ πόλεσιν μεγάλας συμμάχων ἀνδρῶν καὶ χώρα πολλῇ περιεῖδ' ἀνασταθεῖσαν. καὶ ματαῖα μὲν ἢ πρότερον βοήθει' εἰς Πύλας ὑμῖν γέγονεν, ἣν μετὰ πλειόνων ἢ διακοσίων ταλάντων ἐποιήσασθε, ἂν λογίσσησθε τὰς ἰδίας δαπάνας τὰς τῶν στρατευσαμένων, μάταιαι δὲ καὶ αἱ κατὰ 15
- 85 Θηβαίων ἐλπίδες. ὁ δέ, πολλῶν ὄντων καὶ δεινῶν ὧν οὗτος ὑπηρέτηκε Φιλίππῳ, πλείστην ὕβριν ὥς ἀληθῶς ἔχει κατὰ τῆς πόλεως καὶ ἀπάντων ὑμῶν, τοῦτ' ἀκούσατέ μου, ὅτι τοῖς Θηβαίοις ἐγνωκότος ἐξ ἀρχῆς τοῦ Φιλίππου πάνθ' ἃ πεποίηκε 20 [368] ποιεῖν, οὗτος ἀπαγγεῖλας τὰναντία καὶ φανεροὺς ἐπιδείξας ὑμᾶς οὐχὶ βουλομένους, ὑμῖν μὲν τὴν ἐχθραν τὴν πρὸς Θηβαίους μείζω, Φιλίππῳ δὲ τὴν χάριν πεποίηκεν. πῶς ἂν οὖν ὑβριστικώτερον ἄνθρωπος ὑμῖν ἐχρήσατο;
- 86 Λέγε δὴ τὸ ψήφισμα λαβὼν τὸ τοῦ Διοφάντου καὶ τὸ τοῦ Καλλισθένους, ἃν εἰδῇθ' ὅτι, ὅτε μὲν τὰ δέοντ' ἐποιεῖτε, 25 θυσιῶν καὶ ἐπαίνων ἡξιοῦσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις, ἐπειδὴ δ' ὑπὸ τούτων παρεκρούσθητε, παῖδας καὶ γυναικας ἐκ τῶν ἀγρῶν κατεκομίζεσθε καὶ τὰ Ἡράκλει' ἐντὸς τείχους θύειν ἐψηφίζεσθε, εἰρήνης οὔσης. ὁ καὶ θαυμάζω,

7 μηδὲ Θηβαίους secl. Weidner, cf. schol. p. 382, 6 10 προήκασθ' SL vulg.: προήκαθ' O 12 πρότερον SL soli: προτέρα vulg.
 13 εἰς] ἢ εἰς A 14 προσλογίσσησθε Cobet 19 ἃ πεποίηκε SA: ἅπερ προήρητο L vulg. 20 φανερώς Cobet 22 οὖν om. AFQ
 28 κατεκομίζεσθε SL Y: κατεκομίζετε A, cf. § 125

εἰ τὸν μηδὲ τοὺς θεοὺς, καθ' ὃ πάτριον ἦν, τιμᾶσθαι ποιήσαντα, τοῦτον ἀτιμώρητον ἀφήσετε. λέγε τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ταῦτα μὲν τότε ἄξι', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πεπρα-
5 γμένων ἐψηφίσασθε. Λέγε δὴ τὰ μετὰ ταῦτα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ταῦτα τότε ἐψηφίξεσθ' ὑμεῖς διὰ τούτους, οὐκ ἐπὶ ταύ- 87
ταις ταῖς ἐλπίσιν οὔτε κατ' ἀρχὰς ποιησάμενοι τὴν εἰρήνην
καὶ τὴν συμμαχίαν, οὔθ' ὕστερον ἐγγράφαι πεισθέντες (εἰς)
10 αὐτὴν 'καὶ τοῖς ἐγγόνοις,' ἀλλ' ὡς θαυμάσι' ἡλίκα πεισό-
μενοι διὰ τούτους ἀγαθά. καὶ μὴν καὶ μετὰ ταῦθ' ὁσάκις
πρὸς Πορθμῷ ἢ πρὸς Μεγάροις ἀκούοντες δύναμιν Φιλίππου
καὶ ξένους ἐθορυβεῖσθε, πάντες ἐπίστασθε. οὐ τοίνυν εἰ
μήπω τῆς Ἀττικῆς ἐπιβαίνει, δεῖ σκοπεῖν οὐδὲ ῥαθυμεῖν,
15 ἀλλ' εἰ διὰ τούτους ἐξουσία γέγονεν αὐτῷ τοῦθ' ὅταν βού-
ληται ποιῆσαι, τοῦθ' ὁρᾶν, καὶ πρὸς ἐκεῖνο τὸ δεινὸν βλέ-
πειν, καὶ τὸν αἴτιον καὶ παοασκευάσαντα τὴν ἐξουσίαν [369]
ταύτην ἐκείνῳ μισεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι.

Οἶδα τοίνυν ὅτι τοὺς μὲν ὑπὲρ τῶν κατηγορημένων αὐτῶν 88
20 λόγους Αἰσχίνης φεύζεται, βουλόμενος δ' ὑμᾶς ὡς πορρω-
τάτῳ τῶν πεπραγμένων ἀπάγειν διέξεισιν ἡλίκα πᾶσιν
ἀνθρώποις ἀγάθ' ἐκ τῆς εἰρήνης γίγνεται καὶ τοῦναντίον
ἐκ τοῦ πολέμου κακά, καὶ ὅλως ἐγκώμι' εἰρήνης ἐρεῖ, καὶ
τοιαῦτ' ἀπολογήσεται. ἔστι δὲ καὶ ταῦτα κατηγορήματα
25 τούτου. εἰ γὰρ ἢ τοῖς ἄλλοις ἀγαθῶν αἰτία τοσούτων
πραγμάτων καὶ ταραχῆς ἡμῖν αἰτία γέγονε, τί τις εἶναι
τοῦτο φῇ πλὴν ὅτι δῶρα λαβόντες οὗτοι καλὸν πρᾶγμα

1-2 εἰ . . . ἀφήσετε om. S L Y¹ 5 ἐψηφίσασθε om. A 9 εἰς
ante αὐτὴν add. Markland, cf. §§ 49, 310 10 ἐγγόνοις O B : ἐκγόνοις
S L vulg., cf. §§ 48, 54 19 αὐτῶν S¹ (supra scripto οὐ ab ant. m.):
αὐτοῦ L vulg. : αὐτοῦ Bekker 25 ἀγαθοῖς S Q 26 τηλικαύτης
ante ταραχῆς add. L vulg. : om. S A 27 φῇ S A : φαίη vulg.

- 89 φύσει κακῶς διέθηκαν; ‘τί δ’; οὐ τριήρεις τριακόσiai καὶ σκεύη ταύταις καὶ χρήμαθ’ ὑμῖν περίεστι καὶ περιέσται διὰ τὴν εἰρήνην;’ ἴσως ἂν εἴποι. πρὸς δὲ ταύτ’ ἐκείν’ ὑμᾶς ὑπολαμβάνειν δεῖ, ὅτι καὶ τὰ Φιλίππου πράγματ’ ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονεν εὐπορώτερα πολλῶ, καὶ κατασκευαῖς ὅπλων 5 καὶ χώρας καὶ προσόδων αἱ γεγόνασιν ἐκείνῳ μεγάλαι.
- 90 γεγόνασι δὲ καὶ ἡμῖν τιμές. ἡ δέ γε τῶν πραγμάτων κατασκευὴ καὶ τῶν συμμάχων, δι’ ἣν ἢ αὐτοῖς ἢ τοῖς κρείττοσι τὰγαθὰ πάντες κέκτηνται, ἡ μὲν ἡμετέρα πραθεῖς ὑπὸ τούτων ἀπόλωλε καὶ γέγονεν ἀσθενής, ἡ δ’ ἐκείνου φοβερά 10 καὶ μείζων πολλῶ. οὐ δὲ δίκαιον ἐκείνῳ μὲν ἀμφοτέρ’ ὑψῆσθαι διὰ τούτους καὶ τὰ τῶν συμμάχων καὶ τὰ τῶν προσόδων, ἃ δ’ ἡμῖν καὶ ὥς ἂν ὑπῆρχεν ἐκ τῆς εἰρήνης,
- [370] ταύτ’ ἀνθ’ ὧν ἀπέδοντ’ αὐτοὶ λογίζεσθαι. οὐ γὰρ ταύτ’ ἀντ’ ἐκείνων γέγονεν, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἦν 15 ἂν ὁμοίως ἡμῖν, ἐκεῖνα δὲ τούτοις ἂν προσῇν εἰ μὴ διὰ τούτους.
- 91 Ὅλως δ’, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιον δήπου φήσaiτ’ ἂν εἶναι, μήτ’ εἰ πολλὰ καὶ δεινὰ τὰ συμβεβηκότ’ ἐστὶ τῇ πόλει, μηδεὶς δ’ Αἰσχίνης αἴτιος τούτων, εἰς τοῦτον ἐλθεῖν 20 τὴν ὀργήν, μήτ’ εἴ τι τῶν δεόντων πέπρακται δι’ ἄλλον τινά, τοῦτο σῶσαι τουτονί· ἀλλ’ ὅσων οὗτος αἴτιος σκεψάμενοι καὶ χάριν, ἂν ταύτης ἄξιος ᾖ, καὶ τούναντίον ὀργήν,
- 92 ἂν τοιαῦτα φαίνεται, ποιείσθε. πῶς οὖν εὐρήσετε ταῦτα δικαίως; ἔαν μὴ πάνθ’ ἅμ’ ἔατε ταραττεῖν αὐτόν, τὰ τῶν 25 στρατηγῶν ἀδικήματα, τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Φίλιππον, τὰπὸ τῆς εἰρήνης ἀγαθὰ, ἀλλ’ ἕκαστον ἐφ’ αὐτοῦ σκοπήτε. οἶον, ἦν ἡμῖν πόλεμος πρὸς Φίλιππον; ἦν. ἐνταῦθ’ ἐγκαλεῖ τις Αἰσχίνῃ; βούλεται τις τούτου κατηγορεῖν περὶ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ πραχθέντων; οὐδὲ εἰς. οὐκοῦν περὶ 30

6 χώραις O προσόδοις A 13 ἃ δ’ ἡμῖν F γρ: ἃ δ’ ὑμῖν S L Y: ἡμῖν δὲ ἃ vulg.: ὑμῖν δ’ ἃ A καὶ ὧς Blass auctore Weillio: δικαίως codd. 14 αὐτοὶ S Y: οὗτοι L vulg. 24 πεποιηκὼς post φαίνηται add. L vulg.: om. S A 25 ταραττεῖν] πράττειν S Q

τούτων γ' ἀφεῖται καὶ οὐδὲν αὐτὸν δεῖ λέγειν· περὶ γὰρ
 τῶν ἀμφισβητούμενων καὶ τοὺς μάρτυρας παρέχεσθαι καὶ
 τὰ τεκμήρια δεῖ λέγειν τὸν φεύγοντα, οὐ τὰ ὁμολογούμεν'
 ἀπολογούμενον ἐξαπατᾶν. ὅπως τοίνυν περὶ τοῦ πολέμου
 5 μὴδὲν ἐρεῖς· οὐδεὶς γὰρ οὐδὲν αἰτιᾶται περὶ αὐτοῦ σε. μετὰ 93
 ταῦτ' εἰρήνην τινὲς ἡμᾶς ἔπειθον ποιήσασθαι· ἐπείσθημεν·
 πρέσβεις ἐπέμψαμεν· ἤγαγον οὗτοι δεῦρο τοὺς ποιησομένους
 τὴν εἰρήνην. πάλιν ἐνταῦθα περὶ τούτου μέμφεται τις
 Αἰσχίνην; φησί τις εἰσηγήσασθαι τούτου εἰρήνην, ἣ ἀδικεῖν
 10 ὅτι δεῦρ' ἤγαγε τοὺς ποιησομένους; οὐδὲ εἰς. οὔκουν οὐδ'
 ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποιήσασθαι τὴν πόλιν εἰρήνην οὐδὲν αὐτῷ [371]
 λεκτέον· οὐ γὰρ οὗτος αἴτιος. 'τί οὖν, ἄνθρωπε, λέγεις,' 94
 εἴ τις ἔροιστό με, 'καὶ πόθεν ἄρχει κατηγορεῖν;' ὅθεν, ὦ ἄν-
 δρες Ἀθηναῖοι, βουλευομένων ὑμῶν, οὐ περὶ τοῦ εἰ ποιητέον
 15 εἰρήνην ἢ μὴ (ἐδέδοκτο γὰρ ἤδη τοῦτό γε) ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ
 ποῖαν τινά, τοῖς τὰ δίκαια λέγουσιν ἀντειπὼν τῷ μισθοῦ
 γράφοντι συνείπε δῶρα λαβόν, καὶ μετὰ ταῦτ' ἐπὶ τοὺς
 ὅρκους αἰρεθεῖς, ὧν μὲν ὑμεῖς προσετάξατε, οὐδ' ὅτιοῦν
 ἐποίησε, τοὺς δ' ἐπὶ τοῦ πολέμου διασωθέντας ἀπώλεσε τῶν
 20 συμμάχων, καὶ τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτ' ἐψεύσαθ' ἡλικ' οὐδεὶς
 πώποτ' ἄλλος ἀνθρώπων οὔτε πρότερον οὔθ' ὕστερον. τὸ
 μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἄχρι τοῦ λόγου τυχεῖν Φίλιππον ὑπὲρ
 τῆς εἰρήνης, Κτησιφῶν καὶ Ἀριστόδημος τὴν πρώτην ἔφερον
 τοῦ φενακισμοῦ, ἐπειδὴ δ' εἰς τὸ πράττειν ἤδη τὰ πράγμαθ'
 25 ἦκεν, Φιλοκράτει καὶ τούτῳ παρέδωκαν, δεξάμενοι δ' οὗτοι
 πάντ' ἀπώλεσαν. εἴτ' ἐπειδὴ δεῖ λόγον καὶ δίκην ὑπέχειν 95
 τῶν πεπραγμένων, ὧν, οἶμαι, πανοῦργος οὗτος καὶ θεοῖς

7 ποιησομένους] σπεισομένους omisso τὴν εἰρήνην Herwerden
 9 φησί SOY corr. : φήσει L vulg., cf. § 31 10 ποιησομένους]
 σπεισομένους Herwerden 13 εἴ τις ἔροιστό με secl. Cobet 14 εἰ
 vulg. : ἢ SLQ 16 γὰρ post τοῖς add. L vulg. : om. S λέγουσιν
 SL¹ Y : γράφουσιν vulg. 20 καὶ τοιαῦτ' om. FOQ : add. SL
 vulg. 21 ἄλλος om. A 23 τὴν ἀρχὴν ante τὴν πρώτην add.
 SL vulg. : om. S γρ. Q γρ. A Harpocr. s. v. Κτησιφῶν, cf. schol.
 p. 115, 19 ad. or. iii 2 τὴν πρώτην ἔφερον] τὰ πρῶτ' ἐφέροντο Cobet
 25 δεξάμενοι S vulg. : ἐκδεξάμενοι LA : ἀναδεξάμενοι S γρ.

ἐχθρὸς καὶ γραμματεὺς, ὥς ὑπὲρ εἰρήνης κρινόμενος ἀπο-
 λογήσεται, οὐχ ἵνα πλειόνων ἢ κατηγορεῖ τις αὐτοῦ δῶ
 λόγον· μανία γὰρ τοῦτό γε· ἀλλ' ὁρᾷ τοῦθ' ὅτι ἐν μὲν τοῖς
 ὑφ' αὐτοῦ πεπραγμένοις ἀγαθὸν μὲν οὐδὲν ἐστίν, ἅπαντα
 δὲ τὰδικήματα, ἣ δ' ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἀπολογία, καὶ εἰ 5
 96 μὴδὲν ἄλλο, τοῦνομα γοῦν ἔχει φιλάνθρωπον. ἦν δέδοικα
 [372] μέν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δέδοικα, μὴ λελήθαμεν ὥσπερ οἱ
 δανειζόμενοι ἐπὶ πολλῷ ἄγοντες· τὸ γὰρ ἀσφαλὲς αὐτῆς
 καὶ τὸ βέβαιον οὗτοι προὔδοσαν, Φωκέας καὶ Πύλας· οὐ
 μὴν διὰ τοῦτόν γ' ἐξ ἀρχῆς ἐποιήσάμεθα, ἀλλ' ἄτοπον 10
 μέν ἐστιν ὃ μέλλω λέγειν, ἀληθὲς δὲ πάνν· εἰ γάρ τις
 ὥς ἀληθῶς χαίρει τῇ εἰρήνῃ, τοῖς στρατηγοῖς, ὧν κατη-
 γοροῦσιν ἅπαντες, χάριν αὐτῆς ἐχέτω· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι ὥς
 ὑμεῖς ἐβούλεσθ' ἐπολέμουν, οὐδ' ὄνομ' εἰρήνης ἂν ὑμεῖς
 97 ἠνέσχεσθε. εἰρήνη μὲν οὖν δι' ἐκείνους, ἐπικίνδυνος δὲ 15
 καὶ σφαλερὰ καὶ ἀπιστος διὰ τούτους γέγονεν δωροδοκή-
 σαντας. εἶργετ' οὖν, εἶργετ' αὐτὸν τῶν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης
 λόγων, εἰς δὲ τοὺς ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων ἐμβιβάζετε. οὐ
 γὰρ Αἰσχίνης ὑπὲρ τῆς εἰρήνης κρίνεται, οὐ, ἀλλ' ἡ εἰρήνη
 δι' Αἰσχίνην διαβέβληται. σημείον δέ· εἰ γὰρ ἡ μὲν 20
 εἰρήνη ἐγεγόνει, μὴδὲν δ' ὕστερον ἐξηπάτησθ' ὑμεῖς μὴδ'
 ἀπωλώλει τῶν συμμάχων μὴδεῖς, τίν' ἀνθρώπων ἐλύπησεν
 ἂν ἡ εἰρήνη, ἔξω τοῦ ἄδοξος γεγενῆσθαι; καίτοι καὶ τούτου
 συναίτιος οὗτος συνειπὼν Φιλοκράτει. ἀλλ' ἀνήκεστόν γ'
 οὐδὲν ἂν ἦν γεγονός. νῦν δ', οἶμαι, πόλλ', ὧν αἴτιος οὗτος. 25
 98 Ὅτι μὲν τοίνυν αἰσchrῶς καὶ κακῶς πάντα ταῦθ' ὑπὸ
 τούτων ἀπόλωλε καὶ διέφθαρται, οἶμαι πάντας ὑμᾶς εἰδέναι.
 ἐγὼ δ', ὧ ἄνδρες δικασταί, τοσοῦτ' ἀπέχω τοῦ συκοφαντίαν
 τινὰ τοῖς πράγμασι τούτοις προσάγειν ἢ ὑμᾶς ἀξιοῦν, ὥστ'

1 τῆς ante εἰρήνης add. vulg. : om. S solus 7 ὥσπερ οἱ δανειζό-
 μενοι secl. Dobree ut illata ex or. i 15 13 αὐτῆς SF¹ : αὐτοῖς L
 vulg. : om. A 18 ἐμβιβάζετε F¹ : συμβιβάζετε SLQY 22 τῶν
 συμμάχων om. S solus 23 ἡ εἰρήνη om. FQ 25 πόλλ', ὧν
 Weil : πολλῶν codd. αἴτιος οὗτος SQ : οὗτος αἰτίος ἐστίν A : ἄλλων
 ἐστὶ κακῶν αἴτιος οὗτος L vulg.

- εἰ ταῦθ' ὑπ' ἀβελτερίας ἢ δι' εὐήθειαν ἢ δι' ἄλλην ἄγνοϊαν
 ἡντινοῦν οὕτω πέπρακται, αὐτός τ' ἀφήμ' Αἰσχίνην καὶ [373]
 ὑμῖν συμβουλεύω. καίτοι τῶν σκήψεων τούτων οὐδεμί' 99
 ἐστὶ πολιτικὴ οὐδὲ δικαία. οὐδένα γὰρ τὰ κοινὰ πράττειν
 5 ὑμεῖς κελεύετε οὐδ' ἀναγκάζετε· ἀλλ' ἐπειδὴν τις ἑαυτὸν
 πείσας δύνασθαι προσέλθῃ, πρᾶγμα ποιοῦντες ἀνθρώπων
 χρηστῶν καὶ φιλανθρώπων, εὐνοϊκῶς δέχεσθε καὶ οὐ φθο-
 νερώς, ἀλλὰ καὶ χειροτονεῖτε καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν ἐγχειρί-
 ζετε. ἐὰν μὲν οὖν κατορθοῖ τις, τιμήσεται καὶ πλεον ἕξει 100
 10 τῶν πολλῶν κατὰ τοῦτο· ἂν δ' ἀποτυγχάνῃ, σκήψεις καὶ
 προφάσεις ἐρεῖ; ἀλλ' οὐ δίκαιον. οὐ γὰρ ἂν ἐξαρκέσειε
 τοῖς ἀπολωλόσι συμμάχοις οὐδὲ τοῖς παισὶν αὐτῶν οὐδὲ ταῖς
 γυναιξὶν οὐδὲ τοῖς ἄλλοις διὰ τὴν ἀβελτερίαν τὴν ἐμήν,
 ἵνα μὴ τὴν τούτου λέγω, τοιαῦτα πεπονθῇ· πολλοῦ γε
 15 καὶ δεῖ. ἀλλ' ὅμως ὑμεῖς ἄφετ' Αἰσχίνῃ τὰ δεινὰ ταῦτα 101
 καὶ ὑπερβάλλοντα, ἂν δι' εὐήθειαν ἢ δι' ἄλλην ἄγνοϊαν
 ἡντινοῦν λελυμασμένος φανῇ. ἂν μέντοι διὰ πονηρίαν
 ἀργύριον λαβὼν καὶ δῶρα, καὶ τοῦτ' ἐξελεγχθῇ σαφῶς ὑπ'
 αὐτῶν τῶν πεπραγμένων, μάλιστα μέν, εἰ οἶόν τ', ἀποκτεί-
 20 νατε, εἰ δὲ μὴ, ζῶντα τοῖς λοιποῖς παράδειγμα ποιήσατε.
 σκοπεῖτε δὴ τὸν ὑπὲρ τούτων ἔλεγχον, ὥς δίκαιος ἔσται,
 μεθ' ὑμῶν.
- Ἀνάγκη δὴ πού τοὺς λόγους τούτους Αἰσχίνην πρὸς 102
 ὑμᾶς εἰπεῖν τουτονί, τοὺς περὶ τῶν Φωκέων καὶ τῶν Θεσπιῶν
 25 καὶ τῆς Εἰβοίας, εἴπερ μὴ πεπρακὼς αὐτὸν ἐκὼν ἐξηπάτα,
 δυοῖν θάτερον, ἢ διαρρήδην ἀκούσανθ' ὑποσχομένου Φιλίπ-
 που ὅτι πράξει ταῦτα καὶ ποιήσει, ἢ εἰ μὴ τοῦτο, γοητευ-
 θέντα καὶ φενακισθέντα τῇ περὶ τᾶλλα φιλανθρωπία καὶ
 ταῦτ' ἐλπίσαντα παρ' αὐτοῦ. οὐκ ἔνεστι τούτων οὐδὲ ἐν [374]
 30 χωρὶς. ἐκ τοίνυν τούτων ἀμφοτέρων μάλιστα πάντων 103

3 ἀφεῖναι ante συμβουλεύω add. vulg. : om. S L¹ soli 5 ἐκελεύετε
 S L Y 18 ἐλεγχθῇ A 19 εἰ οἶόν τε secl. Cobet 20 λοιποῖς
 S L A : πολλοῖς F Q O, cf. xxi 112 23 Αἰσχίνην secl. Weidner
 24 τουτονί post εἰπεῖν S L Y : post Αἰσχίνην vulg.

ἀνθρώπων μισεῖν αὐτῷ προσήκει Φίλιππον. διὰ τί; ὅτι
 τὸ μὲν ἐκείνου μέρος πάντ' αὐτῷ γέγονεν τὰ δεινότερα καὶ
 τὰ αἰσχιστα. ὑμᾶς ἐξηπάτηκεν, ἀδοξεῖ, [δικαίως ἀπόλωλε,]
 κρίνεται· καὶ εἴ γέ τι τῶν προσηκόντων ἐγίγνετο, ἐν εἰσαγ-
 γελίᾳ πάλαι ἂν ἦν· νῦν δὲ διὰ τὴν ὑμετέραν εὐήθειαν καὶ 5
 104 ad 109 { πραότητ' εὐθύνας δίδωσι, καὶ ταύτας ὀπηνίκα βούλεται.
 ἔστιν οὖν ὅστις ὑμῶν φωνὴν ἀκήκοεν Αἰσχίνου κατηγο-
 ροῦντος Φιλίππου; τί δ'; ἐξελέγχοντ' ἢ λέγοντά τι τοῦτου
 ἐόρακεν; οὐδὲ εἰς· ἀλλὰ πάντες Ἀθηναῖοι πρότερον κατη-
 γοροῦσι Φιλίππου, καὶ ὁ τυχὼν αἰεί, ὦν οὐδὲν οὐδεὶς ἡδίκηται, 10
 ἰδίᾳ δῆπου. ἐγὼ δ' ἐκείνους τοὺς λόγους ἐξήτουν παρὰ
 τούτου, εἴπερ μὴ πεπρακὼς αὐτὸν ἦν, 'ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 ἐμοὶ μὲν χρήσασθ' ὃ τι βούλεσθε· ἐπίστευσ', ἐξηπατήθην,
 ἤμαρτον, ὁμολογῶ. τὸν δ' ἄνθρωπον, ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 φυλάττεσθε· ἄπιστος, γόης, πονηρός. οὐχ ὁρᾶθ' οἷα πε- 15
 ποίηκεν ἐμέ; οἷ' ἐξηπάτηκεν;' τούτων οὐδέν' ἀκούω τῶν
 110 λόγων, οὐδ' ὑμεῖς. διὰ τί; ὅτι οὐ παρακρουσθεὶς οὐδ' ἐξα-
 πατηθεὶς, ἀλλὰ μισθώσας αὐτὸν καὶ λαβὼν ἀργύριον ταῦτ'
 εἶπε καὶ προῦδωκεν ἐκείνῳ, καὶ γέγονεν καλὸς κάγαθος καὶ
 δίκαιος μισθωτὸς ἐκείνῳ, πρεσβευτὴς μέντοι καὶ πολίτης 20
 ὑμῖν προδότης καὶ τρίς, οὐχ ἅπαξ, ἀπολωλέναι δίκαιος.
 111 Οὐ τοίνυν ἐκ τούτων μόνου δῆλός ἐσθ' ὅτι χρημάτων
 ἅπαντ' εἶπεν ἐκεῖνα· ἀλλ' ἦκον ὡς ὑμᾶς ἔναγχος Θετταλοὶ
 [375] καὶ Φιλίππου πρέσβεις μετ' αὐτῶν, ἀξιούντες ὑμᾶς Φίλιππον
 'Αμφικτύον' εἶναι ψηφίσασθαι. τῷ προσῆκεν οὖν ἀντειπεῖν 25
 τούτοις μάλιστα πάντων ἀνθρώπων; Αἰσχίνῃ τουτῷ. διὰ
 τί; ὅτι οἷς οὗτος ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, τούτοις τάναντί'

1 προσῆκεν Reiske

ex § 110 illata, coll. §§ 115 et 118: δικαίως ἀπολωλέναι

ἀπολωλέναι Lambinus

δ' Felicianus Dindorf

A

11 ἰδίᾳ post ἡδίκηται S L A: ante ἡδίκηται vulg.: secl. Blass

ἐξήτουν L vulg.: ἐξήτουν S: ἐξήτουν Y F γρ.

20 ἐκείνῳ] Φιλίππῳ A

22 μόνου ἐκ τούτων A

Dindorf: τούτῳ codd., cf. §§ 113, 121

3 δικαίως ἀπόλωλε S Q γρ.: secl. Weil ut

8 τί δ';] τίς

4 καὶ om. S solus

τοῦτον] τούτων A O corr.

9 πρότεροι

26 τουτῷ

ἐποίησεν ἐκεῖνος. οὗτος μὲν γὰρ ἔφη Θεσπιάς καὶ Πλα- 112
 ταιὰς αὐτὸν τειχίειν, καὶ τοὺς μὲν Φωκέας οὐκ ἀπολεῖν, τὴν
 δὲ Θηβαίων ὕβριν καταλύσειν· ὁ δὲ τοὺς μὲν Θηβαίους
 μείζους ἢ προσήκε πεποίηκε, τοὺς δὲ Φωκέας ἄρδην ἀπολώ-
 5 λεκε, καὶ τὰς μὲν Θεσπιάς καὶ Πλαταιὰς οὐ τετείχισε, τὸν
 δ' Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Κορώνειαν προσεξηνδραπόδισται.
 πῶς ἂν ἐναντιώτερα πράγμαθ' ἑαυτοῖς τούτων γένοιτο; οὐ
 τοίνυν ἀντεῖπεν, οὐδὲ διήρε τὸ στόμα, οὐδ' ἐφθέγγατ' ἐναν-
 τίου οὐδέν. καὶ οὐχὶ τοῦτό πω δεινόν, τηλικούτον ὄν. ἀλλὰ 113
 10 καὶ συνεῖπε μόνος τῶν ἐν τῇ πόλει πάντων ἀνθρώπων.
 καίτοι τοῦτό γ' οὐδὲ Φιλοκράτης ἐτόλμησε ποιῆσαι ὁ μισαρός,
 ἀλλ' Αἰσχίνης οὐτοσί. καὶ θορυβοῦντων ὑμῶν καὶ οὐκ
 ἐθελόντων ἀκούειν αὐτοῦ, καταβαίνων ἀπὸ τοῦ βήματος,
 ἐνδεικνύμενος τοῖς πρέσβεσι τοῖς παρὰ τοῦ Φιλίππου παρ-
 15 οῦσι, πολλοὺς ἔφη τοὺς θορυβοῦντας εἶναι, ὀλίγους δὲ τοὺς
 στρατενομένους ὅταν δέῃ, (μέμνησθε γὰρ δήπου,) αὐτὸς ὢν,
 οἶμαι, θανμάσιος στρατιώτης, ὦ Ζεῦ.

Ἔτι τοίνυν, εἰ μὲν μηδένα μηδὲν ἔχοντ' εἵχομεν δεῖξαι 114
 τῶν πρέσβεων, μηδ' ἦν ὥστ' ἰδεῖν ἅπαντας, βασάνους καὶ
 20 τὰ τοιαῦθ' ὑπόλοιπον ἂν ἦν σκοπεῖν. εἰ δὲ Φιλοκράτης
 μὴ μόνον ὠμολόγει παρ' ὑμῖν ἐν τῷ δήμῳ πολλάκις, ἀλλὰ
 καὶ ἐδείκνυνεν ὑμῖν, πυροπωλῶν, οἰκοδομῶν, βαδιεῖσθαι [376]
 φάσκων καὶ μὴ χειροτονῆθ' ὑμεῖς, ξυληγῶν, τὸ χρυσίον
 καταλλαττόμενος φανερώς ἐπὶ ταῖς τραπέζαις, οὐκ ἐνι δή-
 25 που τοῦτον εἰπεῖν ὥς οὐκ εἴληφε, τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦντα
 καὶ δεικνύντα. ἔστιν οὖν οὕτω τις ἀνθρώπων ἀνόητος ἢ 115
 κακοδαίμων, ὥσθ' ἵνα λαμβάνῃ μὲν Φιλοκράτης, ἀδοξῇ δ'
 αὐτὸς καὶ κινδυνεύῃ, ἐξὸν αὐτῷ μετὰ τῶν μηδὲν ἡδικοκώτων

1 ἔφη om. S' solus 3 ὑμῖν post ὕβριν add. L vulg. : om. S
 4 ἢ προσήκε secl. Dobree 9 δεινόν om. S Y¹ τηλικούτον ὄν L
 vulg. : τηλικούτον S : καίπερ ὃν δεινόν A, cf. viii 30, ix 55 14 τοῦ
 om. vulg. : add. S L A Y 16 στρατενομένους Markland, cf. § 116
 γὰρ δήπου L vulg. : δήπου S solus : δή που Bekker 16 ὢν om. S
 solus 18 μὲν om. S solus 27 ὥσθ' ὅστις Index Feliciani,
 cod. Harleianus, Dindorf

ἐξετάζεσθαι, τούτοις μὲν πολεμεῖν, πρὸς δ' ἐκείνους ἐλθὼν κρίνεσθαι βούλεται; ἐγὼ μὲν οὐδέν' οἶμαι. ἀλλὰ πάντα ταῦτ', ἔαν ὀρθῶς σκοπῆτε, εὐρήσετε μεγάλ', ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐναργῆ σημεῖα τοῦ χρήματα τούτου ἔχειν.

- 116 Ὁ τοίνυν ὕστατον μὲν γέγονεν, οὐδενὸς δ' ἐστὶν ἑλαττον 5
σημεῖον τοῦ πεπρακέναι τούτου ἑαυτὸν Φιλίππῳ, θεάσασθε.
ἵστε δῆπου πρῶην, ὅτ' εἰσήγγελλεν Ὑπερεΐδης Φιλοκράτην,
ὅτι παρελθὼν ἐγὼ δυσχεραίνειν ἔφην ἔν τι τῆς εἰσαγγελίας,
εἰ μόνος Φιλοκράτης τοσούτων καὶ τοιούτων ἀδικημάτων
αἴτιος γέγονεν, οἱ δ' ἐννέα τῶν πρέσβειων μηδενός. καὶ 10
οὐκ ἔφην τοῦθ' οὕτως ἔχειν· οὐδαμοῦ γὰρ ἂν φανῆναι καθ'
αὐτὸν ἐκείνους, εἰ μὴ τοὺς συναγωνιζομένους τούτων τινὰς
117 εἶχεν. ἴν' οὖν μήτ' ἀφ' ὧ μήτ' αἰτιάσωμαι μηδέν', ἔφην,
ἐγώ, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμ' αὐτὸ τοὺς μὲν αἰτίους εὖρη, τοὺς δὲ
μὴ μετεσχηκότας ἀφῆ, ἀναστὰς ὁ βουλόμενος καὶ παρελθὼν 15
εἰς ὑμᾶς ἀποφηνάσθω μὴ μετέχειν μηδ' ἀρέσκειν αὐτῷ τὰ
[377] ὑπὸ Φιλοκράτους πεπραγμένα. καὶ τὸν τοῦτο ποιήσαντ'
ἀφίημι' ἔγωγ', ἔφην. ταῦτα μνημονεύεθ', ὥς ἐγὼμαι. οὐ
118 τοίνυν παρήλθεν οὐδεὶς οὐδ' ἔδειξεν ἑαυτόν. καὶ τῶν μὲν
ἄλλων ἔσθ' ἐκάστῳ τις πρόφασις· ὁ μὲν οὐχ ὑπεύθυνος ἦν, 20
ὁ δ' οὐχὶ παρῆν ἴσως, τῷ δὲ κηδεστής ἐστὶν ἐκείνος· τούτῳ
δ' οὐδὲν τούτων. ἀλλ' οὕτω καθάπαξ πέπρακεν ἑαυτὸν
καὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς παρεληλυθόσιν μεμισθάρνηκεν μόνον, ἀλλὰ
καὶ μετὰ ταῦτα δῆλός ἐστιν, ἂν περ ἐκφύγῃ νῦν, καθ' ὑμῶν
ὑπάρξων ἐκείνῳ, ὥσθ' ἵνα μηδὲν ἐναντίον μηδὲ ῥῆμα πρόηται 25
Φιλίππῳ οὐδ' ἀφιέντων ἀφίεται, ἀλλ' ἀδοξεῖν, κρίνεσθαι,
πάσχειν ὅτιοῦν αἰρεῖται παρ' ὑμῖν μᾶλλον ἢ Φιλίππῳ τι
119 ποιῆσαι μὴ πρὸς ἡδονήν. καίτοι τίς ἢ κοινωνία, τίς ἢ

2 βούλεται codd., fort. cf. § 173 : βούλει ²αι marg. Morelij, Bekker :
seclusum malim 7 εἰσήγγελλεν SL ²εισήγγειλεν vulg., cf. § 121
9 τοιούτων SA : τηλικούτων L vulg. 12 συναγωνιζομένους Dobree,
cf. § 113 17 ποιήσαντα AO 20 ἦν SL vulg. : secl. Blass :
ἐστὶν A 21 ἐστὶν SL : secl. Blass : ἦν vulg. schol. ἐκείνος SL :
ἐκεῖ vulg. 25 μηδὲν . . . μηδὲ vulg. : μηδὲ . . . μηδὲν SL Y
26 ἀφίεται SA : ἀφίησιν L vulg., cf. xxi 205

πολλή πρόνοι' ὑπὲρ Φιλοκρίτους αὐτῆς; ὅς εἰ τὰ κάλλιστα
καὶ πάντα τὰ συμφέροντ' ἐπεπρεσβεύκει, χρήματα δ' ὁμο-
λόγει λαβεῖν ἐκ τῆς πρεσβείας, ὥσπερ ὁμολόγει, τοῦτό γ'
αὐτὸ φυγεῖν καὶ διευλαβηθῆναι τῷ προῖκα πρεσβεύοντι
5 προσῆκε, καὶ διαμαρτύρεσθαι τὸ καθ' αὐτόν. οὐ τοίνυν
πεποίηκε τοῦτ' Αἰσχίνης. ταῦτ' οὐ φανέρ', ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι; ταῦτ' οὐχὶ βοᾷ καὶ λέγει ὅτι χρήματ' εἴληφεν Αἰ-
σχίνης καὶ πονηρός ἐστιν ἀργυρίου συνεχῶς, οὐ δι' ἀβελ-
τερίαν οὐδὲ δι' ἄγνοίαν, οὐδ' ἀποτυγχάνων;
10 Καὶ τίς μου καταμαρτυρεῖ, φήσει, δῶρα λαβεῖν; [τοῦτο 120
γάρ ἐστι τὸ λαμπρόν]. τὰ πράγματ', Αἰσχίνῃ, ἅπερ πιστό-
τατ' ἐστὶν ἀπάντων, καὶ οὐκ ἔνεστ' εἰπεῖν οὐδ' αἰτιάσασθαι
ὥς ἡ πεπεισμέν' ἢ χαριζόμενά τῷ ἐστι τοιαῦτα, ἀλλ' οἶάπερ
αὐτὰ προδοὺς καὶ διαφθείρας σὺ πεποίηκας, τοιαῦτ' ἐξετα- [378]
15 ζόμενα φαίνεται. πρὸς δὲ τοῖς πράγμασιν αὐτὸς αὐτίκα
δὴ σὺ σάντου. ἀπόκριναι γὰρ δεῦρ' ἀναστάς μοι. οὐ
γὰρ δὴ δι' ἀπειρίαν γ' οὐ φήσεις ἔχειν ὃ τι εἶπης; ὅς γὰρ
ἀγῶνας καινοὺς ὥσπερ δράματα, καὶ τούτους ἀμαρτύρους,
πρὸς διαμεμετρημένην τὴν ἡμέραν αἰρεῖς διώκων, δῆλον ὅτι
20 πάνδεινος εἶ τις.
Πολλῶν τοίνυν καὶ δεινῶν ὄντων τῶν πεπραγμένων 121
Αἰσχίνῃ τουτῷ, καὶ πολλὴν κακίαν ἐχόντων, ὥς καὶ ὑμῖν
οἶομαι δοκεῖν, οὐδέν ἐστιν οὗ μέλλω λέγειν, ὥς ἐγὼ κρίνω,
δεινότερον, οὐδ' ὃ τι μᾶλλον ἐπ' αὐτοφώρῳ δεδωροδοκηκότ'
25 αὐτὸν καὶ πεπρακότα πάντ' ἐξελέγξει. ἐπειδὴ γὰρ ἀπε-
στέλλετ' αὐθις αὖ τὸ τρίτον τοὺς πρέσβεις ὥς τὸν Φίλιπ-
3 ὁμολόγει S L vulg. : ὁμολογεῖ al. 5 διαμαρτύρεσθαι SYQ :
διαμαρτύρασθαι L vulg. 10 φήσει SB marg. : φησί L vulg., cf.
§§ 31, 93 δῶρα λαβεῖν om. FQ : punctis notavit L : del. Blass
10-11 τοῦτο . . . λαμπρόν secl. Dobree ut interpolata ex § 279
13 χαριζόμενα ἢ πεπεισμένα A 16 post σάντου add. καταμαρτυ-
ρήσεις L vulg. S γρ. : om. S solus ἀναστάς codd. : secl. Blass :
παρελθὼν Harpocr. s. v. Ἀπόκρισις 19 μεμετρημένην A 22 του-
τῷ Dindorf : τούτῳ codd., cf. § 111 25 καὶ πεπρακότα πάντα om.
B : καὶ πεπρακότα om. A, πάντα ante αὐτὸν posito ἀποστέλλετ' S L
A : ἀπεστείλατ' vulg.

πον, ἐπὶ ταῖς καλαῖς καὶ μεγάλας ἐλπίσι ταύταις αἷς οὗτος
 ὑπέσχητο, ἐχειροτονήσατε καὶ τοῦτον καὶ τῶν ἄλλων
 122 τοὺς πλείστους τοὺς αὐτοὺς. ἐγὼ μὲν δὴ παρελθὼν ἐξω-
 μοσάμην εὐθέως, καὶ θορυβούντων τινῶν καὶ κελευόντων
 βαδίζειν οὐκ ἂν ἔφην ἐλθεῖν· οὗτος δ' ἐκεχειροτόνητο. 5
 ἐπειδὴ δ' ἀνέστη μετὰ ταῦθ' ἡ ἐκκλησία, συνελθόντες ἐβου-
 λεύονθ' οὗτοι τίν' αὐτοῦ καταλείψουσιν. ἔτι γὰρ τῶν
 πραγμάτων ὄντων μετεώρων καὶ τοῦ μέλλοντος ἀδήλου,
 σύλλογοι καὶ λόγοι παντοδαποὶ κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐγίνοντο
 123 τότε· ἐφοβοῦντο δὴ μὴ σύγκλητος ἐκκλησία γένοιτ' ἐξαί- 10
 φνης, εἴτ' ἀκούσαντες ὑμεῖς ἐμοῦ τάληθῇ ψηφίσαισθέ τι
 τῶν δεόντων ὑπὲρ τῶν Φωκέων, καὶ τὰ πράγματ' ἐκφύγοι
 [379] τὸν Φίλιππον. εἰ γὰρ ἐψηφίσασθε μόνον καὶ μικρὰν ὑπε-
 φήνατ' ἐλπίδ' ἡντινοῦν αὐτοῖς, ἐσώθησαν ἂν. οὐ γὰρ ἐνῆν,
 οὐκ ἐνῆν μὴ παρακρουσθέντων ὑμῶν μεῖναι Φιλίππῳ. οὔτε 15
 γὰρ σῆτος ἦν ἐν τῇ χώρᾳ, ἀσπόρῳ διὰ τὸν πόλεμον γε-
 γονυῖα, οὔθ' ἡ σιτοπομπία δυνατὴ τριήρων οὐσῶν ὑμετέρων
 ἐκεῖ καὶ τῆς θαλάττης κρατουσῶν, αἷ τε πόλεις πολλαὶ καὶ
 χαλεπαὶ λαβεῖν αἱ τῶν Φωκέων, μὴ οὐ χρόνῳ καὶ πολι-
 ορκία· εἰ γὰρ ἐν ἡμέρᾳ πόλιν ἥρει, δύο καὶ εἴκοσιν εἰσιν 20
 124 ἀριθμῷ. διὰ δὴ ταῦτα πάντα, ἵνα μηδὲν μετάρησθ' ὦν
 ἐξηπάτησθε, τοῦτον αὐτοῦ κατέλιπον. ἐξομόσασθαι μὲν
 δὴ μὴ μετ' αἰτίας τινὸς δεινὸν ἦν καὶ ὑποψία μεγάλη· 'τί
 λέγεις; ἐπὶ τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτ' ἀγαθὰ οὐχὶ βαδίζεις
 ἀπαγγέλλας οὐδὲ πρεσβεύεις;' ἔδει δὲ μένειν. πῶς οὖν; 25
 ἄρρωστὴν προφασίζεται, καὶ λαβὼν Ἐξήκεστον τὸν ἱατρὸν
 ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ προσελθὼν τῇ βουλῇ ἐξώμοσεν ἄρρωστὴν

2 ὑπέσχητο S L Y : ὑπέσχετο A : ὑπισχνεῖτο vulg. 3 ἐξωμολο-
 γησάμην S L¹ soli, cf. xviii 32, xli 15, xliii 11, 12 5 ἐλθεῖν S (add.
 ἀπ ant. m.) : ἀπελθεῖν L vulg. : ἐπελθεῖν vel παρελθεῖν al. 10 γένη-
 ται A 11 ψηφίσαισθέ S¹ L F : ψηφίσασθέ Y Q : ψηφίσεσθέ A, cf. § 51
 12 ἐκφύγοι L vulg. : ἐκφεύγῃ ? S¹ (corr. oi in erasis) 15 οὐκ ἐνῆν
 om. S text. μεῖναι SA : μεῖναι τι vulg. : ἔτι μεῖναι Felicianus
 17 δύναται S solus 19 οὐ om. S¹ (add. ant. m.) 21 μετάρησθε
 L vulg. : μεταθῶσθε Schaefer : μεταθήσεσθε S 27 ἀδελφὸς L Q :
 ἰδελφὸς vulg. : ἀδελφος S ἐξώμοσεν S : ἐξωμόσατο cett.

τουτονὶ καὶ αὐτὸς ἐχειροτονήθη. ἐπειδὴ δ' ἀπωλώλεσαν οἱ 125
 Φωκεῖς ὕστερον ἡμέραις πέντ' ἢ ἕξ, καὶ τέλος εἶχε τὸ
 μίσθωμ' ὥσπερ ἂν ἄλλο τι τούτῳ, καὶ ὁ Δερκύλος ἐκ τῆς
 Χαλκίδος ἦκεν ἀναστρέψας καὶ ἀπήγγειλεν ὑμῖν ἐκκλησιά-
 5 ζουσιν ἐν Πειραιεὶ ὅτι Φωκεῖς ἀπολώλασι, καὶ ὑμεῖς, ὦ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτ' ἀκούσαντες εἰκότως κάκεινοις συν-
 ἤχθεσθε καὶ αὐτοὶ ἐξεπέπληχθε, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας ἐκ
 τῶν ἀγρῶν κατακομίζειν ἐψηφίζεσθε καὶ τὰ φρούρι' ἐπι-
 σκευάζειν καὶ τὸν Πειραιᾶ τειχίζειν καὶ τὰ Ἡράκλει' ἐν
 10 ἄστει θύειν, — ἐπειδὴ ταῦτ' ἦν καὶ τοιαύτη ταραχὴ καὶ τοιοῦ- 126
 τος θόρυβος περιεστήκει τὴν πόλιν, τηνικαῦθ' ὁ σοφὸς καὶ [380]
 δεινὸς οὗτος καὶ εὐφωνος, οὔτε βουλῆς οὔτε δήμου χειρο-
 τονήσαντος αὐτόν, ὥχετο πρεσβεύων ὡς τὸν ταῦτα πεποιη-
 κότα, οὔτε τὴν ἀρρωστίαν ἐφ' ἣ τότε' ἐξωμόσαθ' ὑπολογισά-
 15 μενος, οὔθ' ὅτι πρεσβευτῆς ἄλλος ἤρητ' ἀνθ' αὐτοῦ, οὔθ'
 ὅτι τῶν τοιούτων ὁ νόμος θάνατον τὴν ζημίαν εἶναι κελεύει,
 οὔθ' ὅτι πάνδεινόν ἐστιν ἀπηγγελκόθ' ὡς ἐπικεκήρυκται 127
 χρήματ' αὐτῷ ἐν Θήβαις, ἐπειδὴ Θηβαῖοι πρὸς τῷ τὴν
 Βοιωτίαν ἅπασαν ἔχειν καὶ τῆς Φωκέων χώρας ἐγκρατεῖς
 20 γεγόνασιν, τηνικαῦτ' εἰς μέσας τὰς Θήβας καὶ τὸ τῶν Θη-
 βαίων στρατόπεδον βαδίζειν· ἀλλ' οὕτως ἔκφρων ἦν καὶ
 ὅλος πρὸς τῷ λήμματι καὶ τῷ δωροδοκῆματι ὥστε πάντα
 ταῦτ' ἀνελὼν καὶ παριδὼν ὥχετο.

Καὶ τοιούτου τοῦ πράγματος ὄντος, ἔτι πολλῷ δεινότερ' 128
 25 ἐστὶν ἢ ἐκεῖς' ἐλθὼν διεπράξατο. ἀπάντων γὰρ ὑμῶν του-
 τῶν καὶ τῶν ἄλλων Ἀθηναίων οὕτω δεινὰ καὶ σχέτλι'
 ἡγουμένων τοὺς τάλαιπῶρους πάσχειν Φωκέας ὥστε μήτε
 τοὺς ἐκ τῆς βουλῆς θεωροὺς μήτε τοὺς θεσμοθέτας εἰς τὰ
 Πύθια πέμψαι, ἀλλ' ἀποστήναι τῆς πατρίου θεωρίας, οὗτος
 30 εἰς τὰ πινύκια τῶν πραγμάτων καὶ τοῦ πολέμου, ἢ Θηβαῖοι

7 αὐτοὶ vulg. : αὐτοὶ ἑαυτοῖς L solus : ἑαυτοῖς SYF γρ. 15 ἀνθ'
 αὐτοῦ SL : ἀντὶ τούτου vulg. 22 ὅλος SLA : ὅλως vulg. καὶ
 τῷ δωροδοκῆματι om. A : del. Cobet

καὶ Φίλιππος ἔθνον, εἰσιᾶτ' ἐλθὼν καὶ σπονδῶν μετεῖχε
καὶ εὐχῶν, ἃς ἐπὶ τοῖς τῶν συμμάχων τῶν ὑμετέρων τείχεσι
καὶ χώρα καὶ ὅπλοις ἀπολωλόσιν ἡῦχετ' ἐκεῖνος, καὶ συν-
εστεφανοῦτο καὶ συνεπαιώνιζεν Φιλίππῳ καὶ φιλοτησίας
προὔπινεν.

5

- 129 Καὶ ταῦτ' οὐκ ἔνεστιν ἐμοὶ μὲν οὕτω, τούτῳ δ' ἄλλως
[381] πως εἰπεῖν· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῆς ἐξωμοσίας ἐν τοῖς κοινοῖς
τοῖς ὑμετέροις γράμμασιν ἐν τῷ μητρώῳ ταῦτ' ἐστίν, ἐφ' οἷς
ὁ δημόσιος τέτακται, καὶ ψήφισμ' ἀντικρυς περὶ τούτου τοῦ
ὀνόματος γέγραπται· ὑπὲρ δ' ὧν ἐκεῖ διεπράξατο, οἱ συμ- 10
πρεσβεύοντες καὶ παρόντες καταμαρτυρήσουσιν, οἵπερ ἐμοὶ
ταῦτα διηγοῦντο· οὐ γὰρ ἔγωγ' αὐτοῖς συνεπρέσβευσα, ἀλλ'
130 ἐξωμοσάμην. Καί μοι λέγε τὸ ψήφισμα [καὶ τὰ γράμματα],
καὶ τοὺς μάρτυρας κάλει.

ΨΗΦΙΣΜΑ. ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

15

Τίνας οὖν εὐχὰς ὑπολαμβάνειτ' εὐχέσθαι τοῖς θεοῖς τὸν
Φίλιππον, ὅτ' ἔσπενδεν, ἢ τοὺς Θηβαίους; ἂρ' οὐ κράτος
πολέμου καὶ νίκην αὐτοῖς καὶ τοῖς συμμάχοις διδόναι,
καὶ τὰναντία τοῖς τῶν Φωκέων; οὐκοῦν ταῦτα συνῆχθε'
οὗτος καὶ κατηράτο τῇ πατρίδι, ἃ νῦν εἰς κεφαλὴν ὑμᾶς 20
αὐτῷ δεῖ τρέψαι.

- 131 Οὐκοῦν ὦχετο μὲν παρὰ τὸν νόμον, ὃς θάνατον κελεύει
τούτων τὴν ζημίαν εἶναι· ἐλθὼν δ' ἐκείσε ἐτέρων θανάτων
ἄξια ποιῶν πέφανται· τὰ δὲ πρόσθεν πεπραγμένα καὶ
πεπρεσβευμέν' ὑπὲρ τούτων ἀποκτείνειεν ἂν αὐτὸν δικαίως. 25
σκοπεῖτε τοίνυν τί ἔσται τίμημα, ὃ ταύτην ἔξει τὴν ἀξίαν
132 ὥστε τοσούτων [πραγμάτων] ἀξιοχρεῶν φαίνεσθαι. πῶς γὰρ

4 συνεπαιάνιζε A, cf. xviii 287 5 προὔτεινεν L γρ. Y¹ F γρ., cf.
§ 139 9 fort. τοῦ τούτου, cf. xx 95, 99 13 καὶ τὰ γράμματα
secl. Weil 15 titulos om. S spatio vacuo relicto ΓΡΑΜΜΑΤΑ
post ΨΗΦΙΣΜΑ add. vulg.: om. B Q Y L corr. 17 κράτος καὶ
νίκην πολέμου S, corr. pr. m. lineolis appositis 25 ὑπὲρ τούτων
iure suspecta 27 πραγμάτων S Y L γρ.: secl. Weil: ἀδικημάτων
L vulg.

- οὐκ αἰσχροὺς, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοσίᾳ μὲν ἅπαντας ὑμᾶς
καὶ ὅλον τὸν δῆμον πᾶσι τοῖς πεπραγμένοις ἐκ τῆς εἰρήνης
ἐπιτιμᾶν, καὶ μήτε τῶν ἐν Ἀμφικτύοσι κοινωνεῖν ἐθέλειν,
δυσκόλως τ' ἔχειν καὶ ὑπόπτως πρὸς τὸν Φίλιππον, ὥς
5 ἀσεβῶν καὶ δεινῶν ὄντων τῶν πεπραγμένων καὶ οὔτε δικαίων [382]
οὔθ' ὑμῖν συμφερόντων, εἰς δὲ τὸ δικαστήριον εἰσελθόντας
τὰς ὑπὲρ-τούτων εὐθύνας δικάσοντας, ὅρκον ὑπὲρ τῆς πόλεως
ὁμωμοκότας, τὸν ἀπάντων τῶν κακῶν αἴτιον καὶ ὃν εἰλήφατ'
ἐπ' αὐτοφώρῳ τοιαῦτα πεποιηκότα, τοῦτον ἀφεῖναι; καὶ τίς 133
10 οὐ δικαίως ἂν ὑμῖν ἐγκαλέσειε τῶν ἄλλων πολιτῶν, μᾶλλον
δ' ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων, ὁρῶν Φιλίππῳ μὲν ὑμᾶς ὀργι-
ζομένους, ὃς ἐκ πολέμου ποιούμενος εἰρήνην παρὰ τῶν
πωλούντων τὰς πράξεις ἐωνεῖτο, πρᾶγμα πολλὴν συγγνώμην
ἔχον διαπραττόμενος, τουτονὶ δ' ἀφιέντας, ὃς τὰ ὑμέτερ'
15 οὕτως αἰσχροῦς ἀπέδοτο, τῶν νόμων τὰ ἔσχατα ταπτόντων
ἐπιτίμια, ἔάν τις ταῦτα ποιῇ;
- Τάχα τοίνυν ἴσως καὶ τοιοῦτος ἦξει τις λόγος παρὰ τού- 134
των, ὥς ἀρχὴ γενήσεται πρὸς Φίλιππον ἐχθρας, εἰ τῶν
πρεσβευσάντων τὴν εἰρήνην καταψηφιεῖσθε. ἐγὼ δ', εἰ
20 τοῦτ' ἔστιν ἀληθές, οὐκ ἔχω σκοπούμενος εὐρεῖν ὃ τι μείζον
τούτου κατηγορήσω. εἰ γὰρ ὁ τῆς εἰρήνης χρήματ' ἀνα-
λώσας ὥστε τυχεῖν, οὗτος οὕτω γέγονεν φοβερὸς καὶ μέγας
ὥστε τῶν ὀρκῶν καὶ τῶν δικαίων ἀμελήσαντας ὑμᾶς ἤδη τί
Φιλίππῳ χαριεῖσθε σκοπεῖν, τί παθόντες ἂν οἱ τούτων αἴτιοι
25 τὴν προσήκουσαν δίκην δεδωκότες εἶεν; οὐ μὴν ἀλλ' ὅτι καὶ 135
φιλίας ἀρχὴ συμφερούσης ὑμῖν μᾶλλον ἐκ τῶν εἰκότων γενή-
σεται, καὶ τοῦτ' οἶομαι δείξειν. εὖ γὰρ εἰδέναι χρὴ τοῦθ'
ὅτι οὐ καταφρονεῖ Φίλιππος, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς πόλεως
τῆς ὑμετέρας, οὐδ' ἀχρηστοτέρους ὑμᾶς νομίσας Θηβαίων [383]
30 ἐκείνους εἴλετ' ἀνθ' ὑμῶν ἀλλ' ὑπὸ τούτων ἐδιδάχθη καὶ ταῦτ'

10 ἂν ὑμῖν ἐγκαλέσειε A: ὑμῖν ἐγκαλέσει S L vulg.: ὑμῖν ἐγκαλεῖ
Cobet 21 ὑπὲρ ante τῆς add. L solus 22 νῦν ante γέγονεν
add. L vulg.: om. S Y 29 ὑμᾶς ante νομίσας L: post νομίσας
vulg.: om. S A Y

- ἤκουσεν, ἃ καὶ πρότερόν ποτ' εἶπον ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ
 136 δῆμῳ καὶ τούτων οὐδεὶς ἀντεῖπεν, ὥς ὁ μὲν δῆμός ἐστιν
 ἀσταθμητότατον πρᾶγμα τῶν πάντων καὶ ἀσυνθετώτατον,
 ὥσπερ ἐν θαλάττῃ κύμ' ἀκατάστατον, ὥς ἂν τύχῃ κινούμενον.
 ὁ μὲν ἦλθεν, ὁ δ' ἀπῆλθεν· μέλει δ' οὐδενὶ τῶν κοινῶν, οὐδὲ 5
 μέμνηται. δεῖ δέ τινας φίλους ὑπάρχειν τοὺς ἕκαστα πρά-
 ξοντας ἐν ὑμῖν αὐτῷ καὶ διοικήσοντας, οἷον αὐτὸς δὴ·
 κἄνπερ αὐτῷ τοῦτο κατασκευασθῇ, πᾶν ὃ τι ἂν βούληται
 137 παρ' ὑμῖν ῥαδίως διαπράξεται. εἰ μὲν οὖν ἤκουσεν, οἶμαι,
 τοὺς τότε ταῦτα πρὸς αὐτὸν εἰπόντας παραχρήμα, ὥς δεῦρ' 10
 ἐπανῆλθον, ἀποτετυμπανισμένους, ἐποίησεν ἂν ταῦτ' ὁ
 βασιλεῖ. τί δ' ἦν ὁ ἐκεῖνος ἐποίησεν; ἑξαπατηθεὶς ὑπὸ
 Τιμαγόρου καὶ τετταράκοντα τάλαντα, ὥς λέγεται, δεδωκὼς
 αὐτῷ, ἐπειδὴ παρ' ὑμῖν ἐπύθετ' αὐτὸν τεθνεῶτα καὶ οὐδὲ τοῦ
 ζῆν ὄντα κύριον αὐτῷ βεβαιῶσαι, μή τί γ' ἃ ἐκείνῳ τόθ' 15
 ὑπέσχετο πράξαι, ἔγνω τὴν τιμὴν οὐχὶ τῷ κυρίῳ τῶν πρα-
 γμάτων δεδωκώς. καὶ γάρ τοι πρῶτον μὲν Ἀμφίπολιν πάλιν
 ὑμετέραν [δούλην] κατέπεμψεν, ἣν τότε σύμμαχον αὐτοῦ καὶ
 φίλην ἔγραψεν· εἴτ' οὐδενὶ πώποτ' ἔδωκε χρήματα τοῦ
 138 λοιποῦ. ταῦτ' οἶνον τοῦτ' ἂν ἐποίησε Φίλιππος, εἴ τινα 20
 τούτων εἶδε δίκην δόντα, καὶ νῦν, ἂν ἴδῃ, ποιήσει. ἐπειδὴ
 δ' ἀκούῃ λέγοντας, εὐδοκιμοῦντας ἐν ὑμῖν, ἐτέρους κρίνοντας,
 [384] τί καὶ ποιήσει; ζητῇ πόλλ' ἀναλίσκειν, ἐξὸν ἐλάττω, καὶ
 πάντας θεραπεύειν βούληται, δὴ ἢ τρεῖς ἐξόν; μαίνοιτο

2 ὄχλος post ἐστιν add. L vulg.: om. S solus 3 ἀσυνθετώτατον L
 A Bekk. Anecd. Harpocr.: ἀσυνετώτατον SFQYO corr. 4 κύμα
 Felicianus, cf. Appian. B. C. iii 20: πνεῦμ' codd., cf. Aristid. Rh. Gr.
 ix 352: πνεύματι κύμα Shilleto praeunte Schaefero ἀκαταστάτῳ (post
 πνεύματι κύμ') Herwerden κινούμενον L vulg., Appian. l. c.: κινούμενος
 SL corr. (pr. m. ut videtur) QYF corr. 5 ὁ μὲν om. S¹: add.
 ant. m. 6 ἀλλ' ante οὐδὲ add. L corr. (pr. m. ut videtur) vulg.: om.
 SLA 7 οἷον αὐτὸς δὴ SLB: ὃ τι ἂν αὐτῷ δοκῇ A: οἷ' ἂν αὐτὸς δὴ
 C. R. Kennedy 15 γ' & L corr. vulg.: γαν S solus 17 πάλιν
 LA¹ vulg.: πόλιν SA corr. Tiberius p. 47, Eustathius ad Il. B 756
 18 δούλην secl. Funkhanel κατέπεμψεν S: κατέστησεν cett. 21 δόντα
 SLY: διδόντα vulg. ἴδῃ vulg.: εἶδῃ AFQ: εἶδῃ S 22 ἀκούῃ
 SLA: ἀκούσῃ vulg. 23-4 ποιήσει· ζητηι... βούληται S: ποιήσαι
 ζητεῖ (vel ζητοίῃ)... βούληται (vel βουλήσεται vel βούλοιτο) L vulg.

μέντων. οὐδὲ γὰρ τὴν τῶν Θηβαίων πόλιν εἴλετο δημοσίᾳ
 ποιεῖν ὁ Φίλιππος εὖ, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλ' ὑπὸ τῶν
 πρέσβεων ἐπείσθη. ὃν δὲ τρόπον, φράσω πρὸς ὑμᾶς ἐγώ. 139
 ἦλθον ὡς αὐτὸν πρέσβεις ἐκ Θηβῶν ὅτε περ καὶ παρ' ὑμῶν
 5 ἡμεῖς ἡμεν ἐκεῖ. τούτοις χρήματ' ἐκεῖνος ἐβούλετο δοῦναι,
 καὶ πάνν γ', ὡς ἔφασαν, πολλά. οὐκ ἐδέξαντ' οὐδ' ἔλαβον
 ταῦθ' οἱ τῶν Θηβαίων πρέσβεις. μετὰ ταῦτ' ἐν θυσίᾳ τινὶ
 καὶ δείπνῳ πίνων καὶ φιλανθρωπεύμενος πρὸς αὐτοὺς ὁ
 Φίλιππος ἄλλα τε δὴ πολλά, οἷον αἰχμάλωτα καὶ τοιαῦτα,
 10 καὶ τελευτῶν ἐκπώματ' ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ προὔπινεν αὐτοῖς.
 πάντα ταῦτ' ἐκεῖνοι διεωθοῦντο καὶ οὐδαμῇ προὔτευν' αὐτούς.
 τελευτῶν δὲ Φίλων, εἰς τῶν πρέσβεων, εἶπεν, ὦ ἄνδρες 140
 Ἀθηναῖοι, λόγον οὐχ ὑπὲρ Θηβαίων ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν ἄξιον
 εἰρῆσθαι. ἔφη γὰρ τὸν Φίλιππον ὁρῶν καὶ μεγαλοψύχως
 15 καὶ φιλανθρώπως ἔχοντα πρὸς αὐτοὺς ἡδεσθαι καὶ χαίρειν.
 αὐτοὶ μὲν οὖν ὑπάρχειν αὐτῷ φίλοι καὶ ξένοι καὶ ἄνευ τῶν
 δώρων τούτων, εἰς δὲ τὰ τῆς πόλεως πράγματ', ἐν οἷς ἦν
 τότε, τὴν φιλανθρωπίαν αὐτὸν ἡξίουν ταύτην προσθέντ'
 ἄξιόν τι καὶ αὐτοῦ καὶ τῶν Θηβαίων πράξαι, καὶ ὅλην τε
 20 τὴν πόλιν οὕτω καὶ σφεῖς ὁμολόγουν ὑπάρξειν αὐτῷ. καὶ 141
 γὰρ τοι σκέψασθε τί τοῖς Θηβαίοις γέγονεν ἐκ τούτων καὶ
 τί συμβέβηκε, καὶ θεάσασθ' ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας ἡλίκον
 ἐστὶ τὸ μὴ πωλεῖν τὰ τῆς πόλεως. πρῶτον μὲν τοίνυν
 εἰρήνην γέγονεν αὐτοῖς πονοῦσι καὶ ταλαιπωρουμένοις ἤδη τῷ
 25 πολέμῳ καὶ ἡττωμένοις, εἴτα τῶν ἐχθρῶν Φωκέων ἄρδην [385]
 ὄλεθρος καὶ ὅλων τῶν τειχῶν καὶ τῶν πόλεων ἀναίρεσις.
 ἄρα καὶ μόνα ταῦτα; οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ἔτι πρὸς τούτοις
 Ὀρχομενός, Κορώνεια, Κορσιά, τὸ Τιλφωσαῖον, τῆς τῶν
 Φωκέων χώρας ὁπόσῃν βούλονται. τοῖς μὲν δὴ Θηβαίοις 142

4 ἦλθον] ἦκον A   8 καὶ δείπνῳ om. A   10 προὔτεινεν O, cf.
 § 128   13 ὃν post λόγον add. L¹ F Q: om. S vulg.   20 σφεῖς
 S¹ L: σφᾶς cett.   23 πράγματα post πόλεως add. L vulg.: om.
 SA   25 Φωκέων secl. Cobet, recte puto, cf. § 325   26 ἀναι-
 ρεσις S L corr. soli   29 βούλονται S Y: ἐβούλοντο L vulg.

- ταῦτ' ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονεν, ὦν οὐδ' ἂν εὖξαιτο δήπου
 μείζονα· τοῖς δὲ πρέσβεσι τοῖς τῶν Θηβαίων τί; οὐδὲν πλὴν
 τὸ τούτων αἰτίοις γεγενῆσθαι τῇ πατρίδι· τοῦτο δὲ καλόν,
 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σεμνὸν εἰς ἀρετῆς λόγον καὶ δόξης,
 ἦν οὗτοι χρημάτων ἀπέδοντο. ἀντιθῶμεν δὴ τί τῇ τῶν 5
 Ἀθηναίων πόλει γέγονεν ἐκ τῆς εἰρήνης, καὶ τί τοῖς πρέ-
 σβεσι τοῖς τῶν Ἀθηναίων, καὶ θεωρεῖτ' εἰ παραπλήσια τῇ
 143 πόλει καὶ τούτοις αὐτοῖς. τῇ πόλει μὲν τοῖνυν ἀφεστηκέναι
 μὲν ἀπάντων καὶ τῶν κτημάτων καὶ τῶν συμμάχων, ὁμωμο-
 κέναι δὲ Φιλίππῳ, κἂν ἄλλος τις ἦη ποτ' ἐπ' αὐτὰ βουλό- 10
 μενος σῶζειν, ὑμᾶς κωλύσειν καὶ τὸν μὲν ὑμῖν βουλόμενον
 παραδοῦναι ἐχθρὸν ἡγήσεσθαι καὶ πολέμιον, τὸν δ' ἀπεστερη-
 144 κότα σύμμαχον καὶ φίλον. ταῦτα γάρ ἐσθ' ἃ συνείπε μὲν
 Αἰσχίνης οὕτοσί, ἔγραψε δ' ὁ τούτου συνεργὸς Φιλοκράτης·
 καὶ κρατοῦντος ἐμοῦ τὴν προτέραν ἡμέραν, καὶ πεπεικότος 15
 ὑμᾶς τὸ τῶν συμμάχων δόγμα κυρῶσαι καὶ καλέσαι τοὺς
 πρέσβεις τοὺς τοῦ Φιλίππου, ἐκκρούσας οὗτος εἰς τὴν ὕστε-
 ραίαν τὴν Φιλοκράτους γνώμην ἔπεισεν ἐλέσθαι, ἐν ᾗ καὶ
 ταῦτα καὶ πόλλ' ἄλλ' ἔτι τούτων δεινότερ' ἐστὶ γεγραμμένα.
 145 τῇ μὲν δὴ πόλει ταῦτ' ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονεν, ὦν οὐδ' εὐρεῖν 20
 [386] αἰσχίῳ ῥάδιον· τοῖς δὲ πρέσβεσιν τί τοῖς ταῦτα πράξασιν;
 τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ πάνθ', ὅσ' ἐοράκαθ' ὑμεῖς, οἰκίας, ξύλα,
 πυρούς, ἀλλ' ἐν τῇ τῶν ἀπολωλότων συμμάχων χώρα κτή-
 ματα καὶ γεωργίαι παμπληθεῖς, Φιλοκράτει μὲν τάλαντον
 ἔχουσai πρόσοδον, τούτῳ δὲ [Αἰσχίνῃ] τριάκοντα μνᾶς. 25
 146 καίτοι πῶς οὐ δεινόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σχέτλιον τὰς
 τῶν ὑμετέρων συμμάχων συμφορὰς προσόδους τοῖς πρέσβεσι
 τοῖς ὑμετέροις γεγενῆσθαι, καὶ τὴν αὐτὴν εἰρήνην τῇ μὲν
 ἐκπεμψάσῃ πόλει τῶν μὲν συμμάχων ὀλεθρον, τῶν δὲ κτη-
 μάτων ἀπόστασιν, ἀντὶ δὲ δόξης αἰσχύνῃν γεγενῆσθαι, 30

I εὖξαιτο vulg., cf. § 328, xx 55: ευξαντο S

vulg.: ἡμῖν SLAY

11 ὑμῖν

25 Αἰσχίνῃ secl. Weil

12 ἡγήσεσθαι SLF¹: ἡγήσασθαι vulg.

L vulg.

29 μὲν ante συμμάχων om. S: add.

τῶν δὲ πρέσβειων τοῖς κατὰ τῆς πόλεως ταῦτα πράξασι προσ-
όδους, εὐπορίας, κτήματα, πλοῦτον ἀντὶ τῶν ἐσχάτων ἀποριῶν
εἰργάσθαι; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθὴ λέγω, κάλει μοι τοὺς
Ὅλυνθίους μάρτυρας.

5

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Οὐ τοίνυν θανατάσαιμ' ἂν εἰ καὶ τοιοῦτό τι τολμήσει 147
λέγειν, ὥς οὐκ ἦν καλὴν οὐδ' οἶαν ἡξίου ἐγὼ τὴν εἰρήνην
ποιήσασθαι, κακῶς τῷ πολέμῳ τῶν στρατηγῶν κεχρημένων.
ἂν δὴ ταῦτα λέγῃ, πρὸς θεῶν ἐρωτήσατ' αὐτὸν μεμνημένοι,
10 πότερ' ἐξ ἐτέρας ὥχετο πρεσβεύων πόλεως ἢ ταύτης αὐτῆς.
εἰ μὲν γὰρ ἐξ ἐτέρας, ἦν κεκρατηκέναι τε τῷ πολέμῳ φήσει
καὶ χρηστοὺς ἔχειν στρατηγούς, εἰκότως χρήματ' εἵληφεν·
εἰ δ' ἐκ ταύτης αὐτῆς, τίνος εἵνεκ' ἐφ' οἷς ἢ πέμψασα πόλιν
τῶν αὐτῆς ἀπέστη, ἐπὶ τούτοις οὗτος δωρεῖα προσλαβὼν
15 φαίνεται; τῶν γὰρ αὐτῶν ἔδει τὴν τε πέμψασαν πόλιν [387]
τυγχάνειν καὶ τοὺς ἐκ ταύτης πρέσβεις, εἴπερ τι τῶν δικαίων
ἐγίγνετο. ἔτι τοίνυν κακῆϊνο σκέψασθ', ὧ ἄνδρες δικασταί. 148
πότερ' οἴεσθε πλέον Φωκέας Θηβαίων ἢ Φίλιππον ὑμῶν
κρατεῖν τῷ πολέμῳ; ἐγὼ μὲν γὰρ εἶ οἶδ' ὅτι Φωκεῖς
20 Θηβαίων. εἶχόν γ' Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν καὶ τὸ
Τιλφωσαῖον, καὶ τοὺς ἐν Νέωσιν ἀπειλήφεσαν αὐτῶν, καὶ
ἐβδομήκοντα καὶ διακοσίους ἀπεκτόνεσαν ἐπὶ τῷ Ἡδυνλείῳ,
καὶ τρόπαιον εἰστήκει, καὶ ἵπποκράτουν, καὶ κακῶν Ἰλίας
περιειστήκει Θηβαίους. ὑμῖν δὲ τοιοῦτο μὲν οὐδὲν οὐτ' ἦν 149
25 μήτε γένοιτο τοῦ λοιποῦ, τοῦτο δ' ἦν τὸ δεινότατον τοῦ πρὸς
Φίλιππον πολέμου· οὐκ ἐδύνασθε κακῶς ἡλίκ' ἐβούλεσθε
ποιεῖν ἐκείνου· τοῦ δὲ μὴ πάσχειν αὐτοὶ πᾶσαν ἄδειαν ἤγαγε.
τί ποτ' οὖν ἐκ τῆς αὐτῆς εἰρήνης τοῖς μὲν Θηβαίοις, τοῖς

1 τῶν δὲ πρέσβειων S L¹ soli : τοῖς δὲ πρέσβεσι vulg. 4 Ὅλυνθίους
A 7 καλὴν L A : καλῇ S vulg. 10 αὐτῆς L F : om. Dobree
cum A B, cf. schol. p. 405, 18 : τῆς αὐτῆς S vulg. 13 ταύτης L :
τῆς S Y F γρ. αὐτῆς om. Dobree 14 δωρεας S L A : δῶρα vulg.
17 post ἐγίγνετο in A legitur νῦν δὲ ἢ μὲν πόλις τῶν αὐτῆς ἀφέστηκεν,
οὗτος δὲ χρήματα εἵληφεν. 20 γ' S : γὰρ L vulg. : μὲν γὰρ F O :
μὲν γε A 26 ἡλίκᾱ S L (corr. pr. m.) : ἡνίκα cett.

τοσοῦτο κρατουμένοις τῷ πολέμῳ, καὶ τὰ ἑαυτῶν κομίσασθαι καὶ τὰ τῶν ἐχθρῶν προσλαβεῖν γέγονε, τοῖς δ' Ἀθηναίοις ὑμῖν, καὶ ἂ τῷ πολέμῳ διεσφύζετο, ταῦτ' ἐπὶ τῆς εἰρήνης ἀπολωλέκεναι; ὅτι τὰ κείνων μὲν οὐκ ἀπέδονθ' οἱ πρέσβεις, τὰ δ' ὑμέτερ' οὗτοι πεπράκασι. ἀλλὰ νῆ Δία τοὺς συμμά- 5 χους ἀπειρηκέναι φήσει τῷ πολέμῳ. . . . ὅτι γὰρ ταῦθ' οὕτω πέπρακται, καὶ ἐκ τῶν ἐπιλοίπων ἔτι μᾶλλον εἴσεσθε.

- 150 Ἐπειδὴ γὰρ ἡ μὲν εἰρήνη τέλος εἶχεν αὕτη, ἡ τοῦ Φιλοκράτους, ἣ συνείπεν οὗτος, οἱ δὲ πρέσβεις ἀπῆρκεσαν
- [388] οἱ τοῦ Φιλίππου λαβόντες τοὺς ὅρκους (καὶ μέχρι τούτου γ' 10 οὐδὲν ἀνήκεστον ἦν τῶν πεπραγμένων, ἀλλ' αἰσχροῖα μὲν ἡ εἰρήνη καὶ ἀναξία τῆς πόλεως, ἀντὶ δὲ τούτων δὴ τὰ θανάσι' ἀγάθ' ἡμῖν ἔμελλεν ἔσεσθαι), ἡξίου [ὕμᾱς] ἐγὼ καὶ τούτοις ἔλεγον πλεῖν τὴν ταχίστην ἐφ' Ἑλλησπόντου, καὶ μὴ προέσθαι μηδ' εἶσαι κατασχεῖν Φίλιππον μηδὲν ἐν τῷ 15
- 151 μεταξὺ χρόνῳ τῶν ἐκεῖ χωρίων. ἦδειν γὰρ ἀκριβῶς ὅτι πάνθ' ὅσ' ἂν ἐκ πολέμου γιγνομένης εἰρήνης προεθῇ, ταῦτα τοῖς ἀμελήσασιν ἀπόλλυται· οὐδεὶς γὰρ πρόποθ' ὑπὲρ τῶν ὅλων πεισθεὶς εἰρήνην ἄγειν ὑπὲρ τῶν ἐγκαταλειφθέντων ἐξ ἀρχῆς ἠθέλησεν πολεμεῖν, ἀλλὰ ταῦθ' οἱ προλαβόντες ἔχου- 20 σιν. χωρὶς δὲ τούτων δυοῖν χρησίμοι οὐ διαμαρτήσεσθαι τὴν πόλιν ἡγοῦμην πλευσάντων ἡμῶν· ἡ γὰρ παρόντων καὶ κατὰ τὸ ψήφισμ' αὐτὸν ἐξορκωσάντων, ἂ μὲν εἰλήφει τῆς
- 152 πόλεως, ἀποδώσειν, τῶν δὲ λοιπῶν ἀφέξεσθαι, ἡ μὴ ποιού- 25 τος ταῦτα ἀπαγγελεῖν ἡμᾶς εὐθέως δεῦρο, ὥστ' ἐν ἐκείνοις τοῖς πόρρω καὶ ἐλάττωσι τὴν πλεονεξίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν ἰδόντας ὑμᾶς περὶ τῶνδε τῶν ἐγγύς καὶ μειζόνων, λέγω δὲ

5-6 ἀλλὰ νῆ Δία . . . πολέμῳ codd. omnes et Vlpianus: del. Markland: minoribus litteris exprimenda curavit Blass, 'cum alius recensionis reliquiae esse possint': lacunam indicavit Voemel 13 ἀγάθ' . . . ἔμελλεν] ἤμελλεν ἡμῖν ἀγαθὰ A ὑμᾶς secl. Weil: ἡμᾶς Q καὶ τούτοις ἔλεγον del. Weidner recepto ἡμᾶς, coll. § 154 16 τι post ἐκεῖ add. L vulg.: om. S A 18 ἀμελήσασιν] μελλήσασιν A 23 ὁρκωσάντων A, cf. §§ 161, 278 25 ἀπαγγελεῖν marg. Morelii: ἀπαγγέλλειν codd., cf. §§ 59, 209, 324, xviii 323 27 ἰδόντας S L A: εἰδόντας vulg.

Φωκέων καὶ Πυλῶν, οὐ προήσεσθαι· μὴ προλαβόντος δ' ἐκείνου ταῦτα μὴδ' ὑμῶν ἐξαπατηθέντων ἅπαντ' ἐν ἀσφαλεῖ τὰ πράγμαθ' ὑμῖν ἔσεσθαι, καὶ παρ' ἐκόντος ὑπάρξειν αὐτοῦ τὰ δίκαια. καὶ ταῦτ' εἰκότως οὕτως ὑπελάμβανον ἔξιν. 153
5 εἰ γὰρ ἦσαν, ὥς ἦσαν τότε, Φωκεῖς σῶοι καὶ Πύλας εἶχον, ἐκείνος μὲν οὐδὲν ἂν ὑμῖν εἶχ' ἀνατεῖναισθαι φοβερόν, δι' ὃ [389] τῶν δικαίων ἂν τι παρείδετε· οὔτε γὰρ κατὰ γῆν παρελθὼν οὔτε ναυσὶ κρατήσας εἰς τὴν Ἀττικὴν ἤξειν ἔμελλεν· ὑμεῖς δ' ἐκείνου παραχρῆμα, εἰ μὴ τὰ δίκαια ποιοίη, κλείσειν τὰ
10 ἐμπόρια, καὶ χρημάτων τ' ἐν σπάνει καὶ τῶν ἄλλων ἐν πολιορκίᾳ πάλιν αὐτὸν καταστήσειν, ὥστ' ἐκείνος ὁ δουλεύ-
σων ἔμελλεν ἔσεσθαι τοῖς ἀπὸ τῆς εἰρήνης λυσιτελοῦσιν, οὐχ ὑμεῖς. καὶ ταῦθ' ὅτι οὐκ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι νῦν 154
πλάττομαι καὶ προσποιοῦμαι, ἀλλὰ τότε εὐθὺς ἐγνώκειν καὶ
15 προεωρώμην ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τούτοις ἔλεγον, ἐκεῖθεν εἴσεσθε. ἐπειδὴ γὰρ ἐκκλησία μὲν οὐκέτ' ἦν ὑπόλοιπος οὐδεμία διὰ τὸ προκατακεχρησθαι, οὔτοι δ' οὐκ ἀπῆσαν, ἀλλ' αὐτοῦ διέ-
τριβον, γράφω ψήφισμα βουλευόν, τὴν βουλὴν ποιήσαντος τοῦ δήμου κυρίαν, ἀπιέναι τοὺς πρέσβεις τὴν ταχίστην, τὸν
20 δὲ στρατηγὸν Πρόξενον κομίζειν αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς τόπους ἐν οἷς ἂν ὄντα Φίλιππον πυνθάνηται, γράψας ὥσπερ νῦν λέγω, τοῖς ῥήμασιν οὕτως ἀντικρὺς. Καί μοι λέγε τοῦτο τὸ ψήφισμα λαβών.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

25 Ἐνθένδε μὲν τοῖνυν αὐτοὺς ἐξήγαγον οὕτως ἄκοντας, ὥς 155
καθαρώς οἷς μετὰ ταῦτ' ἐποιοῦν εἴσεσθε. ἐπειδὴ δ' ἀφικό-
μεθ' εἰς Ὀρεὸν καὶ συνεμείξαμεν τῷ Προξένῳ, ἀμελήσαντες οὔτοι τοῦ πλεῖν καὶ τὰ προστεταγμένα πράττειν ἐπορεύοντο κύκλῳ, καὶ πρὶν εἰς Μακεδονίαν ἐλθεῖν, τρεῖς καὶ εἴκοσιν
30 ἡμέρας ἀνηλώσαμεν· τὰς δ' ἄλλας πάσας καθήμεθ' ἐν Πέλλῃ, [390]

5 οἱ ante Φωκεῖς add. L vulg. : om. SA 6 ὑμῖν οὐδὲν ἂν A
ἐπανατεῖναισθαι S γρ. F γρ. Q γρ. II δουλεύσων S vulg. : δουλεύαν
A 12 ἔμελλεν ante ἔσεσθαι S ant. m. L vulg. : post ἔσεσθαι Q O :
om. S¹

κράτους ταῦτ' ἀπαλείψαι, γράψαι δ' ἄντικρυς, 'Ἀθηναίους
καὶ τοὺς Ἀθηναίων συμμάχους,' οὐκ ἐβούλετο τοῦτον ὁμο-
μοκέσαι τὸν ὄρκον οὐδένα τῶν αὐτοῦ συμμάχων (οὐ γὰρ αὐτῷ
συστρατεύσειν ἐφ' ἃ νῦν ἔχει τῶν ὑμετέρων ἔμελλον, ἀλλ'
ἐξείν πρόφασιν τοὺς ὄρκους), οὔτε μάρτυρας γενέσθαι τῶν
ὑποσχέσεων, ἐφ' αἷς εὗρίσκετο τὴν εἰρήνην, οὐδὲ τοῦτο
δειχθῆναι πᾶσιν, ὅτι οὐκ ἄρ' ἡ πόλις ἢ τῶν Ἀθηναίων ἡττητο
τῷ πολέμῳ, ἀλλὰ Φίλιππός ἐστιν ὁ τῆς εἰρήνης ἐπιθυμῶν
καὶ ὁ πόλλ' ὑπισχνούμενος τοῖς Ἀθηναίοις ἂν τύχῃ τῆς
εἰρήνης. Ἰνα δὴ μὴ γένοιτο ταῦθ' ἃ λέγω φανερά, διὰ ταῦτ'
οὐδαμός' ᾤετο δεῖν τούτους βαδίζειν. οὔτοι δ' ἐχαρίζοντο
πάντα, ἐνδεικνύμενοι καὶ ὑπερκολακεύοντες ἐκείνων. καίτοι
ταῦθ' ὅταν ἐξελέγχωνται πάντα, τοὺς χρόνους ἀνηλωκότες,
τὰν Θράκῃ προειμένοι, μηδὲν ὦν ἐψηφίσασθε πεποιηκότες
μηδ' ὦν συμφέρον ἦν, τὰ ψευδῇ δεῦρ' ἀπηγγελκότες, πῶς
ἔνεστι παρ' εὐ φρονούσι δικασταῖς καὶ βουλευμένοις εὐορκεῖν
τούτῳ σφῆζεσθαι; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθὴ λέγω, λέγε
πρῶτον μὲν τὸ ψήφισμα, ὡς ὀρκοῦν προσῆκεν ἡμῖν, εἴτα
τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου, εἴτα τὸ Φιλοκράτους
ψήφισμα καὶ τὸ τοῦ δήμου.

ΨΗΦΙΣΜΑ. ΕΠΙΣΤΟΛΗ. ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

[392]

Καὶ μὴν ὅτι τὸν Φίλιππον ἐν Ἑλλησπόντῳ κατελάβομεν
ἂν, εἴ τις ἐπειθετό μοι καὶ τὰ προστεταγμέν' ὑφ' ὑμῶν ἐποίει
κατὰ τὰ ψηφίσματα, κάλει τοὺς ἐκεῖ παρόντας μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

25

Λέγε δὴ καὶ τὴν ἑτέραν μαρτυρίαν, ἃ πρὸς Εὐκλείδῃ
ὑστερον ἐλθόντα τουτονὶ ἀπεκρίνατο Φίλιππος.

1-2 Ἀθηναίοις ... τοῖς ... συμμάχοις A, cf. § 278 5 οὔτε codd. :
οὐδὲ Bekker 9 ἂν τύχῃ S A Y : ὥστε τυχεῖν vulg. 10 γένοιτο
S L A : γένηται vulg. 11 οὐδαμός' ᾤετο δεῖν τούτους S L A : ᾤετο
δεῖν αὐτοὺς μηδαμός' vulg. 14 προειμένοι Bekker : προειρημένοι
S solus (ρ et η puncto notata) : προέμενοι L vulg. : προιέμενοι A
17 τούτῳ S Y : τοῦτον A : τούτοις vulg. 21 titulos hic et 25
om. S spatio vacuo relicto

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

- 163 "Οτι τοίνυν οὐδ' ἄρνησίς ἐστιν αὐτοῖς τὸ μὴ ταῦθ' ὑπὲρ
 Φιλίππου πράττειν, ἀκούσατέ μου. ὅτε γὰρ τὴν προτέραν
 ἀπήρομεν πρεσβείαν τὴν περὶ τῆς εἰρήνης, κήρυχ' ὑμεῖς
 προαπεστείλαθ' ὅστις ἡμῖν σπείσεται. τότε μὲν τοίνυν, ὥς 5
 τάχιστ' εἰς Ὀρεὸν ἦλθον, οὐκ ἀνέμειναν τὸν κήρυκα οὐδ'
 ἐνεποίησαν χρόνον οὐδένα, Ἄλου δὲ πολιορκουμένου διέ-
 πλευσαν εἰς τοῦτον, καὶ πάλιν ἐντεῦθεν πρὸς Παρμενίωνα
 τὸν πολιορκοῦντ' ἐξελθόντες ἀπήραν διὰ τοῦ πολεμίου στρα-
 τεύματος εἰς Παγασάς, καὶ προϊόντες ἀπῆντων ἐν Λαρίσῃ τῷ 10
 164 κήρυκι· τοσαύτῃ σπουδῇ καὶ προθυμίᾳ τότ' ἐχώρου. ἐπειδὴ
 δ' εἰρήνη μὲν ἦν, ἅπανα δ' ἀσφάλει' ἵεναι καὶ πρόσταγμα
 παρ' ὑμῶν σπεύδειν, τηνικαῦτ' οὗτ' ἐπείγεσθαι βαδίζουσιν
 οὔτε πλεῖν αὐτοῖς ἐπήει. τί δήποτε; ὅτι τότε μὲν τὸ τὴν
 εἰρήνην ὥς τάχιστα γενέσθαι, τοῦτ' ἦν ὑπὲρ Φιλίππου, νῦν 15
 [393] δὲ τὸ ὥς πλείστον τὸν μεταξὺ χρόνον διατριφθῆναι τοῦ τοὺς
 165 ὄρκους ἀπολαβεῖν. ἀλλὰ μὴν ὅτι καὶ ταῦτ' ἀληθὴ λέγω, λαβέ-
 μοι καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

- "Ἔστιν οὖν ὅπως ἂν μᾶλλον ἄνθρωποι πάνθ' ὑπὲρ Φιλίπ- 20
 που πράττοντες ἐξελεγχθεῖεν, ἢ τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἡνίκα μὲν
 σπεύδειν ὑπὲρ ὑμῶν ἔδει καθήμενοι, ὅτε δ' οὐδὲ βαδίζειν
 προσῆκε πρὶν ἐλθεῖν τὸν κήρυκα ἐπαιγόμενοι;
 166 Ὅν τοίνυν χρόνον ἡμεν ἐκεῖ καὶ καθήμεθ' ἐν Πέλλῃ,
 σκέψασθε τί πράττειν ἕκαστος ἡμῶν προεῖλετο. ἐγὼ μὲν 25
 τοίνυν τοὺς αἰχμαλώτους ἀνασώζειν καὶ ζητεῖν, καὶ παρ'
 ἔμμαντοῦ τε χρήματ' ἀναλίσκειν καὶ Φίλιππον ἀξιοῦν, ὧν
 ἡμῖν ἐδίδου ξενίων, τούτους λύσασθαι· οὗτος δὲ αὐτίκ'

4 ἀπήρομεν F¹ O: ἀπῆρομην S¹ Y¹: ἀπήραμεν vulg. 7 ἐνεποίησαν
 Dobree: ἐποίησαν codd., cf. § 3 οὐδένα om. S¹ in fine versus: add.
 ant. m. ἄλου δὲ corrector Lessingianus et Weimaranus: ἀλλ'
 οὐδὲ S L vulg.: οὐδὲ Q 16 πρὸ ante τοῦ add. L vulg.: om. S A
 19 titulum om. S in lacuna 26 ἀναζητεῖν καὶ σώζειν Cobet:
 ἀνασώζειν καὶ ἀναζητεῖν Aristides

ἀκούσεσθε τί ποιῶν διετέλεσεν. τί οὖν ἦν τοῦτο τὸ κοινῇ
 χρήμαθ' ἡμῖν τὸν Φίλιππον διδόναι; ἵνα μηδὲ τοῦτ' ἀγνοῇτε, 167
 ἐκείνος ἡμᾶς διεκωδώνιζεν ἅπαντας· τίνα τρόπον; ἐκάστω
 προσπέμπων ἰδίᾳ καὶ πολὺ γ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διδούς
 5 χρυσίον. ὥς δ' ἀπετύγχαν' οὐδὲν ποτε (οὐ γὰρ ἐμέ γ' εἰπεῖν
 ἔμεινον δεῖ, ἀλλὰ τάργα καὶ τὰ πεπραγμέν' αὐτὰ δηλώσει),
 τὰ κοινῇ δοθέντα πάντας ἡγεῖτ' εὐθήτως λήψεσθαι· ἀσφάλειαν
 οὖν ἔσεσθαι τοῖς ἰδίᾳ πεπρακόσιν αὐτοῖς, εἰ καὶ κατὰ μικρὸν
 τοῦ λαβεῖν κοινῇ πάντες μετάσχοιμεν. διὰ ταῦτ' ἐδίδοτο,
 10 ξένια δὲ πρόφασιν. ἐπειδὴ δ' ἐκώλυσ' ἐγώ, πάλιν προσδι- 168
 νείμαντο τοῦθ' οὗτοι. τῷ Φιλίππῳ δ', ἐπειδὴ ταῦτ' εἰς τοὺς
 αἰχμαλώτους ἡξίουσιν αὐτὸν ἀναλίσκειν ἐγώ, οὔτε κατειπεῖν
 τούτων εἶχε καλῶς οὐδ' εἰπεῖν ὅτι 'ἀλλ' ἔχουσιν ὁ δεῖνα
 καὶ ὁ δεῖνα,' οὔτε φυγεῖν τὰνάλωμα· ὡμολόγησε μὲν δὴ, [394]
 15 διεκρούσατο δ' εἰς τὰ Παναθήναια φήσας ἀποπέμψειν. λέγε
 τὴν μαρτυρίαν τὴν Ἀπολλοφάνους, εἴτα τὴν τῶν ἄλλων τῶν
 παρόντων.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Φέρε δὲ καὶ ὅσους αὐτοὺς ἐλυσάμην τῶν αἰχμαλώτων 169
 20 εἶπω πρὸς ὑμᾶς. ἐν ὅσῳ γὰρ οὐχὶ παρόντος πῶ Φιλίππου
 διετρίβομεν ἐν Πέλλῃ, ξῖνοι τῶν ἐαλωκότων, ὅσοι περ ἦσαν
 ἐξηγγυημένοι, ἀπιστοῦντες, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, μὴ δυνήσεσθαι
 με ταῦτα πείσαι τὸν Φίλιππον, ἑαυτοὺς ἔφασαν βούλεσθαι
 λύσεσθαι καὶ μηδεμίαν τούτου χάριν ἔχειν τῷ Φιλίππῳ, καὶ
 25 ἐδανείζοντο ὁ μὲν τρεῖς μνᾶς, ὁ δὲ πέντε, ὁ δ' ὅπως συνέβαινε
 ἐκάστω τὰ λύτρα. ἐπειδὴ τοίνυν ὡμολόγησ' ὁ Φίλιππος τοῖς 170
 λοιποῖς λύσεσθαι, συγκαλέσας ἐγὼ τούτους οἷς αὐτοὺς ἔχρησα

1-2 τί οὖν . . . διδόναι; cum Weillio interpuncti 3 διεκωδώνιζεν
 SLY: διεκωδώνισεν vulg. Harpocr. s. v. τίνα SLAQY: τινὰ
 vulg. ἐκάστω ante τίνα Q: ante τινὰ O: post προσπέμπων A: om. F
 9 κοινῇ post λαβεῖν SLAY: ante λαβεῖν vulg. 10 δὲ πρόφασιν
 S¹ solus: δ' ἦν πρόφασιν A: δ' ἦν ἡ πρόφασιν L vulg. 11 τοῦθ'
 ante οὗτοι om. vulg.: add. SL 13 οὐδ' FBQO: οὔτε SL vulg.
 20 τοῦ ante Φιλίππου add. vulg.: om. SL¹ 23 με F γρ. B γρ.:
 μετὰ SL vulg. 26 alterum ὁ δ'] οἱ δ' A¹ 27 λύσεσθαι SLY:
 λύσασθαι vulg.

τὰργύριον, καὶ τὰ πεπραγμέν' ὑπομνήσας, ἵνα μὴ δοκοῖεν ἔλαττον ἔχειν ἐπειχθέντες μηδ' ἐκ τῶν ἰδίων λελυτρώσθαι πένητες ἄνθρωποι, τῶν ἄλλων ὑπὸ τοῦ Φιλίππου προσδοκωμένων ἀφεθήσεσθαι, ἔδωκα δωρεῖαν τὰ λύτρα. Καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε ταύτας τὰς μαρτυρίας.

5

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

- 171 Ὅσα μὲν τοίνυν ἀφῆκα χρήματα καὶ δωρεῖαν ἔδωκα τοῖς ἀτυχήσασιν τῶν πολιτῶν, ταῦτ' ἔστιν. ὅταν δ' οὗτος αὐτίκα δὴ λέγῃ πρὸς ὑμᾶς 'τί δήποθ', ὡς φῆς, ὦ Δημόσθενες, ἀπὸ τοῦ συνειπεῖν ἐμὲ Φιλοκράτει γνοὺς οὐδὲν ἡμᾶς ὑγιὲς 10 πρᾶττοντας, τὴν μετὰ ταῦτα πρεσβείαν τὴν ἐπὶ τοὺς ὄρκους [395] συνεπρέσβενσας πάλιν καὶ οὐκ ἐξωμόσω;' ταῦτα μέμνησθε, ὅτι τούτοις ὁμολογῆκειν οὐς ἐλυσάμην καὶ κομιεῖν λύτρα καὶ 172 σῶσειν εἰς δύναμιν. δεινὸν οὖν ψεύσασθαι καὶ προέσθαι δυστυχοῦντας ἀνθρώπους πολίτας· ἰδίᾳ δ', ἐξομοσάμενον, οὐ 15 πάνυ καλὸν οὐδ' ἀσφαλὲς ἦν ἐκείσε πλανᾶσθαι· ἐπεὶ εἰ μὴ διὰ τὸ τούτους βούλεσθαι σῶσαι, ἐξώλης ἀπολοίμην καὶ προώλης, εἰ προσλαβὼν γ' ἂν ἀργύριον πάνυ πολὺ μετὰ τούτων ἐπρέσβευσα. σημεῖον δέ· ἐπὶ γὰρ τὴν τρίτην πρεσβείαν δις με χειροτονησάντων ὑμῶν δις ἐξωμοσάμην. καὶ 20 173 παρὰ ταύτην τὴν ἀποδημίαν πάντα τὰναντί' ἔπραττον. ὦν μὲν τοίνυν αὐτοκράτωρ ἦν ἐγὼ κατὰ τὴν πρεσβείαν, τοῦτον ἔσχε τὸν τρόπον ὑμῖν· ἃ δ' οὗτοι πλείους ὄντες ἐνίκων, ἅπαντ' ἀπόλωλεν. καίτοι καὶ τᾶλλ' ἂν ἅπαντ' ἀκολούθως τούτοις ἐπέπρακτο, εἴ τις ἐπέιθετό μοι. οὐ γὰρ ἔγωγ' οὕτως 25 ἄθλιος οὐδ' ἄφρων ὥστε χρήματα μὲν διδόναι, λαμβάνοντας ὀρῶν ἐτέρους, ὑπὲρ τῆς πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίας, ἃ δ' ἄνευ μὲν δαπάνης οἶά τ' ἦν πραχθῆναι, πολλῶ δὲ μείζονας εἶχεν

6 titulum om. S in lacuna

13 ἥξειν post ὁμολογῆκειν add. L

vulg.: om. S solus

15 οὐ πάνυ καλὸν οὐδ' οὗτ' αὖ καλὸν οὗτ' A

21 παρὰ ταύτην] παρ' αὐτὴν A

τούτοις post ἔπραττον add. L vulg.:

om. S A

24 ἅπαντ' prius om. Q

ἀπόλωλεν SL vulg.: ἀπολώλεκεν

F γρ. B γρ.

25 ἦν post οὕτως add. A: post ἄφρων L vulg.: om. S Y

ὠφελείας πάσῃ τῇ πόλει, ταῦτ' οὐκ ἐβουλόμην γίγνεσθαι.
καὶ σφόδρα γ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλ' οἶμαι περιῆσαν
οὗτοί μου.

Φέρε δὴ, τί τούτῳ πέπρακται παρὰ ταῦτα καὶ τί τῷ 174
5 Φιλοκράτει θεάσασθε· παρ' ἄλληλα γὰρ ἔσται φανερώτερα.
πρῶτον μὲν τοίνυν Φωκέας ἐκσπόνδους καὶ Ἀλέας ἀπέφηναν
καὶ Κερσοβλέπτην παρὰ τὸ ψήφισμα καὶ τὰ πρὸς ὑμᾶς
εἰρημένα· εἶτα τὸ ψήφισμ' ἐπεχείρησαν κινεῖν καὶ μεταίρειν,
ἐφ' ᾧ πρεσβεύοντες ἦκομεν· εἶτα Καρδιανούς Φιλίππῳ συμ- [396]
10 μάχους ἐνέγραψαν καὶ τὴν μὲν γραφεῖσαν ἐπιστολὴν ὑπ'
ἑμοῦ πρὸς ὑμᾶς ἀπεψηφίσαντο μὴ πέμπειν, αὐτοὶ δ' οὐδ'
ὁτιοῦν ὑγιᾶς γράψαντες ἔπεμψαν. εἰθ' ὁ γενναῖος οὗτοσὶ 175
ἐμὲ μὲν τὸν δῆμον ἔφη τὸν ὑμέτερον καταλύσειν ἐπηγγέλθαι
Φιλίππῳ, ὅτι ταῦτ' ἐπέπληττον, οὐ μόνον αἰσχυρὰ νομίζων
15 ἀλλὰ καὶ δεδιὼς μὴ συμπαραπόλωμαι διὰ τούτους, αὐτὸς δ'
ιδίᾳ πάντα τὸν χρόνον ἐντυγχάνων οὐδ' ὁτιοῦν ἐπαύσατο
Φιλίππῳ. καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, Δερκύλος δ' αὐτὸν ἐν
Φεραῖς τὴν νύκτ' ἐφύλαττεν, οὐκ ἐγώ, τὸν παῖδ' ἔχων τὸν
ἑμὸν τουτονί, καὶ λαβὼν ἐξιόντ' ἐκ τῆς Φιλίππου σκηνῆς ἐμοὶ
20 τὸν παῖδ' ἐκέλευσεν ἀπαγγέλλειν καὶ αὐτὸν μεμνήσθαι, καὶ τὸ
τελευταῖον ὁ βδελυρὸς καὶ ἀναιδὴς οὗτοσὶ νύκτα καὶ ἡμέραν
ἀπιόντων ἡμῶν ἀπελείφθη παρὰ Φιλίππῳ. καὶ ταῦθ' ὅτι 176
ἀληθὴ λέγω, πρῶτον μὲν αὐτὸς ἐγὼ συγγραψάμενος καὶ
καταστήσας ἑμαυτὸν ὑπεύθυνον μαρτυρήσω, εἶτα τῶν ἄλλων
25 πρέσβεων ἕκαστον καλῶ, καὶ δυοῖν θάτερον, ἢ μαρτυρεῖν
ἢ ἐξομνύσθαι ἀναγκάσω. ἂν δ' ἐξομνύωσιν, ἐπιορκοῦντας
ἐξελέγξω παρ' ὑμῖν φανερώς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Οἷοις μὲν τοίνυν κακοῖς καὶ πράγμασι τὴν ἀποδημίαν 177
30 πᾶσαν συνειχόμεν ἑοράκατε. τί γὰρ αὐτοὺς οἶεσθ' ἐκεῖ

6 Φωκέας . . . Ἀλέας Voemel: Φωκεῖς . . . Ἀλεῖς codd., cf. § 36
21 οὗτοσὶ S L A: οὗτος vulg. (post βδελυρὸς) 26 ἐξομνύειν Blass
sequente ἐξομνύωσιν, sed cf. xlv 58, 61 29 κατὰ ante τὴν add.
vulg.: om. S L A 30 συνειχόμεν L vulg.: συνεσχόμεν S Y O corr.

ποιεῖν ἐγγὺς ὄντας τοῦ διδόντος, ὅθ' ὑμῶν ὁρώντων, τῶν καὶ τιμῆσαι κυρίων ὄντων καὶ τούναντίον κολάσαι, τοιαῦτα ποιούσιν;

- Συλλογίσασθαι δὴ βούλομαι τὰ κατηγορημέν' ἀπ' ἀρχῆς, ἵν' ὅς' ὑμῖν ὑπεσχόμεν ἀρχόμενος τοῦ λόγου δείξω πεποιηκώς. 5 ἐπέδειξ' οὐδὲν ἀληθὲς ἀπηγγελκότα, ἀλλὰ φενακίσανθ' ὑμᾶς, [397] μάρτυσι τοῖς γεγενημένοις αὐτοῖς, οὐ λόγοις χρώμενος. 178 ἐπέδειξ' αἷτιον γεγενημένον τοῦ μὴ 'θέλειν ὑμᾶς ἀκούειν ἐμοῦ τάληθῇ ταῖς ὑποσχέσεσιν καὶ τοῖς ἐπαγγέλμασι τοῖς τούτου καταληφθέντας τότε, πάντα τὰναντία συμβουλευσάντ' 10 ἢ ἔδει, καὶ τῇ μὲν τῶν συμμάχων ἀντειπόντ' εἰρήνῃ, τῇ δὲ Φιλοκράτους συνηγορήσαντα, τοὺς χρόνους κατατρίψαντα, ἵνα μὴδ' εἰ βούλοισθε δύναισθ' ἐξελεῖν εἰς Φωκέας, καὶ ἄλλ' ἐπὶ τῆς ἀποδημίας πολλὰ καὶ δεῖν' εἰργασμένον, προ- δεδωκότα πάντα, πεπρακότα, δῶρ' ἔχοντα, οὐδὲν ἐλλειποπότα 15 μοχθηρίας. οὐκοῦν ταῦθ' ὑπεσχόμεν ἐν ἀρχῇ, ταῦτ' ἐπέδειξα. 179 ὁρᾶτε τοίνυν τὰ μετὰ ταῦτα· ἀπλοῦς γάρ ἐσθ' ὁ μέλλων λόγος οὐτοσὶ πρὸς ὑμᾶς ἤδη. ὁμωμόκατε ψηφιεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ τοῦ δήμου καὶ τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων· φαίνεται δ' οὗτος πάντα τὰναντία τοῖς 20 νόμοις, τοῖς ψηφίσμασι, τοῖς δικαίοις πεπρεσβευκώς· οὐκοῦν ἔαλωκέναί προσήκει παρά γε νοῦν ἔχουσι δικασταῖς. εἰ γὰρ ἄλλο μὴδὲν ἡδίκηει, δύο τῶν πεπραγμένων ἐσθ' ἱκάν' αὐτὸν ἀποκτεῖναι· οὐ γὰρ μόνον Φωκέας, ἀλλὰ καὶ Θράκην προ- 180 δέδωκε Φιλίππῳ. καίτοι δύο χρησιμωτέρους τόπους τῆς 25 οἰκουμένης οὐδ' ἂν εἰς ἐπιδείξαι τῇ πόλει, κατὰ μὲν γῆν Πυλῶν, ἐκ θαλάττης δὲ τοῦ Ἑλλησπόντου· ἃ συναμφότερ' οὗτοι πεπράκασιν αἰσχυρῶς καὶ καθ' ὑμῶν ἐγκεχειρίκασιν Φιλίππῳ. τοῦτο τοίνυν αὐτὸ ἄνευ τῶν ἄλλων ἡλίκον ἔστ' ἀδίκημα, τὸ Θράκην καὶ τὰ τείχῃ προέσθαι, μυρί' ἂν εἴη 30 λέγειν, καὶ ὅσοι διὰ ταῦτ' ἀπολώλασιν παρ' ὑμῖν, οἱ δὲ

8 αἷτιον om. S¹, cf. xviii 270, xxv 57

12 συνηγορήσαντα Blass

coll. § 15: συνηγορεύσαντα L: συναγορεύσαντα S vulg.: συνειπόντα

Cobet

16 ταῦθ'] ἄτθ' Cobet

18 οὐτοσὶ om. A

χρήματα πάμπολλ' ὠφλήκασιν, οὐ χαλεπὸν δεῖξαι, Ἐργό- [398]
 φίλος, Κηφισόδοτος, Τιμόμαχος, τὸ παλαιὸν ποτ' Ἐργοκλῆς,
 Διονύσιος, ἄλλοι, οὓς ὀλίγου δέω σύμπαντας εἰπεῖν ἐλάττω
 τὴν πόλιν βεβλαφέναι τούτου. ἀλλ' ἔτι γὰρ τότ', ὦ ἄνδρες 181
 5 Ἀθηναῖοι, ἐκ λογισμοῦ τὰ δεῖν' ἐφυλάττεσθ' ὑμεῖς καὶ
 προεωρᾶσθε· νῦν δ' ὃ τι ἂν μὴ καθ' ἡμέραν ὑμᾶς ἐνοχλῇ
 καὶ παρὸν λυπῇ, παρορᾶτε, εἴτα τὴν ἄλλως ἐνταῦθα ψηφί-
 ζεσθε, 'ἀποδοῦναι δὲ καὶ Κερσοβλέπτῃ Φίλιππον τοὺς
 ὄρκους,' 'μὴ μετέχειν δὲ τῶν ἐν Ἀμφικτύοσιν,' 'ἐπανορθώ-
 10 σασθαι δὲ τὴν εἰρήνην.' καίτοι τούτων οὐδενὸς ἂν τῶν
 ψηφισμάτων ἔδει, εἰ πλεῖν οὗτος ἤθελεν καὶ τὰ προσήκοντα
 ποιεῖν· νῦν δ' ἂ μὲν ἦν πλεύσασαι σῶσαι, βαδίζειν κελεύων
 ἀπολώλεκεν, ἂ δ' εἰποῦσι τάληθῇ, ψευδόμενος.
 Ἀγανακτήσει τοίνυν αὐτίκα δὴ μάλα, ὥς ἐγὼ πυνθάνομαι, 182
 15 εἰ μόνος τῶν ἐν τῷ δήμῳ λεγόντων λόγων εὐθύνας ὑφέξει.
 ἐγὼ δ' ὅτι μὲν πάντες ἂν εἰκότως ὦν λέγουσι δίκην ὑπέχουσιν,
 εἴπερ ἐπ' ἀργυρίῳ τι λέγουσιν, παραλείψω, ἀλλ' ἐκείνο λέγω·
 εἰ μὲν Αἰσχίνης ἰδιώτης ὦν ἀπελήρησέ τι καὶ διήμαρτε, μὴ
 σφόδρ' ἀκριβολογήσησθε, ἔασατε, συγγνώμην ἔχετε· εἰ δὲ
 20 πρεσβευτὴς ὦν ἐπὶ χρήμασιw ἐπίτηδες ἐξηπάτηκεν ὑμᾶς, μὴ
 ἀφῆτε, μηδ' ἀνάσχησθ' ὥς οὐ δεῖ δίκην ὦν εἶπεν ὑποσχεῖν.
 τίνος γὰρ ἄλλου δεῖ δίκην παρὰ πρέσβειων ἢ λόγων λαμ- 183
 βάνειν; εἰσὶ γὰρ οἱ πρέσβεις οὐ τριήρων οὐδὲ τόπων οὐδ'
 ὀπλιτῶν οὐδ' ἀκροπόλεωv κύριοι (οὐδεὶς γὰρ πρέσβεσι ταῦτ'
 25 ἐγχειρίζει), ἀλλὰ λόγων καὶ χρόνων. τοὺς μὲν τοίνυν χρόνους
 εἰ μὲν μὴ προανεῖλε τῆς πόλεως, οὐκ ἀδικεῖ, εἰ δ' ἀνεῖλεν, [399]
 ἡδίκηκε· τοὺς δὲ λόγους εἰ μὲν ἀληθεῖς ἀπήγγελκεν ἢ
 συμφέροντας, ἀποφευγέτω, εἰ δὲ καὶ ψευδεῖς καὶ μισθοῦ καὶ
 ἀσυμφόρους, ἀλίσκείσθω. οὐδὲν γὰρ ἔσθ' ὃ τι μείζον ἂν ὑμᾶς 184
 30 ἀδικήσείε τις ἢ ψευδῇ λέγων. οἷς γὰρ ἔστ' ἐν λόγοις ἢ
 πολιτεία, πῶς, ἂν οὔτοι μὴ ἀληθεῖς ὦσιν, ἀσφαλῶς ἔστι

19 ἀκριβολογήσησθε vulg. : ἀκριβως λογισησθε SLAY
 τηδες SA : ἐξεπίτηδες L vulg.

29 ἂν ὑμᾶς om. SY

20 ἐπί-

- πολιτεύεσθαι; ἂν δὲ δὴ καὶ πρὸς ἃ τοῖς ἐχθροῖς συμφέρει
 δῶρά τις λαμβάνων λέγῃ, πῶς οὐχὶ καὶ κινδυνεύσετε; οὐδέ
 γε τοὺς χρόνους ἴσον ἔστ' ἀδίκημ' ὀλιγαρχίας ἢ τυράννου
 185 παρελῆσθαι καὶ ὑμῶν· οὐδ' ὀλίγου δεῖ. ἐν ἐκείναις μὲν γάρ,
 οἶμαι, ταῖς πολιτείαις πάντ' ἐξ ἐπιτάγματος ὀξέως γίγνεται· 5
 ὑμῖν δὲ πρῶτον μὲν τὴν βουλὴν ἀκούσαι περὶ πάντων καὶ
 προβουλευσαι δεῖ, καὶ τοῦθ' ὅταν ἢ κήρυξι καὶ πρεσβείαις
 προγεγραμμένον, οὐκ ἀεὶ· εἴτ' ἐκκλησίαν ποιῆσαι, καὶ ταύτην
 ὅταν ἐκ τῶν νόμων καθήκη. εἴτα κρατῆσαι καὶ περιγενέσθαι
 δεῖ τοὺς τὰ βέλτιστα λέγοντας τῶν ἢ δι' ἄγνοίαν ἢ διὰ 10
 186 μοχθηρίαν ἀντιλεγόντων. ἐφ' ἅπασιν δὲ τούτοις, ἐπειδὴν
 καὶ δεδογμένον ἢ καὶ συμφέρον ἤδη φαίνεται, χρόνον δεῖ
 δοθῆναι τῇ τῶν πολλῶν ἀδυναμίᾳ, ἐν ᾗ καὶ ποριούνται ταῦθ'
 ὧν ἂν δέωνται, ὅπως τὰ δόξαντα καὶ δυνηθῶσι ποιῆσαι. ὁ δὲ
 τοὺς χρόνους τούτους ἀναιρῶν τῆς οἷα παρ' ἡμῖν ἔστι πολι- 15
 τείας, οὐ χρόνους ἀνῆρηκεν οὗτος, οὐ, ἀλλὰ τὰ πράγμαθ'
 ἀπλῶς ἀφήρηται.
- 187 Ἔστι τοίνυν τις πρόχειρος λόγος πᾶσι τοῖς ἑξαπατᾶν
 ὑμᾶς βουλομένοις, 'οἱ ταραττοντες τὴν πόλιν, οἱ διακω-
 λύνοντες Φίλιππον εὖ ποιῆσαι τὴν πόλιν.' πρὸς οὓς ἐγὼ 20
 λόγον μὲν οὐδέν' ἐρῶ, τὰς δ' ἐπιστολὰς ὑμῖν ἀναγνώσομαι,
 [400] τὰς τοῦ Φιλίππου, καὶ τοὺς καιροὺς ἐφ' ὧν ἕκαστ' ἐξηπάτησθ'
 ὑπομνήσω, ἵν' εἰδῇθ' ὅτι τὸ ψυχρὸν τοῦτ' ὄνομα, τὸ 'ἄχρι
 κόρου,' παρελήλυθ' ἐκεῖνος φενακίζων ὑμᾶς.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

25

- 188 Οὕτω τοίνυν αἰσυχρὰ καὶ πολλὰ καὶ πάντα καθ' ὑμῶν
 πεπρεσβευκῶς περιῶν λέγει, 'τί δ' ἂν εἴποις περὶ Δημο-
 σθένους, ὃς τῶν συμπρέσβειων κατηγορεῖ;' νῆ Δί', εἴτε

2 κινδυνεύσετε S L: κινδυνεύσεται vulg. 4 γε ante δεῖ add. S L
 vulg.: om. A, cf. xvi 16, xxiv 195 15 τούτους om. Dobree οἷα
 S A P: οἷας L vulg. Cobet, cf. § 254. xxii 64, xxiv 185 ἔστι del.
 Cobet 23 alterum τὸ om. Bekk. Anecd. 24 ἐκεῖνος om.
 Bekk. Anecd. ἡμᾶς φενακίζων Bekk. Anecd. 25 ἐπιστολαὶ L:
 ἐπιστολὴ S vulg. 27 εἴποις S A Y: εἴπης L: εἴποι τις vulg.

βούλομαί γ' εἴτε μή, παρ' ὅλην μὲν τὴν ἀποδημίαν ὑπὸ σοῦ
 τοιαύτ' ἐπιβεβουλευμένος, δυοῖν δ' αἰρέσεως οὕσης μοι νυνί,
 ἢ τοιούτων ὄντων τῶν πεπραγμένων δοκεῖν κοινωνεῖν ὑμῖν,
 ἢ κατηγορεῖν. ἐγὼ δ' οὐδὲ συμπεπρεσβευκέναι φημί σοι, 189
 5 πρεσβεύειν μέντοι σέ μὲν πολλὰ καὶ δεινά, ἑμαυτὸν δ' ὑπὲρ
 τούτων τὰ βέλτιστα. ἀλλὰ Φιλοκράτης σοι συμπεπρέ-
 σβευκε, καέκινω σύ, καὶ Φρύνων· ὑμεῖς γὰρ ταῦτ' ἐπράττετε,
 καὶ ταῦτα πᾶσιν ὑμῖν ἤρεσκεν. 'ποῦ δ' ἄλες; ποῦ τράπεζα;
 ποῦ σπονδαί;' ταῦτα γὰρ τραγῳδεῖ περιῶν, ὥσπερ οὐχί
 10 τοὺς ἀδικοῦντας τούτων ὄντας προδότας, ἀλλὰ τοὺς τὰ δίκαια
 ποιοῦντας. ἐγὼ δ' οἶδ' ὅτι πάντες οἱ πρυτάνεις θύουσιν 190
 ἐκάστοτε κοινῇ καὶ συνδειπνοῦσιν ἀλλήλοις καὶ συσπένδουσιν·
 καὶ οὐ διὰ ταῦθ' οἱ χρηστοὶ τοὺς πονηροὺς μιμοῦνται, ἀλλ'
 ἐὰν ἀδικοῦντα λάβωσί τιν' αὐτῶν, τῇ βουλῇ καὶ τῷ δῆμῳ
 15 δηλοῦσιν. ἡ βουλὴ ταῦτα ταῦτα, εἰσιτητήρι' ἔθυσε, συνει-
 στιάθη, σπονδῶν, ἱερῶν ἐκοινώνησεν· οἱ στρατηγοί, σχεδὸν ὥς
 εἰπεῖν αἱ ἀρχαὶ πᾶσαι. ἄρ' οὖν διὰ ταῦτα τοῖς ἀδικοῦσιν ἑαυτῶν
 ἔδωκαν ἄδειαν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Λέων Τιμαγόρου κατη- 191
 γόρει συμπεπρεσβευκῶς τέτταρ' ἔτη, Εὐβουλος Θάρρηκος καὶ [401]
 20 Σμικύθου συσσεσιτηκῶς, Κόνων ὁ παλαιὸς ἐκείνος Ἀδει-
 μάντου συστρατηγήσας. πότερ' οὖν τοὺς ἄλας παρέβαινον
 καὶ τὰς σπονδὰς, Αἰσχίνη, οἱ προδιδόντες καὶ οἱ παρα-
 πρεσβεύοντες καὶ οἱ δωροδοκοῦντες, ἢ οἱ κατηγοροῦντες; οἱ
 ἀδικοῦντες δηλονότι τὰς ὅλης γε τῆς πατρίδος σπονδὰς, ὥσπερ
 25 σύ, οὐ μόνον τὰς ἰδίας.

"Ἵνα τοίνυν εἰδῇθ' ὅτι οὐ μόνον τῶν δημοσίᾳ πώποτ' 192
 ἐλληλυθότων ὥς Φίλιππον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδίᾳ καὶ
 πάντων οὗτοι φαυλότατοι καὶ πονηρότατοι γεγόνασι, μικρὸν

2 αἰρέσεως οὕσης S: αἰρέσεων οὐσῶν L¹ S marg. vulg. 6 τούτων
 F vulg.: τούτων SLAY 7 et 8 τὰ αὐτὰ (bis) B corr. PQ: ταῦτα
 (bis) SL vulg. 8 τράπεζα SY: τράπεζαι cett. 15 εἰσιτητή-
 ρια Aug. 2 Herwerden: εἰσιτήρια SL vulg. 16 ἐκοινώνησεν A:
 ἐκοινώνησαν SL vulg. 21 πότερ' Blass (praeunte Benselero)
 coll. xxi 133: πότερον A: πότεροι SL vulg. 24 σπονδὰς om. S
 solus 26 πώποτε A: ποτ' SL vulg. 27 alterum καὶ om. O

- ἀκούσατέ μου ἕξω τι τῆς πρεσβείας ταύτης. ἐπειδὴ γὰρ
 εἶλεν Ὀλυνθον Φίλιππος, Ὀλύμπι' ἐποίει, εἰς δὲ τὴν θυσίαν
 ταύτην καὶ τὴν πανήγυριν πάντας τοὺς τεχνίτας συνήγαγεν.
 193 ἐστῖων δ' αὐτοὺς καὶ στεφανῶν τοὺς νενικηκότας ἤρετο
 Σάτυρον τουτουὶ τὸν κωμικὸν ὑποκριτὴν, τί δὴ μόνος οὐδὲν 5
 ἐπαγγέλλεται; ἢ τιν' ἐν αὐτῷ μικροψυχίαν ἢ πρὸς αὐτὸν
 ἀηδίαν ἐνεορακῶς; εἰπεῖν δὴ φασὶ τὸν Σάτυρον ὅτι, ὦν μὲν
 οἱ ἄλλοι δέονται, οὐδενὸς ὦν ἐν χρεῖα τυγχάνει, ἃ δ' ἂν
 αὐτὸς ἐπαγγείλαιθ' ἡδέως, ῥᾶστα μὲν ἐστὶν Φιλίππῳ δοῦναι
 194 καὶ χαρίσασθαι πάντων, δέδοικε δὲ μὴ διαμάρτη. κελεύ- 10
 σαντος δ' ἐκείνου λέγειν καὶ τι καὶ νεανιευσαμένου τοιοῦτον,
 ὥς οὐδὲν ὃ τι οὐ ποιήσει, εἰπεῖν φασιν αὐτὸν ὅτι ἦν αὐτῷ
 Ἀπολλοφάνης ὁ Πυθναῖος ξένος καὶ φίλος, ἐπειδὴ δὲ
 δολοφονηθεὶς ἐτελεύτησεν ἐκείνος, φοβηθέντες οἱ συγγενεῖς
 αὐτοῦ ὑπεξέθεντο τὰς θυγατέρας παιδί' ὄντ' εἰς Ὀλυνθον. 15
 [402] 'αὐταὶ τοίνυν τῆς πόλεως ἀλούσης αἰχμάλωτοι γεγόνασι
 195 καὶ εἰσὶν παρὰ σοί, ἡλικίαν ἔχουσai γάμου. ταύτας, αἰτῶ
 σε καὶ δέομαι, δός μοι. βούλομαι δέ σ' ἀκοῦσαι καὶ μαθεῖν
 οἶαν μοι δώσεις δωρεάν, ἂν ἄρα δῶς· ἀφ' ἧς ἐγὼ κερδανῶ
 μὲν οὐδέν, ἂν λάβω, προῖκα δὲ προσθεῖς ἐκδώσω, καὶ οὐ 20
 περιόψομαι παθούσας οὐδὲν ἀνάξιον οὐθ' ἡμῶν οὔτε τοῦ
 πατρός.' ὥς δ' ἀκοῦσαι τοὺς παρόντας ἐν τῷ συμποσίῳ,
 τοσοῦτον κρότον καὶ θόρυβον καὶ ἔπαινον παρὰ πάντων
 γενέσθαι ὥστε τὸν Φίλιππον παθεῖν τι καὶ δοῦναι. καίτοι
 τῶν ἀποκτεινάντων ἦν τὸν Ἀλέξανδρον τὸν ἀδελφὸν τὸν 25
 196 Φιλίππου οὗτος ὁ Ἀπολλοφάνης. ἐξετάσωμεν δὴ πρὸς τὸ
 τοῦ Σατύρου τοῦτο συμπόσιον τὸ τούτων ἐν Μακεδονίᾳ γενό-

1 τι om. FBQ ταύτης S: ταυτησί cett. 6 ἢ τιν' Voemel:
 ἢ τίν' edd. plerique: καὶ τίνα Richards αὐτῷ vulg.: ἐαυτῷ S L Y
 αὐτὸν Bekker: αὐτὸν vulg. 7 εἴη post ἐνεορακῶς (vel ἐνεωρακῶς)
 add. vulg.: om. S solus 10 δέδοικε S L Y: δεδοικέναι vulg.
 15 ὄντα S L: οὐσας cett. 16 τοίνυν S L: νῦν ἔφη vulg. 27 τοῦτο
 S vulg.: τούτου L F O: τοσοῦτο Y ἕτερον συμπόσιον post συμπόσιον
 add. vulg. S marg. m. ant.: om. S¹ L τὸ om. S A Y: add. vulg.
 τὸ τούτων om. L

μενον, καὶ θεάσασθ' ὥς παραπλήσιον τούτῳ καὶ ὅμοιον.
 κληθέντες γὰρ οὗτοι πρὸς Ξερόφρονα τὸν υἱὸν τὸν Φαι-
 δίμου, τοῦ τῶν τριάκοντα, ὥχοντο· ἐγὼ δ' οὐκ ἐπορεύθην.
 ἐπειδὴ δ' ἦκον εἰς τὸ πίνειν, εἰσάγει τιν' Ὀλυνθίαν γυναῖκα,
 5 εὐπρέπῃ μὲν, ἐλευθέραν δὲ καὶ σώφρονα, ὥς τὸ ἔργον ἐδή-
 λωσεν. ταύτην τὸ μὲν πρῶτον οὕτως πίνειν ἡσυχῇ καὶ 197
 τρώγειν ἡνάγκαζον οὗτοί μοι δοκεῖ, ὥς διηγεῖτ' Ἰατροκλῆς
 ἐμοὶ τῇ ὑστεραίᾳ· ὥς δὲ προῆει τὸ πρᾶγμα καὶ διεθερμαίνοντο,
 κατακλίνεσθαι καὶ τι καὶ ᾄδειν ἐκέλευον. ἀδημονούσης δὲ
 10 τῆς ἀνθρώπου καὶ οὗτ' ἐθελούσης οὗτ' ἐπισταμένης, ὕβριν τὸ
 πρᾶγμ' ἔφασαν οὕτως καὶ ὁ Φρύνων καὶ οὐκ ἀνεκτὸν εἶναι,
 τῶν θεοῖς ἐχθρῶν, τῶν ἀλειτηρίων Ὀλυνθίων αἰχμάλωτον
 οὔσαν τρυφᾶν· καὶ ' κάλει παῖδα,' καὶ ' ἱμᾶντά τις φερέτω.'
 ἦκεν οἰκέτης ἔχων ῥυτῆρα, καὶ πεπωκότων, οἶμαι, καὶ μικρῶν [403]
 15 ὄντων τῶν παροξυνόντων, εἰπούσης τι καὶ δακρυσάσης ἐκείνης
 περιρρήξας τὸν χιτωνίσκον ὁ οἰκέτης ξαίνει κατὰ τοῦ νώτου
 πολλὰς. ἔξω δ' αὐτῆς οὖσ' ὑπὸ τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ πρά- 198
 γματος ἡ γυνή, ἀναπηδήσασα προσπίπτει πρὸς τὰ γόνατα τῷ
 Ἰατροκλεῖ, καὶ τὴν τράπεζαν ἀνατρέπει. καὶ εἰ μὴ ' κείνος
 20 ἀφείλετο, ἀπώλετ' ἂν παροινουμένη· καὶ γὰρ ἡ παροινία τοῦ
 καθάρματος τουτοῦ δεινῇ. καὶ περὶ ταύτης τῆς ἀνθρώπου
 καὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ λόγος ἦν ἐν τοῖς μύριοις, καὶ Διόφαντος ἐν
 ὑμῖν ἀπήγγελλεν ἃ νῦν μαρτυρεῖν αὐτὸν ἀναγκάσω, καὶ κατὰ
 Θετταλίαν πολὺς λόγος καὶ πανταχοῦ.

25 Καὶ τοιαῦτα συνειδὼς αὐτῷ πεπραγμένα ὁ ἀκάθαρτος 199
 οὗτος τολμήσει βλέπειν εἰς ὑμᾶς, καὶ τὸν βεβιωμένον αὐτῷ
 βίον αὐτίκα δὴ μάλ' ἐρεῖ λαμπρᾷ τῇ φωνῇ· ἐφ' οἷς ἔγωγ'
 ἀποπνίγομαι. οὐκ ἴσασι νῦν οὗτοι τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς τὰς βί-
 βλους ἀναγιγνώσκοντά σε τῇ μητρὶ τελούσῃ, καὶ παῖδ' ὄντ'

1 ὥς S¹ L¹ : εἰ cett.

7 δοκεῖ S : δοκεῖν cett.

12 alterum τῶν

SA : τε καὶ L vulg.

ἀλειτηρίων Blass : ἀλητηρίων S L O : ἀλιτηρίων

vulg., cf. § 226

15 δακρυσάσης } διακρυσάσης A

16 τοῦ

om. Suidas, Blass

23 ἀπήγγελλεν S L Y : ἀπήγγειλεν vulg.

26 οὗτος S Y : οὕτως L vulg.

200 ἐν θιάσοις καὶ μεθύουσιν ἀνθρώποις καλινδούμενον; μετὰ ταῦτα δὲ ταῖς ἀρχαῖς ὑπογραμματεύοντα καὶ δυοῖν ἢ τριῶν δραχμῶν πονηρὸν ὄντα; τὰ τελευταῖα δ' ἐναγχος ἐν χορηγίοις ἀλλοτρίοις ἐπὶ τῷ τριταγωνιστεῖν ἀγαπητῶς παρατρεφόμενον; ποῖον οὖν ἐρεῖς βίον; ὃν ποῦ βεβίωκας; ἐπεὶ 5 ὃ γε βεβιωμένος σοι τοιοῦτος φαίνεται. ἀλλὰ δὴ τὰ τῆς ἐξουσίας· οὗτος ἄλλον ἔκρινε παρ' ὑμῖν ἐπὶ πορνείᾳ. ἀλλὰ μήπω ταῦτα, ἀλλὰ τὰς μαρτυρίας μοι λέγε πρῶτον ταυτασί.

201 Τοσοῦτων τοίνυν καὶ τοιούτων ὄντων, ὧ ἄνδρες δικασταί, 10 ὧν ἀδικῶν ὑμᾶς ἐξελέλεγκται, ἐν οἷς τί κακὸν οὐκ ἔστι; δωροδόκος, κόλαξ, ταῖς ἀραῖς ἔνοχος, ψεύστης, τῶν φίλων προδότης, πάντ' ἔνεστι τὰ δεινότατα· πρὸς ἐν οὐδ' ὅτιοῦν τούτων ἀπολογήσεται, οὐδ' ἔξει δικαίαν οὐδ' ἀπλὴν εἰπεῖν ἀπολογία οὐδεμίαν. ἂ δ' ἐγὼ πέπυσμαι μέλλειν αὐτὸν 15 λέγειν, ἔστι μὲν ἐγγυτάτω μανίας, οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως τῷ μηδὲν ἔχοντι δίκαιον ἄλλ' εἰπεῖν ἀνάγκη πάντα μηχανᾶσθαι.

202 ἀκούω γὰρ αὐτὸν ἐρεῖν ὥς ἄρ' ἐγὼ πάντων ὧν κατηγορῶ κοινωνὸς γέγονα, καὶ συνήρεσκε ταῦτά μοι καὶ συνέπραττον αὐτῷ, ἔπειτ' ἐξαίφνης μεταβέβλημαι καὶ κατηγορῶ. ἔστι 20 δ' ὑπὲρ μὲν τῶν πεπραγμένων οὔτε δικαία οὔτε προσήκουσ' ἢ τοιαύτη ἀπολογία, ἐμοῦ μέντοι τις κατηγορία· ἐγὼ μὲν γάρ, εἰ ταῦτα πεποίηκα, φαῦλός εἰμ' ἄνθρωπος, τὰ δὲ

203 πράγματ' οὐδὲν βελτίω διὰ τοῦτο, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγ' οἶμαί μοι προσήκειν ἀμφοτέρ' ὑμῖν ἐπι- 25 δεῖξαι, καὶ ὅτι ψεύσεται, ταῦτ' ἔαν λέγῃ, καὶ τὴν δικαίαν ἥτις ἐστὶν ἀπολογία. ἢ μὲν τοίνυν δικαία καὶ ἀπλή, ἢ ὥς οὐ πέπρακται τὰ κατηγορημένα δεῖξαι, ἢ ὥς πεπραγμένα

2 ἢ L vulg.: καὶ S A 5 βίον;] interrogandi signum posuit Cobet
 ποῦ Blass coll. xxv 77: οὐ codd. 11 κακὸν] κακῶν S (o a pr. m.
 supra scripto): κακῶν A 13 ἔνεστι om. FPQ 22 ἢ τοιαύτη
 ἀπολογία] ἢ ἀπολογία αὕτη S γρ. L: αὕτη ἀπολογία P corr. Q: fortasse
 τοιαύτη secludendum (Weil) 27 ἀπολογία SA: ἀπολογίαν Dobree:
 ἀπολογία φεύζεται L vulg.

- συμφέρει τῇ πόλει. τούτων δ' οὐδέτερον δύναιτ' ἂν οὗτος
 ποιῆσαι. οὔτε γὰρ ὡς συμφέρει δῆπον Φωκέας ἀπολωλέναι 204
 καὶ Πύλας Φίλιππον ἔχειν καὶ Θηβαίους ἰσχύειν καὶ ἐν
 Εὐβοίᾳ στρατιώτας εἶναι καὶ Μεγάροις ἐπιβουλεύειν καὶ
 5 ἀνώμοτον εἶναι τὴν εἰρήνην, ἔνεστι λέγειν αὐτῷ, οἷς τότ'
 ἐναντί' ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς ὡς συμφέροντα καὶ γεννησό-
 μενα· οὐδ' ὡς οὐ πέπρακται ταῦτα, δυνήσεται πείσαι τοὺς [405]
 αὐτοὺς ἑορακότας ὑμᾶς καὶ εὖ εἰδότας. οὐκοῦν ὡς οὐ κέκοι- 205
 νώνηκα τούτοις οὐδενός, λοιπόν μοι δεῖξαι. βούλεσθ' οὖν
 10 ὑμῖν, πάντα τᾶλλ' ἀφείς, ἃ παρ' ὑμῖν ἀντεῖπον, ἃ ἐν τῇ
 ἀποδημίᾳ προσέκρουον, ὡς ἅπαντα τὸν χρόνον ἡναντίωμαι,
 αὐτοὺς παράσχωμαι μάρτυρας τούτους ὅτι πάντα τὰναντί'
 ἔμοι καὶ τούτοις πέπρακται, καὶ χρήμαθ' οὗτοι μὲν ἔχουσιν
 ἐφ' ὑμῖν, ἐγὼ δ' οὐκ ἠθέλησα λαβεῖν; θεάσασθε δῆ.
 15 Τίνα τῶν ἐν τῇ πόλει φήσαιτ' ἂν βδελυρώτατον εἶναι 206
 καὶ πλείστης ἀναιδείας καὶ ὀλιγορίας μεστόν; οὐδεὶς οὐδ'
 ἂν ἁμαρτῶν ὑμῶν ἄλλον εὖ οἶδ' ὅτι φήσειεν ἢ Φιλοκράτην.
 τίνα δὲ φθέγγεσθαι μέγιστον ἀπάντων καὶ σαφέστατ' ἂν
 εἰπεῖν ὃ τι βούλοιτο τῇ φωνῇ; Αἰσχίνην οἶδ' ὅτι τουτονί.
 20 τίνα δ' οὗτοι μὲν ἄτολμον καὶ δειλὸν πρὸς τοὺς ὄχλους
 φασὶν εἶναι, ἐγὼ δ' εὐλαβῇ; ἐμέ· οὐδὲν γὰρ πώποτ' οὐτ'
 ἠνώχλησα οὔτε μὴ βουλομένους ὑμᾶς βεβιάσμαι. οὐκοῦν 207
 ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις, ὅσάκις λόγος γέγονεν περὶ τού-
 των, καὶ κατηγοροῦντος ἀκούτέ μου καὶ ἐλέγχοντος ἀεὶ
 25 τούτους καὶ λέγοντος ἄντικρυς ὅτι χρήματ' εἰλήφασιν καὶ
 πάντα πεπράκασι τὰ πράγματα τῆς πόλεως. καὶ τούτων
 οὐδεὶς πώποτ' ἀκούων ταῦτ' ἀντεῖπεν οὐδὲ διῆρε τὸ στόμα,
 οὐδ' ἔδειξεν ἑαυτόν. τί ποτ' οὖν ἔστι τὸ αἴτιον ὅτι οἱ 208
 βδελυρώτατοι τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ μέγιστον φθεγγόμενοι

1-2 δύναιτ' . . . ποιῆσαι ὁ δύναται εἰπεῖν A

2 δῆπον om. A

5 ἀνώμοτον εἶναι codd.: ἀνόνητον (vel ἀνήμυτον) εἶναι Dobree: ὄνομα
 γεγενῆσθαι Weil οἷς codd.: ὅς Dobree τότ' ἐναντία SY: τότε

τὰναντία L vulg.

10 alterum & om. S¹ Y

12 τούτους SA:

τουτουσί L vulg.

ἔτι SLAY: ὡς vulg.

19 λαμπρᾶ ante τῇ

φωνῇ add. A, cf. § 199

22 ἐβιασάμην A

- τοῦ καὶ ἀτολμοτάτου πάντων ἐμοῦ καὶ οὐδενὸς μείζον φθεγ-
 [406] γομένου τοσοῦτον ἡττῶνται; ὅτι τάληθες ἰσχυρόν, καὶ
 τοῦναντίον ἀσθενὲς τὸ συνειδέναι πεπρακόσιν αὐτοῖς τὰ
 πράγματα. τοῦτο παραιρεῖται τὴν θρασύτητα τὴν τούτων,
 τοῦτ' ἀποστρέφει τὴν γλῶτταν, ἐμφράττει τὸ στόμα, ἄγχει, 5
 209 σιωπᾶν ποιεῖ. τὸ τοίνυν τελευταῖον ἵστε δήπου πρῶην ἐν
 Πειραιεῖ, ὅτ' αὐτὸν οὐκ εἴατε πρεσβεύειν, βοῶνθ' ὥς εἰσαγ-
 γελεῖ με καὶ γράψεται καὶ ἰοῦ ἰοῦ. καίτοι ταῦτα μὲν ἐστι
 μακρῶν καὶ πολλῶν ἀγώνων καὶ λόγων ἀρχή, ἐκεῖνα δ' ἀπλᾶ
 καὶ δύ' ἢ τρι' ἴσως ῥήματα, ἃ κὰν ἐχθρὸς ἐωνημένος ἄνθρω- 10
 πος εἰπεῖν ἡδυνήθη, 'ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τουτὶ τὸ πρᾶγμα
 πάνδεινόν ἐστιν· οὐτοσὶ κατηγορεῖ ταῦτ' ἐμοῦ ὦν αὐτὸς
 κοινωνὸς γέγονε, καὶ χρήματ' εἰληφέναι φησὶν ἐμέ, αὐτὸς
 210 εἰληφὼς ἢ μετεἰληφώς.' τούτων μὲν τοίνυν οὐδὲν εἶπεν
 οὐδ' ἐφθέγγετο, οὐδ' ἤκουσεν ὑμῶν οὐδεὶς, ἀλλὰ δ' ἠπείλει. 15
 διὰ τί; ὅτι ταῦτα μὲν αὐτῷ συνῆδει πεπραγμένα, καὶ δοῦλος
 ἦν τῶν ῥημάτων τούτων. οὐκ οὐκ προσήει πρὸς ταῦθ' ἢ
 διάνοια, ἀλλ' ἀνεδύετο· ἐπελαμβάνετο γὰρ αὐτῆς τὸ συνει-
 δέναι. λοιδορεῖσθαι δ' ἄλλ' ἄττ' οὐδὲν ἐκώλυεν αὐτὸν οὐδὲ
 211 βλασφημεῖν. ὁ τοίνυν μέγιστον ἀπάντων, καὶ οὐ λόγος 20
 ἀλλ' ἔργον· βουλομένου γὰρ ἐμοῦ τὰ δίκαια, ὥσπερ ἐπρέ-
 σβευσσα δῖς, οὕτω καὶ λόγον ὑμῖν δοῦναι δῖς, προσελθὼν
 Αἰσχίνης οὐτοσὶ τοῖς λογισταῖς ἔχων μάρτυρας πολλοὺς
 ἀπηγόρευε μὴ καλεῖν ἔμ' εἰς τὸ δικαστήριον ὥς δεδωκότ'
 εὐθύνας καὶ οὐκ ὄνθ' ὑπεύθυνον· καὶ τὸ πρᾶγμ' ἦν ὑπερ- 25
 [407] γέλοιον. τί οὖν ἦν τοῦτο; τῆς προτέρας ἐκείνης πρεσβείας,
 ἧς οὐδεὶς κατηγορεῖ, δούς λόγον οὐκέτ' ἐβούλετ' αὐτῆς εἰσ-
 ἰέναι περὶ ταύτης ἧς νῦν εἰσέρχεται, ἐν ἧ πάντα τὰδίκηματ'

5 ἀποστρέφει vulg.: ἀποστρέφεται SL Y

εἰσαγγελεῖ] εἰσαγγέλλει SL Y, cf. § 59

11 ἡδυνήθη SLAY: δυνηθείη vulg.

Schaefer ἢ μετεἰληφώς om. B: secl. Reiske 14 εἰληφὼς ἢ secl. G. H.

18 γὰρ vulg.: del. Blass: παρ' SL (γὰρ supra scripto a pr. m.)

19 οὐδὲν marg. Morellii, Weil: οὐδεὶς codd.

add. AP, cf. xxi 79

7 οὐκ εἶων Weil

8 ἐστι secl. Weil

14 εἶπεν secl. Weidner

21 ἤδη post ἔργον

ἐν ἡν· ἐκ δὲ τοῦ δις ἔμ' εἰσελθεῖν ἀνάγκη περίστατο καὶ 212
 τούτῳ πάλιν εἰσιέναι· διὰ ταῦτ' οὐκ εἶα καλεῖν. καίτοι
 τοῦτο τὸ ἔργον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀμφότερ' ὑμῖν ἐπι-
 δείκνυσι σαφῶς, καὶ κατεγνώκoth' ἑαυτοῦ τοῦτου ὥστε μηδενὶ
 5 νῦν ὑμῶν εὐσεβῶς ἔχειν ἀποψηφίσασθαι αὐτοῦ, καὶ μηδὲν
 ἀληθὲς ἐροῦντα περὶ ἐμοῦ· εἰ γὰρ εἶχε, τότε ἂν καὶ λέγων
 καὶ κατηγορῶν ἐξητάζετο, οὐ μὰ Δί' οὐκ ἀπηγόρευε καλεῖν.
 'Ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς 213
 μάρτυρας.

10 Ἀλλὰ μὴν ἂν γέ τι ἕξω τῆς πρεσβείας βλασφημῇ περὶ
 ἐμοῦ, κατὰ πόλλ' οὐκ ἂν εἰκότως ἀκούοιτ' αὐτοῦ. οὐ γὰρ
 ἐγὼ κρίνομαι τήμερον, οὐδ' ἐγχεῖ μετὰ ταῦθ' ὕδωρ οὐδεὶς
 ἐμοί. τί οὖν ἐστι ταῦτα πλὴν δικαίων λόγων ἀπορία; τίς
 γὰρ ἂν κατηγορεῖν ἔλοιτο κρινόμενος, ἔχων ὃ τι ἀπολογή-
 15 σεται; ἔτι τοίνυν κάκεινο σκοπεῖτ', ἄνδρες δικασταί. εἰ 214
 ἐκρινόμεν μὲν ἐγώ, κατηγορεῖ δ' Αἰσχίνης οὐτοσί, Φίλιππος
 δ' ἦν ὁ κρίνων, εἴτ' ἐγὼ μηδὲν ἔχων εἰπεῖν ὥς οὐκ ἀδικῶ
 κακῶς ἔλεγον τουτουὶ καὶ προπηλακίζειν ἐπεχειροῦν, οὐκ ἂν
 οἴεσθε καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτ' ἀγανακτῆσαι τὸν Φίλιππον, εἰ
 20 παρ' ἐκείνῳ τοὺς ἐκείνου τις εὐεργέτας κακῶς λέγει; μὴ
 τοίνυν ὑμεῖς χεῖρους γένησθε Φιλίππου, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ἀγω-
 νίζεται, περὶ τούτων ἀναγκάζετ' ἀπολογεῖσθαι. Λέγε τὴν
 μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

[408]

25 Οὐκοῦν ἐγὼ μέν, ἐκ τοῦ μηδὲν ἑμαυτῷ συνειδέναι, καὶ 215
 λόγον διδόναι καὶ πάντα τὰκ τῶν νόμων ὑπέχειν ὥμην δεῖν,
 οὗτος δὲ τὰναντία. πῶς οὖν ταῦτ' ἐμοὶ καὶ τούτῳ πέπρα-
 κται; ἢ πῶς ἔνεστι τούτῳ ταῦτα πρὸς ὑμᾶς λέγειν, ἂ μηδ'

7 μὴ ante καλεῖν add. Cobet 9 titulum ΜΑΡΤΥΡΕΣ post μάρτυ-
 ras add. S (cum asterisco) L vulg.: del. Felicianus 10 ἂν γ' ἕξω
 τι Weil 15 ὦ ante ἄνδρες add. vulg.: om. S L soli 19 κατ'
 αὐτὸ τοῦτ' vulg.: κατὰ ταὐτὸ τοῦτο S L Y 20 λέγει S L vulg.: λέγοι
 A P 24 ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ S solus 25 δεινὸν post συνειδέναι add. L
 vulg.: om. S A 27 οὗτος S L A Y: οὐτοσί vulg. ταυτά μοι S

- ἡττάται πρότερον πώποτε; οὐδαμῶς δήπου. ἀλλ' ὅμως
 ἐρεῖ, καὶ νῆ Δί' εἰκότως γε. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι
 ἀφ' οὗ γεγόνασιν ἄνθρωποι καὶ κρίσεις γίνονται, οὐδεὶς
 πώποθ' ὁμολογῶν ἀδικεῖν ἐάλω, ἀλλ' ἀναισχυνοῦσιν, ἀρ-
 νοῦνται, ψεύδονται, προφάσεις πλάττονται, πάντα ποιοῦσιν 5
 216 ὑπὲρ τοῦ μὴ δοῦναι δίκην. ὦν οὐδενὶ δεῖ παρακρουσθῆναι
 τήμερον ὑμᾶς, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἴστ' αὐτοὶ τὰ πράγματα κρίναι,
 μὴ τοῖς ἐμοῖς λόγοις μηδὲ τοῖς τούτου προσέχειν, μηδέ γε
 τοῖς μάρτυσιν, οὓς οὗτος ἐτοίμους ἔξει μαρτυρεῖν ὅτιοῦν,
 Φιλίππῳ χορηγῶ χρώμενος· ὄψεσθε δ' ὥς ἐτοίμως αὐτῷ 10
 μαρτυρήσουσιν· μηδέ γ' εἰ καλὸν καὶ μέγ' οὗτος φθέγγεται,
 217 μηδ' εἰ φαῦλον ἐγώ. οὐδὲ γὰρ ῥητόρων οὐδὲ λόγων κρίσιν
 ὑμᾶς τήμερον; εἴπερ εὖ φρονεῖτε; προσήκει ποιεῖν, ἀλλ'
 ὑπὲρ πραγμάτων αἰσχυρῶς καὶ δεινῶς ἀπολωλότων τὴν ὑπάρ-
 χουσαν αἰσχύνην εἰς τοὺς αἰτίους ἀπώσασθε, τὰ πεπραγμένα, 15
 ἃ πάντες ἐπίστασθε, ἐξετάσαντες. τί οὖν ἐστι ταῦθ' ἃ
 218 ὑμεῖς ἴστε καὶ οὐ παρ' ἡμῶν ὑμᾶς ἀκοῦσαι δεῖ; εἰ μὲν
 ἅπανθ' ὅσ' ὑπέσχονθ' ὑμῖν ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονε, καὶ
 τοσαύτης ἀνανδρίας καὶ κακίας ὑμεῖς ὁμολογεῖτ' εἶναι μεστοί,
 ὥστε μήτ' ἐν τῇ χώρᾳ τῶν πολεμίων ὄντων μήτ' ἐκ θαλάττης 20
 πολιορκούμενοι μήτ' ἐν ἄλλῳ μηδενὶ δεινῷ τῆς πόλεως
 [409] οὔσης, ἀλλὰ καὶ σίτου ἐῷνον ὠνούμενοι καὶ τᾶλλ' οὐδὲν
 219 χεῖρον πράττοντες ἢ νῦν, προειδότες καὶ προακηκοότες παρὰ
 τούτων καὶ τοὺς συμμάχους ἀπολουμένους καὶ Θηβαίους
 ἰσχυροὺς γενησομένους καὶ τὰπὶ Θράκης Φίλιππον ληψό- 25
 μένον καὶ ἐν Εὐβοίᾳ κατασκευασθόμεν' ὀρμητήρι' ἐφ'
 ὑμᾶς καὶ πάνθ' ἃ πέπρακται γενησόμενα, εἴτα τὴν εἰρήνην
 ἐποιήσασθ' ἀγαπητῶς, ἀποψηφίσασθ' Αἰσχίνον, καὶ μὴ πρὸς
 τοσοῦτοις αἰσχυροῖς καὶ ἐπιорκίαν προσκτήσῃσθε· οὐδὲν γὰρ

1 ἡττάται S A: ἡτῆτο L vulg.

γεται vulg.

12 prius οὐδὲ S L: οὐ cett.

O corr. P corr. Q: ἀπώσασθαι S L vulg.

ἐξετάσαντας al.

τί S Y: τίνα vulg.

signum posuit Herwerden

28 ἐποιήσατε A

11 φθέγγεται S L A Y: φθέγγεται

15 ἀπώσασθε B corr.

16 ἐξετάσαντες S L vulg.:

17 δεῖ;] interrogandi

18 ὑπέσχονθ' S L Y: ὑπέσχεθ' vulg.

ὕμᾱς ἀδικεῖ, ἀλλ' ἐγὼ μαίνομαι καὶ τετύφωμαι νῦν κατη-
 γορῶν αὐτοῦ. εἰ δὲ πάντα τὰναντία τούτων καὶ πολλὰ καὶ 220
 φιλάνθρωπ' εἰπόντες, Φίλιππον φιλεῖν τὴν πόλιν, Φωκέας
 σώσειν, Θηβαίους παύσειν τῆς ὕβρεως, ἔτι πρὸς τούτοις
 5 μείζον' ἢ κατ' Ἀμφίπολιν εὖ ποιήσιν ὑμᾶς, ἔαν τύχη τῆς
 εἰρήνης, Εὐβοίαν, Ὠρωπὸν ἀποδώσιν· εἰ ταῦτ' εἰπόντες
 καὶ ὑποσχόμενοι πάντ' ἐξηπατήκασιν καὶ πεφενάκικασιν καὶ
 μόνον οὐ τὴν Ἀττικὴν ὑμῶν περιήρηνται, καταψηφίσασθε,
 καὶ μὴ πρὸς τοῖς ἄλλοις οἷς ὕβρισθε (οὐ γὰρ ἔγωγ' οἶδ' ὃ
 10 τι χρὴ λέγειν ἄλλο) καὶ ὑπὲρ ὧν οὗτοι δεδωροδοκῆκασιν
 ὑμεῖς τὴν ἀρὰν καὶ τὴν ἐπιορκίαν οἴκαδ' εἰσενέγκησθε.

Ἔτι τοίνυν κἀκεῖνο σκοπεῖτ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τίνος 221
 εἵνεκ' ἐγὼ μηδὲν ἡδίκηκότων τούτων κατηγορεῖν ἂν προει-
 λόμην. οὐ γὰρ εὐρήσετε. ἡδὺ πολλοὺς ἐχθροὺς ἔχειν;
 15 οὐδὲ γ' ἀσφαλές. ἀλλ' ὑπῆρχέ μοι πρὸς τούτον ἀπέχθειά
 τις; οὐδεμία. τί οὖν; 'ἐφοβοῦ περὶ σαντοῦ, καὶ διὰ δειλίαν
 ταύτην ἡγήσω σωτηρίαν' καὶ γὰρ ταῦτ' ἀκήκο' αὐτὸν λέγειν.
 καίτοι μηδενός γ' ὄντος, Αἰσχίνῃ, δεινοῦ μηδ' ἀδικήματος,
 ὥς σὺ φῆς, εἰ γὰρ αὖ ταῦτ' ἐρεῖ, σκοπεῖτ', ἄνδρες δι- [410]
 20 κασταί, εἰ ἐφ' οἷς ὁ μηδ' ὅτιοῦν ἀδικῶν ἐφοβούμεν ἐγὼ μὴ
 διὰ τούτους ἀπόλωμαι, τί τούτους προσήκει παθεῖν τοὺς
 αὐτοὺς ἡδίκηκότας; ἀλλ' οὐ διὰ ταῦτα. ἀλλὰ διὰ τί σου 222
 κατηγορῶ; συκοφαντῶ νῆ Δία, ἵν' ἀργύριον λάβω παρὰ
 σοῦ. καὶ πότερον κρεῖττον ἦν μοι παρὰ Φιλίππου λαβεῖν,
 25 τοῦ διδόντος πολὺ καὶ μηδενὸς τούτων ἔλαττον, καὶ φίλον
 κἀκεῖνον ἔχειν καὶ τούτους (ἦσαν γὰρ ἂν, ἦσαν φίλοι τῶν
 αὐτῶν κεκοινωνηκότι· οὐδὲ γὰρ νῦν ἐχθραν πατρικὴν ἔχουσι
 πρὸς με, ἀλλ' ὅτι τῶν πεπραγμένων οὐ μετέσχηκα), ἢ παρὰ
 τούτων ἀφ' ὧν εἰλήφασιν μεταίτεῖν, κἀκεῖνῳ τ' ἐχθρὸν εἶναι

11 εἰσενέγκησθε SA : ἀπενέγκησθε L vulg. 15 οὐδὲ γ' SLA :
 οὐδ' αὖ vulg. 18 καίτοι] καιτι S¹ : καί τι A : καὶ τί P 19 ὦ
 ante ἄνδρες add. vulg. : om. SL 20 εἰ del. Seager, Dobree : nil
 mutandum, cf. i 24 26 μοι ante φίλοι add. SL : post φίλοι PQO :
 om. A 28 με SY : ἐμὲ L vulg.

καὶ τούτοις; καὶ τοὺς μὲν αἰχμαλώτους ἐκ τῶν ἰδίων το-
 σούτων χρημάτων λύεσθαι, μικρὰ δ' ἀξιοῦν παρὰ τούτων
 223 αἰσχροῶς μετ' ἐχθρας λαμβάνειν; οὐκ ἔστι ταῦτα, ἀλλ'
 ἀπήγγειλα μὲν τἀληθῆ καὶ ἀπεσχόμην τοῦ λαβεῖν τοῦ
 δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας εἵνεκα καὶ τοῦ λοιποῦ βίου, νομί- 5
 ζων, ὥσπερ ἄλλοι τινὲς παρ' ὑμῖν, καὶ αὐτὸς ὦν ἐπιεικῆς
 τιμηθήσεσθαι, καὶ οὐκ ἀνταλλακτέον εἶναι μοι τὴν πρὸς
 ὑμᾶς φιλοτιμίαν οὐδενὸς κέρδους· μισῶ δὲ τούτους, ὅτι
 μοχθηροὺς καὶ θεοῖς ἐχθροὺς εἶδον ἐν τῇ πρεσβείᾳ, καὶ
 ἀπεστέρημαι καὶ τῶν ἰδίων φιλοτιμιῶν διὰ τὴν τούτων δω- 10
 ροδοκίαν πρὸς ὅλην δυσχερῶς ὑμῶν τὴν πρεσβείαν ἐσχη-
 κότων· κατηγορῶ δὲ νυνὶ καὶ ἐπὶ τὰς εὐθύνας ἤκω τὸ
 μέλλον προορώμενος, καὶ βουλόμενος ἀγῶνι καὶ δικαστηρίῳ
 [411] μοι διωρίσθαι παρ' ὑμῖν ὅτι τἀναντί' ἐμοὶ καὶ τούτοις πέ-
 224 πρακται. καὶ δέδοικα, δέδοικα (εἰρήσεται γὰρ πάνθ' ἃ φρονῶ 15
 πρὸς ὑμᾶς) μὴ τότε μὲν συνεπισπάσῃσθ' ἐμὲ τὸν μηδ' ὀτιοῦν
 ἀδικοῦντα, νῦν δ' ἀναπεπτωκότες ἦτε. παντάπασιν γάρ,
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐκλελύσθαι μοι δοκεῖτε καὶ παθεῖν ἀνα-
 μένειν τὰ δεινὰ, ἐτέρους δὲ πάσχοντας ὀρῶντες οὐ φυλάτ-
 τεσθαι, οὐδὲ φροντίζειν τῆς πόλεως πάλαι κατὰ πολλοὺς 20
 225 καὶ δεινοὺς τρόπους διαφθειρομένης. οὐκ οἴεσθε δεινὸν εἶναι
 καὶ ὑπερφυές; (καὶ γὰρ εἴ τι σιωπᾶν ἐγνώκειν, λέγειν ἐξάγο-
 μαι.) ἵστε δήπου Πυθοκλέα τουτονὶ τὸν Πυθοδώρου. τούτῳ
 πάνυ φιланθρωπῶς ἐκεκρήμην ἐγώ, καὶ ἀηδὲς ἐμοὶ καὶ τούτῳ
 γέγονεν εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην οὐδέν. οὗτος ἐκτρέπεται 25
 με νῦν ἀπαντῶν, ἀφ' οὗ πρὸς Φίλιππον ἀφίκται, καὶ ἀνα-
 γκασθῇ πον συντυχεῖν, ἀπεπήδησεν εὐθέως, μή τις αὐτὸν ἴδῃ
 λαλοῦντ' ἐμοί· μετὰ δ' Αἰσχίνου περιέρχεται τὴν ἀγορὰν

2 λύεσθαι S A Y : λύσασθαι vulg.

6 ὑμῖν,] cum Weillio inter-

punxi

7 τιμηθήσεσθαι codd. : τιμήσεσθαι Weil : τιμηθήσεσθαι καὶ

πλέον ἔξειν τῶν πολλῶν κατὰ τοῦτο A, cf. § 100

16 τούτοις post

μὲν add. L vulg. : om. SA

συνεπισπάσῃσθ' ἐμὲ S : συνεπισπάσῃσθέ

με cett.

18 ᾧ ante ἄνδρες add. vulg. : om. SL

19 φυλάττεσθαι

SL A¹ : φυλάττεσθε vulg.

20 φροντίζειν SL corr. pr. m. vulg. :

φροντίζετε LF' Q O

21 διαφθειρομένης SL Y : διεφθαρμένης A :

ἀδικουμένης vulg.

28 κατὰ ante τὴν ἀγορὰν add. Cobet

κύκλῳ καὶ βουλευέται. οὐκοῦν δεινόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 226
καὶ σχέτλιον τοῖς μὲν τὰ Φιλίππου πράγμαθ' ἡρημένοις
θεραπεύειν οὕτως ἀκριβῇ τὴν παρ' ἐκείνου πρὸς ἑκάτερ'
αἰσθησιν ὑπάρχειν, ὥσθ' ἕκαστον, ὥσπερ ἂν παρεστηκότος
5 αὐτοῦ, μὴδ' ὦν ἂν ἐνθαδὶ πράξῃ μηδὲν ἡγεῖσθαι λήσειν,
ἀλλὰ φίλους τε νομίζειν οὓς ἂν ἐκείνῳ δοκῇ καὶ μὴ φίλους
ὡσαύτως, τοῖς δὲ πρὸς ὑμᾶς ζῶσι καὶ τῆς παρ' ὑμῶν τιμῆς
γλιχομένοις καὶ μὴ προδεδωκόσι ταύτην τοσαύτην κωφότητα
καὶ τοσοῦτο σκότος παρ' ὑμῶν ἀπαντᾶν, ὥστε τοῖς ἀλειτη-
10 ρίοις τούτοις ἐξ ἴσου νῦν ἔμ' ἀγωνίζεσθαι, καὶ ταῦτα παρ'
ὑμῖν τοῖς ἅπαντ' εἰδόσιν. βούλεσθ' οὖν εἰδέναι καὶ ἀκοῦσαι 227
τὸ τούτων αἴτιον; ἐγὼ δὴ φράσω, ἀξιῶ δὲ μηδέν' ἄχθεσθαί [412]
μοι λέγοντι τάληθῇ. ὅτι ἐκείνος μὲν ἔν, οἶμαι, σῶμ' ἔχων
καὶ ψυχὴν μίαν παντὶ θυμῷ καὶ φιλεῖ τοὺς ἑαυτὸν εὖ
15 ποιοῦντας καὶ μισεῖ τοὺς τὰναντία, ὑμῶν δ' ἕκαστος πρῶτον
μὲν οὔτε τὸν εὖ ποιοῦντα τὴν πόλιν αὐτὸν εὖ ποιεῖν ἡγείται,
οὔτε τὸν κακῶς (κακῶς), ἀλλ' ἕτερ' ἐστὶν ἐκάστῳ προურ- 228
γαίτερα, ὑφ' ὧν παράγεσθε πολλάκις, ἔλεος, φθόνος, ὀργή,
χαρίσασθαι τῷ δεηθέντι, ἄλλα μυρία· ἂν δ' ἄρ' ἅπαντά τις
20 ἐκφύγῃ, ἀλλὰ τοὺς γ' οὐδένα βουλομένους εἶναι τοιοῦτον
οὐ διαφεύζεται. ἡ δ' ἐφ' ἐκάστον τούτων ἁμαρτία κατὰ
μικρὸν ὑπορρέουσα ἀθρόος τῇ πόλει βλάβη γίγνεται.

Ἔν μὴδέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάθητε τήμερον, μὴδ' 229
ἀφήτε τοῦτον ὃς ὑμᾶς τηλικαῦτ' ἠδίκηκεν. καὶ γὰρ ὥς
25 ἀληθῶς τίς ἔσται λόγος περὶ ὑμῶν, εἰ τοῦτον ἀφήσετε;
Ἀθήνηθεν ἐπρέσβευσάν τινες ὥς Φίλιππον τουτονί, Φιλο-

1 καὶ σκοπεῖ add. post κύκλῳ S corr. L: post βουλευέται vulg.: om.
S' solus 4 εἰ post ἂν add. vulg.: om. SL 5 ἐνθαδὶ SL:
ἐνθάδε cett. 9 ἀλειτηρίοις Blass: ἀλητηρίοις S L O¹: ἀλιτηρίοις
vulg., cf. § 197 12 μὴδέν' A: μὴδεν sine accentu S: μὴδέν L vulg.
ἄχθεσθαί] ἀχθεσθῆναί A, cf. x 54 14 ἑαυτὸν om. A 15 πρῶτον
μὲν om. F B P Q 17 κακῶς add. Morelius 19 δ' ἄρ' G. H.
Schaefer, Dobree: γὰρ codd. 20 ἐκφύγῃ, ἀλλὰ Cobet: ἐκφύγῃ
τάλλα, codd. 22 ἀθρόος Y: αθρόος S: ἀθρόος L Q: αθρόως A:
ἀθρόως vulg. 24 ἀφήτε L A F corr.: ἀνῆτε S L corr. pr. m. Y O
26 Φίλιππον τουτονί,] Φίλιππον· τούτων ἦν Weil

- κράτης, Αἰσχίνης, Φρύνων, Δημοσθένης. τί οὖν; ὁ μὲν
 πρὸς τῷ μηδὲν ἐκ τῆς πρεσβείας λαβεῖν τοὺς αἰχμαλώτους
 ἐκ τῶν ἰδίων ἐλύσατο· ὁ δ' ὦν τὰ τῆς πόλεως πράγματα
 χρημάτων ἀπέδοτο, τούτων πόρους ἡγόραζε καὶ ἰχθὺς
 230 περιών. καὶ ὁ μὲν τὸν υἱὸν ἔπεμψε Φιλίππῳ, πρὶν εἰς 5
 ἄνδρας ἐγγράψαι, ὁ μίαρὸς Φρύνων· ὁ δ' οὐδὲν ἀνάξιον
 οὔτε τῆς πόλεως οὔθ' αὐτοῦ διεπράξατο. καὶ ὁ μὲν χορη-
 γῶν καὶ τριηραρχῶν ἔτι καὶ ταῦτ' ᾤετο δεῖν ἐθελοντῆς
 [413] ἀναλίσκειν, [λύεσθαι,] μηδέν' ἐν συμφορᾷ τῶν πολιτῶν δι'
 ἔνδειαν περιορᾶν· ὁ δὲ τοσούτου δεῖ τῶν ὑπαρχόντων τι 10
 αἰχμάλωτον σῶσαι, ὥσθ' ὅλον τόπον καὶ πλείν ἢ μυρίου
 μὲν ὀπλίτας, ὁμοῦ δὲ χιλίους ἱππέας τῶν ὑπαρχόντων συμ-
 μάχων ὅπως αἰχμάλωτοι γένωνται Φιλίππῳ, συμπаре-
 231 σκεύασεν. τί οὖν μετὰ ταῦτά; Ἀθηναῖοι λαβόντες, ἥδεσαν
 μὲν γὰρ πάλαι· τί δέ; τοὺς μὲν χρήματ' εἰληφότας καὶ 15
 δῶρα καὶ καταισχύναντας ἑαυτούς, τὴν πόλιν, τοὺς ἑαυτῶν
 παῖδας, ἀφείσαν καὶ νοῦν ἔχειν ἡγοῦντο καὶ τὴν πόλιν
 †εὐθηνεῖσθαι†· τὸν δὲ κατηγοροῦντα τί; ἐμβεβροντησθαι,
 232 τὴν πόλιν ἀγνοεῖν, οὐκ ἔχειν ὅποι τὰ ἑαυτοῦ ρίπτῃ. καὶ
 τίς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἰδὼν τὸ παράδειγμα, δίκαιον 20
 αὐτὸν παρασχεῖν ἐθελήσει; τίς προῖκα πρεσβεύειν, εἰ μήτε
 λαβεῖν μήτε τῶν εἰληφότων ἀξιοπιστότερον παρ' ὑμῖν εἶναι
 δοκεῖν ὑπάρξει; οὐ μόνον κρίνετε τούτους τήμερον, οὐ, ἀλλὰ
 καὶ νόμον τίθεσθ' εἰς ἅπαντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον, πότερον
 χρημάτων αἰσχροῦς ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν πρεσβεύειν ἅπαντας 25
 προσήκει ἢ προῖχ' ὑπὲρ ὑμῶν τὰ βέλτιστ' ἀδωροδοκῆτως.
 233 ἀλλὰ μὴν περὶ μὲν τῶν ἄλλων οὐδενὸς προσδεῖσθε μάρτυρος·

9 λύεσθαι S F Q: secl. Cobet: λύεσθαι τοὺς αἰχμαλώτους L vulg.
 11 αἰχμάλωτον S Q Y O: αἰχμαλώτων A πλείν S solus: πλέον A:
 πλείους L vulg., cf. xviii 312 12 ὑπαρχόντων secl. Dobree
 17 ἀφείσαν S A P Q: ἀφίεσαν L vulg. 18 εὐθηνεῖσθαι S L¹ A F Y:
 εὐθηνεῖσθαι L corr. P corr.: εὐθηνεῖσθαι al.: εὐθηνεῖσθαι al. Weillio
 assentior aliam vocem requirenti quae in antithesi stet cum ἀγνοεῖν
 23 ὥστε ante οὐ add. vulg. L (supra scripsit pr. m.): om. S A Y¹
 οὐ post τήμερον om. Y P 24 τούτοις post νόμον add. vulg.: om.
 S A B Y¹ 25 ἅπαντα L solus

ὥς δὲ τὸν υἱὸν ἔπεμψεν ὁ Φρύνων, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

Τοῦτον μὲν τοίνυν οὐκ ἔκρινεν Αἰσχίνης, ὅτι τὸν αὐτοῦ παῖδ' ἐπ' αἰσχύνῃ πρὸς Φίλιππον ἔπεμψεν. εἰ δέ τις ὦν ἐφ' ἡλικίας ἐτέρου βελτίων τὴν ἰδέαν, μὴ προῖδόμενος τὴν ἐξ ἐκείνης τῆς ὄψεως ὑποψίαν, ἱταμώτερον τῷ μετὰ ταύτ' ἐχρήσατο βίῳ, τοῦτον ὥς πεπορνευμένον κέκρικεν.

[414]

Φέρε δὴ περὶ τῆς ἐστιάσεως καὶ τοῦ ψηφίσματος εἶπω· μικροῦ γ', ἃ μάλιστά μ' ἔδει πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, παρῆλθεν. τῆς πρώτης ἐκείνης πρεσβείας γράφων τὸ προβούλευμ' ἐγὼ καὶ πάλιν ἐν τῷ δήμῳ ταῖς ἐκκλησίαις, ἐν αἷς ἐμέλλετε βουλευέσθαι περὶ τῆς εἰρήνης, οὐδενὸς οὔτε λόγου πω παρὰ τούτων οὔτ' ἀδικήματος οὗτος φανεροῦ, τὸ νόμιμον [ἔθος] ποιῶν, καὶ ἐπήνεσα τούτους καὶ εἰς πρυτανεῖον ἐκάλεσα. καὶ νῦν Δί' ἔγωγε καὶ τοὺς παρὰ τοῦ Φιλίππου πρέσβεις ἐξένισα, καὶ πάνν γ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λαμπρῶς· ἐπειδὴ γὰρ ἐώρων αὐτοὺς καὶ ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἐκεῖ σεμνυνομένους ὥς εὐδαίμονας καὶ λαμπρούς, εὐθὺς ἡγούμην ἐν τούτοις πρῶτον περιεῖναι δεῖν αὐτῶν καὶ μεγαλοψυχότερος φαίνεσθαι. ταῦτα δὴ παρέξεται νῦν οὗτος λέγων ὥς 'αὐτὸς ἐπήνεσεν ἡμᾶς, αὐτὸς εἰστία τοὺς πρέσβεις,' τὸ πότε οὐ διορίζων. ἔστι δὲ ταῦτα πρὸ τοῦ τὴν πόλιν ἡδικῆσθαί τι καὶ φανεροὺς τούτους πεπρακότας αὐτοὺς γενέσθαι, ὅτ' ἄρτι μὲν ἦκον οἱ πρέσβεις τὸ πρῶτον, ἔδει δ' ἀκοῦσαι τὸν δῆμον τί λέγουσιν, οὐδέπω δ' οὔθ' οὗτος σὺνερῶν δῆλος ἦν τῷ Φιλοκράτει οὔτ' ἐκείνος τοιαῦτα γράψων. ἂν δὴ ταῦτα λέγῃ, μέμνησθε τοὺς χρόνους ὅτι τῶν ἀδικημάτων εἰσὶ πρότεροι. μετὰ ταῦτα δ' οὐδὲν ἐμοὶ πρὸς τούτους οἰκεῖον οὐδὲ κοινὸν γέγονεν. Λέγε τὴν μαρτυρίαν.

2 titulum ΜΑΡΤΥΡΕΣ post μάρτυρας add. codd.: del. Sauppe, cf. § 213 9 παρῆλθεν YP, cf. xxi 110: παρῆλθον SL vulg. 13 τὸ νόμιμον SFQO corr.: τὸ κοινὸν S γρ. AF γρ. Q γρ.: τὸ κοινὸν νόμιμον LY: τὸν νόμον O¹ vulg. ἔθος secl. Weil 14 τὸ ante πρυτανεῖον add. vulg.: om. SL soli, cf. § 330 19 ante περιεῖναι add. αὐτὸς S vulg.: αὐτοὺς L¹: αὐτὸν Y: om. AP 20 καὶ ante alterum αὐτὸς add. vulg.: om. S (me teste) L¹ A

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

- 237 Ἴσως τοίνυν ἀδελφὸς αὐτῷ συνερεῖ Φιλοχάρης καὶ Ἀφό-
 [415] βητος· πρὸς οὓς ἀμφοτέρους ὑμῖν πολλὰ καὶ δίκαι' ἔστιν
 εἰπεῖν. ἀνάγκη δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μετὰ παρρησίας
 διαλεχθῆναι, μηδὲν ὑποσσελλόμενον. ἡμεῖς, Ἀφόβητε καὶ 5
 σὺ Φιλόχαρες, σὲ μὲν τὰς ἀλαβαστροθήκας γράφοντα καὶ τὰ
 τύμπανα, τούτους δ' ὑπογραμματέας καὶ τοὺς τυχόντας
 ἀνθρώπους (καὶ οὐδεμιᾶς κακίας ταῦτα, ἀλλ' οὐδὲ στρατηγίας
 γ' ἄξια) πρεσβειῶν, στρατηγιῶν, τῶν μεγίστων τιμῶν ἡξιώ-
 238 σαμεν. εἰ τοίνυν μηδὲν ὑμῶν ἡδίκηκε μηδεὶς, οὐχ ἡμεῖς χάριν 10
 ὑμῖν οὐδενός, ἀλλ' ὑμεῖς ἡμῖν δικαίως ἂν ἔχοιτε τούτων·
 πολλοὺς γὰρ ὑμῶν μᾶλλον ἀξιόους τιμᾶσθαι παρέντες ἡμεῖς
 ὑμᾶς ἐσεμνύνομεν. εἰ δὲ δὴ καὶ ἐν αὐτοῖς οἷς ἐτιμᾶσθ'
 ἡδίκηκε τις ὑμῶν, καὶ ταῦτα τοιαῦτα, πόσῳ μᾶλλον ἂν
 μισοῖσθε δικαίως ἢ σῶξοισθε; ἐγὼ μὲν οἶμαι πολλῷ. βιά- 15
 σονται τοίνυν ἴσως, μεγαλόφωνοι καὶ ἀναιδεῖς ὄντες, καὶ τὸ
 239 'συγγνώμη ἀδελφῷ βοηθεῖν' προσειληφότες. ὑμεῖς δὲ μὴ
 ἡττᾶσθε, ἐκεῖν' ἐνθυμούμενοι, ὅτι τούτοις μὲν τούτου προσήκει
 φροντίζειν, ὑμῖν δὲ τῶν νόμων καὶ ὅλης τῆς πόλεως καὶ παρὰ
 πάντα τῶν ὅρκων, οὓς αὐτοὶ κάθησθ' ὁμωμοκοῦτες. καὶ γὰρ 20
 εἰ τινῶν δεδένηται τουτοῦ σῶζειν, πότερ' ἂν μηδὲν ἀδικῶν
 φαίνεται τὴν πόλιν ἢ καὶ ἀδικῶν, σκοπεῖτε. εἰ μὲν γὰρ
 ἂν μή, καὶ γὰρ φημι δεῖν, εἰ δ' ὅλως καὶ ὅτιοῦν, ἐπιорκεῖν
 δεδένηται. οὐ γὰρ εἰ κρύβδην ἔστιν ἢ ψῆφος, λήσει τοὺς
 θεοὺς, ἀλλὰ τοῦτο καὶ πάντων ἄρισθ' ὁ τιθεὶς τὸν νόμον εἶδε 25
 [τὸ κρύβδην ψηφίζεσθαι], ὅτι τούτων μὲν οὐδεὶς εἴσεται τὸν
 [416] ἐαυτῷ κεχαρισμένον ὑμῶν, οἱ θεοὶ δ' εἴσονται καὶ τὸ δαιμόνιον

5 ὑποσσελλόμενον SQY: ὑποστειλάμενον A: ὑποκρινόμενον vulg.
 6 ἴσμεν ante σὲ μὲν add. L vulg.: om. SA ἀλαβαστροθήκας Har-
 pocration Bekk. Anecd.: ἀλαβαστροθήκας codd. 8 οὐδὲ L vulg.:
 οὐ S solus 11 εἴχετε AP 15 ἢ σῶξοισθε SL vulg., confirmat
 Hermogenes (bis): ἢ σῶξεσθε A: secl. Cobet 17 συγγνώμη FB:
 συγγνώμην SL vulg. 18 ἐνθυμηθέντες A 23 ἂν μὴ SL text.:
 μὴ ἀδικῶν L marg. pr. m. vulg. 26 τὸ (τοῦ AF) κρύβδην ψηφί-
 ζεσθαι secl. Herwerden διὰ τί; ante ὅτι add. L vulg.: om. SO

τὸν μὴ τὰ δίκαια ψηφισάμενον. παρ' ὧν κρεῖττόν ἐστιν 240
 ἐκάστω τὰς ἀγαθὰς ἐλπιδας τοῖς παισὶ καὶ ἑαυτῷ, τὰ δίκαια
 γνόντα καὶ τὰ προσήκοντα, περιποιήσασθαι ἢ τὴν ἀφανῆ
 καὶ ἄδηλον τούτοις χάριν καταθέσθαι, καὶ ἀφείναι τούτον ὃς
 5 αὐτὸς ἑαυτοῦ καταμεμαρτύρηκεν. τίνα γάρ, Αἰσχίνη, μάρτυρα
 μείζω παράσχωμαι τοῦ πολλὰ καὶ δεινὰ πεπρεσβεῦσθαί σοι
 ἢ σὲ κατὰ σαυτοῦ; ὃς γὰρ ῥήθης χρῆναι τὸν φανερόν τι
 ποιῆσαι βουλευθέντα τῶν σοὶ πεπρεσβευμένων τηλικαύτῃ καὶ
 τοιαύτῃ συμφορᾷ περιβαλεῖν, δῆλον ὅτι δεινὸν ἂν τι παθεῖν
 10 σαντὸν ἡλπιζες, εἰ πύθωινθ' οὗτοι τὰ πεπραγμένα σοι.

Τοῦτο τοίνυν, ἅνπερ ὑμεῖς εὖ φρονήτε, καθ' αὐτοῦ συμβή- 241
 σεται τούτῳ πεπράχθαι, οὐ μόνον κατὰ τοῦθ' ὅτι παμμέγεθες
 σημεῖόν ἐστι τῶν πεπρεσβευμένων, ἀλλ' ὅτι καὶ κατηγορῶν
 ἐκείνους τοὺς λόγους εἶπεν οἱ κατ' αὐτοῦ νῦν ὑπάρχουσιν· ἃ
 15 γὰρ ὠρίσω σὺ δίκαια, ὅτε Τίμαρχον ἔκρινες, ταῦτα δῆπου
 ταῦτα καὶ κατὰ σοῦ προσήκει τοῖς ἄλλοις ἰσχύειν. ἔλεγεν 242
 τοίνυν τότε πρὸς τοὺς δικαστὰς ὅτι 'ἀπολογήσεται δὲ Δημο-
 σθένης ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ κατηγορήσει τῶν ἐμοὶ πεπρεσβευμένων·
 εἴτ', ἔαν ὑμᾶς ἀπαγάγῃ τῷ λόγῳ, νεανιεύσεται καὶ περιῶν ἐρεῖ·
 20 πῶς τι τοὺς δικαστὰς ἀπαγαγὼν ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως ὥχόμεν
 τὸ πρᾶγμ' αὐτῶν ὑφελόμενος; ' μὴ σύ γε, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ἀγω-
 νίζεις, περὶ τούτων ἀπολογού· τότε δ', ἡνίκ' ἐκείνον ἔκρινες,
 ἐξῆν σοι κατηγορεῖν καὶ λέγειν ὃ τι ἐβούλου.

' Ἀλλὰ μὴν καὶ ἔπη τοῖς δικασταῖς ἔλεγες, οὐδένα μάρτυρ' 243
 25 ἔχων ἐφ' οἷς ἔκρινες τὸν ἄνθρωπον παρασχέσθαι. [417]

φήμη δ' οὗ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἦντινα λαοὶ
 πολλοὶ φημίζωσι· θεὸς νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή.

οὐκοῦν, Αἰσχίνη, καὶ σὲ πάντες οὗτοι χρήματ' ἐκ τῆς πρε-
 σβείας φασὶν εἰληφέναι, ὥστε καὶ κατὰ σοῦ δῆπουθεν ' φήμη
 30 δ' οὗ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἦντινα λαοὶ πολλοὶ φημίζωσιν.'

14 ὑπάρχουσιν SLY: ὑπάρξουσιν vulg.
 τί; vulg. schol.: πῶς τι; Voemel
 schol. p. 435. 19: ἐπὶ codd. cett.

20 πῶς τι Cobet: πῶς;
 24 ἔπη Weil cum P corr., cf.

244 ὅσφ γὰρ αὖ σὲ πλείους ἢ 'κεῖνον αἰτιῶνται, θεώρησον ὡς εἴσει.
τὸν μὲν Τίμαρχον οὐδ' οἱ πρόσχωροι πάντες ἐγίνωσκον, ὑμᾶς
δὲ τοὺς πρέσβεις οὐδεὶς Ἑλλήνων οὐδὲ βαρβάρων ἔσθ' ὅστις
οὐ φησι χρήματ' ἐκ τῆς πρεσβείας εἰληφέναι. ὥστ', εἴπερ
ἔστ' ἀληθὴς ἢ φήμη, καθ' ὑμῶν ἐστιν ἢ παρὰ τῶν πολλῶν, 5
ἦν ὅτι πιστὴν εἶναι δεῖ καὶ 'θεός νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή,' καὶ
ὅτι σοφὸς ἦν ὁ ποιητῆς ὁ ταῦτα ποιήσας, σὺ διώρισας
αὐτός.

245 Ἔτι τοίνυν λαμβεῖα δῆπου συλλέξας ἐπέβαινον, οἶον
ὅστις δ' ὁμιλῶν ἡδεται κακοῖς ἀνὴρ, 10
οὐ πάποτ' ἡρώτησα, γινώσκων ὅτι
τοιούτός ἐσθ' οἷοισπερ ἡδεται ξυνών.

εἶτα 'τὸν εἰς τοὺς ὄρνεις εἰσιόντα καὶ μετὰ Πιπταλάκον
περιούντα,' καὶ τοιαῦτ' εἰπών, 'ἀγνοεῖτ', ἔφη, 'ποῖόν τι
ἡγεῖσθαι δεῖ;' οὐκοῦν, Αἰσχίνη, καὶ κατὰ σοῦ τὰ λαμβεῖα 15
ταῦθ' ἀρμόσει νῦν ἐμοί, κἂν ἐγὼ λέγω πρὸς τούτους, ὀρθῶς
καὶ προσηκόντως ἔρῳ. 'ὅστις δ' ὁμιλῶν ἡδεται,' καὶ ταῦτα
πρεσβεύων, Φιλοκράτει, 'οὐ πάποτ' ἡρώτησα, γινώσκων ὅτι'
ἀργύριον εἴληφ' οὗτος, ὥσπερ Φιλοκράτης ὁ ὁμολογῶν.

246 Λογογράφους τοίνυν καὶ σοφιστὰς καλῶν τοὺς ἄλλους 20
[418] καὶ ὑβρίζειν πειρώμενος, αὐτὸς ἐξελεγχθήσεται τούτοις ὦν
ἔνοχος. ταῦτα μὲν γὰρ τὰ λαμβεῖ' ἐκ Φοίνικός ἐστιν Εὐρι-
πίδου· τοῦτο δὲ τὸ δρᾶμ' οὐδεπάποτ' οὔτε Θεόδωρος οὔτ'
'Αριστόδημος ὑπεκρίναντο, οἷς οὗτος τὰ τρίτα λέγων διετέ-
λεσεν, ἀλλὰ Μόλων ἡγωνίζετο καὶ εἰ δὴ τις ἄλλος τῶν 25
παλαιῶν ὑποκριτῶν. Ἀντιγόνην δὲ Σοφοκλέους πολλάκις
μὲν Θεόδωρος, πολλάκις δ' Ἀριστόδημος ὑποκέκριται, ἐν ᾗ
πεποιημέν' λαμβεῖα καλῶς καὶ συμφερόντως ὑμῖν πολλάκις

1 ὡς εἴσει scripsi, cf. xxiv 146 ὡς δὲ σαφῶς γνώσεσθε . . . ἐγὼ ὑμῖν
ἐρῶ : ὡς εἰσηι S (σ in rasura) : ὡς εἴση Blass commate post θεώρησον
posito : ὧδ' εἴσει Cobet secluso θεώρησον : ὡς ἔχει vulg. 5 ἔστ' ante
ἀληθὴς om. vulg. : add. S L A 9 δῆπου om. A 12 ἐσθ' οἷοισπερ
H. Wolf : ἐστιν οἷοισπερ codd. 19 ὁ om. A F P Q : ὁ ὁμολογῶν om.
Rh. Gr. vii 1322 : secl. Herwerden 20 καλῶν S : ἀποκαλῶν cett.
24 ὑπεκρίναντο S L F Q Y : ὑπεκρίνατο vulg.

αὐτὸς εἰρηκῶς καὶ ἀκριβῶς ἐξεπιστάμενος παρέλιπεν. ἵστε 247
 γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι ἐν ἅπασιν τοῖς δράμασι τοῖς τραγικοῖς
 ἐξαίρετόν ἐστιν ὥσπερ γέρας τοῖς τριταγωνισταῖς τὸ τοὺς
 τυράννους καὶ τοὺς τὰ σκῆπτρ' ἔχοντας εἰσιέναι. ταῦτα
 5 τοῖνυν ἐν τῷ δράματι τούτῳ σκέψασθ' ὁ Κρέων Αἰσχίνης
 οἶα λέγων πεποιήται τῷ ποιητῇ, ἃ οὔτε πρὸς αὐτὸν οὗτος
 ὑπὲρ τῆς πρεσβείας διελέχθη οὔτε πρὸς τοὺς δικαστὰς εἶπεν.
 Λέγε.

ΙΑΜΒΕΙΑ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

ΕΞ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ.

10

ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν
 ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἂν
 ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβῆς φανῇ.

15

ἐμοὶ γὰρ ὅστις πᾶσαν εὐθύνων πόλιν
 μὴ τῶν ἀρίστων ἀπτεται βουλευμάτων,
 ἀλλ' ἐκ φόβου του γλῶσσαν ἐγκλείσας ἔχει,
 κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ
 καὶ μείζον' ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας
 φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.

20

ἐγὼ γάρ, ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὀρώων ἀεὶ,
 οὔτ' ἂν σιωπήσαιμι τὴν ἄτην ὀρώων
 στείχουσιν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας,
 οὔτ' ἂν φίλον ποτ' ἀνδρα δυσμενῇ χθονὸς
 θείμην ἐμαντῶ, τοῦτο γιγνώσκων ὅτι

25

ἧδ' ἐστὶν ἡ σφύζουσα, καὶ ταύτης ἔπι
 πλέοντες ὀρθῆς τοὺς φίλους ποιοῦμεθα.

[419]

Τούτων οὐδὲν Αἰσχίνης εἶπε πρὸς αὐτὸν ἐν τῇ πρεσβείᾳ, 248
 ἀλλ' ἀντὶ μὲν τῆς πόλεως τὴν Φιλίππου ξενίαν καὶ φιλίαν
 πολλῶ μείζον' ἡγήσασθ' αὐτῷ καὶ λυσιτελεστέραν, ἐρρωσθαι
 30 πολλὰ φράσας τῷ σοφῷ Σοφοκλεῖ, τὴν δ' ἄτην ὀρώων

1 αὐτὸς SLY: οὗτος vulg.: οὕτως O: secl. Blass cum Rh. Gr. vii
 1241 4 ταῦτα τοῖνυν ἐν S vulg.: ἐν τοῖνυν L¹ A S γρ. F γρ. Q γρ.

- στείχουσιν ὁμοῦ, τὴν ἐπὶ Φωκέας στρατείαν, οὐ προεῖπεν
οὐδὲ προεξηγγείλεν, ἀλλὰ τὸνναντίον συνέκρυνε καὶ συνέ-
249 πραξε καὶ τοὺς βουλομένους εἰπεῖν διεκώλυσεν, οὐκ ἀναμνη-
σθεῖς ὅτι 'ἥδ' ἐστὶν ἡ σφύζουσα καὶ ταύτης ἐπὶ' τελοῦσα μὲν
ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ καθαίρουσα καὶ καρπυμένη τὰς τῶν χρω- 5
μένων οὐσίας ἐξέθρεψε τοσοῦτους τουτουσί, διδάσκων δ' ὁ
πατήρ γράμματα, ὥς ἐγὼ τῶν πρεσβυτέρων ἀκούω, πρὸς τῷ
τοῦ ἥρω τοῦ Ιατροῦ, ὅπως ἡδύνατο, ἀλλ' οὖν ἐν ταύτῃ γ' ἔζη,
ὑπογραμματεύοντες δ' αὐτοὶ καὶ ὑπηρετοῦντες ἀπάσαις ταῖς
ἀρχαῖς ἀργύριον εἰλήφεσαν, καὶ τὸ τελευταῖον ὑφ' ὑμῶν 10
γραμματεῖς χειροτονηθέντες δὴ ἔτη διετράφησαν ἐν τῇ θόλῳ,
250 πρεσβεύων δ' ἀπέσταλτο νῦν οὗτος ἐκ ταύτης. τούτων οὐδὲν
ἐσκέψατο, οὐδ' ὅπως ὀρθῇ πλεύσεται προείδeto, ἀλλ' ἀνέ-
[420] τρεψε καὶ κατέδυσσε καὶ τὸ καθ' αὐτὸν ὅπως ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς
ἔσται παρεσκεύασεν. εἴτ' οὐ σὺ σοφιστής; καὶ πονηρός γε. 15
οὐ σὺ λογογράφος; καὶ θεοῖς ἐχθρός γε. ὃς ἂ μὲν πολλάκις
ἡγωνίσω καὶ ἀκριβῶς ἐξηπίστασο, ὑπερέβης, ἂ δ' οὐδεπώπορ'
ἐν τῷ βίῳ ὑπεκρίνω, ταῦτα ζητήσας ἐπὶ τῷ τῶν πολιτῶν
βλάψαι τιν' εἰς μέσον ἤνεγκας.
- 251 Φέρε δὴ καὶ περὶ τοῦ Σόλωνος ὃν εἶπε λόγον σκέψασθε. 20
ἔφη τὸν Σόλωνα' ἀνακεῖσθαι τῆς τῶν τότε δημηγορούντων
σωφροσύνης παράδειγμα, εἴσω τὴν χεῖρ' ἔχοντ' ἀναβεβλη-
μένον, ἐπιπλήττων τι καὶ λοιδορούμενος τῇ τοῦ Τιμάρχου
προπετεία. καίτοι τὸν μὲν ἀνδριάντα τοῦτον οὐπω πευτή-
κοντ' ἔτη φάσ' ἀνακεῖσθαι Σαλαμῖνιοι, ἀπὸ Σόλωνος δ' ὁμοῦ 25
διακόσι' ἐστὶν ἔτη καὶ τετταράκοντ' εἰς τὸν νυνὶ παρόντα
χρόνον, ὥσθ' ὁ δημιουργὸς ὁ τοῦτο πλάσας τὸ σχῆμα οὐ
μόνον οὐκ αὐτὸς ἦν κατ' ἐκείνον, ἀλλ' οὐδ' ὁ πάππος αὐτοῦ.
- 252 τοῦτο μὲν τοίνυν εἶπε τοῖς δικασταῖς καὶ ἐμιμήσατο· ὁ δὲ

1 στρατείαν F Q O : στρατιαν S : στρατιὰν L P   2 ἐξηγγείλεν A
6 οὐσίας Markland : οἰκίας codd., cf. Isocrates xxi 2   8 ἥρω
Bekker, cf. xviii 129   9 αὐτοὶ SL¹ : οὗτοι cett.   12 οὗτος
vulg. : αὐτὸς SL¹ A Y   13 προείλετο SL soli   26 παρόντα om. A
28 τὸν χρόνον post ἐκείνον add. L marg. pr. m. : om. SL text.

τοῦ σχήματος ἦν τούτου πολλῶ τῇ πόλει λυσιτελέστερον,
τὸ τὴν ψυχὴν τὴν Σόλωνος ἰδεῖν καὶ τὴν διάνοιαν, ταύτην
οὐκ ἐμμήσατο, ἀλλὰ πᾶν τοῦναντίον. ἐκείνος μὲν γ' ἀφε-
στηκυίας Σαλαμῖνος Ἀθηναίων καὶ θάνατον ζημίαν ψηφισα-
5 μένων, ἃν τις εἶπη κομίζεσθαι, τὸν ἴδιον κίνδυνον ὑποθεῖς
ἐλεγεία ποιήσας ἦδε, καὶ τὴν μὲν χώραν (ἄν)έσωσε τῇ πόλει,
τὴν δ' ὑπάρχουσαν αἰσχύνην ἀπήλλαξεν· οὗτος δ', ἦν βασι- 253
λεὺς καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες ὑμετέραν ἔγνωσαν, Ἀμφίπολιν,
ταύτην ἐξέδωκε καὶ ἀπέδοτο καὶ τῷ ταῦτα γράφοντι συνείπε [421]
10 Φιλοκράτει. ἄξιόν γ', οὐ γάρ; ἦν Σόλωνος αὐτῷ μεμνησθαι.
καὶ οὐ μόνον ἐνταῦθα ταῦτ' ἐποίησεν, ἀλλ' ἐκεῖσ' ἐλθὼν οὐδὲ
τοῦνομ' ἐφθέγγετο τῆς χώρας ὑπὲρ ἧς ἐπρέσβευεν. καὶ
ταῦτ' αὐτὸς ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς· μέμνησθε γὰρ δήπου
λέγοντ' αὐτὸν ὅτι 'περὶ δ' Ἀμφιπόλεως εἶχον μὲν καὶ γὼ
15 λέγειν· ἵνα δ' ἐγγένηται Δημοσθένει περὶ αὐτῆς εἰπεῖν,
παρέλιπον.' ἐγὼ δὲ παρελθὼν οὐδὲν ἔφην τοῦτον ὧν ἐβούλετ' 254
εἰπεῖν πρὸς Φίλιππον ἐμοὶ παραλιπεῖν· θάττον γὰρ ἂν τοῦ
αἵματος ἢ λόγου μεταδοῦναί τινί. ἀλλ', οἶμαι, χρήματ'
εἰληφός· οὐκ ἦν ἀντιλέγειν πρὸς Φίλιππον τὸν ὑπὲρ τούτου
20 δεδωκότα, ὅπως ἐκείνην μὴ ἀποδῶ. Λέγε δή μοι λαβὼν καὶ
τὰ τοῦ Σόλωνος ἐλεγεία ταυτί, ἵν' ἴδῃθ' ὅτι καὶ Σόλων ἐμίσει
τοὺς οἴους οὗτος ἀνθρώπους.

Οὐ λέγειν εἶσω τὴν χεῖρ' ἔχοντ', Αἰσχίνῃ, δεῖ, οὐ, ἀλλὰ 255
πρεσβεύειν εἶσω τὴν χεῖρ' ἔχοντα. σὺ δ' ἐκεῖ προτείνας
25 καὶ ὑποσχὼν καὶ καταισχύνας τούτους ἐνθάδε σεμνολογεῖ,
καὶ λογάρια δύστηνα μελετήσας καὶ φωνασκήσας οὐκ οἶει
δίκην δώσειν τηλικούτων καὶ τοσοούτων ἀδικημάτων, καὶ
πιλίδιον λαβὼν περὶ τὴν κεφαλὴν περιουστῆς καὶ ἐμοὶ
λοιδορῇ; λέγε σύ.

6 ἀνέσωσε Herwerden: ἔσωσε codd. 10 οὐ γάρ om. S L¹ Y
Fgr., cf. xxiii 161 μνησθῆναι L¹ AP 13 δήπου] δὴ A 14 δὲ
post περὶ add. A: om. S L vulg. 16 τοῦτον A: τούτων cett.
17 παραλειπειν S solus 21 ἴδῃθ' S: εἰδῇτε vulg. 22 οἴους
Cobet, cf. xxii 64, xxiv 185: οἶος codd. 27 καὶ L vulg., schol.
p. 438. 25: ἂν S AP 28 περὶ AP: ἐπὶ cett.

ΕΛΕΓΕΙΑ.

Ἡμετέρῃ δὲ πόλις κατὰ μὲν Διὸς οὔ ποτ' ὀλεῖται
αἴσαν καὶ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων·

τοίη γὰρ μεγάθυμος ἐπίσκοπος ὀβριμοπάτρη

Παλλὰς Ἀθηναίη χεῖρας ὕπερθεν ἔχει.

αὐτοὶ δὲ φθείρουν μεγάλην πόλιν ἀφραδίῃσιν

ἄστοι βούλονται, χρήμασι πειθόμενοι,

δήμου θ' ἡγεμόνων ἄδικος νόος, οἷσιν ἐτοῖμον

ὕβριος ἐκ μεγάλης ἄλγεα πολλὰ παθεῖν.

οὐ γὰρ ἐπίστανται κατέχειν κόρον, οὐδὲ παρούσας

εὐφροσύνας κοσμεῖν δαιτὸς ἐν ἡσυχίᾳ.

πλουτοῦσιν δ' ἀδίκοις ἔργμασι πειθόμενοι.

οὐθ' ἱερῶν κτεάνων οὔτε τι δημοσίων

φειδόμενοι † κλέπτουσιν ἐφ' ἀρπαγῇ† ἄλλοθεν ἄλλος.

οὐδὲ φυλάσσονται σεμνὰ θέμεθλα Δίκης,

ἢ σιγῶσα σύννοιδε τὰ γιγνόμενα πρό τ' ἔοντα,

τῷ δὲ χρόνῳ πάντως ἦλθ' ἀποτεισομένη.

τουτ' ἤδη πάση πόλει ἔρχεται ἔλκος ἄφυκτον.

εἰς δὲ κακὴν ταχέως † ἤλυθε† δουλοσύνην.

ἡ στάσιν ἔμφυλον πόλεμόν θ' εὖδοντ' ἐπεγείρει.

ὃς πολλῶν ἐρατὴν ὥλεσεν ἡλικίην.

ἐκ γὰρ δυσμενέων ταχέως πολυήρατον ἄστν

τρύχεται ἐν συνόδοις τοῖς ἀδικοῦσι φίλαις.

ταῦτα μὲν ἐν δήμῳ στρέφεται κακά· τῶν δὲ πενιχρῶν

ἰκνοῦνται πολλοὶ γαῖαν εἰς ἀλλοδαπήν,

ι ΣΟΛΩΝΟΣ post ΕΛΕΓΕΙΑ add. vulg. : om. S A B Y P 2 seqq.
 Carmen om. S L et (praeter paucos versus) A 14 κλέπτουσιν . . .
 ἀρπαγῇ iure suspecta ἐφ' ἀρπαγῇ] ἀφαρπαγῇ F B Q Y P 15 θέμεθλα
 ante Δίκης Bergk : post Δίκης codd. 17 ἀποτισομένη B corr. (coni.
 Sylburg) : ἀποτισαμένη cett. 19 ἤλυθε] fort. ἤγαγε] ἤλυθε ex 17
 repetitum) 20 ἐπεγείρει vulg. : ἐπεγείρειν B Q Q : ἐπαγείρειν F Q :
 ἐπέγειρειν Schneidewin 23 φίλαις Bergk : φίλοις Q Y : φίλους vulg.

πραθέντες δεσμοῖσί τ' αἰκελίοισι δεθέντες.

οὕτω δημόσιον κακὸν ἔρχεται οἴκαδ' ἐκάστω,
αὔλειοι δ' ἔτ' ἔχειν οὐκ ἐθέλουσι θύραι,
ὑψηλὸν δ' ὑπὲρ ἔρκος ὑπέρθορεν, εὔρε δὲ πάντως,
5 εἰ καί τις φεύγων ἐν μυχῶ ἢ θαλάμῳ.

ταῦτα διδάξαι θυμὸς Ἀθηναίους με κελεύει,
ὥς κακὰ πλείστα πόλει δυσνομίη παρέχει,
εὐνομίη δ' εὐκοσμία καὶ ἄρτια πάντ' ἀποφαίνει,
καὶ θαμὰ τοῖς ἀδίκοις ἀμφιτίθησι πέδας,

10 τραχέα λειαίνει, παύει κόρον, ὕβριν ἀμαυροῖ,
αὐαίνει δ' ἄτης ἄνθεα φνύμενα,
εὐθύνει δὲ δίκας σκολιάς, ὑπερήφανά τ' ἔργα
πραῦνει, παύει δ' ἔργα διχοστασίης,
παύει δ' ἀργαλέης ἔριδος χόλον· ἔστι δ' ὑπ' αὐτῆς
15 πάντα κατ' ἀνθρώπους ἄρτια καὶ πινυτά.

[423]

Ἀκούετ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων 256
οἷα Σόλων λέγει, καὶ περὶ τῶν θεῶν, οὓς φησι τὴν πόλιν
σφῆζειν. ἐγὼ δ' αἰετὶ μὲν ἀληθῆ τὸν λόγον τοῦτον ἡγοῦμαι
καὶ βούλομαι, ὥς ἄρ' οἱ θεοὶ σφῆζουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν·
20 τρόπον δέ τιν' ἡγοῦμαι καὶ τὰ νῦν συμβεβηκότα πάντ' ἐπὶ
ταῖς εὐθύναις ταυταισὶ δαιμονίας τινὸς εὐνοίας ἐνδειγμα τῇ
πόλει γεγενῆσθαι. σκοπεῖτε γάρ. ἄνθρωπος πολλὰ καὶ 257
δεινὰ πρεσβεύσας, καὶ χώρας ἐκδεδωκὼς ἐν αἷς τοὺς θεοὺς
ὑφ' ὑμῶν καὶ τῶν συμμάχων τιμᾶσθαι προσήκεν, ἡτίμωσ'
25 ὑπακούσαντά τιν' αὐτοῦ κατήγορον. ἵνα τί; ἵνα μήτ' ἐλέου
μήτε συγγνώμης ἐφ' οἷς αὐτὸς ἡδίκηκεν τύχη. ἀλλὰ καὶ
κατηγορῶν ἐκείνου κακῶς λέγειν προεῖλετ' ἐμέ, καὶ πάλιν ἐν

4 πάντως correctum ex cod. Bodleiano (πάντας ἢ πάντως): πάντας vulg.

5 καὶ anonymus in margine libri Lessingiani: γε codd. ἢ θαλάμῳ Schneidewin: ἢ θαλάμῳ vulg.

18 αἰετὶ μὲν L vulg.: εἰ μὲν S¹ (add. α ant. m.): εἶναι μὲν A: αἰετὶ μὲν εἶναι al.

ἡγοῦμαι καὶ secl. Herwerden 20 ἡγοῦμαι] ἡγοῦμαι καὶ βούλομαι O¹: οἶμαι A

25 ἵνα τί; G. H. Schaefer (cf. inf. 1): διὰ τί codd. 26 ἡδίκηκεν SL

FY: ἡδίκησε vulg. 27 προεῖλετο (non προείλετε) S (me teste)

τῷ δήμῳ γραφὰς ἀποίσειν καὶ τοιαῦτ' ἡπείλει. ἵνα τί;
 ἵν' ὥς μετὰ πλείστης συγγνώμης παρ' ὑμῶν ὁ τὰ τούτου
 πονηρεύματ' ἀκριβέστατ' εἰδὼς ἐγὼ καὶ παρηκολουθηκῶς
 258 ἅπασιν κατηγορῶ. ἀλλὰ καὶ διακρουόμενος πάντα τὸν ἔμ-
 προσθεν χρόνον εἰσελθεῖν εἰς τοιοῦτον ὑπήκται καιρὸν ἐν 5
 5 τῶν ἐπιόντων ἔνεκα, εἰ μηδενὸς ἄλλου, οὐχ οἷόν τ' οὐδ'
 ἀσφαλὲς ὑμῖν δεδωροδοκηκότα τούτου ἀθῶον ἔασαι· ἀεὶ μὲν
 [424] γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσήκει μισεῖν καὶ κολάζειν τοὺς
 προδότας καὶ δωροδόκους, μάλιστα δὲ νῦν ἐπὶ καιροῦ τοῦτο
 259 γένοιτ' ἂν καὶ πάντας ὠφελήσειεν ἀνθρώπους κοινῇ. νόσημα 10
 γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεινὸν ἐμπέπτωκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα,
 καὶ χαλεπὸν καὶ πολλῆς τινὸς εὐτυχίας καὶ παρ' ὑμῶν ἐπι-
 μελείας δεόμενον. οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι γνωριμώτατοι καὶ
 προεστάναι τῶν κοινῶν ἀξιούμενοι, τὴν αὐτῶν προδιδόντες
 ἐλευθερίαν οἱ δυστυχεῖς, αὐθαίρετον αὐτοῖς ἐπάγονται δου- 15
 λείαν, Φιλίππῳ ξενίαν καὶ ἑταιρίαν [καὶ φιλίαν] καὶ τοιαῦθ'
 ὑποκοριζόμενοι· οἱ δὲ λοιποὶ καὶ τὰ κύρι' ἅττα ποτ' ἔστ' ἐν
 ἐκάστη τῶν πόλεων, οἷς ἔδει τούτους κολάζειν καὶ παραχρῆμ'
 ἀποκτινύναι, τοσοῦτ' ἀπέχουσι τοῦ τοιοῦτόν τι ποιεῖν ὥστε
 θαυμάζουσι καὶ ζηλοῦσι καὶ βούλονται ἂν αὐτὸς ἕκαστος 20
 260 τοιοῦτος εἶναι. καίτοι τοῦτο τὸ πρᾶγμα καὶ τὰ τοιαῦτα
 ζηλώματα Θετταλῶν μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μέχρι μὲν
 χθὲς ἢ πρώην τὴν ἡγεμονίαν καὶ τὸ κοινὸν ἀξίωμ' ἀπωλω-
 λέκει, ἵν' ὁ δ' ἤδη καὶ τὴν ἐλευθερίαν παραιρεῖται· τὰς γὰρ
 ἀκροπόλεις αὐτῶν ἐνίων Μακεδόνες φρουροῦσιν· εἰς Πελο- 25
 πόννησον δ' εἰσελθὼν τὰς ἐν Ἡλίδι σφαγὰς πεποίηκε, καὶ
 τοσαύτης παρανοίας καὶ μανίας ἐνέπλησε τοὺς τалаιπῶρους

1 ἡπείλει L vulg.: ἀπειλεῖν S¹: ἀπειλεῖ S corr. ἵνα τί; SY: διὰ
 τί; L vulg. 3 ἀκριβῶς AP 9 προδότας καὶ om. A 10 ἀνθρώ-
 πους om. A 11 δεινὸν] νόσημα δεινὸν S γρ. L γρ. 16 Φιλίπ-
 πῳ SL vulg.: Φιλίππου A, Photius et Suidas s. v. ὑποκοριζόμενοι
 καὶ φιλίαν Weillio suspecta: om. Photius et Suidas: in aliis codd. aliter
 collocata τὰ ante τοιαῦθ' om. SL vulg.: add. A, schol. Photius
 Suidas 18 τούτους secl. Herwerden 20 βούλονται SLYO:
 βούλοιτ' vulg. 23 ἢ SL corr. YP: καὶ vulg. 27 παρανοίας καὶ
 μανίας SL vulg.: μανίας καὶ παρανοίας A: παρανομίας καὶ μανίας FO:
 παροινίας καὶ μανίας Bekk. Anecd.

ἐκείνους ὥσθ', ἢν' ἀλλήλων ἄρχωσι καὶ Φιλίππῳ χαρίζονται,
 συγγενεῖς αὐτῶν καὶ πολίτας μαιφονεῖν. καὶ οὐδ' ἐνταῦθ' 261
 ἔστηκεν, ἀλλ' εἰς Ἀρκαδίαν εἰσελθὸν πάντ' ἄνω καὶ κάτω
 τὰκεῖ πεποίηκε, καὶ νῦν Ἀρκάδων πολλοί, προσήκον αὐτοῖς
 5 ἐπ' ἐλευθερίᾳ μέγιστον φρονεῖν ὁμοίως ὑμῖν (μόνοι γὰρ
 πάντων αὐτόχθονες ὑμεῖς ἐστε κἀκεῖνοι) Φίλιππον θανμά- [425]
 ζουσι καὶ χαλκοῦν ἰσθᾶσι καὶ στεφανοῦσι, καὶ τὸ τελευταῖον,
 ἂν εἰς Πελοπόννησον ἔλθῃ, δέχεσθαι ταῖς πόλεσιν εἰσὶν ἐψη-
 φισμένοι. ταῦτα δὲ ταῦτ' Ἀργεῖοι. ταῦτα νῆ τὴν Δήμητρα, 262
 10 εἰ δεῖ μὴ ληρεῖν, εὐλαβείας οὐ μικρᾶς δεῖται, ὥς βαδίζον γε
 κύκλῳ καὶ δεῦρ' ἐλήλυθεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ νόσημα
 τοῦτο. ἔως οὖν ἔτ' ἐν ἀσφαλεῖ, φυλάξασθε καὶ τοὺς πρῶ-
 τούς εἰσαγαγόντας ἀτιμώσατε· εἰ δὲ μὴ, σκοπεῖθ' ὅπως μὴ
 τηνικαῦτ' εὖ λέγεσθαι δόξει τὰ νῦν εἰρημένα, ὅτ' οὐδ' ὁ τι
 15 χρὴ ποιεῖν ἔξετε. οὐχ ὁρᾶθ' ὥς ἐναργές, ὧ ἄνδρες Ἀθη- 263
 ναῖοι, καὶ σαφὲς παράδειγμ' οἱ ταλαίπωροι γεγόνασιν
 Ὀλύνθιοι; οἱ παρ' οὐδὲν οὕτως ὥς τὸ τοιαῦτα ποιεῖν ἀπο-
 λώλασιν οἱ δεῖλαιοι. ἔχοιτε δ' ἂν ἐξετάσαι καθαρῶς ἐκ τῶν
 συμβεβηκότων αὐτοῖς. ἐκεῖνοι γάρ, ἡνῖκα μὲν τετρακοσίους
 20 ἱππέας ἐκέκτηντο μόνον καὶ σύμπαντες οὐδὲν ἦσαν πλείους
 πεντακισχιλίων τὸν ἀριθμόν, οὕπῳ Χαλκιδέων πάντων εἰς ἐν
 συνφικισμένων, Λακεδαιμονίων ἐπ' αὐτοὺς ἐλθόντων πολλῇ 264
 καὶ πεζῇ καὶ ναυτικῇ δυνάμει (ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι γῆς
 καὶ θαλάττης ἦρχον ὥς ἔπος εἰπεῖν Λακεδαιμόνιοι κατ'
 25 ἐκείνους τοὺς χρόνους), ἀλλ' ὅμως τηλικάυτης ἐπ' αὐτοὺς
 ἐλθούσης δυνάμεως οὔτε τὴν πόλιν οὔτε φρούριον οὐδὲν
 ἀπώλεσαν, ἀλλὰ καὶ μάχας πολλὰς ἐκράτησαν καὶ τρεῖς τῶν
 πολεμάρχων ἀπέκτειναν καὶ τὸ τελευταῖον, ὅπως ἐβούλοντο,
 οὕτω τὸν πόλεμον κατέθεντο. ἐπειδὴ δὲ δωροδοκεῖν ἤρξαντό 265
 30 τινες, καὶ δι' ἀβελτερίαν οἱ πολλοί, μᾶλλον δὲ διὰ δυστυχίαν,
 τούτους πιστοτέρους ἡγήσαντο τῶν ὑπὲρ αὐτῶν λεγόντων, [426]

9 εἰσὶν ante Ἀργεῖοι add. S L Y : om. vulg.

11 ἐλήλυθεν S L

corr. : εἰσελήλυθεν L¹ vulg.

12 ἔτ' S : ἐστὲ vel ἔστ' cett.

30 διὰ secl. Blass

καὶ Λασθένης μὲν ἤρεψε τὴν οἰκίαν τοῖς ἐκ Μακεδονίας
 ξύλοις, Εὐθυκράτης δὲ βοῦς ἔτρεφεν πολλὰς τιμὴν οὐδενὶ
 δούς, ἕτερος δὲ τις ἦκεν ἔχων πρόβατα, ἄλλος δὲ τις ἵππους,
 οἱ δὲ πολλοί, [καὶ] καθ' ὧν ταῦτ' ἐγίγνετο, οὐχ ὅπως ὠργί-
 ζοντο ἢ κολάζειν ἤξιουν τοὺς ταῦτα ποιοῦντας, ἀλλ' ἀπέ- 5
 266 βλεπον, ἐζήλουν, ἐτίμων, ἄνδρας ἡγοῦντο· ἐπειδὴ ταῦθ' οὕτω
 προήγετο καὶ τὸ δωροδοκεῖν ἐκράτησε, χιλίους μὲν ἱππέας
 κεκτημένοι, πλείους δ' ὄντες ἢ μύριοι, πάντας δὲ τοὺς περι-
 χώρους ἔχοντες συμμάχους, μυρίοις δὲ ξένοις καὶ τριήρεσι
 πεντήκονθ' ὑμῶν βοηθησάντων αὐτοῖς, καὶ ἔτι τῶν πολιτῶν 10
 τετρακισχιλίοις, οὐδὲν αὐτοὺς τούτων ἐδυνήθη σῶσαι, ἀλλὰ
 πρὶν μὲν ἐξελθεῖν ἐνιαυτὸν τοῦ πολέμου τὰς πόλεις ἀπάσας
 ἀπωλωλέκεσαν τὰς ἐν τῇ Χαλκιδικῇ [προδιδόντες], καὶ Φί-
 λιππος οὐκέτ' εἶχεν ὑπακούειν τοῖς προδιδούσιν, οὐδ' [εἶχεν] ὃ
 267 τι πρῶτον λάβῃ. πεντακοσίους δ' ἱππέας προδοθέντας ὑπ' 15
 αὐτῶν τῶν ἡγουμένων ἔλαβεν αὐτοῖς ὅπλοις ὁ Φίλιππος,
 ὅσους οὐδεὶς πώποτ' ἄλλος ἀνθρώπων. καὶ οὔτε τὸν ἥλιον
 ἡσχύνονθ' οἱ ταῦτα ποιοῦντες οὔτε τὴν γῆν πατρίδ' οὔσαν,
 ἐφ' ἧς ἕστασαν, οὐθ' ἱερὰ οὔτε τάφους οὔτε τὴν μετὰ ταῦτα
 γεννησομένην αἰσχύνην ἐπὶ τοιούτοις ἔργοις· οὕτως ἔκφρουας, 20
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ παραπλήγας τὸ δωροδοκεῖν ποιεῖ.
 ὑμᾶς οὖν, ὑμᾶς εὖ φρονεῖν δεῖ τοὺς πολλούς, καὶ μὴ ἐπιτρέπειν
 τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ κολάζειν δημοσίᾳ. καὶ γὰρ ἂν καὶ ὑπερφυῆς
 εἴη, εἰ κατὰ μὲν τῶν Ὀλυνθίων προδόντων πολλὰ καὶ
 δεῖν' ἐψηφίσασθε, τοὺς δὲ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ἀδικοῦντας μὴ 25
 κολάζοντες φαίνοισθε. λέγε τὸ ψήφισμα τὸ περὶ τῶν
 Ὀλυνθίων.

4 καὶ secl. Dobree
 προδιδόντες L vulg.

13 προδιδόντες S A : secl. Markland : οἱ
 14 οὐκέτ' εἶχεν ὑπακούειν vulg. : οὐκέτ' εἶχεν
 ἀκούων Y : οὐχ ὑπεῖχεν ὑπακούων S L' A, cf. § 51 (in S sic scriptum, οὐχ
 ὑπεῖχεν . . . , aberrante nimirum librarii oculo ad pr. syllabam voca-
 buli sequentis, cf. § 324 ἐκδοῦναι pro ἐνδοῦναι praecedente ἐκόντας) :
 οὐκ ἐπεῖχεν ὑπακούων Weil : οὐκ ἐπήρκει ὑπακούων Madvig εἶχεν
 seclusi : εἶχον cod. unus 16 ἡγουμένων S L Y : ἡγεμόνων
 vulg.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ταῦθ' ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὀρθῶς καὶ καλῶς πᾶσιν 268
 Ἑλλησι καὶ βαρβάροις δοκεῖτ' ἐψηφίσθαι κατ' ἀνδρῶν
 προδοτῶν καὶ θεοῖς ἐχθρῶν. ἐπειδὴ τοῖνυν τὸ δωροδοκεῖν
 5 πρότερον τοῦ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν ἔστι καὶ δι' ἐκεῖνο καὶ τάδε
 πράττουσί τινες, ὃν ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δωροδοκοῦντ'
 ἴδητε, τοῦτον καὶ προδότην εἶναι νομίζετε. εἰ δ' ὁ μὲν
 καιροῦς, ὁ δὲ πράγματα, ὁ δὲ στρατιώτας προδίδωσιν, ὦν
 ἂν ἕκαστος, οἶμαι, κύριος γένηται, ταῦτα διαφθείρει· μισεῖν
 10 δ' ὁμοίως τοὺς τοιοῦτους πάντας προσήκει. ἔστι δ' ὑμῖν, 269
 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τούτων μόνοις τῶν πάντων ἀνθρώ-
 πων οἰκείοις χρῆσθαι παραδείγμασι, καὶ τοὺς προγόνους,
 οὓς ἐπαινεῖτε δικαίως, ἔργῳ μιμεῖσθαι. καὶ γὰρ εἰ μὴ τὰς
 μάχας μηδὲ τὰς στρατείας μηδὲ τοὺς κινδύνους, ἐν οἷς ἦσαν
 15 ἐκεῖνοι λαμπροί, συμβαίνει καιρός, ἀλλ' ἄγεθ' ἡσυχίαν
 ὑμεῖς ἐν τῷ παρόντι, ἀλλὰ τό γ' εὖ φρονεῖν αὐτῶν μιμεῖσθε.
 τούτου γὰρ πανταχοῦ χρεῖα, καὶ οὐδέν ἔστι πραγματωδέ- 270
 στερον οὐδ' ὀχληρότερον τὸ καλῶς φρονεῖν τοῦ κακῶς, ἀλλ'
 ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ νυνὶ καθήμενος ὑμῶν ἕκαστος, ἂν μὲν ἂ
 20 χρὴ γιγνώσκη περὶ τῶν πραγμάτων καὶ ψηφίζεται, βελτίω
 τὰ κοινὰ ποιήσει τῇ πόλει καὶ ἄξια τῶν προγόνων πράξει,
 ἂν δ' ἂ μὴ δεῖ, φαυλότερα, καὶ ἀνάξια τῶν προγόνων ποιή-
 σει. τί οὖν ἐκεῖνοι περὶ τούτων ἐφρόνουν; ταντὶ λαβὼν
 ἀνάγνωθι, γραμματεῦ· δεῖ γὰρ ὑμᾶς ἰδεῖν ὅτι ἐπὶ τοῖς τοιού-
 25 τοις ἔργοις ῥαθυμεῖτε, ὦν θάνατον κατεγνώκασιν οἱ πρό-
 γονοι. λέγε.

ΣΤΗΛΗ.

Ἀκούετ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν γραμμάτων λεγόντων 271
 Ἀρθμιον τὸν Πυθῶνακτος τὸν Ζελεΐτην ἐχθρὸν εἶναι καὶ

9 ὑμῶν post ἕκαστος add. S L vulg.: om. A O P; ὑμῖν Rauchenstein
 13 καὶ γὰρ ante εἰ add. L O S γρ.: om. S F Q Y P¹ 15 συμβαίνει
 καιρός S F Q Y P¹: ἐν τοῖς νῦν συμβαίνει καιρός L¹: ἐν τοῖς νῦν συμβαίνει
 καιροῖς S marg. L corr.: ἐν τοῖς νῦν συμβαίνει μιμεῖσθαι καιροῖς vulg.
 22 ποιήσει secl. Dobree: vel fortasse πράξει (supra 21) secludendum
 (Weil) 27 tit. ΣΤΗΛΗ A: ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΛΟΓΗΣ S L Y O

- πολέμιον τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων αὐτὸν
καὶ γένος πᾶν. διὰ τί; ὅτι τὸν χρυσὸν τὸν ἐκ τῶν βαρ-
βάρων εἰς τοὺς Ἑλληνας ἤγαγεν. οὐκοῦν ἔστιν, ὥς ἔοικεν,
ἐκ τούτων ἰδεῖν ὅτι οἱ πρόγονοι μὲν ὑμῶν, ὅπως μὴδ' ἄλλος
ἀνθρώπων μὴδεὶς ἐπὶ χρήμασι μὴδὲν ἐργάσεται κακὸν τὴν 5
Ἑλλάδα, ἐφρόντιζον, ὑμεῖς δ' οὐδὲ τὴν πόλιν αὐτὴν ὅπως
272 μὴδεὶς τῶν πολιτῶν ἀδικήσει προορᾷσθε. νῆ Δί', ἀλλ'
ὅπως ἔτυχεν ταῦτα τὰ γράμματα ἔστηκεν. ἀλλ' ὅλης οὔσης
ἱερᾶς τῆς ἀκροπόλεως ταυτησὶ καὶ πολλὴν εὐρυχωρίαν ἐχού-
σης, παρὰ τὴν χαλκὴν τὴν μεγάλην Ἀθηνᾶν ἐκ δεξιᾶς 10
ἔστηκεν, ἣν ἀριστεῖον ἢ πόλις τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους
πολέμου, δόντων τῶν Ἑλλήνων τὰ χρήματα ταῦτα, ἀνέ-
θηκεν. τότε μὲν τοίνυν οὕτω σεμνὸν ἦν τὸ δίκαιον καὶ τὸ
κολάζειν τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας ἔντιμον, ὥστε τῆς αὐτῆς
ἡξιούτο στάσεως τό τ' ἀριστεῖον τῆς θεοῦ καὶ αἱ κατὰ τῶν 15
τὰ τοιαῦτ' ἀδικούντων τιμωρίαι· νῦν δὲ γέλως, ἄδεια, εἰ
273 μὴ τὴν ἄγαν ταύτην ἐξουσίαν σχήσετε νῦν ὑμεῖς. νομίζω
τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ καθ' ἓν τι μόνον τοὺς
προγόνους μιμουμένους ὀρθῶς ἂν ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ κατὰ
πάνθ' ὅσ' ἐπραττον ἐφεξῆς. ἐκεῖνοι τοίνυν, ὥς ἅπαντες 20
εὖ οἶδ' ὅτι τὸν λόγον τοῦτον ἀκηκόατε, Καλλίαν τὸν Ἴπ-
πυνίκον ταύτην τὴν ὑπὸ πάντων θρυλουμένην εἰρήνην πρε-
σβεύσαντα, ἵππου μὲν δρόμον ἡμέρας πεζῇ μὴ καταβαίνειν ἐπὶ
[429] τὴν θάλατταν βασιλέα, ἐντὸς δὲ Χελιδονίων καὶ Κυανέων
πλοῖω μακρῷ μὴ πλεῖν, ὅτι δῶρα λαβεῖν ἔδοξε πρεσβεύσας, 25
μικροῦ μὲν ἀπέκτειναν, ἐν δὲ ταῖς εὐθύναις πεντήκοντ' ἐπρά-
274 ξαντο τάλαντα. καίτοι καλλίω ταύτης εἰρήνην οὔτε πρό-
τερον οὔθ' ὕστερον οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν ἔχοι πεποιημένην τὴν
πόλιν. ἀλλ' οὐ τοῦτ' ἐσκόπουν. τούτου μὲν γὰρ ἡγούντο
τὴν αὐτῶν ἀρετὴν καὶ τὴν τῆς πόλεως δόξαν αἰτίαν εἶναι, 30

2 τὸν post χρυσὸν om. SL vulg.: add. AP corr., cf. ix 42
5 ἐργάσεται S¹ AY: ἐργάσεται L vulg. 7 ἀδικήσει SLAFYP:
ἀδικήσῃ vulg. 12 ταῦτα secl. Dobree 16 τὰ τοιαῦτ' secl.
Blass αἰσχύνῃ post ἄδεια add. cett.: om. S

τοῦ δὲ προῖκ' ἢ μὴ τὸν τρόπον τοῦ πρεσβευτοῦ· τοῦτον
οὖν δίκαιον ἡξιῶν παρέχεσθαι καὶ ἀδωροδόκητον τὸν προσ-
ιόντα τοῖς κοινοῖς. ἐκεῖνοι μὲν τοίνυν οὕτως ἐχθρὸν 275
ἡγοῦντο τὸ δωροδοκεῖν καὶ ἀλυσιτελὲς τῇ πόλει, ὥστε μήτ'
5 ἐπὶ πράξεως μηδεμιᾶς μήτ' ἐπ' ἀνδρὸς ἑᾶν γίνεσθαι· ὑμεῖς
δ', ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν αὐτὴν εἰρήνην ἑορακότες τὰ μὲν
τῶν συμμάχων τῶν ὑμετέρων τείχη καθηρηκύναι, τὰς δὲ
τῶν πρέσβεων οἰκίας οἰκοδομοῦσαν, καὶ τὰ μὲν τῆς πόλεως
κτήματ' ἀφηρεμένην, τούτοις δ' ἂ μηδ' ὄναρ ἤλπισαν πώποτε
10 κτησαμένην, οὐκ αὐτοὶ τούτους ἀπεκτείνετε, ἀλλὰ κατηγόρου
προσδεῖσθε, καὶ λόγῳ κρίνεθ' ὧν ἔργῳ τὰδικήματα πάντες
ὀρώσιν.

Οὐ τοίνυν τὰ παλαι' ἂν τις ἔχοι μόνον εἰπεῖν καὶ διὰ 276
τούτων τῶν παραδειγμάτων ὑμᾶς ἐπὶ τιμωρίαν παρακαλέσαι·
15 ἀλλ' ἐφ' ὑμῶν τουτῶν τῶν ἔτι ζώντων [ἀνθρώπων] πολλοὶ
δίκην δεδώκασιν, ὧν ἐγὼ τοὺς μὲν ἄλλους παραλείψω, τῶν
δ' ἐκ πρεσβείας, ἣ πολὺ ταύτης ἐλάττω κακὰ τὴν πόλιν
εἴργασται, θανάτῳ ζημιωθέντων ἐνὸς ἢ δυοῖν ἐπιμνησθή-
σομαι. καί μοι λέγε τουτὶ τὸ ψήφισμα λαβών.

20 ΨΗΦΙΣΜΑ.

Κατὰ τουτὶ τὸ ψήφισμα, ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πρέ-
σβεων ἐκείνων ὑμεῖς θάνατον κατέγνωτε, ὧν εἰς ἦν Ἐπι-
κράτης, ἀνὴρ, ὡς ἐγὼ τῶν πρεσβυτέρων ἀκούω, σπουδαῖος
καὶ πολλὰ χρήσιμος τῇ πόλει, καὶ τῶν ἐκ Πειραιῶς κατα-
25 γαγόντων τὸν δῆμον καὶ ἄλλως δημοτικός. ἀλλ' ὅμως
οὐδὲν αὐτὸν ὠφέλησε τούτων, δικαίως· οὐ γὰρ ἐφ' ἡμισείᾳ
χρηστὸν εἶναι δεῖ τὸν τὰ τηλικαῦτα διοικεῖν ἀξιούντα, οὐδὲ
τὸ πιστευθῆναι προλαβόντα παρ' ὑμῶν εἰς τὸ μελίζω δύνασθαι
κακουργεῖν καταχρησθαι, ἀλλ' ἀπλῶς μηδὲν ὑμᾶς ἀδικεῖν

[430]

277

9 πώποτε] ποτε A, cf. xi 30 13 παλαιὰ vulg. : πάλαι S (cum
accentu) L¹ Y 15 τινων post τουτων add. Weil, seclusis cum Cobeto
sequentibus τῶν ἔτι ζώντων ἀνθρώπων ἀνθρώπων secl. Blass
17 κακὰ] κατὰ S L O 26 ἐφ' ἡμισείᾳ codd. : ἐξ ἡμισείας Blass sec.
Aristid. ii 617, 653 et al.

- 278 ἐκόντα. εἰ τοίνυν τι τούτοις ἄπρακτόν ἐστι τούτων ἐφ'
οἷς ἐκείνων θάνατος κατέγνωσται, ἔμ' ἀποκτεῖνατ' ἤδη.
σκοπεῖτε γάρ. 'ἐπειδὴ παρὰ τὰ γράμματα' φησὶν 'ἐπρέ-
σβευσαν ἐκείνοι.' καὶ τοῦτ' ἐστι τῶν ἐγκλημάτων πρῶτον.
οὔτοι δ' οὐ παρὰ τὰ γράμματα; οὐ τὸ μὲν ψήφισμα 'Ἀθη- 5
ναίοις καὶ τοῖς Ἀθηναίων συμμάχοις,' οὔτοι δὲ Φωκέας
ἐκσπόνδους ἀπέφηναν; οὐ τὸ μὲν ψήφισμα 'τοὺς ἄρχοντας
ὀρκοῦν τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν,' οὔτοι δ', οὓς Φίλιππος αὐτοῖς
προσέπεμψε, τούτους ὥρκισαν; οὐ τὸ μὲν ψήφισμα 'οὐδαμῶ
μόνους ἐντυγχάνειν Φιλίππῳ,' οὔτοι δ' οὐδὲν ἐπαύσαντ' ἰδίᾳ 10
279 χρηματίζοντες; 'καὶ ἡλέγχθησάν τινες αὐτῶν ἐν τῇ βουλῇ
οὐ τάληθῇ ἀπαγγέλλοντες.' οὔτοι δέ γε καὶ τῷ δήμῳ.
καὶ ὑπὸ τοῦ; τοῦτο γάρ ἐστι τὸ λαμπρόν· ὑπ' αὐτῶν τῶν
πραγμάτων· οἷς γὰρ ἀπήγγειλαν οὔτοι, πάντα δήπου γέγονεν
τάναντία. 'οὐδ' ἐπιστέλλοντες' φησὶ 'τάληθῇ.' οὐκοῦν 15
[431] οὐδ' οὔτοι. 'καὶ καταψευδόμενοι τῶν συμμάχων καὶ δῶρα
λαμβάνοντες.' ἀντὶ μὲν τοίνυν τοῦ καταψευδόμενοι παν-
τελῶς ἀπολωλεκότες· πολλῶ δὲ δήπου τοῦτο δεινότερον τοῦ
καταψεύσασθαι. ἀλλὰ μὴν ὑπὲρ γε τοῦ δῶρ' εἰληφέναι,
εἰ μὲν ἡρνοῦντο, ἐλέγχειν λοιπὸν ἂν ἦν, ἐπειδὴ δ' ὠμολό- 20
280 γουν, ἀπάγειν δήπου προσήκεν. τί οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι; τούτων οὕτως ἐχόντων, ὑμεῖς (ἐξ) ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν
ὄντες, οἱ δὲ καὶ τινὲς αὐτῶν ἔτι ζῶντες, ὑπομενεῖτε τὸν
μὲν εὐεργέτην τοῦ δήμου καὶ τὸν ἐκ Πειραιῶς, Ἐπικράτην,
ἐκπεσεῖν καὶ κολασθῆναι; καὶ πάλιν πρῶην Θρασύβουλον 25
ἐκείνουν τὸν Θρασυβούλου τοῦ δημοτικοῦ καὶ τοῦ ἀπὸ Φυλῆς

4 ἐκεῖνοι secl. Blass cum Rh. Gr. iv 427 post ἐκεῖνοι add. καὶ τὸ
ψήφισμα L vulg.: τὸ ψήφισμα S: om. A 6 εἶναι κελεύει τὴν εἰρήνην
post συμμάχοις add. L vulg.: om. SA, cf. § 159 10 postμόνους
add. μόνη Cobet 17 καταψευδόμενοι SL¹A: καταψεύδεσθαι vulg.
18 δεινότερον τοῦ καταψεύσασθαι SLQY: δεινότερον τοῦ καταψεύδεσθαι
A: τοῦ καταψεύδεσθαι δεινότερον O: δεινότερον Herwerden 20 ἐλέ-
γχειν S (me teste): ἐξελέγχειν codd. cett. et edd. omnes τὸ ante
λοιπὸν add. vulg.: om. SYO ὠμολόγουν SQ: ὁμολογοῦσιν L
vulg. 22 ἐξ add. Dobree, cf. § 313, xviii 126 24 τὸν]
τῶν A 26 καὶ om. Dobree

καταγαγόντος τὸν δῆμον, τάλαντα δέκ' ὠφληκέναι, καὶ τὸν
 ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ τῶν τὰ μέγιστ' ἀγάθ' ὑμᾶς εἰργασμένων,
 οὓς νόμῳ διὰ τὰς εὐεργεσίας ἃς ὑπῆρξαν εἰς ὑμᾶς ἐν ἅπασι
 τοῖς ἱεροῖς ἐπὶ ταῖς θυσίαις σπονδῶν καὶ κρατήρων κοινωνοὺς
 5 πεποίησθε, καὶ ἄδετε καὶ τιμᾶτ' ἐξ ἴσου τοῖς ἥρωσι καὶ τοῖς
 θεοῖς, τούτους μὲν πάντας τὴν ἐκ τῶν νόμων δίκην ὑπεσχη- 281
 κέναι, καὶ μήτε συγγνώμην μήτ' ἔλεον μήτε παιδία κλάονθ'
 ὁμώνυμα τῶν εὐεργετῶν μήτ' ἄλλο μηδὲν αὐτοὺς ὠφελη-
 κέναι· τὸν δ' Ἀτρομήτου τοῦ γραμματιστοῦ καὶ Γλαυκοθέας
 10 τῆς τοὺς θιάσους συναγούσης, ἐφ' οἷς ἑτέρα τέθυγκεν ἰέρεια,
 τοῦτον ὑμεῖς λαβόντες, τὸν τῶν τοιούτων, τὸν οὐδὲ καθ' ἐν
 χρήσιμον τῇ πόλει, οὐκ αὐτόν, οὐ πατέρα, οὐκ ἄλλον οὐδένα
 τῶν τούτου, ἀφήσετε; ποῖος γὰρ ἵππος, ποῖα τριήρης, ποῖα 282
 στρατεία, τίς χορός, τίς λητουργία, τίς εἰσφορά, τίς εὐνοία, [432]
 15 ποῖος κίνδυνος, τί τούτων ἐν παντὶ τῷ χρόνῳ γέγονεν παρὰ
 τούτων τῇ πόλει; καίτοι κἂν εἰ ταῦτα πάνθ' ὑπῆρχεν, ἐκεῖνα
 δὲ μὴ προσῆν, δικαίως καὶ προῖκα πεπρεσβευκέναι, ἀπολω-
 λέναι δὴπου προσῆκεν αὐτῷ. εἰ δὲ μήτε ταῦτα μήτ' ἐκεῖνα,
 οὐ τιμωρήσεσθε; οὐκ ἀναμνησθήσεσθ' ὧν κατηγορῶν ἔλεγεν 283
 20 Τιμάρχου, ὥς οὐδὲν ἔστ' ὄφελος πόλεως ἥτις μὴ νεῦρ' ἐπὶ
 τοὺς ἀδικούντας ἔχει, οὐδὲ πολιτείας ἐν ᾗ συγγνώμη καὶ
 παραγγελία τῶν νόμων μείζον ἰσχύουσιν· οὐδ' ἔλεειν ὑμᾶς
 οὔτε τὴν μητέρα δεῖν τὴν Τιμάρχου, γραῦν γυναῖκα, οὔτε
 τὰ παιδί' οὔτ' ἄλλον οὐδένα, ἀλλ' ἐκεῖν' ὁρᾶν, ὅτι, εἰ προή-
 25 σεσθε τὰ τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας, οὐχ εὐρήσετε τοὺς
 ὑμᾶς αὐτοὺς ἐλεήσοντας. ἀλλ' ὁ μὲν ταλαίπωρος ἄνθρωπος 284
 ἡτιμώσεται, ὅτι τοῦτον εἶδεν ἀδικούντα, τούτῳ δ' ἀθῶφ δώσεται

2 καὶ Ἀριστογείτονος post Ἀρμοδίου add. vulg.: om. S¹ L text. A, cf.
 xx 18 11 ἀφήσετε post λαβόντες add. A, cf. xxi 97, omisso ἀφήσετε
 inf. 13 post τοιούτων add. αἴτιον Herwerden 14 post στρατεία add.
 ποῖα χορηγία vulg.: om. S L text Y χορός] χορηγός F Q O 15 ποῖος]
 τίς A 16 ἐκεῖνα S L¹: ἐκεῖνο cett. 17 τὸ ante δικαίως add.
 L vulg.: om. S solus, cf. iii 12 22 μείζον ἰσχύουσιν] πλέον ἰσχύει
 A 24 τὰ ante παιδία om. A 27 ἡτιμώσεται S (σε punctis
 notata) L: ἡτίμωται cett., cf. xiv 2

- εἶναι; διὰ τί; εἰ γὰρ παρὰ τῶν εἰς ἑαυτοὺς ἐξαμαρτόντων
 τηλικαύτην ἡξίωσε δίκην Αἰσχίνης λαβεῖν, παρὰ τῶν εἰς
 τὰ τῆς πόλεως τηλικαῦθ' ἡμαρτηκότων, ὧν εἰς οὗτος ὧν
 ἐξελέγχεται, πηλίκην ὑμᾶς προσήκει λαβεῖν τοὺς ὁμωμο-
 285 κότας καὶ δικάζοντας; νῆ Δί', οἱ νέοι γὰρ ἡμῖν δι' ἐκείνους 5
 ἔσονται τὸν ἀγῶνα βελτίους. οὐκοῦν καὶ διὰ τόνδ' οἱ
 πολιτευόμενοι, δι' ὧν τὰ μέγιστα κινδυνεύεται τῇ πόλει
 προσήκει δὲ καὶ τούτων φροντίζειν. ἵνα τοίνυν εἰδῇθ' ὅτι
 καὶ τοῦτον ἀπώλεσεν, [τὸν Τίμαρχον,] οὐ μὰ Δί' οὐχὶ τῶν
 [433] ὑμετέρων παίδων, ὅπως ἔσονται σόφρονες, προορών (εἰσὶ 10
 γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ νῦν σόφρονες· μὴ γὰρ οὕτω
 γένοιτο κακῶς τῇ πόλει ὥστ' Ἀφοβήτου καὶ Αἰσχίνου σω-
 286 φρονιστῶν δεηθῆναι τοὺς νεωτέρους), ἀλλ' ὅτι βουλευῶν
 ἔγραψεν, ἂν τις ὡς Φίλιππον ὅπλ' ἄγων ἁλῶ ἢ σκευή
 τριηρικά, θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν· σημεῖον δέ· πόσον 15
 γὰρ ἐδημηγόρει χρόνον Τίμαρχος; πολύν. οὐκοῦν τοῦτον
 ἦν Αἰσχίνης ἅπαντ' ἐν τῇ πόλει, καὶ οὐδεπώποτ' ἡγανά-
 κτησεν οὐδὲ δεῖνδον ἡγήσατ' εἶναι τὸ πρᾶγμα, εἰ ὁ τοιοῦτος
 λέγει, ἕως εἰς Μακεδονίαν ἐλθὼν ἑαυτὸν ἐμίσθωσεν· λέγε
 δὴ μοι τὸ ψήφισμα λαβὼν αὐτὸ τὸ τοῦ Τιμάρχου.

110

ΨΗΦΙΣΜΑ.

- 287 Ὁ μὲν τοίνυν ὑπὲρ ὑμῶν γράψας μὴ ἄγειν ἐν τῷ πολέμῳ
 πρὸς Φίλιππον ὅπλα, εἰ δὲ μή, θανάτῳ ζημιοῦσθαι, ἀπόλωλε
 καὶ ὕβρισταί· ὁ δὲ καὶ τὰ τῶν ὑμετέρων συμμάχων ὅπλ'
 ἐκείνῳ παραδοὺς οὕτοσιν κατηγορεῖ, καὶ περὶ πορνείας ἔλεγεν, 25
 ὧ γῇ καὶ θεοί, δνοῖν μὲν κηδεσταῖν παρεστηκότοι, οὓς
 ἰδόντες ἂν ὑμεῖς ἀνακράγοιτε, Νικίου τε τοῦ βδελυροῦ, ὃς
 ἑαυτὸν ἐμίσθωσεν εἰς Αἴγυπτον Χαβρία, καὶ τοῦ καταράτου
 Κυρηβίωνος, ὃς ἐν ταῖς πομπαῖς ἄνεν τοῦ προσώπου κωμάζει.
 καὶ τί ταῦτα; ἀλλὰ τὸν ἀδελφὸν ὀρών Ἀφόβητον. ἀλλὰ 30

1 ἐξαμαρτόντων SL: ἐξαμαρτανόντων vulg. 9 τὸν Τίμαρχον secl.
 Cobet 26 παρεστηκότοι L vulg.: παρεστηκότων S¹ F¹ 29 προσ-
 ὄπου SLA: προσωπίου FQYO

δῆτ' ἄνω ποταμῶν ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ πάντες οἱ περὶ πορνείας ἐρρύησαν λόγοι.

Καὶ μὴν εἰς ὄσπιν ἀτιμίαν τὴν πόλιν ἡμῶν ἢ τούτου 288
 5 πονηρία καὶ ψευδολογία καταστήσας ἔχει, πάντα τὰλλ' ἄφεις, ὃ πάντες ὑμεῖς ἴστ' ἐρῶ. πρότερον μὲν γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί παρ' ὑμῖν ἐψήφισται, τοῦτ' ἐπετήρουν [434]
 οἱ ἄλλοι πάντες Ἕλληνες· νῦν δ' ἤδη περιερχόμεθ' ἡμεῖς τί δέδοκται τοῖς ἄλλοις σκοποῦντες, καὶ ὠτακουστοῦντες τί τὰ τῶν Ἀρκάδων, τί τὰ τῶν Ἀμφικτυόνων, ποῖ πάρεισι
 10 Φίλιππος, ζῆ ἢ τέθνηκεν. οὐ τοιαῦτα ποιοῦμεν; ἐγὼ δ' 289
 οὐ δέδοικ' εἰ Φίλιππος ζῆ, ἀλλ' εἰ τῆς πόλεως τέθνηκε τὸ τοὺς ἀδικοῦντας μισεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι. οὐδὲ φοβεῖ με Φίλιππος, ἂν τὰ παρ' ὑμῶν ὑγιαίνῃ, ἀλλ' εἰ παρ' ὑμῖν ἄδεια γενήσεται τοῖς παρ' ἐκείνου μισθαρνεῖν βουλομένοις, καὶ
 15 συνεροῦσί τινες τούτοις τῶν ὑφ' ὑμῶν πεπιστευμένων, καὶ πάντα τὸν ἔμπροσθεν χρόνον ἀρνούμενοι μὴ πράττειν ὑπὲρ Φιλίππου νῦν ἀναβήσονται, ταῦτα φοβεῖ με. τί γὰρ δὴ 290
 ποτ', Εὐβουλε, Ἠγησίλεω μὲν κρινομένῳ, ὃς ἀνεψιός ἐστί σοι, καὶ Θρασυβούλῳ πρόῳ, τῷ Νικηράτου θείῳ, ἐπὶ μὲν
 20 τῆς πρώτης ψήφου οὐδ' ὑπακοῦσαι καλούμενος ἤθελες, εἰς δὲ τὸ τίμημ' ἀναβάς ὑπὲρ μὲν ἐκείνων οὐδ' ὅτιοῦν ἔλεγες, ἐδέου δὲ τῶν δικαστῶν συγγνώμην ἔχειν σοί; εἰθ' ὑπὲρ μὲν συγγενῶν καὶ ἀναγκαίων ἀνθρώπων οὐκ ἀναβαίνεις, ὑπὲρ Αἰσχύνου δ' ἀναβήσει, ὃς, ἡνίκ' ἔκρινεν Ἀριστοφῶν 291
 25 Φιλόνικον καὶ δι' ἐκείνου τῶν σοὶ πεπραγμένων κατηγορεῖ, συγκατηγορεῖ μετ' ἐκείνου σοῦ καὶ τῶν ἐχθρῶν τῶν σῶν εἰς ἐξητάζετο; ἐπειδὴ δὲ σὺ μὲν τουτουσί δεδιξάμενος καὶ φήσας καταβαίνειν εἰς Πειραιᾶ δεῖν ἤδη καὶ χρήματ' εἰσφέρειν καὶ τὰ θεωρικὰ στρατιωτικὰ ποιεῖν, ἢ χειροτονεῖν ἃ συνεῖπε μὲν
 30 οὗτος, ἔγραψε δ' ὁ βδελυρὸς Φιλοκράτης, ἐξ ὧν αἰσχυρὰν

1 οἱ SLAY: ὅσοι FQ: ὅσοι οἱ vulg. 7 δ' ἤδη SL' AQP:
 δὲ δὴ vulg. 10 τοιαῦτα] ταῦτα A 13 ὑμῶν SL vulg.: ὑμῖν A
 ὑμῖν] ἡμῖν SLY 20 ἤθελες SLYPF γρ.: ἠθέλησας vulg.
 22 σοὶ Gebauer: σοι codd. 30 ἐξ ὧν om. S¹ (add. ant. m.)

- 292 ἀντ' ἴσης συνέβη γενέσθαι τὴν εἰρήνην, οὗτοι δὲ τοῖς μετὰ
ταῦτ' ἀδικήμασι πάντ' ἀπολωλέκασι, τηνικαῦτα διήλλαξαι;
[435] καὶ ἐν μὲν τῷ δῆμῳ κατηρῶ [Φιλίππῳ] καὶ κατὰ τῶν παίδων
ᾧμνυες ἢ μὴν ἀπολωλέναι Φίλιππον ἂν βούλεσθαι· νῦν δὲ
βοηθήσεις τούτῳ; πῶς οὖν ἀπολείται, ὅταν τοὺς παρ' ἐκείνου 5
293 δωροδοκοῦντας σὺ σφύξης; τί γὰρ δήποτε Μοιροκλέα μὲν
ἔκρινες, εἰ παρὰ τῶν τὰ μέταλλ' ἐωνημένων εἴκοσιν ἐξέλεξεν
δραχμὰς παρ' ἐκάστου, καὶ Κηφισοφῶντα γραφὴν ἱερῶν
χρημάτων ἐδίωκες, εἰ τρισὶν ὕστερον ἡμέραις ἐπὶ τὴν τρά-
πεζαν ἔθηκεν ἐπτά μνᾶς· τοὺς δ' ἔχοντας, ὁμολογοῦντας, 10
ἐξελεγχομένους ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐπὶ τῷ τῶν συμμάχων ὀλέθρῳ
ταῦτα πεποιηκότας, τούτους οὐ κρίνεις, ἀλλὰ καὶ σφύζειν
294 κελεύεις; καὶ μὴν ὅτι ταῦτα μὲν ἐστὶν φοβερὰ καὶ προνοίας
καὶ φυλακῆς πολλῆς δεόμενα, ἐφ' οἷς δ' ἐκείνους σὺ ἔκρινες,
γέλως, ἐκείνως ὄψεσθε. ἦσαν ἐν Ἡλίδι κλέπτοντες τὰ 15
κοινὰ τινες; καὶ μάλ' εἰκός γε. ἐστὶν οὖν ὅστις μετέσχευ
αὐτόθι νῦν τούτων τοῦ καταλῦσαι τὸν δῆμον; οὐδὲ εἰς.
τί δ'; ἦσαν, ὅτ' ἦν Ὀλυνθος, τοιοῦτοί τινες ἄλλοι; ἐγὼ
μὲν οἶομαι. ἄρ' οὖν διὰ τούτους ἀπώλετ' Ὀλυνθος; οὔ.
τί δ'; ἐν Μεγάροις οὐκ οἶεσθ' εἶναι τινα καὶ κλέπτην καὶ 20
παρεκλέγοντα τὰ κοινὰ; ἀνάγκη. καὶ πέφηνέ τις αἴτιος
αὐτόθι νῦν τούτων τῶν συμβεβηκότων πραγμάτων; οὐδὲ
295 εἰς. ἀλλὰ ποιοί τινες οἱ τὰ τηλικάῦτα καὶ τοιαῦτ' ἀδι-
κούντες; οἱ νομίζοντες [αὐτοὺς] ἀξιόχρεως εἶναι τοῦ Φιλίππου
ξένοι καὶ φίλοι προσαγορεύεσθαι, οἱ στρατηγιῶντες καὶ 25

1 ἀντ' ἴσης A et fort. S¹: ἀντὶ καλῆς S corr. L vulg. συνέβη
codd. (S corr. in erasis): ἐποίησας Bekker ἐπειδὴ post οὗτοι δὲ
add. FQO: om. S L¹ A 3 κατηρῶ vulg.: κατηγορῶ S¹: κατη-
γορῶν L Y P F γρ. Φιλίππῳ S vulg.: Φιλίππου L F Q Y: secl.
Dobree coll. xviii 283 7 ἔκρινες A L corr.: ἔκρινας S L¹ vulg.
12 οὐ] οὐ μόνον οὐ S γρ. 13 καὶ προνοίας om. A 14 σὺ om. A
15 ἐκείνως S L Y F γρ.: ἐκεῖθεν vulg. 19 οἶομαι S L: οἶμαι cett.
20 καὶ πεφηνε τίς S: καὶ πέφηνε. τίς οὖν L corr. vulg. (οὖν om. L¹ P
al.): καὶ secl. Madvig 24 αὐτοὺς secl. Richards 25 στρατη-
γιῶντες S L A Q: στρατηγιῶν τε vulg.

προστασίας ἀξιούμενοι, οἱ μείζους τῶν πολλῶν οἰόμενοι
 δεῖν εἶναι. οὐ Πέριλλος ἐκρίνετ' ἔναγχος ἐν Μεγάροις ἐν
 τοῖς τριακοσίοις, ὅτι πρὸς Φίλιππον ἀφίκετο, καὶ παρελθὼν [436]
 Πτοιοῖδωρος αὐτὸν ἐξηγήσατο, καὶ πλούτῳ καὶ γένει καὶ
 5 δόξῃ πρῶτος Μεγαρέων, καὶ πάλιν ὡς Φίλιππον ἐξέπεμψε,
 καὶ μετὰ ταῦθ' ὁ μὲν ἦκεν ἄγων τοὺς ξένους, ὁ δ' ἐνδον
 ἐτύρυνε· τοιαῦτα. οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔσθ' ὃ τι τῶν πάντων 296
 μᾶλλον εὐλαβεῖσθαι δεῖ ἢ τὸ μείζω τινὰ τῶν πολλῶν ἔαν
 γίνεσθαι. μή μοι σφῆξέσθω μηδ' ἀπολλύσθω μηδεῖς, ἂν
 10 ὁ δεῖνα βούληται, ἀλλ' ὃν ἂν τὰ πεπραγμένα σφῆξῃ καὶ
 τοῦναντίον, τούτῳ τῆς προσηκούσης ψήφου παρ' ὑμῶν ὑπ-
 αρχέτω τυγχάνειν· τοῦτο γάρ ἐστι δημοτικόν. ἔτι τοίνυν 297
 πολλοὶ παρ' ὑμῖν ἐπὶ καιρῶν γεγόνασιν ἰσχυροί, Καλλί-
 στρατος, αὖθις Ἀριστοφῶν, Διόφαντος, τούτων ἕτεροι
 15 πρότερον. ἀλλὰ ποῦ τούτων ἕκαστος ἐπρώτευνε; ἐν τῷ
 δήμῳ· ἐν δὲ τοῖς δικαστηρίοις οὐδεὶς πω μέχρι τῆς τήμερον
 ἡμέρας ὑμῶν οὐδὲ τῶν νόμων οὐδὲ τῶν ὀρκων κρείττων
 γέγονεν. μὴ τοίνυν μηδὲ νῦν τοῦτον ἐάσητε. ὅτι γὰρ
 ταῦτα φυλάττοισθ' ἂν εἰκότως μᾶλλον ἢ πιστεύοιτε, τῶν
 20 θεῶν ὑμῖν μαντεῖαν ἀναγνώσομαι, οἵπερ ἀεὶ σφῆξουσιν τὴν
 πόλιν πολλῷ τῶν προεστηκότων μᾶλλον. λέγε τὰς μαντείας.

ΜΑΝΤΕΙΑΙ.

Ἀκούετ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν θεῶν οἳ ὑμῖν προλέ- 298
 γουσιν. εἰ μὲν τοίνυν πολεμοῦντων ὑμῶν ταῦτ' ἀνηρήκασι,
 25 τοὺς στρατηγούς λέγουσι φυλάττεσθαι· πολέμον γάρ εἰσιν
 ἡγεμόνες οἱ στρατηγοί· εἰ δὲ πεποιημένων εἰρήνην, τοὺς ἐπὶ
 τῆς πολιτείας ἐφεστηκότας· οὗτοι γὰρ ἡγοῦνται, τούτοις

1 προστασίας SAFYO: προστασιῶν LP 2 Πέριλλος Harpocr.,
 Photius, Suidas, cf. xviii 48, 295: Περίλαος codd. 10 ἢ (καὶ L)
 ὁ δεῖνα post ὁ δεῖνα add. vulg.: om. S solus 13 ἐκεῖνος post
 Καλλίστρατος add. L vulg. (cf. xviii 219): om. S' A Y 19 ἢ SA:
 ὑμεῖς ἢ τούτοις L vulg. 20 μαντεῖαν] μαρτυρίαν S solus 23 οἶα
 vulg.: & SLFQO 24 ἀνηρήκασι vulg.: ἀνειρήκασιν SL: ἂν
 εἰρήκασιν YQO 26 οἱ om. S¹: add. ant. m.

- [437] πείθεσθ' ὑμεῖς, ὑπὸ τούτων δέος ἐστὶ μὴ παρακρουσθῆτε.
 'καὶ τὴν πόλιν συνέχειν [φησὶν ἐν τῇ μαντείᾳ], ὅπως ἂν
 μίαν γνώμην ἔχωσιν ἅπαντες καὶ μὴ τοῖς ἐχθροῖς ἡδονὴν
 299 ποιῶσι.' πότερ' οὖν οἴεσθ' ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν
 τοσαῦτα κάκ' εἰργασμένον σωθέντα, ἢ δίκην δόντα, ἡδονὴν 5
 Φιλίππῳ ποιῆσαι; ἐγὼ μὲν οἶμαι σωθέντα. φησὶ δέ γ'
 ἡ μαντεία δεῖν ὅπως ἂν μὴ χαίρωσιν οἱ ἐχθροὶ ποιεῖν. ἅπανσι
 τοίνυν μιᾷ γνώμῃ παρακελεύεται κολάζειν τοὺς ὑπηρετηκότας
 τι τοῖς ἐχθροῖς ὁ Ζεὺς, ἢ Διώνη, πάντες οἱ θεοί. ἔξωθεν οἱ
 ἐπιβουλευόντες, ἔνδοθεν οἱ συμπράττοντες. οὐκοῦν τῶν 10
 ἐπιβουλευόντων μὲν ἔργον διδόναι, τῶν συμπραττόντων δὲ
 λαμβάνειν καὶ τοὺς εἰληφότας ἐκσφάζειν.
- 300 Ἔτι τοίνυν κὰν ἀπ' ἀνθρωπίνου λογισμοῦ τοῦτ' ἴδοι τις,
 ὅτι πάντων ἐχθρότατον καὶ φοβερώτατον τὸ τὸν προεστηκότ'
 ἔαν οἰκεῖον γίνεσθαι τοῖς μὴ τῶν αὐτῶν ἐπιθυμοῦσι τῷ 15
 δήμῳ. τίσι γὰρ τῶν πραγμάτων ἐγκρατὴς γέγονεν Φίλιππος
 ἀπάντων, καὶ τίσιν τὰ μέγιστα κατείργασται τῶν πεπρα-
 γμένων, σκέψασθε. τῷ παρὰ τῶν πωλούντων τὰς πράξεις
 ὠνεῖσθαι, τῷ τοὺς προεστηκότας ἐν ταῖς πόλεσιν διαφθείρειν
- 301 καὶ ἐπαίρειν, τούτοις. ταῦτα τοίνυν ἐφ' ὑμῖν ἐστὶν ἀμφοτέρα, 20
 ἔαν βούλησθε, ἀχρεῖα ποιῆσαι τήμερον, ἂν τῶν μὲν μὴ 'θέλητ'
 ἀκούειν τοῖς τοιοῦτοῖς συνηγορούντων, ἀλλ' ἐπιδείξῃτ' ἀκύρους
 ὄντας ὑμῶν (νῦν γὰρ φασιν εἶναι κύριοι), τὸν δὲ πεπρακότ'
 302 ἑαυτὸν κολάσητε, καὶ τοῦθ' ἅπαντες ἴδωσιν. παντὶ μὲν
- 438] γὰρ εἰκότως ἂν ὀργισθείητ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα 25
 πεποιηκότι καὶ προδεδωκότι συμμάχους καὶ φίλους καὶ
 καιρούς, μεθ' ὧν ἢ καλῶς ἢ κακῶς ἐκάστοις ἔχει τὰ πάντα,
 οὐ μὴν οὐδενὶ μᾶλλον οὐδὲ δικαιότερον ἢ τούτῳ. ὅς γὰρ
 ἑαυτὸν τάξας τῶν ἀπιστούντων εἶναι Φιλίππῳ, καὶ μόνος καὶ

2 δεῖν (vel δεῖ) post πόλιν add. L vulg. : om. SA φησὶν ἐν τῇ
 μαντείᾳ SQ : secl. Blass (ἐν τῇ μαντείᾳ secl. Sauppe) : φησὶν ἡ μαντεία
 L vulg. ὅπως ἂν] ὅπου ἂν Dobree : ὅπότ' ἂν Weil 6 οἶμαι
 SL : οἶμαι cett. 7 ἀεὶ ante δεῖν add. FYO : om. SL ABP
 20 τούτοις L (coni. Reiske) : τούτους cett. 22 τῶν ante τοῖς add.
 L¹ F : om. S¹ vulg.

πρῶτος ἰδὼν ὅτι κοινὸς ἐχθρὸς ἐκείνός ἐστιν ἀπάντων τῶν
 Ἑλλήνων, ἠτομόλησε καὶ προὔδωκε καὶ γέγονεν ἐξαίφνης
 ὑπὲρ Φιλίππου, πῶς οὐ πολλάκις οὗτος ἄξιός ἐστ' ἀπολω-
 λέναι; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχει, αὐτὸς οὐχ οἷός τ' 303
 5 ἀντειπεῖν ἔσται. τίς γάρ ἐσθ' ὁ τὸν Ἰσχανδρον προσάγων
 ὑμῖν τὸ κατ' ἀρχάς, ὃν παρὰ τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ φίλων τῇ
 πόλει δεῦρ' ἦκειν ἔφη; τίς ὁ συσκευάζεσθαι τὴν Ἑλλάδα
 καὶ Πελοπόννησον Φίλιππον βοῶν, ὑμᾶς δὲ καθεύδειν; τίς
 ὁ τοὺς μακροὺς καὶ καλοὺς λόγους ἐκείνους δημηγορῶν, καὶ τὸ
 10 Μιλτιάδου καὶ (τὸ) Θेमιστοκλέους ψήφισμ' ἀναγινώσκων
 καὶ τὸν ἐν τῇ τῆς Ἀγλαύρου τῶν ἐφήβων ὄρκον; οὐχ οὗτος; 304
 τίς ὁ πείσας ὑμᾶς μόνον οὐκ ἐπὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλατταν
 πρεσβείας πέμπειν, ὥς ἐπιβουλευομένης μὲν ὑπὸ Φιλίππου
 τῆς Ἑλλάδος, ὑμῖν δὲ προσήκον προορᾶν ταῦτα καὶ μὴ
 15 προΐεσθαι τὰ τῶν Ἑλλήνων; οὐχ ὁ μὲν γράφων τὸ ψήφισμ'
 Εὐβουλος ἦν, ὁ δὲ πρεσβεύων εἰς Πελοπόννησον Αἰσχίνης
 οὗτοσί; ἐλθὼν δ' ἐκείσε ἅττα μὲν ποτε διελέχθη καὶ ἐδημη-
 γόρησεν, αὐτὸς ἂν εἰδείη, ἃ δ' ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, ὑμεῖς
 οἷδ' ὅτι μέμνησθε πάντες. βάρβαρόν τε γὰρ πολλάκις καὶ 305
 20 ἀλάστορα τὸν Φίλιππον ἀποκαλῶν ἐδημηγόρει, καὶ τοὺς
 Ἀρκάδας ὑμῖν ἀπήγγελλεν ὥς ἔχαιρον, εἰ προσέχει τοῖς [439]
 πράγμασιν ἥδη καὶ ἐγείρεται ἢ τῶν Ἀθηναίων πόλις.
 ὁ δὲ πάντων μάλιστ' ἀγανακτῆσαι ἔφη· συντυχεῖν γὰρ
 ἀπιὼν Ἀτρεστίδᾳ παρὰ Φιλίππου πορευομένῳ, καὶ μετ' αὐτοῦ
 25 γύναια καὶ παιδάρ' ὥς τριάκοντα βαδίζειν, αὐτὸς δὲ θαυμάσας
 ἐρέσθαι τινὰ τῶν ὁδοιπόρων τίς ἄνθρωπός ἐστι καὶ τίς ὄχλος ὁ
 μετ' αὐτοῦ, ἐπειδὴ δ' ἀκοῦσαι ὅτι Ἀτρεστίδας παρὰ Φιλίππου 306
 τῶν Ὀλυνθίων αἰχμάλωτα δωρεῖαν ταῦτ' ἔχων ἀπέρχεται,
 δεινὸν αὐτῷ τι δόξαι καὶ δακρῦσαι καὶ ὀδύρασθαι τὴν Ἑλ-
 30 λάδα, ὥς κακῶς διακείται, ἣ τοιαῦτα πάθη περιορᾷ γιγνό-

10 τὸ add. Weil ex schol. p. 446, 17 11 Ἀγραύλου Α 14 προσ-
 ἦκον vulg.: προσῆκεν S: προσῆκε L 26 ὁ ante ὄχλος add. P:
 om. S L vulg. 27 ἀκοῦσαι L F Y O Q: ἀκουσαι SA: ἀκούσαι vulg.
 28 ταῦτ' ἔχων ἀπέρχεται] ἔχων ταῦτα ἔγει P Q γρ. 30 ἢ S L
 vulg.: εἰ Α, cf. § 309

μενα. καὶ συνεβούλευεν ὑμῖν πέμπειν τινὰς εἰς Ἀρκαδίαν,
 οἷτινες κατηγορήσουσι τῶν τὰ Φιλίππου πραττόντων· ἀκούειν
 γὰρ ἔφη τῶν φίλων, ὥς ἐὰν ἐπιστροφῇ ἡ πόλις ποιήσεται
 307 καὶ πρέσβεις πέμπῃ, δίκην ἐκεῖνοι δώσουσιν. ταῦτα μὲν
 τοῖνυν τότε καὶ μάλ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλὰ καὶ τῆς 5
 πόλεως ἄξι' ἐδημηγόρει. ἐπειδὴ δ' ἀφίκετ' εἰς Μακεδονίαν
 καὶ τὸν ἐχθρὸν εἶδε τὸν αὐτοῦ καὶ τῶν Ἑλλήνων, [τὸν
 Φίλιππον,] ἄρά γ' ὅμοι' ἢ παραπλήσια τούτοις; πολλοῦ γε
 καὶ δεῖ, ἀλλὰ μήτε τῶν προγόνων μεμνήσθαι μήτε τρόπαια
 λέγειν μήτε βοηθεῖν μηδενί, τῶν τε κελεύόντων μετὰ τῶν 10
 Ἑλλήνων περὶ τῆς πρὸς Φίλιππον εἰρήνης βουλευέσθαι
 θαυμάζειν, εἰ περὶ τῶν ὑμετέρων ἰδίων ἄλλον τινὰ δεῖ
 308 πεισθῆναι· εἶναι τε τὸν Φίλιππον αὐτόν, Ἡράκλεις, Ἑλ-
 ληνικώτατον ἀνθρώπων, δεινότατον λέγειν, φιλαθηναϊότατον·
 οὕτω δ' ἀτόπους τινὰς ἐν τῇ πόλει καὶ δυσχερεῖς ἀνθρώ- 15
 πους εἶναι ὥστ' οὐκ αἰσχύνεσθαι λαιδορομένους αὐτῷ καὶ
 [440] βάρβαρον αὐτὸν ἀποκαλοῦντας. ἔστιν οὖν ὅπως ταῦτ' ἂν,
 ἐκεῖνα προειρηκώς, ὁ αὐτὸς ἀνὴρ μὴ διαφθαρεῖς ἐτόλμησεν
 309 εἰπεῖν; τί δ'; ἔσθ' ὅστις ἂν τὸν Ἀτρεστίδαν τότε μισήσας
 διὰ τοὺς τῶν Ὀλυνθίων παῖδας καὶ γυναῖα, ταῦτα Φιλο- 20
 κράτει νῦν πράττειν ὑπέμεινεν, ὃς γυναῖκας ἐλευθέρως τῶν
 Ὀλυνθίων ἤγαγε δεῦρ' ἐφ' ὕβρει, καὶ οὕτως ἐπὶ τῷ
 βδελυρῶς βεβιωκέναι γινώσκεται ὥστε μηδὲν ἔμ' αἰσχρὸν
 εἰπεῖν νυνὶ περὶ αὐτοῦ δεῖν μηδὲ δυσχερές, ἀλλὰ τοσοῦτον
 εἰπόντος μόνον, ὅτι Φιλοκράτης γυναῖκας ἤγαγε, πάντας 25
 ἡμᾶς εἰδέναι καὶ τοὺς περιεστηκότας τὰ μετὰ ταῦτα, καὶ
 ἐλεεῖν εὖ οἶδ' ὅτι τὰς ἀτυχεῖς καὶ τάλαιπώρους ἀνθρώπους,
 ἃς οὐκ ἠλέησεν Αἰσχύνης, οὐδ' ἐδάκρυσεν ἐπὶ ταύταις τὴν
 Ἑλλάδα, εἰ παρὰ τοῖς συμμάχοις ὑπὸ τῶν πρέσβεων ὑβρί-
 310 ζονται. ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ κλαήσει τοῦ τὰ τοιαῦτα πεπρε- 30
 σβευκότος, καὶ τὰ παιδί' ἴσως παράξει κἀναβιβᾶται. ὑμεῖς

δ' ἐνθυμείσθ', ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς μὲν τὰ τούτου παιδία,
 ὅτι πολλῶν συμμάχων ὑμετέρων καὶ φίλων παῖδες ἀλῶνται
 καὶ πτωχοὶ περιέρχονται δεινὰ πεπονθότες διὰ τοῦτον, οὓς
 ἐλεεῖν πολλῶ μᾶλλον ὑμῖν ἄξιον ἢ τοὺς τοῦ ἡδίκηκότος καὶ
 5 προδότου πατρός, καὶ ὅτι τοὺς ὑμετέρους παῖδας οὗτοι, ' καὶ
 τοῖς ἐκγόνοις ' προσγράψαντες (εἰς) τὴν εἰρήνην, καὶ τῶν
 ἐλπίδων ἀπεστερήκασιν· πρὸς δὲ τὰ αὐτοῦ τούτου δάκρυα,
 ὅτι νῦν ἔχει' ἄνθρωπον, ὃς εἰς Ἀρκαδίαν ἐκέλευεν ἐπὶ τοὺς
 ὑπὲρ Φιλίππου πράττοντας πέμπειν τοὺς κατηγορήσοντας.
 10 νῦν τοίνυν ὑμᾶς οὐκ εἰς Πελοπόννησον δεῖ πρεσβεῖαν [441]
 πέμπειν, οὐδ' ὁδὸν μακρὰν βαδίσαι, οὐδ' ἐφόδι' ἀναλίσκειν,
 ἀλλ' ἄχρι τοῦ βήματος ἐνταυθὶ προσελθόνθ' ἕκαστον ὑμῶν
 τὴν ὁσίαν καὶ δικαίαν ψῆφον ὑπὲρ τῆς πατρίδος θέσθαι κατ'
 ἀνδρός, ὅς, ὦ γῇ καὶ θεοί, ἐκεῖν' ἃ διεξῆλθον ἐν ἀρχῇ δεδη-
 15 μηγορηκώς, τὸν Μαραθῶνα, τὴν Σαλαμίνα, τὰς μάχας, τὰ
 τρόπαια, ἐξαίφνης ὥς ἐπέβη Μακεδονίας, πάντα τὰναντία
 τούτοις, μὴ προγόνων μεμνήσθαι, μὴ τρόπαια λέγειν, μὴ
 βοηθεῖν μηδενί, μὴ κοινῇ μετὰ τῶν Ἑλλήνων βουλευέσθαι,
 μόνον οὐ καθελεῖν τὰ τείχη. καίτοι τούτων αἰσχύιους λόγοι 312
 20 οὐδένες πρόποτ' ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ γεγόνασι παρ' ὑμῖν. τίς
 γάρ ἐστιν Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων οὕτω σκαιὸς ἢ ἀνήκοος ἢ
 σφόδρα μισῶν τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν, ὅστις, εἴ τις ἔροιτο,
 ' εἰπέ μοι, τῆς νῦν οὔσης Ἑλλάδος ταυτησὶ καὶ οἰκουμένης
 ἔσθ' ὃ τι ταύτην ἂν τὴν προσηγορίαν εἶχεν ἢ ᾧκεῖθ' ὑπὸ τῶν
 25 νῦν ἐχόντων Ἑλλήνων, εἰ μὴ τὰς ἀρετὰς ὑπὲρ αὐτῶν ἐκείνας
 οἱ Μαραθῶνι καὶ Σαλαμίνι παρέσχοντο, οἱ ἡμέτεροι πρό-
 γονοι;' οὐδ' ἂν εἰς εὐ οἶδ' ὅτι φήσειεν, ἀλλὰ πάντα ταῦθ'
 ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἂν ἐαλωκέναι. εἰθ' οὓς μηδὲ τῶν ἐχθρῶν 313

4 post τοὺς add. τοῦ S: τοῦ τοῦ L¹: τοῦ τοιοῦτα A: τοσαῦτα vulg.
 6 εἰς add. Reiske, cf. § 87 7 αὐτοῦ ante τούτου om. AP: add.
 SL vulg. 8 ἐκέλευεν SLFQ: ἐκέλευεν A 12 ἐνταυθὶ SL:
 ἐνταυθοῖ cett. 13 τὴν ante δικαίαν add. SLYO: om. vulg. (τὴν
 δικαίαν καὶ ὁσίαν A), cf. xxi 226 17 ἔλεγε post τούτοις add. L
 vulg.: om. S 26 καὶ Herwerden: καὶ codd. ἡμέτεροι L¹ AP:
 ὑμέτεροι S vulg.

- μηδεὶς ἂν τούτων τῶν ἐγκωμίων καὶ τῶν ἐπαινῶν ἀπο-
στερήσειε, τούτων Αἰσχίνης ὑμᾶς οὐκ ἔα μεμνήσθαι, τοὺς
ἐξ ἐκείνων, ἵν' αὐτὸς ἀργύριον λάβῃ; καὶ μὴν τῶν μὲν
ἄλλων ἀγαθῶν οὐ μέτεστι τοῖς τεθνεώσιν, οἱ δ' ἐπὶ τοῖς
καλῶς πραχθείσιν ἔπαινοι τῶν οὕτω τετελευτηκότων ἴδιον 5
κτῆμ' εἰσὶν· οὐδὲ γὰρ ὁ φθόνος αὐτοῖς ἔτι τηνικαῦτ' ἐναν-
[442] τιόυται. ὦν ἀποστερῶν ἐκείνους οὗτος, αὐτὸς ἂν τῆς
ἐπιτιμίας δικαίως νῦν στερηθεῖη, καὶ ταύτην ὑπὲρ τῶν
προγόνων ὑμεῖς δίκην λάβοιτε παρ' αὐτοῦ. τοιούτοις μέντοι
λόγοις, ὦ κακὴ κεφαλὴ, σὺ τὰ τῶν προγόνων ἔργα συλήσας 10
314 καὶ διασύρας, τῷ λόγῳ πάντα τὰ πράγματ' ἀπώλεσας. εἴτα
γεωργεῖς ἐκ τούτων καὶ σεμνὸς γέγονας. καὶ γὰρ τοῦτο.
πρὸ μὲν τοῦ πάντα κάκ' εἰργάσθαι τὴν πόλιν ὁμολόγει
γεγραμματοτεχνεῖν καὶ χάριν ὑμῖν ἔχειν τοῦ χειροτονηθῆναι,
καὶ μέτριον παρεῖχεν ἑαυτόν· ἐπειδὴ δὲ μυρί' εἵργασται 15
κακά, τὰς ὀφρὺς ἀνέσπακε, κἂν 'ὁ γεγραμματοτεχνῶς Αἰσχίνης'
εἶπῃ τις, ἐχθρὸς εὐθέως καὶ κακῶς φησιν ἀκηκοέναι, καὶ διὰ
τῆς ἀγορᾶς πορεύεται θοιμάτιον καθεὶς ἄχρι τῶν σφυρῶν,
ἴσα βαίνων Πυθοκλεί, τὰς γνάθους φνύσων, τῶν Φιλίππου
ξένων καὶ φίλων εἰς οὗτος ὑμῖν ἤδη, τῶν ἀπαλλαγῆναι τοῦ 20
δήμου βουλομένων καὶ κλύδωνα καὶ μανίαν τὰ καθεστηκότα
πράγμαθ' ἡγουμένων, ὁ τέως προσκυνῶν τὴν θόλον.
- 315 Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν ἐπανελθεῖν ἐπὶ κεφαλαίων ὃν τρόπον
ὑμᾶς κατεπολιτεύσατο Φίλιππος προσλαβὼν τούτους τοὺς
θεοὺς ἐχθρούς. πάνν δ' ἄξιον ἐξετάσαι καὶ θεάσασθαι τὴν 25
ἀπάτην ὅλην. τὸ μὲν γὰρ ἀπ' ἀρχῆς τῆς εἰρήνης ἐπιθυμῶν,
διαφορουμένης αὐτοῦ τῆς χώρας ὑπὸ τῶν ληστῶν καὶ κεκλει-
μένων τῶν ἐμπορίων, ὥστ' ἀνόνητον ἐκείνον ἀπάντων εἶναι
τῶν ἀγαθῶν, τοὺς τὰ φιλάνθρωπα λέγοντας ἐκείνους ἀπέ-

11 τῷ λόγῳ om. Taylor

167: om. SL¹AY

22 πρῶν post τέως add. SL vulg.: om. A

codd.: om. Ald. Voemeli γρ.

γρ.: ἐπελθεῖν SL¹Y O Q γρ.

(ἐπελθεῖν) codd.: om. Ald. Voemeli γρ.

12 αὐ ante τοῦτο add. vulg., cf. xxi

13 τὰ ante κάκ' add. vulg.: om. SL Y

23 ὑμῖν (fluctuante sede)

ἐπανελθεῖν AFBQP Ald. Voemeli

ante vel post ἐπανελθεῖν

στειλεν ὑπὲρ αὐτοῦ, τὸν Νεοπτόλεμον, τὸν Ἀριστόδημον,
 τὸν Κτησιφῶντα· ἐπειδὴ δ' ἤλθομεν ὡς αὐτὸν ἡμεῖς οἱ [443]
 πρέσβεις, ἐμισθώσατο μὲν τοῦτον εὐθέως, ὅπως συνερεῖ καὶ 316
 συναγωνιεῖται τῷ μιαιφῷ Φιλοκράτει καὶ τῶν τὰ δίκαια
 5 βουλομένων [ἡμῶν] πράττειν περιέσται, συνέγραψε δ' ἐπι-
 στολὴν ὡς ὑμᾶς, ἣ μάλιστ' ἂν ᾤετο τῆς εἰρήνης τυχεῖν. ἦν 317
 δ' οὐδὲν μᾶλλον μέγ' αὐτῷ καθ' ὑμῶν οὐδ' οὕτω πρᾶξαι, εἰ
 μὴ Φωκέας ἀπολεῖ. τοῦτο δ' οὐκ ἦν εὐπορον· συνήκτο γὰρ
 αὐτῷ τὰ πράγματα, ὥσπερ ἐκ τύχης, εἰς καιρὸν τοιοῦτον,
 10 ὥστ' ἡ μηδὲν ὦν ἐβούλετ' εἶναι διαπράξασθαι, ἡ ἀνάγκην
 εἶναι ψεύσασθαι κάπιorkῆσαι καὶ μάρτυρας τῆς αὐτοῦ
 κακίας πάντας Ἑλλήνας καὶ βαρβάρους ποιήσασθαι. εἰ μὲν 318
 γὰρ προσδέξαιτο Φωκέας συμμάχους καὶ μεθ' ὑμῶν τοὺς
 ὅρκους αὐτοῖς ἀποδοίη, τοὺς πρὸς Θετταλοὺς καὶ Θηβαίους
 15 ὅρκους παραβαίνειν εὐθὺς ἀναγκαῖον ἦν, ὦν τοῖς μὲν τὴν
 Βοιωτίαν συνεξαίρήσειν ὠμωμόκει, τοῖς δὲ τὴν πυλαίαν
 συγκαταστήσειν· εἰ δὲ μὴ προσδέχοιτο, ὥσπερ οὐ προσίετο,
 οὐκ ἔασειν ὑμᾶς παρελθεῖν αὐτὸν ἡγείτο, ἀλλὰ βοηθήσειν εἰς
 Πύλας, ὅπερ, εἰ μὴ παρεκρούσθητε, ἐποιήσατ' ἄν· εἰ δὲ τοῦτο
 20 γένοιτο, οὐκ ἐνεῖναι παρελθεῖν ἐλογίζετο. καὶ τοῦτ' οὐ παρ' 319
 ἄλλων αὐτὸν ἔδει πυθέσθαι, ἀλλ' αὐτὸς ὑπῆρχε μάρτυς ἐαντῷ
 τοῦ πράγματος· ὅτε γὰρ Φωκέας ἐκράτησε τὸ πρῶτον καὶ
 διέφθειρε τοὺς ξένους αὐτῶν καὶ τὸν ἡγούμενον καὶ στρατη-
 γοῦντ' Ὀνόμαρχον, τότε τῶν ὄντων ἀνθρώπων ἀπάντων
 25 οὐδενός, οὐθ' Ἑλληνος οὔτε βαρβάρου, Φωκεῦσι βοηθή-
 σαντος πλὴν ὑμῶν, οὐχ ὅπως παρήλθεν ἡ διεπράξαθ' ὦν [444]
 ἐβουλήθη τι παρελθών, ἀλλ' οὐδὲ προσελθεῖν ἐγγὺς ἐδυνήθη.
 ἥδει δὴ σαφῶς, οἶμαι, τοῦθ' ὅτι νῦν, ἡνίκ' ἐστασίαζε μὲν 320
 αὐτῷ τὰ Θετταλῶν, καὶ Φεραῖοι πρῶτον οὐ συνηκολούθουν,
 30 ἐκρατοῦντο δὲ Θηβαῖοι καὶ μάχην ἤττηντο καὶ τρόπαιον ἀπ'

5 ἡμῶν SL vulg.: ὑμῶν A: secl. Cobet 7 οὐδὲν ante οὐδ' add.
 Dobree 22 ἐκράτησε τὸ πρῶτον A: τὸ πρῶτον ἐκράτησε vulg.:
 ἐκτῆσατο πρῶτον SL¹ Y O 24 ἀπάντων post ἀνθρώπων S vulg.:
 ante ἀνθρώπων A: om. L¹ (add. ead. m. ut videtur) 30 μάχην S
 L¹ Y O: μάχη vulg.: μάχη τε P

- αὐτῶν εἰστήκει, οὐκ ἔνεστι παρελθεῖν, εἰ βοηθήσῃ ὑμεῖς, οὐδ', ἂν ἐπιχειρή, χαιρήσει, εἰ μή τις τέχνη προσγενήσεται. πῶς οὖν μήτε ψεύσωμαι φανερώς, μήτ' ἐπιорκεῖν δόξας πάνθ' ἃ βούλομαι διαπράξωμαι; πῶς; οὕτως, ἂν Ἀθηναίων τινὰς εὕρω τοὺς Ἀθηναίους ἐξαπατήσοντας· ταύτης γὰρ οὐκέτ' ἐγὼ 5
- 321 τῆς αἰσχύνῃς κληρονομῶ. ἐντεῦθεν οἱ μὲν παρ' ἐκείνου πρέσβεις προὔλεγον ὑμῖν ὅτι Φωκέας οὐ προσδέχεται Φίλιππος συμμάχους, οὗτοι δ' ἐκδεχόμενοι τοιαῦτ' ἐδημηγόρουν, ὥς φανερώς μὲν οὐχὶ καλῶς ἔχει τῷ Φιλίππῳ προσδέξασθαι τοὺς Φωκέας συμμάχους διὰ τοὺς Θηβαίους καὶ τοὺς Θε- 10
- ταλούς, ἂν δὲ γένηται τῶν πραγμάτων κύριος καὶ τῆς εἰρήνης τύχη, ἅπερ ἂν συνθέσθαι νῦν ἀξιώσασιν αὐτόν, ταῦτα ποιήσει 322 τότε. τὴν μὲν τοίνυν εἰρήνην ταύταις ταῖς ἐλπίσι καὶ ταῖς ἐπαγωγαῖς εὗροντο παρ' ὑμῶν ἄνευ Φωκέων· τὴν δὲ βοήθειαν ἔδει κωλύσαι τὴν εἰς τὰς Πύλας, ἐφ' ἣν αἱ πεντήκοντα 15
- τριήρεις ὁμῶς ἐφόρμουν, ἵν', εἰ πορεύοιτο Φίλιππος, κωλύοιθ' 323 ὑμεῖς. πῶς οὖν; τίς τέχνη πάλιν αὐτὴ γενήσεται περὶ ταύτης; τοὺς χρόνους ὑμῶν ἀφελέσθαι καὶ ἐπιστῆσαι τὰ πράγματ' ἀγαγόντας ἄφνω, ἵνα μὴδ' ἂν βούλησθε δύνησθ' ἐξελθεῖν.
- [445] οὐκοῦν τοῦθ' οὗτοι πράττοντες φαίνονται, ἐγὼ δ', ὥσπερ 20 ἀκηκόατ' ἤδη πολλάκις, οὐχὶ δυνηθεὶς προαπελθεῖν, ἀλλὰ 324 καὶ μισθωσάμενος πλοῖον κατακωλυθεὶς ἐκπλεῦσαι. ἀλλὰ καὶ πιστεῦσαι Φωκέας ἔδει Φιλίππῳ καὶ ἐκόντας ἑαυτοὺς ἐνδοῦναι, ἵνα μὴδεὶς χρόνος ἐγγένηται τοῖς πράγμασι μὴδ' ἐναντίον ἔλθῃ ψήφισμα παρ' ὑμῶν μὴδέν. οὐκοῦν ὥς μὲν 25 οἱ Φωκεῖς σωθήσονται, παρὰ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεων

1 ἐνεῖναι S γρ. F γρ. Q γρ. 2 χαιρήσει Dobree: χαιρήσειν L¹ A
 S γρ.: χαίρειν S solus: χαιρήσειν τοῖς ὅπλοις δυνήσεται vulg.
 3 ψεύσωμαι YOP: ψεύσομαι SL vulg. 4 διαπράξωμαι OP: δια-
 πράξομαι SL vulg. 14 ἐπαγωγαῖς SL vulg.: ὑπαγωγαῖς AP
 εὗροντο SL vulg.: εἴρετο A 16 ὁμῶς] ὁμόσε AP corr. 17 πάλιν
 om. S¹ 19 ἀγαγόντας codd.: ἔγουντ' Dobree δύνησθε AP:
 δυνήσεσθε SLQYO (cf. vi 6): δυνήσῃσθε al. 20 πράξαντες AP
 22 κατακωλυθεὶς S vulg.: κατεκωλύθην FQ: ἐκωλύθην L¹ P 23 ἑαυ-
 τοὺς om. S¹ (add. ant. m. in fine lineae) YOP¹ 24 ἐνδοῦναι LA
 BP: ἐκδοῦναι S vulg.

ἀπαγγελθήσεται, ὥστε καὶ εἴ τις ἐμοὶ διαπιστεῖ, τούτοις
 πιστεύσας αὐτὸν ἐγχειριεῖ· τοὺς δ' Ἀθηναίους αὐτοὺς μετα-
 πεμφόμεθ' ἡμεῖς, ἵνα πάνθ', ὅσ' ἂν βούλωνται, νομίσαντες
 5 ὑπάρχειν σφίσι μηδὲν ἐναντίον ψηφίσωνται· οὗτοι δὲ τοιαῦτ'
 ἀπαγγελοῦσι παρ' ἡμῶν καὶ ὑποσχέσονται ἐξ ὧν μηδ' ἂν
 10 ὁτιοῦν ἢ κινηθήσονται. τοῦτον τὸν τρόπον καὶ τοιαύταις 325
 τέχναις ὑπὸ τῶν κάκιστ' ἀπολουμένων ἀνθρώπων πάντα τὰ
 πράγματ' ἀπώλετο. καὶ γάρ τοι παραχρήμα, ἀντὶ μὲν τοῦ
 Θεσπιδᾶς καὶ Πλαταιᾶς ἰδεῖν οἰκιζόμενας, Ὀρχομενὸν καὶ
 15 Κορώνειαν ἡκούσας ἠνδραποδισμένας, ἀντὶ δὲ τοῦ τὰς Θήβας
 ταπεινὰς γενέσθαι καὶ περιαιρεθῆναι τὴν ὕβριν καὶ τὸ φρό-
 νημα [αὐτῶν], τὰ τῶν συμμάχων τῶν ὑμετέρων [Φωκέων]
 20 τείχη κατεσκάπτετο· Θηβαῖοι δ' ἦσαν οἱ κατασκάπτουντες,
 οἱ διοικισθέντες ὑπ' Αἰσχίνου τῷ λόγῳ. ἀντὶ δὲ τοῦ τὴν 326
 15 Εὐβοίαν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ὑμῖν παραδοθῆναι, ὀρμητήρι' ἐφ'
 ὑμᾶς ἐν Εὐβοίᾳ Φίλιππος προσκατασκευάζεται καὶ Γεραιστῷ
 καὶ Μεγάροις ἐπιβουλεύων διατελεῖ. ἀντὶ δὲ τοῦ τὸν [446]
 Ὠρωπὸν ὑμῖν ἀποδοθῆναι, περὶ Δρυμοῦ καὶ τῆς πρὸς
 Πανάκτῳ χώρας μεθ' ὅπλων ἐξερχόμεθα, ὃ, τέως ἦσαν
 20 Φωκεῖς σῶοι, οὐδεπώποτ' ἐποιήσαμεν. ἀντὶ δὲ τοῦ τὰ πάτρι' 327
 ἐν τῷ ἱερῷ κατασταθῆναι καὶ τὰ χρήματ' εἰσπραχθῆναι τῷ
 θεῷ, οἱ μὲν ὄντες Ἀμφικτύονες φεύγουσι καὶ ἐξελέλανται,
 καὶ ἀνάστατος αὐτῶν ἡ χώρα γέγονεν, οἱ δ' οὐπώποτ' ἐν τῷ
 25 Ἀμφικτύονες εἶναι βιάζονται· ἐὰν δέ τις περὶ τῶν ἱερῶν
 χρημάτων μνησθῇ, κατακρημνίζεται, ἡ πόλις δὲ τὴν προ-
 328 μαντείαν ἀφήρηται. καὶ γέγονεν τὰ πράγματα πάνθ' ὥσπερ
 αἰνιγμα τῇ πόλει. ὁ μὲν οὐδὲν ἔφενυσται καὶ πάνθ' ὅσ'
 ἐβουλήθη διαπέπρακται, ὑμεῖς δ' ἄπερ εὖξαισθ' ἂν ἐλπί-

1 ἀπαγγελθήσεται L vulg. S γρ.: ἀπαγγέλλονται S 5 ἀπαγγέ-
 λουσι SFQYO, cf. § 152 12 αὐτῶν secl. Herwerden, cf. xxi
 138, xxvi 4 Φωκέων secl. Cobet, cf. § 141 19 τέως S¹ vulg.
 Suidas schol. Platonis, cf. xx 91, xxi 16: ἕως S corr. 27 πάνθ'
 om. A

- σαντες, τὰναντία τούτων ἐοράκατε γιγνόμενα, καὶ δοκεῖτε
 μὲν εἰρήνην ἄγειν, πεπόνθατε δὲ δεινότερ' ἢ πολεμοῦντες·
 οὗτοι δὲ χρήματ' ἔχουσιν ἐπὶ τούτοις καὶ μέχρι τῆς τήμερον
 329 ἡμέρας δίκην οὐ δεδώκασιν. ὅτι γὰρ ταῦθ' ἀπλῶς δεδωροδό-
 κηται καὶ τιμὴν ἔχουσιν ἀπάντων τούτων οὗτοι, πολλαχόθεν 5
 μὲν ἐγώ' οἶμαι δῆλον ὑμῖν εἶναι πάλαι, καὶ δέδοικα μὴ
 τούναντίον οὐ βούλομαι ποιῶ, σφόδρ' ἀκριβῶς δεικνύναι
 πειρώμενος διοχλῶ πάλαι τοῦτ' αὐτοὺς ὑμᾶς εἰδότες· ὁμως
 330 δ' ἔτι καὶ τόδ' ἀκούσατε. ἔσθ' ὄντιν' ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες
 δικασταί, τῶν πρέσβεων ὧν ἔπεμψε Φίλιππος χαλκοῦν 10
 στήσαιτ' ἂν ἐν ἀγορᾷ; τί δέ; δοίητ' ἂν ἐν πρυτανείῳ
 σίτησιν ἢ ἄλλην τινὰ δωρεῖαν, αἷς τιμᾶτε τοὺς εὐεργέτας;
 [447] ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. διὰ τί; (οὔτε γὰρ ὑμεῖς γ' ἀχάριστοί ἐστ'
 οὔτ' ἄδικοι ἄνθρωποι οὔτε κακοί.) ὅτι πάνθ' ὑπὲρ Φιλίππου
 καὶ οὐδ' ὅτιοῦν ὑπὲρ ὑμῶν ἔπραξαν, εἴποιτ' ἂν, καὶ ἀληθῆ καὶ 15
 331 δίκαια. εἴτ' οἷεσθ' ὑμεῖς μὲν οὕτω γιγνώσκειν, τὸν δὲ Φί-
 λιππον οὐχ οὕτω, ἀλλὰ τούτοις διδόναι τηλικαύτας καὶ
 τοσαύτας δωρεῖας διότι ὑπὲρ ὑμῶν καλῶς καὶ δικαίως ἐπρέ-
 σβενσαν; οὐκ ἔστι ταῦτα. τὸν γὰρ Ἡγήσιππον ὁράτε καὶ
 τοὺς μετ' αὐτοῦ πρέσβεις πῶς ἐδέξατο. τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, 20
 ἀλλὰ Ξενοκλείδην τουτουὶ τὸν ποιητὴν ἐξεκέρυξεν, ὅτι αὐτοὺς
 ὑπεδέξατο πολίτας ὄντας. τοῖς μὲν γὰρ ὑπὲρ ὑμῶν λέγουσι
 δικαίως ὅς' ἂν φρονῶσι τούτου τὸν τρόπον προσφέρεται,
 τοῖς δὲ πεπρακόσιν αὐτοὺς ὡς τούτοις. ταῦτ' οὖν μαρτύρων,
 ταῦτ' ἐλέγχων τινῶν ἔτι δεῖται μειζόνων; ταῦτ' ἀφαιρήσεται 25
 τις ὑμῶν;
- 332 Εἶπε τοίνυν μοί τις ἄρτι προσελθὼν πρὸ τοῦ δικαστηρίου
 πρᾶγμα καινότατον πάντων, Χάρητος κατηγορεῖν αὐτὸν παρε-
 σκευάσθαι, καὶ διὰ τούτου τοῦ τρόπου καὶ τούτων τῶν λόγων

4 ἀπλῶς] οὕτως ἔχει καὶ L¹ S γρ. Q γρ. δεδωροδόκηται AP : δεδω-
 ροδόκηται SL vulg. 7 ποιῶ SL vulg. : ποιήσω A : secl. Dobree,
 nescio an recte 8 διοχλῶ SL vulg. : ἐνοχλῶ A τοῦτ'] τοὺς S
 γρ. fort. recte 14 ἄνθρωποι suspectum habet Voemel (ἀνῶι repe-
 titum ex ἄδικοι) ἀλλ' ante ἔτι add. L vulg. : om. SA 16 ἂν
 εἴποιτε post δίκαια add. A 25 τινῶν om. F

ἐξαπατήσιν ὑμᾶς ἐλπίζειν. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν πάντα τρόπον
 κρινόμενος Χάρης εὐρηται πιστῶς καὶ εὐνοϊκῶς, ὅσον ἦν ἐπ'
 ἐκείνῳ, πράττων ὑπὲρ ὑμῶν, διὰ τοὺς δ' ἐπὶ χρήμασι λυμαι-
 νομένους τοῖς πράγμασι πολλῶν ὑστερῶν, οὐ σφόδρ' ἰσχυρί-
 5 ζομαι, ἀλλ' ὑπερβολὴν ποιήσομαι· ἔστω γὰρ πάντ' ἀληθὴ
 λέξειν περὶ αὐτοῦ τουτονί. καὶ οὕτω τοίνυν κομιδῇ γέλως
 ἐστὶ κατηγορεῖν ἐκείνου τουτονί. ἐγὼ γὰρ Ἀισχίνην οὐδενὸς 333
 αἰτιῶμαι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ πραχθέντων (τούτων γάρ εἰσιν [448]
 οἱ στρατηγοὶ ὑπεύθυνοι), οὐδὲ τοῦ ποιήσασθαι τὴν πόλιν
 10 εἰρήνην, ἀλλ' ἄχρι τούτου πάντ' ἀφήμι. τί οὖν λέγω καὶ
 πόθεν ἄρχομαι κατηγορεῖν; τοῦ ποιουμένης τῆς πόλεως
 εἰρήνην Φιλοκράτει συνειπεῖν, ἀλλὰ μὴ τοῖς τὰ βέλτιστα
 γράφουσι, [καὶ] τοῦ δῶρ' εἰληφέναι, τοῦ μετὰ ταῦτ' ἐπὶ τῆς
 ὑστέρας πρεσβείας τοὺς χρόνους κατατρίψαι καὶ μηδὲν ὦν
 15 προσετάξαθ' ὑμεῖς ποιῆσαι, τοῦ φενακίσαι τὴν πόλιν καὶ
 παραστήσαντ' ἐλπίδας, ὥς ὅσα βουλόμεθ' ἡμεῖς Φίλιππος
 πράξει, πάντ' ἀπολωλεκέναι, τοῦ μετὰ ταῦθ' ἐτέρων προλε-
 γόντων φυλάττεσθαι τὸν τοσαῦτ' ἡδίκηκότα, τοῦτον ἐκείνῳ
 20 συνηγορεῖν. ταῦτα κατηγορῶ, ταῦτα μέμνησθε, ἐπεὶ δικαίαν 334
 εἰρήνην καὶ ἴσιν καὶ μηδὲν πεπρακότας ἀνθρώπους μηδὲ
 ψευσαμένους ὑστερον καὶ ἐπήνουν καὶ στεφανοῦν ἐκέλευον.
 στρατηγὸς δ' εἴ τις ἡδίκηκεν ὑμᾶς, οὐχὶ κοινωνεῖ ταῖς νῦν
 εὐθύναις. ποῖος γὰρ στρατηγὸς Ἄλον, τίς δὲ Φωκέας ἀπο-
 λώλεκε; τίς δὲ Δορίσκον; τίς δὲ Κερσοβλέπτην; τίς δ'
 25 Ἱερὸν ὄρος; τίς δὲ Πύλας; τίς δὲ πεποίηκεν ἄχρι τῆς
 Ἀττικῆς ὁδὸν διὰ συμμάχων καὶ φίλων εἶναι Φιλίππῳ; τίς
 δὲ Κορώνειαν, τίς δ' Ὀρχομενόν, τίς Εὐβοίαν ἀλλοτρίαν;
 τίς Μέγαρα πρῶην ὀλίγου; τίς Θηβαίους ἰσχυροὺς; τούτων 335

2 εὐρηται SF¹ Q: εὐρήσεται Y O: εὐρεθήσεται L A καὶ om. SY O
 5 πάντ' ἀληθὴ P al.: πάντα τὰληθὴ SL vulg. 6 λέξειν SL vulg.:
 λέγειν A 7 τουτονί] τοῦτον Maximus 13 καὶ om.
 Maximus: del. Markland 16 παραστήσαντα LY O: παραστή-
 σαντας S¹ τὰς ante ἐλπίδας add. LY O: om. S vulg. 20 πεποι-
 μένους post ἴσιν add. LS γρ. 24 δὲ ante Δορίσκον om. L A
 25 δὲ ante Πύλας om. P¹ Augustanus 2 27 δὲ ante Ὀρχομενόν om. P

- γὰρ οὐδὲν τοσούτων καὶ τηλικούτων ὄντων διὰ τοὺς στρατη-
 γοὺς ἀπώλετο, οὐδ' ἐν τῇ εἰρήνῃ συγχωρηθὲν πεισθέντων
 ὑμῶν ἔχει Φίλιππος, ἀλλὰ διὰ τούτους ἀπόλωλε καὶ τὴν
 τούτων δωροδοκίαν. ἂν τοίνυν ταῦτα μὲν φεύγῃ, πλανᾷ δὲ
 [449] καὶ πάντα μᾶλλον λέγῃ, ἐκείνως αὐτὸν δέχεσθε. 'οὐ 5
 στρατηγῷ δικάζομεν, οὐ περὶ τούτων κρίνει. μὴ λέγ' εἴ τις
 αἵτιός ἐστι καὶ ἄλλος τοῦ Φωκέων ὀλέθρου, ἀλλ' ὥς οὐ σὺ
 αἴτιος δεῖξον. τί οὖν, εἴ τι Δημοσθένης ἠδίκηκε, νῦν λέγεις,
 ἀλλ' οὐχ ὅτε τὰς εὐθύνας ἐδίδου κατηγορεῖς; δι' αὐτὸ γὰρ εἴ
 336 τοῦτ' ἀπολωλέναι δίκαιος. μὴ λέγ' ὥς καλὸν εἰρήνην, μηδ' 10
 ὥς συμφέρον· οὐδεὶς γὰρ αἰτιᾶται σε τοῦ ποιήσασθαι τὴν
 πόλιν εἰρήνην· ἀλλ' ὥς οὐκ αἰσχρὰ καὶ ἐπονείδιστος, καὶ
 πόλλ' ὕστερον ἐξηπατήμεθα, καὶ πάντ' ἀπώλετο, ταῦτα λέγε.
 τούτων γὰρ ἀπάντων ἡμῖν αἴτιος σὺ δέδειξαι. καὶ τί δὴ
 μέχρι νυνὶ τὸν τὰ τοιαῦτα πεποιηκότ' ἐπαινεῖς; ἂν οὕτω 15
 φυλάττητ' αὐτόν, οὐχ ἔξει τί λέγῃ, ἀλλὰ τὴν ἄλλως ἐνταῦθ'
 ἐπαρεῖ τὴν φωνὴν καὶ πεφωνασκηκῶς ἔσται.
- 337 Καίτοι καὶ περὶ τῆς φωνῆς ἴσως εἰπεῖν ἀνάγκη· πάνν γὰρ
 μέγα καὶ ἐπὶ ταύτῃ φρονεῖν αὐτὸν ἀκούω, ὥς καθυποκρινού-
 μενον ὑμᾶς. ἐμοὶ δὲ δοκεῖτ' ἀτοπώτατον ἀπάντων ἂν ποιῆσαι, 20
 εἰ, ὅτε μὲν τὰ Θυέστου καὶ τῶν ἐπὶ Τροίᾳ κάκ' ἠγωνίζετο,
 ἐξεβάλλετ' αὐτὸν καὶ ἐξεσυρίττετ' ἐκ τῶν θεάτρων καὶ μόνον
 οὐ κατελεύεθ' οὕτως ὥστε τελευτῶντα τοῦ τριταγωνιστεῖν
 ἀποστῆναι, ἐπειδὴ δ' οὐκ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀλλ' ἐν τοῖς κοινοῖς
 καὶ μεγίστοις τῆς πόλεως πράγμασι μυρί' εἵργασται κακά, 25
- 338 τηνικαῦθ' ὥς καλὸν φθεγγομένῳ προσέχοιτε. μηδαμῶς·
 μηδὲν ὑμεῖς ἀβέλτερον πάθητε, ἀλλὰ λογίσεσθ' ὅτι δεῖ
 κήρυκα μὲν ἂν δοκιμάζητε, εὐφωνον σκοπεῖν, πρεσβευτὴν δὲ
 καὶ τῶν κοινῶν ἀξιούντά τι πράττειν δίκαιον καὶ φρόνημ'

2 οὐδ' ἐν SLABO: οὐδὲν FQ οὐδὲ ante πεισθέντων add. A
 7 σὺ αἴτιος SA: συναίτιος L: σὺ συναίτιος vulg. 8 εἴ post αἴτιος
 (vel συναίτιος) add. LFQYO: om. SA 10 ἡ εἰρήνη LA
 11 ποιῆσαι A 19 καθυποκρινόμενον A 28 εὐφωνον SL vulg.:
 εἰ εὐφωνος Pal.

ἔχονθ' ὑπὲρ μὲν ὑμῶν μέγα, πρὸς δ' ὑμᾶς ἴσον, ὥσπερ ἐγὼ [450]
 Φίλιππον μὲν οὐκ ἐθαύμασα, τοὺς δ' αἰχμαλώτους ἐθαύμασα,
 ἔσωσα, οὐδὲν ὑπέστειλάμην. οὗτος δ' ἐκείνου μὲν προῦ-
 καλινδεῖτο, τοὺς παιᾶνας ἦδεν, ὑμῶν δ' ὑπερορᾷ. ἔτι τοίνυν 339
 5 ὅταν μὲν ἴδητε δεινότητ' ἢ εὐφωρίαν ἢ τι τῶν ἄλλων τῶν
 τοιούτων ἀγαθῶν ἐπὶ χρηστοῦ καὶ φιλοτίμου γεγενημένον
 ἀνθρώπου, συγχαίρειν καὶ συνασκεῖν πάντας δεῖ· κοινὸν γὰρ
 ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἄλλοις τοῦτ' ἀγαθὸν γίγνεται· ὅταν δ' ἐπὶ
 δωροδόκου καὶ πονηροῦ καὶ παντὸς ἥττονος λήμματος, ἀπο-
 10 κλείειν καὶ πικρῶς καὶ ἐναντίως ἀκούειν, ὥς πονηρία δυνά-
 μεως δόξαν εὐρομένη παρ' ὑμῶν ἐπὶ τὴν πόλιν ἐστίν. ὁράτε 340
 δ', ἀφ' ὧν οὗτος εὐδοκίμει πηλίκᾳ τῇ πόλει περιέστηκε
 πράγματα. αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι δυνάμεις ἐπικεικῶς εἰσιν
 αὐτάρκεις, ἢ δὲ τοῦ λέγειν, ἂν τὰ παρ' ὑμῶν τῶν ἀκούοντων
 15 ἀντιστῇ, διακόπτεται. οὕτως οὖν ἀκούετε τούτου ὥς πονηροῦ
 καὶ δωροδόκου καὶ οὐδ' ὅτιοῦν ἐροῦντος ἀληθές.
 "Οτι δ' οὐ μόνον κατὰ τᾶλλα, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς αὐτὸν 341
 τὸν Φίλιππον πράγματα πανταχῶς συμφέρει τοῦτον ἑαλω-
 κέναι, θεάσασθε. εἴτε γὰρ ἥξει ποτ' εἰς ἀνάγκην τῶν
 20 δικαίων τι ποιεῖν τῇ πόλει, τὸν τρόπον μεταθήσεται· νῦν
 μὲν γὰρ ἥρηται τοὺς πολλοὺς ἐξαπατῶν ὀλίγους θεραπεύειν,
 ἂν δὲ τούτους ἀπολωλότας πύθηται, ὑμῖν τοῖς πολλοῖς καὶ
 πάντων κυρίοις τὰ λοιπὰ ποιεῖν βουλήσεται. εἴτ' ἐπὶ τῆς 342
 αὐτῆς ἥσπερ νῦν ἐξουσίας καὶ ἀσελγείας μενεῖ, τοὺς ὅτιοῦν
 25 ἂν ἐκείνῳ ποιήσαντας ἀννηρηκότες ἐκ τῆς πόλεως ἔσεσθε, ἂν
 τούτους ἀνέλητε· οἳ γὰρ οἰόμενοι δίκην ὑφέξειν τοιαύτ'
 ἔπραξαν, τούτους, ἂν τὰ παρ' ὑμῶν αὐτοῖς ἐφεθῇ, τί οἶεσθε [451]

1 μὲν ante ὑμῶν om. S L Y O : add. vulg. 2 ἐθαύμασα S Y O :
 θαυμάσας L vulg. : om. A : secl. Cobet 3 προῦκαλινδεῖτο Cobet :
 προῦκυλινδεῖτο codd. 4 καὶ ante τοὺς om. S¹ solus ὑπεροραι S :
 ὑπερέωρα L vulg. S γρ. : ὑπερώραι Y O 5 τῶν ἄλλων om. P al.
 7 συνασκεῖν] συναύξειν Richards 12 πηλίκᾳ] ἡλίκᾳ A 18 παν-
 ταχῶς S Y O : πανταχοῦ L vulg. S γρ. 21 ἥρηται S A : προῆρηται L
 vulg. 25 ποιήσαντας A al. : ποιήσοντας S L vulg. 26 οἳ
 S L Y O : εἰ vulg. 27 ἐφεθῇ S L Y O : ἀφεθῇ vulg.

ποιήσῃν; ποῖον Εὐθυκράτη, ποῖον Λασθένη, τίν' οὐχ ὑπερ-
 343 βαλεῖσθαι προδότην; τίνα δ' οὐ πάντων τῶν ἄλλων χείρῳ
 πολίτην ὑπάρξῃν, ὀρώντα τοῖς μὲν ἅπαντα πεπρακόσι χρή-
 ματα, δόξαν, ἀφορμὴν τὴν Φιλίππου ξενίαν περιούσαν, τοῖς
 δὲ δικαίους τε παρέχουσιν ἑαυτοὺς καὶ προσανηλωκόσι χρή- 5
 ματα πράγματα, ἀπεχθείας, φθόνον περιόντα παρ' ἐνίων;
 μηδαμῶς· οὔτε γὰρ πρὸς δόξαν οὔτε πρὸς εὐσέβειαν οὔτε
 πρὸς ἀσφάλειαν οὔτε πρὸς ἄλλ' οὐδὲν ὑμῖν συμφέρει τοῦτον
 ἀφεῖναι, ἀλλὰ τιμωρησαμένους παράδειγμα ποιῆσαι πᾶσι,
 καὶ τοῖς πολίταις καὶ τοῖς ἄλλοις Ἑλλησιν.

10

In S subscriptum

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΡΕΣΒΕΙΑΣ

X X X H H Δ Δ Δ Δ

ANTEBΛH^Θ (i. e. ἀντεβλήθη)

